

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

<u>Nummer</u>	Inhoud	Bladzijde
	I <i>Mededelingen</i>	
	
	II <i>Vorbereidende besluiten</i>	
	Commissie	
2002/C 181 E/01	Gewijzigd voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie: „Integratie en versterking van de Europese onderzoekruimte” (2002-2006) (COM(2002) 43 def. — 2001/0122(CNS)) ⁽¹⁾	1
2002/C 181 E/02	Gewijzigd voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie: „Structureren van de Europese onderzoekruimte” (2002-2006) (COM(2002) 43 def. — 2001/0123(CNS)) ⁽¹⁾	72
2002/C 181 E/03	Gewijzigd voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie, uit te voeren door middel van eigen werkzaamheden door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (2002-2006) (COM(2002) 43 def. — 2001/0124(CNS)) ⁽¹⁾	94
2002/C 181 E/04	Gewijzigd voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma (Euratom) voor onderzoek en opleiding op het gebied van kernenergie (2002-2006) (COM(2002) 43 def. — 2001/0125(CNS)) ⁽¹⁾	112
2002/C 181 E/05	Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 voor onderzoek en opleiding, uit te voeren door middel van eigen werkzaamheden door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (COM(2002) 43 def. — 2001/0126(CNS)) ⁽¹⁾	132

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst

2002/C 181 E/06	Voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende vaststelling van specifieke bepalingen voor de bestrijding van Afrikaanse varkenspest en houdende wijziging van Richtlijn 92/119/EEG met betrekking tot besmettelijke varkensverlamming (Teschenerziekte) en Afrikaanse varkenspest (COM(2002) 51 def.) (¹)	142
2002/C 181 E/07	Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake toegang tot de markt voor havendiensten (COM(2002) 101 def. — 2001/0047(COD)) (¹)	160
2002/C 181 E/08	Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de sluiting van de overeenkomst inzake zeevervoer tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de Volksrepubliek China anderzijds (COM(2002) 97 def. — 2002/0048(CNS))	176
2002/C 181 E/09	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (COM(2002) 119 def. — 2002/0061(COD)) (¹)	183
2002/C 181 E/10	Voorstel voor een beschikking van de Raad inzake de sluiting namens de Gemeenschap van het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid (COM(2002) 127 def. — 2002/0062(CNS))	258
2002/C 181 E/11	Voorstel voor een verordening van de Raad houdende wijziging van Verordening (EEG) nr. 2081/92 inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen (COM(2002) 139 def. — 2002/0066(CNS))	275
2002/C 181 E/12	Voorstel voor een beschikking van de Raad waarbij het Verenigd Koninkrijk wordt gemachtigd om in overeenstemming met artikel 8, lid 4 van Richtlijn 92/81/EEG een gedifferentieerd accijnsrecht toe te passen op brandstof die biodiesel bevat (COM(2002) 144 def.)	280
2002/C 181 E/13	Voorstel voor een verordening van de Raad tot instelling van het definitief antidumpingrecht op de invoer van ammoniumnitraat van oorsprong uit Rusland (COM(2002) 148 def.)	282
2002/C 181 E/14	Voorstel voor een verordening van de Raad betreffende tijdelijke schorsing van de autonome rechten van het gemeenschappelijk douanetarief voor bepaalde met een luchtwaardigheidsbewijs ingevoerde goederen (COM(2002) 147 def.)	293
2002/C 181 E/15	Voorstel voor een besluit van de Raad tot ondertekening van de Overeenkomst voor wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Chili (COM(2002) 151 def.)	295
2002/C 181 E/16	Gewijzigd voorstel voor een verordening van de Raad tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst door ambtenaren van de Commissie van de Europese Gemeenschappen naar aanleiding van de hervorming van de Commissie (COM(2002) 136 def. — 2001/0027(CNS))	303
2002/C 181 E/17	Voorstel voor een verordening van de Raad tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst door ambtenaren van het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie (COM(2002) 136 def. — 2002/0069(CNS))	306

2002/C 181 E/18	Voorstel voor een verordening van de Raad tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst door ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de politieke fracties van het Europees Parlement (COM(2002) 136 def. — 2002/0070(CNS))	309
2002/C 181 E/19	Gewijzigd voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 260/68 tot vaststelling van de voorwaarden en de wijze van heffing van de belasting ten bate van de Europese Gemeenschappen (COM(2002) 136 def.)	312
2002/C 181 E/20	Gewijzigd voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (Euratom, EGKS, EEG) nr. 549/69 ter bepaling van de categorieën van ambtenaren en overige personeelsleden van de Europese Gemeenschappen waarop de bepalingen van de artikelen 12, 13, tweede alinea, en 14 van het Protocol betreffende de voorrechten en immunititeiten van de Gemeenschappen van toepassing zijn (COM(2002) 136 def. — 2001/0028(CNS))	313
2002/C 181 E/21	Voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 517/94 betreffende een gemeenschappelijke regeling voor de invoer van textielproducten uit bepaalde derde landen, die niet vallen onder bilaterale overeenkomsten, protocollen of andere regelingen, noch onder een andere, bijzondere, communautaire regeling (COM(2002) 167 def. — 2002/0081(ACC))	314

II

(Vorbereidende besluiten)

COMMISSIE

Gewijzigd voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie: „Integratie en versterking van de Europese onderzoekruimte” (2002-2006) ⁽¹⁾

(2002/C 181 E/01)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2002) 43 def. — 2001/0122(CNS)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 31 januari 2002)

⁽¹⁾ PB C 240 E van 28.8.2001, blz. 194.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 166,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig artikel 166, lid 3, van het Verdrag, moet Besluit nr. ... van het Europees Parlement en de Raad van [...] betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd), worden uitgevoerd door specifieke programma's waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.
- (2) Het kaderprogramma is opgebouwd uit drie hoofdgroepen van activiteiten, „Integratie van het onderzoek”, „Structureren van de Europese onderzoekruimte” en „Versterking van de grondslagen van de Europese onderzoekruimte”, waarvan de eerste en de derde, wat de werkzaamheden onder contract betreft, moeten worden uitgevoerd door dit specifiek programma.
- (3) De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten, en inzake de verspreiding van de onderzoeksresultaten voor het kaderprogramma, die bij Besluit nr. ... zijn vastgesteld door het Europees Parlement en de Raad (hierna „regels voor deelneming en verspreiding” genoemd), zijn op dit specifieke programma van toepassing.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

- (1) Overeenkomstig artikel 166, lid 3, van het Verdrag, moet Besluit nr. ... van het Europees Parlement en de Raad van [...] betreffende het zesde meerjarenkaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd), worden uitgevoerd door specifieke programma's waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.
- (2) Het kaderprogramma is opgebouwd uit drie hoofdgroepen van activiteiten, „Bundeling en integratie van het communautaire onderzoek”, „Structureren van de Europese onderzoekruimte” en „Versterking van de grondslagen van de Europese onderzoekruimte”, waarvan de eerste en de derde, wat de werkzaamheden onder contract betreft, moeten worden uitgevoerd door dit specifiek programma.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (4) Door in dit programma ten volle gebruik te maken van nieuwe instrumenten, waarbij het beheer wordt vereenvoudigd en gedecentraliseerd, en externe technische ondersteuning, moeten de personeelskosten en de administratieve uitgaven tot maximaal 5,5 % van het totale voor de uitvoering van het programma nodig geachte bedrag kunnen worden verlaagd.
- (5) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de bevordering van de mobiliteit van onderzoekers, en innovatie in de Gemeenschap en op het stimuleren van de deelname van het MKB, alsmede op internationale samenwerkingsactiviteiten met derde landen en internationale organisaties. Bijzondere aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten.
- (6) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met name die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (7) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek. Bij de uitvoering van dit programma wordt rekening gehouden met genderspecten in het onderzoek.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (4) Het belang van de nieuwe instrumenten (geïntegreerde projecten en topnetwerken) wordt erkend als een algemeen prioritair middel voor de verwezenlijking van de doelstellingen van een kritische massa, de vereenvoudiging van het beheer en de Europese meerwaarde die via het communautaire onderzoek wordt toegevoegd aan de reeds op nationaal niveau verrichte werkzaamheden, alsmede de integratie van de onderzoekcapaciteiten. Door middel van deze instrumenten moeten de personeelskosten en de administratieve uitgaven tot maximaal 6,0 % van het totale voor de uitvoering van het programma nodig geachte bedrag kunnen worden verlaagd. In 2004 zullen onafhankelijke deskundigen de doelmatigheid van elk van deze instrumenten voor de uitvoering van het kaderprogramma evalueren.
- (5) Overeenkomstig artikel 170 van het Verdrag staat dit programma open voor deelname van landen die daartoe de noodzakelijke overeenkomsten hebben gesloten, terwijl het op projectniveau en op basis van wederzijds voordeel tevens openstaat voor deelname van entiteiten uit derde landen en internationale organisaties voor wetenschappelijke samenwerking.
- (6) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de bevordering van de mobiliteit van onderzoekers, overeenkomstig de mededeling „Een mobiliteitsstrategie voor de Europese onderzoekruimte” van de Commissie, en op innovatie; op de behoeften van het MKB en op het stimuleren van de deelname van het MKB, alsmede op internationale samenwerkingsactiviteiten met derde landen en internationale organisaties. Bijzondere aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten.
- (7) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met inbegrip van die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie; er wordt geen steun verleend aan onderzoek voor militaire doeleinden.
- (8) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek, en zijn verdere verbeterde maatregelen noodzakelijk. Bij de uitvoering van dit programma wordt rekening gehouden met genderspecten in het onderzoek.

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (8) Om de mogelijkheden van dit programma optimaal te benutten, moet actieve betrokkenheid van alle belanghebbende partijen, met name de lidstaten en de geassocieerde landen, worden aangemoedigd in een gemeenschappelijk streven om de coördinatie van de onderzoekactiviteiten in Europa te intensiveren, onder andere door het openstellen en netwerken van nationale programma's en het vrije verkeer van informatie met betrekking tot onderzoekactiviteiten op alle niveaus.
- (9) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen, met name van de wetenschappelijke, industriële, gebruikers- en beleidsgemeenschappen; de onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten zo nodig worden aangepast aan de behoeften van het Gemeenschapsbeleid en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.
- (10) Aangezien de voor de uitvoering van deze beschikking vereiste maatregelen beheersmaatregelen zijn in de zin van artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁽¹⁾, moeten zij worden vastgesteld volgens de beheersprocedure van artikel 4 van genoemd besluit.
- (11) De Commissie dient er te zijner tijd voor te zorgen dat een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden.
- (12) In het kader van dit programma worden de thematische prioritaire onderzoekgebieden uitsluitend ten uitvoer gelegd via drie typen instrumenten: topnetwerken, geïntegreerde projecten en deelname van de Gemeenschap aan nationale onderzoekactiviteiten die gezamenlijk worden ondernomen uit hoofde van artikel 169 van het Verdrag.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (9) Om de mogelijkheden van dit programma optimaal te benutten, moet actieve betrokkenheid van alle belanghebbende partijen, met name de lidstaten, de geassocieerde kandidaat-lidstaten en andere geassocieerde landen, worden aangemoedigd in een gemeenschappelijk streven om de coördinatie van de onderzoekactiviteiten in Europa te intensiveren, onder andere door het openstellen en netwerken van nationale programma's en het vrije verkeer van informatie met betrekking tot onderzoekactiviteiten op alle niveaus.
- (10) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen, met name van de wetenschappelijke, industriële, gebruikers- en beleidsgemeenschappen; de onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten zo nodig worden aangepast aan de behoeften van het Gemeenschapsbeleid en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.
- (11) Deelname aan de activiteiten van dit programma wordt aangemoedigd door publicatie van de noodzakelijke informatie over inhoud, voorwaarden en procedures, die tijdig en op adequate wijze beschikbaar moet worden gemaakt aan potentiële deelnemers, met inbegrip van deelnemers uit de geassocieerde kandidaat-lidstaten en andere geassocieerde landen. Er worden specifieke activiteiten ondernomen ter ondersteuning van de deelname van wetenschappers en instellingen uit de ontwikkelingslanden, de mediterrane landen, met inbegrip van de landen op de westelijke Balkan, alsmede Rusland en de NOS⁽¹⁾.
- (12) Aangezien de voor de uitvoering van deze beschikking vereiste maatregelen beheersmaatregelen zijn in de zin van artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁽²⁾, moeten zij worden vastgesteld volgens de beheersprocedure van artikel 4 van genoemd besluit.
- (13) De Commissie zal er te zijner tijd voor zorgen dat in een geest van openheid ten aanzien van alle betrokken actoren een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden.
- (14) De nieuwe instrumenten worden vanaf de aanvang van het zesde kaderprogramma waar zulks nuttig wordt geacht in ieder thema gebruikt, als prioritair middel met behoud van het gebruik van de specifieke gerichte onderzoekprojecten en coördinatiewerkzaamheden.

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

⁽¹⁾ NOS: Nieuwe onafhankelijke staten.

⁽²⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Overeenkomstig het kaderprogramma wordt hierbij een specifiek programma op het gebied van „Integratie en versterking van de Europese onderzoekruimte” (hierna „specifiek programma” genoemd) vastgesteld voor de periode van [...] tot 31 december 2006.

2. De doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten voor het specifiek programma zijn opgenomen in bijlage I.

Artikel 2

Overeenkomstig bijlage II van het kaderprogramma belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 12 505 miljoen EUR, inclusief een maximum van 5,5 % voor de administratieve uitgaven van de Commissie. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Artikel 3

1. De nadere bepalingen voor de financiële deelneming van de Gemeenschap aan het specifieke programma zijn die bedoeld in artikel 2, lid 2, van het kaderprogramma.

2. Het specifiek programma wordt uitgevoerd die zijn gedefinieerd in de bijlagen I en III van het kaderprogramma en zijn beschreven in bijlage III bij deze beschikking.

3. De regels voor deelneming en verspreiding zijn van toepassing op het specifiek programma.

Artikel 4

1. De Commissie stelt een werkprogramma op voor de uitvoering van het specifiek programma, waarin de in bijlage I genoemde doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten alsmede het tijdschema voor de uitvoering nader zijn omschreven.

(15) Elk thematisch prioritair gebied heeft een eigen begrotingslijn in de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen,

Ongewijzigd

Overeenkomstig bijlage II van het kaderprogramma belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 12 855 miljoen EUR, inclusief een maximum van 5,5 % voor de administratieve uitgaven van de Commissie. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Artikel 3

Alle onderzoekwerkzaamheden uit hoofde van het specifiek programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van fundamentele ethische beginselen.

Artikel 4

Ongewijzigd

2. Het specifiek programma wordt uitgevoerd met de instrumenten die zijn gedefinieerd in de bijlagen I en III van het kaderprogramma en zijn beschreven in bijlage III bij deze beschikking.

Ongewijzigd

Artikel 5

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met de onderzoekactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Indien nodig wordt het werkprogramma bijgewerkt.

Artikel 5

1. De Commissie is belast met de uitvoering van dit specifiek programma.

2. Voor de aanneming van de volgende maatregelen geldt de procedure van artikel 6:

— de opstelling en bijwerking van het werkprogramma als bedoeld in artikel 4, lid 1,

— iedere aanpassing van de in bijlage II genoemde indicatieve verdeling van het bedrag.

Artikel 6

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. In gevallen waarin verwezen wordt naar dit lid, is de beheersprocedure van artikel 4 van Besluit 1999/468/EG⁽¹⁾ van toepassing, overeenkomstig artikel 7, lid 3, van dat besluit.

3. De in artikel 4, lid 3, van Besluit 1999/468/EG genoemde termijn bedraagt twee maanden.

Artikel 7

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma.

2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 5 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 8

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 6

Ongewijzigd

2. Voor de aanneming van de volgende maatregelen geldt de procedure van artikel 7:

— de opstelling en bijwerking van het werkprogramma als bedoeld in artikel 5, lid 1, met inbegrip van de instrumenten die op prioritaire basis worden gebruikt en eventuele verdere aanpassingen daarvan;

Ongewijzigd

Artikel 7

Ongewijzigd

Artikel 8

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma; daarbij wordt informatie over financiële aspecten gevoegd.

2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 6 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke monitoring en beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 9

Ongewijzigd

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

BIJLAGE I

WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN EN GROTE LIJNEN VAN DE ACTIVITEITEN

Het programma is als volgt opgezet:

1. BUNDELING EN INTEGRATE VAN DE EUROPESE ONDERZOEKRUIJTE
 - 1.1. **Prioritaire thematische onderzoekgebieden**
 - 1.1.1. **Genomica en biotechnologie voor de gezondheid**
 - i) Geavanceerde genomica en toepassingen daarvan voor de gezondheid.
 - ii) Bestrijding van belangrijke ziekten.
 - 1.1.2. **Technologieën van de informatiemaatschappij**
 - 1.1.3. **Nanotechnologieën en nanowetenschappen, kennisgebaseerde multifunctionele materialen en nieuwe productieprocedures en -instrumenten**
 - 1.1.4. **Lucht- en ruimtevaart**
 - 1.1.5. **Voedselkwaliteit en veiligheid**
 - 1.1.6. **Duurzame ontwikkeling, veranderingen in het aardsysteem en ecosystemen**
 - i) Duurzame energiesystemen
 - ii) Duurzaam oppervlaktevervoer
 - iii) Veranderingen in het aardsysteem en ecosystemen
 - 1.1.7. **Burgers en governance in een kennismaatschappij**
 - 1.2. **Specifieke activiteiten die een breder onderzoekgebied beslaan**
 - 1.2.1. **Ondersteunend beleid en anticiperen op wetenschappelijke en technologische behoeften**
 - 1.2.2. **Horizontale onderzoekactiviteiten waarbij MKB's betrokken zijn**
 - 1.2.3. **Specifieke maatregelen ter ondersteuning van internationale samenwerking**
2. VERSTERKING VAN DE GRONDSLAGEN VAN DE EUROPESE ONDERZOEKRUIJTE
 - 2.1. **Ondersteuning voor de coördinatie van activiteiten**
 - 2.2. **Ondersteuning voor een samenhangende beleidsontwikkeling**

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Inleiding

Dit programma dient ter bevordering van onderzoek op wereldniveau op strategische prioritaire gebieden van buitengewoon belang en toegevoegde waarde voor Europa en voor het concurrentievermogen van de industrie, die zijn aangewezen in het kaderprogramma 2002-2006, en onderzoek met betrekking tot thema's die in de loop van de uitvoering van het kaderprogramma worden aangewezen als thema's van groot belang, met het oog op de beleidsbehoeften van de EU en de mogelijkheden die zich voordoen in nieuwe, geavanceerde onderzoekgebieden.

Het programma is gericht op een sterkere integratie van het onderzoek in Europa, door:

- geconcentreerde maatregelen op prioritaire thematische onderzoekgebieden, met gebruikmaking van krachtige financieringsinstrumenten (geïntegreerde projecten en topnetwerken) waarin de onderzoekactoren in adequate samenwerkingsvormen en in een kritische massa worden samengebracht voor de nieuwe uitdagingen van deze prioritaire onderzoekgebieden;
- bevordering van netwerken en gezamenlijke activiteiten van nationale en Europese kaders voor onderzoek en innovatie, en de openstelling van nationale programma's op deze prioritaire gebieden, eventueel door middel van maatregelen op grond van artikel 169 van het Verdrag, en op andere gebieden waar dergelijke activiteiten de prestaties van de Europese onderzoekbasis kunnen verbeteren;

Het programma is complementair met het programma „Structureren van de Europese onderzoekruimte” en het specifiek programma voor het GCO, en de uitvoering ervan wordt met deze programma's gecoördineerd.

Ongewijzigd

- Systematische en gecoördineerde planning en uitvoering van onderzoek, ter ondersteuning van communautair beleid en om nieuwe en opkomende gebieden van wetenschap en technologie te verkennen, rekening houdend met de behoeften die door de betrokken actoren in de gehele EU worden geformuleerd.

Ongewijzigd

Internationale samenwerking vormt een belangrijke dimensie van het kaderprogramma. In dit specifiek programma worden internationale activiteiten op twee manieren uitgevoerd, namelijk in de vorm van:

- Deelname van onderzoekers, onderzoekteams en instellingen van derde landen aan projecten binnen de verschillende thematische prioritaire gebieden, met betrekking tot vraagstukken die op mondiaal niveau spelen en waaraan op internationaal niveau wordt gewerkt;
- Specifieke internationale samenwerkingsactiviteiten met een aantal groepen van landen, als ondersteuning van het beleid van de Gemeenschap op het gebied van externe betrekkingen en ontwikkelingssamenwerking.

De doelstellingen en de vorm van de internationale samenwerkingsactiviteiten in het kaderprogramma worden beschreven onder „Specifieke activiteiten op een breder onderzoekgebied”.

Deelname van de kandidaat-lidstaten aan dit programma wordt aangemoedigd.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

1. INTEGRATIE VAN HET ONDERZOEK

1.1. **Prioritaire thematische onderzoekgebieden**

De prioritaire thematische gebieden vertegenwoordigen het grootste deel van de uitgaven uit hoofde van het kaderprogramma 2002-2006. Er wordt naar gestreefd om door een sterk geconcentreerde communautaire onderzoekinspanning een belangrijk hefboomeffect te veroorzaken dat, in combinatie met andere delen van het kaderprogramma 2002-2006 en via open coördinatie met andere — regionale, nationale, Europese en internationale — kaders, resulteert in een samenhangende en zeer doelmatige gemeenschappelijke inspanning voor de verwezenlijking van de globale doelstellingen daarvan.

De prioritaire thematische onderzoekgebieden zijn:

- Genomica en biotechnologie voor de gezondheid
- Technologieën voor de informatiemaatschappij
- Nanotechnologieën, intelligente materialen, nieuwe productieprocedures
- Lucht- en ruimtevaart
- Voedselveiligheid en risico's voor de gezondheid
- Duurzame ontwikkeling en veranderingen in het aardsysteem
- Burgers en governance in de Europese kennismaatschappij

De activiteiten zijn daarom omschreven in termen van:

- de globale doelstellingen en verwachte resultaten op elk prioritair gebied;
- de onderzoeksprioriteiten die door communautaire maatregelen moeten worden verwezenlijkt.

De prioritaire thematische onderzoekgebieden worden beschreven in termen van hun globale doelstellingen en zwaartepunten. In het werkprogramma zal de inhoud van het onderzoek verder worden uitgewerkt.

Deelname van het midden- en kleinbedrijf (MKB) wordt aangemoedigd en bij de uitvoering van de activiteiten zal worden gelet op een gelijkwaardige behandeling van mannen en vrouwen.

De activiteiten in het kader van het programma worden op geïntegreerde wijze uitgevoerd om samenhang en synergie tussen de diverse onderdelen en in voorkomend geval met andere delen van het kaderprogramma te waarborgen.

1. BUNDELING EN INTEGRATIE VAN HET COMMUNAUTAIR ONDERZOEK

Ongewijzigd

De prioritaire thematische gebieden vertegenwoordigen het grootste deel van de uitgaven uit hoofde van het zesde kaderprogramma. Er wordt naar gestreefd om door een sterk geconcentreerde communautaire onderzoekinspanning een belangrijk hefboomeffect te veroorzaken dat, in combinatie met andere delen van het kaderprogramma en via open coördinatie met andere — regionale, nationale, Europese en internationale — kaders, resulteert in een samenhangende en zeer doelmatige gemeenschappelijke inspanning voor de verwezenlijking van de globale doelstellingen daarvan.

Schrappen

Ongewijzigd

Binnen de thematische prioritaire gebieden wordt het belang van de nieuwe instrumenten (geïntegreerde projecten en topnetwerken) erkend als een algemeen prioritair middel voor de verwezenlijking van de doelstellingen van een kritische massa, de vereenvoudiging van het beheer en de Europese meerwaarde die via het communautaire onderzoek wordt toegevoegd aan de reeds op nationaal niveau verrichte werkzaamheden, alsmede de integratie van de onderzoekcapaciteiten.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

De Gemeenschap onderneemt op elk prioritair gebied actie door middel van geïntegreerde projecten en topnetwerken die, naast onderzoek en technologische ontwikkeling, de volgende typen activiteiten kunnen omvatten, waar deze van specifiek belang zijn voor de beoogde doelstellingen: demonstratie, verspreiding en exploitatie; samenwerking met onderzoekers en onderzoeksteams van derde landen; ontwikkeling van menselijk potentieel, met inbegrip van de bevordering van de opleiding van onderzoekers; ontwikkeling van onderzoekfaciliteiten en -infrastructuur van specifiek belang voor het onderzoek dat wordt verricht; bevordering van betere verhoudingen tussen wetenschap en samenleving, met inbegrip van vrouwen in de wetenschap.

Voor de verwezenlijking van de doelstellingen van één of meerdere prioritair thematische gebieden, kunnen zo nodig onderzoekactiviteiten worden uitgevoerd in het kader van de artikelen 169 tot en met 171 van het Verdrag.

Deelname van het midden- en kleinbedrijf (MKB) wordt aangemoedigd en bij de uitvoering van de activiteiten wordt gelet op een gelijkwaardige behandeling van mannen en vrouwen.

Innovatie vormt een belangrijk aspect waarmee rekening moet worden gehouden bij de opzet en de uitvoering van OTO-activiteiten. Met name de topnetwerken en de geïntegreerde projecten zullen activiteiten omvatten voor de verspreiding en exploitatie van kennis en, waar nodig, ten behoeve van technologieoverdracht en bevordering van de exploitatie van resultaten. Waar nodig zal speciale aandacht worden besteed aan de technologieoverdracht naar het MKB en naar de oprichting van op onderzoek gebaseerde ondernemingen, als middel om onderzoekresultaten te exploiteren.

Deelname van de kandidaat-lidstaten aan dit programma wordt aangemoedigd.

Internationale samenwerking vormt een belangrijke dimensie van het kaderprogramma. In het specifiek programma „Integratie van het onderzoek” worden internationale activiteiten ondernomen in twee vormen:

- Deelname van onderzoekers, teams en instellingen van derde landen aan topnetwerken en geïntegreerde projecten, met name bij thema's, binnen de verschillende thematische gebieden, die in verband staan met problemen die op mondiaal niveau spelen en waarvoor internationale inspanningen worden ondernomen;
- Specifieke internationale samenwerkingsactiviteiten met bepaalde groepen van landen, als ondersteuning van het beleid van de Gemeenschap inzake externe betrekkingen en ontwikkelingssamenwerking.

De doelstellingen en de vormen van internationale samenwerkingsactiviteiten zijn omschreven onder „Anticiperen op de wetenschappelijke en technologische behoeften van de EU”.

GEWIJZIGD VOORSTEL

De nieuwe instrumenten worden vanaf de aanvang van het zesde kaderprogramma waar zulks nuttig wordt geacht in ieder thema gebruikt, als prioritair middel met behoud van het gebruik van de specifieke gerichte onderzoekprojecten en coördinatiewerkzaamheden. Topnetwerken en geïntegreerde projecten worden vanaf de aanvang van het programma op elk thematisch prioritair gebied en, waar zulks nuttig wordt geacht, als prioritair middel gebruikt met behoud van het gebruik van de specifieke gerichte onderzoekprojecten en coördinatiewerkzaamheden. Naast onderzoek en technologische ontwikkeling, kunnen deze de volgende typen activiteiten omvatten, waar deze van specifiek belang zijn voor de beoogde doelstellingen: demonstratie, verspreiding en exploitatie; samenwerking met onderzoekers en onderzoeksteams van derde landen; ontwikkeling van menselijk potentieel, met inbegrip van de bevordering van de opleiding van onderzoekers; ontwikkeling van onderzoekfaciliteiten en -infrastructuur van specifiek belang voor het onderzoek dat wordt verricht; bevordering van betere verhoudingen tussen wetenschap en samenleving, met inbegrip van vrouwen in de wetenschap.

Specifieke gerichte onderzoekprojecten en coördinatiewerkzaamheden, om gestalte te geven aan het concept van een getrappt traject naar topkwaliteit en integratie, alsmede specifieke ondersteunende maatregelen kunnen eveneens worden gebruikt voor de uitvoering van de thematische prioriteiten.

Schrappen

Ongewijzigd

Schrappen

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

De prioritaire onderzoekgebieden omvatten, in bepaalde gevallen, onderzoek op de grenzen van traditionele disciplines, waarbij een interdisciplinaire en multidisciplinaire inspanning nodig is om vooruitgang te boeken. In dergelijke gevallen zal tijdens de uitvoering van het programma bijzondere aandacht worden gegeven aan de coördinatie tussen de verschillende prioritaire gebieden, en tussen deze gebieden en activiteiten in het kader van „Anticiperen op de wetenschappelijke en technologische behoeften van de EU”.

In dit verband zal zo nodig ook aandacht worden besteed aan de ethisch-sociale en juridische aspecten van het onderzoek en de potentiële toepassingen ervan, en aan de sociaal-economische effecten van wetenschappelijke en technologische ontwikkeling en prognose. In het programma „Structureren van de Europese onderzoekruimte” zal onderzoek worden gedaan naar ethische aspecten in verband met wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.

Tijdens de uitvoering van dit kaderprogramma en in de daaruit voortvloeiende onderzoekactiviteiten moeten de fundamentele ethische beginselen in acht worden genomen, met name de bescherming van de menselijke waardigheid, gegevens en de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van dieren en het milieu, overeenkomstig het Gemeenschapsrecht toepasselijke internationale overeenkomsten en gedragscodes, zoals de Verklaring van Helsinki het Verdrag inzake de rechten van de mens en de biogeneeskunde van de Raad van Europa de universele verklaring inzake het menselijk genoom en de mensenrechten van de UNESCO,

de bestaande wet- en regelgeving in de landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd. Voordat zij aan de OTO-activiteiten kunnen beginnen, moeten de deelnemers aan onderzoekprojecten in voorkomend geval toestemming vragen aan de bevoegde ethische comités. Bij voorstellen waarin gevoelige onderwerpen een rol spelen, vindt systematisch een ethische evaluatie plaats. In bepaalde gevallen kan tijdens de uitvoering van een project een ethische evaluatie worden uitgevoerd.

GEWIJZIGD VOORSTEL

De prioritaire onderzoekgebieden omvatten, in bepaalde gevallen, onderzoek op de grenzen van traditionele disciplines, waarbij een interdisciplinaire en multidisciplinaire inspanning nodig is om vooruitgang te boeken. Verkennend onderzoek op nieuwe kennisgebieden wordt in voorkomend geval uitgevoerd binnen elk thematisch prioriteitsgebied met betrekking tot onderwerpen die nauw verband houden met een of meerdere thema's daarin. Tijdens de uitvoering van het programma zal bijzondere aandacht worden gegeven aan de coördinatie tussen de verschillende prioritaire gebieden, en tussen deze gebieden en activiteiten in het kader van „Ondersteunend beleid en anticiperen op de wetenschappelijke en technologische behoeften”.

Er zal terdege rekening worden gehouden met het beginsel van duurzame ontwikkeling en gendergelijkheid. Bovendien zal aandacht worden besteed aan de ethisch-sociale, juridische en bredere culturele aspecten van het onderzoek en de potentiële toepassingen ervan, en aan de sociaal-economische effecten van wetenschappelijke en technologische ontwikkeling en prognose. In het programma „Structureren van de Europese onderzoekruimte” zal onderzoek worden gedaan naar ethische aspecten in verband met wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.

Tijdens de uitvoering van dit kaderprogramma en in de daaruit voortvloeiende onderzoekactiviteiten moeten de fundamentele ethische beginselen in acht worden genomen. Deze omvatten de beginselen die zijn neergelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name de bescherming van de menselijke waardigheid en het menselijk leven, de bescherming van persoonlijke gegevens en de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van dieren en het milieu, overeenkomstig het Gemeenschapsrecht en toepasselijke internationale overeenkomsten en gedragscodes, zoals de Verklaring van Helsinki in de laatste versie, het Verdrag inzake de rechten van de mens en de biogeneeskunde van de Raad van Europa, dat op 4 april 1997 werd ondertekend te Oviedo, en het aanvullend protocol inzake het verbod op het klonen van mensen, dat op 12 januari 1998 werd ondertekend te Parijs, het VN-verdrag inzake de rechten van het kind, de universele verklaring inzake het menselijk genoom en de mensenrechten van de UNESCO, en de toepasselijke resoluties van de wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Verder wordt rekening gehouden met de adviezen van de Europese groep van adviseurs op het gebied van de ethische implicaties van de biotechnologie (1991-1997) en de adviezen van de Europese groep op het gebied van de ethiek in de wetenschap en nieuwe technologieën (sinds 1998).

Deelnemers aan onderzoekprojecten moeten zich houden aan de bestaande wet- en regelgeving in de landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd. Voordat zij aan de OTO-activiteiten kunnen beginnen, moeten de deelnemers aan onderzoekprojecten in voorkomend geval toestemming vragen aan de bevoegde ethische comités. Bij voorstellen waarin gevoelige onderwerpen een rol spelen, vindt systematisch een ethische evaluatie plaats. In bepaalde gevallen kan tijdens de uitvoering van een project een ethische evaluatie worden uitgevoerd.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

De volgende onderzoekgebieden worden niet gefinancierd uit hoofde van dit kaderprogramma:

- onderzoekactiviteiten die gericht zijn op het klonen van mensen voor voortplantingsdoeleinden;
- onderzoek dat gericht is op het modificeren van menselijk genetisch materiaal, waardoor dergelijke veranderingen erfelijk kunnen worden ⁽¹⁾;
- onderzoekactiviteiten die uitsluitend gericht zijn op het kweken van menselijke embryo's voor onderzoekdoeleinden of om stamcellen te verkrijgen, bijvoorbeeld door overbrenging van somatische celkernen.

Overeenkomstig het protocol van Amsterdam over de bescherming en het welzijn van dieren, moeten experimenten waar mogelijk worden vervangen door alternatieve oplossingen. Lijden van dieren moet worden voorkomen of tot een minimum worden beperkt. Dit geldt (overeenkomstig Richtlijn 86/609/EEG) met name voor dierproeven waarbij soorten worden gebruikt die zeer dicht bij de mens staan. Het veranderen van het genetisch materiaal van dieren en het klonen van dieren mag alleen worden overwogen als de doelstellingen ethisch gerechtvaardigd zijn en indien het gebeurt onder voorwaarden die het dierenwelzijn garanderen en de beginselen van de biodiversiteit worden gerespecteerd.

1.1.1. *Genomica en biotechnologie voor de gezondheid* ⁽¹⁾

De bepaling van de sequentie van het menselijk genoom en van talrijke andere genomen luidt een nieuw tijdperk in voor de menselijke biologie. Hierdoor worden ongekende kansen geboden om de menselijke gezondheid te verbeteren en de industriële en economische activiteit te bevorderen. Dit prioritair thematisch gebied wil ertoe bijdragen dat deze beloften worden gerealiseerd. Daarbij wordt er vooral naar gestreefd om het „post-genoom-onderzoek” in de meer traditionele biomedische en biotechnologische disciplines te integreren en de integratie van de onderzoekscapaciteit (zowel van de openbare als van de particuliere sector) in heel Europa te vergemakkelijken teneinde een grotere interne coherentie en de totstandkoming van een kritische massa te garanderen. Geïntegreerd multidisciplinair onderzoek, waarbij een intense samenwerking tussen technologie en biologie tot stand komt, is op dit gebied van cruciaal belang, wil men de gegevens van het genoom-onderzoek in praktische toepassingen kunnen vertalen. Van essentieel belang is ook dat de voornaamste belanghebbenden, en met name het bedrijfsleven, de beoefenaren van de geneeskunde en aanbieders van gezondheidszorg, de beleidsmakers, de regelgevende instanties en de patiëntenverenigingen, bij de implementatie van de activiteiten in het kader van dit thema worden betrokken. Bij het onderzoek zal ook de gelijkwaardige behandeling van vrouwen en mannen worden gegarandeerd ⁽²⁾.

⁽¹⁾ In dit en andere activiteitsgebieden van het kaderprogramma wordt geen steun verleend voor het klonen van mensen met het oog op reproductie, worden geen onderzoeksactiviteiten ondersteund waarbij het genetisch erfgoed van menselijke wezens wordt gewijzigd of die erop gericht zijn, dat erfgoed te wijzigen, en zal evenmin enige onderzoeksactiviteit worden ontplooid waarbij menselijke embryo's worden gemaakt voor onderzoeks- of therapeutische doeleinden. Voorzover mogelijk dienen proeven met en op dieren te worden vervangen door proeven in vitro of alternatieve methoden. Dierenleed moet worden vermeden of tot een minimum worden beperkt; daarbij moet in het bijzonder aandacht worden besteed aan dierproeven op diersoorten die het dichtst bij de mens staan (conform Richtlijn 86/609/EEG). De wijziging van het genetisch erfgoed van dieren en het klonen van dieren komen alleen in aanmerking wanneer doelstellingen worden nagestreefd die ethisch verantwoord zijn en voorzover deze ingrepen plaatsvinden in omstandigheden waarbij het dierenwelzijn en de genetische diversiteit niet in het gedrang komen.

⁽²⁾ De oorzaken, klinische verschijningsvorm, gevolgen en behandeling van ziekten en aandoeningen zijn vaak verschillend bij vrouwen en mannen. Daarom moet bij alle activiteiten die in het kader van dit prioritair thema worden gefinancierd, in de onderzoeksprotocollen en -methoden en bij de analyse van de resultaten rekening worden gehouden met het eventuele bestaan van geslachtsverschillen.

1.1.1. *Genomica en biotechnologie voor de gezondheid*

De bepaling van de sequentie van het menselijk genoom en van talrijke andere genomen luidt een nieuw tijdperk in voor de menselijke biologie. Hierdoor worden ongekende kansen geboden om de menselijke gezondheid te verbeteren en de industriële en economische activiteit te bevorderen. Dit prioritair thematisch gebied wil ertoe bijdragen dat deze beloften worden gerealiseerd. Daarbij wordt er vooral naar gestreefd om het „post-genoom-onderzoek” in de meer traditionele biomedische en biotechnologische disciplines te integreren en de integratie van de onderzoekscapaciteit (zowel van de openbare als van de particuliere sector) in heel Europa te vergemakkelijken teneinde een grotere interne coherentie en de totstandkoming van een kritische massa te garanderen. Geïntegreerd multidisciplinair onderzoek, waarbij een intense samenwerking tussen technologie en biologie tot stand komt, is op dit gebied van cruciaal belang, wil men de gegevens van het genoom-onderzoek in praktische toepassingen kunnen vertalen. Van essentieel belang is ook dat de voornaamste belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld het bedrijfsleven, de aanbieders van gezondheidszorg en de artsen, de beleidsmakers, de regelgevende instanties, patiëntenverenigingen en deskundigen op ethisch gebied bij de implementatie van de activiteiten in het kader van dit thema worden betrokken. Bij het onderzoek zal ook de gelijkwaardige behandeling van vrouwen en mannen worden gegarandeerd ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Onderzoek in verband met de behandeling van kanker van de gonaden kan worden gefinancierd.

⁽²⁾ De oorzaken, klinische verschijningsvorm, gevolgen en behandeling van ziekten en aandoeningen zijn vaak verschillend bij vrouwen en mannen. Daarom moet bij alle activiteiten die in het kader van dit prioritair thema worden gefinancierd, in de onderzoeksprotocollen en -methoden en bij de analyse van de resultaten rekening worden gehouden met het eventuele bestaan van geslachtsverschillen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Door de bevordering en ondersteuning van multidisciplinair fundamenteel onderzoek zal dit prioritair thematisch gebied er toe bijdragen dat bij de ontwikkeling van medische toepassingen optimaal gebruik wordt gemaakt van de informatie die vanuit het genomonderzoek ter beschikking komt.

Dit thema maakt integrerend deel uit van de inspanningen die de Europese Gemeenschap — conform de conclusies van de Europese Raad van Stockholm — ontplooit om de positie van de Europese biotechnologische industrie te versterken. Er zal worden gestreefd naar het tot stand brengen van sterke koppelingen met alle andere activiteiten die een beter kader kunnen garanderen voor innovatie in de sector gezondheid van de biotechnologische industrie in het algemeen en het MKB in het bijzonder, met name door het bevorderen van ondernemersinitiatieven en investeringskansen voor risicodragend kapitaal en door de actieve betrokkenheid van de Europese investeringsbank. Voorts zal aandacht worden besteed aan het in kaart brengen van knelpunten in de regelgeving ten aanzien van de ontwikkeling van nieuwe toepassingen van de genomica, het zo vroeg mogelijk signaleren van eventuele ethische consequenties en het inspelen op de algemene gevolgen van ontwikkelingen in de genomica voor de samenleving en de individuele burger.

Dit prioritair thematisch gebied moet ook de tenuitvoerlegging en ontwikkeling van de gezondheidsstrategie van de Europese Gemeenschap ten goede komen.

In alle sectoren van dit prioritair thematisch gebied zal internationale samenwerking worden aangemoedigd. Waar zulks relevant is, zullen de activiteiten worden afgestemd op het engagement dat de Europese Gemeenschap is aangegaan om de armoede in de ontwikkelingslanden te bestrijden en met name op de belangrijke rol van een verbeterde volksgezondheidssituatie daarbij — conform artikel 177 van het Verdrag en de geïntensiverde EU-acties ter bestrijding van HIV/AIDS, malaria en tuberculose.

Onderzoeksprioriteiten

i) *Fundamentele kennis en basisinstrumenten op het gebied van functionele genomica*

Het strategische doel van dit type onderzoek is de vergroting van de fundamentele kennis van de informatie die in het genoom besloten ligt. Dit doel wordt nagestreefd door de ontwikkeling van het kennisbestand, het instrumentarium en de middelen die nodig zijn om de functies te bepalen van genen en genproducten die voor de menselijke gezondheid relevant kunnen zijn (met inbegrip van de genomen van plantaardige en dierlijke modelorganismen en genomen van micro-organismen) en om de onderlinge relaties en de interacties met het milieu daarvan te onderzoeken. De onderzoekactiviteiten betreffen:

- Genexpressie en proteomica: doel is, wetenschappers beter in staat te stellen om de functies van genen en genproducten te ontsluiten en vat te krijgen op de complexe regelnetwerken die fundamentele biologische processen sturen (biocomplexiteit).

GEWIJZIGD VOORSTEL

Door de bevordering en ondersteuning van multidisciplinair fundamenteel onderzoek zal dit prioritair thematisch gebied er toe bijdragen dat bij de ontwikkeling van medische toepassingen optimaal gebruik wordt gemaakt van de informatie die vanuit het genomonderzoek ter beschikking komt. De nadruk zal liggen op onderzoek waarbij basiskennis in toepassingen wordt vertaald om tastbare en consistente vooruitgang in de geneeskunde te boeken en de kwaliteit van leven te verbeteren. Dit onderzoek kan ook gevolgen hebben voor onderzoek op gebieden als landbouw en milieu, die aan de orde komen in het kader van andere thematische prioriteiten.

Ongewijzigd

i) *Geavanceerde genomica en geneeskundige toepassingen daarvan*

Fundamentele kennis en basisinstrumenten op het gebied van functionele genomica in alle organismen

Het strategische doel van dit type onderzoek is de vergroting van de fundamentele kennis van de informatie die in het genoom besloten ligt. Dit doel wordt nagestreefd door de ontwikkeling van het kennisbestand, het instrumentarium en de middelen die nodig zijn om de functies te bepalen van genen en genproducten die voor de menselijke gezondheid relevant kunnen zijn en om de onderlinge relaties en de interacties met het milieu daarvan te onderzoeken. De onderzoekactiviteiten betreffen:

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van instrumenten en procédés voor de grootschalige monitoring van genexpressie en de bepaling van eiwitprofielen alsook voor de bepaling van de functies van en interacties tussen proteïnen.

- Structurele genomica: doel is, wetenschappers in staat te stellen om — doeltreffender en sneller dan momenteel mogelijk is — de driedimensionale structuur van eiwitten en andere macromoleculen te bepalen, wat belangrijk is voor het ophelderen van de functies van eiwitten en cruciaal voor het ontwerpen van nieuwe geneesmiddelen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van systemen met een hoge verwerkingscapaciteit voor het bepalen met hoge resolutie van de driedimensionale structuur van macromoleculen.

- Vergelijkende genomica en populatiegenetica: doel is, wetenschappers de beschikking te geven over goed gekarakteriseerde modelorganismen voor het voorspellen en testen van genfuncties en hen in staat te stellen om ter bepaling van het verband tussen genfunctie en gezondheids- of ziekte-toestand optimaal gebruik te maken van het studiemateriaal dat specifieke cohorten van de Europese bevolking bieden.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van modelorganismen en transgeen materiaal; de ontwikkeling van een instrumentarium voor genetische epidemiologie en gestandaardiseerde genotyperingsprotocollen.

- Bio-informatica: doel is, wetenschappers de beschikking te geven over efficiënte instrumenten die het mogelijk maken, de steeds groter wordende massa gegevens betreffende het genoom te beheren en te interpreteren en deze gegevens in een toegankelijke en bruikbare vorm aan andere onderzoekers beschikbaar te stellen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van een bio-informatica-instrumentarium en hulpmiddelen voor de opslag, exploratie en verwerking van gegevens; de ontwikkeling van computerondersteund biologisch onderzoek („computational biology”) voor het in silico voorspellen van genfuncties en het simuleren van complexe regelnetwerken.

ii) *Toepassingen van de genomica en de medische biotechnologie*

Het strategische doel van dit type onderzoek is, de concurrentiekracht van de Europese biotechnologische industrie te bevorderen door het exploiteren van de schat aan biologische gegevens die het genoomonderzoek en de biotechnologie opleveren. De onderzoekactiviteiten hebben betrekking op:

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Multidisciplinaire functionele genomicsbenaderingen voor fundamentele biologische processen: Doel is onderzoekers in staat te stellen om fundamentele biologische processen te bestuderen door integratie van de bovengenoemde innovatieve benaderingen.

Het onderzoek is gericht op: verkrijgen van inzicht in de mechanismen die ten grondslag liggen aan fundamentele processen op celniveau, identificeren van de betrokken genen en ontcijferen van hun biologische functies in levende organismen.

Toepassingen van kennis en technologieën op het gebied van de genomica en de medische biotechnologie

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Technologische platforms voor de ontwikkeling van nieuwe diagnostische, preventie- en therapeutische instrumenten: doel is, academische en industriële samenwerking te bevorderen door middel van technologische platforms die — door toepassing van een multidisciplinaire benadering en de grensverleggende technieken die dankzij het genoomonderzoek worden ontwikkeld (bv. farmacogenomica) — kunnen bijdragen tot een betere en goedkopere gezondheidszorg dankzij preciezere diagnoses, geïndividualiseerde behandeling en een doeltreffender ontwikkelingstraject voor nieuwe geneesmiddelen en therapieën, en andere nieuwe producten van de nieuwe technologieën.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de planmatige en versnelde ontwikkeling van nieuwe, veiligere en meer doeltreffende geneesmiddelen; de ontwikkeling van nieuwe diagnostica; de ontwikkeling van nieuwe in vitro tests ter vervanging van dierproeven; de ontwikkeling en beproeving van nieuwe preventie-instrumenten en therapieën zoals somatische genterapie, celtherapie (met inbegrip van stamceltherapie) en immuuntherapie;

- Steun voor innovierend onderzoek in startende genomica-bedrijven: doel is, de totstandkoming van op wetenschappelijk onderzoek georiënteerde start-up-bedrijven in Europa te vergemakkelijken, deze bedrijven in hun eerste groeifase bij te staan en de verdere ontwikkeling ervan in een multinationale context te bevorderen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: innovatieve onderzoeksgebieden die gebaseerd zijn op genomica en solide perspectieven bieden voor toepassingen in de gezondheidszorg en waarvan mag worden verwacht dat zij in startende bedrijven tot ondernemersinitiatieven zullen leiden.

Wil men sociaal verantwoorde keuzes, een brede acceptatie door de bevolking en een doeltreffend ontwikkelingstraject voor deze nieuwe technologieën kunnen garanderen, dan is een actieve en vroegtijdige participatie van de regelgevende instanties, patiënten en de samenleving als geheel vereist.

ii) *Bestrijding van belangrijke ziekten*iii) *Toepassing in geneeskunde en gezondheidszorg*

Het strategische doel van dit type onderzoek is de ontwikkeling van betere preventie- en beheerstrategieën ten aanzien van ziekten van de mens en ter bevordering van een gezonde levenswijze en een gezonde oude dag. Deze activiteiten zullen uitsluitend betrekking hebben op het integreren van de genomica-benadering in de traditionele medische benadering van het onderzoek naar de factoren die bepalend zijn voor ziekte of gezondheid. De onderzoekactiviteiten worden geconcentreerd op:

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Technologische platforms voor de ontwikkeling van nieuwe diagnostische, preventie- en therapeutische instrumenten: doel is, academische en industriële samenwerking te bevorderen door middel van technologische platforms die — door toepassing van een multidisciplinaire benadering en de grensverleggende technieken die dankzij het genoomonderzoek worden ontwikkeld — kunnen bijdragen tot een betere en goedkopere gezondheidszorg dankzij preciezere diagnoses, geïndividualiseerde behandeling en een doeltreffender ontwikkelingstraject voor nieuwe geneesmiddelen en therapieën, en andere nieuwe producten van de nieuwe technologieën.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de planmatige en versnelde ontwikkeling van nieuwe, veiligere en meer doeltreffende geneesmiddelen, met inbegrip van farmacogenomische benaderingen; de ontwikkeling van nieuwe diagnostica; de ontwikkeling van nieuwe in vitro tests ter vervanging van dierproeven; de ontwikkeling en beproeving van nieuwe preventie-instrumenten en therapieën zoals somatische genterapie, celtherapie (in het bijzonder stamceltherapie) en immuuntherapie; innovatief post-genomica-onderzoek met een groot toepassingspotentieel.

Schrappen

Wil men sociaal verantwoorde keuzes, een brede acceptatie door de bevolking en een doeltreffend ontwikkelingstraject voor deze nieuwe technologieën kunnen garanderen, dan is een actieve en vroegtijdige participatie in de bovengenoemde activiteiten van de regelgevende instanties, deskundigen op het gebied van de ethiek, patiënten en de samenleving als geheel vereist.

Ongewijzigd

Toepassingsgeoriënteerde benaderingen van medische kennis en technologieën

Het strategische doel van dit type onderzoek is de ontwikkeling van betere preventie- en beheerstrategieën ten aanzien van ziekten van de mens en ter bevordering van een gezonde levenswijze en een gezonde oude dag. Deze activiteiten zullen uitsluitend betrekking hebben op het integreren van genomica-benadering door alle betrokken organismen in de traditionele medische benadering van het onderzoek naar de factoren die bepalend zijn voor ziekte of gezondheid. De nadruk zal liggen op translationaal onderzoek dat gericht is op het vertalen van fundamentele kennis naar klinische toepassingen. De onderzoekactiviteiten worden geconcentreerd op:

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Strijd tegen kanker, hart- en vaatziekten en zeldzame ziekten: doel is, de preventie en het beheer van de twee belangrijkste ziekte- en doodsorzaken in Europa te verbeteren en de middelen die Europa inzet bij het onderzoek aan zeldzame ziekten te bundelen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: integratie van de klinische knowhow en het klinisch onderzoekspotentieel in relevante modelsystemen en een geavanceerd, aan de functionele genomica ontleend instrumentarium, ten einde resultaten te boeken die een beslissende doorbraak betekenen op het stuk van preventie en beheer van deze ziekten.

- Bestrijding van resistentie tegen geneesmiddelen: doel is, de enorme uitdaging voor de volksgezondheid welke wordt gevormd door ziekteverwekkers die resistent zijn geworden tegen geneesmiddelen, het hoofd te bieden.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: toepassing van de kennis van de genomen van micro-organismen en van de interacties tussen gastheer en ziekteverwekker bij de ontwikkeling van vaccins en alternatieve therapeutische strategieën die het probleem van de resistentie van pathogene micro-organismen tegen geneesmiddelen omzeilen; ontwikkeling van strategieën voor het optimaal gebruik van antimicrobiële middelen; ondersteuning van het EG-netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten.

- Studie van de hersenen en strijd tegen ziekten van het zenuwstelsel: doel is, de gegevens van de genomica te benutten om het goed/slecht functioneren van de hersenen beter te begrijpen, nieuwe inzichten te verwerven in mentale processen, de strijd aan te binden tegen neurologische stoornissen en ziekten, en herstelmechanismen in de hersenen te bevorderen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: een beter begrip van de moleculaire en cellulaire basis van hersenfuncties, hersenschade, plasticiteit en herstel, leervermogen, geheugen en cognitie; ontwikkeling van strategieën inzake preventie en beheersing van neurologische aandoeningen en ziekten van het zenuwstelsel.

- Studie van de menselijke ontwikkeling en het verouderingsproces: doel is, de menselijke ontwikkelingsprocessen en met name het verouderingsproces beter te begrijpen met het oog op de totstandkoming van een kennisbestand dat de basis kan vormen voor betere strategieën ter bevordering van de volksgezondheid, een gezonde levenswijze en een gezonde oude dag.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: meer inzicht in de menselijke ontwikkeling vanaf het moment van de conceptie tot en met de adolescentie; onderzoek van de factoren op molecuul- en celniveau die bepalend zijn voor een gezond verouderingsproces, met inbegrip van de interacties daarvan met gedrags- en milieufactoren en met het geslacht.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Strijd tegen hart- en vaatziekten, suikerziekte en zeldzame ziekten: doel is, de preventie en het beheer van belangrijke oorzaken van dood en ziekte in Europa te verbeteren en de middelen die Europa inzet bij het onderzoek aan zeldzame ziekten te bundelen.

Ongewijzigd

- Bestrijding van resistentie tegen antibiotica en andere geneesmiddelen: doel is, de enorme uitdaging voor de volksgezondheid welke wordt gevormd door ziekteverwekkers die resistent zijn geworden tegen geneesmiddelen, het hoofd te bieden.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: toepassing van de kennis van de genomen van micro-organismen en van de interacties tussen gastheer en ziekteverwekker bij de ontwikkeling van vaccins en alternatieve therapeutische strategieën die het probleem van de resistentie van pathogene micro-organismen tegen geneesmiddelen omzeilen; ontwikkeling van strategieën voor het optimaal gebruik van antimicrobiële en andere middelen; ondersteuning van het EG-netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten.

Ongewijzigd

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: een beter begrip van de moleculaire en cellulaire basis van hersenfuncties, hersenschade, plasticiteit en herstel, leervermogen, geheugen en cognitie; ontwikkeling van strategieën inzake preventie en beheersing van neurologische en mentale aandoeningen en ziekten van het zenuwstelsel.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

iv) *Bestrijding van de belangrijkste met armoede samenhangende besmettelijke ziekten*

Het strategische doel van dit type onderzoek is, de mondiale noodsituatie die door drie belangrijke overdraagbare ziekten (HIV/AIDS, malaria en tuberculose) wordt veroorzaakt, aan te pakken door de ontwikkeling van doeltreffende interventietechnieken, met name met het oog op toepassing in ontwikkelingslanden. Van de ontwikkelingslanden wordt verwacht dat zij als partners bij de tenuitvoerlegging van deze acties een substantiële bijdrage zullen leveren, met name in het kader van het Europees platform voor klinische proeven.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van veelbelovende interventiemogelijkheden (vaccins, therapieën en geneesmiddelen tegen het HIV) ter bestrijding van de doelziekten door middel van financiering van wetenschappelijk onderzoek dat het hele spectrum van mogelijke benaderingen omvat: van fundamenteel moleculair onderzoek op basis van de genomica van micro-organismen tot en met preklinisch onderzoek en het aantonen van de principiële bruikbaarheid van nieuwe technieken; instelling van een Europees platform voor klinische proeven, teneinde de Europese activiteiten inzake klinische proeven die specifiek met het oog op toepassingen in ontwikkelingslanden worden ontplooid, te bundelen en te steunen; totstandbrenging van een netwerk voor de beproeving van AIDS-therapieën in Europa, ter verbetering van de onderlinge samenhang en complementariteit van klinische proeven met betrekking tot AIDS-therapieën die voor toepassing in Europa zijn bestemd.

GEWIJZIGD VOORSTEL

De strijd tegen kanker

Doel is de ontwikkeling van verbeterde patientgeoriënteerde strategieën, van preventie tot diagnose en behandeling, voor het bestrijden van kanker. Het onderzoek wordt daarom geconcentreerd op het vertalen van de nieuwe kennis uit de genomica en andere gebieden van fundamenteel onderzoek in toepassingen die de klinische praktijk en de volksgezondheid kunnen verbeteren.

De patientgeoriënteerde benadering omvat drie onderling gerelateerde componenten. Het onderzoek zal worden geconcentreerd op:

- Totstandbrenging van faciliteiten voor kankeronderzoek in Europa; bevordering van de ontwikkeling van op bewijs gebaseerde richtsnoeren voor goede klinische praktijken en betere strategieën ten aanzien van de volksgezondheid door een snellere vertaling van de beschikbare onderzoekresultaten in toepassingen.
- Ondersteuning van klinisch onderzoek, met name klinische tests, voor de validering van nieuwe en verbeterde interventies.
- Ondersteuning van translationeel onderzoek voor het vertalen van fundamentele kennis in toepassingen voor de klinische praktijk en de volksgezondheid.

Bestrijding van de belangrijkste met armoede samenhangende besmettelijke ziekten

Het strategische doel van dit type onderzoek is, de mondiale noodsituatie die door drie belangrijke overdraagbare ziekten (HIV/AIDS, malaria en tuberculose) wordt veroorzaakt, aan te pakken door de ontwikkeling van doeltreffende interventietechnieken, met name met het oog op toepassing in ontwikkelingslanden. Van de ontwikkelingslanden wordt verwacht dat zij als partners bij de tenuitvoerlegging van deze acties een substantiële bijdrage zullen leveren en in dat verband eventueel rechtstreeks aan specifieke werkzaamheden zullen deelnemen, met name in het kader van het programma voor klinische proeven.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van veelbelovende interventiemogelijkheden (vaccins, therapieën en geneesmiddelen tegen het HIV) ter bestrijding van de doelziekten door middel van financiering van wetenschappelijk onderzoek dat het hele spectrum van mogelijke benaderingen omvat: van fundamenteel moleculair onderzoek op basis van de genomica van micro-organismen tot en met preklinisch onderzoek en het aantonen van de principiële bruikbaarheid van nieuwe technieken; instelling van een programma voor klinische proeven, teneinde de Europese activiteiten inzake klinische proeven die specifiek met het oog op toepassingen in ontwikkelingslanden worden ontplooid, te bundelen en te steunen; totstandbrenging van een netwerk voor de beproeving van AIDS-therapieën in Europa, ter verbetering van de onderlinge samenhang en complementariteit van klinische proeven met betrekking tot AIDS-therapieën die voor toepassing in Europa zijn bestemd.

Het onderzoek in dit thematisch prioritair gebied omvat verkennend onderzoek op geavanceerde kennisgebieden met betrekking tot onderwerpen die nauw verband houden met een of meerdere thema's in het prioritair gebied. Er zullen twee complementaire benaderingen worden gevolgd: de ene receptief en open — de andere proactief.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

1.1.2. *Technologieën van de informatiemaatschappij*

Ongewijzigd

Door de technologieën van de informatiemaatschappij (IST) ondergaan economie en samenleving ingrijpende veranderingen. Niet alleen leiden zij tot nieuwe werkmethode en bedrijfstypes, maar zij bieden ook oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen op het gebied van gezondheidszorg, milieu, veiligheid, mobiliteit en werkgelegenheid en hebben verstrekkende gevolgen voor het gewone leven. De IST-sector is met een jaaromzet van 2 000 miljard euro inmiddels uitgegroeid tot een van de belangrijkste sectoren van de economie, die aan meer dan 12 miljoen mensen in Europa werkgelegenheid biedt.

Het prioritair thematisch onderzoeksgebied IST zal een rechtstreekse bijdrage leveren aan de tenuitvoerlegging van het Europees beleid ten aanzien van de kennismaatschappij, zoals dat op de Europese Raad van Lissabon in 2000 en die van Stockholm in 2001 is afgesproken en in het eEurope-actieplan is weerspiegeld. Het zal een garantie bieden voor Europees leiderschap wat betreft generieke en toegepaste technologieën die een centrale rol spelen in de kenniseconomie. Het is gericht op een verhoging van de innovatie en het concurrentievermogen van het Europese bedrijfsleven en de industrie, en moet alle Europese burgers grotere voordelen brengen.

Successen zoals Europa die op het gebied van de mobiele communicatie en de consumentenelektronica heeft geboekt, kunnen alleen worden herhaald als een serieuze inspanning wordt gedaan om de benodigde kritische massa te bereiken op sleutelgebieden van het IST-onderzoek. De activiteiten zullen daarom de gemeenschap van onderzoekers mobiliseren rond middellange- en langetermijndoelstellingen die de integratie van de inspanningen van de overheid en de particuliere sector op Europese schaal bevorderen teneinde essentiële vaardigheden te kweken en het innovatievermogen te verhogen. Dit omvat langetermijn-OTO met een hoog risico, zoals de ontwikkeling gebied van de generatie van mobiele en draadloze systemen die in de plaats van 3G moet komen, en basisactiviteiten in het kader waarvan onderzoek zal worden gedaan naar en experimenten worden verricht met toekomstige en opkomende technologieën binnen de specifieke context van de aangegeven prioritaire onderzoeksgebieden.

Successen zoals Europa die op het gebied van de mobiele communicatie en de consumentenelektronica heeft geboekt, kunnen alleen worden herhaald als een serieuze inspanning wordt gedaan om de benodigde kritische massa te bereiken op sleutelgebieden van het IST-onderzoek. De activiteiten zullen daarom de gemeenschap van onderzoekers mobiliseren rond middellange- en langetermijndoelstellingen die de integratie van de inspanningen van de overheid en de particuliere sector op Europese schaal bevorderen teneinde essentiële vaardigheden te kweken en het innovatievermogen te verhogen. Dit omvat langetermijn-OTO met een hoog risico, zoals de ontwikkeling gebied van de generatie van mobiele en draadloze systemen die in de plaats van 3G moet komen.

Ofschoon aanmerkelijke vooruitgang is geboekt, profiteren wij in de praktijk van alledag nog lang niet volledig van de mogelijkheden van de kennisgebaseerde diensten. Producten en diensten zijn nog moeilijk te gebruiken en zijn voor velen ontoegankelijk; de „digitale kloof” wordt zowel in Europa als in de rest van de wereld steeds dieper. Het onderzoek zal zich toespitsen op de toekomstige generatie van technologieën waarbij computers en netwerken in de dagelijkse omgeving zullen worden geïntegreerd, waardoor een brede scala van diensten en toepassingen via gebruikersvriendelijke bedieningsinterfaces toegankelijk zal worden gemaakt. Deze visie op het begrip „intelligente omgeving” plaatst de gebruiker, het individu, centraal bij de toekomstige ontwikkelingen die op een kennismaatschappij voor iedereen zijn gericht.

Ongewijzigd

Het prioritaire onderzoeksgebied IST, waarmee het eEurope-actieplan wordt ondersteund, zal bijdragen tot de realisatie van een op informatie en kennis gebaseerde samenleving in geheel Europa, waarbij de deelname van de minst ontwikkelde regio's wordt aangemoedigd. Het zal tevens activiteiten omvatten waarbij de inspanning van de EU in een internationale context wordt geplaatst. Doel is waar nodig een algehele consensus voor het thematische gebied te bereiken, bijvoorbeeld door middel van het initiatief voor intelligente fabricagesystemen (IMS) of de dialoog over afhankelijkheidsvraagstukken, het onderzoek van de nieuwe geassocieerde staten verder te integreren in de inspanning van de EU en de samenwerking met de ontwikkelingslanden te bevorderen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Onderzoekprioriteiten

- i) *Toegepast IST-onderzoek ten behoeve van de grote maatschappelijke en economische uitdagingen*

Doel is de inzetbaarheid en doeltreffendheid van op IST gebaseerde oplossingen voor de grote maatschappelijke en economische uitdagingen te verhogen en deze op de meest vertrouwde en natuurlijke wijze toegankelijk te maken voor burgers, bedrijven en organisaties, ongeacht waar en wanneer.

- Onderzoek naar vertrouwen verhogende technologieën: Doel is technologieën te ontwikkelen die een antwoord bieden op de grote uitdagingen die door de „volledig digitale” wereld worden gesteld wat betreft de veiligheid en door de noodzaak om de rechten van individuen en gemeenschappen te beschermen.

Het onderzoek zal worden toegespitst op fundamentele beveiligingsmechanismen en de interoperabiliteit daarvan, dynamische beveiligingsprocessen, geavanceerde cryptografie, technologieën ter bescherming van de privacy, behandelingstechnologieën voor digitale activa en betrouwbaarheidstechnologieën ter ondersteuning van bedrijfs- en organisatiefuncties in dynamische en mobiele systemen.

- Onderzoek gericht op maatschappelijke uitdagingen: De nadruk ligt op „intelligente omgevingen”, waarmee een groter aantal burgers bij de informatiemaatschappij moet worden betrokken, de doeltreffendheid van beheer- ondersteuningsystemen ten behoeve van volksgezondheid, veiligheid, mobiliteit en milieu dient te worden verbeterd en het behoud van het cultureel erfgoed moet worden gestimuleerd. Tevens zal steun worden verleend aan de integratie van diverse functies uit verschillende van deze gebieden.

Onderzoekactiviteiten in het kader van „de informatiemaatschappij voor iedereen” zullen worden gericht op systemen die iedereen toegang kunnen bieden, op technologieën voor onbelemmerde deelname aan de informatiemaatschappij en op hulpsystemen waarmee bij handicaps functies worden hersteld of gecompenseerd waardoor de kwaliteit van het bestaan van mensen met bijzondere noden en hun verzorgers wordt verbeterd. Wat de gezondheidszorg betreft zullen de werkzaamheden worden toegespitst op intelligente systemen voor de ondersteuning van zorgmedewerkers, de afstemming van de zorg en de voorlichting op de patiënt, en het stimuleren van gezondheidsbevordering en ziektepreventie onder het brede publiek. Er zal ook onderzoek worden gedaan naar intelligente systemen ter verbetering van de beveiliging van personen en goederen en naar de bescherming en beveiliging van de civiele infrastructuur.

Verder wordt in het kader van het prioritaire thematisch gebied ondersteuning gegeven voor geavanceerd onderzoek om toekomstvisies en opkomende technologieën op IST-gebied te verkennen en ermee te experimenteren.

In de context van de hieronder aangegeven prioriteiten, zal het prioritaire thematische gebied tevens activiteiten omvatten in verband met de verdere ontwikkeling van Géant en GRIDs.

Ongewijzigd

- Technologieën die het vertrouwen en de veiligheid vergroten: Doel is technologieën te ontwikkelen die een antwoord bieden op de grote uitdagingen die door de „volledig digitale” wereld worden gesteld wat betreft de veiligheid en door de noodzaak om de rechten van individuen en gemeenschappen te beschermen.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Op het terrein van de mobiliteit zal het onderzoek naar voertuiginfrastructuursystemen en draagbare apparatuur worden geconcentreerd op de integratie van veiligheid, comfort en efficiency en de beschikbaarstelling van geavanceerde logistieke informatiemobiliteits- en locatiegebaseerde diensten. Bij het onderzoek op milieugebied zal de nadruk worden gelegd op kennissystemen ten behoeve van het beheer van de natuurlijke hulpbronnen en voor risicopreventie en crisisbeheer. Op het gebied van vrijetijdsbesteding zal het onderzoek worden gericht op intelligente en mobiele systemen en toepassingen ten behoeve van amusement en toerisme. Wat het cultureel erfgoed betreft zullen de inspanningen worden gericht op intelligente systemen voor dynamische toegang tot en behoud van tastbare en niet-tastbare culturele en wetenschappelijke hulpbronnen.

- Onderzoek naar de uitdagingen op het gebied van werk en bedrijfsleven: Het doel is bedrijven, individuen, overheden en andere organisaties te voorzien van de middelen waarmee zij volledig kunnen bijdragen tot en profiteren van de ontwikkeling van een kenniseconomie waarin zij vertrouwen stellen, terwijl tegelijkertijd de kwaliteit van het werk en het werkende bestaan wordt verhoogd en het permanent leren wordt ondersteund om de beroepsvaardigheden te verbeteren. Het onderzoek wordt ook gericht op de verhoging van het inzicht in de drijvende sociaal-economische factoren en de effecten van IST-ontwikkeling.

De bedoeling van het onderzoek op het gebied van het elektronische zakendoen en de elektronische overheid is Europese, zowel particuliere als openbare organisaties, met name in het MKB, interoperabele systemen en diensten te bieden die gericht zijn op de verhoging van het innovatievermogen, de toegevoegde waarde en de concurrentieprestaties binnen de kenniseconomie, alsmede nieuwe bedrijfsecosystemen te ondersteunen. Het onderzoek op het terrein van het beheer van organisatiekennis zal worden gericht op de ondersteuning van organisatorische innovatie en flexibiliteit door middel van het verwerven, delen, verkopen en overdragen van kennis. Bij werkzaamheden op het gebied van elektronische en mobiele handel zal aandacht worden besteed aan interoperabele, multimodale toepassingen en diensten die via heterogene netwerken worden aangeboden. Het gaat onder meer om „anytime-anywhere trading”, samenwerking, workflow en elektronische diensten die de gehele waardeketen van aanvullende producten en diensten omvatten.

Bij onderzoek naar de elektronische werkplek zal het accent worden gelegd op nieuwe ontwerpen voor de werkplek waarbij van innovatieve technologieën gebruik wordt gemaakt om de creativiteit en samenwerking te bevorderen, op een efficiënter gebruik van de middelen en op de verruiming van de kans op werk voor iedereen in lokale gemeenschappen. De werkzaamheden op het gebied van elektronisch leren zullen worden gericht op persoonlijke toegang tot en verstrekking van leerstof, alsmede op geavanceerde leeromgevingen voor school, universiteit, en werk waarbij wordt geput uit de ontwikkeling op het gebied van intelligente omgevingen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Op het terrein van de mobiliteit zal het onderzoek naar voertuiginfrastructuursystemen en draagbare apparatuur worden geconcentreerd op de integratie van veiligheid, comfort en efficiency en de beschikbaarstelling van geavanceerde logistieke informatiemobiliteits- en locatiegebaseerde diensten. Bij het onderzoek op milieugebied zal de nadruk worden gelegd op kennissystemen ten behoeve van het beheer van de natuurlijke hulpbronnen en voor risicopreventie en crisisbeheer, met inbegrip van humanitaire hulp in de vorm van mijnopruijing. Op het gebied van vrijetijdsbesteding zal het onderzoek worden gericht op intelligente en mobiele systemen en toepassingen ten behoeve van amusement en toerisme. Wat het cultureel erfgoed betreft zullen de inspanningen worden gericht op intelligente systemen voor dynamische toegang tot en behoud van tastbare en niet-tastbare culturele en wetenschappelijke hulpbronnen.

Ongewijzigd

Bij onderzoek naar de elektronische werkplek zal het accent worden gelegd op nieuwe ontwerpen voor de werkplek waarbij van innovatieve technologieën gebruik wordt gemaakt om de creativiteit en samenwerking te bevorderen, op een efficiënter gebruik van de middelen en op de verruiming van de kans op werk voor iedereen in lokale gemeenschappen. De werkzaamheden op het gebied van elektronisch leren zullen worden gericht op persoonlijke toegang tot en verstrekking van leerstof, alsmede op geavanceerde leeromgevingen voor school, universiteit, werk en permanente educatie in brede zin waarbij wordt geput uit de ontwikkeling op het gebied van intelligente omgevingen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Oplossen van complexe problemen in wetenschap, techniek, handel en samenleving: Het doel is technologieën te ontwikkelen om computer- en opslagfaciliteiten die zich op geografisch verspreide locaties bevinden inzetbaar te maken en deze op naadloze wijze toegankelijk te maken voor het oplossen van complexe problemen in de wetenschap, de industrie, het bedrijfsleven en de samenleving. De toepassingen liggen op de gebieden milieu, energie, gezondheid, vervoer, industriële techniek, financiën en nieuwe media.

Het onderzoek zal zich toespitsen op nieuwe computer-modellen, waaronder computer- en informatie-GRID's, peer-to-peer technologieën en de bijbehorende middle-ware om gebruik te maken van grootschalige, sterk gedistribueerde computer- en opslagfaciliteiten en om schaalbare betrouwbare en veilige platforms te ontwikkelen. Dit omvat onder meer nieuwe samenwerkings-hulpmiddelen en programmeermethoden die de interoperabiliteit van applicaties en nieuwe generaties simulatie-, visualiserings- en datamininghulpmiddelen ondersteunen.

ii) *Communicatie-, en computer- infrastructuur*

Doel is de Europese voorsprong op gebieden zoals mobiele communicatie, consumentenelektronica en embedded software te consolideren en verder uit te bouwen, en de prestaties, kostenefficiëntie, functionaliteit en aanpasbaarheid van communicatie- en computertechnologie te verbeteren.

- Communicatie en netwerktechnologie: Doel is de ontwikkeling van de nieuwe generatie mobiele en draadloze systemen en netwerken waarmee een optimale dienstverlening kan worden bereikt, alsmede van geheel optische netwerken die de transparantie en capaciteit van het netwerk moeten verhogen, oplossingen die de interoperabiliteit en aanpasbaarheid van netwerken moeten verbeteren en technologieën voor gepersonaliseerde toegang tot netwerken van audiovisuele systemen.

Bij werkzaamheden op het gebied van terrestrische en satellietgebaseerde ⁽¹⁾ mobiele en draadloze systemen en netwerken (de opvolgers van 3G) zal de nadruk worden gelegd op de volgende generatie technologieën, waarbij gezorgd wordt voor samenwerking en naadloze samenwerking op diensten- en besturingsniveau van meervoudige draadloze technologieën via een gewoon IP (Internet Protocol) platform, alsmede nieuwe spectrumefficiënte protocollen, hulpmiddelen en technologieën om draadloze herconfigureerbare IP-gebaseerde apparaten, systemen en netwerken te bouwen.

⁽¹⁾ De werkzaamheden op het gebied van satellietcommunicatie worden gecoördineerd met de activiteiten van prioriteit 4, „lucht- en ruimtevaart”.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

ii) *Communicatie-, computer- en softwaretechnologieën*

Doel is de Europese voorsprong op gebieden zoals mobiele communicatie, consumentenelektronica en embedded software en systemen te consolideren en verder uit te bouwen, en de prestaties, kostenefficiëntie, functionaliteit en aanpasbaarheid van communicatie- en computertechnologie te verbeteren. Deze werkzaamheden zullen tevens leiden tot het internet van de volgende generatie.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Bij het onderzoek naar geheel optische netwerken zal de nadruk worden gelegd op het beheer van optische golf-lengtekanalen waarmee flexibiliteit en snelheid bij de introductie en levering van de dienst mogelijk is en op glasvezeloplossingen voor LAN's. Het onderzoek naar interoperabele netwerkoplossingen, waaronder end-to-end netwerkbeheer, dient ter ondersteuning van de levering en de interworking van generieke diensten en de interoperabiliteit van heterogene netwerken en platforms. Onder meer zal aandacht worden besteed aan programmeerbare netwerken die een adaptieve en real-time toewijzing van netwerkhulpbronnen en een verbeterd servicebeheer voor de klant mogelijk moeten maken.

Er zal ook onderzoek worden gedaan naar de basistechnologieën die gepersonaliseerde toegang tot netwerken van audiovisuele systemen en toepassingen mogelijk moeten maken, alsmede naar voor diverse media geschikte platforms en netwerken, digitale „trusted” tv-architecturen en apparatuur waarmee hybride 3D-multimediasignalen en -objecten kunnen worden bewerkt, geëncodeerd, opgeslagen, gedetecteerd en afgebeeld.

- Softwaretechnologieën, diensten en gedistribueerde systemen: Doel is de ontwikkeling van nieuwe softwaretechnologieën, multifunctionele dienstomgevingen en hulpmiddelen om complexe gedistribueerde systemen voor de realisatie van intelligente omgevingen te besturen en de verwachte groei en verspreiding van toepassingen en diensten op te vangen.

Het onderzoek zal zich toespitsen op nieuwe technologieën voor programmering, systemen en diensten, waarmee combineerbaarheid, schaalbaarheid, betrouwbaarheid, robuustheid en autonoom aanpassingsvermogen worden bevorderd. Er zal aandacht worden besteed aan middleware voor het beheer, de besturing en het gebruik van volledig gedistribueerde hulpbronnen. Werkzaamheden op het gebied van multifunctionele omgevingen voor de realisatie van diensten en nieuwe raamwerken voor componenten zullen worden gericht op de ontwikkeling van de functionaliteit van diensten, waaronder metagegevens, semantiek en taxonomie van bouwstenen.

Nieuwe strategieën, algoritmen en gereedschappen voor het systematisch en accuraat ontwerpen, de prototype-ontwikkeling en de besturing van complexe gedistribueerde systemen, komen aan de orde besturingsprocessors en systeemelementen voor „ubiquitous computing”. De werkzaamheden omvatten onder meer cognitieve technieken voor de herkenning van generieke objecten en gebeurtenissen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Softwaretechnologieën, ingebedde systemen en gedistribueerde systemen: Doel is de ontwikkeling van nieuwe softwaretechnologieën, multifunctionele dienstomgevingen en hulpmiddelen om complexe gedistribueerde systemen voor de realisatie van intelligente omgevingen te besturen en de verwachte groei en verspreiding van toepassingen en diensten op te vangen.

Het onderzoek zal zich toespitsen op nieuwe technologieën voor programmering en systemen, waarmee combineerbaarheid, schaalbaarheid, betrouwbaarheid, robuustheid en autonoom aanpassingsvermogen worden bevorderd. Er zal onder andere aandacht worden besteed aan middleware voor het beheer, de besturing en het gebruik van volledig gedistribueerde hulpbronnen. Werkzaamheden op het gebied van multifunctionele omgevingen voor de realisatie van diensten en nieuwe raamwerken voor componenten zullen worden gericht op de ontwikkeling van de functionaliteit van diensten, waaronder metagegevens, semantiek en taxonomie van bouwstenen.

Nieuwe strategieën, algoritmen en gereedschappen voor het systematisch en accuraat ontwerpen, de prototype-ontwikkeling en de besturing van complexe gedistribueerde systemen, komen aan de orde. De werkzaamheden omvatten genetwerkte ingebedde systemen, distributed sensing, automatisering, opslagmiddelen en daarmee verband houdende koppeling. Dynamische bronnentoe wijzing zal een belangrijk element zijn, evenals cognitieve technieken voor herkenning van generieke objecten en gebeurtenissen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

iii) *Componenten en microsystemen*

Ongewijzigd

- Micro-, nano- en opto-elektronica: Doel is de kosten te verlagen, de prestaties te verhogen en de herconfigureerbaarheid, schaalbaarheid, aanpasbaarheid en het zelfaanpassingsvermogen van micro-, nano- en opto-elektronische componenten en systeemchips te verbeteren.

Het onderzoek zal worden toegespitst op het verleggen van de grenzen van CMOS-processen en apparatuurtechnologieën en de verbetering van de functionaliteit, prestaties en functionele integratie van componenten. Ook zal aandacht worden besteed aan alternatieve procestechologieën, componenttypes, materialen en architecturen waarmee aan de behoeften van de communicatie- en computerindustrie kan worden voldaan. Bijzondere nadruk zal worden gelegd op RF-, gemengde A/D- en energiezuinige ontwerpen. In het kader van werkzaamheden op het gebied van optische, opto-elektronische en fotonische functionele componenten zal onderzoek worden gedaan naar bouwstenen en systemen voor informatieverwerking, communicatie, schakeltechniek, opslag, detectie en beeldvorming. Bij het onderzoek naar elektrongebaseerde nanobouwstenen, evenals naar moleculaire-elektronicabouwstenen en -technologieën zal het accent worden gelegd op die bouwstenen en technologieën waarvan verwacht wordt dat zij een brede inzetbaarheid en een hoog integratie- en massafabricagepotentieel zullen hebben.

- Micro- en nanotechnologieën, microsystemen en displays: Doel is de kostenefficiëntie, prestaties en functionaliteit van subsystemen en microsystemen te verbeteren en het integratie- en miniaturisatieniveau te verhogen waardoor de interface met de omgeving en met netwerken van diensten en systemen kan worden verbeterd.

Het onderzoek zal worden geconcentreerd op nieuwe toepassingen en functies waarbij profijt wordt getrokken van multidisciplinaire interactie (elektronica, mechanica, chemie, biologie, enz.) in combinatie met het gebruik van micro- en nanostructuren en nieuwe materialen. Het doel is innovatieve, kosteneffectieve en betrouwbare microsystemen en herconfigureerbare, geminiaturiseerde subsysteemmodules te ontwikkelen. De werkzaamheden zullen ook betrekking hebben op goedkope displays met hoge informatiedichtheid en resolutie, evenals geavanceerde sensoren, waaronder goedkope visuele en biometrische sensoren en tastsensoren. Bij werkzaamheden op het gebied van nanobouwstenen en nanosystemen zal aandacht worden besteed aan de benutting van fundamentele verschijnselen, processen en structuren die nieuwe of betere functies van sensoren of actuatoren bieden, alsmede aan de integratie en fabricage daarvan.

iv) *Kennis- en interfacetechnologieën*

Doel is de bruikbaarheid van IST-toepassingen en -diensten en de kennis die zij belichamen te verbeteren, teneinde een bredere verspreiding en snellere introductie te stimuleren.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Kennistechnologieën en digitale inhoud: Doel is de geautomatiseerde oplossingen te bieden voor de creatie en organisatie van virtuele kennisruimtes (bijvoorbeeld collectieve geheugens) teneinde radicaal nieuwe inhoud- en mediadiensten en -applicaties te stimuleren.

De werkzaamheden zullen worden geconcentreerd op technologieën ter ondersteuning van het proces van verwerving en modellering, representatie en visualisering, interpretatie en gezamenlijk gebruik van kennis. Deze functies zullen worden geïntegreerd in nieuwe, op semantiek gebaseerde en contextbewuste systemen, waaronder cognitieve en op intelligente agenten gebaseerde hulpmiddelen. Voorts gaat de aandacht uit naar uitbreidbare kennisverzamelingen en ontologieën die de interoperabiliteit van de dienst moeten bevorderen en de volgende generatie van semantische webapplicaties mogelijk dienen te maken. Bij het onderzoek zal ook worden ingegaan op technologieën ter ondersteuning van ontwerp, creatie, beheer en publicatie van multimedia-inhoud over vaste en mobiele netwerken en apparatuur die zichzelf kan aanpassen aan de verwachtingen van de gebruiker. Het doel is de creatie van een rijke, interactieve inhoud te stimuleren voor gepersonaliseerde omroep en geavanceerde „trusted” media- en amusements-toepassingen.

- Intelligente interfaces en oppervlakken: Doel is doeltreffender manieren te verschaffen om toegang te bieden tot alomtegenwoordige informatie, alsmede eenvoudigere en natuurlijke interactiemethoden in intelligente omgevingen.

Het onderzoek zal zich toespitsen op interfaces en interactieve oppervlakken die natuurlijk, zelfaanpassend en multisensorieel zijn, ten behoeve van een omgeving die zich bewust is van onze aanwezigheid, persoonlijkheid en behoeften en die in staat is op intelligente wijze te reageren op spraak en gebaar. Het doel is de complexiteit van de technologie te verbergen door te zorgen voor een naadloze interactie van de mens enerzijds en apparaten, virtuele en reële objecten in uiteenlopende omgevingen en de in de dagelijkse omgeving geïntegreerde kennis anderzijds.

De werkzaamheden strekken zich ook uit tot technologieën voor meertalige en multiculturele toegang en communicatie ter ondersteuning van tijdige en kostenefficiënte levering van interactieve diensten met een rijke informatie-inhoud waarmee tegemoet wordt gekomen aan de persoonlijke, beroepsmatige en zakelijke behoeften van alle leden van verschillende taal- en cultuurgemeenschappen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

De werkzaamheden zullen worden geconcentreerd op technologieën ter ondersteuning van het proces van verwerving en modellering, verkenning en terugvinden, representatie en visualisering, interpretatie en gezamenlijk gebruik van kennis. Deze functies zullen worden geïntegreerd in nieuwe, op semantiek gebaseerde en contextbewuste systemen, waaronder cognitieve en op intelligente agenten gebaseerde hulpmiddelen. Voorts gaat de aandacht uit naar uitbreidbare kennisverzamelingen en ontologieën die de interoperabiliteit van de dienst moeten bevorderen en de volgende generatie van semantische webapplicaties mogelijk dienen te maken. Bij het onderzoek zal ook worden ingegaan op technologieën ter ondersteuning van ontwerp, creatie, beheer en publicatie van multimedia-inhoud over vaste en mobiele netwerken en apparatuur die zichzelf kan aanpassen aan de verwachtingen van de gebruiker. Het doel is de creatie van een rijke, interactieve inhoud te stimuleren voor gepersonaliseerde omroep en geavanceerde „trusted” media- en amusements-toepassingen.

Ongewijzigd

Het onderzoek zal zich toespitsen op interfaces en interactieve oppervlakken die natuurlijk, zelfaanpassend en multisensorieel zijn, ten behoeve van een omgeving die zich bewust is van onze aanwezigheid, persoonlijkheid en behoeften en die in staat is op intelligente wijze te reageren op spraak, gebaar en andere zintuigen. Het doel is de complexiteit van de technologie te verbergen door te zorgen voor een naadloze interactie tussen mensen onderling en tussen mensen en apparaten, virtuele en reële objecten in uiteenlopende omgevingen en de in de dagelijkse omgeving geïntegreerde kennis anderzijds. Dit omvat onderzoek op het gebied van virtuele en augmented reality.

Ongewijzigd

Nieuwe en opkomende technologieën van de informatiemaatschappij (IST): Op dit gebied is de doelstelling om nieuwe IST-gerelateerde wetenschaps- en technologiegebieden en -gemeenschappen te helpen tot ontwikkeling te komen, waarvan er een aantal een strategische plaats zullen innemen in de toekomstige economische en sociale ontwikkeling en een belangrijke inbreng zullen hebben in de hoofdstroom van de IST-activiteiten in de toekomst. Om te komen tot een open houding tegenover nieuwe ideeën, een kritische onderzoeksmassa op gebieden waar strategische zwaartepunten moeten worden gelegd en een naadloze dekking van de nieuwste ontwikkelingen op IST-gebied, zullen twee complementaire benaderingen worden gevolgd: de ene receptief en open — de andere proactief.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

1.1.3. Nanotechnologieën intelligente materialen en nieuwe productieprocedures

De tweeledige overgang op een enerzijds op kennis en anderzijds op duurzame ontwikkeling gebaseerde samenleving vereist nieuwe productieparadigma's en nieuwe product- en dienstconcepten. De Europese productindustrie dient in haar geheel over te schakelen van een op grondstoffen gebaseerde naar een op kennis gebaseerde benadering, van kwantiteit naar kwaliteit, van in massa vervaardigde wegwerpartikelen naar op bestelling gemaakte, voor hergebruik en opwaardering geschikte productdiensten; van producten, processen en diensten met een „materiële en tastbare” toegevoegde waarde naar producten, processen en diensten met een „immateriële” toegevoegde waarde.

Deze veranderingen hangen samen met radicale verschuivingen in industriële structuren waarbij een nadrukkelijker rol is weggelegd voor innovatieve ondernemingen die bedreven zijn in netwerktechnologie en die zich nieuwe hybride technologieën eigen maken waarbij nanotechnologie wordt gecombineerd met materiaalwetenschappen, techniek, informatietechnologie, biowetenschappen en milieukunde. Een dergelijke ontwikkeling impliceert een krachtige samenwerking dwars over traditionele wetenschappelijke grenzen heen. Voor trendsettende ontwikkelingen in de industrie is tevens een krachtige synergie nodig tussen technologie en organisatie, aangezien de prestaties van beide sterk afhankelijk zijn van nieuwe vaardigheden.

Succesvolle technologische ontwikkelingen moeten meer en meer in het beginstadium van het ontwerp- en productieproces worden gezocht. Voor nieuwe materialen en nanotechnologieën is in dit verband als aanjagers van de innovatie een cruciale rol weggelegd. Daarvoor moet het accent bij de onderzoeksactiviteiten van de Gemeenschap worden verschoven van de korte naar de lange termijn en bij de innovatie van incrementele naar doorbraakstrategieën. Het onderzoek in de Gemeenschap zal veel baat hebben bij een internationale dimensie.

Onderzoekprioriteiten**i) Nanotechnologieën**

Nanotechnologieën vertegenwoordigen een nieuwe aanpak van de materiaalwetenschap en -techniek. Europa bekleedt een sterke positie binnen de nanowetenschappen, die evenwel nog moet worden vertaald in een echte voorsprong van de Europese industrie op de concurrentie. Het doel is tweeledig: bevordering van de creatie van een OTO-intensieve Europese industrie die actief is in de nanotechnologie en bevordering van de introductie van nanotechnologie in bestaande sectoren van de industrie. Het onderzoek draagt een langetermijnkarakter en is risicovol, maar zal niettemin op toepassing in de industrie zijn gericht. Gestreefd wordt naar een actief beleid dat industriële bedrijven en het MKB, waaronder startende bedrijven, moet stimuleren, onder meer door het bevorderen van een krachtige wisselwerking tussen industrie en onderzoekinstellingen in het kader van consortia die projecten met een aanzienlijke kritische massa uitvoeren.

GEWIJZIGD VOORSTEL

1.1.3. Nanotechnologieën en nanowetenschappen, kennisgebaseerde multifunctionele materialen en nieuwe productieprocedures en -instrumenten

De tweeledige overgang op een enerzijds op kennis en anderzijds op duurzame ontwikkeling gebaseerde samenleving vereist nieuwe productieparadigma's en nieuwe product- en dienstconcepten. De Europese productindustrie dient in haar geheel over te schakelen van een op grondstoffen gebaseerde naar een op kennis gebaseerde en milieuvriendelijker benadering, van kwantiteit naar kwaliteit, van in massa vervaardigde wegwerpartikelen naar op bestelling gemaakte, voor hergebruik en opwaardering geschikte productdiensten; van producten, processen en diensten met een „materiële en tastbare” toegevoegde waarde naar producten, processen en diensten met een „immateriële” toegevoegde waarde.

Ongewijzigd**i) Nanotechnologieën en nanowetenschappen****Ongewijzigd**

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Interdisciplinair langetermijnonderzoek gericht op de verbetering van het inzicht in verschijnselen, de toepassing van processen en de ontwikkeling van onderzoeksgereedschappen: De doelstellingen zijn het uitbreiden van de onderliggende kennisbasis van applicatiegeoriënteerde nanowetenschappen en nanotechnologie en het ontwikkelen van trendsettende onderzoeksgereedschappen en -technieken.

Het onderzoek zal worden geconcentreerd op verschijnselen op moleculaire en mesoscopische schaal: zelfassemblerende materialen en structuren; moleculaire en biomoleculaire mechanismen en machines; multidisciplinaire en nieuwe benaderingen voor de integratie van ontwikkelingen op het gebied van anorganische, organische en biologische materialen en processen.

- Nanobiotechnologie: Doel is de ondersteuning van onderzoek naar de integratie van biologische en niet-biologische entiteiten waarmee in een groot aantal applicaties, bijvoorbeeld op het gebied van gegevensverwerking en medische en milieu-analysesystemen, de horizon wordt verruimd.

Het onderzoek zal worden toegespitst op „lab-on-chip”, interfaces met biologische entiteiten, oppervlaktegewijzigde nanopartikels, geavanceerde toediening van medicijnen en andere gebieden van integratie van nanosystemen of nano-elektronica met biologische entiteiten; behandeling, manipulatie en detectie van biologische moleculen of complexen, elektronische detectie van biologische entiteiten, microfluidica, bevordering en regeling van celgroei op substraten.

- Nanoschaaltechnieken voor de vervaardiging van materialen en componenten: Doel is de ontwikkeling van nieuwe functionele en constructiematerialen met superieure prestaties door beïnvloeding van hun nanostructuur. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de technologieën voor de vervaardiging en verwerking ervan.

Het onderzoek zal worden toegespitst op legeringen en composietmaterialen met nanostructuren, geavanceerde functionele polymere materialen en functionele materialen met nanostructuren.

- Ontwikkeling van bewerkings- en controle-toestellen en -instrumenten: Doel is een nieuwe generatie van instrumenten voor de analyse en vervaardiging op nanoschaal te ontwikkelen. Als richtsnoer dient een kenmerksgrootte of resolutie in de orde van 10 nm.

Het accent bij het onderzoek zal komen te liggen op uiteenlopende geavanceerde technieken voor vervaardiging op nanoschaal (met behulp van lithografie of microscopie); doorbraaktechnologieën, -methodologieën en -instrumenten waarbij de zelfassemblerende eigenschappen van de materie worden benut en die voor de ontwikkeling van nanoschaalmachines worden gebruikt.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Interdisciplinair langetermijnonderzoek gericht op de verbetering van het inzicht in verschijnselen, de beheersing van processen en de ontwikkeling van onderzoeksgereedschappen: De doelstellingen zijn het uitbreiden van de onderliggende kennisbasis van applicatiegeoriënteerde nanowetenschappen en nanotechnologie en het ontwikkelen van trendsettende onderzoeksgereedschappen en -technieken.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Applicaties op gebieden zoals gezondheid, chemie, energie, optica en milieu: Doel is het potentieel van de nanotechnologieën voor doorbraaktoepassingen te stimuleren door de ontwikkelingen op het gebied van onderzoek naar materialen en technologische bouwstenen in de industriële context te integreren.

Het onderzoek wordt toegespitst op de ontwikkeling van computermodellen en geavanceerde productietechnologieën en op de ontwikkeling van innovatieve materialen met betere eigenschappen.

ii) *Intelligente materialen*

Nieuwe materialen met een hoog kennisgehalte die nieuwe functies en betere eigenschappen bieden, zullen essentieel blijken voor de innovatie op het gebied van technologieën, bouwstenen en systemen die de duurzame ontwikkeling en het concurrentievermogen in sectoren zoals vervoer, energie, geneeskunde, elektronica en bouw ten goede zal komen. Om de sterke positie van Europa op nieuwe technologiemarkten, die in het komende decennium met één of twee ordes van grootte zullen groeien, veilig te stellen, dienen de diverse partners te worden betrokken bij toonaangevende OTO-partnerschappen die zich onder meer moeten bezighouden met onderzoek met geringe kans van slagen, en bij de integratie van het onderzoek naar materialen en industriële toepassingen.

- Ontwikkeling van fundamentele kennis: Doel is inzicht te verwerven in de complexe fysisch-chemische en biologische verschijnselen die relevant zijn voor de beheersing en behandeling van intelligente materialen met behulp van experimentele, theoretische en modelleringshulpmiddelen. Hiermee wordt de grondslag gelegd voor de synthese van grotere complexe of zelfassemblerende structuren met gedefinieerde fysische, chemische of biologische eigenschappen.

Het onderzoek zal zich toespitsen op interdisciplinaire langetermijnactiviteiten met een hoog industrieel risico gericht op het ontwerpen en ontwikkelen van nieuwe structuren met gedefinieerde eigenschappen; ontwikkeling van supramoleculaire en macromoleculaire technieken, waarbij de aandacht uitgaat naar de synthese, benutting en toepassingsmogelijkheden van nieuwe, uiterst complexe moleculen en verbindingen daarvan.

- Technologieën die verband houden met de productie en transformatie van nieuwe materialen: Doel is de duurzame productie van nieuwe „slimme” materialen met op de toepassing afgestemde eigenschappen voor de bouw van macrostructuren. Deze nieuwe materialen, die geschikt zijn voor multisectoriële toepassingen, moeten over ingebouwde eigenschappen beschikken die onder vooraf bepaalde omstandigheden kunnen worden benut, alsmede over verbeterde „bulk”-eigenschappen of grenslaag- en oppervlakte-eigenschappen met het oog op betere prestaties.

De nadruk bij het onderzoek zal komen te liggen op nieuwe materialen; technisch samengestelde en zelfherstellende materialen; „crosscutting”-technologieën, waaronder oppervlaktekunde en -techniek.

GEWIJZIGD VOORSTEL

ii) *Kennisgebaseerde multifunctionele materialen*

Ongewijzigd

- Technologieën die verband houden met de productie en transformatie en verwerking van kennisgebaseerde multifunctionele materialen en biomaterialen: Doel is de duurzame productie van nieuwe „slimme” materialen met op de toepassing afgestemde eigenschappen voor de bouw van macrostructuren. Deze nieuwe materialen, die geschikt zijn voor multisectoriële toepassingen, moeten over ingebouwde eigenschappen beschikken die onder vooraf bepaalde omstandigheden kunnen worden benut, alsmede over verbeterde „bulk”-eigenschappen of grenslaag- en oppervlakte-eigenschappen met het oog op betere prestaties.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Technische ondersteuning van de materiaalontwikkeling: Doel is de kloof tussen „kennisproductie” en „kennisbenutting” te overbruggen, waardoor de zwakke plekken van de EU-industrie bij de integratie van materialen en fabricage kunnen worden verholpen. Dit zal worden bereikt door nieuwe gereedschappen te ontwikkelen die de productie van nieuwe materialen mogelijk maken in een klimaat van duurzame concurrentie.

Het onderzoek zal zich toespitsen op de inherente aspecten van de optimalisatie van materiaalontwerp, -bewerking en -gereedschappen; mechanische beproeving, validatie en opschaling; toepassing van levenscyclusbenaderingen, veroudering, biocompatibiliteit en milieu-efficiëntie.

iii) *Nieuwe productieprocedures*

Nieuwe productieconcepten die flexibeler, beter geïntegreerd, veiliger en schoner zijn, zijn afhankelijk van doorbraken op organisatorisch en technologisch gebied die nieuwe producten, processen en diensten mogelijk maken en tegelijkertijd de (interne en externe) kosten verlagen. Doel is de industriële systemen van de toekomst te bieden met de nodige gereedschappen voor efficiënt levenscyclusontwerp, productie, gebruik en terugwinning, alsmede de bijbehorende organisatiemodellen en een beter kennisbeheer.

- Ontwikkeling van flexibele en intelligente productiesystemen: Doel is de overgang van de industrie op een meer kennisgebaseerde productie en systeemorganisatie te stimuleren en de productie vanuit een meer holistisch georiënteerd standpunt te bekijken waarbij niet alleen op hardware en software wordt gelet, maar ook op de mensen en de manier waarop zij leren en kennis uitwisselen.

Het onderzoek zal worden toegespitst op innovatieve, betrouwbare, slimme en kosteneffectieve productieprocessen en systemen en de opname daarvan in de fabriek van de toekomst: integratie van hybride technologieën op basis van nieuwe materialen en de verwerking daarvan, microsysteemen en automatisering, productieapparatuur met hoge precisie, alsmede integratie van ICT, sensor- en regeltechnologie.

- Onderzoek naar systeemrisicobeperking: Doel is de verhoging van de duurzaamheid van industriële systemen en een substantiële en meetbare beperking van de milieu- en gezondheidseffecten door middel van nieuwe industriële concepten, alsmede door een betere benutting en zuiniger gebruik van grondstoffen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Het onderzoek zal zich toespitsen op de inherente aspecten van de optimalisatie van materiaalontwerp, -bewerking en -gereedschappen; beproeving, validatie en opschaling; toepassing van levenscyclusbenaderingen, veroudering, biocompatibiliteit en milieu-efficiëntie.

iii) *Nieuwe productieprocedures en -instrumenten*

Ongewijzigd

- Ontwikkeling van nieuwe procedures en flexibele en intelligente productiesystemen: Doel is de overgang van de industrie op een meer kennisgebaseerde productie en systeemorganisatie te stimuleren en de productie vanuit een meer holistisch georiënteerd standpunt te bekijken waarbij niet alleen op hardware en software wordt gelet, maar ook op de mensen en de manier waarop zij leren en kennis uitwisselen.

Het onderzoek zal worden toegespitst op innovatieve, betrouwbare, slimme en kosteneffectieve productieprocessen en systemen en de opname daarvan in de fabriek van de toekomst: integratie van hybride technologieën op basis van nieuwe materialen en de verwerking daarvan, microsysteemen en automatisering, productieapparatuur met hoge precisie, alsmede integratie van ICT, sensor- en regeltechnologie en innovatieve robotica.

- Onderzoek naar systeemrisicobeperking: Doel is de verhoging van de duurzaamheid van industriële systemen en een substantiële en meetbare beperking van de milieu- en gezondheidseffecten door middel van nieuwe industriële concepten, alsmede door een betere benutting en beperking van het gebruik van primaire grondstoffen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Het onderzoek zal zich richten op ontwikkeling van nieuwe bouwstenen en systemen voor een schonere, veiligere en minder koolstofintensieve productie; uitbreiding van de aansprakelijkheid van bedrijven voor hun producten, grondstoffenverbruik en industrieel afvalbeheer; studie van „productie-gebruik-consumptie“-interacties, alsmede van de sociaal-economische implicaties daarvan.

- Optimalisering van de levenscyclus van industriële systemen, producten en diensten: Bij productontwerp en productie moet niet alleen van de eisen ten aanzien van intelligentie, kosteneffectiviteit, veiligheid en milieuvriendelijkheid worden uitgegaan, maar dient ook steeds meer rekening te worden gehouden met de levenscyclus en dienstverlening. De belangrijkste uitdaging is daarom op basis van levenscyclusbenaderingen nieuwe industriële concepten te ontwikkelen die nieuwe producten, organisatorische innovatie en efficiënt beheer van informatie mogelijk maken en de omzetting daarvan in nuttige kennis binnen de waardeketen.

Het onderzoek omvat innovatieve productdienstensystemen die de waardeketen „ontwerp-productie-gebruik-buitendienststelling” door middel van de ontwikkeling en de toepassing van hybride technologieën en nieuwe organisatiestructuren optimaliseert.

1.1.4. **Lucht- en ruimtevaart**

In de afgelopen decennia heeft Europa dankzij haar hoogwaardige technologische en industriële capaciteit op het gebied van de luchtvaart en de exploitatie van de ruimte een groot aantal bijdragen van uiteenlopende aard geleverd aan de verbetering van de levensstandaard van haar burgers en de ontwikkeling en groei van haar economie, alsook van de economieën van derde landen. De economische voordelen die daaraan verbonden zijn komen tot uiting in werkgelegenheid voor hooggekwalificeerd personeel en een overschot op de handelsbalans en kunnen een sterk hefboomeffect hebben op het concurrentievermogen van aanverwante economische sectoren.

Hoewel de luchtvaart en de ruimtevaart duidelijk gescheiden gebieden zijn, hebben zij gemeenschappelijke kenmerken, namelijk een grote behoefte aan intensieve O&O, lange ontwikkelingstijden en zeer hoge investeringsbehoeften. Door het gecombineerde effect van een hevige concurrentie, het strategische belang van deze sectoren en steeds strengere milieueisen moet voortdurend naar een nog hoger technologisch niveau worden gestreefd door de OTO-inspanningen in Europa te consolideren en te concentreren, met een betere dienstverlening aan de samenleving als uiteindelijke doelstelling.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Het onderzoek zal zich richten op ontwikkeling van nieuwe bouwstenen en systemen voor een schonere en veiligere productie; schoon en duurzaam afvalbeheer en risicobeperking in productie en fabricage, met inbegrip van bio-procédés; uitbreiding van de aansprakelijkheid van bedrijven voor hun producten, grondstoffenverbruik en industrieel afvalbeheer; studie van „productie-gebruik-consumptie“-interacties, alsmede van de sociaal-economische implicaties daarvan.

Ongewijzigd

Het onderzoek in dit thematisch prioritair gebied omvat verkenning onderzoek op geavanceerde kennisgebieden met betrekking tot onderwerpen die nauw verband houden met een of meerdere thema's in het prioritair gebied. Er zullen twee complementaire benaderingen worden gevolgd: de ene receptief en open — de andere proactief.

Ongewijzigd

Hoewel de luchtvaart en de ruimtevaart duidelijk gescheiden gebieden zijn, hebben zij gemeenschappelijke kenmerken, namelijk een grote behoefte aan intensieve O&O, lange ontwikkelingstijden en zeer hoge investeringsbehoeften. Door het gecombineerde effect van een hevige concurrentie, het strategische belang van deze sectoren en steeds strengere milieueisen moet voortdurend naar een nog hoger technologisch niveau worden gestreefd door de OTO-inspanningen te consolideren en te concentreren, met een betere dienstverlening aan de samenleving als uiteindelijke doelstelling.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

De planning van het luchtvaartonderzoek zal plaatsvinden op basis van een strategische onderzoekagenda (Strategic Research Agenda — SRA) die door alle belanghebbenden op Europees niveau wordt overeengekomen in het kader van de nieuwe Adviesraad voor luchtvaartonderzoek in Europa; deze agenda zal ook de basis vormen voor de planning van nationale programma's. Deze aanpak moet leiden tot meer complementariteit en samenwerking tussen de nationale en communautaire initiatieven op dit gebied. De Europese Ruimtevaartstrategie zal dienen als ijkpunt voor de planning van het ruimtevaartonderzoek, met als doel de belangrijkste spelers te betrekken bij projecten van gemeenschappelijk belang; er zal worden gezorgd voor nauw overleg met andere actoren die OTO-activiteiten ontplooiën, zoals ruimtevaartagenschappen, Eurocontrol en de industrie. Voorts zal worden nagegaan op welke wijze de desbetreffende artikelen van het Verdrag optimaal kunnen worden toegepast ter ondersteuning van deze initiatieven.

Onderzoekprioriteiten

i) *Luchtvaart*

In hun verslag „Vision 2020” hebben vooraanstaande Europese industriëlen in deze sector met nadruk gewezen op de noodzaak de communautaire en nationale onderzoekinspanningen optimaal vorm te geven rond een gemeenschappelijke visie en een strategische onderzoekagenda. Met deze aanpak als uitgangspunt zal het onderzoek worden toegespitst op de volgende vier hoofdstromen. Het onderzoekgebied zal middelgrote en grote commerciële vliegtuigen omvatten, met inbegrip van de systemen en componenten daarvan, alsook de aan boord geïnstalleerde en op de grond opererende onderdelen van luchtverkeersbeheersystemen.

- Versterking van de concurrentiepositie: het is de bedoeling de drie sectoren van de vliegtuigbouw, namelijk de fabricage van casco's, motoren en uitrusting, in staat te stellen hun concurrentiepositie te verbeteren door de ontwikkelingskosten en de directe exploitatiekosten van vliegtuigen op korte termijn met 20 % en op lange termijn met 50 % terug te dringen, en tevens het comfort van de passagiers te verbeteren.

Het onderzoek zal worden geïntegreerd op: geïntegreerde ontwerpssystemen en processen voor de realisering van het verruimde concept van op verschillende locaties gevestigde ondernemingen, alsook voor intelligentere productietechnologieën; nieuwe vliegtuigconfiguraties, geavanceerde aërodynamica, materialen en structuren, motortechnologieën; mechanische, elektrische en hydraulische systemen; verbeterde omgevingsfactoren in de cabine en gebruik van multimediasystemen ter verbetering van het comfort van de passagiers.

- Beperking van het milieueffect van motoremissies en lawaai. Wat emissies betreft, wordt ernaar gestreefd de doelstellingen van Kyoto te halen en de toekomstige toename van het luchtverkeer te compenseren door de CO₂-uitstoot op lange termijn met 50 % en de NO_x-uitstoot op korte termijn met 20 % en op lange termijn met 80 % terug te dringen. Wat lawaai betreft, is het de bedoeling om ter beperking van de lawaaihinder rond luchthavens de geluidsniveaus op korte termijn met 4 à 5 dB en op lange termijn met 10 dB terug te dringen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

In hun verslag „Vision 2020” hebben vooraanstaande Europese industriëlen in deze sector met nadruk gewezen op de noodzaak de communautaire en nationale onderzoekinspanningen optimaal vorm te geven rond een gemeenschappelijke visie en een strategische onderzoekagenda. Met deze aanpak als uitgangspunt zal het onderzoek worden toegespitst op de volgende vier hoofdstromen. Het onderzoekgebied zal commerciële transportvliegtuigen omvatten, met inbegrip van de systemen en componenten daarvan, alsook de aan boord geïnstalleerde en op de grond opererende onderdelen van luchtverkeersbeheersystemen.

Ongewijzigd

- Beperking van het milieueffect van emissies en lawaai. Wat emissies betreft, wordt ernaar gestreefd de doelstellingen van Kyoto te halen en de toekomstige toename van het luchtverkeer te compenseren door het brandstofverbruik en de CO₂-uitstoot op lange termijn met 50 % en de NO_x-uitstoot op korte termijn met 20 % en op lange termijn met 80 % terug te dringen. Wat lawaai betreft, is het de bedoeling om ter beperking van de lawaaihinder rond luchthavens de geluidsniveaus op korte termijn met 4 à 5 dB en op lange termijn met 10 dB terug te dringen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Bij het onderzoek zal het accent komen te liggen op ontwerpen voor verbrandings- en aandrijvingssystemen met lage emissies, motortechnologie en daarmee samenhangende regelsystemen, aërodynamische ontwerpen met een lage luchtweerstand, lichtgewicht vliegtuigstructuren en hittebestendige materialen, alsook verbeterde operationele vliegprocedures; naar motor- en krachtbrontechnologieën, op beperking van vliegtuiglawaai gerichte akoestiektoepassingen, geavanceerde lawaai-beheersingssystemen, alsook nieuwe operationele vliegprocedures die moeten worden gevolgd in de nabijheid van luchthavens.

- Verbetering van de veiligheid van vliegtuigen. De doelstelling is het percentage ongevallen op korte termijn tot de helft en op lange termijn tot een vijfde terug te brengen, als compensatie voor het effect van de groei van het luchtverkeer.

Wat preventieve veiligheidsmaatregelen betreft, zal het onderzoek worden toegespitst op: onderzoek naar systemische veiligheidsmodellen, verbetering van fouttolerante systemen en een ergonomisch stuurcabineontwerp die bij de bemanning het gevoel moeten versterken dat zij de situatie onder controle heeft. Bij het onderzoek naar beperking van de gevolgen van ongevallen zal het accent liggen op verbeterde materialen en structuren, alsook geavanceerde veiligheidssystemen.

- Vergroting van de operationele capaciteit en de veiligheid van het luchtvervoersysteem. Het doel is het gebruik van het luchtruim en luchthavens te optimaliseren en bijgevolg vertragingen bij vluchten te beperken door middel van een naadloos geïntegreerd Europees luchtverkeersbeheersysteem dat het gemakkelijker moet maken het initiatief voor de totstandbrenging van een gemeenschappelijk Europees luchtruim tot een goed einde te brengen.

Het onderzoek zal worden toegespitst op geautomatiseerde hulpmiddelen, communicatie-, navigatie- en toezichtssystemen aan boord en op de grond, alsook op operationele vliegprocedures die de invoering van nieuwe begrippen waaronder het begrip „vrije vlucht” in het toekomstige Europese vliegverkeersbeheersysteem mogelijk moeten maken.

ii) *Ruimtevaart*

Het is de bedoeling een bijdrage te leveren aan de tenuitvoerlegging van de Europese Ruimtevaartstrategie, met name door in samenwerking met de ESA en de lidstaten de inspanningen te bundelen en te concentreren op een klein aantal gezamenlijke activiteiten van gemeenschappelijk belang. De nadruk zal daarbij komen te liggen op activiteiten die een aanvulling vormen op die van de ruimtevaartagentschappen (integratie van terrestrische en ruimtesystemen/diensten en demonstratie van end-to-end-diensten). De volgende onderzoekinitiatieven en -gebieden zullen hierbij aan bod komen:

- Galileo: het Europees satellietnavigatiesysteem GALILEO, dat door de Gemeenschappelijke Onderneming in nauwe samenwerking met het Europees Ruimteagentschap is

GEWIJZIGD VOORSTEL

Wat de emissies betreft zal in het onderzoek het accent komen te liggen op: ontwerpen voor verbrandings- en aandrijvingssystemen met lage emissies, motortechnologie en daarmee samenhangende regelsystemen, aërodynamische ontwerpen met een lage luchtweerstand, lichtgewicht vliegtuigstructuren en hittebestendige materialen, alsook verbeterde operationele vliegprocedures. Het onderzoek op het gebied van lawaai is gericht op: motor- en krachtbrontechnologieën, op beperking van vliegtuiglawaai gerichte akoestiektoepassingen, geavanceerde lawaai-beheersingssystemen, alsook nieuwe operationele vliegprocedures die moeten worden gevolgd in de nabijheid van luchthavens.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

ontwikkeld, zal in 2008 volledig operationeel zijn. Van de door deze infrastructuur geleverde diensten zal bij een breed scala aan activiteiten binnen de Europese samenleving gebruik worden gemaakt. De beschikbaarheid van nauwkeurige navigatie- en tijdsbepalingsdiensten zal ingrijpende effecten hebben op een groot aantal gebieden.

Het is van belang in Europa de nodige kennis en deskundigheid op te bouwen om deze opkomende technologie zo efficiënt mogelijk te benutten.

Het onderzoek zal worden toegespitst op de ontwikkeling van multisectorale concepten, systemen en instrumenten, die steunen op nauwkeurige navigatie- en tijdsbepalingsdiensten; de verbreiding van samenhangende en naadloos geïntegreerde diensten van hoge kwaliteit in alle omgevingen (steden, het binnen- en buitenmilieu, land, zee, lucht, enz.) in synergie met de verstrekking van andere diensten (telecommunicatie, surveillance, observatie, enz.).

- GMES: het doel is de markt voor satellietgebaseerde informatiediensten te stimuleren door de ontwikkeling van technologieën die de kloof tussen vraag en aanbod moeten overbruggen.

Het onderzoek zal worden toegespitst op sensoren, data en informatiemodellen, al dan niet in Europa ontwikkeld, alsook op de ontwikkeling van prototypes van operationele diensten waarvoor een specifieke vraag bestaat (bijvoorbeeld in de sfeer van mondiaal milieu, landgebruik, verwoestijning, rampenbeheer). Voor het onderzoek, dat onder andere betrekking zou hebben op dataverwerving voor en samenstelling en kwalificatie van modellen waarbij in de ruimte en op aarde verkregen gegevens worden gecombineerd binnen een geïntegreerd operationeel informatiesysteem, zou gebruik worden gemaakt van bestaande satellietgegevens, bijvoorbeeld die welke worden geleverd door Envisat, toekomstige Earth Watch-projecten en andere systemen.

- Satelliet-telecommunicatie: satellietcommunicatie dient te worden geïntegreerd in het bredere gebied van telecommunicatiesystemen, met name terrestrische systemen⁽¹⁾.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Het onderzoek zal worden toegespitst op de ontwikkeling van multisectorale concepten, systemen en instrumenten, gebruikersapparatuur met inbegrip van ontvangers, die steunen op nauwkeurige navigatie- en tijdsbepalingsdiensten; de verbreiding van samenhangende en naadloos geïntegreerde diensten van hoge kwaliteit in alle omgevingen (steden, het binnen- en buitenmilieu, land, zee, lucht, enz.) in synergie met de verstrekking van andere diensten (telecommunicatie, surveillance, observatie, enz.).

- GMES: het doel is de ontwikkeling van satellietgebaseerde informatiediensten te stimuleren door de ontwikkeling van technologieën die de kloof tussen vraag en aanbod moeten overbruggen, en een Europees vermogen op te bouwen op het gebied van monitoring met betrekking tot milieu en veiligheid.

Ongewijzigd

Het onderzoek in dit thematisch prioritair gebied omvat verkennend onderzoek op geavanceerde kennisgebieden met betrekking tot onderwerpen die nauw verband houden met een of meerdere thema's in het prioritair gebied. Er zullen twee complementaire benaderingen worden gevolgd: de ene receptief en open — de andere proactief.

⁽¹⁾ Gezien de nauwe banden tussen communicatiesatellieten en terrestrische technologie worden de desbetreffende werkzaamheden behandeld binnen de context van de activiteiten van het prioritair thematische onderzoekgebied „Technologieën voor de informatiemaatschappij”.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

1.1.5. *Voedsel en gezondheidsrisico's*

Dit prioritair thematisch gebied is erop gericht, gezondheid en welzijn van de Europese burger te garanderen door een beter inzicht in de manier waarop de samenstelling van het voedselpakket alsook milieufactoren de menselijke gezondheid beïnvloeden, en de burger te voorzien van veiligere en gezondheidsbevorderende levensmiddelen, met inbegrip van vis, schelp- en schaaldieren, die worden toegeleverd vanuit geïntegreerde productiesystemen in de landbouw en de visserij waarop een sluitende controle wordt uitgeoefend. Door de klassieke „van grond tot mond”-benadering om te keren, moet dit prioritair thematisch gebied ervoor zorgen dat de bescherming van de consument de belangrijkste drijfveer wordt voor de totstandbrenging van nieuwe en veiligere voedingsmiddelen- en diervoederproductietekens.

Deze benadering, waarbij wordt uitgegaan van het perspectief van de eindverbruiker, komt duidelijk tot uiting in de zeven specifieke onderzoekdoelstellingen. Er zal prioriteit worden gegeven aan een geïntegreerde aanpak van het onderzoek dat de grenzen tussen de specifieke doelstellingen overschrijdt.

Onderzoekprioriteiten

- Epidemiologie van aandoeningen in verband met de voeding en genetische aanleg: doel is, de complexe interacties tussen omvang en samenstelling van het voedselpakket en metabolisme, immuunsysteem, genetische achtergrond en milieufactoren te onderzoeken teneinde de belangrijkste risicofactoren in kaart te brengen en gemeenschappelijke Europese databanken op te zetten.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: epidemiologische studies van de effecten van voedingspatroon, samenstelling van het voedselpakket en leefgewoonten op de gezondheid en het al dan niet tot ontwikkeling komen van specifieke ziekten, allergieën en stoornissen; methoden voor het bepalen en analyseren van de samenstelling van het voedsel en de voedselopname, risico-evaluatie, epidemiologische modellen en interventiemodellen; onderzoek van de invloed van de genetische variabiliteit met behulp van nieuwe gegevens uit de functionele genomica.

- Effect van de voeding, met name van producten die genetisch gemodificeerde organismen bevatten, op de gezondheid: doel is, de wetenschappelijke basis te leggen voor een verbetering van de gezondheid via het voedingspatroon en nieuwe gezondheidsbevorderende voedingsmiddelen te ontwikkelen op basis van een beter inzicht in het voedingsmetabolisme, daarbij gebruik makend van de mogelijkheden die thans door de proteomica en de biotechnologie worden geboden.

GEWIJZIGD VOORSTEL

1.1.5. *Voedselkwaliteit en -veiligheid*

Dit prioritair thematisch gebied is erop gericht, gezondheid en welzijn van de Europese burger te garanderen door een beter inzicht in de manier waarop de samenstelling van het voedselpakket alsook milieufactoren de menselijke gezondheid beïnvloeden, en de burger te voorzien van veiligere, hoogwaardige en gezondheidsbevorderende levensmiddelen, met inbegrip van vis, schelp- en schaaldieren, die worden toegeleverd vanuit geïntegreerde productiesystemen in de landbouw, de aquacultuur en de visserij waarop een sluitende controle wordt uitgeoefend. Door de klassieke „van grond tot mond”-benadering om te keren, moet dit prioritair thematisch gebied ervoor zorgen dat de bescherming van de consument de belangrijkste drijfveer wordt voor de totstandbrenging van nieuwe en veiligere voedingsmiddelen- en diervoederproductietekens, met name op basis van biotechnologische instrumenten en rekening houdend met de meest recente resultaten van het genoomonderzoek.

Deze benadering, waarbij wordt uitgegaan van het perspectief van de eindverbruiker, komt duidelijk tot uiting in de zeven specifieke onderzoekdoelstellingen. Er zal prioriteit worden gegeven aan een geïntegreerde aanpak van het onderzoek dat de grenzen tussen de specifieke doelstellingen overschrijdt. Aangezien de voedingssector voor een belangrijk deel uit kleine en zeer kleine bedrijven bestaat, hangt het welslagen van de ondernomen activiteiten af van de aanpassing van de kennis en de processen aan de specifieke kenmerken van deze bedrijven.

Ongewijzigd

- Epidemiologie van aandoeningen en allergieën in verband met de voeding: doel is, de complexe interacties tussen omvang en samenstelling van het voedselpakket en metabolisme, immuunsysteem, genetische achtergrond en milieufactoren te onderzoeken teneinde de belangrijkste risicofactoren in kaart te brengen en gemeenschappelijke Europese databanken op te zetten.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: epidemiologische studies van de effecten van voedingspatroon, samenstelling van het voedselpakket en leefgewoonten op de gezondheid van consumenten en specifieke bevolkingsgroepen zoals kinderen en het al dan niet tot ontwikkeling komen van specifieke ziekten, allergieën en stoornissen; methoden voor het bepalen en analyseren van de samenstelling van het voedsel en de voedselopname, risico-evaluatie, epidemiologische modellen en interventiemodellen; onderzoek van de invloed van de genetische variabiliteit met behulp van nieuwe gegevens uit de functionele genomica.

- Effect van de voeding op de gezondheid: doel is, de wetenschappelijke basis te leggen voor een verbetering van de gezondheid via het voedingspatroon en nieuwe gezondheidsbevorderende voedingsmiddelen te ontwikkelen, bijvoorbeeld door onderzoek naar nieuwe producten, producten uit de organische landbouw, functionele voeding, producten die genetisch gemodificeerde organismen bevatten en producten die voortkomen uit de recente ontwikkelingen op het gebied van de biotechnologie, op basis van een beter inzicht in het voedingsmetabolisme, daarbij gebruik makend van de mogelijkheden die thans door de proteomica en de biotechnologie worden geboden.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: het geheel van de relaties tussen voedingspatroon en gezondheid, samenstelling van de voeding, effecten van ziekteverwekkers, chemische verontreinigingen en prionen op de lichaamsfuncties; ziektepreventie; behoeften aan voedingsstoffen en gezondheidsbevorderende interventiestrategieën; factoren die de attitudes van de consument ten aanzien van voedingsmiddelen en de productie daarvan bepalen; gezondheidsbevorderende eigenschappen van voedingsmiddelen; methodologieën voor het afwegen van de risico's en voordelen van voedingsstoffen en biologisch actieve substanties; specifieke kenmerken van verschillende leeftijdscategorieën en met name van de oudere consumenten.

- Procédés voor „traceerbaarheid”, met name van genetisch gemodificeerde organismen, met inbegrip van systemen op basis van recente ontwikkelingen in de biotechnologie: doel is, een solide wetenschappelijke en technologische basis te verschaffen voor de volledige traceerbaarheid van genetisch gemodificeerde organismen, met inbegrip van organismen op basis van de recente ontwikkelingen in de biotechnologie, vanaf het stadium van het onbewerkte uitgangsmateriaal tot dat van het voedingsmiddel in het winkelrek, en aldus het vertrouwen van de consument in de voedselvoorziening te vergroten.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: ontwikkeling, validering en harmonisatie van technieken en methoden om de volledige traceerbaarheid in alle stadia van de agro-voedingsketen te garanderen; opschaling, implementatie en validering van methoden in complete voedingsketens; waarborging van authenticiteit; juistheid van etikettering en nieuwe HACCP-criteria.

- Methoden voor analyse en opsporing: doel is, bij te dragen tot de ontwikkeling, verfijning, validering en harmonisatie van betrouwbare en kosteneffectieve bemonsterings- en meetstrategieën voor de veiligheidscontrole op voedingsmiddelen en diervoeders en accurate gegevens voor de risicoanalyse.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: analyse- en detectiemethoden en normen voor de aanwezigheid van ziekteverwekkers en chemische verontreinigingen in levensmiddelen, met inbegrip van prenormatieve aspecten; modellering en ontwikkeling van manieren om de bestaande preventie-, beproevings- en beheersingsstrategieën te verbeteren; detectietests en geografische kartering van prionen; materiële overdracht van prionen en milieu-invloeden.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: het geheel van de relaties tussen voedingspatroon en gezondheid, samenstelling van de voeding, effecten van ziekteverwekkers, chemische verontreinigingen en prionen op de gezondheid; ziektepreventie; behoeften aan voedingsstoffen en gezondheidsbevorderende interventiestrategieën; factoren die de attitudes van de consument ten aanzien van voedingsmiddelen en de productie daarvan bepalen; gezondheidsbevorderende eigenschappen van voedingsmiddelen; methodologieën voor het afwegen van de risico's en voordelen van voedingsstoffen en biologisch actieve substanties; specifieke kenmerken van verschillende bevolkingsgroepen, met name ouderen en kinderen.

- Procédés voor „traceerbaarheid” over de gehele productieketen. Doel is, een solide wetenschappelijke en technologische basis te verschaffen voor de volledige traceerbaarheid van bijvoorbeeld genetisch gemodificeerde organismen, met inbegrip van organismen op basis van de recente ontwikkelingen in de biotechnologie, vanaf het stadium van het onbewerkte uitgangsmateriaal tot dat van het voedingsmiddel in het winkelrek, en aldus het vertrouwen van de consument in de voedselvoorziening te vergroten.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: ontwikkeling, validering en harmonisatie van technieken en methoden om de volledige traceerbaarheid in alle stadia van de agro-voedingsketen te garanderen; opschaling, implementatie en validering van methoden in complete voedingsketens; waarborging van authenticiteit; juistheid van etikettering; toepassing van HACCP op de gehele voedselketen.

- Methoden voor analyse, opsporing en beperking: doel is, bij te dragen tot de ontwikkeling, verfijning, validering en harmonisatie van betrouwbare en kosteneffectieve bemonsterings- en meetstrategieën voor chemische verontreinigingen en bestaande of opkomende pathogene micro-organismen (zoals virussen, bacteriën, gisten, schimmels, parasieten en nieuwe ziekteverwekkers van het prionen-type, met inbegrip van de ontwikkeling van ante-mortem diagnostische tests voor BSE en scrapies) voor de veiligheidscontrole op voedingsmiddelen en diervoeders en het verkrijgen van accurate gegevens voor de risicoanalyse.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: analyse- en detectiemethoden en normen voor de aanwezigheid van ziekteverwekkers en chemische verontreinigingen in levensmiddelen, met inbegrip van prenormatieve aspecten; modellering en ontwikkeling van manieren om de bestaande preventie en beheersingsstrategieën te verbeteren; detectietests en geografische kartering van prionoverdracht en levensduur van prionen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Methoden voor een veiligere productie van gezondere levensmiddelen, onder andere op basis van biotechnologie en procédés uit de biologische landbouw: doel is, minder inputs vereisende landbouwsystemen en betere verwerkingsprocessen te ontwikkelen met het oog op de productie van veiligere, en gezondheidsbevorderende en diervoeders, en de kwaliteit van die voedingsmiddelen en diervoeders met behulp van innovatieve technologieën te verbeteren.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op de ontwikkeling van verbeterde geïntegreerde productiesystemen, lower input farming, organische landbouw en GMO-gebaseerde productie alsmede verwerkings- en distributiemethodes en innovatieve technologieën voor veiliger, voedzaam en hoogwaardiger voeding en diervoeder; individuele en vergelijkende evaluaties van de veiligheid, kwaliteit en concurrerendheid van verschillende productiemethodes en levensmiddelen; verbetering van de veehouderij, afvalbeheer en dierenwelzijn van stal tot slachthuis; toepassing van plant- en dierwetenschappen en biotechnologie, met inbegrip van de toepassing van genomica, voor de ontwikkeling van hoogwaardiger voedingsgrondstoffen en voedzame voedingsmiddelen.

- Effecten van diervoeders op de menselijke gezondheid: doel is, een beter inzicht te krijgen in de rol die diervoeders en het gebruik van bijproducten van diverse oorsprong in diervoeders, spelen in de voedselveiligheid, de toepassing van onwenselijke uitgangsmaterialen te verminderen en nieuwe alternatieve grondstoffen voor diervoeders te ontwikkelen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: epidemiologische studies van via levensmiddelen overgedragen ziekten die hun oorsprong vinden in diervoeders; invloed van uitgangsmaterialen, met inbegrip van afvalstoffen en bijproducten van diverse herkomst, verwerkingsprocédés, additieven en aan diervoeders toegevoegde diergeneesmiddelen op de gezondheid van mensen en dieren; verbeterd afvalbeheer, teneinde te garanderen dat specifiek afgekeurd materiaal en materiaal waaraan een hoog risico is verbonden, buiten de voedselketen worden gehouden; nieuwe eiwit-, vet- en energiebronnen (alternatieven voor vleesbeendermeel) voor de optimale groei en reproductie van landbouwhuisdieren en voor een optimale levensmiddelenkwaliteit.

- Milieurisico's voor de gezondheid: doel is, de milieufactoren in kaart te brengen die de gezondheid ongunstig kunnen beïnvloeden, een beter inzicht te verwerven in de betrokken mechanismen en te bepalen hoe de betrokken effecten en risico's kunnen worden voorkomen of geminimaliseerd.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Methoden voor een veiligere en milieuvriendelijker productie van gezondere levensmiddelen: doel is, minder inputs vereisende landbouwsystemen (landbouw en aquacultuur) op basis van systemen zoals geïntegreerde productie, methodes met lagere input, met inbegrip van de organische landbouw en het gebruik van plant- en dierwetenschappen en biotechnologie en betere verwerkingsprocessen te ontwikkelen met het oog op de productie van veiligere, gezondere voedzame, functionele en gevarieerde levensmiddelen, en diervoeders, en de kwaliteit van die voedingsmiddelen en diervoeders met behulp van innovatieve technologieën te verbeteren.

Ongewijzigd

- Effecten van diervoeders op de menselijke gezondheid: doel is, een beter inzicht te krijgen in de rol die diervoeders, inclusief producten die genetisch gemodificeerde organismen bevatten en het gebruik van bijproducten van diverse oorsprong in diervoeders, spelen in de voedselveiligheid, de toepassing van onwenselijke uitgangsmaterialen te verminderen en nieuwe alternatieve grondstoffen voor diervoeders te ontwikkelen.

Ongewijzigd

- a) Risico's in verband met de voedselketen (chemische, biologische en fysische):

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: identificatie van de causale factoren — met inbegrip van verontreinigende stoffen — en de fysiologische mechanismen van door het milieu veroorzaakte gezondheidseffecten, inzicht in de blootstellingsmechanismen en kwantitatieve studie van cumulatieve, sub-acute en gecombineerde blootstelling; langetermijneffecten; omschrijving en bescherming van vatbare bevolkingsgroepen; milieufactoren en mechanismen die verantwoordelijk zijn voor de toename van allergieën; effecten van stoffen die de hormoonhuishouding verstoren; chronische chemische verontreiniging en blootstelling aan combinaties van milieufactoren; ziekteoverdracht via water (parasieten, virussen, bacteriën, enz.).

- b) Gecombineerde blootstelling aan toegelaten stoffen, met inbegrip van de effecten van plaatselijke milieurampen en verontreiniging op de veiligheid van voedingsmiddelen, met de nadruk op cumulatieve risico's, transmissietrajecten naar de mens, lange-termijneffecten en blootstelling aan kleine doses, en het effect op extra gevoelige groepen, met name kinderen

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: identificatie van de causale factoren — met inbegrip van verontreinigende stoffen — en de fysiologische mechanismen van door het milieu en voeding veroorzaakte milieurisico's; inzicht in de blootstellingsmechanismen en kwantitatieve studie van cumulatieve, sub-acute en gecombineerde blootstelling; langetermijneffecten; omschrijving en bescherming van vatbare bevolkingsgroepen; milieufactoren en mechanismen die verantwoordelijk zijn voor de toename van allergieën; effecten van stoffen die de hormoonhuishouding verstoren; chronische chemische verontreiniging en blootstelling aan combinaties van milieufactoren; ziekteoverdracht via water (parasieten, virussen, bacteriën, enz.).

Het onderzoek in dit thematisch prioritair gebied omvat verkennend onderzoek op geavanceerde kennisgebieden met betrekking tot onderwerpen die nauw verband houden met een of meerdere thema's in het prioritair gebied. Er zullen twee complementaire benaderingen worden gevolgd: de ene receptief en open — de andere proactief.

1.1.6. *Duurzame ontwikkeling en veranderingen in het aardsysteem*

Het Verdrag bepaalt dat duurzame ontwikkeling een van de kerndoelstellingen van de Europese Gemeenschap is; dit werd benadrukt door de recente Europese Raad van Göteborg. In dit verband vormen de Klimaatverandering in het aardsysteem, veiligheid van de energievoorziening, duurzaam vervoer, natuurbescherming en de wisselwerking van een en ander met menselijke activiteiten vormen de aandachtspunten in deze onderzoeksactie. De activiteiten op dit prioritair gebied zijn erop gericht, de wetenschappelijke en technologische capaciteit die Europa nodig heeft om een duurzaam-ontwikkelingsmodel in de praktijk te kunnen brengen, te versterken en een belangrijke bijdrage te leveren aan de inspanningen op internationaal niveau om de veranderingen in het aardsysteem te begrijpen en te beheersen en het evenwicht in de ecosystemen te bewaren.

Technologieën voor duurzame ontwikkeling

Als strategische doelstellingen gelden de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen en verontreinigende stoffen, het veilig stellen van de energievoorziening, en de totstandbrenging van een evenwichtige mix van vervoersvormen, dit alles in combinatie met het vergroten van het concurrentievermogen van de Europese industrie. De verwezenlijking van deze korte-termijndoelstellingen vereist een grootschalige onderzoekinspanning die

1.1.6. *Duurzame ontwikkeling, veranderingen in het aardsysteem en ecosystemen*

Het Verdrag bepaalt dat duurzame ontwikkeling een van de kerndoelstellingen van de Europese Gemeenschap is; dit werd benadrukt door de recente Europese Raad van Göteborg. In dit verband vormen de veranderingen in het aardsysteem, veiligheid van de energievoorziening, duurzaam vervoer, duurzaam beheer van Europa's natuurlijke hulpbronnen en de wisselwerking van een en ander met menselijke activiteiten de aandachtspunten in dit prioritair onderzoekthema. De activiteiten in deze prioriteit zijn erop gericht, de wetenschappelijke en technologische capaciteit die Europa nodig heeft om een duurzaam-ontwikkelingsmodel op korte en middellange termijn en met integratie van de sociale-, economische- en milieudimensie in de praktijk te kunnen brengen, te versterken en een belangrijke bijdrage te leveren aan de inspanningen op internationaal niveau om de huidige ongunstige ontwikkelingen te remmen of zelfs te keren en de veranderingen in het aardsysteem te begrijpen en te beheersen en het evenwicht in de ecosystemen te bewaren.

1.1.6.1. *Duurzame energiesystemen*

Als strategische doelstellingen gelden de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen en verontreinigende stoffen, het veilig stellen van de energievoorziening, en de toename van het gebruik van hernieuwbare energie, dit alles in combinatie met het vergroten van het concurrentievermogen van de Europese industrie. De verwezenlijking van deze korte-termijndoelstellingen vereist een grootschalige onderzoekinspanning die de

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

de ontplooiing van de technologieën die momenteel reeds worden ontwikkeld, bevordert en ervoor zorgt dat het energie consumptiepatroon en de vraag naar vervoer worden bijgestuurd. Op langere termijn vereist de totstandbrenging van duurzame ontwikkeling een niet minder grote OTO-inspanning, wil men kunnen garanderen dat duurzame energiebronnen, waterstoftechnologie en intrinsiek schone brandstofcellen beschikbaar komen onder economisch aantrekkelijke voorwaarden en dat eventuele belemmeringen voor de toepassing ervan uit de weg worden geruimd.

Onderzoekprioriteiten

i) *Onderzoekactiviteiten met effecten op korte en middellange termijn*

De communautaire OTO-activiteit kan een van de belangrijkste hefbomen zijn voor het teweegbrengen van een substantiële verandering in het huidige niet-duurzame ontwikkelingspatroon, dat wordt gekenmerkt door toenemende afhankelijkheid van ingevoerde fossiele brandstoffen, een gestaag groeiende vraag naar energie, een alsnog acuter wordende oververzadiging van het vervoersysteem en toename van de CO₂-uitstoot. Het communautaire OTO kan namelijk nieuwe technologische oplossingen aanbrengen op korte en middellange termijn gunstige effecten hebben op het gedrag van de consument en de gebruiker.

Verwacht wordt dat voorstellen voor technologische oplossingen zullen voortkomen uit, en worden gedemonstreerd in het kader van, proefprojecten waarbij ook de consumenten/gebruikers worden betrokken en waarin niet alleen aan technische, maar ook aan organisatorische, institutionele, financiële en maatschappelijke aspecten aandacht wordt besteed.

GEWIJZIGD VOORSTEL

ontplooiing van de technologieën die momenteel reeds worden ontwikkeld, bevordert en ervoor zorgt dat het gedrag inzake energiegebruik door verbetering van het energierendement en integratie van hernieuwbare energie in het energiesysteem wordt bijgestuurd. Op langere termijn vereist de totstandbrenging van duurzame ontwikkeling tevens een belangrijke OTO-inspanning, wil men kunnen garanderen dat duurzame energiebronnen en nieuwe energiedragers en -technologieën zoals waterstoftechnologie en intrinsiek schone brandstofcellen beschikbaar komen onder economisch aantrekkelijke voorwaarden en dat eventuele belemmeringen voor de toepassing ervan uit de weg worden geruimd.

Ongewijzigd

De communautaire OTO-activiteit kan een van de belangrijkste instrumenten zijn voor de ondersteuning van de toepassing van nieuwe wetgevende instrumenten op energiegebied en voor het teweegbrengen van een substantiële verandering in de huidige niet-duurzame ontwikkelingspatronen, die worden gekenmerkt door toenemende afhankelijkheid van ingevoerde fossiele brandstoffen, een gestaag groeiende vraag naar energie, een alsnog acuter wordende oververzadiging van het vervoersysteem en toename van de CO₂-uitstoot. Het communautaire OTO kan namelijk nieuwe technologische oplossingen aanbrengen die met name in de stedelijke omgeving gunstige effecten hebben op het gedrag van de consument en de gebruiker.

Doel is zo spoedig mogelijk innovatieve en qua kosten concurrerende technologische oplossingen naar de markt te brengen door middel van demonstratie- en andere onderzoekactiviteiten waarbij consumenten/gebruikers in proefomgeving betrokken zijn en waarin niet alleen aan technische, maar ook aan organisatorische, institutionele, financiële en maatschappelijke aspecten aandacht wordt besteed.

— Schone energie, met name hernieuwbare energiebronnen en de integratie daarvan in het energiesysteem, met inbegrip van opslag, distributie en gebruik.

Doel is verbeterde hernieuwbare energietechnologieën naar de markt te brengen en hernieuwbare energie te integreren in netwerken en voorzieningsketens, bijvoorbeeld door ondersteuning van belanghebbenden die betrokken zijn bij de totstandbrenging van „duurzame gemeenschappen” die gebruik maken van een hoog percentage hernieuwbare energie. Bij dergelijke maatregelen worden innovatieve of verbeterde technische en/of sociaal-economische benaderingen toegepast met betrekking tot „groene elektriciteit”, warmte of biobrandstoffen en de integratie daarvan in energiedistributienetwerken of voorzieningsketens, onder andere in combinatie met conventionele grootschalige energiedistributie.

Het onderzoek is gericht op: hogere kosteneffectiviteit, prestaties en betrouwbaarheid van de belangrijkste nieuwe en hernieuwbare energiebronnen; integratie van hernieuwbare energie en een doelmatige combinatie van

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

gedecentraliseerde bronnen, met schonere conventionele grootschalige energieopwekking; validering van nieuwe concepten voor energieopslag, distributie en gebruik.

- Energiebesparingen en energie-efficiëntie, onder andere door het gebruik van hernieuwbare grondstoffen.

Algehele doelstelling is het omlaag brengen van de energievraag met 18 % in de periode tot 2001 teneinde bij te dragen aan de nakoming van de toezeggingen van de EU met betrekking tot het tegengaan van de klimaatverandering, en om de continuïteit van de energievoorziening te verbeteren. De onderzoekactiviteiten zijn met name gericht op eco-gebouwen, waar energiebesparingen worden gerealiseerd en de milieukwaliteit alsmede de kwaliteit van leven voor de bewoners wordt verbeterd. Werkzaamheden op het gebied van meervoudige energieopwekking zullen bijdragen tot verwezenlijking van de communautaire doelstelling met betrekking tot de verdubbeling van het aandeel van warmtekrachtkoppeling (WKK) bij de elektriciteitsopwekking in de EU, namelijk van 9 % tot 18 %, in de periode tot het jaar 2001, en tot de verbetering van het rendement van de gecombineerde productie van elektriciteit, verwarming en koeldiensten, door het gebruik van nieuwe technologieën zoals brandstofcellen en door integratie van hernieuwbare energiebronnen.

Het onderzoek is gericht op: verbetering van de besparingen en de efficiëntie, hoofdzakelijk in de stedelijke context, met name in gebouwen, door optimalisering en validering van nieuwe concepten en technologieën, met inbegrip van warmtekrachtkoppeling en plaatselijke systemen voor verwarming/koeling; mogelijkheden van het ter plaatse produceren en gebruiken van hernieuwbare energie, om het energierendement in gebouwen te verbeteren.

- Alternatieve motorbrandstoffen.

De Commissie heeft op dit punt een ambitieuze doelstelling geformuleerd, namelijk om in de periode tot het jaar 2020, 20 % van de in de wegvervoersector gebruikte diesel en benzine te vervangen door alternatieve brandstoffen. Doel is de verbetering van de continuïteit van de energievoorziening door een verminderde afhankelijkheid van geïmporteerde vloeibare koolwaterstoffen, naast de terugdringing van de broeikasemissies van het vervoer. Overeenkomstig de mededeling over alternatieve brandstoffen voor het wegvervoer, zal OTO op korte termijn worden geconcentreerd op drie soorten alternatieve motorbrandstoffen die mogelijkheden hebben om een significant marktaandeel te verwerven: biobrandstoffen, aardgas en waterstof.

Het onderzoek is gericht op: de integratie van alternatieve motorbrandstoffen in het vervoersysteem, met name in schoon stedelijk vervoer; de kosteneffectieve en veilige productie, opslag en distributie (met inbegrip van de brandstofinfrastructuur) van alternatieve motorbrandstoffen; optimaal gebruik van alternatieve brandstoffen in nieuwe ontwerpen voor energiezuinige voertuigen; strategieën en instrumenten om het marktovergangsproces voor alternatieve motorbrandstoffen te beheren.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Duurzame energiebronnen, efficiënter en schoner gebruik van energie, vooral in stedelijke gebieden, nieuwe concepten voor energie-efficiënt en schoner vervoer: doel is, energie-efficiënte technologieën te ontwikkelen die de vraag naar fossiele brandstoffen doen dalen, zulks door middel van het stimuleren van energiezuinig gedrag bij uiteenlopende gebruikersdoelgroepen, zodat tegen 2010 een energiebesparing van 12 % wordt gerealiseerd, en voorts een verschuiving in de samenstelling van het energiebronnenpakket teweeg te brengen ten gunste van duurzamere energiesystemen, bijvoorbeeld warmte/kracht-systemen en systemen die gebruik maken van nieuwe en hernieuwbare energiebronnen, zodat het aandeel van duurzame energiesystemen van 6 % wordt verhoogd tot 12 % in 2010.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de verhoging van rendabiliteit en betrouwbaarheid van de belangrijkste nieuwe en duurzame energiebronnen en de combinatie daarvan met traditionele grootschalige en decentrale energieopwekking; energie-efficiënte gebouwen, stadsverwarmingssystemen en warmte/kracht-koppeling; op de vraagzijde gerichte acties ter vermindering van het gas- en elektriciteitsverbruik; nieuwe vormen van schoon stedelijk vervoer; rationalisering van het gebruik van de particuliere auto; integratie van nieuwe concepten voor energie-efficiënte voertuigen en nieuwe/alternatieve brandstoffen.

ii) *Onderzoekactiviteiten met effecten op middellange en langere termijn*

Het doel op langere termijn is de ontwikkeling van duurzame energiebronnen, waterstoftechnologieën en — intrinsiek schone — brandstofcellen zich goed laten integreren in een mix van energiebronnen voor zowel stationaire toepassingen als toepassingen in het vervoer. Een en ander moet resulteren in een verdere vermindering van de uitstoot van broeikasgassen na de Kyoto-deadline van 2010. Opdat deze technologieën in de toekomst op grote schaal kunnen worden ontplooid, zijn een significante verlaging van de daaraan verbonden kosten en een algehele verbetering van hun concurrentie ten opzichte van traditionele energiebronnen vereist.

- Brandstofcellen: het betreft een opkomende technologie waarvan wordt aangenomen dat zij op langere termijn in ruime mate de stookinstallaties zal vervangen die thans in de industrie, voor de verwarming van gebouwen en in het wegvervoer worden toegepast. Brandstofcellen hebben namelijk een beter energetisch rendement, veroorzaken minder verontreiniging en zijn potentieel goedkoper. Op langere termijn wordt gestreefd naar een kostprijs van 50 euro/kW voor het wegvervoer en 300 euro/kW voor zeer duurzame stationaire toepassingen en brandstofcellen/elektrolytische cellen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: kostprijsverlaging van de productie van brandstofcellen en toepassingen in gebouwen, vervoer en decentrale elektriciteitsproductie; geavanceerde materialen voor brandstofcellen voor de genoemde toepassingen die bij hoge en lage temperaturen functioneren.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Schrappen

Ongewijzigd

Het doel op middellange en langere termijn is de ontwikkeling van nieuwe en duurzame energiebronnen, en van nieuwe energiedragers, zoals waterstof, die betaalbaar en schoon zijn en zich goed laten integreren in een context van een duurzame energievoorziening en energievraag voor zowel stationaire toepassingen als toepassingen in het vervoer. Bovendien moeten er bij het aanhoudende gebruik van fossiele brandstoffen in de nabije toekomst kosteneffectieve oplossingen voor CO₂-verwijdering worden gevonden. Doel is een verdere vermindering van de uitstoot van broeikasgassen na de Kyoto-deadline van 2010. Opdat deze technologieën in de toekomst op grote schaal kunnen worden ontplooid, zijn een significante verlaging van de daaraan verbonden kosten en een algehele verbetering van hun concurrentie ten opzichte van traditionele energiebronnen vereist binnen de algehele sociaal-economische en institutionele context waarin ze worden toegepast.

- Brandstofcellen, met inbegrip van de toepassing daarvan: het betreft een opkomende technologie waarvan wordt aangenomen dat zij op langere termijn in ruime mate de stookinstallaties zal vervangen die thans in de industrie, voor de verwarming van gebouwen en in het wegvervoer worden toegepast. Brandstofcellen hebben namelijk een beter energetisch rendement, veroorzaken minder verontreiniging en zijn potentieel goedkoper. Op langere termijn wordt gestreefd naar een kostprijs van 50 euro/kW voor het wegvervoer en 300 euro/kW voor zeer duurzame stationaire toepassingen en brandstofcellen/elektrolytische cellen.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Nieuwe technologieën voor energiedragers/transport en opslag, met name Waterstof: ervoor zorgen dat waterstof een vaste plaats veroverd in het energielandschap is een kernelement van de totstandbrenging van de toekomstige duurzame energie-economie. Op lange termijn wordt gestreefd naar een situatie waarin de energiekostprijs van waterstof vergelijkbaar is met die van traditionele brandstoffen exclusief accijnzen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: en rendabele productie van waterstof uit fossiele brandstoffen (met inbegrip van het afvangen en ondergronds opslaan van CO₂); economisch rendabele waterstofproductie door elektrolyse op basis van duurzame energie en kernenergie; infrastructuur voor de waterstoftechnologie, met inbegrip van vervoer, distributie, opslag en gebruik.

- Nieuwe en geavanceerde concepten voor hernieuwbare-energietechnologieën: Fotovoltaïsche zonne-energietechnologieën en gebruik van biomassa: zonnecellen kunnen op langere termijn wellicht een belangrijke bijdrage leveren tot de communautaire en mondiale energievoorziening. Thans is het zaak. Die kosten moeten tot een kwart worden teruggebracht. Wat de toepassing van biomassa betreft, is het algemene doel ervoor te zorgen dat bio-energie met kan concurreren.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: (zonnecellen:) de hele productieketen van uitgangsmateriaal tot fotovoltaïsch systeem alsmede de integratie van zonnecellen in de leefomgeving en in grootschalige fotovoltaïsche systemen (in de orde van megawatts) voor de opwekking van elektriciteit; (biomassa:) het wegnemen van de barrières die het goed functioneren van de biomassatoeleverings- en -toepassingsketen in de weg staan, en wel op de volgende gebieden: stooktechnologieën, vergassingstechnologieën voor de productie van elektriciteit en H₂/synthesegas en biobrandstoffen voor het vervoer.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Nieuwe technologieën voor energiedragers/transport en opslag, met name waterstof: Doel is de ontwikkeling van nieuwe concepten voor een duurzame energievoorziening op lange termijn waarin waterstof en schone elektriciteit als belangrijke energiedragers worden beschouwd. Voor H₂ moeten middelen worden ontwikkeld om een veilig gebruik tegen even hoge kosten als bij conventionele brandstoffen mogelijk te maken. Voor elektriciteit moeten gedecentraliseerde nieuwe en in het bijzonder hernieuwbare energiebronnen optimaal worden geïntegreerd binnen onderling gekoppelde Europese, regionale en plaatselijke distributienetwerken om een continue en betrouwbare hoogwaardige voorziening te waarborgen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: schone en rendabele productie van waterstof; infrastructuur voor de waterstoftechnologie, met inbegrip van vervoer, distributie, opslag en gebruik; voor elektriciteit ligt het accent op nieuwe concepten voor analyse, planning, controle en toezicht met betrekking tot de elektriciteitsvoorziening en -distributie en op voorwaardenscheppende technologieën voor opslag, interactieve transmissie en distributienetwerken.

- Nieuwe en geavanceerde concepten voor hernieuwbare-energietechnologieën: Hernieuwbare-energietechnologieën kunnen op langere termijn wellicht een belangrijke bijdrage leveren tot de communautaire en mondiale energievoorziening. De nadruk ligt op technologieën met een groot toekomstig energiepotentieel en waarvoor lange-termijnonderzoek noodzakelijk is, door middel van activiteiten met een hoge Europese toegevoegde waarde, met name om de belangrijke hinderpaal uit de weg te ruimen die wordt gevormd door de hoge investeringskosten en om deze technologieën concurrerend te maken ten opzichte van traditionele brandstoffen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: voor zonnecellen: de hele productieketen van uitgangsmateriaal tot fotovoltaïsch systeem alsmede de integratie van zonnecellen in de leefomgeving en in grootschalige fotovoltaïsche systemen (in de orde van megawatts) voor de opwekking van elektriciteit; Voor biomassa: het wegnemen van de barrières die het goed functioneren van de biomassatoeleverings- en -toepassingsketen in de weg staan, en wel op de volgende gebieden: stooktechnologieën, vergassingstechnologieën voor de productie van elektriciteit en H₂/synthesegas en biobrandstoffen voor het vervoer. Op andere gebieden worden de werkzaamheden geconcentreerd op het integreren op Europees niveau van specifieke aspecten van OTO-activiteiten die onderzoek op lange termijn vereisen.

- Opname en vastlegging van CO₂ in verband met schonere oliegestookte centrales: Kosteneffectieve opname en vastlegging van CO₂ is van essentieel belang om het gebruik van fossiele brandstoffen een plaats te geven in een scenario voor duurzame energievoorziening, de verlaging van de kosten per ton CO₂ tot rond de 30 EUR op middellange termijn en rond de 20 EUR of minder op langere termijn voor opnamepercentages van boven de 90 %.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

het gemeenschappelijk vervoerbeleid wordt ervan uitgegaan dat de vraag naar goederen- en personenvervoer in de Europese Unie tegen 2010 respectievelijk met 38 % en 24 % zal toenemen (ten opzichte van het referentiejaar 1998). Deze toename zal door de nu reeds oververzadigde vervoernetwerken moeten worden opgevangen, waarbij — als men de huidige trends mag extrapoleren — het aandeel van de minder duurzame vormen van vervoer nog dreigt toe te nemen. Het doel is dan ook tweërlei: enerzijds de verkeerscongestie bestrijden, en anderzijds de voortzetting van bedoelde onduurzame deze trends vertragen of zelfs ombuigen door middel van een bijstelling van het evenwicht tussen de diverse vervoersvormen. Via acties op korte en middellange termijn zullen nieuwe concepten en technieken worden ontwikkeld en in het vervoersysteem worden geïntegreerd.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van holistische benaderingen van energieomzettingssystemen voor fossiele brandstoffen met minimale emissies, goedkope CO₂ — scheidingssystemen, voor zowel vóór als na verbranding en oxybrandstof en nieuwe concepten: ontwikkeling van veilige, kostenefficiënte en milieuvriendelijke opties voor verwijdering van CO₂, met name geologische opslag, en verkennende acties voor de beoordeling van mogelijkheden voor chemische opslag.

1.1.6.2. **Duurzaam oppervlaktevervoer**

In het witboek „Het Europese vervoersbeleid tot het jaar 2010: tijd om te kiezen” wordt ervan uitgegaan dat de vraag naar goederen- en personenvervoer in de Europese Unie tegen 2010 respectievelijk met 38 % en 24 % zal toenemen (ten opzichte van het referentiejaar 1998). Deze toename zal door de nu reeds oververzadigde vervoernetwerken moeten worden opgevangen, waarbij — als men de huidige trends mag extrapoleren — het aandeel van de minder duurzame vormen van vervoer nog dreigt toe te nemen. Het doel is dan ook tweërlei: enerzijds de verkeerscongestie bestrijden, en anderzijds de voortzetting van deze trends met betrekking tot de modal split vertragen of zelfs ombuigen door middel van een betere integratie en een bijstelling van het evenwicht tussen de verschillende vervoersvormen, het verbeteren van de veiligheid, prestaties en doelmatigheid daarvan, het minimaliseren van hun effecten op het milieu en de zorg voor de ontwikkeling van een werkelijk duurzaam Europees vervoersysteem, waarbij het concurrentievermogen van de Europese industrie in de productie en exploitatie van vervoermiddelen en -systemen moet worden ondersteund.

Onderzoekprioriteiten:

- i) *De ontwikkeling van milieuvriendelijke vervoersystemen en vervoermiddelen.*

Doelstelling is het aandeel van het landtransport (per spoor, over de weg of over water) in de CO₂-productie en andere emissies, met inbegrip van lawaai, terug te dringen en de veiligheid, het comfort, de kwaliteit, de kosteneffectiviteit en de energie-efficiëntie van voertuigen en vaartuigen te verbeteren. De nadruk zal liggen op schoon stedelijk vervoer en rationeel gebruik van de auto in de stad.

- Nieuwe technologieën en concepten voor alle vormen van oppervlaktevervoer (over de weg, per spoor en over water).

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: energie-efficiënte voortstuwingssystemen en de onderdelen daarvan, gebaseerd op alternatieve en hernieuwbare brandstoffen, rekening houdend met de brandstofinfrastructuur; ontwikkeling van nulemissie- of bijna-nulemissievoortstuwingssystemen en onderdelen daarvan, met name systemen waarin gebruik wordt gemaakt van brandstofcellen, waterstoftechnologie en de brandstofinfrastructuur in het vervoersysteem; geïntegreerde concepten voor schoonstedelijk vervoer en rationeel gebruik van de auto in stedelijke gebieden.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

— Geavanceerde ontwerp- en productietechnieken

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: vervoersspecifieke geavanceerde ontwerp- en productietechnieken, in het bijzonder voor gespecialiseerde productieomgevingen, met het oog op betere kwaliteit, veiligheid, recycling, comfort en kosteneffectiviteit van milieuvriendelijke voertuigen (auto's en treinen) en vaartuigen.

ii) *Het vervoer per spoor en het zeevervoer veiliger, doelmatiger en concurrerender maken.*

De doelstellingen zijn de ontwikkeling van intelligent en veilig vervoer van passagiers en vracht, met de nadruk op de vervoervraag en een heroriëntatie van de vervoertakken om het spoor-, maritiem en intermodaal vervoer doelmatiger te maken, alsmede de verbetering van de veiligheid van het vervoer over de weg, per spoor en zeevervoer, en het vermijden van verkeerscongestie (met name in stedelijke en gevoelige gebieden), door de integratie van innovatieve elektronica en software in ontwerp en exploitatie, en door middel van het gebruik van geavanceerde satellietnavigatiesystemen en telematicaoplossingen.

— Evenwichtiger verdeling en integratie van de verschillende vervoertakken

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: interoperabele vervoerssystemen, waarmee interconnectiviteit van de vervoernetwerken mogelijk wordt gemaakt, en met name een concurrerend Europees spoorwegsysteem en de integratie van een Europees informatiesysteem voor het scheepvaartverkeer; intermodale vervoerdiensten, technologieën en systemen, en geavanceerde logistiek;

— Verbetering van de veiligheid van het vervoer over de weg, het spoorvervoer en het vervoer over water en het vermijden van verkeerscongestie

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: strategieën en technologieën om de verkeersveiligheid te verbeteren en de maritieme veiligheid te vergroten; concepten en systemen voor geavanceerde interactie tussen mens-voertuig, voertuig-voertuig en voertuig-infrastructuur; grootschalige integratie- en valideringsplatforms voor intelligente vervoerssystemen (bijvoorbeeld prijsstelling in het vervoer, transport- en verkeerbeheer en vervoer-informatie), met inbegrip van satellietnavigatietoepassingen, nieuwe voertuigtypen en operationele procedures om capaciteit en veiligheid te verhogen, rekening houdend met de milieuaspecten (met name in stedelijke en gevoelige gebieden).

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: veiliger en milieuvriendelijker vervoer, in het bijzonder over de weg en over zee; integratie van intelligente vervoerssystemen met het oog op een doeltreffend beheer van de infrastructuur; totstandbrenging van de voorwaarden waaronder interoperabiliteit van spoorwegnetten mogelijk wordt; ontwikkeling van intermodaal vervoer van goederen en personen, met name door een beter beheer van de logistieke aspecten en door standaardisering van de laadeenheden.

Schrappen

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Veranderingen in het aardsysteem

Het „Global Change”-thema betreft de complexe dynamische veranderingen die de fysische, chemische en biologische componenten van het aardsysteem (met inbegrip van de atmosfeer, de oceanen en het land) op diverse tijdschalen ondergaan, met name onder de invloed van menselijke activiteiten. Dit prioritaire thematisch gebied heeft ten doel bij te dragen tot ons vermogen om de veranderingen van het aardsysteem te observeren, te begrijpen en te voorspellen en — met name ten aanzien van de diverse types broeikasgassen — preventie-, schadebeperkings- en aanpassingsstrategieën te ontwikkelen in nauwe samenwerking met de desbetreffende internationale onderzoekprogramma's en in het kader van relevante internationale verdragen zoals het protocol van Kyoto. Om dit doel te bereiken kunnen het best activiteiten worden ontplooid die gericht zijn op de ontwikkeling van de gemeenschappelijke en geïntegreerde initiatieven die noodzakelijk zijn om duurzame ontwikkeling in de praktijk te brengen, rekening houdend met alle ecologische, economische en sociale aspecten en met de effecten van de veranderingen van het aardsysteem op alle landen en regio's van de wereld. Er wordt gestreefd naar convergentie van de Europese en nationale onderzoekspanningen die moeten resulteren in onderling overeengekomen wetenschappelijk onderbouwde duurzaamheidsdrempels en ramingsmethodieken; voorts zal internationale samenwerking worden aangemoedigd met het oog op de totstandkoming van gemeenschappelijke strategieën ten aanzien van „Global Change”-vraagstukken.

Onderzoekprioriteiten

- Effect en mechanismen van broeikasgasemissies op het klimaat en koolstofputten (oceanen, bossen, bodem): doel is, de veranderingen in het aardsysteem te observeren en te beschrijven, de voorspelling van de mondiale en regionale effecten daarvan te verfijnen, de mogelijkheden om de schade te beperken te evalueren en Europese wetenschappers een betere toegang te verschaffen tot de infrastructuur en samenwerkingsverbanden die bij het „Global Change”-onderzoek worden ingezet.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: inzicht in en kwantificering van veranderingen in de koolstof- en de stikstofcyclus de rol van bronnen van de diverse broeikasgassen en van terrestrische en oceanische „putten”; invloeden van en op klimaatschommelingen en -trends, chemische processen in de oceaan en de atmosfeer, en wisselwerkingen daartussen; studie en voorspelling van mondiale klimaatveranderingen; met genoemde processen samenhangende verschijnselen (zoals El Niño, de afbraak van ozon in de stratosfeer en veranderingen van het zeeniveau en de oceanenstromingen); consequenties

GEWIJZIGD VOORSTEL

1.1.6.3. Veranderingen in het aardsysteem en ecosystemen

Het „Global Change”-thema betreft de complexe dynamische veranderingen die de fysische, chemische en biologische componenten van het aardsysteem (met inbegrip van de atmosfeer, de oceanen en het land) op diverse tijdschalen ondergaan, met name onder de invloed van menselijke activiteiten. Dit prioritaire thematisch gebied heeft als doelstellingen: i) bij te dragen tot ons vermogen om de veranderingen van het aardsysteem te observeren, te begrijpen en te voorspellen en preventie-, schadebeperkings- en aanpassingsstrategieën te ontwikkelen in nauwe samenwerking met de desbetreffende internationale onderzoekprogramma's en in het kader van relevante internationale verdragen zoals het protocol van Kyoto en het protocol van Montreal; ii) ecosystemen te behouden en de biodiversiteit te beschermen, hetgeen tevens zou bijdragen tot een duurzaam gebruik van hulpbronnen op het land en in de zee. Tegen de achtergrond van de veranderingen in het aardsysteem zijn strategieën voor geïntegreerd duurzaam beheer van ecosystemen in land- en bosbouw van bijzonder belang voor het behoud van deze ecosystemen, en dragen dergelijke strategieën tevens in belangrijke mate bij tot een duurzame ontwikkeling van Europa. Om deze doelstellingen te bereiken kunnen het best activiteiten worden ontplooid die gericht zijn op de ontwikkeling van de gemeenschappelijke en geïntegreerde initiatieven die noodzakelijk zijn om duurzame ontwikkeling in de praktijk te brengen, rekening houdend met alle ecologische, economische en sociale aspecten en met de effecten van de veranderingen van het aardsysteem op alle landen en regio's van de wereld. Er wordt gestreefd naar convergentie van de Europese en nationale onderzoekspanningen die moeten resulteren in gemeenschappelijke definitives van duurzaamheidsdrempels en ramingsmethodieken; voorts zal internationale samenwerking worden aangemoedigd met het oog op de totstandkoming van gemeenschappelijke strategieën ten aanzien van „Global Change”-vraagstukken.

Ongewijzigd

- Effect en mechanismen van broeikasgasemissies en atmosferische verontreinigingen op het klimaat, afbraak van de ozonlaag en koolstofputten (oceanen, bossen, bodem): doel is, de veranderingen in het aardsysteem die samenhangen met broeikasgasemissies en atmosferische verontreinigingen uit alle bronnen, met inbegrip van verontreinigingen die samenhangen met de energievoorziening, het vervoer en de landbouw, te observeren en te beschrijven, de voorspelling en beoordeling van de mondiale en regionale effecten daarvan te verfijnen, de mogelijkheden om de schade te beperken te evalueren en Europese wetenschappers een betere toegang te verschaffen tot de infrastructuur en samenwerkingsverbanden die bij het „Global Change”-onderzoek worden ingezet.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: inzicht in en kwantificering van veranderingen in de koolstof- en de stikstofcyclus; de rol van alle bronnen van broeikasgassen en atmosferische verontreinigingen en hun „putten” in de biosfeer; hun invloeden van en op klimaatschommelingen en -trends, chemische processen in de oceaan en de atmosfeer, en wisselwerkingen daartussen; toekomstige ozonniveaus in de stratosfeer en ultraviolette straling; voorspelling van mondiale klimaatveranderingen en effecten daarvan; met genoemde processen samenhangende verschijnselen (zoals El Niño, veranderingen van het zeeniveau en de oceanenstromingen); bestrijdings- en aanpassingsstrategieën

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Watercyclus: doel is, de gevolgen van de veranderingen in het aardsysteem en met name de klimaatverandering op de watercyclus, de waterkwaliteit en de beschikbaarheid van water te analyseren en zo de basis te leggen voor de ontwikkeling van een beheersinstrumentarium dat de gevolgen van deze veranderingen kan helpen temperen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de effecten van klimaatverandering op de hydrologische variabelen de verspreiding van grondwater en oppervlaktewater, zoetwater- en wetland-ecosystemen en waterkwaliteit de oceanen als motor van de mondiale watercyclus; beheerstrategieën en de effecten daarvan; scenario's met betrekking tot de toekomstige vraag naar en beschikbaarheid van water.

- Biodiversiteit, bescherming van genetische hulpbronnen, de werking van terrestrische en mariene ecosystemen en de interacties met menselijke activiteiten: doel is, te komen tot een beter inzicht in het functioneren van mariene en terrestrische ecosystemen en de daar voorhanden biodiversiteit, de effecten van menselijke activiteiten daarop beter te begrijpen en zoveel mogelijk te beperken en duurzaam van de natuurlijke garanderen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de bepaling en voorspelling van veranderingen in de biodiversiteit, structuur, werking en dynamiek van ecosystemen en ecosystemfuncties; wisselwerkingen tussen samenleving, economie, biodiversiteit en habitats; geïntegreerd onderzoek van de factoren die bepalend zijn voor de biodiversiteit en beperking; mogelijkheden inzake risicoevaluatie, beheer, behoud en herstel.

- Mechanismen van woestijnvorming en natuurrampen in verband met de klimaatverandering: doel is, de mechanismen van woestijnvorming en natuurrampen te anderzijds, teneinde verbeteringen tot stand te brengen op het stuk van risico- en effectevaluatie en -voorspelling, beslissingsondersteunende methodologieën en strategieën voor duurzaam bodembeheer en beheer van kustgebieden.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: grootschalig geïntegreerd onderzoek van bodemverval en woestijnvorming in Europa en strategieën voor het voorkomen en bestrijden van deze processen; langetermijnprognoses voor de hydrogeologische risico's die samenhangen met de mondiale klimaatverandering; strategieën inzake monitoring, kartering en beheer van natuurlijke risico's; grotere paraatheid ten aanzien van natuurrampen en ruimere mogelijkheden om de effecten daarvan te verzachten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Watercyclus, met inbegrip van de bodemgerelateerde aspecten: doel is, de mechanismen te begrijpen en de gevolgen van de veranderingen in het aardsysteem en met name de klimaatverandering op de watercyclus, de waterkwaliteit en de beschikbaarheid van water alsmede bodemfuncties en -kwaliteit te analyseren en zo de basis te leggen voor de ontwikkeling van een beheersinstrumentarium voor watersystemen dat de gevolgen van deze veranderingen kan helpen temperen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de effecten van klimaatverandering op de componenten van de hydrologische cyclus — interacties tussen land/oceaan/atmosfeer, de verspreiding van grondwater en oppervlaktewater, zoetwater- en wetland-ecosystemen, het functioneren van de bodem en waterkwaliteit; beoordeling van de kwetsbaarheid van water/bodemsystemen voor veranderingen op wereldschaal; beheerstrategieën en de effecten daarvan; scenario's met betrekking tot de toekomstige vraag naar en beschikbaarheid van water.

- Biodiversiteit, en ecosystemen: doel is, te komen tot een beter inzicht in het functioneren van mariene en terrestrische ecosystemen en de daar voorhanden biodiversiteit, de effecten van menselijke activiteiten daarop beter te begrijpen en zoveel mogelijk te beperken en duurzaam beheer van de natuurlijke hulpbronnen en terrestrische en mariene ecosystemen alsmede de bescherming van genetische hulpbronnen te garanderen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de bepaling en voorspelling van veranderingen in de biodiversiteit, structuur, werking en dynamiek van ecosystemen en ecosystemfuncties; met de nadruk op het functioneren van mariene ecosystemen; wisselwerkingen tussen samenleving, economie, biodiversiteit en habitats; geïntegreerd onderzoek van de factoren die bepalend zijn voor het functioneren van ecosystemen en de biodiversiteit en opties met betrekking tot beperking; mogelijkheden inzake risicoevaluatie, beheer, behoud en herstel in relatie tot terrestrische en mariene ecosystemen.

- Mechanismen van woestijnvorming en natuurrampen: doel is, de mechanismen van woestijnvorming en natuurrampen te begrijpen, met inbegrip van de verbanden met de klimaatverandering, teneinde verbeteringen tot stand te brengen op het stuk van risico- en effectevaluatie en -voorspelling en beslissingsondersteunende methodologieën.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: grootschalig geïntegreerd onderzoek van bodemverval en woestijnvorming in Europa en strategieën voor het voorkomen en bestrijden van deze processen; langetermijnprognoses voor de hydrogeologische risico's; strategieën inzake monitoring, kartering en beheer van natuurlijke risico's; grotere paraatheid ten aanzien van natuurrampen en ruimere mogelijkheden om de effecten daarvan te verzachten.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Observatiesystemen voor de mondiale klimaatverandering: doel is, systematische metingen van variabelen te verrichten en aldus bij te dragen tot het onderzoek van de klimaatverandering, te zorgen voor betrouwbare, lange tijdreeksen van waarnemingen ten behoeve van de modellering en voorspelling van de mariene, terrestrische en atmosferische componenten van het aardecosysteem, gemeenschappelijke Europese databanken op te zetten en een bijdrage te leveren tot internationale programma's.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: bepalingen van de fundamentele parameters van het mariene, terrestrische en atmosferische systeem die noodzakelijk zijn voor het onderzoek van de mondiale klimaatverandering en het uitwerken van beheerstrategieën, alsook waarnemingen aan extreme fenomenen; grootschalige netwerken voor waarneming/bewaking/kartering/modellering (die worden afgestemd op de ontwikkelingen inzake GMES en het Europese onderdeel vormen van G3OS).

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Strategieën voor duurzaam grondbeheer, onder andere van kustzones, landbouwgrond en bossen. Doel is bij te dragen tot de ontwikkeling van strategieën en instrumenten voor duurzaam landgebruik, met de nadruk op kustzones, landbouwgrond en bossen, met inbegrip van geïntegreerde concepten voor multifunctioneel gebruik van hulpbronnen in landbouw en bosbouw, en de geïntegreerde bosbouw/houtketen teneinde te zorgen voor duurzame ontwikkeling op economisch, maatschappelijk en milieuniveau.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van de nodige instrumenten voor geïntegreerd beheer van kustzones (ICZM); beoordeling van positieve en negatieve externe factoren in verschillende productiesystemen voor land- en bosbouw; ontwikkeling van strategieën voor duurzaam bosbeheer met inachtneming van de specifieke regionale kenmerken; strategieën/concepten voor duurzaam beheer en multifunctioneel gebruik van hulpbronnen in landbouw en bosbouw; kostendoelmatigheid van nieuwe milieuvriendelijke procédés en recyclingtechnologieën binnen de geïntegreerde bosbouw/houtketen.

- Operationele prognose en modellering, met inbegrip van observatiesystemen voor de mondiale klimaatverandering: doel is, systematische metingen van atmosferische, terrestrische en oceanische variabelen, met inbegrip van die betreffende het klimaat, te verrichten en daardoor de prognoses met betrekking tot het mariene, het terrestrische en het atmosferische milieu te verbeteren, te zorgen voor betrouwbare, lange tijdreeksen van waarnemingen ten behoeve van modellering en in het bijzonder voorspellingen, gemeenschappelijke Europese databanken op te zetten en een bijdrage te leveren tot internationale programma's.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: bepalingen van de fundamentele parameters van het mariene, terrestrische en atmosferische systeem die noodzakelijk zijn voor het onderzoek van de mondiale verandering en het uitwerken van beheerstrategieën, alsook waarnemingen aan extreme fenomenen; grootschalige netwerken voor waarneming/bewaking/kartering/operationele prognose/modellering (die worden afgestemd op de ontwikkelingen inzake GMES en het Europese onderdeel vormen van G3OS).

- Aanvullend onderzoek wordt geconcentreerd op: ontwikkeling van geavanceerde methoden voor risicobeoordeling en methoden voor de beoordeling van de milieukwaliteit, met inbegrip van het hiervoor benodigde prenormatieve onderzoek op het gebied van meting en beproeving.

Het onderzoek in dit thematisch prioritair gebied omvat kennend onderzoek op geavanceerde kennisgebieden met betrekking tot onderwerpen die nauw verband houden met een of meerdere thema's in het prioritair gebied. Er zullen twee complementaire benaderingen worden gevolgd: de ene receptief en open — de andere proactief.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

1.1.7. *Burgers en governance in de een Europese kennismaatschappij*1.1.7. *Burgers en governance in een kennismaatschappij*

De Europese Raad van Lissabon heeft erkend dat de overgang naar een Europese op kennis gebaseerde maatschappij van invloed zal zijn op alle aspecten van het dagelijkse leven. De globale doelstelling is te voorzien in een betrouwbare kennisbasis voor het beheer van deze overgang, die concreet gestalte zal krijgen door beleid, programma's en maatregelen op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau, en individuele burgers, gezinnen en andere maatschappelijke kernen in staat te stellen om met kennis van zaken beslissingen te nemen.

Ongewijzigd

Gezien de complexiteit, de omvang en de onderlinge samenhang van de problemen en vraagstukken op dit gebied, moet de gekozen onderzoekbenadering gebaseerd zijn op een sterk verbeterde onderzoekintegratie, multi- en transdisciplinaire samenwerking en op een actieve rol van de Europese onderzoeksgemeenschap op het gebied van sociale- en menswetenschappen bij het zoeken naar mogelijke oplossingen. Tevens zullen de activiteiten de identificatie vergemakkelijken van maatschappelijke uitdagingen op middellange tot lange termijn, die voortvloeien uit onderzoek op het gebied van sociale en menswetenschappen. Daarnaast zorgen zij voor de actieve deelname van de belangrijkste maatschappelijke betrokkenen en voor de gerichte verspreiding van de uitgevoerde werkzaamheden. Teneinde de ontwikkeling van vergelijkend transnationaal en interdisciplinair onderzoek te ondersteunen en tegelijkertijd de diversiteit van de onderzoeksmethodologieën in Europa te bewaren, is het verzamelen en analyseren van betrouwbaarder en beter vergelijkbare gegevens en de gecoördineerde ontwikkeling van statistieken en kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren — met name in de context van de nieuwe kennismaatschappij — op Europees niveau van essentieel belang.

Bij alle prioriteiten van dit programma zal worden gezorgd voor adequate coördinatie van de aspecten in verband met sociaal-economisch onderzoek en prognose.

Bij alle prioriteiten van de specifieke programma's zal worden gezorgd voor adequate coördinatie van de aspecten in verband met sociaal-economisch onderzoek en prognose.

Onderzoekprioriteiten

Ongewijzigd

i) *De Europese kennismaatschappij*i) *De kennismaatschappij en de sociale samenhang*

De totstandbrenging van een Europese kennismaatschappij is voor de Europese Gemeenschap een duidelijke beleidsdoelstelling. Het onderzoek moet de noodzakelijke inzichten opleveren, op basis waarvan dit kan worden gerealiseerd op een wijze die aansluit bij specifieke Europese eisen en ambities.

Ongewijzigd

— Verbetering van het genereren, verspreiden en gebruiken van kennis en de effecten daarvan op de economische en sociale ontwikkeling. Doelstelling is een duidelijker inzicht te krijgen in de kenmerken van kennis en het functioneren van kennis als openbaar en particulier goed, en de basis te leggen voor beleidsformulering en besluitvorming.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de kenmerken van kennis en het functioneren van kennis in relatie tot de economie en de maatschappij, alsmede voor innovatie en voor ondernemersactiviteiten; en de transformatie van economische en sociale instellingen; de dynamiek van productie, verspreiding en gebruik van kennis, de rol van kenniscodificatie en de effecten van ICT's; het belang van territoriale structuren en sociale netwerken in deze processen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de kenmerken van kennis en het functioneren van kennis in relatie tot de economie, de maatschappij, en innovatie; en de transformatie van economische en sociale instellingen; de dynamiek van productie, verspreiding en gebruik van kennis, de rol van kenniscodificatie en de effecten van ICT's; het belang van territoriale structuren en sociale netwerken in deze processen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Opties en keuzes voor de ontwikkeling van een op kennis gebaseerde maatschappij, ten dienste van de door de Top van Lissabon geformuleerde EU-doelstellingen: doelstelling is te komen tot een geïntegreerd inzicht van de wijze waarop een kennisgebaseerde maatschappij de maatschappelijke doelstellingen van duurzame ontwikkeling, sociale en territoriale samenhang en betere kwaliteit van leven kan bevorderen, rekening houdend met de verscheidenheid aan sociale modellen in Europa.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: kenmerken van een kennisgebaseerde maatschappij die aansluit bij Europese sociale modellen en de noodzaak om de kwaliteit van leven te verbeteren; sociale en territoriale samenhang, gender en verhoudingen tussen de generaties, en sociale netwerken; gevolgen van veranderingen voor werk en werkgelegenheid; toegang tot onderwijs en opleiding en permanente educatie.

- De verschillende wegen naar een kennismaatschappij. Doelstelling is een onderlinge vergelijking te maken van de in Europa gehanteerde benaderingen, om zodoende een betere basis te leggen voor het formuleren en uitvoeren van overgangsstrategieën naar een kennismaatschappij op nationaal en regionaal niveau.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: globalisering in relatie tot de drang naar convergentie; de implicaties voor regionale variatie; uitdagingen voor Europese samenlevingen als gevolg van de diversiteit van culturen en de toename van kennisbronnen; de rol van de media in deze context.

ii) *Burgers, democratie en nieuwe vormen van governance*

De werkzaamheden zijn gericht op de identificatie van de belangrijkste factoren die van invloed zijn op veranderingen in governance en burgerschap en van de effecten van deze veranderingen en de mogelijke opties om het democratisch gehalte van governance te verbeteren, conflicten op te lossen, mensenrechten te beschermen en rekening te houden met verschillen in culturele achtergrond en identiteit.

- De gevolgen van de Europese integratie en de uitbreiding voor governance en de burger: doelstelling is een duidelijk beeld te verkrijgen van de belangrijkste wisselwerkingen tussen Europese integratie en uitbreiding, en vraagstukken in verband met democratie, institutionele regelingen en het welzijn van de burger.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de verhoudingen tussen integratie, uitbreiding en institutionele verandering in historisch en vergelijkend perspectief; de gevolgen van een veranderende mondiale context en de rol van Europa; de consequenties van een uitgebreide Europese Unie voor het welzijn van haar burgers.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Opties en keuzes voor de ontwikkeling van een op kennis gebaseerde maatschappij: doelstelling is te komen tot een geïntegreerd inzicht van de wijze waarop een kennisgebaseerde maatschappij de door de Top van Lissabon en volgende Europese Raden voor de EU geformuleerde maatschappelijke doelstellingen van duurzame ontwikkeling, sociale en territoriale samenhang en betere kwaliteit van leven kan bevorderen, rekening houdend met de verscheidenheid aan sociale modellen in Europa.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: kenmerken van een kennisgebaseerde maatschappij die aansluit bij Europese sociale modellen en de noodzaak om de kwaliteit van leven te verbeteren; sociale en territoriale samenhang, gender en verhoudingen tussen de generaties, en sociale netwerken; gevolgen van veranderingen voor werk en werkgelegenheid, en de arbeidsmarkt; toegang tot onderwijs en opleiding en permanente educatie.

Ongewijzigd

ii) *Burgerschap, democratie en nieuwe vormen van governance*

De werkzaamheden zijn gericht op de identificatie van de belangrijkste factoren die van invloed zijn op veranderingen in governance en burgerschap, met name tegen de achtergrond van de toegenomen integratie en globalisering en vanuit het perspectief van de geschiedenis en het cultureel erfgoed, en van de effecten van deze veranderingen en de mogelijke opties om het democratisch gehalte van governance te verbeteren, conflicten op te lossen, mensenrechten te beschermen en rekening te houden met verschillen in culturele achtergrond en identiteit.

Ongewijzigd

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de verhoudingen tussen integratie, uitbreiding en institutionele verandering in de context van hun historische ontwikkeling en vanuit een vergelijkend perspectief; de gevolgen van een veranderende mondiale context en de rol van Europa; de consequenties van een uitgebreide Europese Unie voor het welzijn van haar burgers.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Afbakening van gebieden van verantwoordelijkheid en nieuwe vormen van governance. Doelstelling is de ontwikkeling te ondersteunen van nieuwe vormen van governance op meerdere niveaus, waarin de verantwoordingsplicht en de legitimiteit centraal staan, en die voldoende robuust en flexibel zijn om de maatschappelijke veranderingen, bijvoorbeeld in verband met integratie en uitbreiding, te begeleiden en de doelmatigheid en de legitimiteit van het beleidproces te waarborgen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de verdeling van verantwoordelijkheden tussen de diverse territoriale niveaus en tussen publieke en private sectoren; democratische governance, representatieve instellingen en de rol van maatschappelijke organisaties; privatisering, algemeen belang, nieuwe benaderingen van regelgeving, corporate governance; implicaties voor juridische systemen.

- Veiligheidsvraagstukken in verband met conflictoplossing en het herstel van vrede en recht: doelstellingen zijn de ontwikkeling te ondersteunen van institutionele en maatschappelijke capaciteit op het vlak van conflictoplossing, factoren te identificeren die bepalend zijn voor het succes of het mislukken van conflictpreventie, en betere mogelijkheden te ontwikkelen voor bemiddeling bij conflicten.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: vroegtijdige identificatie van factoren die tot conflicten in of tussen landen kunnen leiden; vergelijkende analyse van procedures voor de preventie van en bemiddeling bij conflicten en het bereiken van rechtvaardige oplossingen op verschillende gebieden; de rol van Europa in dit opzicht in regionale en internationale arena's.

- Nieuwe vormen van burgerschap en identiteiten: doelstellingen zijn de betrokkenheid en participatie van de burgers in het Europese beleidsvormingsproces te bevorderen, en tot een beter begrip te komen van de percepties en de effecten van bepalingen met betrekking tot Europees burgerschap en mensenrechten en factoren die mobiliteit en coëxistentie van meerdere identiteiten mogelijk maken.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: relaties tussen nieuwe vormen van burgerschap, met inbegrip van de rechten van niet-burgers; tolerantie, mensenrechten, racisme en xenofobie; de rol van de media bij de ontwikkeling van een Europese publieke ruimte; de ontwikkeling van burgerschap en identiteiten in een context van culturele en andersoortige diversiteit en toenemende bevolkingsstromen; implicaties voor de ontwikkeling van een Europese op kennis gebaseerde maatschappij.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

- Vraagstukken in verband met conflictoplossing en het herstel van vrede en recht: doelstellingen zijn de ontwikkeling te ondersteunen van institutionele en maatschappelijke capaciteit op het vlak van conflictoplossing, factoren te identificeren die bepalend zijn voor het succes of het mislukken van conflictpreventie, en betere mogelijkheden te ontwikkelen voor bemiddeling bij conflicten.

Ongewijzigd

- Nieuwe vormen van burgerschap en culturele identiteiten: doelstellingen zijn de betrokkenheid en participatie van de burgers in het Europese beleidsvormingsproces te bevorderen, tot een beter begrip te komen van de percepties en de effecten van bepalingen met betrekking tot burgerschap en mensenrechten in Europa en factoren te identificeren die mobiliteit en coëxistentie van meerdere identiteiten mogelijk maken.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: relaties tussen nieuwe vormen van burgerschap, met inbegrip van de rechten van niet-burgers; tolerantie, mensenrechten, racisme en xenofobie; de rol van de media bij de ontwikkeling van een Europese publieke ruimte; de ontwikkeling van burgerschap en identiteiten in een context van culturele en andersoortige diversiteit in Europa, rekening houdend met toenemende bevolkingsstromen; sociale en culturele dialoog binnen Europa en met andere mondiale regio's; implicaties voor de ontwikkeling van een Europese op kennis gebaseerde maatschappij.

Het onderzoek in dit thematisch prioritair gebied omvat verkennend onderzoek op geavanceerde kennisgebieden met betrekking tot onderwerpen die nauw verband houden met een of meerdere thema's in het prioritair gebied. Er zullen twee complementaire benaderingen worden gevolgd: de ene receptief en open — de andere proactief.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

1.2. Specifieke activiteiten die een ruimer onderzoekgebied beslaan

De activiteiten in dit kader dienen ter aanvulling van het onderzoek binnen de thematische prioritaire gebieden en omvatten de volgende onderdelen:

- Anticiperen op de wetenschappelijke en technologische behoeften van de EU
- Specifieke onderzoeksactiviteiten voor het MKB
- Specifieke activiteiten voor internationale samenwerking

1.2.1. Anticiperen op de wetenschappelijke en technologische behoeften van de EU

Deze activiteiten hebben een duidelijke rol binnen de algehele opzet van het zesde kaderprogramma. Ze hebben gemeenschappelijke uitvoeringsregelingen en de noodzakelijke kritische massa voor een efficiënte en flexibele uitvoering van onderzoek dat van essentieel belang is voor de fundamentele doelstellingen van het communautaire onderzoek en dat een breed scala van behoeften bestrijkt waaraan niet kan worden voldaan door de thematische prioriteiten. Ze hebben de volgende specifieke doelstellingen:

- Ondersteuning van het ontwerp en de uitvoering van het beleid van de Gemeenschap, waarbij de belangen van mogelijke toekomstige leden van de Unie en die van de huidige lidstaten centraal staan, en monitoring van de effecten van dat beleid;
- Verkennen van nieuwe en opkomende wetenschappelijke en technische problemen en mogelijkheden, met name binnen bepaalde interdisciplinaire en multidisciplinaire onderzoekgebieden, waar Europese maatregelen nuttig zijn met het oog op de mogelijkheden om strategische posities in grensverleggend onderzoek en nieuwe markten op te bouwen, of te anticiperen op belangrijke problemen waar de Europese samenleving mee wordt geconfronteerd.

Een gemeenschappelijk kenmerk van deze activiteiten is dat ze in een meerjarenperspectief worden uitgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met de behoeften en standpunten van de belangrijkste betrokkenen (zoals beleidsmakers, industriële gebruikersgroepen, groepen die zich met grensverleggend onderzoek bezighouden, enz.). Ze worden uitgevoerd in samenhang met een jaarlijks programmeringsmechanisme, waarmee specifieke prioriteiten die aansluiten bij de geïdentificeerde behoeften en die binnen de hierboven aangegeven doelstellingen vallen, worden bepaald.

Deze prioriteiten worden vervolgens opgenomen in het werkprogramma voor het corresponderende specifiek programma, tezamen met de prioriteiten die voortvloeien uit doelstellingen in andere onderdelen van het programma; tevens worden deze prioriteiten regelmatig bijgewerkt. Dit leidt tot een geleidelijke toewijzing van de voor deze activiteiten beschikbare middelen aan de specifieke prioriteiten over de gehele duur van de uitvoeringsperiode.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

1.2.1. Ondersteunend beleid en Anticiperen op wetenschappelijke en technologische behoeften

Ongewijzigd

Een gemeenschappelijk kenmerk van deze activiteiten is dat ze in een meerjarenperspectief worden uitgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met de behoeften en standpunten van de belangrijkste betrokkenen (zoals beleidsmakers, industriële gebruikersgroepen, groepen die zich met grensverleggend onderzoek bezighouden, enz.). Ze worden uitgevoerd in samenhang met een flexibel programmeringsmechanisme dat in de loop van het programma wordt geïmplementeerd, waarmee specifieke prioriteiten die aansluiten bij de geïdentificeerde behoeften en die binnen de hierboven aangegeven doelstellingen vallen, worden bepaald.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

De programmering wordt uitgevoerd door de Commissie en is gebaseerd op suggesties die zijn binnengekomen als antwoord op een brede raadpleging van de belanghebbende kringen in de EU en de met het kaderprogramma geassocieerde landen over de thema's die aan de orde moeten komen.

Er wordt een bedrag van 440 miljoen EUR toegewezen voor de hieronder beschreven onderzoekactiviteiten, die zijn vastgesteld op basis van de behoeften die op dit moment kunnen worden bepaald. Dit vertegenwoordigt 50 % van het bedrag dat bestemd is voor alle activiteiten die in dit kader kunnen worden ondernomen; de resterende 50 % wordt toegewezen aan onderzoekactiviteiten die in de loop van de uitvoeringsperiode van het specifiek programma worden gedefinieerd.

i) *Beleidsgeoriënteerd onderzoek*

De activiteiten in dit kader dienen met name ter ondersteuning van:

- de uitvoering van gemeenschappelijk beleid, met name het gemeenschappelijk landbouwbeleid en het gemeenschappelijk visserijbeleid;
- de verwezenlijking van beleidsdoelstellingen van de Gemeenschap met name die welke zijn geformuleerd in het zesde milieuactieprogramma ⁽¹⁾ het Groenboek „Op weg naar een Europese strategie voor een continue energievoorziening” ⁽²⁾ het Witboek inzake een Europees vervoerbeleid ⁽³⁾;
- voorts doelstellingen op gebieden als volksgezondheid, gendergelijkheid, regionale ontwikkeling, handel, de uitbreiding, externe betrekkingen; en ontwikkelingssamenwerking, en justitie en binnenlandse zaken.
- de verwezenlijking van andere belangrijke doelstellingen van de Gemeenschap, zoals die welke de Commissie heeft vastgesteld voor haar vijfjarige mandaat, en die welke zijn afgeleid van de beleidsoriëntaties van de Europese Raad, bijvoorbeeld in het kader van de Lissabonstrategie, met betrekking tot het economisch beleid, de informatiemaatschappij *e-Europe*, het ondernemingsbeleid, interne markt en concurrentievermogen, het sociaal en werkgelegenheidsbeleid, onderwijs en cultuur, met inbegrip van de nodige statistische instrumenten en methodes.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Er wordt een eerste toewijzing van 350 miljoen EUR gedaan voor de hieronder beschreven onderzoekactiviteiten, die zijn vastgesteld op basis van de behoeften die op dit moment kunnen worden bepaald; de resterende 220 miljoen EUR wordt toegewezen in de loop van de uitvoeringsperiode van het specifiek programma.

Ongewijzigd

- het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB);
- duurzame ontwikkeling, in het bijzonder de beleidsdoelstellingen van de Gemeenschap ten aanzien van het milieu (onder andere die welke zijn geformuleerd in het zesde milieuactieprogramma ⁽¹⁾); energie (het Groenboek „Op weg naar een Europese strategie voor een continue energievoorziening” ⁽²⁾); en vervoer (het Witboek inzake een Europees vervoerbeleid ⁽³⁾);
- ander communautair beleid, zoals gezondheid (met name volksgezondheid), regionale ontwikkeling, handel, ontwikkelingshulp, interne markt en concurrentievermogen, sociaal beleid en werkgelegenheid, onderwijs, opleiding en cultuur, gendergelijkheid, consumentenbescherming, totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en justitie, externe betrekkingen met inbegrip van beleid ter ondersteuning van de uitbreiding en de vereiste statistische methodes en instrumenten;
- beleidsdoelstellingen die voortvloeien uit de beleidsoriëntaties van de Europese Raad, met betrekking tot bijvoorbeeld het economisch beleid, de informatiemaatschappij *e-Europe*, en het ondernemingsbeleid.

Dit kan tevens prenormatief onderzoek, meting en beproeving ten behoeve van communautair beleid omvatten.

⁽¹⁾ COM(2001) 31.

⁽²⁾ COM(2000) 769.

⁽³⁾ COM(2001) 370.

⁽¹⁾ COM(2001) 31.

⁽²⁾ COM(2000) 769.

⁽³⁾ COM(2001) 370.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Meerjarenprogrammering

Bij de meerjarenprogrammering van deze activiteiten wordt rekening gehouden met de adviezen van de wetenschappelijke comités die zich met deze beleidslijnen bezighouden. De programmering wordt uitgevoerd met hulp van een gebruikersgroep waarin verschillende diensten van de Commissie vertegenwoordigd zijn, en die eventueel ook een beroep kan doen op een onafhankelijke overlegstructuur, bestaande uit vooraanstaande wetenschappelijke en industriële deskundigen. De gebruikersgroep beoordeelt suggesties over op te nemen thema's op basis van de volgende criteria:

- hun bijdrage aan beleidsformulering en -ontwikkeling (bijv. in verband met het formuleren van wetgevingsvoorstellen of belangrijke mijlpalen op een bepaald gebied);
- hun potentiële bijdrage aan het concurrentievermogen van de EU, de versterking van haar wetenschappelijke en technologische grondslagen en de totstandbrenging van de Europese Onderzoekruimte, met inbegrip van de daadwerkelijke integratie van de kandidaat-lidstaten;
- Europese toegevoegde waarde, met name gelet op onderzoek dat in de lidstaten op de betrokken gebieden plaatsvindt;
- de wetenschappelijke relevantie en de haalbaarheid van de voorgestelde onderzoeksthema's en benaderingen;
- een adequate taakverdeling en synergie tussen deze activiteiten en de eigen werkzaamheden van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek, ter ondersteuning van het communautair beleid.

In het geval van een crisis, waardoor dringende en onverwachte onderzoekbehoefte ontstaan, kan de programmering worden gewijzigd via een spoedprocedure, waarbij dezelfde evaluatiecriteria worden toegepast.

Initiële onderzoeksprioriteiten

De bovenomschreven programmeringsmethode werd toegepast om beleidsgeoriënteerde onderzoeksprioriteiten te definiëren die beantwoorden aan behoeften die nu reeds kunnen worden voorzien. Bij deze eerste toepassing van de programmeringsmethode werd uitgegaan van door diensten van de Commissie gesuggereerde thema's, eventueel rekening houdend met het advies van de desbetreffende wetenschappelijke comités, en van de bredere doelstellingen van de Unie zoals die zijn geformuleerd in de conclusies van de achtereenvolgende bijeenkomsten van de Europese Raad. De aldus gedefinieerde prioriteiten worden vanaf het begin van het programma opgenomen in het werkprogramma.

De prioriteiten zijn in de volgende actielijnen onderverdeeld, in een structuur waarin de synergieën tussen de verschillende beleidseisen en wetenschappelijke input zijn geoptimaliseerd, en die uitstijgt boven en een aanvulling vormt op de thematische prioriteiten:

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

Beleidsgeoriënteerde onderzoeksprioriteiten die beantwoorden aan directe behoeften zijn gebaseerd op door diensten van de Commissie gesuggereerde thema's, eventueel rekening houdend met het advies van de desbetreffende wetenschappelijke comités, en van de bredere doelstellingen van de Unie zoals die zijn geformuleerd in de conclusies van de achtereenvolgende bijeenkomsten van de Europese Raad.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Duurzaam beheer van Europa's natuurlijke hulpbronnen. Onderzoek in dit kader beantwoordt aan beleidsbehoeften die met name verband houden met de modernisering en het op duurzaamheid gerichte karakter van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en het gemeenschappelijk visserijbeleid, en de bevordering van plattelandsontwikkeling, met inbegrip van de bosbouw. Deze activiteiten zijn in het bijzonder gericht op:

Ontwikkeling van de grondslagen voor beleid ter bevordering van een duurzame en kwalitatief hoogwaardige landbouw; definitie van multifunctionele modellen voor duurzame landbouw en bosbeheer, beoordeling van de voordelen en de effecten op het handelsverkeer; verbeterde instrumenten voor prognose en beoordeling van internationaal landbouwbeleid en agrarische markten en daarmee verband houdende overeenkomsten, en het gemeenschappelijk landbouwbeleid; milieugevolgen van productiesystemen in landbouw, visserij en aquacultuur, met inbegrip van niet op voedselproductie gerichte landbouw, en de wisselwerkingen daartussen; karakterisering van geografische entiteiten en gerelateerde factoren die leiden tot een andere beoordeling van plattelandsontwikkeling en de ontwikkeling van ondersteunende instrumenten voor milieueffectbeoordeling; ontwikkeling van evaluatie- en monitoringinstrumenten voor gezondheid en welzijn van dieren.

Ontwikkeling van alternatieve benaderingen van visserijbeheer, door een beter begrip van de belangrijkste biologische en selectiviteitsparameter binnen een eco-systeembenadering, toepassing van een meerjaren- en meer-soortenbenadering en integratie van sociaal-economische aspecten, en beoordeling van onzekerheden; verbetering van methodes voor monitoring, controle en bewaking; ontwikkeling van grondslagen voor beleid ter bevordering van duurzame aquacultuur door preventie van ziektes, diversifiëring van productiesystemen en verbetering van het beheer.

Beter begrip van de structuur en het functioneren van terrestrische en mariene ecosystemen, met inbegrip van de beoordeling van bodemfuncties en degradatieprocessen; instrumenten voor de beoordeling van de waterkwaliteit, concentraties van verontreinigingen en opties voor verbetering; geïntegreerde beoordeling van de luchtverontreiniging; strategische inventarisatie van geluidsemisies.

- Gezondheid, veiligheid en kansen voor de Europese burgers. Onderzoek in dit kader komt met name tegemoet aan beleidsbehoeften in verband met de uitvoering van de Europese sociale agenda, volksgezondheid en consumentenbescherming en de totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en justitie. De activiteiten zijn gericht op:

Methodes voor de beoordeling van de behoefte aan en de prestaties en efficiëntie van maatregelen op het gebied van sociaal en consumentenbeleid, met inbegrip van aspecten in verband met tevredenheid van de consument,

GEWIJZIGD VOORSTEL

modernisering en duurzaamheid van landbouw en bosbouw, met inbegrip van hun multifunctionele rol ten einde de duurzame ontwikkeling en stimulering van plattelandsgebieden te bevorderen;

instrumenten en beoordelingsmethodes voor duurzaam landbouw- en bosbouwbeheer;

modernisering en duurzaamheid van het visserijbeleid, met inbegrip van productiesystemen op basis van aquacultuur;

nieuwe en milieuvriendelijker productiemethodes ter verbetering van de gezondheid en het welzijn van dieren;

milieubeoordeling (bodem, water, lucht, lawaai, met inbegrip van de effecten van chemische stoffen).

Schrappen

- Gezondheid, veiligheid en kansen voor de Europese burgers. Onderzoek in dit kader komt met name tegemoet aan beleidsbehoeften in verband met de uitvoering van de Europese sociale agenda, met inbegrip van toekomstige vraagstukken op het gebied van sociaal beleid, volksgezondheid en consumentenbescherming en de totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en justitie. De activiteiten zijn gericht op:

gezondheidsbepalende factoren en verstrekking van hoogwaardige en duurzame gezondheidszorg en pensioensystemen (met name tegen de achtergrond van de vergrijzing en de demografische veranderingen);

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

oneerlijke praktijken en effecten van ander EU-beleid; de veranderingen van de arbeidsmarkt, en de kosten van een „niet-sociaal Europa”, ontwikkeling van gecoördineerde benaderingen en een vergelijkende Europese kennisbasis voor beleid dat zorgt voor duurzame pensioen- en gezondheidszorgstelsels, met name tegen de achtergrond van de effecten van demografische veranderingen en vergrijzing; ontwikkeling van verbeterde methodes voor risicobeoordeling, met inbegrip van testmethodes voor chemische stoffen waarbij geen proefdieren worden gebruikt, maatregelen in verband met productveiligheid en voorlichting over nieuwe dreigingen voor de gezondheid en de veiligheid van consumenten en werkenden.

Vergelijkende beoordeling van gezondheidsbepalende factoren, met inbegrip van voeding, gender- en sociaal-economische factoren, van gezondheidszorg en medische diensten via internet en methodes voor de beoordeling van handelingen; ontwikkeling van verbeterde incidentiemeting en begrip van transmissiepaden voor opkomende, zeldzame en overdraagbare ziekten, rekening houdend met de internationale context; ontwikkeling van veilige en betrouwbare procedures voor donatie, bewaring en gebruik van bloed en organen; methodes om de verspreiding en de sociaal-economische effecten van handicaps te beoordelen.

Vergelijkend onderzoek naar factoren die bepalend zijn voor immigratie en vluchtelingenstromen, met inbegrip van illegale immigratie en mensenhandel, verbeterde methodes om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en oorzaken van criminaliteit, en om de doelmatigheid te beoordelen van beleid inzake misdaadpreventie, en beoordeling van nieuwe problemen in verband met het illegaal gebruik van drugs.

- Versterking van het economisch potentieel en de samenhang van een grotere en verder geïntegreerde Europese Unie: Het onderzoek in dit kader beantwoordt met name aan de behoeften op een aantal beleidsgebieden die te maken hebben met het concurrentievermogen, de dynamiek en de integratie van de Europese economie, in de context van de uitbreiding, de mondialisering en de Europese handelsrelaties met de rest van de wereld. De activiteiten zijn in het bijzonder gericht op:

Verbeterde middelen voor het beoordelen van de economische doelmatigheid en de sociale effecten van monetair en fiscaal beleid, de bijdrage van de integratie van de financiële markt tot de economische ontwikkeling in de euro-zone; het effect van het cohesiebeleid op duurzame regionale ontwikkeling; de doelmatigheid van op duurzame ontwikkeling gericht beleid in strategische sectoren van het bedrijfsleven, de beoordeling van de economische/industriële effecten van biotechnologie; standaardiseringsmethodes als instrument voor de ondersteuning van het beleid ten aanzien van de interne markt en voor de onderbouwing van standpunten van de Gemeenschap met betrekking tot het handelsbeleid en overeenkomsten inzake wederzijdse erkenning.

GEWIJZIGD VOORSTEL

volksgezondheidsvraagstukken, met inbegrip van epidemiologie, als ondersteuning van ziektepreventie en als antwoord op opkomende zeldzame en overdraagbare ziekten, allergieën, procedures voor veilige bloed- en orgaandonaties, niet-dierlijke testmethodes;

het effect van milieufactoren op de gezondheid (met inbegrip van methodes voor risicobeoordeling en de beperking van de risico's van natuurrampen voor de bevolking);

vraagstukken in verband met gehandicapten en invaliden (met inbegrip van gelijkwaardige toegangsfaciliteiten)

begrip van migratie- en vluchtelingenstromen;

begrip van ontwikkelingen op het gebied van de criminaliteit, tegen de achtergrond van de openbare veiligheid;

vraagstukken op het gebied van de civiele bescherming, met inbegrip van bioveiligheid, en crisismanagement.

Ongewijzigd

versterking van de Europese integratie, duurzame ontwikkeling, concurrentievermogen en het handelsbeleid (met inbegrip van verbeterde instrumenten voor het beoordelen van de economische ontwikkeling en cohesie);

ontwikkeling van instrumenten, indicatoren en operationele parameters voor de beoordeling van de prestaties van duurzame vervoer- en energiesystemen (vanuit economisch, milieu- en maatschappelijk oogpunt);

algemene veiligheidsanalyse- en valideringssystemen voor vervoer en onderzoek in verband met ongevalrisico's en veiligheid in mobiliteitssystemen;

prognose en ontwikkeling van innovatief beleid ten behoeve van duurzaamheid op middellange en lange termijn;

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Ontwikkeling van basiskennis voor een allesomvattende benadering van vervoerveiligheid (met name voor het luchtvervoer); ontwikkeling van instrumenten, indicatoren en operationele parameters voor de beoordeling van de prestaties van duurzame transport- en energiesystemen (vanuit economisch, milieu- en sociaal oogpunt) en om de verwezenlijking van targets te bewaken, in een uitgebreid Europa; prognose-instrumenten, waarin gebruik wordt gemaakt van sociaal-economische en technologische aspecten, en kosteneffectieve data-sourcing, voor energie en vervoer, om validering van voorgestelde maatregelen mogelijk te maken, met inbegrip van technologische en marktgebaseerde maatregelen, en om bij te dragen tot de ontwikkeling van innovatief beleid en beleidspakketten die gericht zijn op duurzaamheid op middellange en lange termijn.

Beoordeling van instrumenten voor het beheer en de bescherming van digitale identiteiten en digitale activa; beoordeling van beleid, beleidsinstrumenten en beste praktijken ter bevordering van een zo ruim en veilig mogelijke toegang tot de informatiemaatschappij, benchmarking van overheidsprocessen, re-engineering van beste praktijken om openbare diensten te verbeteren; digitaal onderwijs en aanverwante leercontexten, met inbegrip van permanente educatie; en consumentenbescherming in relatie tot informatie- en communicatiediensten; methodes voor de beoordeling van schade aan, en strategieën voor behoud en bescherming van het cultureel erfgoed; ontwikkeling van geavanceerde methodes en technieken ter verbetering van de kwaliteit, toegankelijkheid en verspreiding van statistieken die zijn geproduceerd door het Europees statistisch systeem.

Er moet worden gezorgd voor een gecoördineerde benadering van onderzoeksvragen die relevant zijn voor meerdere beleidsgebieden, met name ten aanzien van meting en beoordeling van de effecten van demografische veranderingen, en in bredere zin bij de ontwikkeling van voor het beleid relevante statistieken en indicatoren

ii) *Onderzoek om nieuwe en opkomende wetenschappelijke en technologische problemen en mogelijkheden te inventariseren*

Onderzoek in dit kader beantwoordt aan behoeften op nieuwe interdisciplinaire en multidisciplinaire gebieden of geavanceerde kennisgebieden, en aan onverwachte belangrijke ontwikkelingen. Door bundeling van de middelen uit de gehele EU, wordt beoogd het Europese onderzoek aan de top te brengen en nieuwe wegen en mogelijkheden te openen voor wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen. Hierdoor moet de uitwisseling van ideeën tussen de academische wereld en het bedrijfsleven worden gestimuleerd, zodat Europa beter in staat is zijn mogelijkheden op onderzoekgebied te benutten in de ontwikkeling naar een kennisgebaseerde maatschappij.

GEWIJZIGD VOORSTEL

vraagstukken betreffende de informatiemaatschappij (zoals beheer en bescherming van digitale activa, en inclusieve toegang tot de informatiemaatschappij);

bescherming van cultureel erfgoed;

betere kwaliteit, toegankelijkheid en verspreiding van Europese statistieken

Schrappen

Er moet worden gezorgd voor een gecoördineerde benadering van onderzoeksvragen die relevant zijn voor meerdere beleidsgebieden, met name ten aanzien van meting en beoordeling van de effecten van demografische veranderingen, en in bredere zin bij de ontwikkeling van voor het beleid relevante statistieken en indicatoren.

Ongewijzigd

Onderzoek in dit kader beantwoordt aan behoeften op gebieden die binnen het legitieme bereik van het communautaire onderzoek vallen, en die op meerdere thematische prioritaire gebieden betrekking hebben of daarbuiten vallen, met name omdat zij een sterk interdisciplinair en/of multidisciplinair karakter hebben. Het onderzoek zal ook inspelen op onverwachte belangrijke ontwikkelingen. Door bundeling van de middelen uit de gehele EU, wordt beoogd het Europese onderzoek aan de top te brengen en nieuwe wegen en mogelijkheden te openen voor wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen. Hierdoor moet de uitwisseling van ideeën tussen de academische wereld en het bedrijfsleven worden gestimuleerd, zodat Europa beter in staat is zijn mogelijkheden op onderzoekgebied te benutten in de ontwikkeling naar een kennisgebaseerde maatschappij.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

De volgende activiteitengebieden worden in een eerste fase ondersteund:

- Onderzoek om nieuwe ontdekkingen of nieuw opgemerkte verschijnselen die nieuwe risico's of belangrijke problemen voor de Europese samenleving kunnen impliceren, snel te beoordelen en adequate reacties daarop aan te geven
- Onderzoek in opkomende kennisgebieden en aan technologieën van de toekomst, met name op multidisciplinaire gebieden, dat sterk innovatief is en daardoor grote (technische) risico's met zich meebrengt. Dit activiteitengebied staat open voor ieder nieuw idee dat significante mogelijkheden opent in termen van belangrijke industriële en/of maatschappelijke resultaten, of voor de ontwikkeling van de Europese onderzoekcapaciteiten op langere termijn

De voorstellen worden beoordeeld op basis van hun wetenschappelijke kwaliteit, de mogelijkheden voor toekomstige resultaten en, met name op het eerste gebied, hun innovatieve karakter

Meerjarenprogrammering

Specifieke thema's in de bovenomschreven categorieën, waar het onderzoek in de loop van de uitvoering van het programma op zal worden gericht, zullen worden geselecteerd door middel van de meerjarenprogrammering, op basis van hun urgentie of hun mogelijk toekomstig maatschappelijk, industrieel of economisch belang, rekening houdend met de lopende onderzoekwerkzaamheden in dit kader. De beoordeling van thema's wordt verricht met ondersteuning door een onafhankelijke overlegstructuur die bestaat uit vooraanstaande deskundigen uit de wetenschap en de industrie; daarbij zullen tevens de volgende criteria een rol spelen

- de potentiële bijdrage van de voorgestelde onderzoeksthema's aan innovatie en het concurrentievermogen van de EU, de versterking van de wetenschappelijke en technologische grondslagen van de EU en de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte, met inbegrip van de daadwerkelijke integratie van de kandidaatlidstaten
- de wetenschappelijke relevantie en actualiteit van de voorgestelde onderzoeksthema's en benaderingen

In het geval van een crisis, waardoor dringende en onverwachte onderzoekbehoeften ontstaan, kan de programmering worden gewijzigd via een spoedprocedure, waarbij dezelfde evaluatiecriteria worden toegepast

iii) Uitvoering

De geprogrammeerde activiteiten worden uitgevoerd door middel van uitnodigingen tot het indienen van voorstellen. Ze hebben hoofdzakelijk de vorm van:

- gerichte specifieke projecten, in het algemeen van beperkte omvang, uitgevoerd in partnerschappen die qua omvang zijn afgestemd op de behoeften waarin moet worden voorzien

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

- Onderzoek om nieuwe ontdekkingen of nieuw opgemerkte verschijnselen die nieuwe risico's of belangrijke problemen voor de Europese samenleving kunnen impliceren, snel te beoordelen en adequate reacties daarop aan te geven.
- Onderzoek in opkomende kennisgebieden en aan technologieën van de toekomst, met name op multidisciplinaire gebieden, dat sterk innovatief is en daardoor grote (technische) risico's met zich meebrengt. Dit activiteitengebied staat open voor ieder nieuw idee dat significante mogelijkheden opent in termen van belangrijke industriële en/of maatschappelijke resultaten, of voor de ontwikkeling van de Europese onderzoekcapaciteiten op langere termijn.

De voorstellen worden beoordeeld op basis van hun wetenschappelijke kwaliteit, de mogelijkheden voor toekomstige resultaten en, met name op het eerste gebied, hun innovatieve karakter.

Ongewijzigd

Specifieke thema's in de bovenomschreven categorieën, waar het onderzoek in de loop van de uitvoering van het programma op zal worden gericht, zullen worden geselecteerd door middel van de meerjarenprogrammering, op basis van hun urgentie of hun mogelijk toekomstig maatschappelijk, industrieel of economisch belang, rekening houdend met de lopende onderzoekwerkzaamheden in dit kader. De beoordeling van thema's wordt verricht met ondersteuning door een onafhankelijke overlegstructuur die bestaat uit vooraanstaande deskundigen uit de wetenschap en de industrie; daarbij zullen tevens de volgende criteria een rol spelen:

- de potentiële bijdrage van de voorgestelde onderzoeksthema's aan innovatie en het concurrentievermogen van de EU, de versterking van de wetenschappelijke en technologische grondslagen van de EU en de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte, met inbegrip van de daadwerkelijke integratie van de kandidaatlidstaten;
- de wetenschappelijke relevantie en actualiteit van de voorgestelde onderzoeksthema's en benaderingen.

In het geval van een crisis, waardoor dringende en onverwachte onderzoekbehoeften ontstaan, kan de programmering worden gewijzigd via een spoedprocedure, waarbij dezelfde evaluatiecriteria worden toegepast.

Ongewijzigd

- specifieke gerichte onderzoek projecten, in het algemeen van beperkte omvang, uitgevoerd in partnerschappen die qua omvang zijn afgestemd op de behoeften waarin moet worden voorzien.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- genetwerkte onderzoeksactiviteiten op nationaal niveau, waar de beoogde doelstellingen kunnen worden verwezenlijkt door de bestaande capaciteiten in de lidstaten, kandidaat-lidstaten en andere geassocieerde landen te benutten

Voor zover de beoogde doelstellingen het best langs deze weg kunnen worden verwezenlijkt, kan in bepaalde goed gemotiveerde gevallen in beperkte mate gebruik worden gemaakt van de instrumenten die op de prioritaire thematische gebieden worden gebruikt.

De voorstellen worden door de Commissie geselecteerd na een evaluatie door onafhankelijke deskundigen.

ii) *Specifieke onderzoeksactiviteiten voor het MKB*

Doelstellingen

Kleine en middelgrote bedrijven (MKB's) zijn van cruciaal belang voor het Europese concurrentievermogen en de schepping van werkgelegenheid, niet alleen omdat ze de overgrote meerderheid van de ondernemingen in Europa vertegenwoordigen, maar ook omdat ze een bron van dynamiek en verandering in nieuwe markten zijn, met name waar het grensverleggende technologie betreft. Hoewel het MKB een heterogene gemeenschap is, worden alle kleine en middelgrote bedrijven geconfronteerd met toenemende concurrentie, als gevolg van de voltooiing van de Europese interne markt, en de noodzaak om voortdurend te innoveren en mee te gaan met de technologische vooruitgang. Afgezien daarvan is een toenemend aantal MKB's genoodzaakt en bereid om internationaal te gaan werken, op zoek naar nieuwe markten en commerciële mogelijkheden.

De deelname van het MKB vindt hoofdzakelijk plaats binnen de activiteiten die op de prioritaire thematische gebieden worden uitgevoerd in topnetwerken en geïntegreerde projecten. Daarnaast worden specifieke regelingen voor het MKB opgezet in de vorm van activiteiten voor collectief en coöperatief onderzoek. Deze zijn in de eerste plaats gericht op de grote groep MKB's die ruimte voor innovatie hebben maar over beperkte onderzoeksmogelijkheden beschikken. De regeling voor coöperatief onderzoek zal echter worden uitgebreid om steun te kunnen bieden aan nieuwe, high-tech-MKB's, door middel van voorzieningen die speciaal op hun behoeften zijn toegesneden.

In totaal wordt ten minste 15 % van de begroting voor het gedeelte „Integratie van het onderzoek” dit programma toegewezen aan het MKB.

Collectief onderzoek

Collectief onderzoek is een vorm van onderzoek door OTO-actoren namens industriële associaties of groepen van bedrijven, ten behoeve van de uitbreiding van de kennisbasis van grote gemeenschappen van MKB's, om zodoende het algehele niveau van het concurrentievermogen te verbeteren. Uitgevoerd op Europese schaal, via substantiële projecten met een looptijd van verscheidene jaren, is dit een doelmatige manier om in te spelen op de technologische behoeften van belangrijke onderdelen van de industriële gemeenschap.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- coördinatiewerkzaamheden en genetwerkte onderzoeksactiviteiten op nationaal niveau, waar de beoogde doelstellingen kunnen worden verwezenlijkt door de bestaande capaciteiten in de lidstaten, kandidaat-lidstaten en andere geassocieerde landen te benutten.

Voor zover de beoogde doelstellingen het best langs deze weg kunnen worden verwezenlijkt, kan in bepaalde goed gemotiveerde gevallen in beperkte mate gebruik worden gemaakt van topnetwerken en geïntegreerde projecten.

Ongewijzigd

Er kunnen ook specifieke ondersteunende acties worden gebruikt voor de uitvoering van deze activiteiten.

Schrappen

1.2.2. **Horizontale onderzoeksactiviteiten waarbij MKB's betrokken zijn**

Ongewijzigd

De deelname van het MKB vindt hoofdzakelijk plaats binnen de activiteiten die op de prioritaire thematische gebieden worden uitgevoerd in topnetwerken, geïntegreerde projecten en specifieke gerichte onderzoeksprojecten. Daarnaast worden specifieke regelingen voor het MKB opgezet in de vorm van activiteiten voor collectief en coöperatief onderzoek. Deze zijn in de eerste plaats gericht op de grote groep MKB's die ruimte voor innovatie hebben maar over beperkte onderzoeksmogelijkheden beschikken. De regeling voor coöperatief onderzoek zal echter ook mogelijkheden scheppen voor innovatieve MKB's om samen te werken met universiteiten en onderzoekcentra.

In totaal wordt, naast de horizontale activiteiten voor het MKB, ten minste 15 % van de begroting voor zeven thematische prioriteiten in het kader van dit programma toegewezen aan het MKB.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Deze maatregel, die gebaseerd is op regelingen die al in veel lidstaten bestaan, heeft ten doel de industriële groeperingen in staat te stellen onderzoekbehoeften te identificeren en te formuleren die een groot aantal MKB's op Europees niveau gemeenschappelijk hebben. Hierdoor moet de algehele Europese technologische grondslag van integrale industriële sectoren kunnen worden verbeterd. Door industriële groepen in verschillende landen onderling te koppelen en grotere projecten met een zwaardere verantwoordelijkheid voor projectcoördinatoren te financieren, zal dit bijdragen aan de structurering van het gehele collectief onderzoek, overeenkomstig de doelstellingen van de Europese Onderzoekruimte.

Collectieve onderzoekprojecten kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op:

- Onderzoek dat is toegespitst op gemeenschappelijke problemen/uitdagingen (bv. om aan regelgevingseisen te voldoen, milieuprestaties)
- Pre-normatief onderzoek (onderzoek dat de wetenschappelijke basis voor Europese normen en standaarden moet leggen)
- Onderzoek dat is gericht op de versterking van de technologische basis van specifieke sectoren
- Ontwikkeling van „technologische instrumenten” (bv. diagnose, veiligheidsapparatuur)

De projecten worden op basis van duidelijke richtlijnen beheerd door in Europa gevestigde industriële associaties of andere groepen, of door ten minste twee in verschillende Europese landen gevestigde nationale industriële associaties/groepen. Europese economische belangengroepen die de belangen van het MKB vertegenwoordigen komen eveneens in aanmerking. Een aan elk project verbonden „kerngroep” van MKB's zal toezicht houden op de voortgang van de definitiefase van het onderzoek na de verspreiding van de verkregen resultaten.

Er wordt een tweefasenbenadering overwogen voor de identificatie van de thema's en het selecteren van voorstellen (uitnodiging tot het indienen van conceptvoorstellen en, nadat de bij een eerste evaluatie geselecteerde voorstellen zijn uitgewerkt tot volledige voorstellen, evaluatie en selectie daaruit). De hoogte van de financiering en de contractuele regelingen met betrekking tot projecten voor collectief onderzoek, hangen af van de doelstellingen daarvan:

- Projecten ter versterking van het concurrentievermogen van een specifieke industriële sector, komen in aanmerking voor een bijdrage van de Gemeenschap van maximaal 50 % van de totale voor vergoeding in aanmerking komende kosten. In dergelijke gevallen is de contractpartij (de industriële groep) eigenaar van de resultaten.
- Projecten die een sterk wetgevende of op het openbaar welzijn gerichte inhoud hebben (bv. op het gebied van milieubescherming, verbetering van de volksgezondheid) komen in aanmerking voor een hogere financiering. In dergelijke gevallen ligt de nadruk op verspreiding van de onderzoekresultaten op Europese schaal.

In al deze gevallen is het de bedoeling dat de verspreiding van de resultaten binnen het MKB gebeurt via bijvoorbeeld speciale opleidings- en demonstratieactiviteiten („take-up”).

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Coöperatief onderzoek

Coöperatief onderzoek is een constructie waarin een beperkt aantal in verschillende landen gevestigde MKB's, die specifieke problemen of behoeften hebben, het nodige onderzoek uitbesteden aan een OTO-uitvoerder, en daarbij eigenaar blijven van de verkregen resultaten. De projecten hebben een vrij korte looptijd en kunnen betrekking hebben op elk onderzoekthema of -gebied, afhankelijk van de specifieke behoeften en problemen van de betrokken MKB's. Andere (niet-MKB) ondernemingen en eindgebruikers kunnen ook deelnemen aan coöperatieve onderzoekprojecten, maar daarbij geldt wel de voorwaarde dat ze geen overheersende rol spelen en slechts beperkt toegang hebben tot de resultaten.

Deze activiteiten kunnen ook worden uitgevoerd door innovatieve en hightech-MKB's in samenwerking met onderzoekcentra en universiteiten.

Jonge hightech MKB's, met inbegrip van „start-ups”, kunnen genoodzaakt zijn om specifiek basisonderzoek uit te besteden om de kennisbasis van hun eigen onderzoekactiviteiten uit te breiden of te actualiseren. In dat geval kan een coöperatieve onderzoekconstructie worden gebruikt door één MKB-onderneming die samenwerkt met een OTO-uitvoerder uit een ander land die over de vereiste specialistische deskundigheid beschikt. In dergelijke gevallen zijn speciale bepalingen inzake de toegang tot de resultaten van toepassing.

Schrappen

Coöperatief onderzoek wordt uitgevoerd door middel van een open uitnodiging tot het indienen van voorstellen. Onder deze activiteit valt ook de coördinatie van een specifiek netwerk van nationale contactpunten voor het MKB in de lidstaten en de geassocieerde landen, die MKB's op regionaal en nationaal niveau moeten voorzien van informatie en bijstand met betrekking tot hun deelname aan het kaderprogramma, met inbegrip van topnetwerken en geïntegreerde projecten. Een hechte coördinatie met de activiteiten op het gebied van economische en technologische informatieverzameling en met de innovatieondersteunende diensten, in het kader van „Onderzoek en innovatie”, moet ervoor zorgen dat MKB's van al de geplande instrumenten en activiteiten gebruik kunnen maken.

Coöperatief onderzoek wordt uitgevoerd door middel van een open uitnodiging tot het indienen van voorstellen. Informatie en advies over de mogelijkheden voor betrokkenheid van het MKB wordt verzorgd via door de Commissie opgezette aanspreekpunten, en door middel van het systeem van nationale contactpunten. Onder deze activiteit valt ook de coördinatie van een specifiek netwerk van nationale contactpunten voor het MKB in de lidstaten en de geassocieerde landen, die MKB's op regionaal en nationaal niveau moeten voorzien van informatie en bijstand met betrekking tot hun deelname aan het kaderprogramma, met inbegrip van topnetwerken en geïntegreerde projecten. Een hechte coördinatie met de activiteiten op het gebied van economische en technologische informatieverzameling en met de innovatieondersteunende diensten, in het kader van „Onderzoek en innovatie”, moet ervoor zorgen dat MKB's van al de geplande instrumenten en activiteiten gebruik kunnen maken.

iii) *Specifieke activiteiten voor internationale samenwerking*

Schrappen

De algemene doelstelling van de activiteiten voor internationale samenwerking uit hoofde van het kaderprogramma, is bij te dragen aan de opening van de Europese Onderzoekruimte op de rest van de wereld. Deze activiteiten vormen de specifieke bijdrage van het kaderprogramma aan deze opening, waarvoor de Gemeenschap en de lidstaten hun gezamenlijke inspanning moeten leveren.

Ongewijzigd

1.2.3. Specifieke maatregelen ter ondersteuning van internationale samenwerking

De specifieke doelstellingen van deze activiteiten zijn:

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Europese onderzoekers en ondernemingen en onderzoekorganisaties uit de Unie en de met het kaderprogramma geassocieerde landen te helpen om toegang te krijgen tot kennis en deskundigheid elders in de wereld;
- een sterke en samenhangende Europese deelname mogelijk te maken aan onderzoekinitiatieven op internationaal niveau, om nieuwe kennis te verwerven of bij te dragen aan de oplossing van de grote mondiale problemen, bijvoorbeeld op het gebied van volksgezondheid of milieu;
- wetenschappelijke en technologische ondersteuning te bieden voor de uitvoering van het buitenlands beleid en het ontwikkelingsbeleid van de Gemeenschap.

Naast de openstelling van de topnetwerken en de geïntegreerde projecten voor deelname van onderzoekers en instellingen uit derde landen, hebben de activiteiten voor internationale samenwerking de vorm van specifieke activiteiten.

Als ondersteuning voor het buitenlands beleid en het ontwikkelingsbeleid van de Gemeenschap, hebben deze specifieke activiteiten betrekking op drie groepen landen: de derde landen rond de Middellandse Zee, Rusland en het GOS en de ontwikkelingslanden.

Ze worden ondernomen als aanvulling op de deelname van onderzoekers en entiteiten uit deze landen aan de topnetwerken en de geïntegreerde projecten, die voor hen openstaan en waaraan ze op verschillende manieren, afhankelijk van de thema's en de betrokken landen, kunnen deelnemen.

De onderzoeksprioriteiten van deze categorie van activiteiten zijn gedefinieerd op basis van de belangen en de doelstellingen van het politieke partnerschap van de Gemeenschap met de verschillende groepen landen, en de speciale economische en sociale behoeften van die landen.

De prioriteiten betreffen meer in het bijzonder:

- voor de mediterrane derde landen, als ondersteuning bij de ontwikkeling van het Euro-mediterrane partnerschap, problemen op het gebied van milieu, gezondheid, waterbeheer, en bescherming van het culturele erfgoed;
- voor Rusland en de landen van het GOS, stabilisering van het O&O-potentieel; vraagstukken in verband met veranderingen in het industriële productiesysteem, de bescherming van milieu en gezondheid en diverse veiligheidsaspecten;
- voor de ontwikkelingslanden, problemen op het gebied van gezondheid en volksgezondheid, voedselveiligheid en rationeel gebruik van hulpbronnen.

Deze activiteiten worden uitgevoerd door middel van projecten voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie van beperkte omvang, maatregelen om de nationale inspanningen te coördineren en, waar nodig, specifieke ondersteunende maatregelen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Naast de openstelling van de activiteiten van de zeven thematische prioriteiten voor deelname van onderzoekers en instellingen uit derde landen, hebben de activiteiten voor internationale samenwerking de vorm van specifieke activiteiten.

Ongewijzigd

- voor de ontwikkelingslanden, problemen op het gebied van gezondheid en volksgezondheid, voedselzekerheid en rationeel gebruik van hulpbronnen.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

De samenwerkingsactiviteiten met Rusland en het GOS zullen met name worden ondernomen in het kader van de INTAS-structuur die door de Gemeenschap en de lidstaten gezamenlijk is opgezet.

In deze drie gevallen is één van de belangrijkste doelstellingen de versterking, stabilisering, ontwikkeling en aanpassing van de plaatselijke onderzoekssystemen.

De activiteiten uit hoofde van het kaderprogramma zijn dan ook gericht op de versterking van de coördinatie en de complementariteit met activiteiten die door middel van andere financiële instrumenten worden uitgevoerd, zoals het MEDA-programma voor de mediterrane derde landen, het Tacis-programma voor Rusland en de landen van het GOS, en het EOF (Europees ontwikkelingsfonds) en het ALA-fonds (Latijns-Amerika/Azië) voor de ontwikkelingslanden. Deze maatregelen kunnen daadwerkelijk bijdragen tot de ontwikkeling in deze landen van menselijk onderzoekspotentieel, onderzoekinfrastructuur en mogelijkheden voor innovatie en exploitatie van onderzoekresultaten.

2. VERSTERKING VAN DE GRONDSLAGEN VAN DE EUROPESE ONDERZOEKRUIMTE

De totstandbrenging van de Europese Onderzoekruimte is afhankelijk van de verbetering van de samenhang en de coördinatie van onderzoek- en innovatieactiviteiten en -beleid op nationaal, regionaal en Europees niveau.

De doelstellingen van de communautaire maatregelen op dit gebied zijn het stimuleren en ondersteunen van de programma-coördinatie en gezamenlijke activiteiten van lidstaten en Europese organisaties, en het ontwikkelen van een gemeenschappelijke kennisbasis die noodzakelijk is voor een samenhangende ontwikkeling van het beleid. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd op elk wetenschappelijk en technologisch gebied, met inbegrip van de thematische prioritaire gebieden.

2.1. Coördinatie van onderzoekactiviteiten

Coördinatie van nationale activiteiten

Doelstelling is het aanmoedigen en ondersteunen van door verscheidene landen ondernomen initiatieven, op gebieden van gemeenschappelijk strategisch belang, om tussen de bestaande activiteiten synergie te ontwikkelen door coördinatie van de tenuitvoerlegging, wederzijdse openstelling en wederzijdse toegang tot onderzoekresultaten, en om gezamenlijke activiteiten te definiëren en uit te voeren.

Bij deze activiteiten gaat het om programma's of onderdelen van programma's, instrumenten, plannen of andere initiatieven op nationaal of regionaal niveau en met publieke financiering ter ondersteuning van OTO-werkzaamheden, de ontwikkeling van onderzoeksmogelijkheden en de bevordering van innovatie. De activiteiten kunnen rechtstreeks worden uitgevoerd door overheidsinstanties of onderzoekagentschappen op nationaal of regionaal niveau of door middel van Europese samenwerkingsverbanden, zoals de Europese Stichting voor Wetenschap (bv. in het kader van EUROCORES).

GEWIJZIGD VOORSTEL

De doelstellingen van de communautaire maatregelen op dit gebied zijn het stimuleren en ondersteunen van de programma-coördinatie en gezamenlijke activiteiten op nationaal en regionaal niveau en tussen Europese organisaties, en aldus bij te dragen tot het ontwikkelen van een gemeenschappelijke kennisbasis die noodzakelijk is voor een samenhangende ontwikkeling van het beleid. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd op elk wetenschappelijk en technologisch gebied, met inbegrip van de thematische prioritaire gebieden.

2.1. Ondersteuning voor de coördinatie van activiteiten

Ongewijzigd

Bij deze activiteiten gaat het om programma's of onderdelen van programma's, instrumenten, plannen of andere initiatieven op nationaal of regionaal niveau en met publieke financiering ter ondersteuning van OTO-werkzaamheden, de ontwikkeling van onderzoeksmogelijkheden en de bevordering van innovatie. De activiteiten kunnen rechtstreeks worden uitgevoerd door overheidsinstanties of onderzoekagentschappen op nationaal of regionaal niveau of door middel van Europese samenwerkingsverbanden, met name het EUROCORES-samenwerkingsstelsel van de Europese Stichting voor Wetenschap.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

De Gemeenschap zal initiatieven aanmoedigen en ondersteunen die gericht zijn op het netwerken van nationale en regionale activiteiten en programma's, door ondersteuning van:

- de coördinatie van onafhankelijke activiteiten, met inbegrip van de wederzijdse openstelling daarvan;
- de voorbereiding en het beheer van gezamenlijke activiteiten.

Hiertoe zal de Commissie:

- Steun geven aan voorstellen die zijn geselecteerd na indiening in het kader van een open uitnodiging tot het indienen van voorstellen (2 beoordelingen per jaar). Zo nodig kunnen oproepen tot het indienen van blijken van belangstelling worden gepubliceerd, gevolgd door specifieke uitnodigingen.

De voorstellen kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld strategische studies en planning, raadpleging van de onderzoek- en innovatiegemeenschap, gezamenlijke uitnodigingen tot het indienen van voorstellen en „peer review panels”, uitwisseling en verspreiding van informatie en resultaten, programma-monitoring en -evaluatie, uitwisseling van personeel.

Bij de beoordeling van de voorstellen wordt in het bijzonder rekening gehouden met de volgende aspecten: de omvang van de beschikbaar gemaakte middelen, de wetenschappelijke en technologische relevantie en effecten, de verwachte verbetering in het gebruik van onderzoeksmiddelen op Europees niveau en, in voorkomend geval, hun bijdrage aan de bevordering van innovatie.

- Een geïntegreerd informatiesysteem ontwikkelen, dat gemakkelijk toegankelijk en gebruiksvriendelijk is en regelmatig zal worden bijgewerkt, en dat relevante informatie biedt ten behoeve van:

Op het hele gebied van wetenschap en technologie worden inspanningen ondernomen om coördinatiewerkzaamheden aan te moedigen, door middel van een bottom-up benadering, op gebieden als:

- gezondheid: gezondheid van belangrijke bevolkingsgroepen; belangrijke ziekten en aandoeningen (bijv. kanker, suikerziekte, hart- en vaatziekten, hepatitis, visuele handicaps), zeldzame ziekten en belangrijke ziekten in verband met armoede in ontwikkelingslanden; de betrokken activiteiten zullen bijvoorbeeld worden uitgevoerd door coördinatie van onderzoek en vergelijkende studies, de ontwikkeling van Europese databanken en interdisciplinaire netwerken, de uitwisseling van klinische praktijken en coördinatie van klinische tests.
- biotechnologie: niet-medische en niet-voedings-toepassingen.
- milieu: stedelijk milieu (met inbegrip van duurzame stedelijke ontwikkeling en cultureel erfgoed, zoals, onder andere, ecosite-concepten); mariene milieu en land/bodembeheer; aardbevingsrisico's;
- energie: nieuwe generatie elektrische centrales („bijna-nul-emissie”), opslag, transport en distributie van energie.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- beleidsmakers en programmabeheerders: informatie over nationale onderzoekprogramma's, instrumenten, uitgevoerde en geplande onderzoekactiviteiten voor het identificeren van mogelijkheden voor coördinatie, netwerken en gezamenlijke initiatieven;
- de onderzoeksgemeenschap: informatie over nationale of gezamenlijke programma's waaraan zij kunnen deelnemen.

Coördinatie op Europees niveau

Doelstelling is de complementariteit en synergie tussen activiteiten van de Gemeenschap uit hoofde van het kaderprogramma en die van andere Europese wetenschappelijke samenwerkingsorganisaties, alsmede tussen deze organisaties onderling, te verbeteren. Door betere coördinatie en samenwerking kunnen de Europese samenwerkingskaders een doelmatiger bijdrage leveren tot de algehele samenhang van de Europese onderzoekinspanningen en de totstandbrenging van een Europese Onderzoekruimte. Deelname van de Gemeenschap aan internationale activiteiten kan in goed gemotiveerde gevallen worden ondersteund.

- Activiteiten voor wetenschappelijke en technologische samenwerking in andere Europese samenwerkingskaders

COST is een al lang bestaand bottom-up-mechanisme dat de coördinatie en de uitwisseling tussen op nationaal niveau gesubsidieerde wetenschappers en onderzoekteams op verschillende gebieden vergemakkelijkt. COST kan alleen een kosteneffectieve bijdrage aan de onderzoekcoördinatie in de Europese onderzoekruimte blijven leveren, als de beheerregelingen aan de nieuwe context worden aangepast. Hiertoe moeten de aan COST deelnemende lidstaten een geschikte organisatie opzetten, waaraan uit hoofde van dit programma financiële steun kan worden verleend.

De coördinatie met EUREKA zal worden versterkt om de strategische samenhang en de complementariteit van de financiering te verbeteren, met name op de prioritaire thematische gebieden. Zo nodig worden er ook gezamenlijke informatie- en communicatieactiviteiten georganiseerd.

- Samenwerking en gezamenlijke initiatieven van gespecialiseerde Europese wetenschappelijke samenwerkingsorganisaties

Ten aanzien van thematische Europese organisaties, zoals CERN, ESA, ESO, EMBL, ESRF, ILL, zal de Gemeenschap specifieke initiatieven aanmoedigen en ondersteunen, ter verbetering van de samenhang en de synergie tussen de door deze organisaties ondernomen activiteiten onderling en met activiteiten van de Gemeenschap, met name door de ontwikkeling van gezamenlijke benaderingen en activiteiten met betrekking tot onderwerpen van gemeenschappelijk belang.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- beleidsmakers en programmabeheerders: informatie over nationale en regionale onderzoekprogramma's, instrumenten, uitgevoerde en geplande onderzoekactiviteiten voor het identificeren van mogelijkheden voor coördinatie, netwerken en gezamenlijke initiatieven;
- de onderzoeksgemeenschap: informatie over nationale, regionale of gezamenlijke programma's waaraan zij kunnen deelnemen.

Ongewijzigd

Op gebieden van gemeenschappelijk belang wordt tevens gestreefd naar verbeterde coördinatie tussen de activiteiten van de Europese Stichting voor Wetenschap, COST en het kaderprogramma.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

2.2. Samenhangende ontwikkeling van onderzoek- en innovatiebeleid

Doelstelling van de activiteiten op dit gebied is een samenhangende ontwikkeling van onderzoek- en innovatiebeleid in Europa te bevorderen door een vroegtijdige identificatie van uitdagingen en gebieden van gemeenschappelijk belang, en beleidsmakers op nationaal en communautair niveau te voorzien van kennis en besluitvormingsondersteunende instrumenten, die hun kunnen helpen bij het formuleren van beleid.

Hiertoe worden op de volgende gebieden activiteiten ondernomen:

- Analyses en studies; werkzaamheden met betrekking tot prognose, statistieken en wetenschap- en technologie-indicatoren

Deze activiteiten omvatten studies, analyses en prognoses met betrekking tot de wetenschappelijke en technologische activiteiten en het onderzoek- en innovatiebeleid in de context van de totstandbrenging van de Europese Onderzoekruimte.

De activiteiten op het gebied van prognose omvatten met name de ontwikkeling van thematische dialoogplatforms en een kennisbasis voor gebruikers en producenten van prospectieve analyses, de toepassing van goede praktijken inzake methodologie en het voorbereiden van scenario's op middellange en lange termijn voor wetenschap en technologie in Europa.

De werkzaamheden met betrekking tot indicatoren omvatten onder andere de verdere ontwikkeling van relevante en geharmoniseerde indicatoren, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende dimensies van onderzoek en innovatie en hun effecten op de economie en de samenleving, bijvoorbeeld voor het vergelijken van de wetenschappelijke en technologische prestaties van lidstaten en regio's.

- Benchmarking van onderzoek- en innovatiebeleid op nationaal, regionaal en Europees niveau

De eerste benchmarkoefening van het OTO-beleid van de lidstaten, die in 2000 begon, zal medio 2002 worden afgerond. In het licht van deze oefening zal de methodologie van volgende benchmarkingrondes, met inbegrip van de indicatoren, worden aangepast; volgende benchmarkingrondes zullen een groter geografisch bereik hebben zodat ook de landen in het toetredingsproces en de geassocieerde landen kunnen meedoen, terwijl ook andere thema's aan de orde zullen komen. Speciale aandacht wordt gegeven aan de verspreiding en monitoring van de toepassing van de beste praktijken, in nauwe samenwerking met de lidstaten en de onderzoekactoren.

De lopende benchmarkingwerkzaamheden op het gebied van innovatie (het verzamelen van informatie over innovatiebeleid in Europa, ontwikkeling van het „innovatie-scorebord” en de organisatie van „peer reviews” van het innovatiebeleid door „themaclubs” van beleidsmakers) zullen worden uitgebreid in geografisch, sociaal — doordat de innovatie-stakeholders erbij worden betrokken — en regionaal opzicht.

Doelstelling van de activiteiten op dit gebied is een samenhangende ontwikkeling van onderzoek- en innovatiebeleid in Europa te bevorderen door een vroegtijdige identificatie van uitdagingen en gebieden van gemeenschappelijk belang, en beleidsmakers op nationaal, regionaal en communautair niveau te voorzien van kennis en besluitvormingsondersteunende instrumenten, die hun kunnen helpen bij het formuleren van beleid.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Het in kaart brengen van de wetenschappelijke en technologische topkwaliteit in Europa

De activiteiten voor het in kaart brengen van topkwaliteit in Europa zullen volgens de twee richtsnoeren worden uitgebreid, waarbij meer thema's aan de orde komen en de resultaten regelmatig worden bijgewerkt.

Speciale aandacht wordt gegeven aan een zeer brede verspreiding van de beschikbare informatie en aan de coördinatie op dit gebied met de activiteiten ter bevordering van de integratie van de onderzoekinspanningen in Europa.

- Verbetering van de regelgevings- en administratieve omgeving voor onderzoek en innovatie in Europa

Doelstelling is de regelgevings- en administratieve belemmeringen te onderzoeken en analyseren, teneinde goede beheerpraktijken te identificeren en te verspreiden en het formuleren van nieuwe benaderingen te bevorderen. Dit betreft onder andere de volgende gebieden: intellectuele en industriële eigendom; publiek-private verhoudingen met betrekking tot onderzoek en innovatie; de exploitatie en de verspreiding van kennis; regels inzake toegang tot nieuwe producten en diensten op de markt; mechanismen voor financiering van onderzoek en innovatie en aanmoediging van investeringen, met name door de private sector.

GEWIJZIGD VOORSTEL

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

BIJLAGE II

INDICATIEVE VERDELING VAN HET BEDRAG

Soort activiteit	Bedrag (miljoen euro)
INTEGRATIE VAN HET ONDERZOEK	
Prioritaire thematische onderzoekgebieden	
Genomica en biotechnologie voor de gezondheid	
Technologieën voor de informatiemaatschappij	
Nanotechnologieën, intelligente materialen, nieuwe productieprocedures	
Lucht- en ruimtevaart	
Voedselveiligheid en risico's voor de gezondheid	
Duurzame ontwikkeling, en veranderingen in het aardsysteem	
Burgers en governance in de Europese kennismaatschappij	
Anticiperen op de wetenschappelijke en technologische behoeften van de Unie	
Beleidsgeoriënteerd onderzoek en actuele thema's	
Specifieke onderzoekactiviteiten voor het MKB	
Specifieke internationale samenwerkingsactiviteiten	
VERSTERKING VAN DE GRONDSLAGEN VAN DE EUROPESE ONDERZOEKRUIJTE	
Steun voor de coördinatie van de activiteiten	
Steun voor een samenhangende beleidsontwikkeling	
Totaal	

Soort activiteit	Bedrag (miljoen euro)
INTEGRATIE VAN HET ONDERZOEK	12 525 ⁽¹⁾
Prioritaire thematische onderzoekgebieden ⁽²⁾	11 205
Genomica en biotechnologie voor de gezondheid	2 200
— Geavanceerde genomica en geneeskundige toepassingen daarvan	1 150
— Bestrijding van belangrijke ziekten	1 050
Technologieën voor de informatiemaatschappij	3 600 ⁽³⁾
Nanotechnologieën en nanowetenschappen, kennisgebaseerde multifunctionele materialen, en nieuwe productieprocedures en -instrumenten	1 300
Lucht- en ruimtevaart	1 075
Voedselkwaliteit en -veiligheid	685
Duurzame ontwikkeling, veranderingen in het aardsysteem en ecosystemen	2 120
— Duurzame energiesystemen	810
— Duurzaam oppervlaktevervoer	610
— Veranderingen in het aardsysteem en ecosystemen	700
Burgers en governance in een kennismaatschappij	225
Specifieke activiteiten die een ruimer onderzoekgebied beslaan	1 320
Ondersteunend beleid en anticiperen op wetenschappelijke en technologische behoeften	570
Horizontale onderzoekactiviteiten waarbij MKB's betrokken zijn	450
Specifieke maatregelen ter ondersteuning van internationale samenwerking	300
VERSTERKING VAN DE GRONDSLAGEN VAN DE EUROPESE ONDERZOEKRUIJTE	330
Steun voor de coördinatie van de activiteiten	280
Steun voor een samenhangende beleidsontwikkeling	50
Totaal	12 855

⁽¹⁾ Waarvan 600 miljoen euro voor de internationale samenwerkingsactiviteiten, en andere bedragen krachtens besluiten van het Europees Parlement en de Raad, overeenkomstig artikel 169 van het Verdrag.

⁽²⁾ Het is de bedoeling om ten minste 15 % van de hieraan toegewezen financiële middelen uit te trekken voor het MKB.

⁽³⁾ Inclusief maximaal 100 miljoen euro voor de verdere ontwikkeling van Géant en GRID.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

BIJLAGE III

MIDDELEN VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA

Teneinde de specifieke programma's uit te voeren, en overeenkomstig de besluiten van het Europees Parlement en de Raad betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese Onderzoekruimte (2002/.../EG) en de regels voor deelname van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten voor de verspreiding van onderzoekresultaten (2002/.../EG), zal de Commissie gebruik maken van diverse instrumenten.

De Commissie beoordeelt de voorstellen aan de hand van de in bovengenoemde besluiten opgenomen beoordelingscriteria, op hun relevantie voor de doelstellingen van het programma, hun wetenschappelijke en technologische topkwaliteit, hun meerwaarde voor de Gemeenschap en de beheercapaciteit van de deelnemers.

De communautaire bijdrage wordt toegekend overeenkomstig de bovengenoemde besluiten en. Bij deelname van organisaties uit regio's met een ontwikkelingsachterstand bestaat de mogelijkheid dat aanvullende financiering uit de structuurfondsen wordt verleend binnen de grenzen van het communautaire kader voor staatssteun ten behoeve van onderzoek.

Ongewijzigd

In de thematische prioritaire gebieden nemen de nieuwe instrumenten (geïntegreerde projecten en topnetwerken) een belangrijke plaats in omdat ze worden beschouwd als een algemeen prioritair middel voor de verwezenlijking van de doelstellingen van kritische massa, vereenvoudiging van het beheer en Europese toegevoegde waarde door het communautaire onderzoek, in vergelijking met de werkzaamheden op nationaal niveau, alsmede de integratie van de onderzoekcapaciteiten. De omvang van de projecten vormt echter geen criterium voor uitsluiting, en MKB's en andere kleine entiteiten krijgen toegang tot de nieuwe instrumenten.

De nieuwe instrumenten zullen vanaf het begin van het zesde kaderprogramma in elk thema worden gebruikt en, wanneer dat wenselijk wordt geacht, prioriteit hebben, terwijl het gebruik van de specifieke gerichte projecten en coördinatiewerkzaamheden gehandhaafd blijft.

De Commissie beoordeelt de voorstellen aan de hand van de in bovengenoemde besluiten opgenomen beoordelingscriteria.

De communautaire bijdrage wordt toegekend overeenkomstig de bovengenoemde besluiten en met inachtneming van de communautaire kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek. Bij deelname van organisaties uit regio's met een ontwikkelingsachterstand bestaat de mogelijkheid dat, wanneer een project het voor medefinanciering toegestane maximumbedrag uit hoofde van het kaderprogramma dan wel een globale subsidie ontvangt, een aanvullende bijdrage uit de Structuurfondsen wordt toegekend overeenkomstig Verordening nr. 1260/1999 van de Raad ⁽¹⁾.

Bij deelname van organisaties uit de geassocieerde kandidaat-lidstaten kan een aanvullende bijdrage uit de financiële instrumenten in het kader van de pretoetreding worden verleend onder soortgelijke voorwaarden.

Bij deelname van organisaties uit landen in het Middellandse-Zeegebied of ontwikkelingslanden kan een bijdrage in het kader van het MEDA-programma en de financiële instrumenten van de Gemeenschap voor ontwikkelingshulp worden overwogen.

Bij de uitvoering van het programma kan de Commissie een beroep doen op technische bijstand.

In 2004 wordt door onafhankelijke deskundigen een evaluatie verricht van de doelmatigheid van elk van deze drie typen instrumenten voor de uitvoering van het zesde kaderprogramma.

⁽¹⁾ PB L 161 van 26.6.1999.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Activiteiten in het kader van de artikelen 169 en 171 van het EG-Verdrag, die bijdragen tot de verwezenlijking van de in bijlage I genoemde wetenschappelijke en technologische doelstellingen, kunnen financieel worden gesteund uit hoofde van het specifiek programma, overeenkomstig de desbetreffende besluiten krachtens artikel 172 van het Verdrag.

A. Nieuwe instrumenten

Ongewijzigd

A.1. Topnetwerken

Op de zeven prioritaire thematische gebieden van het kaderprogramma en, in goed gemotiveerde gevallen, op onderzoekgebieden die beantwoorden aan behoeften van het communautair beleid en op nieuwe geavanceerde gebieden, worden topnetwerken gevormd.

Op de zeven prioritaire thematische gebieden van het kaderprogramma en, in goed gemotiveerde gevallen, op onderzoekgebieden die beleidsondersteunend zijn en anticiperen op wetenschappelijke en technologische behoeften worden topnetwerken gevormd.

Doelstelling van dit instrument is de Europese wetenschappelijke en technologische topkwaliteit te versterken door middel van een geleidelijke en duurzame integratie van bestaande of nieuwe onderzoekcapaciteiten in Europa, zowel op nationaal als op regionaal niveau. Elk netwerk is gericht op het verwerven van nieuwe kennis op een bepaald gebied, door bundeling van een kritische massa aan deskundigheid.

Topnetwerken beogen de versterking en ontwikkeling van de wetenschappelijke en technologische topkwaliteit van de Gemeenschap door de integratie op Europees niveau van bestaande of opkomende onderzoekcapaciteiten, zowel op nationaal als op regionaal niveau. Elk netwerk heeft tevens tot doel de kennis op een bepaald gebied te bevorderen door op dat gebied een kritische massa aan deskundigheid te verzamelen. Ze moeten de samenwerking tussen topcapaciteiten in universiteiten, onderzoekcentra, ondernemingen, met inbegrip van het MKB, en wetenschaps- en technologieorganisaties bevorderen. De betrokken activiteiten zijn over het algemeen gericht op langetermijn- en multidisciplinaire doelstellingen en niet zozeer op resultaten die vooraf in termen van producten, procédés of diensten zijn omschreven.

In het algemeen worden de netwerken opgezet rond een kerngroep van deelnemers, waar andere deelnemers aan kunnen worden toegevoegd. Deze zullen een aanzienlijk deel of zelfs hun gehele onderzoekactiviteit op het betrokken gebied integreren, om te komen tot een virtueel topcentrum. De activiteiten hebben vaak een multidisciplinair karakter, en zijn gericht op langetermijndoelstellingen en vooraf niet exact omschreven resultaten in termen van producten, procédés of diensten.

Een topnetwerk wordt gerealiseerd door een gezamenlijk activiteitenprogramma waarin enkele of eventueel alle onderzoekcapaciteiten en -activiteiten van de deelnemers op het betrokken gebied zijn opgenomen om een kritische massa aan deskundigheid en Europese toegevoegde waarde te bereiken. Een gezamenlijk activiteitenprogramma kan gericht zijn op de totstandbrenging van een zelfstandig virtueel topcentrum, welke kan resulteren in de ontwikkeling van de nodige middelen voor het bereiken van een duurzame integratie van de onderzoekcapaciteiten. Een gezamenlijk activiteitenprogramma moet alle op integratie gerichte activiteiten omvatten, alsmede activiteiten die verband houden met de spreiding van topkwaliteit en de verspreiding van resultaten buiten het netwerk.

Naast deze geïntegreerde onderzoekactiviteiten, omvat het gezamenlijk activiteitenprogramma van het netwerk eveneens integratieactiviteiten alsmede activiteiten in verband met het verspreiden van topkwaliteit buiten het netwerk.

Met het oog op deze doelstellingen wordt in het netwerk het volgende uitgevoerd:

Ongewijzigd

- Onderzoekactiviteiten die door de deelnemers worden geïntegreerd.
- Integratieactiviteiten die met name omvatten:
 - aanpassing van de onderzoekactiviteiten van de deelnemers, teneinde de complementariteit daarvan te verbeteren;
 - ontwikkeling en gebruik van elektronische informatie- en communicatiemiddelen en ontwikkeling van virtuele en interactieve werkmethodes;

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- uitwisseling van personeel op korte, middellange en lange termijn, beschikbaar maken van plaatsen voor wetenschappers van andere leden van het netwerk, of hun opleiding;
 - ontwikkeling en gebruik van gezamenlijke onderzoekinfrastructuur, en aanpassing van de bestaande faciliteiten met het oog op gemeenschappelijk gebruik;
 - gezamenlijk beheer en exploitatie van de gegenereerde kennis, en maatregelen om innovatie te bevorderen.
- Activiteiten voor het verspreiden van topkwaliteit, die onder andere het volgende kunnen behelzen:
- opleiding van onderzoekers;
 - communicatie over de resultaten van het netwerk en de verspreiding van kennis;
 - diensten ter ondersteuning van technologische innovatie in het MKB, met name gericht op de acceptatie van nieuwe technologieën;
 - analyses van wetenschappelijke/maatschappelijke onderwerpen in het verband met het onderzoek dat door het netwerk wordt uitgevoerd.

Bij het uitvoeren van een aantal van deze activiteiten (bv. de opleiding van onderzoekers), streeft het netwerk naar publiciteit door uitnodigingen tot het indienen van voorstellen te publiceren.

De grootte van het netwerk kan variëren afhankelijk van de betrokken gebieden en onderwerpen. In de regel zijn er ten minste zes deelnemers. De financiële bijdrage van de Gemeenschap aan een topnetwerk kan gemiddeld verscheidene miljoenen euro per jaar bedragen.

Voorstellen voor netwerken moeten de volgende elementen bevatten:

- een algemeen overzicht van het gezamenlijke activiteitenprogramma en de inhoud daarvan voor het eerste jaar, onderverdeeld in onderzoekactiviteiten, integratieactiviteiten en activiteiten voor het verspreiden van topkwaliteit;
- de rol van de deelnemers, waarbij wordt aangegeven welke activiteiten en middelen zij zullen integreren;
- de werking van het netwerk (coördinatie en beheer van activiteiten);
- het plan voor de verspreiding van kennis en perspectieven voor de exploitatie van de resultaten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- een algemeen overzicht van het gezamenlijke activiteitenprogramma en de inhoud daarvan voor de eerste periode, onderverdeeld in onderzoekactiviteiten, integratieactiviteiten en activiteiten voor het verspreiden van topkwaliteit;

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Het partnerschap kan zich binnen de grenzen van de oorspronkelijke communautaire bijdrage eventueel ontwikkelen door vervanging van deelnemers of toevoeging van nieuwe deelnemers. In de meeste gevallen gebeurt dit door publicatie van een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

Het activiteitenprogramma kan jaarlijks worden bijgewerkt en een heroriëntatie van bepaalde activiteiten dan wel het initiëren van nieuwe, aanvankelijk niet geplande activiteiten behelzen, waarbij nieuwe deelnemers betrokken zijn. De Commissie kan uitnodigen tot het indienen van voorstellen publiceren voor de toewijzing van aanvullende bijdragen voor de dekking van, bijvoorbeeld, een uitbreiding van de geïntegreerde activiteiten van het bestaande netwerk of de integratie van nieuwe deelnemers.

De financiële bijdrage van de Gemeenschap bestaat uit een bepaald bedrag dat gekoppeld is aan de uitvoering van een pakket van werkzaamheden en dat oorspronkelijk wordt berekend op basis van de middelen die bestemd zijn voor de uitvoering van het gezamenlijk activiteitenprogramma en dat jaarlijks wordt uitgekeerd, afhankelijk van de werkzaamheden en de financiële verslagen. Als aanvulling op de middelen van de deelnemers, moet dit bedrag voldoende zijn om de integratie te stimuleren, zonder dat daardoor een financiële afhankelijkheid ontstaat die de blijvende samenwerking binnen het netwerk in gevaar kan brengen.

A.2. *Geïntegreerde projecten*

Op de zeven prioritaire thematische gebieden van het kaderprogramma, en in goed gemotiveerde gevallen op onderzoekgebieden die beantwoorden aan de behoeften in verband met de uitvoering van het communautaire beleid en de behoeften op nieuwe en geavanceerde gebieden, worden geïntegreerde projecten uitgevoerd.

Doelstelling van dit instrument is een bijdrage te leveren aan het Europese concurrentievermogen of belangrijke maatschappelijke problemen op te lossen door de inzet van een kritische massa van OTO-middelen en -deskundigheid in Europa.

Elke geïntegreerd project zal dan ook gericht zijn op het verkrijgen van definieerbare wetenschappelijke en technologische resultaten die kunnen worden toegepast voor producten, procédés en diensten. De in het kader van een geïntegreerd project ondernomen activiteiten hebben per definitie duidelijk omschreven doelstellingen, ook in het geval van onderzoek waarvan de uitkomst onzeker is.

Als regel geldt dat de projectdeelnemers worden ingedeeld rond een kerngroep die bestaat uit de hoofddeelnemers.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Het partnerschap kan zich binnen de grenzen van de oorspronkelijke communautaire bijdrage eventueel ontwikkelen door vervanging van deelnemers of toevoeging van nieuwe deelnemers. In de meeste gevallen gebeurt dit door publicatie van een uitnodiging tot inschrijving op concurrentiële basis.

Ongewijzigd

De financiële bijdrage van de Gemeenschap heeft de vorm van een subsidie voor integratie, waarvan het bedrag wordt vastgesteld op basis van de waarde van de capaciteiten en middelen die alle deelnemers voornemens zijn te integreren. Hij dient als aanvulling op de middelen die door de deelnemers worden ingezet om het gezamenlijk activiteitenprogramma uit te voeren. De subsidie moet voldoende zijn om de integratie te stimuleren, zonder dat daardoor een financiële afhankelijkheid ontstaat die de blijvende samenwerking binnen het netwerk in gevaar kan brengen.

Ongewijzigd

Op de zeven prioritaire thematische gebieden van het kaderprogramma, en in goed gemotiveerde gevallen op onderzoekgebieden die beleidsondersteunend zijn en anticiperen op de wetenschappelijke en technologische behoeften, worden geïntegreerde projecten uitgevoerd.

Het doel van geïntegreerde projecten is een sterkere impuls te geven aan de concurrentiepositie van de Gemeenschap of belangrijke maatschappelijke problemen aan te pakken door het mobiliseren van een kritische massa aan middelen en deskundigheid op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling. Voor elk geïntegreerd project worden duidelijk omschreven wetenschappelijke en technologische doelstellingen vastgesteld en elk project moet gericht zijn op het verkrijgen van specifieke resultaten die toepasbaar zijn in termen van bijvoorbeeld producten, procédés of diensten. Binnen deze doelstellingen mogen ze onderzoek op langere termijn of „riskant” onderzoek omvatten.

Geïntegreerde projecten omvatten een samenhangende reeks van deelactiviteiten die qua omvang en structuur kunnen variëren, afhankelijk van de uit te voeren taken, en die elk afzonderlijk betrekking hebben op verschillende delen van het onderzoek dat nodig is voor het bereiken van de gemeenschappelijke algemene doelstellingen, en die tot een coherent geheel zijn geïntegreerd en nauw gecoördineerd ten uitvoer worden gelegd.

Ze worden uitgevoerd op basis van globale financieringsplannen waarin bij voorkeur een aanzienlijke plaats is ingeruimd voor financiering door de publieke en de private sector, met inbegrip van financiering door de EIB en samenwerkingsregelingen zoals Eureka.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Alle activiteiten in het kader van een geïntegreerd project worden omschreven in het algemene raamwerk van een „uitvoeringsplan”, dat activiteiten omvat met betrekking tot:

- onderzoek, technologische ontwikkeling en/of demonstratie;
- beheer, verspreiding en overdracht van kennis met het oog op de bevordering van innovatie;
- analyse en beoordeling van de betrokken technologieën en factoren in verband met de exploitatie daarvan.

Ter verwezenlijking van de doelstellingen kan het ook activiteiten omvatten met betrekking tot:

- de opleiding van onderzoekers, studenten, technici en leidinggevenden in het bedrijfsleven, met name voor het MKB;
- ondersteuning voor de acceptatie van nieuwe technologieën, in het bijzonder door het MKB;
- informatie en communicatie, en dialoog met het publiek over de wetenschap/maatschappij-aspecten van het onderzoek in het kader van het project.

De omvang van een geïntegreerd project kan variëren naar gelang van de thema's en onderwerpen, afhankelijk van de kritische massa die nodig is om de verwachte resultaten onder optimale omstandigheden te bereiken.

Met de gecombineerde activiteiten van een geïntegreerd project kan een bedrag van verscheidene miljoenen euro tot verscheidene tientallen miljoenen euro gemoeid zijn.

Meestal omvat een geïntegreerd project een reeks specifieke activiteiten met betrekking tot bepaalde aspecten van het onderzoek dat nodig is om de beoogde doelstellingen te verwezenlijken; deze activiteiten kunnen verschillen qua omvang en structuur, afhankelijk van de uit te voeren taken, en worden op sterk gecoördineerde wijze uitgevoerd. In bepaalde gevallen kan een geïntegreerd project echter ook de vorm hebben van één groot project met één enkele component.

Voorstellen voor geïntegreerde projecten behoren de volgende elementen te omvatten:

- de wetenschappelijke en technologische doelstellingen van het project;
- de grote lijnen en het tijdschema van het uitvoeringsplan, met bijzondere aandacht voor de afbakening van de diverse onderdelen;

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

- onderzoek, en in voorkomend geval technologische ontwikkeling en/of demonstratie;

Ongewijzigd

Schrappen

Met de gecombineerde activiteiten van een geïntegreerd project kan een bedrag van verscheidene miljoenen euro tot verscheidene tientallen miljoenen euro gemoeid zijn. De omvang van de projecten vormt echter geen criterium voor uitsluiting, en MKB's en andere kleine entiteiten krijgen toegang tot de nieuwe instrumenten.

Schrappen

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- de uitvoeringsfasen en de daarvan verwachte resultaten;
- de rol van de deelnemers in het consortium en de specifieke deskundigheid van elk van de deelnemers;
- organisatie en beheer van het project;
- plan voor de verspreiding van kennis en de exploitatie van de resultaten;
- de raming van de totale begroting en de begroting voor de verschillende activiteiten, met inbegrip van een financieel plan waarin de verschillende bijdragen en de herkomst daarvan zijn aangegeven.

Binnen de grenzen van de aanvankelijke communautaire bijdrage kan het partnerschap zich eventueel ontwikkelen doordat deelnemers worden vervangen of nieuwe deelnemers worden toegevoegd. Meestal zal dit gebeuren via een publicatie van een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

Het uitvoeringsplan wordt jaarlijks bijgewerkt. Deze bijwerking kan een heroriëntatie van bepaalde activiteiten en het initiëren van nieuwe activiteiten inhouden. Wanneer er in dat laatste geval een aanvullende bijdrage van de Gemeenschap vereist is, wijst de Commissie deze activiteiten en de deelnemers die deze zullen uitvoeren aan via een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

De bijdrage van de Gemeenschap maakt deel uit van een financieringsplan, in het kader waarvan een beroep kan worden gedaan op andere financieringsregelingen, met name Eureka en de instrumenten van de EIB en het EIF. De bijdrage kan maximaal 50 % van de totale projectbegroting bedragen, onderverdeeld in begrotingen per activiteit. De bijdrage wordt jaarlijks betaald op basis van het voorgestelde uitvoeringsplan en wordt bijgesteld afhankelijk van de werkzaamheden en de financiële verslagen

A.3. *Projecten voor collectief onderzoek*

Deze projecten, die worden ondernomen op het gehele gebied van wetenschap en technologie, worden uitgevoerd door onderzoekorganisaties ten behoeve van industriële associaties of groeperingen, op gebieden en onderwerpen die van belang zijn voor een groot aantal MKB's die met gemeenschappelijke problemen te maken hebben.

B. **Andere instrumenten**

Voor de uitvoering van het programma kan de Commissie tevens gebruik maken van:

- specifieke gerichte projecten, voor onderzoek en demonstratieactiviteiten op gebieden die beantwoorden aan de behoeften van het communautair beleid, nieuwe behoeften en specifieke internationale samenwerkingsactiviteiten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Binnen de grenzen van de aanvankelijke communautaire bijdrage kan het partnerschap zich eventueel ontwikkelen doordat deelnemers worden vervangen of nieuwe deelnemers worden toegevoegd. Meestal zal dit gebeuren via een publicatie van een uitnodiging tot inschrijving op concurrentiële basis.

Ongewijzigd

De bijdrage van de Gemeenschap heeft de vorm van een subsidie ten behoeve van de begroting, waarvan het bedrag wordt berekend als een percentage van het bedrag dat de deelnemers voor de uitvoering van het project hebben uitgetrokken, aangepast aan het type activiteit.

A.3. *Projecten voor collectief onderzoek voor het MKB*

Ongewijzigd

Voor de uitvoering van het programma kunnen ook andere instrumenten worden gebruikt:

Schrappen

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- projecten voor coöperatief onderzoek, in het hele veld van wetenschap en technologie, om MKB's toegang te geven tot organisaties met de nodige onderzoekcapaciteiten voor het uitvoeren van specifieke onderzoekactiviteiten.
- coördinatie en specifieke ondersteunende activiteiten voor de verwezenlijking van de in het programma aangegeven doelstellingen en met betrekking tot de behoefte van het communautair beleid, nieuwe behoeften, specifieke internationale samenwerkingsactiviteiten en de versterking van de grondslagen van de Europese onderzoekruimte.
- begeleidende maatregelen, door middel van aanvullende maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van het programma of ter voorbereiding van toekomstige activiteiten in het kader van het communautaire beleid inzake onderzoek en technologische ontwikkeling.

GEWIJZIGD VOORSTEL

B.1. Specifiek gerichte onderzoekprojecten

Specifiek gerichte onderzoekprojecten zijn gericht op de verbetering van de Europese concurrentiepositie. Ze hebben een sterk geconcentreerd karakter en kunnen een van de volgende vormen of een combinatie van beide aannemen:

- a) een project voor onderzoek en technologische ontwikkeling dat nieuwe kennis moet opleveren om nieuwe producten, procédés en diensten aanzienlijk te verbeteren of te ontwikkelen dan wel om te voorzien in andere behoeften van de samenleving of het communautair beleid;
- b) een demonstratieproject dat de levensvatbaarheid moet aantonen van nieuwe technologieën die potentiële economische voordelen bieden maar die niet rechtstreeks kunnen worden gecommmercialiseerd.

B.2. Coöperatieve onderzoekprojecten voor het MKB

In deze projecten, die het gehele veld van wetenschap en technologie bestrijken, wordt ten behoeve van een aantal MKB's onderzoek gedaan aan thema's van gemeenschappelijk belang.

B.3. Coördinatiewerkzaamheden

Coördinatiewerkzaamheden zijn bedoeld om de gecoördineerde initiatieven van een reeks onderzoek- en innovatieoperatoren te bevorderen en te ondersteunen en zodoende tot een betere integratie te komen. Ze hebben betrekking op activiteiten zoals de organisatie van conferenties, bijeenkomsten, het uitvoeren van studies, de uitwisseling van personeel, de uitwisseling en verspreiding van goede praktijken, het opzetten van informatiesystemen en deskundigengroepen, en ze kunnen zo nodig ook ondersteuning inhouden voor het definiëren, organiseren en beheren van gezamenlijke of gemeenschappelijke initiatieven.

B.4. Specifieke ondersteunende activiteiten

Specifieke ondersteunende activiteiten dienen ter aanvulling van de uitvoering van het kaderprogramma en kunnen worden gebruikt als hulpmiddel bij de voorbereidingen voor toekomstige beleidsactiviteiten op het gebied van communautair onderzoek en technologische ontwikkeling, met inbegrip van monitoring- en beoordelingsactiviteiten. Ze omvatten met name conferenties, seminars, studies en analyses, prestigieuze wetenschappelijke onderscheidingen en wedstrijden, werkgroepen en deskundigengroepen, operationele ondersteuning en verspreidings-, informatie- en communicatieactiviteiten, of een combinatie hiervan, al naar gelang het geval.

Gewijzigd voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie: „Structureren van de Europese onderzoekruimte” (2002-2006) ⁽¹⁾

(2002/C 181 E/02)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2002) 43 def. — 2001/0123(CNS)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 31 januari 2002)

⁽¹⁾ PB C 240 E van 28.8.2001, blz. 227.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Ongewijzigd

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 166,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig artikel 166, lid 3, van het Verdrag, moet Besluit nr. .../.../EG van het Europees Parlement en de Raad van [...] betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd), worden uitgevoerd door specifieke programma's waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.
- (2) Het kaderprogramma 2002-2006 is opgebouwd uit drie hoofdgroepen van activiteiten, „Integratie van het onderzoek”, „Structureren van de Europese onderzoekruimte” en „Versterking van de grondslagen van de Europese onderzoekruimte”, waarvan de tweede moet worden uitgevoerd door dit specifiek programma.
- (3) De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten, en inzake de verspreiding van de onderzoeksresultaten voor het kaderprogramma, die bij Besluit nr. .../.../EG zijn vastgesteld door het Europees Parlement en de Raad (hierna „regels voor deelneming en verspreiding” genoemd), zijn op dit specifieke programma van toepassing.

- (1) Overeenkomstig artikel 166, lid 3, van het Verdrag, moet Besluit nr. .../.../EG van het Europees Parlement en de Raad van [...] betreffende het zesde meerjarenkaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd), worden uitgevoerd door specifieke programma's waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.
- (2) Het kaderprogramma is opgebouwd uit drie hoofdgroepen van activiteiten, „Bundeling en integratie van het communautaire onderzoek”, „Structureren van de Europese onderzoekruimte” en „Versterking van de grondslagen van de Europese onderzoekruimte”, waarvan de tweede moet worden uitgevoerd door dit specifiek programma.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (4) Door in dit programma ten volle gebruik te maken van nieuwe instrumenten, waarbij het beheer wordt vereenvoudigd en gedecentraliseerd, en externe technische ondersteuning, moeten de personeelskosten en de administratieve uitgaven tot maximaal 5,5 % van het totale voor de uitvoering van het programma nodig geachte bedrag kunnen worden verlaagd.
- (5) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de deelname van het MKB, terwijl het tevens nuttig kan zijn internationale samenwerkingsactiviteiten met derde landen en internationale organisaties te ondernemen. Bijzondere aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten.
- (6) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met name die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (7) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek.
- (4) Het belang van de nieuwe instrumenten (geïntegreerde projecten en topnetwerken) wordt erkend als een algemeen prioritair middel voor de verwezenlijking van de doelstellingen van een kritische massa, de vereenvoudiging van het beheer en de Europese meerwaarde die via het communautaire onderzoek wordt toegevoegd aan de reeds op nationaal niveau verrichte werkzaamheden, alsmede de integratie van de onderzoekcapaciteiten. Door middel van deze instrumenten moeten de personeelskosten en de administratieve uitgaven tot maximaal 6,0 % van het totale voor de uitvoering van het programma nodig geachte bedrag kunnen worden verlaagd.
- (5) Overeenkomstig artikel 170 van het Verdrag staat dit programma open voor deelname van landen die daartoe de noodzakelijke overeenkomsten hebben gesloten, terwijl het op projectniveau en op basis van wederzijds voordeel tevens openstaat voor deelname van entiteiten uit derde landen en internationale organisaties voor wetenschappelijke samenwerking.
- (6) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de behoeften van het MKB en moet de deelname van het MKB worden aangemoedigd.
- (7) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met name die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (8) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek en zijn verdere verbeterde maatregelen noodzakelijk.
- (9) Deelname aan de activiteiten van dit programma wordt aangemoedigd door publicatie van de noodzakelijke informatie over inhoud, voorwaarden en procedures, die tijdig en op adequate wijze beschikbaar moet worden gemaakt aan potentiële deelnemers, met inbegrip van deelnemers uit de geassocieerde kandidaat-lidstaten en andere geassocieerde landen. Er worden specifieke activiteiten ondernomen ter ondersteuning van de deelname van wetenschappers en instellingen uit de ontwikkelingslanden, de mediterrane landen, met inbegrip van de landen op de westelijke Balkan, alsmede Rusland en de NOS.

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (8) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen, met name van de wetenschappelijke, industriële, gebruikers- en beleidsgemeenschappen; de onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten zo nodig worden aangepast aan de behoeften van het Gemeenschapsbeleid en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.
- (9) Aangezien de voor de uitvoering van deze beschikking vereiste maatregelen beheersmaatregelen zijn in de zin van artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden ⁽¹⁾, moeten zij worden vastgesteld volgens de beheersprocedure van artikel 4 van genoemd besluit.
- (10) De Commissie dient er te zijner tijd voor te zorgen dat een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Overeenkomstig het kaderprogramma wordt hierbij een specifiek programma met betrekking tot het structureren van de Europese onderzoekruimte (hierna „specifiek programma” genoemd) vastgesteld voor de periode van [...] tot 31 december 2006.
2. De doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten voor het specifiek programma zijn opgenomen in bijlage I.

Artikel 2

Overeenkomstig bijlage II van het kaderprogramma belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 3 050 miljoen EUR, inclusief een maximum van 5,5 % voor de administratieve uitgaven van de Commissie. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (10) Dit programma zal worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen, met name van de wetenschappelijke, industriële, gebruikers- en beleidsgemeenschappen; de onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten zo nodig worden aangepast aan de behoeften van het Gemeenschapsbeleid en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.
- (11) Aangezien de voor de uitvoering van deze beschikking vereiste maatregelen beheersmaatregelen zijn in de zin van artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden ⁽¹⁾, moeten zij worden vastgesteld volgens de beheersprocedure van artikel 4 van genoemd besluit.
- (12) De Commissie dient er te zijner tijd voor te zorgen dat in een geest van openheid ten aanzien van alle betrokken actoren een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden,

Ongewijzigd

Artikel 3

Alle onderzoekwerkzaamheden uit hoofde van het specifiek programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van fundamentele ethische beginselen.

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Artikel 3

1. De nadere bepalingen voor de financiële deelneming van de Gemeenschap aan het specifieke programma zijn die bedoeld in artikel 2, lid 2, van het kaderprogramma.

2. Het specifiek programma wordt uitgevoerd met de instrumenten die zijn gedefinieerd in de bijlagen I en III van het kaderprogramma en zijn beschreven in bijlage III bij deze beschikking.

3. De regels voor deelneming en verspreiding zijn van toepassing op het specifiek programma.

Artikel 4

1. De Commissie stelt een werkprogramma op voor de uitvoering van het specifiek programma, waarin de in bijlage I genoemde doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten alsmede het tijdschema voor de uitvoering nader zijn omschreven.

2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met de onderzoekactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Indien nodig wordt het werkprogramma bijgewerkt.

Artikel 5

1. De Commissie is belast met de uitvoering van dit specifiek programma.

2. Voor de aanneming van de volgende maatregelen geldt de procedure van artikel 6:

— de opstelling en bijwerking van het werkprogramma als bedoeld in artikel 4, lid 1,

— iedere aanpassing van de in bijlage II genoemde indicatieve verdeling van het bedrag.

Artikel 6

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. In gevallen waarin verwezen wordt naar dit lid, is de beheersprocedure van artikel 4 van Besluit 1999/468/EG⁽¹⁾ van toepassing, overeenkomstig artikel 7, lid 3, van dat besluit.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 4

Ongewijzigd

Artikel 5

Ongewijzigd

Artikel 6

Ongewijzigd

2. Voor de aanneming van de volgende maatregelen geldt de procedure van artikel 7:

— de opstelling en bijwerking van het werkprogramma als bedoeld in artikel 5, lid 1, met inbegrip van de instrumenten die op prioritaire basis worden gebruikt en eventuele verdere aanpassingen daarvan;

Ongewijzigd

Artikel 7

Ongewijzigd

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

3. De in artikel 4, lid 3, van Besluit 1999/468/EG genoemde termijn bedraagt twee maanden.

Artikel 7

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma.

2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 5 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 8

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 8

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma; daarbij wordt informatie over financiële aspecten gevoegd.

2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 6 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke monitoring en beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 9

Ongewijzigd

BIJLAGE I

WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN EN GROTE LIJNEN VAN DE ACTIVITEITEN

Inleiding

Ongewijzigd

Dit programma is gericht op een aantal fundamentele structurele zwakten die aan het licht treden op alle gebieden van het Europese onderzoek en die, naar mate de economie en de samenlevingen in de EU-landen in toenemende mate kennisgebaseerd worden, steeds duidelijker effecten hebben op het vermogen van de EU om tegemoet te komen aan de verlangens van haar burgers. Het programma zal:

- de geneigdheid versterken om, op alle niveaus, onderzoek te vertalen in nuttige en commercieel waardevolle innovaties;
- de ontwikkeling bevorderen van menselijke hulpbronnen, die de voedingsbodem vormen waarop onderzoekvermogens moeten groeien, en van de mobiliteit van onderzoekers — en hun kennis en deskundigheid — tussen Europese landen en vanuit derde landen naar Europa;
- de ontwikkeling en verbetering stimuleren van onderzoekinfrastructuur van de hoogste kwaliteit, op een meer rationele en kosteneffectieve basis, en faciliteiten en aanverwante hulpbronnen algemener beschikbaar maken voor onderzoekers in heel Europa die daarvan kunnen profiteren;
- de middelen ontwikkelen voor een constructievere en doelmatigere gedachteswisseling tussen het onderzoek en de burgers in het algemeen, zodat de samenleving in haar geheel een beter geïnformeerde en constructievere invloed kan hebben op de toekomstige ontwikkeling en governance met betrekking tot wetenschap, technologie en innovatie.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Door hun karakter en de uitvoeringsmiddelen, zijn de activiteiten in het kader van dit programma van toepassing op alle gebieden van onderzoek en technologie. Zij hebben specifieke doelen, die duidelijk gescheiden zijn van en complementair zijn met de activiteiten die in andere delen van het kaderprogramma worden uitgevoerd, met name die uit hoofde van het programma „Integratie en versterking van de Europese onderzoekruimte” op de prioritaire thematische gebieden die voor het EU-onderzoek in dat programma zijn gedefinieerd, en er zal worden gestreefd naar samenhang daarmee.

Deze complementaire relatie komt tot uiting in:

- verbeterde voorzieningen voor de ontwikkeling van menselijk potentieel en kennisoverdracht, voortvloeiend uit de uitvoering van de onder dit programma vallende activiteiten, onder andere met betrekking tot de prioritaire thematische onderzoekgebieden en breed toepasbare onderzoekinfrastructuren, inclusief die welke de grenzen tussen prioritaire gebieden overschrijden;
- het gebruik, in voorkomend geval, van samenhangende methodes en instrumenten om innovatie door onderzoek te bevorderen en het onderzoek beter in overeenstemming te brengen met de behoefte van de maatschappij, en samenhangende kaders voor de uitvoering van maatregelen met betrekking tot menselijk potentieel, infrastructuurondersteuning, en de zorg voor ethisch verantwoord onderzoek, die onder andere kunnen worden uitgevoerd in het kader van geïntegreerde projecten en topnetwerken.

Deelname van de kandidaat-lidstaten wordt aangemoedigd.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Tijdens de uitvoering van dit kaderprogramma en in de daaruit voortvloeiende onderzoekactiviteiten moeten de fundamentele ethische beginselen in acht worden genomen. Deze omvatten de beginselen die zijn neergelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name de bescherming van de menselijke waardigheid en het menselijk leven, de bescherming van persoonlijke gegevens en de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van dieren en het milieu, overeenkomstig het Gemeenschapsrecht en toepasselijke internationale overeenkomsten en gedragscodes, zoals de Verklaring van Helsinki in de laatste versie, het Verdrag inzake de rechten van de mens en de biogeneeskunde van de Raad van Europa, dat op 4 april 1997 werd ondertekend te Oviedo, en het aanvullend protocol inzake het verbod op het klonen van mensen, dat op 12 januari 1998 werd ondertekend te Parijs, het VN-verdrag inzake de rechten van het kind, de universele verklaring inzake het menselijk genoom en de mensenrechten van de UNESCO, en de toepasselijke resoluties van de wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Verder wordt rekening gehouden met de adviezen van de Europese groep van adviseurs op het gebied van de ethische implicaties van de biotechnologie (1991-1997) en de adviezen van de Europese groep op het gebied van de ethiek in de wetenschap en nieuwe technologieën (sinds 1998)

Deelnemers aan onderzoekprojecten moeten zich houden aan de bestaande wet- en regelgeving in de landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd. Voordat zij aan de OTO-activiteiten kunnen beginnen, moeten de deelnemers aan onderzoekprojecten in voorkomend geval toestemming vragen aan de bevoegde ethische comités. Bij voorstellen waarin gevoelige onderwerpen een rol spelen, vindt systematisch een ethische evaluatie plaats. In bepaalde gevallen kan tijdens de uitvoering van een project een ethische evaluatie worden uitgevoerd.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

De volgende onderzoekgebieden worden niet gefinancierd uit hoofde van dit kaderprogramma:

- onderzoekactiviteiten die gericht zijn op het klonen van mensen voor voortplantingsdoeleinden;
- onderzoek dat gericht is op het modificeren van menselijk genetisch materiaal, waardoor dergelijke veranderingen erfelijk kunnen worden ⁽¹⁾;
- onderzoekactiviteiten die uitsluitend gericht zijn op het kweken van menselijke embryo's voor onderzoekdoeleinden of om stamcellen te verkrijgen, bijvoorbeeld door overbrenging van somatische celkernen.

Overeenkomstig het protocol van Amsterdam over de bescherming en het welzijn van dieren, moeten experimenten waar mogelijk worden vervangen door alternatieve oplossingen. Lijden van dieren moet worden voorkomen of tot een minimum worden beperkt. Dit geldt (overeenkomstig Richtlijn 86/609/EEG) met name voor dierproeven waarbij soorten worden gebruikt die zeer dicht bij de mens staan. Het veranderen van het genetisch materiaal van dieren en het klonen van dieren mag alleen worden overwogen als de doelstellingen ethisch gerechtvaardigd zijn en indien het gebeurt onder voorwaarden die het dierenwelzijn garanderen en de beginselen van de biodiversiteit worden gerespecteerd.

Voor de aanvang van OTO-activiteiten moeten de deelnemers aan onderzoekprojecten in voorkomend geval goedkeuring vragen aan de bevoegde ethische comités. Bij voorstellen waarin gevoelige onderwerpen een rol spelen, vindt systematisch een ethische evaluatie op EU-niveau plaats. In bepaalde gevallen kan tijdens de uitvoering van een project een ethische evaluatie worden uitgevoerd.

1. Onderzoek en innovatie

Doelstellingen

De algemene doelstelling is een tastbare verbetering van de Europese innovatieprestaties, op korte, middellange en lange termijn, door een betere integratie tussen onderzoek en innovatie te stimuleren en toe te werken naar een meer samenhangend en innovatievriendelijk beleid en regelgevingsomgeving in de Europese Unie.

Met dit doel, en overeenkomstig de doelstellingen van de mededeling ⁽¹⁾ „Innovatie in een kennisgestuurde economie”, worden activiteiten uitgevoerd op een aantal specifieke gebieden die complementair zijn en elkaar ondersteunen, zowel onderling als met de acties uit hoofde van „integratie en versterking van de Europese onderzoekruimte”. Deze zijn gericht op verbetering van kennis, begrip en mogelijkheden van de betrokken actoren — onderzoekers, industriële, investeerders, overheidsinstanties op Europees, nationaal en regionaal niveau, en anderen — door het aanmoedigen van intensievere en vruchtbaardere interacties tussen hen, en door strategische informatie en diensten aan te bieden, en nieuwe methodes en instrumenten te ontwikkelen om hen bij hun specifieke ondernemingen bij te staan. Een algemeen uitgangspunt van deze activiteiten is dat innovatie niet los kan worden gezien van onderzoek; de maatregelen hebben ten doel de verbanden tussen onderzoek en innovatie te versterken, vanaf het opzetten van onderzoekactiviteiten tot het tijdstip van de realisering daarvan.

Ongewijzigd

⁽¹⁾ COM(2000) 567 van 20.9.2000.

⁽¹⁾ Onderzoek in verband met de behandeling van kanker van de gonaden kan worden gefinancierd.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Om het structurerende effect van deze activiteiten in Europa te versterken, zullen deze in voorkomend geval worden uitgevoerd in samenwerking met andere forums of organisaties op regionaal, nationaal of Europees niveau, zoals de Structuurfondsen of de EIB en het EIF, in het kader van het „Innovatie 2000-initiatief”.

Overwogen activiteiten

i) *Netwerken van spelers en bevorderen van interacties tussen hen*

De effectiviteit van innovatiesystemen hangt af van de intensiteit van de interacties en uitwisselingen tussen de betrokken spelers. De Europese netwerken die bij deze activiteit zijn betrokken, hebben onder andere ten doel de totstandkoming van de raakvlakken tussen onderzoek en industrie en tussen het bedrijfsleven en financiering te bevorderen. De activiteiten hebben betrekking op het bevorderen en valideren van plaatselijke en regionale initiatieven ter bevordering van de totstandbrenging en ontwikkeling van innovatieve bedrijven; uitwisseling van goede praktijken en de uitvoering van transnationale samenwerking waarbij universiteiten, starterscentra, risicokapitaalfondsen, enz., betrokken zijn; en de optimalisering van praktijken met betrekking tot communicatie, opleiding, overdracht en het delen van kennis tussen universiteiten, bedrijven en de financiële wereld.

ii) *Bevordering van transregionale samenwerking*

Het regionale niveau is het meest geschikt om innovatiestrategieën en -programma's uit te voeren waarbij de belangrijkste plaatselijke spelers betrokken zijn. Doel van deze activiteit, die moet worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met de activiteiten in het kader van regionaal beleid en de Structuurfondsen, is het bevorderen van uitwisseling van informatie over specifieke innovatiegerelateerde thema's; het vergemakkelijken van de overdracht van goede praktijken en het invoeren van innovatiestrategieën in de regio's in landen die kandidaat zijn voor toetreding tot de EU; en het bevorderen van de uitvoering op regionaal niveau van systemen of maatregelen die op Europees niveau succesvol zijn gebleken.

iii) *Experimenteren met nieuwe instrumenten en benaderingen*

Doel van deze activiteiten is te experimenteren met nieuwe innovatieconcepten en -methodes. Deze activiteiten betreffen experimenten op Europese schaal met nieuwe concepten die worden toegepast in een nationale of regionale omgeving, ter bevordering van innovatie en het opzetten van innovatieve bedrijven; analyse van de mogelijkheden voor het reproduceren en/of toepassen van beproefde methodes, instrumenten of resultaten in nieuwe situaties; en het opzetten van geïntegreerde platforms die de input en verspreiding van kennis en knowhow met betrekking tot sociaal-technische processen in verband met innovatie mogelijk maken.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Om het structurerende effect van deze activiteiten in Europa te versterken, zullen deze in voorkomend geval worden uitgevoerd in samenwerking met andere forums of organisaties op regionaal, nationaal of Europees niveau, zoals de EIB en het EIF, in het kader van het „Innovatie 2000-initiatief” en in coördinatie met maatregelen in het kader van de structuurfondsen op dit gebied.

Ongewijzigd

i) *Netwerken van spelers en gebruikers en bevorderen van interacties tussen hen*

De effectiviteit van innovatiesystemen hangt af van de intensiteit van de interacties en uitwisselingen tussen de betrokken spelers. De Europese netwerken die bij deze activiteit zijn betrokken, hebben onder andere ten doel de totstandkoming van de raakvlakken tussen onderzoek en industrie en tussen het bedrijfsleven en financiering te bevorderen. De activiteiten hebben betrekking op het bevorderen en valideren van plaatselijke en regionale initiatieven ter bevordering van de totstandbrenging en ontwikkeling van innovatieve bedrijven; het betrekken van de gebruikers bij het innovatieproces; uitwisseling van goede praktijken en de uitvoering van transnationale samenwerking waarbij universiteiten, starterscentra, risicokapitaalfondsen, enz., betrokken zijn; en de optimalisering van praktijken met betrekking tot communicatie, opleiding, overdracht en het delen van kennis tussen universiteiten, bedrijven en de financiële wereld.

Ongewijzigd

Het regionale niveau is het meest geschikt om innovatiestrategieën en -programma's uit te voeren waarbij de belangrijkste plaatselijke spelers betrokken zijn. Doel van deze activiteit, die moet worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met de activiteiten in het kader van regionaal beleid en de Structuurfondsen, is het bevorderen van uitwisseling van informatie over specifieke innovatiegerelateerde thema's; het vergemakkelijken van de overdracht van goede praktijken en het invoeren van innovatiestrategieën in de regio's in landen die kandidaat zijn voor toetreding tot de EU; en het bevorderen van de uitvoering op regionaal en transregionaal niveau van systemen of maatregelen die op Europees niveau succesvol zijn gebleken.

Ongewijzigd

Doel van deze activiteiten is te experimenteren met nieuwe innovatieconcepten en -methodes, met name om kritische punten in het innovatieproces aan te pakken. Deze activiteiten betreffen experimenten op Europese schaal met nieuwe concepten die worden toegepast in een nationale of regionale omgeving, ter bevordering van innovatie en het opzetten van innovatieve bedrijven; analyse van de mogelijkheden voor het reproduceren en/of toepassen van beproefde methodes, instrumenten of resultaten in nieuwe situaties; en het opzetten van geïntegreerde platforms die de input en verspreiding van kennis en knowhow met betrekking tot sociaal-technische processen in verband met innovatie mogelijk maken.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

iv) *Opzetten van diensten en consolidatie daarvan*

Ongewijzigd

Voor de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte en de geleidelijke integratie van innovatiesystemen in Europa, is een aanbod van informatie en diensten noodzakelijk dat niet wordt belemmerd door de bestaande nationale versnippering. De uit te voeren activiteiten betreffen de CORDIS-informatiedienst inzake onderzoek en innovatie, die zal worden aangevuld door andere media teneinde diverse doelgroepen te kunnen bereiken; het netwerk van innovatie-informatiecentra, waarvan de geografische dekking verder zal worden uitgebreid, en dat zal worden aangevuld door instrumenten ter bevordering van transnationale overdracht van kennis en technologieën; en informatie- en ondersteuningsdiensten op gebieden zoals intellectuele en industriële eigendom en toegang tot innovatiefinanciering.

v) *Verbetering van economische en technologische informatiediensten*

In de kennisgebaseerde economie is economische en technologische informatie van essentieel belang voor concurrerend onderzoek en innovatiestrategieën. De uit te voeren activiteiten zijn gericht op de innovatiespelers: het MKB, onderzoeker-ondernemers en investeerders. Er zijn hoofdzakelijk tussenpersonen bij betrokken die met/voor deze spelers werken, alsmede organisaties met deskundigheid op het gebied van economische en technologische informatie. De activiteiten zijn geconcentreerd op specifieke W&T-thema's of industriële sectoren en kunnen betrekking hebben op: bevordering van innovatie in MKB's, in het bijzonder via activiteiten die deelname van het MKB aan de communautaire onderzoekprogramma's vergemakkelijken; steun voor activiteiten voor het verzamelen, analyseren en verspreiden van informatie over W&T-ontwikkelingen, -toepassingen en -markten, die nuttig kan zijn voor de belanghebbenden; en identificatie en verspreiding van de beste praktijken met betrekking tot economische en technologische informatie.

vi) *Analyseren en evalueren van innovatie in communautaire onderzoeksprojecten*

De onderzoek- en innovatieactiviteiten die in het kader van de communautaire projecten, in het bijzonder de topnetwerken en de geïntegreerde projecten, worden uitgevoerd, vertegenwoordigen een rijke bron van informatie over belemmeringen voor innovatie en de praktijken om die belemmeringen te overwinnen. De analyse achteraf van deze praktijken betreft het verzamelen en analyseren van informatie over innovatiebevorderende maatregelen in communautaire projecten, en van de eventuele belemmeringen en de maatregelen waarmee die moeten worden opgeheven; het vergelijken van de ervaringen uit communautaire projecten met de lessen die uit andere nationale of intergouvernementele programma's kunnen worden getrokken, en de validering van de verkregen informatie; en de actieve verspreiding van deze informatie onder de bedrijven en andere deelnemers bij het genereren en exploiteren van kennis.

2. Menselijk potentieel en mobiliteit

De huidige kennisgebaseerde samenlevingen zijn sterk afhankelijk van hun vermogen om kennis te produceren, over te dragen en te gebruiken. Hiervoor moeten cognitieve hulpbronnen worden gebruikt, te beginnen met de onderzoeksgemeenschap. De algemene strategische doelstelling van de activiteit op het gebied van menselijk potentieel en mobiliteit, is brede ondersteuning te bieden voor de ontwikkeling van een rijk en dynamisch menselijk potentieel van wereldklasse in het Europese onderzoeksysteem, rekening houdend met de internationale dimensie van het onderzoek die daar onlosmakelijk mee verbonden is.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Hiervoor wordt een samenhangende reeks maatregelen genomen, hoofdzakelijk op basis van de financiering van mobiliteitssystemen voor onderzoekers. Deze zullen vooral gericht zijn op de ontwikkeling en de overdracht van onderzoekdeskundigheid, het consolideren en vergroten van de carrièremogelijkheden van de onderzoekers en de bevordering van topkwaliteit in het Europese onderzoek. Aan de betrokken maatregelen is de naam verbonden van Marie Curie.

De activiteit staat open voor alle velden van wetenschappelijk en technologisch onderzoek die bij kunnen dragen aan de communautaire OTO-doelstellingen. De mogelijkheid om prioriteiten te verfijnen, bijvoorbeeld wat betreft wetenschappelijke disciplines, de deelnemende regio's, soorten onderzoekorganisaties en de mate van ervaring van de beoogde groepen van onderzoekers, blijft echter behouden, zodat kan worden ingespeeld op de ontwikkeling van de Europese behoeften op dit gebied.

Aandacht wordt besteed aan:

- de deelname van vrouwen aan alle activiteiten, en maatregelen ter bevordering van een beter evenwicht tussen mannen en vrouwen in het onderzoek;
- de persoonlijke omstandigheden in verband met mobiliteit, met name wat betreft familie, carrièreontwikkeling en talen;
- de ontwikkeling van onderzoekactiviteiten in minder begunstigde regio's van de EU en de geassocieerde landen en de behoefte aan intensievere en effectievere samenwerking tussen onderzoekdisciplines en tussen de academische wereld en het bedrijfsleven, inclusief het MKB.

Met het oog op de verdere versterking van het menselijk potentieel voor het Europese onderzoek, is deze activiteit ook gericht op het aantrekken van de beste en meestbelovende onderzoekers uit derde landen⁽¹⁾, het bevorderen van de opleiding van Europese onderzoekers in het buitenland en het stimuleren van de terugkeer van buiten Europa gevestigde Europese wetenschappers.

GEWIJZIGD VOORSTEL

De mobiliteit van onderzoekers zal worden bevorderd met het oog op een succesvolle totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte. Hiervoor wordt een samenhangende reeks maatregelen genomen, hoofdzakelijk op basis van de financiering van mobiliteitssystemen voor onderzoekers. Deze zullen vooral gericht zijn op de ontwikkeling en de overdracht van onderzoekdeskundigheid, het consolideren en vergroten van de carrièremogelijkheden van de onderzoekers en de bevordering van topkwaliteit in het Europese onderzoek. Aan de betrokken maatregelen is de naam verbonden van Marie Curie.

De activiteit staat open voor alle velden van wetenschappelijk en technologisch onderzoek die bij kunnen dragen aan de communautaire OTO-doelstellingen. Om te kunnen inspelen op de ontwikkeling van de Europese behoeften op dit gebied blijft de mogelijkheid behouden om prioriteiten te verfijnen, bijvoorbeeld wat betreft wetenschappelijke disciplines, de deelnemende regio's, soorten onderzoekorganisaties en het potentieel van de beoogde groepen van onderzoekers, in het bijzonder vrouwelijke en jonge wetenschappers, waarbij rekening zal worden gehouden met de maatregelen die worden genomen om synergieën tot stand te brengen op het gebied van het hoger onderwijs in Europa.

Ongewijzigd

⁽¹⁾ Deelname van onderzoekers uit derde landen maakt deel uit van alle door de gastinstelling gestuurde mobiliteitssystemen (sectie -i) en van een van de op individuele onderzoekers gerichte systemen (sectie -ii). In dergelijke gevallen wordt rekening gehouden met eventuele toepasselijke regelingen tussen de EU en die landen — of groepen van landen, en met de regels inzake deelname en financiering van het Kaderprogramma.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Te ondernemen activiteiten

Er vinden drie soorten activiteiten plaats.

i) Door gastinstellingen gestuurde activiteiten

Dit type activiteit is gericht op het ondersteunen van onderzoeknetwerken, onderzoekorganisaties en -bedrijven, met inbegrip van door te voorzien in gestructureerde algemene regelingen voor de opleiding en mobiliteit van onderzoekers en de ontwikkeling en overdracht van deskundigheid op onderzoekgebied. De betrokken activiteiten moeten een sterk structurend effect op het Europese onderzoekstelsel hebben, met name door jonge onderzoekers aan te moedigen om te kiezen voor een onderzoekloopbaan. De opleidingsonderdelen in dit verband zijn gericht op onderzoekers in de eerste fasen (meestal de eerste vier jaar) van hun onderzoekloopbaan, zoals onderzoekers die aan hun proefschrift werken, terwijl de overdracht van deskundigheid en kennis op meer ervaren onderzoekers is gericht.

- Marie Curie-netwerken voor opleiding door onderzoek — Deze moeten onderzoeksteams van internationale bekendheid de middelen geven om in het kader van een duidelijk gedefinieerd onderzoeksamenwerkingsproject met elkaar samen te werken om een gestructureerd opleidingsprogramma voor onderzoekers te formuleren en uit te voeren op een specifiek onderzoekgebied. De netwerken bieden een samenhangend maar flexibel kader voor de opleiding en de professionele ontwikkeling van onderzoekers, met name in de vroege fase van hun onderzoekloopbaan. Het is ook de bedoeling dat de netwerken een kritische massa van gekwalificeerde onderzoekers bereiken, met name op gebieden die sterk gespecialiseerd en/of gefragmenteerd zijn; en bijdragen aan het overwinnen van institutionele grenzen en grenzen tussen vakgebieden, met name door het bevorderen van multidisciplinair onderzoek. De activiteiten moeten tevens voorzien in een direct en effectief middel om de minder begunstigde regio's van de EU en de geassocieerde landen te betrekken bij internationaal erkende Europese onderzoeksamenwerking. De partners zullen een grote mate van zelfstandigheid en flexibiliteit krijgen wat betreft het praktische functioneren van de netwerken. De looptijd van een netwerk bedraagt normaliter vier jaar, met bijbehorende beurzen van maximaal drie jaar, met inbegrip van verblijven voor korte tijd.
- Marie Curie-gastbeurzen voor initiële onderzoekopleiding — Deze zijn gericht op instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekinstellingen, opleidingscentra en ondernemingen, met het oog op de versterking van hun opleidingsmogelijkheden. Het systeem is gericht op onderzoekers in de eerste fasen van hun professionele loopbaan. Centraal staat de verwerving van specifieke wetenschappelijke en technologische deskundigheid op onderzoekgebied, en het verwerven van aanvullende kennis. Gastinstellingen worden geselecteerd op basis van hun specialisatiegebied in onderzoekopleiding. De hieraan verbonden beurzen geven dus samen de mogelijkheid van een verblijf van maximaal drie jaar. Het systeem is ook gericht op meer gecoördineerde benaderingen van opleiding van de betrokken organisaties, met name tussen de organisaties die bij internationale promotieonderzoeken betrokken zijn.

Dit type activiteit is gericht op het ondersteunen van onderzoeknetwerken, onderzoekorganisaties en -bedrijven, (in het bijzonder MKB's) door te voorzien in gestructureerde algemene regelingen voor de transnationale opleiding en mobiliteit van onderzoekers en de ontwikkeling en overdracht van deskundigheid op onderzoekgebied. De betrokken activiteiten moeten een sterk structurend effect op het Europese onderzoekstelsel hebben, met name door jonge onderzoekers aan te moedigen om te kiezen voor een onderzoekloopbaan. De opleidingsonderdelen in dit verband zijn gericht op onderzoekers in de eerste fasen (meestal de eerste vier jaar) van hun onderzoekloopbaan, zoals onderzoekers die aan hun proefschrift werken, terwijl de overdracht van deskundigheid en kennis op meer ervaren onderzoekers is gericht. Deze activiteiten zijn tevens bedoeld om de mobiliteit tussen de verschillende sectoren te bevorderen.

Ongewijzigd

- Marie Curie-gastbeurzen voor initiële onderzoekopleiding — Deze zijn gericht op instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekinstellingen, opleidingscentra en ondernemingen, met het oog op de versterking van hun opleidingsmogelijkheden. Het systeem is gericht op onderzoekers in de eerste fasen van hun professionele loopbaan. Centraal staat de verwerving van specifieke wetenschappelijke en technologische deskundigheid op onderzoekgebied, en het verwerven van aanvullende kennis bijvoorbeeld in verband met onderzoekmanagement en ethische aspecten. Gastinstellingen worden geselecteerd op basis van hun specialisatiegebied in onderzoekopleiding. De hieraan verbonden beurzen geven dus samen de mogelijkheid van een verblijf van maximaal drie jaar. Het systeem is ook gericht op meer gecoördineerde benaderingen van opleiding van de betrokken organisaties, met name tussen de organisaties die bij internationale promotieonderzoeken betrokken zijn.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Marie Curie-gastbeurzen voor kennisoverdracht — Deze zijn bestemd voor Europese organisaties (universiteiten, onderzoekcentra, ondernemingen, enz.) die nieuwe deskundheidsgebieden moeten ontwikkelen, en op de bevordering van de ontwikkeling van onderzoeksmogelijkheden in minder begunstigde regio's van de EU en de geassocieerde landen. Beurzen voor kennisoverdracht maken een verblijf van ervaren onderzoekers mogelijk bij dergelijke organisaties, met het oog op de overdracht van kennis, onderzoekdeskundigheid en technologie. De beurzen hebben een looptijd van maximaal twee jaar.
- Marie Curie-conferenties en cursussen — Deze stellen jonge onderzoekers in staat te profiteren van de ervaring van de vooraanstaande onderzoekers. Er wordt ondersteuning gegeven voor specifieke opleidingsactiviteiten (inclusief virtuele activiteiten) waarin bepaalde Europese successen en belangen centraal staan. Hiervoor zijn twee soorten maatregelen gepland: de eerste betreft steun voor een samenhangende reeks van conferenties en/of cursussen op hoog niveau (zomercursussen, practica, enz.), die door een enkele organisator worden voorgesteld en betrekking hebben op een specifieke thema of diverse met elkaar verband houdende thema's: de tweede behelst steun voor de deelname van jonge onderzoekers aan grote conferenties, die zijn uitgezocht vanwege hun specifieke belang voor de opleiding. Dergelijke activiteiten duren normaliter enkele dagen, maar kunnen tot enkele weken worden uitgebreid, bijvoorbeeld in het geval van zomercursussen.

ii) Door individuele onderzoekers gestuurde activiteiten

De tweede soort actie betreft de ondersteuning van individuele onderzoekers, als antwoord op de specifieke behoefte van Europa wat betreft het verwerven en de overdracht van deskundigheid op onderzoekgebied. Deze activiteiten behelzen tevens de professionele reïntegratie van Europese onderzoekers die gebruik hebben gemaakt van het Marie Curie beurzenstelsel, alsmede de terugkeer naar Europa van Europese onderzoekers die langere tijd in het buitenland hebben verbleven. Het betreft een aantal regelingen die zijn opgezet naar gelang van de geografische herkomst en de bestemming van de onderzoeker. Onderzoekers met ten minste vier jaar onderzoekervaring, inclusief onderzoekers met een doctorsgraad, kunnen van deze regelingen gebruik maken.

- Marie Curie-beurzen voor Europese wetenschappers in Europa — deze stellen de meestbelovende onderzoekers uit de EU en geassocieerde landen in staat om een opleiding door onderzoek te krijgen in de Europese organisaties die het best bij hun individuele behoeften aansluiten. De aanvraag wordt gedaan door de kandidaat-bursaal in combinatie met de gastinstelling. Het onderwerp kan vrij worden gekozen door de onderzoeker, in samenwerking met de gastinstelling, met het oog op de voltooiing of de verrijking van zijn/haar deskundigheid. Deze beurzen hebben een looptijd van één tot twee jaar.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

- Marie Curie-conferenties en cursussen — Deze stellen jonge onderzoekers in staat te profiteren van de ervaring van de vooraanstaande onderzoekers. Er wordt ondersteuning gegeven voor specifieke opleidingsactiviteiten (inclusief virtuele activiteiten) waarin bepaalde Europese successen en belangen centraal staan. Hiervoor zijn twee soorten maatregelen gepland: de eerste betreft steun voor een samenhangende reeks van conferenties en/of cursussen op hoog niveau (zomercursussen, practica, enz.), die door een enkele organisator worden voorgesteld en betrekking hebben op een of meerdere specifieke thema's: de tweede behelst steun voor de deelname van jonge onderzoekers aan grote conferenties, die zijn uitgezocht vanwege hun specifieke belang voor de opleiding. Dergelijke activiteiten duren normaliter enkele dagen, maar kunnen tot enkele weken worden uitgebreid, bijvoorbeeld in het geval van zomercursussen.

Ongewijzigd

De tweede soort actie betreft de ondersteuning van individuele onderzoekers, als antwoord op hun specifieke behoeften met het oog op het vergroten van individuele deskundigheid, in het bijzonder in termen van multidisciplinariteit en onderzoekmanagement, voor het groeiproces naar professionele rijpheid en een onafhankelijke positie. Verder komen hier ook de verbanden tussen Europese onderzoekers en onderzoekers uit derde landen aan de orde. Het betreft een aantal regelingen die zijn opgezet naar gelang van de geografische herkomst en de bestemming van de onderzoeker. Onderzoekers met ten minste vier jaar onderzoekervaring, inclusief onderzoekers met een doctorsgraad, kunnen van deze regelingen gebruik maken.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Marie Curie-beurzen voor Europese wetenschappers voor werkzaamheden buiten Europa — deze worden toegekend aan onderzoekers uit de EU en geassocieerde landen om te gaan werken in onderzoekscentra die in derde landen zijn gevestigd, en zodoende hun internationale onderzoekervaring te verbreden. Voor dit type beurs moet een samenhangend individueel opleidingsprogramma worden ingediend, dat een eerste fase in het buitenland, gevolgd door een verplichte tweede fase in Europa omvat.
- Marie Curie-beurzen voor werkzaamheden van wetenschappers uit derde landen in Europa — deze zijn gericht op het aantrekken van onderzoekers van hoog niveau en veelbelovende jonge onderzoekers uit derde landen, om hen in staat te stellen in Europa te werken en een onderzoekopleiding te volgen, met het oog op de ontwikkeling van een wederzijds bevorderlijke onderzoeksamenwerking tussen Europa en derde landen. In het geval van opkomende economieën en ontwikkelingslanden, kan hierbij ook worden gedacht aan het verlenen van bijstand aan bursalen bij de terugkeer naar hun land van herkomst.
- Marie Curie-toelagen voor reïntegratie — deze zijn bestemd voor onderzoekers uit de EU en geassocieerde landen die een Marie Curie-beurs van ten minste twee jaar hebben afgesloten. De subsidie bestaat uit een vast bedrag in de vorm van een persoonlijke subsidie die binnen één jaar moet worden gebruikt. Het bedrag wordt toegekend aan de bursaal op basis van de indiening van een duidelijk omschreven project, dat op eigen merites zal worden beoordeeld. De reïntegratie behoeft niet beperkt te blijven tot het land van herkomst van de onderzoeker. Een soortgelijk mechanisme (maar voor een reïntegratieperiode van maximaal twee jaar) zal gelden voor Europese wetenschappers die onderzoek hebben verricht buiten Europa, gedurende ten minste vijf jaar.

iii) *Bevordering en erkenning van topkwaliteit*

Dit type activiteiten heeft betrekking op de bevordering en erkenning van topkwaliteit in het Europese onderzoek, en moet zodoende de zichtbaarheid en aantrekkelijkheid daarvan vergroten. Hiertoe moeten Europese onderzoekteams worden gepromoot, met name op nieuwe gebieden van onderzoek, en de aandacht worden gevestigd op persoonlijke successen van Europese onderzoekers, om deze te helpen in hun verdere ontwikkeling en bij het verkrijgen van internationale erkenning, en om de verspreiding van hun werk te bevorderen ten behoeve van de wetenschappelijke gemeenschap.

- Marie Curie-toelagen voor topkwaliteit — deze zijn bedoeld om individuele onderzoekers of onderzoekteams van de allerhoogste kwaliteit te ondersteunen bij de vorming of de uitbreiding van hun teams, met name ten behoeve van grensverleggende of interdisciplinaire onderzoekwerkzaamheden. De subsidie bestrijkt een periode van maximaal vier jaar en wordt toegekend op basis van een duidelijk omschreven onderzoekprogramma.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Marie Curie-beurzen voor werkzaamheden van wetenschappers uit derde landen in Europa — deze zijn gericht op het aantrekken van toponderzoekers uit derde landen, om hen in staat te stellen in Europa te werken en een onderzoekopleiding te volgen, met het oog op de ontwikkeling van een wederzijds bevorderlijke onderzoeksamenwerking tussen Europa en derde landen. In het geval van opkomende economieën en ontwikkelingslanden, kan hierbij ook worden gedacht aan het verlenen van bijstand aan bursalen bij de terugkeer naar hun land van herkomst.

Schrappen

Ongewijzigd

- Marie Curie-toelagen voor topkwaliteit — deze zijn bedoeld om de vorming en ontwikkeling van onderzoekteams die geacht worden over mogelijkheden te beschikken om een hoog kwaliteitsniveau te bereiken, te ondersteunen, met name ten behoeve van grensverleggende of interdisciplinaire onderzoekwerkzaamheden. De subsidie bestrijkt een periode van maximaal vier jaar en wordt toegekend op basis van een duidelijk omschreven onderzoekprogramma.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Marie Curie-prijzen voor topkwaliteit — deze beogen publieke erkenning te verkrijgen van aan de topkwaliteit van onderzoekers die in het verleden gebruik hebben gemaakt van opleidings- en mobiliteitsondersteuning door de Gemeenschap. Het prijzengeld wordt toegekend als subsidie die voor professionele vooruitgang moet worden gebruikt, met de verplichting dat binnen twee jaar verslag moet worden uitgebracht over het gebruik dat van de subsidie gemaakt is. Kandidaten kunnen zichzelf voorstellen of door anderen worden voorgesteld.
- Marie Curie-leerstoelen — deze worden toegekend om topaanstellingen mogelijk te maken, met name om onderzoekers van wereldniveau aan te trekken en hen aan te moedigen hun loopbaan voort te zetten in Europa. De ondersteuning duurt normaliter drie jaar. Deze maatregel kan worden ontwikkeld in synergie met de door de gastinstellingen gestuurde activiteiten.

Samenwerking met lidstaten en geassocieerde landen

De activiteit Menselijk potentieel en mobiliteit beoogt initiatieven mede te financieren die samenwerking bevorderen en synergieën creëren met nationale en regionale programma's, waar deze aansluiten bij de specifieke doelstellingen van de bovenomschreven regelingen. Deze samenwerking is gebaseerd op de toepasselijke communautaire criteria, zodat alle onderzoekers uit de EU en de geassocieerde landen werkelijk toegang krijgen tot deze initiatieven en de toepassing van wederzijds erkende normen inzake onderzoekopleiding wordt bevorderd.

Voor het beheer van de activiteit worden, naast het grotere belang van de door de gastinstelling gestuurde activiteiten, initiatieven ondernomen om de samenwerking met lidstaten en de geassocieerde landen te intensiveren om onderzoekers te voorzien van „nabijheids-ondersteuning”, die een essentieel onderdeel vormt van elke mobiliteitsregeling voor onderzoekers die binnen Europa in gastinstellingen werken of naar Europa terugkeren. Dit kan gebeuren door medefinanciering van bestaande en nieuwe structuren op nationaal of regionaal niveau, met het doel praktische bijstand te geven aan buitenlandse onderzoekers in zaken die met hun mobiliteit te maken hebben (juridisch, administratief, familiaal of cultureel).

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Marie Curie-prijzen voor topkwaliteit — Dit zijn wetenschappelijke prijzen waarmee publieke erkenning wordt verleend aan de topkwaliteit van onderzoekers die in het verleden gebruik hebben gemaakt van opleidings- en mobiliteitsondersteuning door de Gemeenschap. Het prijzengeld wordt toegekend als subsidie die voor professionele vooruitgang moet worden gebruikt, met de verplichting dat binnen twee jaar verslag moet worden uitgebracht over het gebruik dat van de subsidie gemaakt is. Kandidaten kunnen zichzelf voorstellen of door anderen worden voorgesteld.

Ongewijzigd

iv) Terugkeer- en reïntegratiemechanismen

Een ander mechanisme, namelijk de Marie Curie terugkeer- en reïntegratietoelagen, zijn bestemd voor onderzoekers uit de EU en geassocieerde landen die zojuist een Marie Curie-beurs van ten minste twee jaar hebben afgesloten. De toelage bestaat uit een vast bedrag in de vorm van een subsidie die binnen één jaar na afloop van de Marie Curie-activiteit moet worden gebruikt. Het bedrag wordt aan de bursalen toegekend op basis van een duidelijk omschreven project, dat op eigen merites zal worden beoordeeld. Het mechanisme moet een hulpmiddel zijn bij de professionele reïntegratie van de onderzoeker; daarbij wordt prioriteit gegeven aan reïntegratie in zijn of haar eigen land of regio van herkomst.

Een soortgelijk mechanisme, dat evenwel een langere periode van maximaal twee jaar kan beslaan, zal gelden voor Europese wetenschappers die gedurende ten minste vijf jaar onderzoek hebben verricht buiten Europa, ongeacht of zij hierbij steun uit hoofde van een Marie Curie-activiteit hebben ontvangen.

Ongewijzigd

De activiteit Menselijk potentieel en mobiliteit beoogt initiatieven mede te financieren die samenwerking bevorderen en synergieën creëren met en binnen nationale en regionale programma's, waar deze aansluiten bij de specifieke doelstellingen van de bovenomschreven regelingen. Deze samenwerking is gebaseerd op de toepasselijke communautaire criteria, zodat alle onderzoekers uit de EU en de geassocieerde landen werkelijk toegang krijgen tot deze initiatieven en de toepassing van wederzijds erkende normen inzake onderzoekopleiding wordt bevorderd.

Er worden initiatieven ondernomen om de samenwerking met lidstaten en de geassocieerde landen te intensiveren om onderzoekers te voorzien van „nabijheids-ondersteuning”, die een essentieel onderdeel vormt van elke mobiliteitsregeling voor onderzoekers die binnen Europa in gastinstellingen werken of naar Europa terugkeren. Dit kan met name gebeuren door ondersteuning van het netwerken van bestaande en nieuwe structuren op nationaal of regionaal niveau, met het doel praktische bijstand te geven aan buitenlandse onderzoekers in zaken die met hun mobiliteit te maken hebben (juridisch, administratief, familiaal of cultureel).

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Een ander aspect van deze samenwerking betreft een aantal taken in verband met het beheer en de follow-up van individuele beurscontracten. Dit vereist een duidelijke afbakening van taken en verantwoordelijkheden, overeenkomstig de financiële voorschriften en regels van de Gemeenschap, alsmede toepasselijke kosten-batenanalyses.

Samenwerking binnen het kaderprogramma

De rol van de activiteit Menselijk potentieel en mobiliteit is de ondersteuning van onderzoekopleiding en de ontwikkeling van onderzoekdeskundigheid. Dit sluit niet uit dat andere activiteiten in het nieuwe kaderprogramma soortgelijke elementen in zich hebben. De activiteit Menselijk potentieel en mobiliteit biedt ondersteuning met betrekking tot de vaststelling van samenhangende criteria in relatie tot de evaluatie, selectie en monitoring van dergelijke activiteiten alsmede de bevordering van gemeenschappelijke benaderingen tussen de activiteiten, teneinde voor samenhang te zorgen en waar mogelijk synergieën tot stand te brengen en een rechtvaardig evenwicht te garanderen in de deelname van mannen en vrouwen.

3. Onderzoekinfrastructuur

Om een vooraanstaande positie te behouden op alle gebieden van wetenschap en technologie, moeten de Europese onderzoeksteams kunnen beschikken over moderne infrastructuur. De term „onderzoekinfrastructuren” heeft betrekking op faciliteiten en hulpbronnen die voorzien in essentiële diensten ten behoeve van universitair en industrieel onderzoek. Onderzoekinfrastructuur kan zich op één enkele plaats bevinden (één faciliteit op één locatie), verdeeld zijn over meerdere plaatsen (een netwerk van verspreide faciliteiten, met inbegrip van infrastructuur op basis van Grid-architectuur) of een virtueel karakter hebben (de dienst wordt elektronisch verstrekt).

De algemene doelstelling van deze activiteit is de bevordering van de ontwikkeling van een samenhangend geheel van onderzoekinfrastructuren met de hoogste kwaliteit en de beste prestaties in Europa en het optimaal gebruik daarvan op Europese schaal, afgestemd op de behoeften van de onderzoeksgemeenschap. Het is met name de bedoeling dat:

- Europese onderzoekers toegang kunnen krijgen tot de infrastructuur die zij nodig hebben voor hun onderzoek, ongeacht de locatie daarvan;
- steun wordt verleend voor een gecoördineerde benadering van de ontwikkeling van nieuwe onderzoekinfrastructuur en voor het functioneren en de verbetering van bestaande infrastructuur, ook wanneer in Europa geen geschikte faciliteiten van wereldniveau bestaan.

In voorkomend geval wordt steun voor onderzoekinfrastructuur in dit programma verleend in samenhang met de thematische prioriteit van het kaderprogramma en met de andere beschikbare vormen van ondersteuning.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Een ander aspect van deze samenwerking betreft een aantal taken in verband met het beheer van de activiteit, naast het toegenomen belang van de door gastinstellingen gestuurde activiteiten. Alternatieve beheermethodes en de follow-up van individuele beurscontracten waaraan in dit verband kan worden gedacht zouden een duidelijke afbakening van taken en verantwoordelijkheden, overeenkomstig de financiële voorschriften en regels van de Gemeenschap, alsmede toepasselijke kosten-batenanalyses vereisen.

Ongewijzigd

- steun wordt verleend voor een gecoördineerde benadering van de ontwikkeling van nieuwe onderzoekinfrastructuur, ook op regionaal en transregionaal niveau, en voor het functioneren en de verbetering van bestaande infrastructuur, ook wanneer in Europa geen geschikte faciliteiten van wereldniveau bestaan.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Er zijn vijf steunmechanismen gepland:

- Transnationale toegang. Doel is de bevordering van nieuwe mogelijkheden voor onderzoeksteams (inclusief individuele onderzoekers) om toegang te krijgen tot belangrijke individuele onderzoekinfrastructuren die het best voor hun werkzaamheden geschikt zijn. De communautaire financiering dient ter dekking van de kosten die nodig zijn om onderzoeksteams daadwerkelijk toegang tot deze infrastructuur te geven, voorzover deze onderzoeksteams werken in andere lidstaten en andere geassocieerde landen dan die waar de exploitant van de betrokken infrastructuur is gevestigd.
- Geïntegreerde activiteiten. Doel is de verstrekking van essentiële diensten voor de onderzoeksgemeenschap op Europees niveau te ondersteunen. Voor dit doel worden de samenwerkingsnetwerken in het kader van deze initiatieven gecombineerd met één of meer andere specifieke activiteiten, bijvoorbeeld voor transnationale toegang en onderzoekactiviteiten ter verbetering van de prestaties van infrastructuur. Dit systeem moet er tevens toe bijdragen dat de belemmeringen voor de exploitatie van onderzoekresultaten door bedrijven, met name het MKB, worden verkleind. worden geselecteerd op basis van een grootschalig maar flexibel wetenschappelijk en technologisch programma met een Europese dimensie die eventueel de duurzaamheid op lange termijn van het programma garandeert.
- Ontwikkeling van communicatienetwerken. Doel van deze maatregel ter ondersteuning van bestaande onderzoekinfrastructuur, is de vorming van een dichter netwerk tussen verwante initiatieven, met name door het opzetten van een breedbandcommunicatienetwerk voor alle onderzoekers in Europa en speciale hoogwaardige Grids en proefnetwerken.
- Ontwerpstudies. Doel is van geval tot geval een bijdrage te leveren aan haalbaarheidsstudies en voorbereidende technische werkzaamheden voor nieuwe infrastructuur die worden uitgevoerd door één of een aantal lidstaten, en die een duidelijke Europese dimensie hebben en een Europees belang dienen.
- Ontwikkeling van nieuwe infrastructuur. In bepaalde omstandigheden kan deze regeling bijdragen aan de ontwikkeling van nieuwe infrastructuur, in combinatie met andere financiers.
- Geïntegreerde activiteiten. Doel is de verstrekking van essentiële diensten voor de onderzoeksgemeenschap op Europees niveau te ondersteunen. Hierbij kan het, naast transnationale toegang, tevens gaan om de vorming en het functioneren van samenwerkingsnetwerken en de uitvoering van gezamenlijke onderzoekprojecten waardoor de prestaties van de betrokken infrastructuur worden verbeterd. Dit systeem moet er tevens toe bijdragen dat de belemmeringen voor de exploitatie van onderzoekresultaten door bedrijven, met name het MKB, worden verkleind. Geïntegreerde activiteiten worden geselecteerd op basis van een grootschalig maar flexibel wetenschappelijk en technologisch programma met een Europese dimensie die eventueel de duurzaamheid op lange termijn van het programma garandeert. Dit systeem kan worden geïmplementeerd door middel van geïntegreerde infrastructuurinitiatieven en coördinatiewerkzaamheden.
- Ontwikkeling van communicatienetwerken. Doel van deze maatregel ter ondersteuning van bestaande onderzoekinfrastructuur, is de vorming, in samenhang met het prioritaire thematische onderzoekgebied. Technologieën van de informatiemaatschappij, van een dichter netwerk tussen verwante initiatieven, met name door het opzetten van een krachtig en snel communicatienetwerk voor alle onderzoekers in Europa (GEANT) en speciale hoogwaardige Grids en proefnetwerken (GRIDS), en elektronische publicatiediensten.
- Ontwerpstudies. Doel is van geval tot geval een bijdrage te leveren aan haalbaarheidsstudies en voorbereidende technische werkzaamheden voor nieuwe infrastructuur die worden uitgevoerd door één of een aantal lidstaten, en die een duidelijke Europese dimensie hebben en een Europees belang dienen, waarbij rekening wordt gehouden met de behoeften van alle potentiële gebruikers en systematisch de mogelijkheden worden verkend van bijdragen uit andere bronnen, met inbegrip van de EIB en de structuurfondsen, voor de financiering van deze infrastructuren.
- Ontwikkeling van nieuwe infrastructuur. Optimalisering van Europese infrastructuur door beperkte steun voor de ontwikkeling van een beperkt aantal projecten voor nieuwe infrastructuren in goed gemotiveerde gevallen waarin de steun een katalyserend effect kan hebben in termen van Europese meerwaarde. Deze steun, waarvoor terdege rekening wordt gehouden met het standpunt van de lidstaten, kan een aanvulling vormen op bijdragen van de EIB en de structuurfondsen, ten behoeve van de financiering van deze infrastructuren.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

In het algemeen geldt dat de financiering voor nieuwe of verbeterde infrastructuur beperkt is tot het minimum dat noodzakelijk is om de activiteit op gang te brengen; het grootste deel van de bouw en de exploitatie en de duurzaamheid op lange termijn van de betrokken infrastructuur moet door nationale en/of andere financieringsbronnen mogelijk worden gemaakt. Deze financiering wordt alleen verstrekt op grond van een gedetailleerde motivering, waarin de Europese meerwaarde wordt aangetoond en de wetenschappelijke, juridische en financiële dimensies van de voorgestelde ontwikkeling worden aangegeven. Bij de uitvoerbaarheidsstudies en voorbereidende technische werkzaamheden moeten de mogelijkheden van gecombineerde financiering met andere financieringsbronnen uit de Europese Unie (bv. de Europese Investeringsbank en de Structuurfondsen) worden onderzocht.

Breedbandcommunicatienetwerken, die van grote betekenis zijn voor de beleidsdoelstellingen van de Europese Onderzoekruimte en het e-Europe-initiatief, moeten tevens worden gebruikt als middel om de wetenschappelijke samenwerking met derde landen te verbeteren.

Bij steunverlening aan onderzoekinfrastructuur uit hoofde van dit programma moet in voorkomend geval rekening worden gehouden met bestaande of toekomstige mechanismen voor een gecoördineerde benadering van onderzoekinfrastructuur in Europa, en met het wetenschappelijk advies van bestaande Europese en internationale organisaties (bv. — ESF). Eventueel kunnen begeleidende maatregelen uit hoofde van dit programma worden uitgevoerd ter ondersteuning van deze mechanismen.

4. Wetenschap en samenleving

Wetenschap en technologie zijn vandaag de dag niet meer weg te denken uit de economie en de dagelijkse werkelijkheid, en in de kennisgebaseerde maatschappij van morgen zal dat in nog sterkere mate het geval zijn. Om de mogelijkheden van wetenschap en technologie ten volle te benutten om de kwaliteit van leven — in de breedste zin — van de Europese burgers steeds verder te verbeteren, zijn nieuwe verhoudingen en een productievere dialoog tussen de wetenschappelijke gemeenschap, de industrie, beleidsmakers en de maatschappij als geheel noodzakelijk.

Een dergelijke dialoog kan niet beperkt blijven tot de EU alleen, maar moet in internationaal verband worden gevoerd, waarbij ten volle rekening wordt gehouden met de vooruitzichten met betrekking tot de uitbreiding van de EU en de mondiale context. Gelet op het grote aantal aspecten en interacties die een rol spelen in de verhoudingen tussen wetenschap en technologie enerzijds, en de bredere gemeenschap anderzijds, moeten deze overwegingen worden geïntegreerd in alle activiteitengebieden van het kaderprogramma. De functie van deze specifieke activiteit is het ontwikkelen van structurele verbanden tussen de instellingen en de betrokken activiteiten, en het geven van een centrale leidraad, door middel van gemeenschappelijke referentiekaders en de ontwikkeling van geschikte instrumenten en benaderingen, om richting te geven aan de activiteiten op dit gebied die onder de verschillende delen van het kaderprogramma vallen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

In het algemeen geldt dat de financiering voor nieuwe of verbeterde infrastructuur beperkt is tot het minimum dat noodzakelijk is om de activiteit op gang te brengen; het grootste deel van de bouw en de exploitatie en de duurzaamheid op lange termijn van de betrokken infrastructuur moet door nationale en/of andere financieringsbronnen mogelijk worden gemaakt. Deze financiering wordt alleen verstrekt op grond van een gedetailleerde motivering, waarin de Europese meerwaarde wordt aangetoond en de wetenschappelijke, juridische en financiële dimensies van de voorgestelde ontwikkeling worden aangegeven.

Ongewijzigd

Bij steunverlening aan onderzoekinfrastructuur uit hoofde van dit programma moet in voorkomend geval rekening worden gehouden met bestaande of toekomstige mechanismen voor een gecoördineerde benadering van onderzoekinfrastructuur in Europa (bijvoorbeeld nationale onderzoek- en onderwijsnetwerken — NRENS), en met het wetenschappelijk advies van bestaande Europese en internationale organisaties (bv. de Europese stichting voor wetenschappen — ESF). Eventueel kunnen begeleidende maatregelen uit hoofde van dit programma worden uitgevoerd ter ondersteuning van deze mechanismen.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

De activiteit wordt uitgevoerd door middel van netwerken, benchmarking, uitwisseling van beste praktijken, de ontwikkeling en verspreiding van methodologieën, studies en het bundelen van de nationale inspanningen. In bepaalde gevallen kan eventueel specifiek onderzoek worden gesteund.

i) Wetenschap en samenleving dichter bij elkaar brengen

Doel is de verschillende aspecten van de problematiek „wetenschap en governance” systematisch te onderzoeken, om de voorwaarden te creëren waaronder beleidsbeslissingen beter beantwoorden aan maatschappelijke behoeften en beter wetenschappelijk gefundeerd zijn, en tegelijkertijd rekening houden met de bezorgdheid die leeft in de burgermaatschappij. Daarom moet aandacht worden gegeven aan een doelmatige dialoog over nieuwe wetenschappelijke en technologische onderwerpen die uiteindelijk consequenties hebben voor prospectieve beleidsontwikkeling; het ontwikkelen van geschikte middelen om wetenschappelijke referenties te creëren en ervoor te zorgen dat wetenschappelijk advies de beleidsmakers bereikt; en beleidsmakers voorzien van de instrumenten waarmee zij wetenschappelijke onzekerheid, risico's en voorzorgsmaatregelen kunnen beoordelen en beheren.

- Wetenschap en governance: analyseren en ondersteunen van beste praktijken; ontwikkelen van nieuwe overlegmechanismen ter bevordering van een productievere betrokkenheid van de burgermaatschappij en relevante belanghebbenden bij beleidsformulering en -uitvoering, met inbegrip van het meedelen van voor beslissingen noodzakelijke wetenschappelijke bevindingen in een vorm die voor de burgermaatschappij en andere belanghebbenden begrijpelijk is; bewaking van het functioneren van het beleidsvormingsproces, om de interactie tussen deskundigen, de industrie, de burgermaatschappij en beleidsmakers te beoordelen.
- Wetenschappelijk advies en referentiesystemen: uitwisseling van ervaring en goede praktijken; monitoring van de totstandkoming van wetenschappelijk advies wereldwijd en van de wijze waarop dit advies wordt ingebracht bij het nemen van beslissingen; ontwikkeling van nieuwe en betere methodes voor betrouwbare en erkende referentiesystemen; zorgen voor een soepel functionerend en doelmatig gebruik van het Europees onderzoekadviesorgaan en de subcomités daarvan, die wetenschappelijk advies uitbrengen met betrekking tot de ontwikkeling van de Europese onderzoekruimte.

ii) Verantwoord onderzoek en toepassing van wetenschap en technologie

Doel is ervoor te zorgen dat de snelle wetenschappelijke vooruitgang verenigbaar is met de ethische waarden van alle Europeanen. De activiteiten zijn gericht op de bevordering van „verantwoord onderzoek” in Europa, waarin de eisen van onderzoeksvrijheid beter in overeenstemming zijn gebracht met de verantwoordelijkheid op maatschappelijk en milieugebied in verband met de ontwikkeling en de toepassing van wetenschap en technologie, alsmede de maatschappelijke dialoog, de bewaking van ethische en maatschappelijke problemen — en vroegtijdige waarschuwing in dit verband — en de risico's van nieuwe technologische ontwikkelingen, ten behoeve van nationale en internationale beleidsmakers en andere belanghebbende groeperingen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Ethiek: netwerken tussen bestaande organisaties en activiteiten op ethisch gebied in Europa, en bevordering van de dialoog over ethiek in onderzoek met andere regio's wereldwijd; bewustmaking en opleidingsactiviteiten op het gebied van ethiek; coördinatie en ontwikkeling van gedragscodes voor onderzoekactiviteiten en technologische ontwikkelingen; onderzoek inzake ethiek in relatie tot wetenschap, technologische ontwikkelingen en de toepassing daarvan, bijvoorbeeld ten aanzien van de informatiemaatschappij, nanotechnologieën, menselijke genetica en biomedisch onderzoek en in voedseltechnologieën.
- Onzekerheid, risico's en toepassing van het voorzorgsbeginsel: analyse en ondersteuning van de beste praktijken bij de toepassing van het voorzorgsbeginsel op diverse gebieden van beleidsvorming en bij de beoordeling, het beheer en het bekendmaken van onzekerheid en risico's.

iii) *Intensivering van de dialoog wetenschap/maatschappij en vrouwen in de wetenschap*

Voor de ondersteuning van een verantwoorde ontwikkeling van wetenschap en technologie is niet alleen een permanente dialoog tussen de relevante belanghebbenden noodzakelijk, maar ook een beter publiek bewustzijn van wetenschappelijke en technologische vooruitgang en de mogelijke implicaties daarvan, naast een ruimer begrip van wetenschappelijke en innovatiecultuur. Verder bestaan er ook specifieke behoeften om de wetenschappelijke belangstelling van jonge mensen te stimuleren, de aantrekkelijkheid van een wetenschappelijke loopbaan te vergroten en vorderingen te maken op weg naar gendergelijkheid in het onderzoek, die tevens zal leiden tot vergroting van het menselijk potentieel en verbetering van het kwaliteitsniveau in het Europese onderzoek.

- Begrip bij het publiek: ondersteuning van bewustmakingsinitiatieven en de erkenning van resultaten van het Europese onderzoek; analyse van de factoren die de publieke opinie beïnvloeden, met inbegrip van de rol van de media en personen die informatie over wetenschap verspreiden; ontwikkeling van nieuwe manieren om het bewustzijn en de kennis bij het publiek te vergroten; aanmoedigen van diepgaande discussies tussen alle belanghebbenden en stimuleren van het innovatiebewustzijn in de samenleving.
- Belangstelling van jonge mensen voor wetenschappelijke loopbaan: initiatieven om de jongere generatie te laten deelnemen aan de discussie over wetenschap en technologie en de maatschappelijke effecten daarvan en om het W&T-bewustzijn onder de jeugd te vergroten; ondersteuning voor de ontwikkeling van betere benaderingen van wetenschap voor jongens en meisjes in en buiten het officiële onderwijssysteem, en voor maatregelen met betrekking tot een beter begrip van de relatieve aantrekkelijkheid en de sociale aspecten van een wetenschappelijke loopbaan.
- Vrouwen en wetenschap: maatregelen om de beleidsdiscussie op nationaal en regionaal niveau te stimuleren, om vrouwelijke wetenschappers te mobiliseren en deelname van de particuliere sector te bevorderen; verbetering van het Gender Watch System en aanverwante activiteiten, om gendergelijkheid te bevorderen via het kaderprogramma; specifieke maatregelen om een beter begrip te kweken van het gendervraagstuk in de wetenschap.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

BIJLAGE II

INDICATIEVE VERDELING VAN HET BEDRAG

Soort activiteit	Bedrag (miljoen euro)
Onderzoek en innovatie	
Menselijk potentieel	
Onderzoekinfrastructuren	
Wetenschap/samenleving	
Totaal	

Soort activiteit	Bedrag (miljoen euro)
Onderzoek en innovatie	300
Menselijk potentieel	1 630
Onderzoekinfrastructuren	665 ⁽¹⁾
Wetenschap/samenleving	60
Totaal	2 655

⁽¹⁾ Inclusief maximaal 200 miljoen EUR voor de verdere ontwikkeling van Géant en GRID.

BIJLAGE III

MIDDELEN VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA

Voor de uitvoering van het specifiek programma en overeenkomstig het besluit van het Europees Parlement en de Raad betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese Onderzoekruimte (2002/.../EG) en met de regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekcentra en universiteiten en inzake de verspreiding van de onderzoeksresultaten (2002/.../EG), kan de Commissie op het gehele gebied van wetenschap en technologie gebruik maken van:

- experimentele projecten met betrekking tot innovatie, die gericht zijn op het experimenteren, valideren en verspreiden op Europese schaal van nieuwe innovatieconcepten en -methodes, op het gebied van „onderzoek en innovatie”;
- specifieke gerichte projecten, om onderzoek en demonstratieactiviteiten uit te voeren op het gebied van „wetenschap en maatschappij”;

Ongewijzigd

- Specifieke gerichte innovatieprojecten die worden uitgevoerd op het gebied van „onderzoek en innovatie”. Zij zijn bedoeld om nieuwe innovatieconcepten en -methodes op Europees niveau te testen, te valideren en te verspreiden.
- Specifieke gerichte onderzoekprojecten die worden uitgevoerd op het gebied van „wetenschap en samenleving”. Zij hebben een sterk geconcentreerd karakter en kunnen een van de volgende vormen of een combinatie van beide aannemen:
 - a) een project voor onderzoek en technologische ontwikkeling dat nieuwe kennis moet opleveren om nieuwe producten, procédés en diensten aanzienlijk te verbeteren of te ontwikkelen, dan wel om te voorzien in andere behoeften van de samenleving of het communautair beleid;
 - b) een demonstratieproject dat de levensvatbaarheid moet aantonen van nieuwe technologieën die potentiële economische voordelen bieden maar die niet rechtstreeks kunnen worden gecommmercialiseerd.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- geïntegreerde initiatieven met betrekking tot infrastructuur, waarin activiteiten worden gecombineerd die van essentieel belang zijn voor de versterking en de ontwikkeling van onderzoekinfrastructuren die diensten op Europese schaal moeten aanbieden, op het gebied van „onderzoekinfrastructuren”;
- activiteiten voor mobiliteit en opleiding, waarmee bepaalde Marie Curie-activiteiten worden uitgevoerd, zoals de onderzoek-opleidingsnetwerken, conferenties en cursussen en individuele opleidingsbeurzen op het gebied van „menselijk potentieel en mobiliteit”;
- specifieke coördinatie- en ondersteunende activiteiten, ter verwezenlijking van de doelstellingen op alle programmagebieden;
- begeleidende maatregelen, door middel van aanvullende maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van het programma of ter voorbereiding van toekomstige activiteiten in het kader van het beleid van de Gemeenschap inzake onderzoek en technologische ontwikkeling.

De Commissie beoordeelt de voorstellen aan de hand van de beoordelingscriteria die in bovengenoemde besluiten worden vermeld, om na te gaan in hoeverre zij relevant zijn voor de doelstellingen van het programma, en om de wetenschappelijke en technologische kwaliteit, de meerwaarde voor de Gemeenschap en de beheercapaciteit van de deelnemers te beoordelen.

De communautaire bijdrage wordt toegekend overeenkomstig de bovengenoemde besluiten. Bij deelname van organisaties uit regio's met een ontwikkelingsachterstand bestaat de mogelijkheid dat aanvullende financiering uit de structuurfondsen wordt verleend binnen de grenzen van het communautaire kader voor staatssteun ten behoeve van onderzoek.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Geïntegreerde infrastructuurinitiatieven die worden uitgevoerd op het gebied van „onderzoekinfrastructuur”. Hierbij worden verschillende activiteiten die van essentieel belang zijn voor de versterking en de ontwikkeling van onderzoekinfrastructuur in één enkele activiteit gebundeld, zodat diensten op Europees niveau kunnen worden geleverd. Hiertoe worden netwerkactiviteiten gecombineerd met een ondersteuningsactiviteit (zoals bijvoorbeeld in verband met transnationale toegang) of onderzoekactiviteiten die noodzakelijk zijn om de prestaties van infrastructuur te verbeteren, echter met uitzondering van de financiering van investeringen voor nieuwe infrastructuur, die alleen kunnen worden gefinancierd in het kader van specifieke ondersteuningsactiviteiten. Ze omvatten een onderdeel voor de verspreiding van kennis naar potentiële gebruikers, met inbegrip van het bedrijfsleven en met name het MKB.
- Acties om menselijk potentieel en mobiliteit te bevorderen en te ontwikkelen, uitgevoerd op het gebied van „menselijk potentieel en mobiliteit”. Deze zijn gericht op opleiding, ontwikkeling van deskundigheid en kennisoverdracht. Ze omvatten steun voor acties die worden uitgevoerd door natuurlijke personen, gaststructuren, met inbegrip van opleidingsnetwerken, en Europese onderzoekteams.
- Coördinatiewerkzaamheden die worden uitgevoerd op alle gebieden van het programma. Zij zijn bedoeld om de gecoördineerde initiatieven van een reeks onderzoek- en innovatieoperatoren te bevorderen en te ondersteunen en zodoende tot een betere integratie te komen. Zij hebben betrekking op activiteiten zoals de organisatie van conferenties, bijeenkomsten, het uitvoeren van studies, de uitwisseling van personeel, de uitwisseling en verspreiding van goede praktijken, het opzetten van informatiesystemen en deskundigengroepen, en ze kunnen zo nodig ook ondersteuning inhouden voor het definiëren, organiseren en beheren van gezamenlijke of gemeenschappelijke initiatieven.
- Specifieke ondersteunende activiteiten die worden uitgevoerd op alle gebieden van het programma. Zij dienen ter aanvulling van de uitvoering van het kaderprogramma en kunnen worden gebruikt als hulpmiddel bij de voorbereidingen voor toekomstige beleidsactiviteiten op het gebied van communautair onderzoek en technologische ontwikkeling, met inbegrip van monitoring- en beoordelingsactiviteiten. Zij omvatten met name conferenties, seminars, studies en analyses, prestigieuze wetenschappelijke onderscheidingen en wedstrijden, werkgroepen en deskundigengroepen, operationele ondersteuning en verspreiding, informatie en communicatieactiviteiten, of een combinatie hiervan, al naargelang het geval. Tevens kunnen ze activiteiten omvatten voor het ondersteunen van onderzoekinfrastructuur, bijvoorbeeld in verband met transnationale toegang en voorbereidende technische werkzaamheden (met inbegrip van haalbaarheidsstudies) en de ontwikkeling van nieuwe infrastructuur.

De Commissie beoordeelt de voorstellen aan de hand van de beoordelingscriteria die in bovengenoemde besluiten worden vermeld.

De communautaire bijdrage wordt toegekend overeenkomstig de bovengenoemde besluiten en met inachtneming van de communautaire kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek. Bij deelname van organisaties uit regio's met een ontwikkelingsachterstand bestaat de mogelijkheid dat, wanneer een project het voor medefinanciering toegestane maximumbedrag uit hoofde van het kaderprogramma dan wel een globale subsidie ontvangt, een aanvullende bijdrage uit de Structuurfondsen wordt toegekend overeenkomstig Verordening nr. 1260/1999 van de Raad.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Bij deelname van organisaties uit de geassocieerde kandidaat-lidstaten kan een aanvullende bijdrage uit de financiële instrumenten in het kader van de pretoetreding worden verleend onder soortgelijke voorwaarden.

Bij deelname van organisaties uit landen in het Middellandse-Zeegebied of ontwikkelingslanden kan een bijdrage in het kader van het MEDA-programma en de financiële instrumenten van de Gemeenschap voor ontwikkelingshulp worden overwogen.

Activiteiten in het kader van de artikel en 169 en 171 van het EG-Verdrag, die bijdragen tot de verwezenlijking van de in bijlage I genoemde wetenschappelijke en technologische doelstellingen, kunnen financieel worden gesteund uit hoofde van het specifiek programma, overeenkomstig de desbetreffende besluiten krachtens artikel 172 van het Verdrag.

Bij de uitvoering van het programma kan de Commissie een beroep doen op technische bijstand.

Gewijzigd voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie, uit te voeren door middel van eigen werkzaamheden door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (2002-2006) ⁽¹⁾

(2002/C 181 E/03)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2002) 43 def. — 2001/0124(CNS)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 31 januari 2002)

⁽¹⁾ PB C 240 E van 28.8.2001, blz. 238.

ORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Ongewijzigd

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 166, lid 4,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig artikel 166, lid 3, van het Verdrag, moet Besluit nr. .../.../EG van het Europees Parlement en de Raad van [...] betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna het kaderprogramma genoemd), worden uitgevoerd door specifieke programma's waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.
- (2) Het kaderprogramma is opgebouwd uit drie hoofdgroepen van activiteiten, „Integratie van het onderzoek”, „Structureren van de Europese onderzoekruimte” en „Versterking van de grondslagen van de Europese onderzoekruimte”, waarvan de eerste het kader vormt waarbinnen de eigen werkzaamheden van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek moeten worden uitgevoerd door dit specifiek programma, waardoor ten dele wordt bijgedragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de andere twee.
- (3) De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten, en inzake de verspreiding van de onderzoeksresultaten voor het kaderprogramma, die bij Besluit nr. .../.../EG zijn vastgesteld door het Europees Parlement en de Raad (hierna „regels voor deelneming en verspreiding” genoemd), zijn op dit specifieke programma van toepassing wat betreft de verspreiding van de onderzoeksresultaten.

- (1) Overeenkomstig artikel 166, lid 3, van het Verdrag, moet Besluit nr. .../.../EG van het Europees Parlement en de Raad van [...] betreffende het zesde meerjarenkaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna het kaderprogramma genoemd), worden uitgevoerd door specifieke programma's waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.
- (2) Het kaderprogramma is opgebouwd uit drie hoofdgroepen van activiteiten, „Bundeling en Integratie van het communautaire onderzoek”, „Structureren van de Europese onderzoekruimte” en „Versterking van de grondslagen van de Europese onderzoekruimte”, waarvan de eerste het kader vormt waarbinnen de eigen werkzaamheden van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek moeten worden uitgevoerd door dit specifiek programma, waardoor ten dele wordt bijgedragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de andere twee.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (4) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de bevordering van de mobiliteit en de opleiding van onderzoekers, en innovatie, in de Gemeenschap.
- (5) Voor de uitvoering van dit programma kunnen, naast samenwerking in het kader van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of een associatieovereenkomst, in voorkomend geval internationale samenwerkingsactiviteiten worden ondernomen, met name op grond van artikel 170 van het Verdrag, met derde landen en internationale organisaties. Speciale aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten.
- (6) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met name die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (7) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek.
- (8) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen van de gebruikers van het GCO en het communautair beleid, en met inachtneming van de doelstelling en bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap. De uit hoofde van dit programma verrichte onderzoekactiviteiten moeten waar nodig aan deze behoeften en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen worden aangepast.
- (9) Het GCO moet zijn activiteiten inzake innovatie en technologieoverdracht voortzetten.
- (10) Bij de uitvoering van dit programma wordt de raad van beheer van het GCO door de Commissie geraadpleegd overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van Besluit 96/282/Euratom van de Commissie van 10 april 1996 tot reorganisatie van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek ⁽⁴⁾.
- (11) De Commissie dient er te zijner tijd voor te zorgen dat een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden.

- (7) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek, en verdere verbeterde maatregelen zijn noodzakelijk.

Ongewijzigd

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

⁽⁴⁾ PB L 107 van 30.4.1996, blz. 12.

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

(12) De raad van beheer van het GCO is geraadpleegd over de wetenschappelijke en technologische inhoud van dit specifiek programma,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Overeenkomstig het Besluit [...] betreffende het kaderprogramma 2002-2006 (hierna „het kaderprogramma” genoemd), wordt hierbij een specifiek programma met betrekking tot eigen werkzaamheden op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie, uit te voeren door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (hierna „het specifiek programma” genoemd), vastgesteld voor de periode van [...] tot 31 december 2006.

2. De doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten voor het specifiek programma zijn opgenomen in bijlage I.

Artikel 2

Overeenkomstig bijlage II van [Besluit [...] /...] /het kaderprogramma], belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 715 miljoen EUR. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Artikel 3

1. De Commissie is belast met de uitvoering van het specifiek programma.

2. Het specifiek programma wordt uitgevoerd met de instrumenten die zijn gedefinieerd in de bijlagen I en III van het kaderprogramma en zijn beschreven in bijlage III bij deze beschikking.

3. De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten, en inzake de verspreiding van de onderzoeksresultaten (hierna „regels voor deelneming en verspreiding” genoemd), die zijn vastgesteld bij Besluit [...] /...], zijn op het specifiek programma van toepassing wat betreft de verspreiding van de onderzoeksresultaten.

Artikel 4

1. De Commissie stelt voor de uitvoering van het specifiek programma een werkprogramma op, dat beschikbaar wordt gemaakt voor alle belanghebbende partijen, en waarin de in bijlage I genoemde doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten alsmede het tijdschema voor de uitvoering en de uitvoeringsregelingen nader zijn omschreven.

2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met de onderzoekactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Indien nodig wordt het werkprogramma bijgewerkt.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Overeenkomstig bijlage II van [Besluit [...] /...] /het kaderprogramma], belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 760 miljoen EUR. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 5

Bij de uitvoering van het specifiek programma wordt de raad van beheer van het GCO door de Commissie geraadpleegd overeenkomstig Besluit 96/282/Euratom van de Commissie.

De Commissie stelt de Raad van beheer van het GCO regelmatig op de hoogte van de uitvoering van het specifiek programma.

Artikel 6

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma.

2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 5 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 7

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

BIJLAGE I

WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN EN GROTE LIJNEN VAN DE ACTIVITEITEN

1. INLEIDING

Ongewijzigd

Bij de uitvoering van zijn werkprogramma heeft het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek tot taak door de klant aangestuurde wetenschappelijke en technische ondersteuning te verstrekken voor de vormgeving, tenuitvoerlegging en bewaking van het beleid van de Europese Unie. Het GCO dient het gezamenlijke belang van de lidstaten, maar is onafhankelijk en laat zich dus niet leiden door specifieke particuliere of nationale belangen; het verleent bijgevolg alleen ondersteuning wanneer er behoefte is aan een optreden op Europees niveau.

In de bijdrage van het GCO aan het kaderprogramma zijn aanbevelingen verwerkt die zijn gedaan naar aanleiding van de recente evaluaties van het GCO ⁽¹⁾ alsook de uit de hervorming van de Commissie voortvloeiende eisen. Zij voorziet met name in:

- een sterkere aansturing door de gebruikers;
- activiteiten in netwerkverband met het oog op de totstandbrenging van een brede kennisbasis en, in de geest van de Europese onderzoekruimte, het nauwer betrekken van laboratoria, ondernemingen en regelgevende instanties in de lidstaten en kandidaat-landen bij de ter ondersteuning van het EU-beleid uitgevoerde wetenschappelijke en technische onderzoekactiviteiten;
- het concentreren van activiteiten op geselecteerde thema's;

⁽¹⁾ Verslag Davignon (2000), vijfjaarlijkse evaluatie in verband met het GCO (2000), GCO Wetenschappelijke audit 1999, Prioriteitenaudit 2001.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- inclusief de opleiding van onderzoekers.

De GCO-bijdrage beantwoordt aan uitdrukkelijk geformuleerde behoeften en eisen, met name door de diensten van de Commissie, die zijn geïnventariseerd en worden bijgewerkt via systematische en regelmatige contacten ⁽¹⁾.

Op de gebieden waarop het GCO bevoegd is zal zijn bijdrage erop gericht zijn synergieën tot stand te brengen met de relevante thematische prioriteiten in de overige specifieke programma's, met name door deelname aan de desbetreffende werkzaamheden onder contract met het doel, waar mogelijk, deze een toegevoegde waarde mee te geven (b.v. door vergelijking en validering van tests en methoden of de integratie van resultaten met het oog op beleidsvorming).

De politieke en institutionele context waarbinnen het GCO opereert is de afgelopen jaren sterk veranderd. Door de snelle technologische ontwikkelingen, met name op het gebied van biotechnologie en informatietechnologie, maakt onze samenleving een ommekeer door en dit stelt nieuwe eisen aan de beleidsmakers, zowel wat betreft de bescherming van de burgers als het creëren van het noodzakelijke concurrentievermogen binnen een mondiale economie. De vertrouwenscrisis bij de consumenten en de groeiende invloed van de technologie op het dagelijkse leven dwingen beleidsmakers in Europa en in de hele wereld om tijdens het hele beleidsvormingsproces gebruik te maken van betrouwbare wetenschappelijke informatie. Daarbij moeten zij snel op onvoorziene omstandigheden kunnen reageren en moeten zij in staat zijn het potentiële langetermijneffect van wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen op een verantwoorde wijze in te schatten. De ontwikkeling van gemeenschappelijke Europese wetenschappelijke en technische referentiesystemen, die zijn gepland als onderdeel van de Europese onderzoekruimte, is een belangrijke stap in deze richting.

Door de nieuwe invulling die wordt gegeven aan de opdracht van het GCO het EU-beleid ⁽²⁾ te ondersteunen, luidt het kaderprogramma 2002-2006 een nieuwe fase in de door het GCO gevolgde aanpak in. Van het GCO kan niet worden verwacht dat het het hele spectrum van de in dit verband vereiste wetenschappelijke en technische ondersteuning alleen kan bestrijken. Aan het voorgestelde werkprogramma liggen dan ook de volgende drie uitgangspunten ten grondslag: i) concentratie, ii) openheid en werken in netwerkverband en iii) klantgerichte benadering. Om deze doelstellingen te bereiken zullen passende instrumenten worden ontwikkeld waarbij met name aandacht zal worden besteed aan het bundelen van projecten die beleidsonderdelen moeten helpen vormgeven (zie bijlage III).

Het GCO zal als eigen OTO-dienst van de Commissie de volgende taken vervullen:

- door de vraag aangestuurde wetenschappelijke en technische ondersteuning verschaffen bij de formulering, ontwikkeling, uitvoering en bewaking van het Europese beleid op de gebieden waarop het GCO bevoegd is,
- gemeenschappelijke wetenschappelijke en technische referentiesystemen binnen de Europese Onderzoekruimte tot stand helpen brengen.

⁽¹⁾ Jaarlijkse workshops van gebruikers, interne overleggroep van de DG's die gebruik maken van GCO-diensten, bilaterale overeenkomsten, enz.

⁽²⁾ Uitvoering van de taak van het GCO in de Europese Onderzoekruimte. Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement, 215 van 22 april 2001.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- de opleiding van onderzoekers, onder andere door gebruik te maken van grootschalige faciliteiten en gespecialiseerde laboratoria.

De GCO-bijdrage beantwoordt aan uitdrukkelijk geformuleerde behoeften en eisen, met name door de diensten van de Commissie, die zijn geïnventariseerd en worden bijgewerkt via systematische en regelmatige contacten ⁽¹⁾.

Ongewijzigd

Door de nieuwe invulling die wordt gegeven aan de opdracht van het GCO het EU-beleid ⁽²⁾ te ondersteunen, luidt het zesde kaderprogramma een nieuwe fase in de door het GCO gevolgde aanpak in. Van het GCO kan niet worden verwacht dat het het hele spectrum van de in dit verband vereiste wetenschappelijke en technische ondersteuning alleen kan bestrijken. Aan het voorgestelde werkprogramma liggen dan ook de volgende drie uitgangspunten ten grondslag: i) concentratie, ii) openheid en werken in netwerkverband en iii) klantgerichte benadering. Om deze doelstellingen te bereiken zullen passende instrumenten worden ontwikkeld waarbij met name aandacht zal worden besteed aan het bundelen van projecten die beleidsonderdelen moeten helpen vormgeven (zie bijlage III).

Ongewijzigd

⁽¹⁾ Jaarlijkse workshops van gebruikers, interne overleggroep van de DG's die gebruik maken van GCO-diensten, bilaterale overeenkomsten, in samenwerking met de gebruikersgroep op hoog niveau.

⁽²⁾ Uitvoering van de taak van het GCO in de Europese Onderzoekruimte. Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement, COM(2001) 215 van 22 april 2001.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Binnen de activiteiten van het GCO ter ondersteuning van het EU-beleid ligt het zwaartepunt bij het verstrekken van technische steun met betrekking tot vraagstukken op het gebied van milieu-bescherming, veiligheid en beveiliging van de burgers en duurzame ontwikkeling. Deze steun omvat risicobeoordeling en het testen, valideren en verfijnen van methodes, materialen en technologieën ten behoeve van een reeks beleidsonderdelen, gaande van veiligheid van levensmiddelen, chemische producten, luchtkwaliteit, waterkwaliteit en nucleaire veiligheid tot bescherming tegen fraude. Voor bijna al deze ondersteuningsactiviteiten wordt nauw samengewerkt met laboratoria en onderzoekscentra in de lidstaten en elders. Om dit mogelijk te maken heeft het GCO zijn niet-nucleaire activiteiten heringedeeld in twee kerngebieden, die worden ondersteund door horizontale competenties:

- Voeding, chemische producten en gezondheid
- Milieu en duurzame ontwikkeling

De werkzaamheden op deze kerngebieden zullen worden aangevuld door horizontale activiteiten:

- Technologische prognose
- Referentiematerialen en metingen
- Openbare veiligheid en fraudebestrijding

2. INHOUD VAN HET PROGRAMMA

2.1. Voeding, chemische producten en gezondheid

Bescherming van de gezondheid van de consumenten, met name tegen de potentieel schadelijke effecten van verontreinigende stoffen in levensmiddelen en van chemische producten, is een kern-element van het Europees beleid. Het belang dat aan dit aspect gehecht wordt blijkt uit de oprichting van een Europese voedselautoriteit en de ontwikkeling van een nieuw communautair beleid inzake chemicaliën.

Binnen het kaderprogramma 2002-2006 zal het GCO inspelen op een reeks specifieke eisen die samenhangen met het zich snel ontwikkelende communautaire beleid op het gebied van voedsel en chemicaliën. Het zal zich verder ontwikkelen als een wetenschappelijk referentie- en valideringscentrum op geselecteerde gebieden die te maken hebben met de kwaliteit en veiligheid van voedsel, de veiligheid van chemische producten, de communautaire aspecten van meet/metrologie-infrastructuur voor chemische doeleinden en informatie over gezondheidsonderwerpen. De strategie van het GCO steunt in sterke mate op intensieve samenwerking in netwerkverband met laboratoria in de lidstaten, de instandhouding van geavanceerde analytische faciliteiten, referentiemetingen en de productie van referentiematerialen, alsook op een uitgebreide kennis van de biowetenschappen, met inbegrip van proteomica en bio-informatica. Voorzieningen zoals informatiesystemen en databanken (bijvoorbeeld een moleculair register) zullen beschikbaar worden gesteld ter ondersteuning van de desbetreffende takken van het EU-beleid. Aangezien veel onderwerpen nieuw zijn en de regelgeving uiterst complex zal ook opleiding een prioriteit zijn. De werkzaamheden zullen worden toegespitst op de volgende prioriteiten:

- Voedselveiligheid en -kwaliteit
- Genetisch gemodificeerde organismen (GGO)
- Chemische producten
- Biomedische toepassingen

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Voedselveiligheid en -kwaliteit

Het accent zal liggen op de ontwikkeling en validering van betrouwbare methodes en referentiematerialen voor het opsporen van verontreinigende stoffen (natuurlijke zoals mycotoxines en door de mens geproduceerde zoals PCB's), residuen (o.a. van bestrijdingsmiddelen, groeihormonen en diergeneesmiddelen) en ingrediënten van en additieven in zowel levensmiddelen als diervoeders. De belangrijkste taak van het GCO in dezen zal erin bestaan het testen van methodes en materialen te coördineren en de goedgekeurde resultaten in te dienen ter ondersteuning van risicobeoordeling en -beheer (met name ten behoeve van de referentielaboratoria voor veterinaire residuen van de Europese Gemeenschap). Aangezien de meeste via het voedsel overgedragen ziekten veroorzaakt worden door microbiologische inclusief virale besmetting, zal de nadruk komen te liggen op de beoordeling van nieuwe benaderingen voor snelle identificatie en bewaking. Door middel van onderzoek op het gebied van genomics en proteomics zal de oorzaak worden achterhaald van een groot aantal met voedsel samenhangende problemen zoals allergene werking, alsook de aard van TSE-ziekten. Het GCO zal ervoor zorgen voldoende flexibel te blijven om het hoofd te kunnen bieden aan nieuwe problemen op het gebied van de volksgezondheid wanneer deze zich voordoen en zal een extra inspanning leveren op het gebied van de microbiologie.

Bij de normalisatie van tests en evaluaties van nieuwe gevoelige methodes voor het opsporen van BSE en TSE zal een systeem moeten worden opgezet voor de kwaliteitscontrole van grootschalige post-mortem-tests in slachthuizen, zulks in samenwerking met de desbetreffende DG's, het wetenschappelijk comité ad hoc voor TSE en vooraanstaande onderzoeklaboratoria die zich met TSE bezighouden. Het GCO zal onderzoeken hoe wordt omgegaan met specifieke risicomaterialen (controle van levensmiddelen op de aanwezigheid van weefsel uit het centrale zenuwstelsel, recycling en veilig hanteren van diermeel). Speciale aandacht zal worden besteed aan de veiligheidsaspecten van diervoeders, omdat deze de hoofdroute zijn naar de voedselketen.

Voedselkwaliteit zal een belangrijker aspect worden vanwege de relatie tussen gezondheid en voedsel. Niet alleen moet worden beoordeeld in hoeverre de etiketteringsvoorschriften worden nageleefd (opsporing van fraude en vervalsing van eetwaren), maar moet ook dringend worden gekeken naar de doeltreffendheid en/of de neveneffecten van voedingssupplementen en functionele voedingsmiddelen. Gezien de toenemende populariteit van biologisch voedsel dienen passende methodes beschikbaar te zijn om de echtheid daarvan te controleren. Het GCO zal zijn kennis op het gebied van de echtheid van levensmiddelen hoofdzakelijk aanwenden voor de controle van „nutraceuticals” en de werkzaamheid daarvan.

Prospectief technologisch onderzoek zal worden verricht naar de ontwikkeling van levensmiddelen en voedselproductieprocessen, alsook naar het effect van het voedselveiligheidsbeleid op de agrosector.

Genetisch gemodificeerde organismen (GGO)

Wat betreft de aanwezigheid van GGO in levensmiddelen en in het milieu zal het GCO voor een omvangrijke wetenschappelijke en technische ondersteuning op dit gebied zorgen. De werkzaamheden in dit verband zullen plaatsvinden in het kader van het Europese netwerk van GGO-laboratoria, dat op verzoek van de EU-lidstaten door het GCO wordt gecoördineerd. Het takenpakket omvat de ontwikkeling en validering van methodes voor het opsporen, identificeren en kwantificeren van GGO, uitbreiding van de scala aan gecertificeerde referentiematerialen (nieuwe soorten, verwerkt voedsel), ontwikkeling van biomoleculaire databanken en opleiding. Daarnaast zullen onderzoekactiviteiten (bv. met betrekking tot bemonstering en traceerbaarheid) die specifiek gericht zijn op nieuwe soorten levensmiddelen en diervoeders of op het aanpakken van het probleem van niet voor gebruik in de EU toegestane soorten worden uitgevoerd als grondslag voor de noodzakelijke regelgeving en ter bevordering van een pan-Europese harmonisatie.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Voor de bestudering van GGO in het milieu zal een nieuwe kennisbasis moeten worden opgebouwd om de genetische, agronomische en biodiversiteitsaspecten van de introductie van nieuwe organismen in het milieu te kunnen onderzoeken.

Chemische producten

Het nieuwe communautaire beleid wat betreft chemische producten zal een aanzienlijke invloed hebben op de ondersteuning die in de loop van dit kaderprogramma van het GCO zal worden verlangd. Het GCO ⁽¹⁾ heeft in dit verband tot taak een verruimde regeling voor de ontwikkeling van regelgeving inzake chemicaliën toe te passen; daarbij zullen de reeds nauwe banden met de bevoegde instanties van de lidstaten, de betrokken bedrijfstakken en internationale organisaties zoals de OESO nog worden versterkt. De ervaring en deskundigheid van het ECB op het gebied van risicobeoordeling zal ook een solide grondslag verschaffen voor belangrijk onderzoek op dit gebied.

De validering van alternatieve methodes zal aan belang winnen bij de ondersteuning van het nieuwe testprogramma ten behoeve van het nieuwe chemicaliënbeleid. Ook zal onderzoek plaatsvinden met betrekking tot de veiligheid van vaccins en de langetermijneffecten van herhaalde lage doses van potentieel gevaarlijke stoffen; het onderzoek op deze gebieden is een belangrijke wetenschappelijke uitdaging.

Tevens wordt ernaar gestreefd om via telematica gevalideerde informatie over gezondheid en geneesmiddelen uit te wisselen tussen regelgevende instanties in kandidaat-landen voor toetreding tot de EU en deze informatie tevens ter beschikking te stellen van alle gebruikersgroepen, inclusief consumenten en patiënten.

Het GCO zal een bijdrage leveren aan de risicobeoordeling van bestaande gevaarlijke stoffen, waarbij aandacht zal worden besteed aan de migratie van schadelijke verbindingen vanuit materialen die in aanraking komen met mensen en levensmiddelen, onder andere weekmakers in speelgoed, alsook aan de schadelijke effecten van cosmetica. Ook zullen prospectieve analyses worden uitgevoerd van de relatie tussen communautaire beleidsonderdelen en de mate van innovatie binnen en het concurrentievermogen van de Europese chemische industrie.

Biomedische toepassingen

Door de vergrijzing zullen de eisen die aan de gezondheidszorgsystemen in de EU worden gesteld onvermijdelijk veranderen. Het GCO is voornemens zijn kennis van materialen en van de biowetenschappen in te zetten op het gebied van biocompatibiliteit en duurzaamheid van implants en met het oog op de toepassing van optische technieken bij minimaal invasieve medische systemen. Voor deze taak moet in netwerkverband worden samengewerkt met onderzoeklaboratoria, ziekenhuizen, ondernemingen en regelgevende instanties. In dit verband zal het GCO ook werken aan een globaal aanvaard systeem voor klinische diagnostische metingen in samenwerking met de internationale federatie voor klinische chemie (richtlijnen inzake in-vitro-diagnostiek en inzake medische hulpmiddelen).

De nucleaire installaties en de voorzieningen om isotopen te produceren alsmede de deskundigheid op het gebied van de productie en het gebruik van radioactieve en stabiele isotopen zullen ook worden gebruikt voor medische doeleinden, onder andere bij nieuwe soorten kankertherapieën (α -immunotherapie, boorneutronvangsttherapie (BNCT)) en daarnaast in klinische referentiematerialen.

⁽¹⁾ Hieronder vallen ook de werkzaamheden van het Europees Bureau voor chemische stoffen (ECB) van het GCO.

2.2. Milieu en duurzame ontwikkeling

De kwaliteit en het gebruik van water, lucht en bodem, duurzaam energiegebruik en de dreigende opwarming van de aarde zijn aspecten die steeds meer aandacht krijgen vanuit de politiek. De ontwikkeling van een communautair beleid op deze gebieden vereist een adequate kennis van oorzaken, processen, effecten en tendensen. Het GCO houdt bij de vaststelling van zijn programma rekening met deze eis en zal zo zijn rol als kennis- en referentiecentrum op het gebied van milieukwesties van Europese omvang consolideren. Daartoe zal het in toenemende mate actief worden binnen referentienetwerken met lidstaten en op internationaal niveau met name met de kandidaat-landen voor toetreding. Zijn inbreng in het beleidsvormingsproces zal worden versterkt door de ontwikkeling van een hechter partnerschap met de bevoegde diensten van de Commissie en de uitvoering van technisch-economisch prospectief onderzoek over de grenzen van de verschillende beleidstakken heen. Ook zal aandacht worden besteed aan versterking van de synergie met het Europees Milieugentschap, waarbij het accent zal liggen op de verspreiding van wetenschappelijke resultaten. Het programma zal de volgende gebieden bestrijken:

- evaluatie en voorkoming van wereldwijde klimaatverandering;
- bescherming van het Europese milieu (lucht, water en bodem);
- bijdragen aan duurzame ontwikkeling (nieuwe en hernieuwbare energiebronnen, milieueffectrapportage);
- ondersteuning van GMES (Global Monitoring for Environment and Security — wereldwijde monitoring voor milieu en veiligheid).

Evaluatie en voorkoming van een ongunstige wereldwijde klimaatverandering

Het GCO zal de ontwikkeling van een EU-strategie ter bestrijding van de aardopwarming ondersteunen, en zal daarbij gebruik maken van haar gecombineerde technische en sociaal-economische kennis en haar expertise op het gebied van modellering en onderzoek. Voor de uitvoering van het Kyoto-protocol is een goed inzicht vereist in de factoren en processen die de broeikasgascycli bepalen. Een prioriteit voor het GCO is daarbij het verlenen van directe ondersteuning aan het bewakingsstelsel van de EU voor de uitstoot van broeikasgassen (Beschikking 99/296 van de Raad). Het opvullen van leemten in de kennis door specifieke onderzoekbijdragen vormt een belangrijk onderdeel van de taak van het GCO in dit verband. De werkzaamheden zullen zich toespitsen op de totstandbrenging van een referentiesysteem dat de kwaliteit van gegevens moet verbeteren en onzekerheid beperken. Een kritisch aspect is de bewaking van veranderingen in vegetatiedek, landgebruik en bosbouw op verschillende schalen (zie ook GMES). Van essentieel belang voor de uitvoering van de desbetreffende maatregelen zijn daarbij ook energiescenario's voor de toekomst alsook koolstofemissieprognoses. Beleidsalternatieven om emissies op een kosteneffectieve wijze terug te dringen zullen ook worden onderzocht. Om met zijn inspanningen een maximaal effect te bereiken zal het GCO zijn activiteiten met betrekking tot de wereldwijde klimaatverandering uitvoeren binnen een gerichte integrale opzet. Onderwerpen in verband met de uitvoering van het klimaatbeleid, vastleggen van koolstof, metingen van de luchtkwaliteit, de ozondynamiek en UV-straling in Europa kunnen eveneens worden bestudeerd.

Bescherming van het Europese milieu

- Bescherming van de luchtkwaliteit

Luchtverontreiniging is een belangrijke bron van zorg voor de Europese burgers en is ook het onderwerp van een omvangrijk

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

corpus aan regelgevingsinstrumenten (bv. CAFE). De werkzaamheden van het GCO in dit verband zullen steunen op de volgende pijlers: a) evaluatie van de emissies van voertuigen en stationaire bronnen (nieuwe emissierichtlijnen, normen voor diesel/benzine, nieuwe brandstoffen, deeltjes- en dioxine-emissies; harmonisatie/normalisatie van wereldwijd toegepaste referentietestcycli en van meetmethodes voor industriële uitstoot) en b) het produceren van referenties voor de tenuitvoerlegging en de ontwikkeling van richtlijnen op het gebied van luchtkwaliteit (analytische kwantificering van luchtverontreiniging, monitoring, technieken, normvoorbereidende werkzaamheden, methodes voor de evaluatie van het effect van het luchtkwaliteitsbeleid op de blootstelling van mensen en verontreiniging en modelleringsinstrumenten voor gegevensanalyse en vergelijkingen van scenario's voor het terugdringen van luchtverontreiniging.

Er zullen geïntegreerde intersectorale analyses van het vervoer-, energie-, gezondheids- en ondernemingsbeleid worden uitgevoerd om het effect daarvan op de omvang van emissies en omgevingsverontreiniging te bepalen. Deze werkzaamheden zullen worden verricht in het kader van uitgebreide netwerken van deskundigen, onder andere vertegenwoordigers van de auto-industrie en de energiesector.

— Waterkwaliteit

Water zal in de toekomst een essentiële grondstof zijn; de instandhouding van natuurlijke waterbronnen en het veiligstellen van drinkwater van goede kwaliteit zijn in dit verband van bijzonder belang. De kaderrichtlijn inzake water zal in de komende zes jaar dwingen tot coördinatie en harmonisatie van de bewakings- en verslagleggingsprocedures van alle bestaande communautaire regelgevingsinstrumenten ter zake. Er zal onderzoek worden uitgevoerd dat moet leiden tot een geharmoniseerde gemeenschappelijke databank over de verslagen van de lidstaten inzake de tenuitvoerlegging van de diverse met de waterkwaliteit samenhangende richtlijnen (b.v. stedelijk afvalwater, nitraten, oppervlaktewater, enz.). Het GCO zal zich concentreren op de vaststelling van ecologische parameters voor de waterkwaliteit (ook in het kader van de ondersteuning van bestaande generieke Europese metrologische infrastructuur), de inventarisatie van belangrijke verontreinigende stoffen, kwaliteitsindicatoren voor binnen- en kustwateren en de inventarisatie van microbiologische risico's, met name in afvalwater, alsook op de sociaal-economische implicaties van het nieuwe regelgevingskader. Aan de gezondheidsaspecten wordt aandacht besteed in het kader van het hoofdstuk „Voedselveiligheid en -kwaliteit” van dit programma. Er zal onderzoek naar een geïntegreerd kustbeheer worden verricht met het oog op de ontwikkeling van communautaire referentiepraktijken.

— Bodem en landschap

Bodem en landschap zijn het toneel van de meeste menselijke activiteiten en de kenmerken ervan worden bepaald door de beheerspraktijk. De milieucomponent van het landbouwbeleid, alsook verschillende onderdelen van de EU-wetgeving (bv. de waterrichtlijn, de perspectieven voor de ruimtelijke ontwikkeling, Urban Agenda, Climate Change en andere) hebben betrekking op een reeks kwesties in dit verband. Het GCO zal de ontwikkeling van een gemeenschappelijk platform voor geïntegreerde ruimtelijke analyse ten behoeve van beleidsvorming en -beoordeling ondersteunen. Stroomgebieden zullen worden gebruikt als studieobjecten voor de evaluatie van diverse processen en effecten. De omvangrijke databank die wordt beheerd door het Europees Bodembureau zal nog worden uitgebreid door het opzetten van netwerken; de lopende samenwerking met Eurostat zal eveneens worden versterkt. De nodige aandacht zal worden besteed aan de ontwikkeling van instrumenten en aan het verschaffen van informatie over natuurlijke landschappen binnen de context van bosbouw,

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

landgebruik en instandhouding van de biodiversiteit. De milieu-component van het gemeenschappelijk landbouwbeleid zal worden ondersteund wat landschapsanalyse en het gebruik van indicatoren betreft. Er zal informatie worden geproduceerd over de toestand van en veranderingen in het stedelijke en regionale milieu. Bij deze werkzaamheden zal gebruik worden gemaakt van geavanceerde teledetectietechnieken, geografische informatie-systemen en modellen van ruimtelijke processen.

Bijdragen aan duurzame ontwikkeling

Het hele GCO-programma staat in het teken van duurzame ontwikkeling en er wordt aandacht besteed aan de integratie van de economische, sociale en milieudimensie.

— Energie

Door het Kyoto-protocol is het energiedebat van doorslaggevend belang geworden, aangezien het energiegebruik en het vervoer, twee pijlers van het economische leven, belangrijke effecten hebben op de uitstoot van broeikasgassen. Het belang van nieuwe en hernieuwbare energiebronnen, alsook van energie-efficiëntie en technologie voor het handhaven van de continuïteit van de voorziening is nog eens benadrukt in een recent Groenboek en in een mededeling over duurzame energiebronnen.

De ervaring van het GCO op het gebied van duurzame energiebronnen, energiebeleid en energietechnologie zal worden benut voor ondersteuning bij het beheer van de communautaire vraagstukken die zich aandienen binnen een gedereguleerde markt; naar verwachting zullen de werkzaamheden zich concentreren op de volgende gebieden:

- ontwikkeling van referentiesystemen — door middel van geaccrediteerde laboratoria en certificeringsregelingen — op het gebied van de productie van duurzame energie (met elektriciteit uit zonne-energie als prioriteit), energieopslag en energiegebruik in gebouwen.
- evaluatie-, validerings- en modelleringsactiviteiten met betrekking tot nieuwe en conventionele energietechnologieën, met de nadruk op veiligheid, efficiëntie, winning van elektriciteit uit afval en biomassa, alsook prestaties bij de afvalverbranding.
- energiescenario's en -prognoses binnen de context van de uitstoot van broeikasgassen en evaluatie van het marktpotentieel voor technologieën op het gebied van nieuwe en hernieuwbare energiebronnen binnen een concurrentiegerichte energie-economie.

— Evaluatie van de milieukwaliteit

In toenemende mate wordt de behoefte aan een geïntegreerde evaluatie van de milieukwaliteit onderkend. Het GCO zal de op duurzame ontwikkeling gerichte strategie van de EU ondersteunen via de ontwikkeling van adequate geïntegreerde instrumenten voor beleidsevaluatie en door middel van activiteiten die ertoe moeten leiden dat de zorg voor het milieu een integrerend onderdeel van de verschillende takken van het EU-beleid wordt. Het Europees Bureau voor geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (IPPC) zal haar op de ontwikkeling van richtlijnen gerichte werkzaamheden op het gebied van de evaluatie van de beste beschikbare technologieën met het oog op het terugdringen van de verontreiniging in geselecteerde industriële sectoren voortzetten. Er is behoefte aan complexe emissiescenario's om luchtverontreiniging en wereldwijde klimaatverandering met elkaar in verband te brengen. Het afvalbeheer is een belangrijk gebied ten aanzien waarvan een geïntegreerde analyse van ontstaan tot behandeling en verwijdering van afval moet worden uitgevoerd. De integriteit van het milieu en de menselijke gezondheid is een ander gebied

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

voor geïntegreerde studies waaraan het GCO een bijdrage zal leveren. Nieuwe evaluatie-instrumenten voor en benaderingen van het aspect ecotoxicologie zullen worden ontwikkeld om onderwerpen zoals luchtverontreiniging en verontreinigende stoffen in water (hormoonontregelende stoffen, biociden en farmaceutische producten) te kunnen bestuderen. Het GCO zal ook methodologische ondersteuning verstrekken aan de integratie van milieu-overwegingen in het beleid op het gebied van ontwikkelingshulp.

Het GCO zal de EG-wetgeving inzake de uitwisseling van milieu-monitoringgegevens (ook inzake radioactiviteit) en informatie (via onderlinge vergelijking van modellen) onder normale omstandigheden en in noodsituaties helpen vormgeven.

Het GCO zal zich blijven concentreren op beleidskoppelingen en de grenzen van beleidsonderdelen overschrijdende effecten en wil hiermee een specifieke bijdrage leveren aan de totstandbrenging van een op duurzame ontwikkeling gerichte praktijk op communautair niveau.

Ondersteuning van GMES

In toenemende mate wordt de behoefte aan onpartijdige informatie over fundamentele vraagstukken die van invloed zijn op het mondiale milieu en de veiligheid van de burgers onderkend. GMES is een Europees initiatief dat gericht is op het opzetten van operationele diensten voor het verzamelen, analyseren en verspreiden van een reeks informatiecategorieën met betrekking tot veranderingen in de milieukwaliteit, beschikbaarheid en beheer van hulpbronnen, natuurlijke risico's en gevaren. Het GMES wordt opgezet vanuit het dubbele streven enerzijds het mondiale milieu in stand te houden en anderzijds de bedreigingen voor de veiligheid van de burgers te beperken of daarop te anticiperen. Het accent ligt in de eerste plaats op het gebruik van aardobservatietechnieken voor de instandhouding van een adequate langetermijnbewaking van essentiële landschapsparameters (zoals vegetatiedek, grondgebruik, aantasting of uitputting van hulpbronnen, enz.) op diverse geografische niveaus. Daarbij zal ook een beroep worden gedaan op technieken ter ondersteuning van de evaluatie van natuurlijke risico's en rampenbeheer. Het GCO zal in dit verband zijn aandacht toespitsen op de ontwikkeling van voor het EU-beleid relevante toepassingen die een bijdrage leveren aan het GMES-initiatief op de volgende drie gebieden: ondersteuning van internationale milieu-overeenkomsten, evaluatie van risico's en gevaren en evaluatie van milieustress.

2.3. Technologische prognose

De uitstippeling van het EU-beleid is in toenemende mate afhankelijk van het tijdig anticiperen op en inzicht verwerven in de ontwikkelingen op het gebied van wetenschap en technologie en in de sociaal-economische omgeving. De ervaring van het GCO met het analyseren van onderlinge relaties tussen technologie en samenleving en met het coördineren van intersectoraal en multidisciplinair prognostisch onderzoek op internationale schaal zal de doelstellingen van de Europese Onderzoekruimte (ERA) helpen verwezenlijken. Tijdens de hele looptijd van het kaderprogramma 2002-2006 zullen de activiteiten van het GCO op dit gebied gebaseerd zijn op een nauwe samenwerking met DG RTD en andere DG's die van de diensten van het GCO gebruik maken. Deze activiteiten zullen zich toespitsen op:

- Technisch-economische prognose
- Het Internationaal forum voor samenwerking op het gebied van prognoses

Technisch-economische prognose

Het GCO zal prospectieve studies op middellange tot lange termijn ondernemen met betrekking tot cruciale technologische ontwikkelingen die van invloed zijn op de EU en de daarmee samenhangende effecten op groei, duurzame ontwikkeling, werkgelegenheid, sociale cohesie en concurrentievermogen. Deze studies moeten ook achtergrondanalyses en -informatie opleveren die het GCO goed van pas zullen komen bij zijn activiteiten op zijn specifieke werkterreinen. In dit verband zullen ook prospectieve analyses worden uitgevoerd om technologische knelpunten en kansen te inventariseren, onder andere in de vorm van kwantitatieve ramingen; tevens zullen veelbelovende technologieën en de voor de inschakeling daarvan vereiste voorwaarden in kaart worden gebracht.

Het Internationaal forum voor samenwerking op het gebied van prognoses

Het GCO zal zijn werkrelatie met internationale denktanks en vooraanstaande adviseurs intensiveren door bestaande succesvolle experimenten voort te zetten (bv. het netwerk van de Europese waarnemingspost voor wetenschap en technologie (ESTO), de Groep van prominente economen) en voort te werken aan de totstandbrenging van een internationaal samenwerkingsverband voor prognoses. De beschikbaarheid van een mechanisme voor het uitwisselen van analyses met betrekking tot de belangrijkste zich aandienende uitdagingen zal met name nuttig zijn voor het promoten van de rol van Europa binnen het internationale debat over wetenschap en governance. Een gemeenschappelijk referentiesysteem voor beleidsgerichte prognostische analyses zal worden opgezet in het kader van regionale initiatieven waarbij met name aandacht zal worden besteed aan de kandidaat-landen.

2.4. Referentiematerialen en metingen

De erkenning van normen en metingen met betrekking tot producten is een belangrijk onderdeel van de uitvoering van het communautaire beleid inzake consumentenveiligheid, vrije handel, concurrentievermogen van de Europese industrie en buitenlandse betrekkingen. Het GCO zal de bestaande of in ontwikkeling zijnde Europese metrologische infrastructuur blijven ondersteunen met het oog op de productie van resultaten van bewezen kwaliteit, de ontwikkeling van specifieke referentiemetingen, de productie van gecertificeerde referentiematerialen (CRM's) ter verbetering van de mondiale acceptatie daarvan en de organisatie van internationale programma's voor de evaluatie van metingen; voorts zal het GCO grensoverschrijdende databanken opzetten ter ondersteuning van het EU-beleid. Voor alle onderdelen van het werkprogramma van het GCO zijn overeengekomen referentiemethoden en -materialen vereist, zowel wat milieu, voedselveiligheid en volksgezondheid als de nucleaire sector betreft. Naast de in de vorige punten omschreven werkzaamheden overweegt het GCO de totstandbrenging van een Europees systeem van gecertificeerde referentiematerialen te ondersteunen. Dit systeem moet het GCO in staat stellen de diensten van de Commissie deugdelijke adviezen te verstrekken wanneer daartoe in het kader van de EU-wetgeving en -praktijk aanleiding bestaat:

- BCR ⁽¹⁾ en gecertificeerde industriële referentiematerialen
- Methodes voor chemische metingen

⁽¹⁾ Bureau Communautaire de Référence — Communautair Referentiebureau.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

BCR en gecertificeerde referentiematerialen (CRM's)

Deze activiteit betreft de ontwikkeling van concepten en technieken voor de productie en certificering van referentiematerialen met het oog op de mondiale acceptatie daarvan in het kader van de overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de EU en de VS, waarbij het GCO het DG TRADE adviseert. Het GCO zal zich concentreren op de productie van CRM's en nieuwe CRM's voor de toetsing van industriële processen en producten. Bij wijze van ondersteuning ten behoeve van DG OTO zal het GCO waar dit haalbaar is zich op het gebied van de opslag en distributie in het kader van het BCR ook bezighouden met het beheer van de productie en certificering van nieuwe CRM's via indirecte acties. Nucleaire referentiematerialen die worden gebruikt voor veiligheidscontrole en kernmateriaalboekhouding zullen ook voor milieutoepassingen worden ingezet.

Chemische metingen

Het GCO zal de Commissie blijven vertegenwoordigen bij internationale instanties die verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van een wereldwijd systeem voor chemische metingen. Strategische taken in dit verband zijn onder andere de ontwikkeling van primaire meettechnieken, de productie en certificering van isotopische referentiematerialen en het opzetten van internationale programma's voor de evaluatie van metingen. De onderwerpen zijn afhankelijk van de door het EU-beleid gestelde eisen en bij de evaluaties wordt een intensief beroep gedaan op een groot aantal laboratoria, met name die welke binnen een sector of regio als referentie fungeren. Door de totstandbrenging van netwerken (het PECOMET-netwerk en MetMED) zal aan kandidaat-landen voor toetreding tot de EU en aan mediterrane landen ondersteuning worden geboden bij het opbouwen van een gestructureerd systeem voor chemische metingen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Chemische en fysische metingen

De gegevens die beschikbaar komen uit het onderzoek naar de interactie van neutronen met materie is van fundamenteel belang voor veel toepassingsgebieden. Er zullen infrastructuren worden onderhouden voor systematisch onderzoek op het gebied van basismetrie in de fysica over een breed energiebereik, waarbij de nadruk ligt op het belang daarvan voor de opleiding. De activiteit op het gebied van de radionucleidemetrie dient als ondersteuning voor de veiligheid van voedingsmiddelen, chemische stoffen en het milieu. Het GCO zal de Commissie blijven vertegenwoordigen bij internationale instanties die verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van een wereldwijd systeem voor chemische metingen. Strategische taken in dit verband zijn onder andere de ontwikkeling van primaire meettechnieken, de productie en certificering van isotopische referentiematerialen en het opzetten van internationale programma's voor de evaluatie van metingen. De onderwerpen zijn afhankelijk van de door het EU-beleid gestelde eisen en bij de evaluaties wordt een intensief beroep gedaan op een groot aantal laboratoria, met name die welke binnen een sector of regio als referentie fungeren. Door de totstandbrenging van netwerken (het PECOMET-netwerk en MetMED) zal aan kandidaat-landen voor toetreding tot de EU en aan mediterrane landen ondersteuning worden geboden bij het opbouwen van een gestructureerd systeem voor chemische metingen.

2.5. Openbare veiligheid en fraudebestrijding

Vraagstukken in de sfeer van de openbare veiligheid — proliferatie van massavernietigingswapens, mondialisering van de economie, inbreuken op de particuliere levenssfeer en kwetsbaarheid van het internet alsook natuurlijke en technologische risico's — vereisen een gecoördineerde internationale benadering. De EU biedt via een aantal mechanismen een passend kader aan en heeft verklaard fraude zonder enige tolerantie te zullen aanpakken. Deze politieke initiatieven en verplichtingen vereisen een solide wetenschappelijke en technische grondslag en het GCO richt zijn programma zo in dat het rechtstreeks op een aantal van de daardoor gestelde specifieke eisen kan inspelen. In de loop van de jaren heeft het GCO een ruime en algemeen naar waarde geschatte deskundigheid opgebouwd op het gebied van veiligheid en fraudebestrijding in het algemeen, het beheer van grootschalige informatie-infrastructuur en het omgaan met complexe systemen. Binnen het kaderprogramma 2002-2006 zal deze deskundigheid ter beschikking worden gesteld van Europese instellingen die daarvan gebruik willen maken, afhankelijk van hun prioriteiten en behoeften. De nadruk zal in sterkere mate komen te liggen op de gezamenlijke exploitatie van netwerken met andere onderzoekinstellingen en actoren, teneinde deze vorm van ondersteuning te intensiveren en te verruimen. Het GCO zal zich concentreren op de volgende onderwerpen:

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Internationale veiligheid op humanitaire grondslag
- Natuurlijke en technologische gevaren, risico's en noodsituaties
- Cyberveiligheid
- Toezicht op de naleving van EU-regelgeving en fraudebestrijding

Internationale veiligheid op humanitaire grondslag

Het GCO zal zich gericht blijven bezighouden met de technische aspecten van EU-initiatieven op het gebied van de opruiming van mijnen voor humanitaire doeleinden, in de eerste plaats om de kennis van de bestaande technologie voor het opsporen en verkennen van mijnevelden te verbeteren door middel van tests en benchmarking, in de tweede plaats om nieuwe technologieën te evalueren en in de derde plaats om EU-operaties op het gebied van mijnenopruiming transparanter en efficiënter te maken alsook sterker te profileren.

Het GCO zal via het GMES-initiatief tevens een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een Europese capaciteit die het mogelijk moet maken geïntegreerde vanuit de ruimte verkregen gegevens, milieugegevens en sociaal-economische gegevens op het juiste moment beschikbaar te stellen ten behoeve van het Europese veiligheidsbeleid. Desgewenst is het GCO bereid om zich op basis van zijn op het gebied van nucleaire veiligheidscontrole opgedane ervaring bezig te houden met de technische vraagstukken in verband met non-proliferatie en ontmanteling van massavernietigingswapens.

Natuurlijke en technologische gevaren, risico's en noodsituaties

Het GCO zal ondersteuning blijven verlenen aan initiatieven voor de ontwikkeling van een Europees kader voor prognose, evaluatie, beheer en beperking van risico's in de Gemeenschap. Binnen het kaderprogramma 2002-2006 zal het GCO voorts een systematische aanpak ontwikkelen voor het beheer van natuurlijke en technologische gevaren. Wat technologische risico's betreft — incidenten in de luchtvaart en industriële gevaren — zal het GCO zich toespitsen op de toepassing en verbetering van geharmoniseerde Europese bewakingssystemen (ECCAIRS ⁽¹⁾, MAHB ⁽²⁾, EPERC ⁽³⁾) die zullen worden uitgebreid tot de kandidaat-landen. Wat natuurlijke risico's betreft, zal het GCO ernaar streven een vergelijkbare capaciteit ten behoeve van Europa op te bouwen. Tevens zullen de inspanningen worden voortgezet om te komen tot een gemeenschappelijke Europese aanpak van overstromingen en bosbranden, met het accent op de integratie van geavanceerde modellering, conventionele en vanuit de ruimte verkregen gegevens. Ook zal een koppeling met het GMES-initiatief tot stand worden gebracht. Verschillende netwerken, onder andere het Europees netwerk van in aardbevingen gespecialiseerde technische laboratoria zullen worden opgeschaald tot het internationale niveau. Tevens zal het GCO in samenwerking met de Europese partners een netwerk van experimentele faciliteiten opzetten met het doel een gezamenlijk geïntegreerd initiatief ter bevordering van structurele veiligheid te ontwikkelen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Het GCO zal via het GMES-initiatief tevens een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een Europese capaciteit die het mogelijk moet maken geïntegreerde vanuit de ruimte verkregen gegevens, milieugegevens en sociaal-economische gegevens op het juiste moment beschikbaar te stellen ten behoeve van het Europese veiligheidsbeleid, met inbegrip van humanitaire hulp. Desgewenst is het GCO bereid om zich op basis van zijn op het gebied van nucleaire veiligheidscontrole opgedane ervaring bezig te houden met de technische vraagstukken in verband met non-proliferatie en ontmanteling van massavernietigingswapens.

Ongewijzigd

⁽¹⁾ European Coordination Centre for Aircraft mandatory accident Reporting Systems.

⁽²⁾ Major Accidents Hazard Bureau.

⁽³⁾ European Pressure Equipment Research Council.

Cyberveiligheid

Het GCO zal voortbouwen op de ervaring die het heeft opgedaan bij de ondersteuning van het betrouwbaarheidsinitiatief van de EU, systemen voor buitengerechtelijke geschillenregeling alsook van de waarnemingspost voor elektronische betalingssystemen. In nauwe samenwerking met de bevoegde diensten van de Commissie en instanties van de lidstaten voor de ontwikkeling van een passende reactie van de EU op risico's met betrekking tot cybercriminaliteit, schending van de privacy en kwetsbaarheid van het internet ondersteunen. De werkzaamheden zullen worden geconcentreerd op het ontwerpen van methodes voor een betere risico-omschrijving, criteria voor de evaluatie van technische tegenmaatregelen en het testen daarvan in faciliteiten van het GCO, alsook op het ontwikkelen van passende geharmoniseerde maatregelen, indicaties en statistieken in overleg met andere belanghebbende partijen, waaronder Europol. Ook zal het GCO een website over cybercriminaliteit verzorgen en over zijn vorderingen rapporteren aan het EU-forum dat is opgericht in het kader van de mededeling van de Commissie „De informatiemaatschappij veiliger maken door de informatie-infrastructuur beter te beveiligen en computercriminaliteit te bestrijden” (COM(2000) 890 def.).

Toezicht op de naleving van EU-regelgeving en fraudebestrijding

Het GCO ondersteunt de inspanningen van de Commissie om de doeltreffendheid van fraudebestrijdingsmaatregelen te verhogen, zowel door geavanceerde technologie ter beschikking te stellen van instanties die op EU-niveau opereren, als door de lidstaten te helpen met de toepassing van de recentste technologieën. Het GCO zal in nauwe samenwerking met de betrokken diensten van de Commissie de steun ten behoeve van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, het gemeenschappelijk visserijbeleid en het Europees fraudebestrijdingsbureau OLAF op een adequaat peil handhaven. Naast zijn verkennende werkzaamheden op het gebied van nieuwe technologische toepassingen — DNA-analyse voor vee-identificatie, interpretatie van satellietbeelden voor bewaking van het akkerbouwareaal of identificatie van vissersvaartuigen, kruiscorrelatie van isotopenanalyses van dranken en eetwaren om de inhoud en de herkomst te bepalen, het verzamelen van inlichtingen uit openbare bronnen, taaltechnologie voor de analyse van meertalige documenten — zal het GCO zijn klanten blijven voorzien van geïntegreerde kennis; deze omvat de volledige cyclus van gegevensverzameling via koppeling en exploitatie tot weergave en daarop gebaseerde ramingen.

Tevens zal het GCO zijn methodologische ervaring verder ontwikkelen teneinde op het juiste moment betrouwbare en maatschappelijk relevantere informatie ten behoeve van het beleidsvormingsproces te kunnen leveren. Voor de opstelling van officiële statistieken zal dit worden gerealiseerd via de coördinatie met Eurostat van thematische onderzoeknetwerken, waarbij het accent zal komen te liggen op kortetermijnindicatoren en de analyse van zakencycli en financiële tendensen, alsook via de ontwikkeling van een kwaliteitsborgingsmethode voor de wetenschappelijke inbreng in het governance-proces.

In toenemende mate zal belang worden gehecht aan systemen voor vroegtijdige waarschuwing en trendherkenning, voorlichting, bewustmaking en kennisuitwisseling met partnerlaboratoria in de lidstaten. Het fraudeprobleem zal niet per geval worden aangepakt maar systematisch, door de ontwikkeling van procedures en regelgeving die minder bureaucratisch zijn en intrinsiek minder fraudegevoelig.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

BIJLAGE II

INDICATIEVE VERDELING VAN HET BEDRAG

<i>(miljoen EUR)</i>	
Activiteit	Bedrag
Voeding, chemische producten en gezondheid	207
Milieu en duurzaamheid	286
Horizontale activiteiten	222
— (Technologische prognose; Referentiematerialen en -metingen; Openbare veiligheid en fraudebestrijding)	
Totaal	715 ⁽¹⁾ ⁽²⁾

⁽¹⁾ Waarvan ongeveer 6 % mag worden bestemd voor verkennend onderzoek en maximaal 2 % voor de exploitatie van de eigen GCO-resultaten en technologieoverdracht.

⁽²⁾ Dit totaal omvat de begrotingsbijdrage van het GCO die nodig is voor zijn deelname aan werkzaamheden onder contract.

<i>(miljoen EUR)</i>	
Activiteit	Bedrag
Voeding, chemische producten en gezondheid	212
Milieu en duurzaamheid	286
Horizontale activiteiten	262
— (Technologische prognose; Referentiematerialen en -metingen; Openbare veiligheid en fraudebestrijding) (222 miljoen EUR)	
— Onderzoek door opleiding; toegang tot infrastructuur (40 miljoen EUR)	
Totaal	760 ⁽¹⁾ ⁽²⁾

⁽¹⁾ Waarvan ongeveer 6 % mag worden bestemd voor verkennend onderzoek en maximaal 2 % voor de exploitatie van de eigen GCO-resultaten en technologieoverdracht.

⁽²⁾ Dit totaal omvat de begrotingsbijdrage van het GCO die nodig is voor zijn deelname aan werkzaamheden onder contract.

BIJLAGE III

SPECIFIEKE REGELS VOOR HET TENUITVOERLEGGEN VAN HET PROGRAMMA

1. De Commissie, na raadpleging van de Raad van Beheer van het GCO, voert de eigen werkzaamheden uit op basis van de in bijlage I beschreven wetenschappelijke doelstellingen en inhoud. De activiteiten in verband met deze actie worden uitgevoerd in de desbetreffende instituten van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO).
2. Bij de uitvoering van zijn activiteiten neemt het GCO, ter ondersteuning van het Europese beleidvormingsproces, waar dat nodig en haalbaar is, deel aan of organiseert netwerken van openbare en particuliere laboratoria in de lidstaten of Europese onderzoekconsortia. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan samenwerking met de industrie, met name met kleine en middelgrote ondernemingen. In derde landen gevestigde onderzoeksinstituten kunnen eveneens, in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen van artikel 6 van het kaderprogramma en, voor zover van toepassing, van overeenkomsten voor wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Gemeenschap en de betrokken derde landen, aan projecten samenwerken. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan samenwerking met onderzoekslaboratoria en -instellingen in de kandidaat-lidstaten en de landen van Midden- en Oost-Europa en de voormalige Sovjet-Unie.

Ongewijzigd

Het GCO zal ook adequate mechanismen gebruiken om ononderbroken de eisen en behoeften van zijn klanten en gebruikers vast te stellen en hen bij de desbetreffende activiteiten te betrekken.

De bij de uitvoering van de projecten verworven kennis wordt door het GCO zelf verspreid (rekening houdend met eventuele beperkingen in verband met de vertrouwelijkheid).

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

3. De begeleidende maatregelen omvatten:

- de organisatie van bezoeken van GCO-personeel van nationale laboratoria, industriële laboratoria en universiteiten
 - de bevordering van de mobiliteit van jonge wetenschappers, met name uit de kandidaat-lidstaten, waarbij in het bijzonder aandacht wordt besteed aan het stimuleren van de deelname van vrouwen
 - specialistische opleiding ter ondersteuning van het ontwikkelen en/of uitvoeren van Europees beleid, met de nadruk op multidisciplinaire aspecten
 - de organisatie van bezoeken aan de instituten van het GCO van gastwetenschappers en gedetacheerde nationale deskundigen, met name uit de kandidaat-lidstaten, waarbij in het bijzonder aandacht wordt besteed aan het stimuleren van de deelname van vrouwen
 - de systematische uitwisseling van informatie door onder meer het organiseren van wetenschappelijke seminars, workshops en colloquia en wetenschappelijke publicaties
 - de onafhankelijke wetenschappelijke en strategische beoordeling van de project- en programmaresultaten.
-

Gewijzigd voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma (Euratom) voor onderzoek en opleiding op het gebied van kernenergie (2002-2006) ⁽¹⁾

(2002/C 181 E/04)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2002) 43 def. — 2001/0125(CNS)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 31 januari 2002)

⁽¹⁾ PB C 240 E van 28.8.2001, blz. 249.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Ongewijzigd

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, en met name op artikel 7, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Bij Besluit nr. ..././Euratom heeft de Raad het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie voor activiteiten op het gebied van onderzoek en opleiding ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd) vastgesteld, dat moet worden uitgevoerd door overeenkomstig artikel 7 van het Euratom-Verdrag opgestelde onderzoek- en onderwijsprogramma's, waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.

(1) Bij Besluit nr. ..././Euratom heeft de Raad het zesde meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie voor activiteiten op het gebied van onderzoek en opleiding ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd) vastgesteld, dat moet worden uitgevoerd door overeenkomstig artikel 7 van het Euratom-Verdrag opgestelde onderzoek- en onderwijsprogramma's, waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.

(2) De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten voor de uitvoering van het kaderprogramma, die bij Besluit nr. ..././Euratom zijn vastgesteld door de Raad (hierna „regels voor deelneming” genoemd), zijn op dit programma van toepassing.

Ongewijzigd

(3) In de administratieve uitgaven van de Commissie voor de uitvoering van dit programma is rekening gehouden met het grote aantal personeelsleden dat in laboratoria in de lidstaten en in het ITER-project is gedetacheerd.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (4) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de bevordering van de mobiliteit van onderzoekers, en innovatie, in de Gemeenschap en op internationale samenwerkingsactiviteiten met derde landen en internationale organisaties. Bijzondere aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten.
- (5) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met name die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (6) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek.
- (7) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen, met name van de wetenschappelijke, industriële, gebruikers- en beleidsgemeenschappen. De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten zo nodig worden aangepast aan de behoeften van het Gemeenschapsbeleid en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.
- (4) Dit programma staat open voor deelname van landen die daartoe de nodige overeenkomsten hebben gesloten, terwijl het, met uitzondering van het kernfusieonderzoek, op projectniveau en op basis van wederzijds voordeel tevens openstaat voor deelname van entiteiten uit derde landen en internationale organisaties voor wetenschappelijke samenwerking.
- (5) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de bevordering van de mobiliteit van onderzoekers, en innovatie, in de Gemeenschap en op internationale samenwerkingsactiviteiten met derde landen en internationale organisaties. Bijzondere aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten.
- (6) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met inbegrip van die welke worden genoemd in artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en de noodzaak om rekening te houden met de maatschappelijke aanvaardbaarheid van deze werkzaamheden.
- (7) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek, en waardoor het beginsel van gelijke kansen, ongeacht gender, wordt verzekerd.
- (8) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen, met name van de wetenschappelijke, industriële, gebruikers- en beleidsgemeenschappen. De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten zo nodig worden aangepast aan de behoeften van het Gemeenschapsbeleid en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.
- (9) Deelname aan de activiteiten van dit programma wordt aangemoedigd door publicatie van de noodzakelijke informatie over inhoud, voorwaarden en procedures, die tijdig en op adequate wijze beschikbaar moet worden gemaakt aan potentiële deelnemers, met inbegrip van deelnemers uit de geassocieerde kandidaat-lidstaten en andere geassocieerde landen.

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

(8) De Commissie dient er te zijner tijd voor te zorgen dat een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden.

(9) Het Comité voor wetenschappelijk en technisch onderzoek is geraadpleegd,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Overeenkomstig het kaderprogramma wordt hierbij een specifiek programma voor onderzoek en opleiding op het gebied van kernenergie (hierna „specifiek programma” genoemd) vastgesteld voor de periode van [...] tot 31 december 2006.

2. De doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten voor het specifiek programma zijn opgenomen in bijlage I.

Artikel 2

Overeenkomstig bijlage II van het kaderprogramma belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 900 miljoen euro, inclusief een maximum van 16,5 % voor de administratieve uitgaven van de Commissie. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Artikel 3

1. De nadere bepalingen voor de financiële deelneming van de Gemeenschap aan het specifieke programma zijn die bedoeld in artikel 2, lid 2, van het kaderprogramma.

2. Het specifiek programma wordt uitgevoerd met de instrumenten die zijn gedefinieerd in bijlage III bij deze beschikking.

3. De regels voor deelneming zijn van toepassing op het specifiek programma.

GEWIJZIGD VOORSTEL

(10) De Commissie zal er te zijner tijd voor zorgen dat in een geest van openheid ten aanzien van alle betrokken actoren een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden.

(11) Het Comité voor wetenschappelijk en technisch onderzoek is geraadpleegd,

Ongewijzigd

1. Overeenkomstig het zesde kaderprogramma wordt hierbij een specifiek programma voor onderzoek en opleiding op het gebied van kernenergie (hierna „specifiek programma” genoemd) vastgesteld voor de periode van [...] tot 31 december 2006.

Ongewijzigd

Overeenkomstig bijlage II van het kaderprogramma belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 940 miljoen euro, inclusief een maximum van 16,5 % voor de administratieve uitgaven van de Commissie. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Artikel 3

Alle onderzoekwerkzaamheden uit hoofde van het specifiek programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van fundamentele ethische beginselen.

Artikel 4

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Artikel 4

1. De Commissie stelt een werkprogramma op voor de uitvoering van het specifiek programma, waarin de in bijlage I genoemde doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten, alsmede het tijdschema voor de uitvoering nader zijn omschreven.

2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met de onderzoekactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Indien nodig wordt het werkprogramma bijgewerkt.

Artikel 5

1. De Commissie is belast met de uitvoering van dit specifiek programma.

2. Voor de uitvoering van het specifiek programma wordt de Commissie bijgestaan door een raadgevend comité. De samenstelling van het comité kan variëren, afhankelijk van de onderwerpen die op de agenda van het comité staan. Wat de aspecten in verband met kernsplijting betreft, zijn de samenstelling en de interne regels en procedures van dit comité, die welke zijn vastgelegd in Besluit 84/338/Euratom, EGKS, EEG⁽¹⁾ van de Raad inzake raadgevende comités voor beheer en coördinatie. Wat de aspecten in verband met kernfusie betreft, zijn het die welke zijn vastgesteld bij het besluit van de Raad van 16 december 1980 inzake het raadgevend comité voor het fusieprogramma.

Artikel 6

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma.

2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 5 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 7

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 5

1. De Commissie stelt een werkprogramma op voor de uitvoering van het specifiek programma, waarin de in bijlage I genoemde doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten, met inbegrip van de instrumenten die op prioritaire basis moeten worden gebruikt, alsmede het tijdschema voor de uitvoering nader zijn omschreven.

2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met de onderzoekactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Indien nodig wordt het werkprogramma bijgewerkt, ook wat het gebruik van de instrumenten op prioritaire basis betreft.

Artikel 6

Ongewijzigd

Artikel 7

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 5, lid 2, van het kaderprogramma; daarbij wordt informatie over financiële aspecten gevoegd.

2. De Commissie zorgt ervoor dat de in de artikelen 5 en 6 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke monitoring en beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 8

Ongewijzigd

⁽¹⁾ PB L 177 van 4.7.1984, blz. 25.

BIJLAGE I

WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN EN GROTE LIJNEN VAN DE ACTIVITEITEN

1. INLEIDING

Kernenergie, waarmee 35 % van de elektriciteit in de Europese Unie wordt geproduceerd, is een van de elementen in de discussie over het tegengaan van de klimaatverandering en de beperking van de afhankelijkheid van de EU op energiegebied. Er zijn echter grote uitdagingen. Beheerste kernfusie is een van de langetermijnopties voor de energievoorziening, met name voor de gecentraliseerde opwekking van het basisverbruiksniveau van elektriciteit. De prioriteit gaat naar het aantonen van de wetenschappelijke en technologische haalbaarheid van fusie-energie en het bepalen van de duurzaamheid ervan. Op korte termijn moeten er oplossingen voor nucleair afval worden gevonden die aanvaardbaar zijn voor de samenleving. Met name moeten er technische oplossingen worden uitgewerkt voor het beheer van langlevend afval. Ook moeten er innovatieve concepten voor een veiliger gebruik van kernsplijting worden onderzocht als mogelijke bijdrage om de komende decennia te voorzien in de Europese vraag naar energie.

Op Europees niveau wordt op dit gebied al uitgebreid samengewerkt, ook wat de uitwisseling van wetenschappers en gemeenschappelijke onderzoeksprogramma's betreft. Wat nucleair afval en andere activiteiten betreft, zal deze samenwerking op programma- en projectniveau worden geïntensiveerd en verdiept om tot een beter gebruik van de beschikbare middelen (zowel personele middelen als experimentele faciliteiten) te komen en een gemeenschappelijk Europees standpunt ten aanzien van belangrijke problemen en benaderingen te bevorderen, in overeenstemming met de behoeften van de Europese onderzoekruimte. Er zullen relaties met nationale programma's tot stand worden gebracht en netwerkactiviteiten met derde landen, met name de VS, Canada en Japan, zullen worden bevorderd. Wat kernfusie betreft zullen de Gemeenschap en de lidstaten hun werkzaamheden in het kader van een geïntegreerd activiteitenprogramma voortzetten.

Er zal worden gezorgd voor coördinatie met het GCO-programma voor „nucleaire veiligheid en veiligheidscontrole”.

2. PRIORITAIRE THEMATISCHE ONDERZOEKGBIEDEN

2.1. Onderzoek naar fusie-energie

Doelstellingen

Fusie-energie kan in de tweede helft van de eeuw een bijdrage leveren tot de emissieloze productie van basislastelektriciteit op grote schaal. De vorderingen van het onderzoek naar fusie-energie rechtvaardigen de voortzetting van een krachtige inspanning om de langetermijndoelstelling, een fusiecentrale, te realiseren. Dankzij theoretisch werk en experimentele studies aan de bestaande

Ongewijzigd

Kernenergie, waarmee 35 % van de elektriciteit in de Europese Unie wordt geproduceerd, is een van de elementen in de discussie over het tegengaan van de klimaatverandering en de beperking van de afhankelijkheid van de EU op energiegebied. Er zijn echter grote uitdagingen. Beheerste kernfusie is een van de langetermijnopties voor de energievoorziening, met name voor de gecentraliseerde opwekking van het basisverbruiksniveau van elektriciteit. De prioriteit gaat naar het aantonen van de wetenschappelijke en technologische haalbaarheid van fusie-energie en het bepalen van de duurzaamheid ervan. Op korte termijn moeten er oplossingen voor nucleair afval worden gevonden die aanvaardbaar zijn voor de samenleving. Met name moeten er technische oplossingen worden uitgewerkt voor het beheer van langlevend afval. Ook moeten er innovatieve concepten voor een veiliger gebruik van kernsplijting worden onderzocht als mogelijke bijdrage om de komende decennia te voorzien in de Europese vraag naar energie. De hoge normen inzake stralingsbescherming in de Gemeenschap moeten op peil worden gehouden door gericht en gecoördineerd onderzoek, met name naar de effecten van lage blootstellingsniveaus.

Op Europees niveau wordt op dit gebied al uitgebreid samengewerkt, ook wat de uitwisseling van wetenschappers en gemeenschappelijke onderzoeksprogramma's betreft. Wat nucleair afval, stralingsbescherming en andere activiteiten betreft, zal deze samenwerking op programma- en projectniveau worden geïntensiveerd en verdiept om tot een beter gebruik van de beschikbare middelen (zowel personele middelen als experimentele faciliteiten) te komen en een gemeenschappelijk Europees standpunt ten aanzien van belangrijke problemen en benaderingen te bevorderen, in overeenstemming met de behoeften van de Europese onderzoekruimte. Er zullen relaties met nationale programma's tot stand worden gebracht en netwerkactiviteiten met derde landen, met name de VS, de nieuwe onafhankelijke staten van de voormalige Sovjetunie (NOS), Canada en Japan, zullen worden bevorderd. Wat kernfusie betreft zullen de Gemeenschap, de lidstaten en de met de activiteiten van het Euratom-kaderprogramma geassocieerde landen hun werkzaamheden in het kader van een geïntegreerd activiteitenprogramma voortzetten.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

machines over de gehele wereld, met name JET, zijn de wetenschappelijke en technische voorwaarden geschapen voor de bouw van een project van de volgende generatie na JET, met als doel de wetenschappelijke en technologische haalbaarheid van fusie-energie aan te tonen. De wereldwijde samenwerking bij het onderzoek naar fusie-energie heeft geleid tot het gedetailleerde engineering-ontwerp van zo'n Next Step-machine, ITER, waarmee in inductief bedrijf langdurige verbranding moet worden bereikt met een vermogensversterkingsfactor $Q > 10$ en waarmee de opwekking van 400 MW fusievermogen gedurende ongeveer 400 seconden moet worden gedemonstreerd, zodat brandende plasma's kunnen worden bestudeerd onder omstandigheden die relevant zijn voor de productie van energie.

De succesvolle voltooiing van de activiteiten in verband met het engineering-ontwerp van ITER maakt het mogelijk om in overeenstemming met het reactorbeleid van de communautaire activiteiten in verband met het onderzoek naar fusie-energie een besluit te nemen over de bouw van de Next Step. Wanneer de internationale onderhandelingen over de juridische en institutionele voorwaarden voor de oprichting van een juridische entiteit ITER en onderhandelingen over de gezamenlijke uitvoering (bouw, bedrijf, exploitatie en ontmanteling) tot een positief resultaat leiden, zou in de periode 2003-2004 kunnen worden getracht een specifiek besluit te bereiken, zodat in de periode 2005-2006 met de bouw zou kunnen worden begonnen. De periode 2003-2006 moet daarom worden gezien als een overgangperiode waarin de Europese activiteiten moeten worden gerationaliseerd omdat het programma in de eerste plaats wordt gericht op de Next Step. In het begrotingsvoorstel voor onderzoek op het gebied van fusie-energie in de periode 2003-2006 is bepaald dat van een totale toewijzing van 700 miljoen euro, een bedrag van 200 miljoen euro bestemd is om ITER te realiseren.

Om de Next Step te realiseren zullen, als en wanneer daartoe besloten wordt, aanzienlijke personele en financiële middelen vereist zijn. Als het besluit wordt genomen het project uit te voeren, zal het nodig zijn de huidige fusieactiviteiten van de Europese partners van Euratom aan te passen en organisatorische veranderingen door te voeren, met name om de Europese bijdrage aan ITER gezamenlijk in goede banen te leiden. Het bedrag van 500 miljoen euro wordt voorgesteld om het mogelijk te maken een zinvol O&O-programma voort te zetten, dat de overgang omvat tussen de activiteiten die thans plaatsvinden in het kader van de associaties⁽¹⁾ en JET en hetgeen het „begeleidende programma” moet worden op het gebied van fusiefysica en -technologie, zodra de bouw van de Next Step/ITER-machine na 2006 goed en wel op gang is.

Prioriteiten

i) *Programma van de associaties op het gebied van fysica en technologie*

Het programma van de associaties zal de volgende onderdelen bevatten:

- O&O op het gebied van fusiefysica en plasmaengineering, met nadruk op studie en evaluatie van systemen met magnetische opsluiting, met name voortzetting van de bouw van de stellarator Wendelstein 7-X en het bedrijf van de bestaande installaties in de Euratom-associaties;

GEWIJZIGD VOORSTEL

De succesvolle voltooiing van de activiteiten in verband met het engineering-ontwerp van ITER maakt het mogelijk om in overeenstemming met het reactorbeleid van de communautaire activiteiten in verband met het onderzoek naar fusie-energie een besluit te nemen over de bouw van de Next Step. Wanneer de internationale onderhandelingen over de juridische en institutionele voorwaarden voor de oprichting van een juridische entiteit ITER en onderhandelingen over de gezamenlijke uitvoering (bouw, bedrijf, exploitatie en ontmanteling) tot een positief resultaat leiden, zou in de periode 2003-2004 kunnen worden getracht een specifiek besluit te bereiken, zodat in de periode 2005-2006 met de bouw zou kunnen worden begonnen. De periode 2003-2006 moet daarom worden gezien als een overgangperiode waarin de Europese activiteiten moeten worden gerationaliseerd omdat het programma in de eerste plaats wordt gericht op de Next Step. In het begrotingsvoorstel voor onderzoek op het gebied van fusie-energie in de periode 2003-2006 is bepaald dat van een totale toewijzing van 750 miljoen euro, een bedrag van maximaal 200 miljoen euro bestemd is om ITER te realiseren.

Om de Next Step te realiseren zullen, als en wanneer daartoe besloten wordt, aanzienlijke personele en financiële middelen vereist zijn. Als het besluit wordt genomen het project uit te voeren, zal het nodig zijn de huidige fusieactiviteiten van de Europese partners van Euratom aan te passen en organisatorische veranderingen door te voeren, met name om de Europese bijdrage aan ITER gezamenlijk in goede banen te leiden. Het bedrag van 550 miljoen euro wordt voorgesteld om het mogelijk te maken een zinvol O&O-programma voort te zetten, dat de overgang omvat tussen de activiteiten die thans plaatsvinden in het kader van de associaties⁽¹⁾ en JET en hetgeen het „begeleidende programma” moet worden op het gebied van fusiefysica en -technologie, zodra de bouw van de Next Step/ITER-machine na 2006 goed en wel op gang is.

Ongewijzigd

⁽¹⁾ Opgezet in het kader van associatiecontracten tussen de Gemeenschap en entiteiten in de lidstaten.

⁽¹⁾ Opgezet in het kader van associatiecontracten tussen de Gemeenschap en entiteiten in de lidstaten.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Gestructureerde O&O-activiteiten op het gebied van fusietechnologie, met name onderzoek aan fusiematerialen en deelname aan de O&O-activiteiten in verband met de ontmanteling van JET die na afloop van de exploitatie ervan is gepland;
- Onderzoek van sociaal-economische aspecten, met nadruk op de evaluatie van de economische kosten en maatschappelijke aanvaardbaarheid van fusie-energie naast de verdere studies van veiligheids- en milieuaspecten; coördinatie van de civiele onderzoekactiviteiten van de lidstaten in verband met traagheidsopsluiting en mogelijke alternatieve concepten in het kader van een activiteit om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen; verspreiding van resultaten en voorlichting van het publiek; mobiliteit en opleiding.

In de bijdrage aan het programma van de associaties zal prioriteit worden gegeven aan multilaterale acties om activiteiten in gemeenschappelijke projecten te bundelen, zoals de activiteiten die rechtstreeks betrekking hebben op de exploitatie van JET, op de Next Step/ITER en/of de opleiding van personeel. Afhankelijk van het besluit dat wordt genomen over de realisatie van ITER en het tijdschema daarvoor zal de huidige steun van de Gemeenschap aan de activiteiten van de associaties worden bijgesteld en zal worden overwogen om de exploitatie van een aantal faciliteiten te beëindigen. Er zal worden gezorgd voor de nodige middelen om een krachtige Europese coördinatie van de fusieactiviteiten, waarvan in de loop van de jaren het nut is bewezen, te handhaven.

De omvang van het begeleidende programma in Europa op het gebied van fusiefysica en -technologie, dat nodig is om de associaties en de Europese industrie ten volle te laten profiteren van ITER, zal afhankelijk zijn van a) de omvang van het Europese aandeel in ITER en b) de plaats waar ITER wordt gevestigd. Hieraan kunnen investeringen verbonden zijn om in Europa experimenten met fusiemachines van wereldklasse te behouden nadat ITER in bedrijf is genomen en er zou een adequaat programma voor technologische ontwikkeling moeten worden opgezet.

ii) *Exploitatie van de JET faciliteiten*

De JET faciliteiten zullen verder worden geëxploiteerd in het kader van de EFDA („European Fusion Development Agreement”) om de exploitatie van de prestatieverbeteringen waaraan thans wordt gewerkt, te voltooien. Het gebruik van de JET-faciliteiten zal op een gegeven ogenblik moeten worden beëindigd om de betrokken middelen vrij te maken voor de Next Step/ITER.

iii) *Next Step/ITER*

Het voorstel voor het Euratom Kaderprogramma (2002-2006) voorziet in voortzetting van de Next Step-activiteiten om in de tweede helft van de periode te kunnen deelnemen aan de bouw ervan. Aangezien de besluiten over ITER niet alleen afhankelijk zijn van de Instellingen van de EU, maar ook van de internationale partners van de EU, moet het voorgestelde programma van activiteiten open zijn wat betreft de eventuele locatie en het kader van de Next Step/ITER en de exacte inhoud van het begeleidende eigen programma.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Het voorstel voor het Euratom Kaderprogramma (2002-2006) voorziet in voortzetting van de Next Step-activiteiten om in de tweede helft van de periode te kunnen deelnemen aan de bouw ervan. Aangezien de besluiten over ITER niet alleen afhankelijk zijn van de Instellingen van de EU, maar ook van de internationale partners van de EU, moet het voorgestelde programma van activiteiten open zijn wat betreft de eventuele locatie en het kader van de Next Step/ITER en de exacte inhoud van het begeleidende eigen programma. De voorbereidende studies voor mogelijke Europese locaties zullen worden afgerond.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

De deelname van de EU aan ITER zou moeten bestaan uit bijdragen aan de bouw van apparatuur en installaties, die zich op het terrein van de ITER-vestiging bevinden en noodzakelijk zijn voor de exploitatie, en bijdragen in de kosten in verband met het personeel en management van en de ondersteuning die wordt geboden aan het project tijdens de bouw. De omvang en aard van deze deelname zullen worden bepaald door het resultaat van de onderhandelingen met de internationale partners van de EU en de plaats waar ITER wordt gevestigd. Wanneer ITER in Europa wordt gevestigd, zal de bijdrage van de EU ook een bijdrage bevatten in de kosten die Europa als gastpartij draagt.

2.2. Behandeling en opberging van radioactief afval

Doelstellingen

Het feit dat er geen algemene overeenstemming bestaat over de wijze waarop het beheer en de opberging van afval moeten worden aangepakt, vormt een van de belangrijkste belemmeringen voor de instandhouding en het toekomstige gebruik van kernenergie. Dit geldt met name voor de opberging van langlevende afvalcomponenten in geologische formaties, waaraan niet te ontkomen valt, ongeacht de behandelingsmethode die voor verbruikte splijtstof en hoogactief afval wordt gekozen. Onderzoek als zodanig volstaat niet om maatschappelijke aanvaarding te bewerkstelligen; er is echter wel onderzoek nodig om de opbergtechnologieën te ontwikkelen en te testen, geschikte locaties te onderzoeken, meer fundamenteel wetenschappelijk inzicht te verkrijgen in de veiligheid en methodes om de veiligheid te beoordelen en om besluitvormingsprocessen te ontwikkelen die door de betrokkenen als eerlijk en rechtvaardig worden ervaren.

Er is ook onderzoek nodig om het potentieel van nieuwe reactortypes en/of splijtstofcycli te onderzoeken, teneinde splijtbaar materiaal beter te gebruiken en minder afval te produceren, waarbij aan redelijke kostenramingen moet worden voldaan, om inzicht te krijgen in de mogelijkheden om op industriële schaal veilig en tegen redelijke kosten partitionering en transmutatie uit te voeren, waarmee in theorie de risico's van het afval kunnen worden beperkt.

Onderzoekprioriteiten

i) *Onderzoek van geologische opberging*

De doelstellingen zijn een gedegen technische basis te creëren om de veiligheid van de opberging van hoogactief afval in geologische formaties aan te tonen en de ontwikkeling te bevorderen van een gemeenschappelijk Europees standpunt ten aanzien van de belangrijkste kwesties in verband met de opberging van afval.

- Verbetering van fundamentele kennis, ontwikkelen en testen van technologieën: het onderzoek wordt geconcentreerd op belangrijke fysische, chemische en biologische processen; interactie tussen de verschillende natuurlijke en kunstmatige barrières, de stabiliteit op lange termijn daarvan en middelen om opbergtechnologieën toe te passen in ondergrondse onderzoeklaboratoria.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

2.2. Beheer van radioactief afval

Ongewijzigd

Er is ook onderzoek nodig om het technisch en economisch potentieel van concepten voor opwekking van kernenergie te onderzoeken, teneinde splijtbaar materiaal beter te gebruiken en minder afval te produceren. Tevens moet het technisch en economisch potentieel worden onderzocht van partitionering en transmutatie, waarmee in theorie de risico's van het afval op industriële schaal kunnen worden beperkt.

Ongewijzigd

De doelstellingen zijn een gedegen technische basis te creëren om de veiligheid van de opberging van verbruikte splijtstof en langlevend radioactief afval in geologische formaties aan te tonen en de ontwikkeling te bevorderen van een gemeenschappelijk Europees standpunt ten aanzien van de belangrijkste kwesties in verband met de opberging van afval.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Nieuwe en betere instrumenten: het onderzoek zal worden gericht op prestatie modellen, veiligheidsanalyse en methodes om de veiligheid op lange termijn aan te tonen, waaronder sensitiviteits- en onzekerheidsanalyses, evaluatie van alternatieve maatstaven voor de prestaties en processen die betrekking hebben op de bezorgdheid van het publiek over de opberging van afval.

ii) *Partitionering en transmutatie; en nieuwe reactorconcepten*

De doelstellingen zijn praktische mogelijkheden vast te stellen om de hoeveelheden en/of risico's van het op te bergen afval te verkleinen door middel van partitionering en transmutatie en het potentieel te onderzoeken van nieuwe concepten.

- Partitionering en transmutatie: het onderzoek zal worden geconcentreerd op fundamentele evaluatie van het totale concept; demonstratie op proefschaal van de meest belovende partitioneringstechnologieën; verdere ontwikkeling van transmutatietechnologieën; en evaluatie van de industriële haalbaarheid ervan.
- Nieuwe reactorconcepten: het onderzoek zal in de eerste plaats worden geconcentreerd op de hogetemperatuurreactor (HTR), met name het energieconversiesysteem voor de directe cyclus, materiaaleigenschappen in een omgeving met helium op een hoge temperatuur, innovatieve splijfstofbekledingen, toepassingen van proceswarmte en veiligheids- en vergunningsaspecten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Nieuwe en betere instrumenten: het onderzoek zal worden gericht op modellen voor prestatie- en veiligheidsbeoordeling en methodes om de veiligheid op lange termijn aan te tonen, waaronder sensitiviteits- en onzekerheidsanalyses, en de ontwikkeling en evaluatie van alternatieve maatstaven voor de prestaties en van betere governanceprocessen die goed zijn afgestemd op de bezorgdheid van het publiek over de opberging van afval.

ii) *Partitionering en transmutatie en andere concepten die opwekking van kernenergie met minder afvalproductie mogelijk maken*

De doelstellingen zijn praktische mogelijkheden vast te stellen om de hoeveelheden en/of risico's van het op te bergen afval te verkleinen door middel van partitionering en transmutatie en het potentieel te onderzoeken van concepten die opwekking van kernenergie met minder afvalproductie mogelijk maken.

Ongewijzigd

- Concepten die gericht zijn op minder afvalproductie: het onderzoek zal worden geconcentreerd op de mogelijkheden voor een efficiënter gebruik van splijstof in bestaande reactors en van andere concepten die opwekking van kernenergie met minder afvalproductie mogelijk maken.

2.3. Stralingsbescherming

Doelstellingen

In de geneeskunde en de industrie (met inbegrip van de opwekking van kernenergie) wordt op grote schaal gebruik gemaakt van straling: de veiligheid van straling berust op een gezond beleid inzake stralingsbescherming en een doelmatige uitvoering daarvan. Het communautaire onderzoek dient ter ondersteuning van het Europese beleid en heeft bijgedragen aan het hoge beschermingsniveau dat in de praktijk wordt bereikt. Deze normen moeten worden gehandhaafd en in bepaalde gevallen verbeterd, waarbij onderzoek een essentiële rol dient te spelen. De hoofddoelstelling is het beantwoorden van onzekerheden met betrekking tot het gevaar van langdurige blootstellingen aan lage stralingsdoses (zoals die waaraan de bevolking normaal wordt blootgesteld of zoals ze in werksituaties voorkomen), wat nog steeds een controversieel wetenschappelijk probleem en beleidsvraagstuk is, en belangrijke implicaties heeft voor het gebruik van straling in de geneeskunde en in de industrie. Het communautaire onderzoek op andere gebieden wordt geconcentreerd op een betere benutting van nationale inspanningen, in de eerste plaats door middel van een doelmatiger integratie door middel van netwerken en gericht onderzoek, waar dat complementair is aan, dan wel synergie creëert met nationale programma's.

Onderzoekprioriteiten:

- Kwantificering van risico's in verband met langdurige blootstellingen aan lage doses: het onderzoek wordt geconcentreerd op epidemiologische studies van dienovereenkomstig blootgestelde populaties, aangevuld met cellulair en moleculair biologisch onderzoek naar de wisselwerking tussen straling en DNA, cellen, organen en het lichaam.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

3. ANDERE ACTIVITEITEN OP HET GEBIED VAN DE NUCLEAIRE VEILIGHEID

Doelstellingen

De doelstellingen zijn beleidsmaatregelen van de EU op het gebied van gezondheid, veiligheid en milieu te ondersteunen, en het Europese onderzoek in verband met kernsplijting en andere toepassingen van ioniserende straling beter te integreren.

Onderzoekprioriteiten

i) *Stralingsbescherming*

De doelstellingen zijn de Europese normen inzake stralingsbescherming en de wijze waarop deze worden toegepast, te onderbouwen, flexibel en snel in te spelen op nieuwe behoeften en de Europese capaciteiten uit te breiden door een betere integratie van de onderzoekactiviteiten. Het onderzoek zal worden geconcentreerd op:

- Kwantificatie van risico's van lage en langdurige doses die kenmerkend zijn voor de doses die in het milieu en op de werkplek worden aangetroffen, door epidemiologische studies van dienovereenkomstig blootgestelde populaties, aangevuld met cellulair en moleculair biologisch onderzoek. Samenwerking met Rusland en andere GOS-landen zal essentieel zijn om toegang te krijgen tot gegevens over blootgestelde populaties die hiervoor van belang zijn.
- Betere integratie van het Europese onderzoek, met name op het gebied van gezondheid en milieubescherming, radio-ecologie, management van noodsituaties en milieubeheer, medische toepassingen van straling en blootstelling aan natuurlijke stralingsbronnen.

- Medische blootstellingen en natuurlijke stralingsbronnen: verbetering van de veiligheid en de doelmatigheid van medisch gebruik van straling; betere beoordeling en beheer van natuurlijke bronnen, met name in de natuur voorkomende radioactieve materialen.
- Bescherming van het milieu en radio-ecologie: conceptuele en methodologische basis voor milieubescherming; betere beoordeling en beheer van de effecten van natuurlijke en kunstmatige stralingsbronnen op de mens en het milieu.
- Management van risico's en noodsituaties: betere benaderingen voor risicobeheersing; doelmatiger en samenhangender management van noodsituaties in Europa, met inbegrip van sanering van besmette gebieden.
- Bescherming van de werkplek: verbeterde monitoring en beheer van blootstellingen aan straling op het werk, met name in de industrie.

3. ANDERE ACTIVITEITEN OP HET GEBIED VAN DE NUCLEAIRE TECHNOLOGIEËN EN VEILIGHEID

Ongewijzigd

De doelstellingen zijn beleidsmaatregelen van de EU op het gebied van gezondheid, energie en milieu te ondersteunen, om de Europese mogelijkheden op een hoog peil te houden op relevante gebieden die niet onder de thematische prioriteiten vallen en om bij te dragen aan de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte.

Ongewijzigd

Schrappen

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

ii) manieren om kernenergie te produceren

Het doel is mogelijke innovatieve concepten voor kernenergie te onderzoeken. Het onderzoek zal worden geconcentreerd op:

- Verdere ontwikkeling van innovatieve concepten voor kernenergie waarvan is vastgesteld dat zij op langere termijn voordelen opleveren wat betreft veiligheid, en afvalbeheer, kosten en duurzaamheid.

iii) Onderwijs en opleiding

Het doel is onderwijs en opleiding in de kernwetenschappen in Europa beter te integreren om het teruglopen van de aantallen studenten en onderwijsinstellingen tegen te gaan en zodoende de nodige kennis en kunde te leveren om kernenergie en andere toepassingen van straling in de industrie en geneeskunde veilig te blijven gebruiken. De steun zal worden geconcentreerd op:

- Ontwikkeling van een meer gemeenschappelijke benadering van het onderwijs in de kernwetenschappen en -technologie in Europa en de uitvoering daarvan, met inbegrip van een betere integratie van nationale middelen en capaciteiten.

Dit zal worden aangevuld met steun voor individuele beurzen, speciale opleidingscursussen, opleidingsnetwerken en beurzen voor jonge onderzoekers uit de voormalige Sovjet Unie.

GEWIJZIGD VOORSTEL

i) Innovatieve concepten

Het doel is innovatieve concepten voor kernenergie te beoordelen en betere en veiligere procédés op het gebied van kernenergie te ontwikkelen. Het onderzoek zal worden geconcentreerd op:

- Ontwikkeling van innovatieve concepten en betere en veiligere procédés voor de opwekking en exploitatie van kernenergie waarvan is vastgesteld dat zij op langere termijn voordelen opleveren wat betreft kosten, veiligheid, milieueffecten, hulpbronnenverbruik, het tegengaan van proliferatie en de diversiteit van de toepassingsmogelijkheden.

ii) Onderwijs en opleiding

Het doel is onderwijs en opleiding op het gebied van veiligheid en stralingsbescherming in Europa beter te integreren om het teruglopen van de aantallen studenten en onderwijsinstellingen tegen te gaan en zodoende de nodige kennis en kunde te leveren om kernenergie en andere toepassingen van straling in de industrie en geneeskunde veilig te blijven gebruiken. De steun zal worden geconcentreerd op:

Ongewijzigd

Dit zal worden aangevuld met steun voor individuele beurzen, speciale opleidingscursussen, opleidingsnetwerken en beurzen voor jonge onderzoekers uit de nieuwe onafhankelijke staten en de EG-landen, en transnationale toegang tot infrastructuur.

iii) Veiligheid van bestaande kerninstallaties

Doel is de veiligheid van bestaande kerninstallaties in de lidstaten en de kandidaat-lidstaten tijdens de resterende operationele levensduur en de daaropvolgende ontmanteling te verbeteren, met gebruikmaking van de grote kennis en ervaring die in internationaal verband is verkregen uit experimenteel en theoretisch onderzoek. Het onderzoek wordt geconcentreerd op:

- installatiebeheer, met inbegrip van de verouderingseffecten en de brandstofprestaties; beheer van zware ongevallen, met name de ontwikkeling van geavanceerde numerieke simulatiecodes; integratie van de Europese mogelijkheden en de kennis die in de praktijk is opgedaan bij ontmanteling; ontwikkeling van geharmoniseerde benaderingen inzake veiligheid en beste praktijken, zowel operationeel als regulerend, op Europees niveau.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

BIJLAGE II

INDICATIEVE UITSPLITSING VAN HET BEDRAG

Soort activiteit	Bedrag (miljoen euro)
1. Prioritaire thematische onderzoekgebieden	890
1.1. Beheerste kernfusie	750
1.2. Beheer van radioactief afval	90
1.3. Stralingsbescherming	50
2. Andere activiteiten op het gebied van nucleaire technologieën en veiligheid	50
Totaal	940

BIJLAGE III

MIDDELEN VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA

Overeenkomstig het besluit van de Raad betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie voor activiteiten op het gebied van onderzoek en opleiding ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese Onderzoekruimte (2002/.../Euratom), en het besluit van de Raad betreffende de regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten aan de uitvoering van het kaderprogramma (2002/.../Euratom) maakt de Commissie bij de uitvoering van het specifieke programma gebruik van verschillende instrumenten.

Overeenkomstig de in voornoemde besluiten vastgestelde evaluatiecriteria zal de Commissie de voorstellen beoordelen op relevantie voor de doelstellingen van het programma, wetenschappelijk en technologisch topniveau, communautaire toegevoegde waarde en beheerscapaciteit van de deelnemers.

Ongewijzigd

Overeenkomstig de in voornoemde besluiten vastgestelde evaluatiecriteria zal de Commissie de voorstellen beoordelen.

In de thematische prioritaire gebieden, het beheer van radioactief afval en de stralingsbescherming, nemen de nieuwe instrumenten (geïntegreerde projecten en topnetwerken) een belangrijke plaats in omdat ze worden beschouwd als een algemeen prioritair middel voor de verwezenlijking van de doelstellingen van kritische massa, vereenvoudiging van het beheer en Europese toegevoegde waarde door het communautaire onderzoek, in vergelijking met de werkzaamheden op nationaal niveau, alsmede de integratie van de onderzoekcapaciteiten. De omvang van de projecten vormt echter geen criterium voor uitsluiting, en MKB's en andere kleine entiteiten krijgen toegang tot de nieuwe instrumenten.

De nieuwe instrumenten zullen vanaf het begin van het zesde kaderprogramma in elk thema worden gebruikt en, wanneer dat wenselijk wordt geacht, prioriteit hebben, terwijl het gebruik van de specifieke gerichte projecten en coördinatiewerkzaamheden gehandhaafd blijft.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

De OTO-werkzaamheden onder contract die worden ondernomen op het gebied van kernfusie en in het kader van contracten, overeenkomsten of juridische entiteiten waarbij de Gemeenschap partij is of waarvan zij lid is, beantwoorden aan de regels die daarvoor zijn opgesteld, overeenkomstig de besluiten betreffende de regels voor deelneming.

Bij de uitvoering van het programma kan de Commissie een beroep doen op technische bijstand.

In 2004 wordt door onafhankelijke deskundigen een evaluatie verricht van de doelmatigheid van beide typen instrumenten voor de uitvoering van het zesde kaderprogramma.

A. Nieuwe instrumenten

Ongewijzigd

A.1. Topnetwerken

Over het algemeen zullen deze netwerken bestaan uit een kerngroep van deelnemers waarbij anderen zich kunnen aansluiten. Met het oog op de totstandbrenging van een virtueel topcentrum zullen de deelnemers een belangrijk gedeelte van en eventueel zelfs al hun onderzoekactiviteiten op het betrokken gebied bundelen. Deze activiteiten zullen vaak multidisciplinair van opzet zijn en zullen worden afgestemd op langetermijndoelstellingen en dus niet op het behalen van nauwkeurig vooraf vastgestelde resultaten in de vorm van producten, procédés of diensten.

Topnetwerken beogen de versterking en ontwikkeling van de wetenschappelijke en technologische topkwaliteit van de Gemeenschap door de integratie op Europees niveau van bestaande of opkomende onderzoek- en opleidingscapaciteiten, zowel op nationaal als op regionaal niveau. Elk netwerk heeft tevens tot doel de kennis op een bepaald gebied te bevorderen door op dat gebied een kritische massa aan deskundigheid te verzamelen. Ze moeten de samenwerking tussen topcapaciteiten in universiteiten, onderzoekcentra, ondernemingen, met inbegrip van het MKB, en wetenschaps- en technologieorganisaties bevorderen. De betrokken activiteiten zijn over het algemeen gericht op langetermijn- en multidisciplinaire doelstellingen en niet zozeer op resultaten die vooraf in termen van producten, procédés of diensten zijn omschreven.

Behalve in deze geïntegreerde onderzoekactiviteiten zal het gemeenschappelijk activiteitenprogramma van het netwerk ook voorzien in integratieactiviteiten alsook in activiteiten met het oog op de verbreiding van het behaalde topniveau buiten het netwerk.

Een topnetwerk wordt gerealiseerd door een gezamenlijk activiteitenprogramma waarin enkele of eventueel alle onderzoek- en opleidingscapaciteiten en -activiteiten van de deelnemers op het betrokken gebied zijn opgenomen om een kritische massa aan deskundigheid en Europese toegevoegde waarde te bereiken. Een gezamenlijk activiteitenprogramma kan gericht zijn op de totstandbrenging van een zelfstandig virtueel topcentrum, welke kan resulteren in de ontwikkeling van de nodige middelen voor het bereiken van een duurzame integratie van de onderzoek- en opleidingscapaciteiten. Een gezamenlijk activiteitenprogramma moet alle op integratie gerichte activiteiten omvatten, alsmede activiteiten die verband houden met de spreiding van topkwaliteit en de verspreiding van resultaten buiten het netwerk.

Met het oog op de verwezenlijking van zijn doelstellingen zal het netwerk de volgende activiteiten ondernemen:

Ongewijzigd

— De door de deelnemers geïntegreerde onderzoekactiviteiten.

— De door de deelnemers geïntegreerde onderzoek- en opleidingsactiviteiten.

— Integratieactiviteiten, met name:

Ongewijzigd

— aanpassing van de onderzoekactiviteiten van de deelnemers om de complementariteit daarvan te versterken;

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- ontwikkeling en gebruik van elektronische informatie- en communicatiemiddelen en ontwikkeling van virtuele en interactieve werkwijzen;
 - uitwisseling van personeel op korte, middellange en lange termijn, beschikbaarstelling van posten voor of opleiding van onderzoekers van andere deelnemers aan het netwerk;
 - ontwikkeling en gebruik van gemeenschappelijke onderzoekinfrastructuur en aanpassing van de bestaande uitrusting met het oog op het gezamenlijke gebruik daarvan;
 - gemeenschappelijk beheer en valorisatie van de verworven kennis, alsook innovatiegerichte acties.
- Activiteiten voor verbreiding van het bereikte topniveau die afhankelijk van het geval betrekking zullen hebben op:
- opleiding van onderzoekers;
 - verspreiding van informatie over de door het netwerk behaalde resultaten alsook van de verworven kennis;
 - ondersteuning van technologische innovatie, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de inschakeling van nieuwe technologieën;
 - analyses met betrekking tot de met de onderzoekwerkzaamheden van het netwerk samenhangende vraagstukken op het raakvlak van wetenschap en samenleving.

Bij de uitvoering van een aantal van zijn activiteiten (zoals de opleiding van onderzoekers) zal het netwerk daaraan de nodige bekendheid geven door uitnodigingen tot het indienen van voorstellen te publiceren.

De omvang van een netwerk kan variëren naar gelang van het werkgebied en de onderzoekthema's. In principe is een zestal deelnemers het minimum. De financiële bijdrage van de Gemeenschap aan een topnetwerk kan gemiddeld meerdere miljoenen euro per jaar bedragen.

De voorstellen voor een netwerk moeten de volgende elementen omvatten:

- de hoofdlijnen van het gemeenschappelijke activiteitenprogramma en de inhoud daarvan in het eerste jaar, zowel wat de onderzoekactiviteiten als de integratieactiviteiten en de activiteiten ter verbreiding van het bereikte topniveau betreft;
- de rol van de deelnemers, met een opgave van de activiteiten en middelen die zij integreren;
- het functioneren van het netwerk (coördinatie en beheer van de activiteiten);

GEWIJZIGD VOORSTEL

- de hoofdlijnen van het gemeenschappelijke activiteitenprogramma en de inhoud daarvan in de eerste periode, zowel wat de onderzoekactiviteiten als de integratieactiviteiten en de activiteiten ter verbreiding van het bereikte topniveau betreft;

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- een plan voor de verspreiding van de verworven kennis en een overzicht van de vooruitzichten voor de benutting van de behaalde resultaten.

Binnen de grenzen van de oorspronkelijke bijdrage van de Gemeenschap kunnen indien nodig binnen het partnerschap deelnemers worden vervangen of kan het met nieuwe deelnemers worden uitgebreid. In de meeste gevallen zal dit gebeuren via een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

Het activiteitenprogramma moet jaarlijks worden bijgewerkt met het oog op een heroriëntering van bepaalde activiteiten of het lanceren van oorspronkelijk niet geplande acties waarbij eventueel nieuwe deelnemers zijn betrokken. De Commissie zal eventueel uitnodigingen tot het indienen van voorstellen publiceren die extra bijdragen moeten opleveren ter dekking van bijvoorbeeld de uitbreiding van de binnen het bestaande netwerk geïntegreerde activiteiten of de toetreding van nieuwe deelnemers.

De financiële bijdrage van de Gemeenschap bestaat uit een bepaald bedrag dat gekoppeld is aan de uitvoering van een pakket van werkzaamheden en dat oorspronkelijk wordt berekend op basis van de middelen die bestemd zijn voor de uitvoering van het gezamenlijk activiteitenprogramma en dat jaarlijks wordt uitgekeerd, afhankelijk van de werkzaamheden en de financiële verslagen. Als aanvulling op de middelen van de deelnemers, moet dit bedrag voldoende zijn om de integratie te stimuleren, zonder dat daardoor een financiële afhankelijkheid ontstaat die de blijvende samenwerking binnen het netwerk in gevaar kan brengen.

A.2. *Geïntegreerde projecten*

Met dit instrument wordt beoogd het Europese concurrentievermogen te versterken of belangrijke maatschappelijke problemen te helpen oplossen door het creëren van een kritische massa aan in Europa beschikbare middelen en vaardigheden op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling.

Binnen deze opzet is het dan ook de bedoeling dat met elk geïntegreerd project aantoonbare wetenschappelijke en technologische resultaten worden geboekt die kunnen worden toegepast voor de ontwikkeling van producten, procédés of diensten. De in het kader van een geïntegreerd project ondernomen activiteiten zullen per definitie doelgericht zijn, ook wanneer het risico-onderzoek betreft.

Over het algemeen zullen de deelnemers aan projecten zich groeperen rond een uit de belangrijkste deelnemers bestaande kerngroep. Het geheel van de in het kader van een geïntegreerd project ondernomen activiteiten zal worden omschreven binnen het algemene kader van een „uitvoeringsplan”, dat voorziet in activiteiten op de volgende gebieden:

Alle activiteiten in het kader van een geïntegreerd project worden omschreven in het algemene raamwerk van een „uitvoeringsplan”, dat activiteiten omvat met betrekking tot:

- onderzoek, technologische ontwikkeling en/of demonstratie;
- beheer, verspreiding en overdracht van kennis ter bevordering van innovatie;
- analyse en evaluatie van de betrokken technologieën, alsook van de factoren die bepalend zijn voor het succes van de exploitatie daarvan.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Binnen de grenzen van de oorspronkelijke bijdrage van de Gemeenschap kunnen indien nodig binnen het partnerschap deelnemers worden vervangen of kan het met nieuwe deelnemers worden uitgebreid. In de meeste gevallen zal dit gebeuren via een uitnodiging tot inschrijving op concurrentiële basis.

Ongewijzigd

De financiële bijdrage van de Gemeenschap heeft de vorm van een subsidie voor integratie, waarvan het bedrag wordt vastgesteld op basis van de waarde van de capaciteiten en middelen die alle deelnemers voornemens zijn te integreren. Hij dient als aanvulling op de middelen die door de deelnemers worden ingezet om het gezamenlijk activiteitenprogramma uit te voeren. De subsidie moet voldoende zijn om de integratie te stimuleren, zonder dat daardoor een financiële afhankelijkheid ontstaat die de blijvende samenwerking binnen het netwerk in gevaar kan brengen.

Ongewijzigd

Het doel van geïntegreerde projecten is een sterkere impuls te geven aan de concurrentiepositie van de Gemeenschap of belangrijke maatschappelijke problemen aan te pakken door het mobiliseren van een kritische massa aan middelen en deskundigheid op het gebied van onderzoek en opleiding. Voor elk geïntegreerd project worden duidelijk omschreven wetenschappelijke en technologische doelstellingen vastgesteld en elk project moet gericht zijn op het verkrijgen van specifieke resultaten die toepasbaar zijn in termen van bijvoorbeeld producten, procédés of diensten. Binnen deze doelstellingen mogen ze onderzoek op langere termijn of „riskant” onderzoek omvatten.

Geïntegreerde projecten omvatten een samenhangende reeks van deelactiviteiten die qua omvang en structuur kunnen variëren, afhankelijk van de uit te voeren taken, en die elk afzonderlijk betrekking hebben op verschillende delen van het onderzoek dat nodig is voor het bereiken van de gemeenschappelijke algemene doelstellingen, en die tot een coherent geheel zijn geïntegreerd en nauw gecoördineerd ten uitvoer worden gelegd.

Ze worden uitgevoerd op basis van globale financieringsplannen waarin bij voorkeur een aanzienlijke plaats is ingeruimd voor financiering door de publieke en de private sector, met inbegrip van financiering door de EIB en samenwerkingsregelingen zoals Eureka.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Met het oog op de verwezenlijking van deze doelstellingen kan het eveneens voorzien in activiteiten met betrekking tot:

- opleiding van onderzoekers, studenten, ingenieurs en kaderleden in het bedrijfsleven;
- ondersteuning van de invoering van nieuwe technologieën;
- informatie en communicatie en een maatschappelijke discussie over de kwesties op het raakvlak van wetenschap en samenleving die worden opgeroepen door de in het kader van het project ondernomen onderzoeksactiviteiten.

De omvang van een geïntegreerd project kan variëren naar gelang van de thema's en onderwerpen en afhankelijk van de kritische massa die nodig is om onder de beste omstandigheden de verwachte resultaten te behalen.

Schrappen

Met het geheel van de in het kader van een geïntegreerd project uitgevoerde activiteiten kan een bedrag van meerdere miljoenen en in sommige gevallen zelfs tientallen miljoenen euro gemoeid zijn.

Ongewijzigd

In de meeste gevallen zal een geïntegreerd project de vorm aannemen van een reeks specifieke acties met betrekking tot bepaalde aspecten van het voor het realiseren van de beoogde doelstellingen vereiste onderzoek, die qua omvang en opzet zullen variëren naar gelang van de uit te voeren taken, en uiterst nauwkeurig zullen worden gecoördineerd. Bij een geïntegreerd project kan het echter soms ook gaan om één grootschalig initiatief.

Schrappen

Voorstellen voor geïntegreerde projecten dienen de volgende elementen te omvatten:

Ongewijzigd

- de wetenschappelijke en technologische doelstellingen van het project;
- de hoofdlijnen van en het tijdschema voor het uitvoeringsplan, met het accent op de onderlinge ordening van de verschillende projectonderdelen;
- de verschillende stadia van de uitvoering en de in elk stadium verwachte resultaten;
- de rol van de deelnemers binnen het samenwerkingsverband en de specifieke competenties van elke deelnemer;
- de organisatie en het beheer van het project;
- een plan voor de verspreiding van de verworven kennis en de benutting van de resultaten;
- een algemene indicatieve begroting en het budget voor de verschillende activiteiten, alsook een financieringsplan waarin de verschillende bijdragen en de herkomst daarvan duidelijk worden aangegeven.

Binnen de grenzen van de oorspronkelijke bijdrage van de Gemeenschap kunnen indien nodig binnen het partnerschap deelnemers worden vervangen of kan het met nieuwe deelnemers worden uitgebreid. In de meeste gevallen zal dit gebeuren via een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

Binnen de grenzen van de oorspronkelijke bijdrage van de Gemeenschap kunnen indien nodig binnen het partnerschap deelnemers worden vervangen of kan het met nieuwe deelnemers worden uitgebreid. In de meeste gevallen zal dit gebeuren via een uitnodiging tot inschrijving op concurrentiële basis.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Het uitvoeringsplan zal jaarlijks worden bijgewerkt. Deze bijwerking kan een herschikking van bepaalde activiteiten en de lancering van nieuwe activiteiten inhouden. In dit laatste geval zal de Commissie, wanneer een aanvullende bijdrage van de Gemeenschap noodzakelijk is, deze activiteiten en de deelnemers die deze moeten uitvoeren selecteren via een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

De bijdrage van de Gemeenschap is onderdeel van een financieringsplan dat ook in andere financieringsbronnen kan voorzien, met name de instrumenten van de EIB of het EIF. Zij bedraagt maximaal 50 % van het totale budget voor het project, waarbinnen de middelen naar activiteiten zijn uitgesplitst. De bijdrage zal jaarlijks worden uitgekeerd op basis van het voorgestelde uitvoeringsplan.

B. Andere instrumenten

Voor de uitvoering van het programma kan de Commissie kiezen voor:

- specifieke gerichte projecten voor onderzoek of demonstratie-activiteiten;
- geïntegreerde infrastructuurinitiatieven in het kader waarvan activiteiten worden gecombineerd die essentieel zijn voor de versterking en de ontwikkeling van onderzoekinfrastructuur voor de levering van diensten op Europese schaal;
- acties op het gebied van mobiliteit en opleiding;
- coördinerende acties en acties voor specifieke steun voor de realisering van de vastgestelde programmadoelstellingen;
- begeleidende acties als aanvullende maatregelen bij de realisering van de programmadoelstellingen of ter voorbereiding van de toekomstige activiteiten in het kader van het communautaire beleid inzake onderzoek en technologische ontwikkeling.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

De bijdrage van de Gemeenschap heeft de vorm van een subsidie ten behoeve van de begroting, waarvan het bedrag wordt berekend als een percentage van het bedrag dat de deelnemers voor de uitvoering van het project hebben uitgetrokken, aangepast aan het type activiteit.

A.3. Geïntegreerde infrastructuurinitiatieven

In geïntegreerde infrastructuurinitiatieven worden verschillende activiteiten die van essentieel belang zijn voor de versterking en de ontwikkeling van onderzoekinfrastructuur in één enkele activiteit gebundeld, zodat diensten op Europees niveau kunnen worden geleverd. Hiertoe worden netwerkactiviteiten gecombineerd met een ondersteuningsactiviteit (zoals bijvoorbeeld in verband met transnationale toegang) of onderzoekactiviteiten die noodzakelijk zijn om de prestaties van infrastructuur te verbeteren, echter met uitzondering van de financiering van investeringen voor nieuwe infrastructuur, die alleen kunnen worden gefinancierd in het kader van specifieke ondersteuningsactiviteiten. Ze omvatten een onderdeel voor de verspreiding van kennis naar potentiële gebruikers, met inbegrip van het bedrijfsleven en met name het MKB.

Ongewijzigd

Voor de uitvoering van het programma kunnen ook andere instrumenten worden gebruikt.

Schrappen

B.1. Specifieke gerichte onderzoek- of opleidingsprojecten

- I. Specifieke gerichte onderzoekprojecten zijn gericht op de verbetering van de Europese concurrentiepositie. Ze hebben een sterk geconcentreerd karakter en kunnen een van de volgende vormen of een combinatie van beide aannemen:

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- a) een project voor onderzoek en technologische ontwikkeling dat nieuwe kennis moet opleveren om nieuwe producten, procédés en diensten aanzienlijk te verbeteren of te ontwikkelen dan wel om te voorzien in andere behoeften van de samenleving of het communautair beleid;
 - b) een demonstratieproject dat de levensvatbaarheid moet aantonen van nieuwe technologieën die potentiële economische voordelen bieden maar die niet rechtstreeks kunnen worden gecommmercialiseerd.
- II. Specifieke gerichte projecten op het gebied van opleiding zijn bedoeld om een snelle verspreiding van nieuwe kennis op Europese schaal te vergemakkelijken en de nationale activiteiten beter te integreren.

B.2. *Activiteiten voor de bevordering en ontwikkeling van menselijk potentieel en mobiliteit*

Deze activiteiten worden geconcentreerd op opleiding, ontwikkeling van deskundigheid en kennisoverdracht. Ze omvatten ondersteuning van activiteiten die door natuurlijke personen, gaststructuren, met inbegrip van opleidingsnetwerken, en door Europese onderzoekteams worden uitgevoerd.

B.3. *Coördinatiewerkzaamheden*

Coördinatiewerkzaamheden zijn bedoeld om de gecoördineerde initiatieven van een reeks onderzoek- en innovatieoperatoren te bevorderen en te ondersteunen en zodoende tot een betere integratie te komen. Ze hebben betrekking op activiteiten zoals de organisatie van conferenties, bijeenkomsten, het uitvoeren van studies, de uitwisseling van personeel, de uitwisseling en verspreiding van goede praktijken, het opzetten van informatiesystemen en deskundigengroepen, en ze kunnen zo nodig ook ondersteuning inhouden voor het definiëren, organiseren en beheren van gezamenlijke of gemeenschappelijke initiatieven.

B.4. *Specifieke ondersteunende activiteiten*

Specifieke ondersteunende activiteiten dienen ter aanvulling van de uitvoering van het kaderprogramma en kunnen worden gebruikt als hulpmiddel bij de voorbereidingen voor toekomstige beleidsactiviteiten op het gebied van communautair onderzoek en technologische ontwikkeling, met inbegrip van monitoring- en beoordelingsactiviteiten. Ze omvatten met name de transnationale toegang tot infrastructuur, conferenties, seminars, studies en analyses, werkgroepen en deskundigengroepen, operationele ondersteuning en verspreidings-, informatie- en communicatieactiviteiten, of een combinatie hiervan, al naar gelang het geval.

C. **Specifieke uitvoeringsmodaliteiten voor het onderzoek inzake beheerste kernfusie**

Schrappen

Voor de uitvoering van activiteiten op het onderzoekgebied beheerste kernfusie gelden de volgende regels.

I. **Procedures**

Projecten in het kader van werkzaamheden voor gezamenlijke rekening op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling zullen worden uitgevoerd volgens de procedures die zijn vastgesteld in:

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- de met lidstaten en geassocieerde staten of organisaties in die staten gesloten associatiecontracten,
- de overeenkomst „European Fusion Development Agreement” (EFDA),
- elke andere multilaterale overeenkomst die gesloten wordt tussen de Gemeenschap en de geassocieerde organisaties (zoals de overeenkomst over mobiliteitsbevordering) of juridische entiteiten welke na advies van het bevoegde raadgevend comité kunnen worden opgericht,
- andere contracten van beperkte duur, met name met instellingen in de lidstaten of geassocieerde staten waarmee geen associatiecontract is gesloten,
- internationale overeenkomsten die betrekking hebben op projecten welke worden uitgevoerd in het kader van een samenwerkingsverband met derde landen, zoals ITER, en door juridische entiteiten die in het kader van die overeenkomsten kunnen worden opgericht.

GEWIJZIGD VOORSTEL

II. Financiële bijdrage

De jaarlijkse financiële bijdrage ten laste van het kaderprogramma in de lopende uitgaven van de associaties en voor contracten van beperkte duur zal gedurende de looptijd van het kaderprogramma geleidelijk sterk worden teruggebracht.

De voorwaarden voor deelname van de Gemeenschap aan de werkzaamheden in verband met de gezamenlijke uitvoering van projecten in het kader van internationale samenwerkingsverbanden, zoals ITER, worden vastgesteld in de desbetreffende internationale samenwerkingsovereenkomsten en door de juridische entiteiten die in het kader van die overeenkomsten kunnen worden opgericht. Voor het beheer van de deelname door de Gemeenschap kunnen door Euratom en de geassocieerde organisaties passende juridische entiteiten of entiteiten in enige andere passende vorm worden opgericht.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

—

GEWIJZIGD VOORSTEL

OTOO-activiteiten en financiële bijdrage van de Gemeenschap volgens soort instrument

Soort instrument	OTO-activiteiten	Bijdrage van de gemeenschap ⁽¹⁾
Topnetwerken	Prioritaire thematische gebieden Andere activiteiten op het gebied van nucleaire technologie en veiligheid ⁽²⁾	Subsidie voor integratie: maximaal 25 % van de waarde van de capaciteiten en middelen die alle deelnemers voornemens zijn te integreren, als een vast bedrag om het gezamenlijk activiteitenprogramma te ondersteunen ⁽³⁾
Geïntegreerde projecten	Prioritaire thematische gebieden Andere activiteiten op het gebied van nucleaire technologie en veiligheid ⁽²⁾	Budgetsubsidie van maximaal: 50 % voor onderzoek 35 % voor demonstratie 100 % voor bepaalde andere activiteiten, zoals de opleiding van onderzoekers en het consortiumbeheer ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾
Specifieke gerichte onderzoek- of opleidingsprojecten	Prioritaire thematische gebieden ⁽²⁾ Andere activiteiten op het gebied van nucleaire technologie en veiligheid	Budgetsubsidie van maximaal 50 % van de begroting ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾
Activiteiten voor de bevordering en ontwikkeling van menselijk potentieel en mobiliteit	Prioritaire thematische gebieden Andere activiteiten op het gebied van nucleaire technologie en veiligheid	Budgetsubsidie van maximaal 100 % van de begroting ⁽⁴⁾ , eventueel als vast bedrag
Coördinatiewerkzaamheden	Prioritaire thematische gebieden Andere activiteiten op het gebied van nucleaire technologie en veiligheid	Budgetsubsidie van maximaal 100 % van de begroting ⁽⁴⁾
Specifieke ondersteunende activiteiten	Prioritaire thematische gebieden Andere activiteiten op het gebied van nucleaire technologie en veiligheid	Budgetsubsidie van maximaal 100 % van de begroting ⁽⁴⁾ ⁽⁷⁾ , eventueel als vast bedrag
Geïntegreerde initiatieven in verband met infrastructuur	Prioritaire thematische gebieden Andere activiteiten op het gebied van nucleaire technologie en veiligheid	Budgetsubsidie van 50 tot 100 % van de begroting, afhankelijk van soort activiteit ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾

⁽¹⁾ Als regel geldt dat de financiële bijdrage van de Gemeenschap de uitgaven voor werkzaamheden onder contract niet voor 100 % kan dekken, behalve bij voorstellen waarin een aankoopprijs is opgenomen die binnen de voor openbare aanbestedingsprocedures geldende voorwaarden valt of waarbij het gaat om een door de Commissie vooraf vastgesteld vast bedrag.

De financiële bijdrage van de Gemeenschap kan echter maximaal 100 % bedragen van de uitgaven van werkzaamheden onder contract, als het gaat om een aanvulling van kosten die anders door de deelnemers worden gedragen. In het specifieke geval van coördinatiewerkzaamheden kan de financiële bijdrage van de Gemeenschap maximaal 100 % bedragen van het bedrag dat nodig is voor de coördinatie van activiteiten die door de deelnemers zelf worden gefinancierd.

⁽²⁾ In goed gemotiveerde gevallen.

⁽³⁾ Dit percentage verschilt per gebied.

⁽⁴⁾ Afhankelijk van bepaalde voorwaarden kunnen bepaalde rechtspersonen, in het bijzonder publieke organen, financiering ontvangen tot maximaal 100 % van hun marginale/bijkomende kosten.

⁽⁵⁾ De steunpercentages kunnen worden gedifferentieerd overeenkomstig de regels van het communautaire kader voor staatssteun voor onderzoek en ontwikkeling, afhankelijk van de vraag of de activiteiten verband houden met onderzoek (maximaal 50 %) of demonstratie (maximaal 35 %) of met andere ondernomen activiteiten, zoals de opleiding van onderzoekers (maximaal 100 %) of het beheer van het consortium (maximaal 100 %).

⁽⁶⁾ De activiteiten van een geïntegreerd initiatief in verband met infrastructuur moeten één netwerkactiviteit (coördinatieactiviteit: maximaal 100 % van het budget) en ten minste één van de volgende activiteiten omvatten: onderzoekactiviteiten (maximaal 50 % van het budget) of dienstverleningsspecifieke activiteiten (specifieke ondersteunende activiteit, bijvoorbeeld transnationale toegang tot onderzoekinfrastructuren: maximaal 100 % van het budget).

⁽⁷⁾ Voor activiteiten ter ondersteuning van onderzoekinfrastructuur in verband met voorbereidende technische werkzaamheden (met inbegrip van haalbaarheidsstudies) en de ontwikkeling van nieuwe infrastructuur, blijft de bijdrage uit hoofde van het zesde kaderprogramma beperkt tot maximaal 50 % respectievelijk 10 % van het budget.

Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 voor onderzoek en opleiding, uit te voeren door middel van eigen werkzaamheden door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie ⁽¹⁾

(2002/C 181 E/05)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2002) 43 def. — 2001/0126(CNS)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 31 januari 2002)

⁽¹⁾ PB C 240 E van 28.8.2001, blz. 259.

ORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Ongewijzigd

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, en met name op artikel 7, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij Besluit nr. .../Euratom heeft de Raad het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie voor activiteiten op het gebied van onderzoek en opleiding ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd) vastgesteld, dat moet worden uitgevoerd door overeenkomstig artikel 7 van het Euratom-verdrag opgestelde onderzoek- en onderwijsprogramma's, waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.
- (2) De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten en voor de verspreiding van onderzoekresultaten, voor het kaderprogramma, die bij Besluit nr. .../Euratom zijn vastgesteld door de Raad, zijn op dit programma van toepassing.
- (3) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de bevordering van de mobiliteit van onderzoekers, en innovatie, in de Gemeenschap.
- (4) Voor de uitvoering van het kaderprogramma kunnen in voorkomend geval internationale samenwerkingsactiviteiten worden ondernomen, met name op grond van Hoofdstuk X van het Verdrag, met derde landen en internationale organisaties. Speciale aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (5) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met name die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (6) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek.
- (7) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen van de gebruikers van het GCO en het communautair beleid, en met inachtneming van de doelstelling van bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap. De uit hoofde van dit programma verrichte onderzoekactiviteiten moeten waar nodig aan deze behoeften en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen worden aangepast.
- (8) Het GCO moet de onderzoek- en opleidingsactiviteiten uitvoeren door middel van eigen werkzaamheden, met name de taken die bij het Verdrag aan de Commissie zijn toevertrouwd. De Commissie moet de op haar rustende taken op het gebied van kernsplijting uitvoeren, met gebruikmaking van de technische deskundigheid van het GCO.
- (9) Het GCO moet zijn activiteiten inzake innovatie en technologieoverdracht voortzetten.
- (10) Bij de uitvoering van dit programma wordt de raad van beheer van het GCO door de Commissie geraadpleegd overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van Besluit 96/282/Euratom van de Commissie van 10 april 1996 tot reorganisatie van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek ⁽⁴⁾.
- (11) De Commissie dient er te zijner tijd voor te zorgen dat een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden.
- (12) Het Comité voor wetenschappelijk en technisch onderzoek is geraadpleegd over de wetenschappelijke en technologische inhoud van dit specifiek programma.
- (13) De raad van beheer van het GCO is geraadpleegd over de wetenschappelijke en technologische inhoud van dit specifiek programma,

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

⁽⁴⁾ PB L 107 van 30.4.1996, blz. 12.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Overeenkomstig het Besluit [...] betreffende het kaderprogramma 2002-2006 (hierna „het kaderprogramma” genoemd), wordt hierbij een specifiek programma met betrekking tot eigen werkzaamheden op het gebied van onderzoek en opleiding, uit te voeren door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (hierna „het specifiek programma” genoemd), vastgesteld voor de periode van [...] tot 31 december 2006.

2. De doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten voor het specifiek programma zijn opgenomen in bijlage I.

Artikel 2

Overeenkomstig bijlage II van [Besluit [.../. . .]/het kaderprogramma], belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 330 miljoen euro. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Overeenkomstig bijlage II van [Besluit [.../. . .]/het kaderprogramma], belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 290 miljoen euro. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Artikel 3

1. De Commissie is belast met de uitvoering van het specifiek programma.

2. Het specifiek programma wordt uitgevoerd overeenkomstig de specifieke regels van bijlage III.

Ongewijzigd

Artikel 4

1. De Commissie stelt voor de uitvoering van het specifiek programma een werkprogramma op, dat beschikbaar wordt gemaakt voor alle belanghebbende partijen, en waarin de in bijlage I genoemde doelstellingen en prioriteiten alsmede het tijdschema voor de uitvoering en de uitvoeringsregelingen nader zijn omschreven.

2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met de onderzoekactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Indien nodig wordt het werkprogramma bijgewerkt.

Artikel 5

1. Bij de uitvoering van het specifiek programma wordt de Raad van beheer van het GCO door de Commissie geraadpleegd overeenkomstig Besluit 96/282/Euratom van de Commissie.

2. De Commissie stelt de Raad van beheer van het GCO regelmatig op de hoogte van de uitvoering van het specifiek programma.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 6

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma.

2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 5 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 7

De Commissie kan het GCO verzoeken, op basis van het criterium van wederzijds voordeel, projecten uit te voeren samen met in derde landen gevestigde juridische entiteiten, wanneer dit op effectieve wijze tot de uitvoering van eigen werkzaamheden bijdraagt.

Artikel 8

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

BIJLAGE I

WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN EN GROTE LIJNEN VAN DE ACTIVITEITEN

1. INLEIDING

Ongewijzigd

Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek heeft tot taak door de klant gestuurde wetenschappelijke en technische ondersteuning te leveren voor het uitstippelen, ontwikkelen, uitvoeren en volgen van beleidsmaatregelen van de Europese Unie. Het dient de gemeenschappelijke belangen van de lidstaten en is onafhankelijk van speciale, particuliere of nationale, belangen.

In de bijdrage van het GCO tot het kaderprogramma 2002-2006 zijn de aanbevelingen van recente evaluaties van het GCO ⁽¹⁾ en uit de hervorming van de Commissie voortvloeiende vereisten verwerkt. De bijdrage betreft met name:

- Sterkere gebruikersgerichtheid.
- Netwerktiviteiten om een breed kennisbestand te creëren en, in de geest van de Europese onderzoekruimte, laboratoria, bedrijven en regelgevende instanties in de lidstaten nauwer te betrekken bij W&T-ondersteuning van het EU-beleid.
- Concentratie van activiteiten op geselecteerde thema's waaronder de opleiding van onderzoekers om nucleaire deskundigheid in de EU en haar geassocieerde lidstaten te behouden.

⁽¹⁾ Rapport Davignon (2000), vijfjaarlijkse evaluatie van het GCO (2000), Wetenschappelijke audit van het GCO (1999), Audit Prioriteitstellingen (2001).

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Er zal worden gezorgd voor coördinatie met de werkzaamheden onder contract in het specifieke Euratom-programma.

Deze bijdrage komt overeen met duidelijk gebleken behoeften en verlangens, met name van de diensten van de Commissie, die naar voren worden gebracht en geüpdatet in systematische en regelmatige contacten ⁽¹⁾.

Op de gebieden waarop het GCO deskundig is, zal de bijdrage van het GCO erop gericht zijn synergieën tot stand te brengen met de desbetreffende thematische prioriteiten in de andere specifieke programma's, met name door deelname aan de werkzaamheden onder contract, met als doel in voorkomend geval waarde toe te voegen aan de werkzaamheden die daarin worden uitgevoerd (bv. door de vergelijking en validering van tests en methodes of de integratie van resultaten ten behoeve van de beleidsvorming).

2. INHOUD VAN HET PROGRAMMA

2.1. Motivering

De GCO-activiteiten op nucleair gebied zijn bedoeld ter ondersteuning van het communautaire beleid op dit gebied en specifieke verplichtingen uit hoofde van het Verdrag waarmee de Commissie is belast. Kernenergie levert ongeveer één derde van elektriciteit in de Gemeenschap en er is nog steeds waakzaamheid geboden om ervoor te zorgen dat de uitstekende staat van dienst van de Gemeenschap op veiligheidsgebied gehandhaafd blijft, de inspanningen om proliferatie te vermijden te handhaven en de verwerking en langdurige opslag van afval efficiënt te beheren. Nieuwe uitdagingen worden geboden door de uitbreiding van de Unie, de noodzaak om materiaal afkomstig van het ontwapeningsproces aan veiligheidscontrole te onderwerpen en nieuwe technologische ontwikkelingen.

Het GCO concentreert zijn activiteiten op gebieden waar bemoeienis van de Gemeenschap op zijn plaats is. Het is dan ook actief in die gevallen waar zijn pan-Europese identiteit toegevoegde waarde oplevert en activiteiten gerechtvaardigd worden door de grensoverschrijdende aspecten van nucleaire veiligheid en beveiliging of door de bezorgdheid van het publiek over dergelijke kwesties: veiligheidscontrole, non-proliferatie, beheer van radioactief afval, reactorveiligheid en stralingscontrole zullen de voorname gebieden zijn.

Het hoofddoel zal zijn de samenwerking verder te ontwikkelen door middel van netwerkactiviteiten die op Europees en mondiaal niveau een ruime consensus over een aantal van deze kwesties moeten opleveren. Voor de uitvoering van veiligheidscontrole door het Bureau Veiligheidscontrole van Euratom (ESO, Euratom Safeguards Office) en de IAEA is O&O-ondersteuning en rechtstreekse assistentie vereist. Er zal speciale aandacht worden gegeven aan samenwerking met toekomstige lidstaten van de EU. Opleidingsactiviteiten zullen een belangrijke plaats innemen in de inspanningen van het GCO om ertoe bij te dragen dat de EU de beschikking krijgt over een nieuwe generatie wetenschappers met de nodige nucleaire kennis en kunde. De belangrijkste onderzoeksgebieden zijn daarom:

⁽¹⁾ Jaarlijkse gebruikersworkshops, interservice groep van klant-DG's, bilaterale overeenkomsten, enz..

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Beheer van radioactief afval en veiligheidscontrole van nucleaire materialen.
- Veiligheid van de bestaande en innovatieve reactoren, stralingsmonitoring en medische toepassingen van nucleair onderzoek.

2.2. Beheer van radioactief afval en veiligheidscontrole van nucleaire materialen

Behandeling en opslag van verbruikte splijtstof en hoogactief afval

Om de problemen in verband met de behandeling en het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval aan te pakken, wil het GCO meer inzicht krijgen in de fundamentele fysische, chemische en materiaalkundige gegevens over actiniden en actinidehoudende producten. Het GCO zal doorgaan met het verstrekken van fundamentele nucleaire gegevens (zoals doorsneden van elementen en het gedrag onder extreme omstandigheden) die van belang zijn voor studies van het afvalbeheer en voor materiaalkunde en medische wetenschappen.

De fundamentele processen die het gedrag bepalen van bestraalde splijtstof onder de omstandigheden die optreden bij interim-opslag of langdurige geologische opberging, zullen verder worden onderzocht.

Het GCO zal doorgaan met het testen en evalueren van procédés om de afscheiding (partitionering) van radiotoxische elementen uit verbruikte splijtstof en de daarop volgende opwerking van de verkregen producten nog efficiënter te maken. Deze werkzaamheden zullen worden uitgevoerd met Europese partners in het transmutatie- en partitioneringsprogramma. Naast deze experimentele en theoretische benadering zal het GCO zijn deelname aan netwerken voortzetten en uitbreiden, waarbij het eventueel een coördinerende rol speelt zoals in de internationale werkgroep voor het ontwerp van splijtstof voor versnellergestuurde systemen.

Nucleaire veiligheidscontrole

In verband met de werkzaamheden op het gebied van de veiligheidscontrole zal directe ondersteuning worden geboden aan de inspectoraten (ESO en IAEA) en exploitanten. Bovendien zal op dit gebied basisonderzoek worden verricht om klaar te staan voor toekomstige behoeften, waaronder de voortdurende verbetering van de veiligheidscontroleactiviteiten die moeten worden aangepast aan de politieke context, met name veranderingen in de verificatieregimes, en de technologische evolutie. De activiteit omvat de ontwikkeling en beoordeling van instrumenten voor destructieve en niet-destructieve bepalingen; de levering van gecertificeerde referentiematerialen, insluiting en bewaking, opleiding van inspecteurs en de upgraden en exploitatie van laboratoria ter plaatse. Het GCO zal het centrale orgaan blijven van het ESARDA-netwerk (European Safeguards Research and Development Association).

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Veiligheid van de verschillende soorten reactoren, stralingsmonitoring en metrologie.

Ongewijzigd

Om de problemen in verband met de behandeling en het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval aan te pakken, wil het GCO meer inzicht krijgen in de fundamentele fysische, chemische en materiaalkundige gegevens over actiniden en actinidehoudende producten.

Ongewijzigd

In verband met de werkzaamheden op het gebied van de veiligheidscontrole zal directe ondersteuning worden geboden aan de inspectoraten (ESO en IAEA) en exploitanten. Bovendien zal op dit gebied basisonderzoek worden verricht om klaar te staan voor toekomstige behoeften, waaronder de voortdurende verbetering van de veiligheidscontroleactiviteiten die moeten worden aangepast aan de politieke context, met name veranderingen in de verificatieregimes, en de technologische evolutie. De activiteit omvat de ontwikkeling en beoordeling van instrumenten voor destructieve en niet-destructieve bepalingen; de levering van gecertificeerde(?) referentiematerialen, insluiting en bewaking, opleiding van inspecteurs en de upgraden en exploitatie van laboratoria ter plaatse. Het GCO zal het centrale orgaan blijven van het ESARDA-netwerk (European Safeguards Research and Development Association).

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Om het veiligheidscontrole regime aan te scherpen wordt in toenemende mate een beroep gedaan op informatietechnologieën om de efficiency te verbeteren en nieuwe maatregelen uit te voeren. Het GCO zal blijven werken aan de ontwikkeling van systemen voor milieumonitoring, monitoring met behulp van satellieten en nieuwe innovatieve data- en informatiemanagementsystemen en betere communicatie- en telebewakingstechnieken om bepaalde veiligheidscontroleactiviteiten op afstand vanuit het hoofdkwartier uit te voeren. De synergie met de werkzaamheden van het GCO op het gebied van de fraudebestrijding zal verder worden ontwikkeld.

Het GCO zal de overdracht van het technologisch „acquis communautaire” op veiligheidscontrole gebied naar de kandidaat-lidstaten blijven ondersteunen.

Het GCO is nauw betrokken bij de internationale inspanningen om clandestiene activiteiten op te sporen en de illegale handel in nucleair materiaal te bestrijden. De nucleaire forensische wetenschap zal verder worden ontwikkeld.

Van nucleaire veiligheidscontrole naar non-proliferatie van massavernietigingswapens

Het GCO zal de non-proliferatie ondersteunen door specialistische knowhow en technieken die voor nucleaire veiligheidscontrole worden gebruikt, en die in principe ook bruikbaar zijn voor verificatieregelingen voor kernwapens en andere massavernietigingswapens, aan te passen.

2.3. Veiligheid van bestaande en innovatieve reactoren, stralingsmonitoring en medische toepassingen van nucleair onderzoek

Veiligheid van bestaande en innovatieve reactoren

Het hoge veiligheidsniveau van installaties in de EU moet worden gehandhaafd. Dit geldt met name voor reactoren die nog 10 tot 50 jaar in bedrijf moeten blijven. Het GCO zal veiligheidsinstanties en exploitanten van kerncentrales steun blijven verlenen door middel van netwerkactiviteiten in verband met veroudering, detectie van schade, inspecties in bedrijf, beoordeling van de integriteit van constructies en de productie van fundamentele neutronengegevens. Gebieden waarop het GCO vanouds deskundig is en die van belang zijn voor harmonisatie binnen de EU en met het oog op de uitbreiding, zijn analyse en management van ongevallen, validering van codes, systeemanalyse en de ontwikkeling van methodes op basis van risicogegevens. De ondersteuning van het PHEBUS-programma zal worden voortgezet. Het verzamelen van experimentele gegevens en het archiveren daarvan zodat zij gemakkelijk toegankelijk zijn, zal worden ondersteund.

Een ander gebied waarop het GCO voor ondersteuning zorgt, is de ontwikkeling van een gemeenschappelijke veiligheidscultuur in de landen van Midden- en Oost-Europa. Deze activiteit omvat operationele veiligheidsmaatregelen en upgrading van installaties, integriteit van constructies, preventie en management van ongevallen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

2.3. Veiligheid van de verschillende soorten reactoren, stralingsmonitoring en metrologie

Veiligheid van de verschillende soorten reactoren

Het hoge veiligheidsniveau van installaties in de EU moet worden gehandhaafd. Dit geldt met name voor reactoren die nog 10 tot 50 jaar in bedrijf moeten blijven. Het GCO zal veiligheidsinstanties en exploitanten van kerncentrales steun blijven verlenen door middel van netwerkactiviteiten in verband met veroudering, detectie van schade, inspecties in bedrijf en beoordeling van de integriteit van constructies. Gebieden waarop het GCO vanouds deskundig is en die van belang zijn voor harmonisatie binnen de EU en met het oog op de uitbreiding, zijn analyse en management van ongevallen, validering van codes, systeemanalyse en de ontwikkeling van methodes op basis van risicogegevens. De ondersteuning van het PHEBUS-programma zal worden voortgezet. Het verzamelen van experimentele gegevens en het archiveren daarvan zodat zij gemakkelijk toegankelijk zijn, zal worden ondersteund.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

In verband met de veiligheid van splijtstoffen zal het GCO zich concentreren op mechanische en chemische interacties op het grensvlak tussen splijtstof en bekleding en op het gedrag van splijtstoffen met een hoge versplijtingsgraad. De TRANSURANUS-codes voor het gedrag van splijtstoffen zullen worden uitgebreid met nieuwe gegevens en gebruikers, waaronder wetenschappers uit Oost-Europese landen, zullen worden opgeleid.

Het GCO zal samen met de industrie en O&O-instellingen een bijdrage leveren aan de analyse en evaluatie van verschillende veiligheidsaspecten van nieuwe systemen voor energieproductie die thans in verschillende landen worden onderzocht.

Stralingsmonitoring

Onderzoek naar de manier waarop de burger en het milieu moeten worden beschermd tegen de effecten van ioniserende straling, moet gebaseerd zijn op betrouwbare dosimetrie. De jarenlange deskundigheid van het GCO op het gebied van de stralingsbescherming en het GCO-referentielaboratorium voor radionuclidemetrologie zullen worden gebruikt om nieuwe vaardigheden en verschillende nucleaire metingen te ontwikkelen.

Voor de radionuclidemetrologie worden nieuwe netwerken opgezet die ondersteuning zullen bieden op het gebied van de nucleaire veiligheid en de voedsel-, chemicaliën- en milieuveiligheid (met de opsporing van sporen van radioactiviteit en speciatie). De werkzaamheden zullen worden geconcentreerd op referentiemetrologie van radionucliden en monitoring van lage stralingsniveaus.

Medische toepassing van nucleair onderzoek

De nucleaire installaties en deskundigheid van het GCO hebben een aantal nucleaire technologieën opgeleverd die voor medische toepassingen van belang zijn. Deze technologieën zijn verkregen dank zij onderzoek naar de productie van nieuwe isotopen, de ontwikkeling van klinische referentiematerialen en ondersteuning ten behoeve van diagnostische en therapeutische hulpmiddelen. Het GCO zal de coördinatie van deze activiteiten in geheel Europa verbeteren door netwerkactiviteiten met universiteiten, nucleaire onderzoekfaciliteiten, onderzoekcentra, Europese medische beroepsverenigingen en de farmaceutische industrie.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Het GCO zal samen met de industrie en O&O-instellingen een bijdrage leveren aan de analyse en evaluatie van verschillende veiligheidsaspecten van de verschillende typen systemen voor energieproductie die thans in verschillende landen worden onderzocht.

Stralingsmonitoring en metrologie

Onderzoek naar de manier waarop de burger en het milieu moeten worden beschermd tegen de effecten van ioniserende straling, moet gebaseerd zijn op betrouwbare dosimetrie. De jarenlange deskundigheid van het GCO op het gebied van de stralingsbescherming en de metrologie zal verder op dit onderwerp worden geconcentreerd.

De radionuclidemetrologie wordt geconcentreerd op referentiemetingen en de ontwikkeling van internationale normen voor referentie-radioactiviteitsmetingen. Daarnaast wordt ondersteuning geboden bij vraagstukken in verband met nucleaire veiligheid en veiligheidscontrole, stralingsmonitoring in het kader van het Verdrag, metingen van ultra-lage stralingsniveaus.

De deskundigheid van het GCO op het gebied van opsporing van radioactiviteitsporen en speciatie wordt verder uitgebouwd in het kader van de milieubescherming.

Schrappen

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

BIJLAGE II

INDICATIEVE UITSPLITSING VAN HET BEDRAG

Activiteit	Bedrag (miljoen euro)
Beheer van radioactief afval en veiligheidscontrole van nucleaire materialen	213
Veiligheid van bestaande en innovatieve reactoren, stralingsmonitoring en medische toepassingen van nucleair onderzoek	102
Personeel belast met het toezicht op de ontmanteling van verouderde GCO-installaties	15
Totaal	330 ⁽¹⁾ ⁽²⁾

⁽¹⁾ Waarvan circa 6 % mag worden toegekend aan exploratief onderzoek en tot 2 % voor de exploitatie van eigen GCO-resultaten en technologie-overdracht.

⁽²⁾ In dit totaal is de bijdrage van het GCO aan werkzaamheden onder contract inbegrepen.

Activiteit	Bedrag (miljoen euro)
Beheer van radioactief afval en veiligheidscontrole van nucleaire materialen	186
Veiligheid van de verschillende soorten reactoren, stralingsmonitoring en metrologie	89
Personeel belast met het toezicht op de ontmanteling van verouderde GCO-installaties	15
Totaal	290 ⁽¹⁾ ⁽²⁾

⁽¹⁾ Waarvan circa 6 % mag worden toegekend aan exploratief onderzoek en tot 2 % voor de exploitatie van eigen GCO-resultaten en technologie-overdracht.

⁽²⁾ In dit totaal is de bijdrage van het GCO aan werkzaamheden onder contract inbegrepen.

BIJLAGE III

SPECIFIEKE REGELS VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA

1. De Commissie legt, na raadpleging van de Raad van Beheer van het GCO, de eigen werkzaamheden ten uitvoer op basis van de wetenschappelijke doelstellingen en inhoud die in bijlage I zijn beschreven. Deze werkzaamheden worden verricht in de desbetreffende instituten van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO).

2. In het kader van zijn werkzaamheden zal het GCO, wanneer dit zinvol en uitvoerbaar is, deelnemen aan netwerken van openbare en particuliere laboratoria in de lidstaten of dergelijke netwerken opzetten, dan wel deelnemen aan Europese onderzoekconsortia ter ondersteuning van de Europese beleidsontwikkeling. Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan de samenwerking met de industrie, met name het midden- en kleinbedrijf. Onderzoekinstellingen uit derde landen kunnen bij de projecten worden betrokken overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van artikel 6 en, voor zover van toepassing, van de overeenkomsten over wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Gemeenschap en de betrokken derde landen. Tevens zal bijzondere aandacht worden geschonken aan de samenwerking met onderzoeklaboratoria en instituten in de kandidaat-lidstaten en de landen van Midden- en Oost-Europa en de voormalige Sovjetunie.

Voorts zal gebruik worden gemaakt van geschikte mechanismen om de behoeften van de klanten en de gebruikers continu te peilen en hen bij de desbetreffende activiteiten te betrekken.

3. Het GCO zorgt zelf voor de verspreiding van de in het kader van de tenuitvoerlegging van de projecten verworven kennis (rekening houdende met eventuele beperkingen in verband met vertrouwelijkheidskwesties).

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

4. De begeleidende maatregelen omvatten:

- de organisatie van werkbezoeken van GCO-personeel aan nationale laboratoria, industriële laboratoria en universiteiten,
 - de bevordering van de mobiliteit van jonge wetenschappers, met name uit de kandidaat-lidstaten,
 - specialisatiecursussen waarbij de nadruk wordt gelegd op nucleaire deskundigheid en de nucleaire veiligheidscultuur in de Europese Unie,
 - de organisatie van werkbezoeken van de GCO-instituten van gastwetenschappers en gedetacheerde nationale deskundigen, met name uit de lidstaten,
 - systematische uitwisseling van informatie, onder meer door de organisatie van wetenschappelijke seminars, workshops en colloquia, en door wetenschappelijke publicaties,
 - onafhankelijke wetenschappelijke en strategische evaluatie van de resultaten van de projecten en programma's.
-

Voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende vaststelling van specifieke bepalingen voor de bestrijding van Afrikaanse varkenspest en houdende wijziging van Richtlijn 92/119/EEG met betrekking tot besmettelijke varkensverlamming (Teschenerziekte) en Afrikaanse varkenspest

(2002/C 181 E/06)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2002) 51 def.

(Door de Commissie ingediend op 1 februari 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op Richtlijn 92/119/EEG van de Raad van 17 december 1992 tot vaststelling van algemene communautaire maatregelen voor de bestrijding van bepaalde dierziekten en van specifieke maatregelen ten aanzien van de vesiculaire varkensziekte ⁽¹⁾, en met name op artikel 15 en artikel 24, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De algemene maatregelen van Richtlijn 92/119/EEG hebben ten doel de verdere verspreiding van bepaalde uit economisch oogpunt belangrijke dierziekten te voorkomen en met name de verplaatsingen van dieren en producten die de besmetting kunnen verspreiden, te controleren.
- (2) Het Internationaal Bureau voor Besmettelijke Veeziekten (OIE) is door de Wereldhandelsorganisatie (WTO) erkend als technische referentie-instantie. Het OIE heeft een lijst vastgesteld van de uit economisch oogpunt belangrijkste epizoötiën (lijst A).
- (3) Het is noodzakelijk en passend dat Richtlijn 92/119/EEG van toepassing is op alle epizoötiën die zijn opgenomen in lijst A, met uitzondering van die waarvoor in de communautaire regelgeving reeds specifieke voorschriften zijn vastgesteld.
- (4) Teschenerziekte staat niet meer op lijst A. Bijgevolg moet deze ziekte worden geschrapt in bijlage I bij Richtlijn 92/119/EEG.
- (5) Afrikaanse varkenspest is een uit economisch oogpunt belangrijke ziekte die in bepaalde gebieden van de Gemeenschap voorkomt en die is opgenomen in lijst A. Voor de bestrijding van deze ziekte moeten bijgevolg communautaire maatregelen worden vastgesteld.
- (6) Afrikaanse varkenspest moet worden opgenomen in de lijst in bijlage I bij Richtlijn 92/119/EEG en specifieke maatregelen voor de bestrijding ervan moeten worden vastgesteld overeenkomstig artikel 15 van die richtlijn.

- (7) Er moeten maatregelen worden vastgesteld voor de controle van verplaatsingen van varkens en producten daarvan uit gebieden waarvoor beperkende maatregelen gelden in verband met een uitbraak van Afrikaanse varkenspest. Dergelijke maatregelen moeten zijn afgestemd op die welke op communautair niveau zijn vastgesteld voor de bestrijding van andere varkensziekten, bijvoorbeeld vesiculaire varkensziekte en klassieke varkenspest.
- (8) Met name moet Richtlijn 2001/89/EG van de Raad van 23 oktober 2001 betreffende maatregelen van de Gemeenschap ter bestrijding van klassieke varkenspest ⁽²⁾ worden aangehouden als model bij de vaststelling van specifieke maatregelen voor de bestrijding van Afrikaanse varkenspest. Enkele aanpassingen zijn evenwel vereist in verband met de verschillen tussen de twee ziekten en met name dient rekening te worden gehouden met de incubatieperiode van Afrikaanse varkenspest en de mogelijkheid dat deze ziekte wordt overgedragen door vectoren.
- (9) Voorzien moet worden in een procedure voor nauwe samenwerking tussen de lidstaten en de Commissie,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp

Bij deze richtlijn worden de maatregelen vastgesteld die de Gemeenschap ten minste moet treffen met het oog op de bestrijding van Afrikaanse varkenspest.

Teschenerziekte wordt geschrapt uit de groep van ziekten waarvoor de algemene bij Richtlijn 92/119/EEG vastgestelde bestrijdingsmaatregelen van toepassing zijn.

Artikel 2

Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) „varken”: elk dier van de familie van de Suidae, inclusief wilde varkens;
- b) „wild varken”: een varken dat niet op een bedrijf wordt gehouden of gefokt;

⁽¹⁾ PB L 62 van 15.3.1993, blz. 69. Richtlijn gewijzigd bij de Akte van Toetreding van 1994.

⁽²⁾ PB L 316 van 1.12.2001, blz. 5.

- c) „bedrijf”: elk gebouw, al dan niet deel uitmakend van een landbouwbedrijf, dat gelegen is op het grondgebied van een lidstaat en waar permanent of tijdelijk varkens worden gefokt of gehouden. Slachthuizen, vervoermiddelen en omheinde gebieden waar wilde varkens worden gehouden voor de jacht, vallen niet onder deze definitie; de omvang en de structuur van die omheinde gebieden moeten zodanig zijn dat de maatregelen van artikel 5, lid 1, niet van toepassing zijn;
- d) „diagnosehandboek”: het handboek voor de diagnose van Afrikaanse varkenspest, als bedoeld in artikel 18, lid 3;
- e) „van besmetting met het virus van Afrikaanse varkenspest verdacht varken”: elk varken of elke varkenskarkas dat klinische symptomen vertoont, waarbij post-mortemlaesies worden gevonden of dat bij overeenkomstig het diagnosehandboek uitgevoerde laboratoriumtests reacties vertoont die wijzen op de mogelijke aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest;
- f) „geval van Afrikaanse varkenspest” of „met Afrikaanse varkenspest besmet varken”: elk varken of elke varkenskarkas:
- waarbij klinische symptomen of post-mortemlaesies van Afrikaanse varkenspest officieel zijn bevestigd of
 - waarbij de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest officieel is bevestigd op basis van een overeenkomstig het diagnosehandboek uitgevoerd laboratoriumonderzoek;
- g) „uitbraak van Afrikaanse varkenspest”: een bedrijf waar een of meer gevallen van Afrikaanse varkenspest zijn geconstateerd;
- h) „primaire uitbraak”: een uitbraak als bedoeld in artikel 2, onder d), van Richtlijn 82/894/EEG van de Raad ⁽¹⁾;
- i) „besmet gebied”: het deel van een lidstaat waar, als gevolg van de bevestiging van een of meer gevallen van Afrikaanse varkenspest bij wilde varkens, uitroeiingsmaatregelen zijn ingesteld overeenkomstig artikel 15 of artikel 16;
- j) „primair geval van Afrikaanse varkenspest bij wilde varkens”: elk geval van Afrikaanse varkenspest dat bij wilde varkens wordt geconstateerd in een gebied waarvoor geen maatregelen zijn ingesteld overeenkomstig artikel 15 of artikel 16;
- k) „contactbedrijf”: een bedrijf waar Afrikaanse varkenspest kan zijn ingeslept als gevolg van de ligging, de verplaatsing van personen, varkens of voertuigen, of anderszins;
- l) „eigenaar”: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die varkens bezit of die belast is met het houden van varkens, al dan niet tegen financiële vergoeding;
- m) „bevoegde autoriteit”: de bevoegde autoriteit als bedoeld in artikel 2, punt 6, van Richtlijn 90/425/EEG van de Raad ⁽²⁾;
- n) „officiële dierenarts”: de door de bevoegde autoriteit van een lidstaat aangewezen dierenarts;
- o) „verwerking”: één van de behandelingen van hoogrisicomateriaal in de zin van artikel 3 van Richtlijn 90/667/EEG van de Raad ⁽³⁾, op zodanige wijze uitgevoerd dat elk risico van verspreiding van het virus van Afrikaanse varkenspest wordt voorkomen;
- p) „doden”: het doden van varkens als bedoeld in artikel 2, punt 6, van Richtlijn 93/119/EEG van de Raad ⁽⁴⁾;
- q) „slachten”: het slachten van varkens als bedoeld in artikel 2, punt 7, van Richtlijn 93/119/EEG;
- r) „vectoren”: teken van de soort *Ornithodoros erraticus*.

Artikel 3

Melding van Afrikaanse varkenspest

1. De lidstaten zien erop toe dat de aanwezigheid of de vermoedelijke aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest verplicht en onmiddellijk bij de bevoegde autoriteit wordt gemeld.
2. Onverminderd de communautaire voorschriften inzake de melding van uitbraken van dierziekten, is de lidstaat op het grondgebied waarvan Afrikaanse varkenspest wordt bevestigd, ertoe gehouden:
 - a) overeenkomstig bijlage I melding te maken en de Commissie en de andere lidstaten in kennis te stellen van:
 - de bevestigde uitbraken van Afrikaanse varkenspest op bedrijven;
 - de bevestigde gevallen van Afrikaanse varkenspest in een slachthuis of in een vervoermiddel;
 - de bevestigde primaire gevallen van Afrikaanse varkenspest bij wilde varkens;
 - de resultaten van het overeenkomstig artikel 8 uitgevoerde epizoötiologisch onderzoek;

⁽¹⁾ PB L 378 van 31.12.1982, blz. 58. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Beschikking 2000/556/EG van de Commissie (PB L 235 van 19.9.2000, blz. 27).

⁽²⁾ PB L 224 van 18.8.1990, blz. 29. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 92/118/EEG (PB L 62 van 15.3.1993, blz. 49).

⁽³⁾ PB L 363 van 27.12.1990, blz. 51. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

⁽⁴⁾ PB L 340 van 31.12.1993, blz. 21.

- b) de Commissie en de andere lidstaten in kennis te stellen van nieuwe bevestigde gevallen van Afrikaanse varkenspest bij wilde varkens in een met Afrikaanse varkenspest besmet gebied, overeenkomstig het bepaalde in artikel 16, lid 3, onder a), en lid 4.

Artikel 4

Maatregelen ingeval de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest op een bedrijf wordt vermoed

1. De lidstaten zien erop toe dat, wanneer wordt vermoed dat een of meer varkens op een bedrijf met het virus van Afrikaanse varkenspest zijn besmet, de bevoegde autoriteit onmiddellijk een officieel onderzoek instelt om de aanwezigheid van die ziekte te bevestigen of uit te sluiten, overeenkomstig de procedures van het diagnosehandboek.

Wanneer het bedrijf door een officiële dierenarts wordt geïnspecteerd, worden ook het register en de officiële identificatiemerktekens van de varkens, als bedoeld in de artikelen 4 en 5 van Richtlijn 92/102/EEG van de Raad ⁽¹⁾, gecontroleerd.

2. Wanneer de bevoegde autoriteit van oordeel is dat de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest op een bedrijf niet kan worden uitgesloten, laat zij het bedrijf onder officieel toezicht plaatsen en bepaalt zij met name hetgeen volgt:

- a) alle varkens van alle categorieën op het bedrijf moeten worden geteld en voor elke categorie moet worden aangegeven hoeveel varkens reeds ziek, dood of waarschijnlijk besmet zijn; de lijst moet worden bijgewerkt teneinde rekening te houden met de varkens die in de betrokken periode worden geboren en sterven; de gegevens van de lijst moeten op verzoek worden overgelegd en mogen bij elke inspectie worden gecontroleerd;
- b) alle varkens op het bedrijf moeten op stal worden gehouden of worden ondergebracht op andere plaatsen waar zij kunnen worden geïsoleerd;
- c) varkens mogen het bedrijf niet binnenkomen of verlaten. De bevoegde autoriteit kan, indien nodig, bepalen dat ook andere diersoorten het bedrijf niet mogen verlaten en eisen dat adequate maatregelen worden toegepast om knaagdieren en insecten te verdelgen;
- d) varkensskarkassen mogen het bedrijf niet verlaten zonder toestemming van de bevoegde autoriteit;
- e) vlees, varkensproducten, sperma, eicellen en embryo's van varkens, diervoeders, gereedschap, materiaal en afval, waarmee Afrikaanse varkenspest kan worden overgebracht, mogen het bedrijf niet verlaten zonder toestemming van de bevoegde autoriteit; vlees, varkensproducten, sperma, eicellen en embryo's mogen het bedrijf niet verlaten om in het intracommunautaire verkeer te worden gebracht;
- f) voor alle verkeer van personen van en naar het bedrijf is de schriftelijke toestemming van de bevoegde autoriteit vereist;

- g) voor alle verkeer van voertuigen van en naar het bedrijf is de schriftelijke toestemming van de bevoegde autoriteit vereist;

h) bij de in- en uitgangen van de varkensstallen en van het bedrijf zelf moeten adequate ontsmettingsmiddelen worden gebruikt; al wie een varkensbedrijf binnenkomt of verlaat dient adequate hygiënemaatregelen in acht te nemen om het risico van verspreiding van het virus van Afrikaanse varkenspest zoveel mogelijk te beperken. Bovendien moeten alle vervoermiddelen zorgvuldig worden ontsmet vóórdat zij het bedrijf verlaten;

- i) er moet een epizoötiologisch onderzoek worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 8.

3. Wanneer zulks op grond van de epizoötiologische situatie vereist is, kan de bevoegde autoriteit:

- a) de in artikel 5, lid 1, bedoelde maatregelen toepassen voor het in lid 2 bedoelde bedrijf; wanneer de bevoegde autoriteit evenwel van oordeel is dat zulks op grond van de situatie verantwoord is, kan zij de toepassing van deze maatregelen beperken tot de varkens die ervan verdacht worden besmet of verontreinigd te zijn met het virus van Afrikaanse varkenspest en tot dat deel van het bedrijf waar die varkens worden gehouden, op voorwaarde dat deze varkens, wat huisvesting, verzorging en voeding betreft, volledig gescheiden zijn van de andere varkens op het bedrijf. In elk geval moet, wanneer de varkens worden gedood, een voldoende aantal monsters worden genomen om de aanwezigheid van het virus van Afrikaanse varkenspest te kunnen bevestigen of uitsluiten, overeenkomstig het diagnosehandboek;
- b) een tijdelijk controlegebied instellen rond het in lid 2 bedoelde bedrijf; op de varkensbedrijven in dat gebied zijn alle in de leden 1 en 2 genoemde maatregelen, of sommige ervan, van toepassing.

4. Op grond van lid 2 vastgestelde maatregelen worden pas ingetrokken wanneer de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest officieel is uitgesloten.

Artikel 5

Maatregelen ingeval de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest op een bedrijf wordt bevestigd

1. De lidstaten zien erop toe dat, wanneer de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest op een bedrijf officieel wordt bevestigd, de bevoegde autoriteit ter aanvulling van de in artikel 4, lid 2, bedoelde maatregelen, bepaalt dat:

- a) alle varkens op het bedrijf onverwijld onder officieel toezicht moeten worden gedood, waarbij elk risico van verspreiding van het virus van Afrikaanse varkenspest zowel tijdens het vervoer als tijdens het doden moet worden voorkomen;

⁽¹⁾ PB L 355 van 5.12.1992, blz. 32. Richtlijn gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

- b) overeenkomstig het diagnosehandboek, bij de varkens die worden gedood, een voldoende aantal monsters moet worden genomen om te kunnen bepalen op welke wijze het virus van Afrikaanse varkenspest op het bedrijf is binnengebracht en hoelang de besmetting reeds op het bedrijf aanwezig was voordat de ziekte is gemeld;
- c) de karkassen van de gestorven of gedode varkens onder officieel toezicht moeten worden verwerkt;
- d) het vlees van alle varkens die zijn geslacht in de periode tussen de vermoedelijke insleep van de ziekte op het bedrijf en de instelling van de officiële maatregelen, zoveel mogelijk moet worden opgespoord en onder officieel toezicht verwerkt;
- e) sperma, eicellen en embryo's van varkens, die op het bedrijf zijn verzameld in de periode tussen de vermoedelijke insleep van de ziekte op het bedrijf en de instelling van de officiële maatregelen, moeten worden opgespoord en onder officieel toezicht vernietigd, waarbij elk risico van verspreiding van het virus van Afrikaanse varkenspest moet worden voorkomen;
- f) alle mogelijk besmette stoffen en afval, zoals diervoeders, zo moeten worden behandeld dat het virus van Afrikaanse varkenspest gegarandeerd wordt vernietigd; alle mogelijk verontreinigd materiaal voor eenmalig gebruik, vooral het bij het doden gebruikte materiaal, moet worden vernietigd; deze maatregelen moeten worden uitgevoerd overeenkomstig de instructies van de officiële dierenarts;
- g) nadat de varkens zijn geruimd, alle gebouwen waarin de varkens waren ondergebracht, alle voertuigen waarmee de varkens of de karkassen ervan zijn vervoerd, en alle materieel, strooisel, mest en gier, die waarschijnlijk zijn verontreinigd, moeten worden gereinigd en ontsmet overeenkomstig artikel 12;
- h) wanneer het gaat om een primaire ziekte-uitbraak, het virusisolaat van Afrikaanse varkenspest moet worden onderworpen aan de in het diagnosehandboek vastgestelde laboratoriumtest voor de bepaling van het genetische type;
- i) een epizootologisch onderzoek moet worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 8.

2. Wanneer een uitbraak is bevestigd in een laboratorium, een dierentuin, een wildpark of een omheind gebied waar varkens worden gehouden voor wetenschappelijke doeleinden of in verband met de bescherming van de soort of van zeldzame rassen, kan de betrokken lidstaat besluiten dat van de in lid 1, onder a) en e), vastgestelde bepalingen mag worden afgeweken, op voorwaarde dat de fundamentele belangen van de Gemeenschap niet in gevaar komen.

Dat besluit dient onmiddellijk aan de Commissie te worden gemeld.

In alle gevallen dient de Commissie de situatie met de betrokken lidstaat onmiddellijk en in het Permanent Veterinair Comité zo spoedig mogelijk opnieuw te bezien. Indien nodig,

worden volgens de in artikel 24, lid 2, bedoelde procedure maatregelen vastgesteld om verspreiding van de ziekte te voorkomen.

Artikel 6

Maatregelen ingeval de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest wordt bevestigd op bedrijven met verschillende productie-eenheden

1. Wanneer de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest wordt bevestigd op een bedrijf met twee of meer afzonderlijke productie-eenheden, kan de bevoegde autoriteit, teneinde het volledig afmesten van varkens op de gezonde varkensproductie-eenheden mogelijk te maken, beslissen ten aanzien van die eenheden een afwijking van artikel 5, lid 1, onder a), toe te staan, op voorwaarde dat de officiële dierenarts bevestigt dat de structuur en de omvang van en de afstand tussen deze productie-eenheden en de daar uitgevoerde verrichtingen van zodanige aard zijn dat de productie-eenheden, op het vlak van huisvesting, verzorging en voeding, volledig gescheiden zijn, zodat het virus zich niet van de ene productie-eenheid naar de andere kan verspreiden.

2. Wanneer van de in lid 1 bedoelde afwijking gebruik wordt gemaakt, stellen de lidstaten de daarvoor vereiste uitvoeringsbepalingen vast met inachtneming van de veterinaire rechtelijke garanties die kunnen worden gegeven.

3. De lidstaten die gebruik maken van deze afwijking, stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis. In alle gevallen dient de Commissie de situatie met de betrokken lidstaat onmiddellijk en in het Permanent Veterinair Comité zo spoedig mogelijk opnieuw te bezien. Indien nodig, worden volgens de in artikel 24, lid 2, bedoelde procedure maatregelen vastgesteld om verspreiding van de ziekte te voorkomen.

Artikel 7

Maatregelen op contactbedrijven

1. Een bedrijf wordt als contactbedrijf aangemerkt, wanneer de officiële dierenarts constateert of, op basis van het epizootologisch onderzoek overeenkomstig artikel 8, van oordeel is dat Afrikaanse varkenspest kan zijn ingeslept van andere bedrijven naar een bedrijf als bedoeld in artikel 4 of artikel 5, of van het bedrijf als bedoeld in artikel 4 of artikel 5 naar een ander bedrijf.

Artikel 4 is dan van toepassing op die contactbedrijven, totdat de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest officieel is uitgesloten.

2. De bevoegde autoriteit past de in artikel 5, lid 1, vastgelegde maatregelen toe op de in lid 1 bedoelde contactbedrijven, indien dat op grond van de epizootologische situatie vereist is.

Wanneer de varkens worden gedood, wordt overeenkomstig het diagnosehandboek een voldoende aantal monsters genomen om de aanwezigheid van het virus van Afrikaanse varkenspest op het betrokken bedrijf te kunnen bevestigen of uitsluiten.

*Artikel 8***Epizoötiologisch onderzoek**

De lidstaten zien erop toe dat het epizoötiologisch onderzoek in verband met een vermoedelijke besmetting met of een uitbraak van Afrikaanse varkenspest, wordt uitgevoerd op basis van vragenlijsten die zijn opgesteld in het kader van de in artikel 21 bedoelde rampenplannen.

Dat epizoötiologisch onderzoek heeft ten minste betrekking op:

- a) de periode waarin het virus van Afrikaanse varkenspest op het bedrijf aanwezig kan zijn geweest vóórdat de ziekte werd gemeld of vermoed;
- b) de mogelijke oorsprong van Afrikaanse varkenspest op het bedrijf en de identificatie van andere bedrijven met varkens die uit dezelfde bron kunnen zijn besmet of verontreinigd.
- c) het verkeer van personen, voertuigen, varkens, karkassen, sperma, vectoren, vlees of materiaal waarmee het virus van en naar het betrokken bedrijf kan zijn versleept.

Indien uit de resultaten van het onderzoek zou blijken dat Afrikaanse varkenspest van of naar bedrijven in andere lidstaten kan zijn verspreid, moeten de Commissie en de betrokken lidstaten daarvan onmiddellijk in kennis worden gesteld.

*Artikel 9***Instelling van beschermingsgebieden en van toezichtsgebieden**

1. Zodra de diagnose van Afrikaanse varkenspest bij varkens op een bedrijf officieel is bevestigd, stelt de bevoegde autoriteit een beschermingsgebied in met een straal van ten minste 3 km en een toezichtsgebied met een straal van ten minste 10 km rond de plaats waar de uitbraak zich heeft voorgedaan.

In de beschermingsgebieden en de toezichtsgebieden gelden de in artikel 10, respectievelijk artikel 11 vastgestelde maatregelen.

2. Bij de instelling van de gebieden houdt de bevoegde autoriteit rekening met:

- a) de resultaten van het overeenkomstig artikel 8 verrichte epizoötiologisch onderzoek;
- b) de geografische situatie, met name de natuurlijke en de kunstmatige grenzen;
- c) de ligging van en de onderlinge afstand tussen bedrijven;
- d) het patroon van de verplaatsingen van en de handel in varkens, alsmede de aanwezigheid van slachthuizen en voorzieningen voor het verwerken van karkassen;

e) de aanwezige voorzieningen en het personeel voor de controle op verplaatsingen van varkens binnen de gebieden, vooral wanneer de te doden varkens van het bedrijf van herkomst moeten worden afgevoerd.

3. Indien een gebied delen van het grondgebied van verscheidene lidstaten omvat, werken de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaten samen bij het instellen van het gebied.

4. De bevoegde autoriteit neemt de nodige maatregelen, waaronder de plaatsing van duidelijk zichtbare borden en affiches en de inschakeling van de media, zoals pers en televisie, om ervoor te zorgen dat alle personen in de beschermingsgebieden en de toezichtsgebieden volledig op de hoogte zijn van de daar geldende beperkende maatregelen als bedoeld in de artikelen 10 en 11 en zij ziet erop toe dat deze maatregelen naar behoren worden toegepast.

*Artikel 10***Maatregelen in de ingestelde beschermingsgebieden**

1. De lidstaten zien erop toe dat in het beschermingsgebied de volgende maatregelen worden toegepast:

- a) alle varkensbedrijven worden zo spoedig mogelijk geïnventariseerd; nadat het beschermingsgebied is ingesteld, worden deze bedrijven binnen zeven dagen bezocht door een officiële dierenarts, die de varkens klinisch onderzoekt en het register en de identificatiemerkttekens van de varkens, als bedoeld in de artikelen 4 en 5 van Richtlijn 92/102/EEG, controleert;
- b) het verplaatsen en het vervoeren van varkens over openbare of particuliere wegen, indien nodig met uitzondering van de toegangswegen tot de bedrijven, worden verboden, tenzij de bevoegde autoriteit daartoe toestemming geeft in verband met verplaatsingen als bedoeld onder f). Dit verbod hoeft niet te worden toegepast op de doorvoer van varkens over de weg of per trein, op voorwaarde dat de dieren niet worden uitgeladen en dat nergens halt wordt gehouden. Voor slachtvarkens van buiten het beschermingsgebied die op weg zijn naar een slachthuis in dat gebied om daar onmiddellijk te worden geslacht, kan bovendien van deze verbodsbepalingen worden afgeweken volgens de in artikel 24, lid 2, bedoelde procedure;
- c) vrachtwagens en andere voertuigen en uitrusting voor het vervoer van varkens of ander vee en van mogelijk besmet materiaal (bijvoorbeeld karkassen, voeder, mest, drijfmest, enz.), worden na verontreiniging zo snel mogelijk gereinigd en ontsmet overeenkomstig de in artikel 12 vastgestelde voorschriften en procedures. Vrachtwagens of voertuigen waarmee varkens zijn vervoerd, mogen het gebied niet verlaten zonder te zijn gereinigd en ontsmet en zonder dat de bevoegde autoriteit de nodige inspecties heeft verricht en de vereiste toestemming heeft gegeven;

- d) andere als huisdier gehouden dieren mogen niet zonder toestemming van de bevoegde autoriteit op een bedrijf worden binnengebracht of van een bedrijf worden afgevoerd;
- e) elk geval van varkenssterfte of -ziekte op een bedrijf wordt onmiddellijk gemeld bij de bevoegde autoriteit, die de nodige onderzoeken verricht overeenkomstig de in het diagnosehandboek vastgelegde procedures;
- f) varkens mogen niet van het bedrijf waar zij worden gehouden, worden afgevoerd binnen 40 dagen na voltooiing van de voorlopige reiniging en ontsmetting van de besmette bedrijven. Na 40 dagen kan de bevoegde autoriteit, voor zover aan lid 3 wordt voldaan, toestaan dat varkens van een bedrijf rechtstreeks worden afgevoerd naar:
- een door de bevoegde autoriteit aangewezen slachthuis, bij voorkeur in het beschermingsgebied of het toezichtgebied, om daar onmiddellijk te worden geslacht;
 - een verwerkingsbedrijf of een geschikte plaats waar de dieren onmiddellijk worden gedood en de karkassen worden verwerkt onder officieel toezicht;
 - onder uitzonderlijke omstandigheden, andere bedrijven in het beschermingsgebied. Lidstaten die gebruik maken van deze bepaling, stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis in het Permanent Veterinair Comité;
- g) sperma, eicellen en embryo's van varkens mogen een in een beschermingsgebied gelegen bedrijf niet verlaten;
- h) al wie een varkensbedrijf binnenkomt of verlaat, dient adequate hygiënemaatregelen in acht te nemen om het risico van verspreiding van het virus van Afrikaanse varkenspest zo veel mogelijk te beperken.
2. Wanneer de in lid 1 vastgestelde verbodsbepalingen gedurende meer dan 40 dagen gehandhaafd blijven in verband met nieuwe ziekte-uitbraken en daardoor problemen ontstaan op het gebied van het welzijn van dieren of het houden van de varkens, kan de bevoegde autoriteit, voor zover aan het bepaalde in lid 3 wordt voldaan en indien de eigenaar een met redenen omkleed verzoek daartoe heeft ingediend, toestaan dat varkens van een bedrijf in een beschermingsgebied rechtstreeks worden afgevoerd naar:
- a) een door de bevoegde autoriteit aangewezen slachthuis, bij voorkeur in het beschermingsgebied of het toezichtgebied, om daar onmiddellijk te worden geslacht;
- b) een verwerkingsbedrijf of een geschikte plaats waar de dieren onmiddellijk worden gedood en de karkassen worden verwerkt onder officieel toezicht;
- c) onder uitzonderlijke omstandigheden, andere bedrijven in het beschermingsgebied. Lidstaten die gebruik maken van deze bepaling, stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis in het Permanent Veterinair Comité.
3. In de gevallen waarin naar dit lid wordt verwezen, kan de bevoegde autoriteit toestaan dat varkens van het betrokken bedrijf worden afgevoerd, op voorwaarde dat:
- a) een officiële dierenarts bij de dieren op het bedrijf, en vooral bij de te vervoeren dieren, overeenkomstig de in het diagnosehandboek vastgestelde procedures een klinisch onderzoek heeft verricht, waarbij met name de lichaamstemperatuur is gemeten, en het register en de varkensidentificatiemerktkens als bedoeld in de artikelen 4 en 5 van Richtlijn 92/102/EG, heeft gecontroleerd;
- b) uit bovengenoemde controles en onderzoeken is gebleken dat er geen tekenen zijn van Afrikaanse varkenspest en dat aan Richtlijn 92/102/EEG wordt voldaan;
- c) het vervoer plaatsvindt in door de bevoegde autoriteit verzegelde voertuigen;
- d) bij het vervoer van de dieren gebruikte voertuigen en materiaal onmiddellijk na het vervoer worden gereinigd en ontsmet overeenkomstig artikel 12;
- e) bij de te slachten of te doden dieren overeenkomstig het diagnosehandboek een voldoende aantal monsters is genomen om de aanwezigheid van het virus van Afrikaanse varkenspest op de betrokken bedrijven te kunnen bevestigen of weerleggen;
- f) wanneer de varkens naar een slachthuis worden vervoerd:
- de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor het slachthuis, in kennis wordt gesteld van het voornemen varkens naar dat slachthuis te zenden, en die autoriteit de verzendende bevoegde autoriteit meedeelt wanneer de varkens zijn aangekomen;
 - de varkens bij aankomst in het slachthuis van andere varkens gescheiden worden gehouden en apart worden geslacht;
 - de bevoegde autoriteit, bij de keuringen vóór en na het slachten in het aangewezen slachthuis, rekening houdt met mogelijke symptomen die op Afrikaanse varkenspest wijzen;
 - het verse vlees dat van deze varkens is verkregen, wordt verwerkt of wordt gemerkt met een bijzonder merk als bedoeld in artikel 5bis van Richtlijn 72/461/EEG van de Raad ⁽¹⁾, en vervolgens wordt behandeld overeenkomstig de voorschriften van artikel 4, lid 1, a) i) van Richtlijn 80/215/EEG van de Raad ⁽²⁾. Deze behandeling moet worden uitgevoerd in een door de bevoegde autoriteit aangewezen inrichting. Vóór de verzending van het vlees naar deze inrichting moet de partij worden verzegeld en zij moet gedurende het gehele vervoer verzegeld blijven.

⁽¹⁾ PB L 302 van 31.12.1972, blz. 24. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

⁽²⁾ PB L 47 van 21.2.1980, blz. 4. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

4. De in het beschermingsgebied genomen maatregelen blijven ten minste van toepassing totdat:

- a) de besmette bedrijven zijn gereinigd en ontsmet;
- b) bij de varkens op alle bedrijven een klinisch onderzoek en laboratoriumtests zijn uitgevoerd overeenkomstig het diagnosehandboek, met het oog op de opsporing van het virus van Afrikaanse varkenspest.

De onder b) genoemde onderzoeken en tests mogen op zijn vroegst 45 dagen na de voltooiing van de voorlopige reiniging en ontsmetting van de besmette bedrijven worden uitgevoerd.

Artikel 11

Maatregelen in de ingestelde toezichtsgebieden

1. De lidstaten zien erop toe dat in de toezichtsgebieden de volgende maatregelen worden toegepast:

- a) alle varkensbedrijven worden geïnventariseerd;
- b) het verplaatsen en het vervoeren van varkens over openbare of particuliere wegen, indien nodig met uitzondering van de toegangswegen tot de bedrijven, worden verboden, tenzij de bevoegde autoriteit daartoe toestemming geeft. Dit verbod hoeft niet te worden toegepast op de doorvoer van varkens over de weg of per trein, op voorwaarde dat de dieren niet worden uitgeladen en dat nergens halt wordt gehouden, noch op het vervoer van slachtvarkens die van buiten het toezichtsgebied worden vervoerd naar een slachthuis in dat toezichtsgebied om daar onmiddellijk te worden geslacht;
- c) vrachtwagens en andere voertuigen en uitrusting voor het vervoer van varkens of ander vee en van mogelijk besmet materiaal (bijvoorbeeld karkassen, voeder, mest, drijfmest, enz.), worden na verontreiniging zo snel mogelijk gereinigd en ontsmet overeenkomstig de in artikel 12 vastgestelde voorschriften en procedures. Vrachtwagens en voertuigen waarmee varkens zijn vervoerd, mogen het gebied niet verlaten zonder te zijn gereinigd en ontsmet;
- d) andere als huisdier gehouden dieren mogen in de eerste zeven dagen na de instelling van het gebied niet zonder toestemming van de bevoegde autoriteit op een bedrijf worden binnengebracht of van een bedrijf worden afgevoerd;
- e) elk geval van varkenssterfte of -ziekte op een bedrijf wordt onmiddellijk gemeld aan de bevoegde autoriteit, die de nodige onderzoeken verricht overeenkomstig de in het diagnosehandboek vastgelegde procedures;
- f) varkens mogen niet van het bedrijf waar zij worden gehouden, worden afgevoerd binnen 30 dagen na voltooiing van de voorlopige reiniging en ontsmetting van de besmette bedrijven. Na 30 dagen kan de bevoegde autoriteit, voor zover aan het bepaalde in artikel 10, lid 3, wordt voldaan,

toestaan dat varkens van een bedrijf rechtstreeks worden afgevoerd naar:

- een door de bevoegde autoriteit aangewezen slachthuis, bij voorkeur in het beschermingsgebied of het toezichtsgebied, om daar onmiddellijk te worden geslacht;
- een verwerkingsbedrijf of een geschikte plaats waar de dieren onmiddellijk worden gedood en de karkassen worden verwerkt onder officieel toezicht;
- onder uitzonderlijke omstandigheden, andere bedrijven in het beschermingsgebied of het toezichtsgebied. Lidstaten die gebruik maken van deze bepaling, stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis in het Permanent Veterinair Comité.

Wanneer varkens evenwel naar een slachthuis moeten worden vervoerd, mag op verzoek van een lidstaat, vergezeld van de nodige documenten ter verantwoording, en volgens de in artikel 24, lid 2, bedoelde procedure een afwijking van het bepaalde in artikel 10, lid 3, onder e) en f), vierde streepje, worden toegestaan, met name inzake het merken van vlees van die varkens en het latere gebruik daarvan, en inzake de bestemming van de behandelde producten;

- g) sperma, eicellen en embryo's van varkens mogen een in het toezichtsgebied gelegen bedrijf niet verlaten;
 - h) al wie een varkensbedrijf binnenkomt of verlaat, dient adequate hygiënemaatregelen in acht te nemen om het risico van verspreiding van het virus van Afrikaanse varkenspest zo veel mogelijk te beperken.
2. Wanneer de in lid 1 vastgestelde verbodsbepalingen gedurende meer dan 40 dagen gehandhaafd blijven in verband met nieuwe ziekte-uitbraken en daardoor problemen ontstaan op het gebied van het welzijn van dieren of het houden van de varkens, kan de bevoegde autoriteit, voor zover aan het bepaalde in artikel 10, lid 3, wordt voldaan en indien de eigenaar een met redenen omkleed verzoek daartoe heeft ingediend, toestaan dat varkens van een bedrijf in een toezichtsgebied rechtstreeks worden afgevoerd naar:
- a) een door de bevoegde autoriteit aangewezen slachthuis, bij voorkeur in het beschermingsgebied of het toezichtsgebied, om daar onmiddellijk te worden geslacht;
 - b) een verwerkingsbedrijf of een geschikte plaats waar de dieren onmiddellijk worden gedood en de karkassen worden verwerkt onder officieel toezicht;
 - c) onder uitzonderlijke omstandigheden, andere bedrijven in het beschermingsgebied of het toezichtsgebied. Lidstaten die gebruik maken van deze bepaling, stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis in het Permanent Veterinair Comité.

3. De in het toezichtsgebied genomen maatregelen blijven ten minste van toepassing totdat:

- a) de besmette bedrijven zijn gereinigd en ontsmet;
- b) bij de varkens op alle bedrijven een klinisch onderzoek en, indien nodig, laboratoriumtests zijn uitgevoerd overeenkomstig het diagnosehandboek, met het oog op de opsporing van het virus van Afrikaanse varkenspest.

De onder b) genoemde onderzoeken en tests mogen op zijn vroegst 40 dagen na de voltooiing van de voorlopige reiniging en ontsmetting van de besmette bedrijven worden uitgevoerd.

Artikel 12

Reiniging en ontsmetting

De lidstaten zien erop toe dat:

- a) de te gebruiken ontmettingsmiddelen en de concentraties ervan officieel door de bevoegde autoriteit worden goedgekeurd;
- b) de reinigings- en ontsmettingswerkzaamheden onder officieel toezicht worden uitgevoerd overeenkomstig
 - de instructies van de officiële dierenarts, en
 - de in bijlage II vastgestelde beginselen en procedures voor reiniging en ontsmetting.

Artikel 13

Herbevolking van varkensbedrijven na een ziekte-uitbraak

1. Op zijn vroegst 40 dagen na de voltooiing van de reinigings- en ontsmettingswerkzaamheden overeenkomstig artikel 12, mogen weer varkens op een bedrijf als bedoeld in artikel 5 worden binnengebracht.
2. Bij het weer binnenbrengen van varkens dient rekening te worden gehouden met het bedrijfstype en dient een van de in de leden 3 en 4 vastgestelde procedures te worden gevolgd.
3. Op bedrijven waar de ziekte niet in verband is gebracht met vectoren, is de onderstaande procedure van toepassing:

- a) voor bedrijven in de open lucht worden in eerste instantie verklikkervarkens binnengebracht die op de aanwezigheid van antistoffen tegen het virus van Afrikaanse varkenspest zijn gecontroleerd en negatief zijn bevonden of die komen van bedrijven waarvoor geen beperkende maatregelen zijn vastgesteld in verband met Afrikaanse varkenspest. De verklikkervarkens worden overeenkomstig de voorschriften van de bevoegde autoriteit verdeeld over het hele besmette bedrijf en worden na 45 dagen bemonsterd en op de aanwezigheid van antistoffen gecontroleerd overeenkomstig het diagnosehandboek. Geen enkel varken mag het bedrijf

verlaten voordat het serologisch onderzoek negatief is gebleken; wanneer bij geen enkel varken antistoffen tegen het virus van Afrikaanse varkenspest worden gevonden, mogen er weer varkens worden binnengebracht.

- b) voor alle andere houderijsystemen worden er weer varkens binnengebracht overeenkomstig het bepaalde onder a) of worden alle varkens ineens binnengebracht op de volgende voorwaarden:

— alle varkens komen aan binnen een periode van 20 dagen en zijn afkomstig van bedrijven waarvoor geen beperkende maatregelen gelden in verband met Afrikaanse varkenspest;

— bij de varkens in het nieuwe beslag wordt een serologisch onderzoek verricht overeenkomstig het diagnosehandboek. De bemonstering voor dat onderzoek wordt op zijn vroegst 45 dagen na aankomst van de laatste varkens uitgevoerd;

— geen enkel varken mag het bedrijf verlaten voordat het serologisch onderzoek negatief is gebleken.

4. Op bedrijven waar de ziekte in verband is gebracht met vectoren, mogen pas na ten minste zes jaar weer dieren worden binnengebracht, tenzij specifieke werkzaamheden om de vector uit te roeien uit de gebouwen en de plaatsen waar varkens moeten worden gehouden of met de vector in contact kunnen komen, met goed gevolg zijn uitgevoerd onder officieel toezicht. In beide gevallen zijn de in lid 3, onder a), vastgestelde maatregelen van toepassing.

Bovendien mag, nadat het beslag weer voltallig is, geen enkel varken het bedrijf verlaten totdat de varkens negatief hebben gereageerd op nieuwe serologische tests op Afrikaanse varkenspest, die overeenkomstig het diagnosehandboek zijn uitgevoerd met monsters die bij de varkens op het bedrijf zijn genomen op zijn vroegst 60 dagen nadat het laatste varken is binnengebracht.

5. Wanneer de ziekte evenwel niet in verband is gebracht met vectoren, kan de bevoegde autoriteit, vanaf zes maanden na de voltooiing van de reiniging en ontsmetting van het bedrijf en met inachtneming van de epizoötiologische situatie, toestaan dat van het bepaalde in lid 3 wordt afgeweken.

Artikel 14

Maatregelen ingeval Afrikaanse varkenspest wordt vermoed of bevestigd in een slachthuis of een vervoermiddel

1. Wanneer de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest wordt vermoed in een slachthuis of een vervoermiddel, zien de lidstaten erop toe dat de bevoegde autoriteit onmiddellijk een officieel onderzoek instelt om dat vermoeden te bevestigen of te weerleggen volgens de procedures van het diagnosehandboek.

2. Wanneer een geval van Afrikaanse varkenspest wordt geconstateerd in een slachthuis of een vervoermiddel, ziet de bevoegde autoriteit erop toe dat:

- a) alle gevoelige dieren in het slachthuis of in het vervoermiddel onverwijld worden gedood;
- b) de karkassen, slachtafvallen en dierlijke afval van mogelijk besmette en verontreinigde dieren onder officieel toezicht worden verwerkt;
- c) de gebouwen en de uitrusting, inclusief de voertuigen, onder toezicht van de officiële dierenarts worden gereinigd en ontsmet overeenkomstig artikel 12;
- d) mutatis mutandis overeenkomstig artikel 8 een epizoötiologisch onderzoek wordt uitgevoerd;
- e) het virusisolaat van Afrikaanse varkenspest wordt onderworpen aan de in het diagnosehandboek vastgestelde laboratoriumprocedure om het genetische type van het virus te bepalen;
- f) de in artikel 7 bedoelde maatregelen worden toegepast op het bedrijf van herkomst van de besmette varkens of karkassen en op de andere contactbedrijven. Tenzij bij het epizoötiologisch onderzoek anders is aangegeven, worden de in artikel 5, lid 1, vastgestelde maatregelen uitgevoerd op het bedrijf van herkomst van de besmette varkens of karkassen;
- g) op zijn vroegst 24 uur na de voltooiing van de overeenkomstig artikel 12 uitgevoerde reinigings- en ontsmettingswerkzaamheden weer slachtvarkens het slachthuis worden binnengebracht of de vervoermiddelen weer worden gebruikt.

Artikel 15

Maatregelen ingeval besmetting van wilde varkens met Afrikaanse varkenspest wordt vermoed of bevestigd

1. Zodra de bevoegde autoriteit van een lidstaat ervan in kennis is gesteld dat wilde varkens vermoedelijk met Afrikaanse varkenspest zijn besmet, neemt zij de nodige maatregelen om dat vermoeden te bevestigen of te weerleggen, waarbij de eigenaren van varkens en de jagers van de situatie op de hoogte worden gebracht en alle geschoten en alle dood aangetroffen wilde varkens worden onderzocht, ook aan de hand van laboratoriumtests.

2. Zodra een primair geval van Afrikaanse varkenspest bij wilde varkens is bevestigd, neemt de bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat de volgende maatregelen om de verdere verspreiding van de ziekte te beperken:

- a) zij richt een groep van deskundigen op, bestaande uit dierenartsen, jagers, wildbiologen en epizoötiologen. De groep van deskundigen verleent de bevoegde autoriteit assistentie bij:
 - het bestuderen van de epizoötiologische situatie en het afbakenen van het besmette gebied overeenkomstig artikel 16, lid 3, onder b);

- het vaststellen van adequate maatregelen die in het besmette gebied moeten worden toegepast ter aanvulling van de onder b) en c) genoemde maatregelen; de maatregelen kunnen met name bestaan uit het schorsen van de jacht en een verbod op het voeren van wilde varkens;

- het opstellen van een overeenkomstig artikel 16 bij de Commissie in te dienen uitroeiingsprogramma;

- het uitvoeren van audits om de doeltreffendheid te controleren van de maatregelen die zijn vastgesteld om Afrikaanse varkenspest in het besmette gebied uit te roeien;

b) zij plaatst de varkensbedrijven in het afgebakende besmette gebied onder officieel toezicht en geeft met name de volgende opdrachten:

- alle categorieën varkens op alle bedrijven moeten officieel worden geïnventariseerd; de gegevens moeten door de eigenaar worden bijgewerkt; de uitkomsten van de inventarisering moeten op verzoek worden overgelegd en mogen bij elke inspectie worden gecontroleerd. Voor varkensbedrijven in de open lucht mag de eerste inventarisering evenwel op basis van een raming worden verricht;

- alle varkens op het bedrijf moeten in de eigen stal worden gehouden of op een andere plaats worden ondergebracht waar zij gescheiden kunnen worden gehouden van wilde varkens. Wilde varkens mogen geen toegang hebben tot materiaal dat vervolgens met de op het bedrijf aanwezige varkens in contact kan komen;

- varkens mogen het bedrijf niet worden binnengebracht of van het bedrijf worden afgevoerd tenzij de bevoegde autoriteit daartoe toestemming heeft gegeven met inachtneming van de epizoötiologische situatie;

- bij de in- en uitgangen van de varkensstallen en van het bedrijf zelf moeten adequate ontsmettingsmiddelen worden gebruikt;

- al wie met wilde varkens in contact komt, moet adequate hygiënemaatregelen in acht nemen om het risico van verspreiding van het virus van Afrikaanse varkenspest zo veel mogelijk te beperken;

- alle dode of zieke varkens met symptomen van Afrikaanse varkenspest op een bedrijf moeten op de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest worden onderzocht;

- delen van wilde varkens (geschoten of dood gevonden), alsmede materiaal en apparatuur die met het virus van Afrikaanse varkenspest kunnen zijn verontreinigd, mogen niet op een varkensbedrijf worden binnengebracht;

- varkens en sperma, embryo's of eicellen daarvan mogen het gebied niet verlaten om in het intracommunautaire verkeer te worden gebracht;

- c) zij zorgt ervoor, dat alle wilde varkens die in het afgebaakte besmette gebied zijn neergeschoten of dood zijn gevonden, door een officiële dierenarts worden gekeurd en op Afrikaanse varkenspest worden onderzocht, overeenkomstig het diagnosehandboek. Karkassen van positief bevonden dieren worden onder officieel toezicht verwerkt. Wanneer de tests negatief uitvallen ten aanzien van Afrikaanse varkenspest, passen de lidstaten de maatregelen toe die zijn vastgesteld in artikel 11, lid 2, van Richtlijn 92/45/EEG van de Raad (¹). Niet voor menselijke consumptie bestemde delen worden onder officieel toezicht verwerkt;
- d) zij ziet erop toe dat virusisolaat van Afrikaanse varkenspest wordt onderworpen aan de in het diagnosehandboek vastgestelde laboratoriumprocedure om het genetische type van het virus te bepalen.

3. Wanneer zich een geval van Afrikaanse varkenspest heeft voorgedaan bij wilde varkens in een gebied van een lidstaat dat in de nabijheid ligt van het grondgebied van een andere lidstaat, dienen de betrokken lidstaten samen te werken bij de vaststelling van maatregelen ter bestrijding van de ziekte.

Artikel 16

Programma's voor de uitroeiing van Afrikaanse varkenspest bij een populatie wilde varkens

1. Onverminderd de in artikel 15 vastgestelde maatregelen, dienen de lidstaten binnen 90 dagen na de bevestiging van een primair geval van Afrikaanse varkenspest bij wilde varkens bij de Commissie schriftelijk een programma in met de maatregelen die zijn genomen om de ziekte uit te roeien in het gebied dat als besmet is aangemerkt, en met de maatregelen die zijn genomen op de bedrijven in dat gebied.

De Commissie onderzoekt het programma om na te gaan of het beoogde doel kan worden bereikt. Het programma wordt, eventueel met wijzigingen, goedgekeurd volgens de in artikel 24, lid 2, bedoelde procedure.

Het programma kan later worden gewijzigd of aangevuld naar gelang van de verdere ontwikkeling van de situatie.

Indien deze wijzigingen betrekking hebben op een aanpassing van het besmette gebied, ziet de lidstaat erop toe dat de Commissie en de andere lidstaten onverwijld van deze wijzigingen in kennis worden gesteld.

Indien deze wijzigingen evenwel betrekking hebben op andere bepalingen van het programma, dient de lidstaat het gewijzigde programma bij de Commissie in voor onderzoek en eventuele goedkeuring volgens de in artikel 24, lid 2, bedoelde procedure.

2. Nadat de in het in lid 1 bedoelde programma vastgestelde maatregelen zijn goedgekeurd, vervangen zij de oorspronkelijke in artikel 15 vastgestelde maatregelen met ingang van de daarvoor in het kader van de goedkeuringsprocedure vastgestelde datum.

3. Het in lid 1 genoemde programma bevat informatie over:

- a) de uitkomsten van het epizoötiologisch onderzoek en van de controles die overeenkomstig artikel 15 zijn verricht, en de geografische spreiding van de ziekte;
- b) de omschrijving van de besmette gebieden binnen het grondgebied van de betrokken lidstaat. Bij de omschrijving van een besmet gebied houdt de bevoegde autoriteit rekening met:
- de uitkomsten van het epizoötiologisch onderzoek en de geografische spreiding van de ziekte;
 - het aantal wilde varkens in het gebied;
 - de aanwezigheid van belangrijke natuurlijke of kunstmatige hindernissen voor de verplaatsingen van wilde varkens;
- c) de organisatie van een nauwe samenwerking tussen biologen, jagers, jagersverenigingen, verenigingen voor natuurbehoud en veterinaire diensten (diergezondheid en volksgezondheid);
- d) de voorlichtingscampagne die moet worden gevoerd om de jagers beter bewust te maken van de maatregelen die zij moeten nemen in het kader van het uitroeiingsprogramma;
- e) specifieke maatregelen om na te gaan in welke mate de besmetting zich onder de wilde varkens heeft verspreid, met name onderzoek van wilde varkens die door jagers zijn doodgeschoten of die dood zijn aangetroffen, en laboratoriumtests, inclusief epizoötiologisch onderzoek met toepassing van op leeftijd gebaseerde stratificatie;
- f) de door de jagers in acht te nemen voorwaarden om verspreiding van de ziekte te voorkomen;
- g) de methode om doodgeschoten of dood aangetroffen wilde varkens op te ruimen; de methode moet gebaseerd zijn op:
- verwerking onder officieel toezicht; of
 - keuring door een officiële dierenarts en laboratoriumtests als omschreven in het diagnosehandboek. Karkassen van positief bevonden dieren worden onder officieel toezicht verwerkt. Wanneer de tests negatief uitvallen ten aanzien van Afrikaanse varkenspest, passen de lidstaten de in artikel 11, lid 2, van Richtlijn 92/45/EEG vastgestelde maatregelen toe. Niet voor menselijke consumptie bestemde delen worden onder officieel toezicht verwerkt;
- h) het epizoötiologisch onderzoek dat met betrekking tot elk wild varken (geschoten of dood aangetroffen) wordt verricht. Dit onderzoek omvat met name de invulling van een vragenlijst betreffende de volgende gegevens:
- het geografische gebied waar het dier dood is aangetroffen of is neergeschoten;
 - de datum waarop het dier dood is aangetroffen of is neergeschoten;
 - de persoon die het dier heeft gevonden of neergeschoten;

(¹) PB L 268 van 14.9.1992, blz. 35. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 97/79/EG (PB L 24 van 30.1.1998, blz. 31).

- de leeftijd en het geslacht van het varken;
 - indien neergeschoten: symptomen voordat het dier is neergeschoten;
 - indien dood aangetroffen: de staat van het karkas;
 - de uitkomsten van laboratoriumtests;
- i) toezichtprogramma's en preventieve maatregelen ten aanzien van bedrijven in het afgebakende besmette gebied, en, indien nodig, in de omgeving daarvan, inclusief vervoer en verplaatsingen van dieren binnen, van en naar het gebied; deze maatregelen omvatten ten minste een verbod om varkens en sperma, embryo's en eicellen daarvan uit het besmette gebied in het intracommunautaire verkeer te brengen;
- j) andere criteria voor het opheffen van de maatregelen;
- k) de autoriteit die belast wordt met het toezicht op en de coördinatie van de diensten die verantwoordelijk zijn voor de tenuitvoerlegging van het programma;
- l) het informatiesysteem dat is ingesteld om ervoor te zorgen dat de groep van deskundigen, aangesteld overeenkomstig artikel 15, lid 2, onder a), regelmatig de resultaten van het uitroeiingsprogramma kan bestuderen;
- m) de bewakingsmaatregelen die worden ingesteld nadat ten minste twaalf maanden zijn verstreken sedert het laatste geval van Afrikaanse varkenspest bij wilde varkens in het afgebakende besmette gebied is bevestigd; deze bewakingsmaatregelen blijven gedurende ten minste twaalf maanden van toepassing en zij omvatten ten minste de reeds overeenkomstig het bepaalde onder e), g) en h) ingestelde maatregelen.

4. Om de zes maanden wordt bij de Commissie en bij de andere lidstaten een rapport ingediend over de epizootologische situatie in het afgebakende gebied en de resultaten van het uitroeiingsprogramma.

Uitvoeringsbepalingen inzake de door de lidstaten mee te delen informatie kunnen worden vastgesteld volgens de in artikel 23, lid 2, bedoelde procedure.

Artikel 17

Maatregelen om verspreiding van het virus van Afrikaanse varkenspest via vectoren te voorkomen

1. Wanneer op een bedrijf waar Afrikaanse varkenspest is bevestigd, de aanwezigheid van vectoren mogelijk is of vermoed wordt, ziet de bevoegde autoriteit erop toe dat:

- a) het besmette gebouw en de omgeving op de mogelijke aanwezigheid van vectoren worden gecontroleerd door middel van materiële inspecties en, indien nodig, het gebruik van vallen;

- b) wanneer de aanwezigheid van vectoren wordt bevestigd:
- adequate laboratoriumtests worden uitgevoerd om de aanwezigheid van het virus van Afrikaanse varkenspest bij de vectoren te bevestigen of uit te sluiten;
 - in het gebied rond het bedrijf de nodige adequate bewakings- en bestrijdingsmaatregelen worden ingesteld;
- c) wanneer de aanwezigheid van vectoren wordt bevestigd maar de bestrijding ervan in de praktijk zeer moeilijk is, gedurende ten minste zes jaar geen varkens op het bedrijf worden gehouden.

2. Informatie over de toepassing van de in lid 1 vastgestelde maatregelen wordt door de betrokken lidstaat meegedeeld aan de Commissie en aan de andere lidstaten in het Permanent Veterinair Comité.

3. Verdere maatregelen voor de bewaking en de bestrijding van vectoren en voor de preventie van Afrikaanse varkenspest kunnen worden vastgesteld volgens de in artikel 24, lid 2, bedoelde procedure.

Artikel 18

Diagnoseprocedures en voorschriften inzake bioveiligheid

1. De lidstaten zien erop toe dat:

- a) diagnoseprocedures, bemonstering en laboratoriumtests voor de opsporing van Afrikaanse varkenspest worden uitgevoerd overeenkomstig het diagnosehandboek;
- b) een nationaal laboratorium verantwoordelijk is voor de coördinatie van de diagnosnormen en -technieken in elke lidstaat, overeenkomstig bijlage III.

2. De nationale laboratoria onderhouden contacten met het in bijlage IV genoemde communautaire referentielaboratorium. Onverminderd het bepaalde in Beschikking 90/424/EEG⁽¹⁾, en met name in artikel 28, worden de taken en bevoegdheden van het laboratorium vastgesteld in bovengenoemde bijlage.

3. Teneinde te garanderen dat bij de diagnose van Afrikaanse varkenspest uniforme procedures worden toegepast en dat een adequate differentiële diagnose met klassieke varkenspest kan worden gesteld, wordt binnen zes maanden na de datum waarop deze richtlijn in werking is getreden en volgens de in artikel 23, lid 2, bedoelde procedure, het overeenkomstig artikel 17, lid 3, van Richtlijn 2001/89/EG door de Commissie goedgekeurde handboek voor de diagnose van Afrikaanse varkenspest zo aangepast dat het ten minste bevat:

- a) de kwaliteitsnormen waaraan ten minste moet worden voldaan door de laboratoria voor de diagnose van Afrikaanse varkenspest, alsmede bij het vervoer van de monsters;

⁽¹⁾ PB L 224 van 18.8.1990, blz. 19. Beschikking laatstelijk gewijzigd bij Beschikking 2001/572/EG (PB L 203 van 28.7.2001, blz. 16).

- b) de criteria en procedures voor klinische onderzoeken en post-mortemkeuringen die worden uitgevoerd om de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest te bevestigen of uit te sluiten;
- c) de criteria en procedures die moeten worden gevolgd bij het verzamelen van monsters bij levende varkens of varkens-karkassen, om de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest te bevestigen of uit te sluiten op basis van laboratoriumtests, waaronder bemonsteringsmethoden voor serologische of virologische screening in het kader van de bij deze richtlijn vastgestelde maatregelen;
- d) de laboratoriumtests voor de diagnose van Afrikaanse varkenspest, inclusief criteria voor de evaluatie van de uitkomsten van de laboratoriumtests;
- e) de laboratoriumtechnieken voor de genetische typering van virusisolaten van Afrikaanse varkenspest.

4. Teneinde de inachtneming van adequate omstandigheden inzake bioveiligheid te garanderen en zodoende de diergezondheid te beschermen, mogen het virus van Afrikaanse varkenspest, het genoom en de antigenen ervan en de vaccins in het kader van onderzoek, diagnose of productie slechts worden gemanipuleerd of gebruikt op plaatsen, in inrichtingen en in laboratoria die door de bevoegde autoriteit zijn erkend.

De lijst van erkende plaatsen, inrichtingen en laboratoria wordt de Commissie binnen zes maanden na de in artikel 27, tweede alinea, vastgestelde datum meegedeeld en wordt nadien geregeld bijgewerkt.

Artikel 19

Gebruik, aanmaak en verkoop van vaccins tegen Afrikaanse varkenspest

De lidstaten zien erop toe dat:

- a) het gebruik van vaccins tegen Afrikaanse varkenspest wordt verboden;
- b) de hantering, de aanmaak, de opslag, de levering, de distributie en de verkoop van vaccins tegen Afrikaanse varkenspest op het grondgebied van de Gemeenschap plaatsvinden onder officiële controle.

Artikel 20

Communautaire controles

Deskundigen van de Commissie verrichten, in samenwerking met de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat en voor zover dat nodig is om de uniforme toepassing van deze richtlijn te garanderen, controles ter plaatse volgens de bij Beschikking 98/139/EG van de Commissie ⁽¹⁾ vastgestelde procedures.

⁽¹⁾ PB L 38 van 12.2.1998, blz. 10.

Artikel 21

Rampenplannen

1. Elke lidstaat stelt een rampenplan op, waarin wordt aangegeven welke nationale maatregelen in geval van een uitbraak van Afrikaanse varkenspest moeten worden uitgevoerd.

Het plan voorziet in de beschikbaarstelling van passende voorzieningen, apparatuur, personeel en materiaal, nodig voor de snelle en doeltreffende uitroeiing van de uitbraak.

2. Bij het opstellen van de rampenplannen zijn de criteria en voorschriften die zijn vastgesteld in bijlage VII bij Richtlijn 2001/89/EG, van overeenkomstige toepassing.

Deze criteria en voorschriften kunnen volgens de in artikel 23, lid 2, bedoelde procedure worden gewijzigd of aangevuld om rekening te houden met de specifieke aard van Afrikaanse varkenspest en met de vooruitgang op het gebied van de ziektebestrijdingsmaatregelen.

3. De Commissie onderzoekt de plannen teneinde na te gaan of zij toereikend zijn om het gewenste doel te bereiken en stelt de betrokken lidstaat zo nodig voor wijzigingen aan te brengen, met name om ervoor te zorgen dat de plannen met die van andere lidstaten verenigbaar zijn.

De, eventueel gewijzigde, plannen worden goedgekeurd volgens de in artikel 23, lid 2, bedoelde procedure.

Indien nodig, worden de plannen nadien volgens de in artikel 23, lid 2, bedoelde procedure gewijzigd of aangevuld in verband met de verdere ontwikkeling van de situatie. In elk geval dient elke lidstaat het plan om de vijf jaar bij te werken en bij de Commissie in te dienen voor goedkeuring volgens de in artikel 23, lid 2, bedoelde procedure.

Artikel 22

Ziektebestrijdingscentra en groepen van deskundigen

Teneinde te zorgen voor de volledige coördinatie van alle maatregelen voor de snelle uitroeiing van Afrikaanse varkenspest, zijn de in artikel 23 van Richtlijn 2001/89/EG vastgestelde bepalingen van overeenkomstige toepassing.

Artikel 23

Normale regelgevingsprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door het bij Besluit 68/361/EEG ⁽²⁾ ingestelde Permanent Veterinair Comité.

2. In de gevallen waarin naar dit lid wordt verwezen, is de regelgevingsprocedure van artikel 5 van Besluit 1999/468/EG ⁽³⁾ van toepassing, met inachtneming van artikel 7 van dat besluit.

De in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn bedraagt drie maanden.

⁽²⁾ PB L 255 van 18.10.1968, blz. 23.

⁽³⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

*Artikel 24***Versnelde regelgevingsprocedure**

1. De Commissie wordt bijgestaan door het bij Besluit 68/361/EEG ingestelde Permanent Veterinair Comité.
2. In de gevallen waarin naar dit lid wordt verwezen, is de regelgevingsprocedure van artikel 5 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, met inachtneming van artikel 7 van dat besluit.

De in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn bedraagt 15 dagen.

*Artikel 25***Wijziging van bijlage I bij Richtlijn 92/119/EEG**

In bijlage I bij Richtlijn 92/119/EEG wordt „Teschenerziekte” vervangen door „Afrikaanse varkenspest”.

*Artikel 26***Wijziging van de bijlagen en vaststelling van uitvoeringsbepalingen**

1. De bijlagen bij deze richtlijn kunnen, indien nodig, worden gewijzigd volgens de in artikel 23, lid 2, bedoelde procedure.
2. Bepalingen ter uitvoering van deze richtlijn worden vastgesteld volgens de in artikel 23, lid 2, bedoelde procedure.

*Artikel 27***Omzetting in nationale wetgeving**

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2002 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

De lidstaten passen deze richtlijn toe met ingang van 1 januari 2003. Wanneer de lidstaten de in de eerste alinea bedoelde bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar de onderhavige richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzingen worden vastgesteld door de lidstaten.

*Artikel 28***Overgangsbepalingen**

In afwachting van de toepassing van deze richtlijn kunnen volgens de in artikel 23, lid 2, bedoelde procedure overgangsbepalingen voor de bestrijding van Afrikaanse varkenspest worden vastgesteld.

*Artikel 29***Inwerkingtreding**

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

*Artikel 30***Adressaten**

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

BIJLAGE I

MELDING VAN EEN ZIEKTE EN VERDERE EPIZOÖTILOGISCHE INFORMATIE DIE MOET WORDEN VERSTREKT DOOR DE LIDSTAAT WAAR AFRIKAANSE VARKENSPEST IS BEVESTIGD

1. Binnen 24 uur na de bevestiging van een primaire uitbraak, een primair geval bij wilde varkens of een geval in een slachthuis of een vervoermiddel, dient de betrokken lidstaat de onderstaande gegevens te melden via het „Animal Disease Notification System” dat is ingesteld overeenkomstig artikel 5 van Richtlijn 82/894/EEG van de Raad:
 - a) datum van verzending;
 - b) uur van verzending;
 - c) naam van de lidstaat;
 - d) naam van de ziekte;
 - e) volgnummer van de uitbraak of het geval;
 - f) datum waarop besmetting met Afrikaanse varkenspest is vermoed;
 - g) datum van bevestiging;
 - h) voor de bevestiging gebruikte methoden;
 - i) of de ziekte is bevestigd bij wilde varkens, dan wel bij varkens in een bedrijf, een slachthuis of een vervoermiddel;
 - j) de plaats waar de uitbraak of het geval van Afrikaanse varkenspest is bevestigd;
 - k) de toegepaste ziektebestrijdingsmaatregelen.
2. In geval van een primaire uitbraak of een geval in een slachthuis of een vervoermiddel, dient de betrokken lidstaat, afgezien van de in punt 1 genoemde gegevens, ook de onderstaande gegevens te melden:
 - a) het aantal gevoelige varkens in de uitbraak, het slachthuis of het vervoermiddel;
 - b) het aantal dode varkens, naar categorie, op het bedrijf, in het slachthuis of in het vervoermiddel;
 - c) voor elke categorie, de morbiditeit van de ziekte en het aantal varkens waarbij Afrikaanse varkenspest is bevestigd;
 - d) het aantal varkens dat is gestorven in de uitbraak, het slachthuis of het vervoermiddel;
 - e) het aantal verwerkte karkassen;
 - f) in geval van een uitbraak, de afstand tot de dichtstbij gelegen varkenshouderij;
 - g) indien Afrikaanse varkenspest is bevestigd in een slachthuis of een vervoermiddel, de ligging van het bedrijf of de bedrijven van herkomst van de besmette varkens of karkassen.
3. Wanneer het gaat om secundaire uitbraken, dient de in de punten 1 en 2 bedoelde informatie te worden meegedeeld binnen de in artikel 4 van Richtlijn 82/894/EEG vastgestelde termijn.
4. De betrokken lidstaat ziet erop toe dat de gegevens die overeenkomstig de punten 1, 2 en 3, moeten worden gemeld met betrekking tot een uitbraak of een geval van Afrikaanse varkenspest op een bedrijf, in een slachthuis of in een vervoermiddel, zo snel mogelijk worden gevolgd door een schriftelijk rapport aan de Commissie en de andere lidstaten waarin ten minste zijn opgenomen:
 - a) de datum waarop de varkens op het bedrijf, in het slachthuis of in het vervoermiddel zijn gedood en de karkassen ervan zijn verwerkt;
 - b) de resultaten van de tests die zijn verricht met de monsters die bij de gedode varkens zijn genomen;

- c) in geval van toepassing van de in artikel 6, lid 1, vastgestelde uitzonderingsbepaling, het aantal afgemaakte en verwerkte varkens, alsmede het aantal varkens dat op een latere datum moet worden geslacht en de voor het slachten vastgestelde termijn;
- d) alle inlichtingen over de oorsprong of de mogelijke oorsprong van de ziekte;
- e) informatie over de controleregeling die is ingesteld om erop toe te zien dat de in de artikelen 10 en 11 vastgestelde maatregelen inzake de controle op de verplaatsingen van dieren daadwerkelijk worden toegepast;
- f) in geval van een primaire uitbraak of een geval van Afrikaanse varkenspest in een slachthuis of een vervoermiddel, het genetische type van het virus dat verantwoordelijk is voor de uitbraak of voor het geval;
- g) wanneer varkens zijn gedood op contactbedrijven of op bedrijven met varkens waarvan vermoed wordt dat ze met het virus van Afrikaanse varkenspest zijn besmet, informatie over:
- de datum waarop de dieren zijn gedood en het aantal varkens, naar categorie, dat op elk bedrijf is gedood;
 - het epizoötiologische verband tussen de uitbraak of het geval van Afrikaanse varkenspest en elk contactbedrijf, of andere redenen op grond waarvan de aanwezigheid van Afrikaanse varkenspest op elk verdacht bedrijf werd vermoed;
 - de resultaten van de laboratoriumtests die zijn verricht met de monsters die bij de op het bedrijf gedode varkens zijn genomen.

Ingeval varkens op contactbedrijven niet zijn gedood, moet informatie worden verstrekt over de redenen voor dat besluit.

BIJLAGE II

BEGINSELEN EN PROCEDURES VOOR HET REINIGEN EN ONTSMETTEN

1. Algemene beginselen en procedures:

- a) de reinigings- en ontsmettingswerkzaamheden en, indien nodig, de maatregelen voor de verdelging van knaagdieren en insecten, worden onder officieel toezicht verricht volgens de instructies van de officiële dierenarts;
- b) de te gebruiken ontsmettingsmiddelen en de concentraties daarvan worden officieel door de bevoegde autoriteit goedgekeurd teneinde te garanderen dat het virus van Afrikaanse varkenspest wordt vernietigd;
- c) vóór gebruik moet worden nagegaan of de ontsmettingsmiddelen nog doeltreffend zijn, aangezien de doeltreffendheid van bepaalde ontsmettingsmiddelen afneemt bij langdurige opslag;
- d) bij het kiezen van de ontsmettingsmiddelen en de te volgen procedures moet rekening worden gehouden met de aard van de gebouwen, de voertuigen en de voorwerpen die moeten worden behandeld;
- e) ontvettingsmiddelen en ontsmettingsmiddelen moeten onder zodanige omstandigheden worden gebruikt dat de doeltreffendheid ervan niet in het gedrang komt. Met name moet worden voldaan aan de door de producent aangegeven technische criteria, zoals druk, minimumtemperatuur en vereiste contactduur;
- f) ongeacht het gebruikte ontsmettingsmiddel zijn de volgende algemene voorschriften van toepassing:
- strooisel en fecaliën moeten grondig met het ontsmettingsmiddel worden doordrenkt;
 - de grond, vloeren, laadplatforms en muren moeten zorgvuldig worden geschuurd en geschrobd nadat, indien mogelijk, alle apparatuur of installaties die de doeltreffende reiniging en ontsmetting in de weg staan, zijn verwijderd of afgebroken;
 - vervolgens moet weer een ontsmettingsmiddel worden gebruikt gedurende een bepaalde minimumperiode die is aangegeven in de instructies van de producent;
- g) wanneer een bij het wassen gebruikte vloeistof onder druk wordt toegepast, moet worden vermeden dat reeds gereinigde delen opnieuw worden verontreinigd;
- h) apparatuur, installaties, voorwerpen of afdelingen die kunnen zijn verontreinigd, moeten worden schoongemaakt, ontsmet of vernietigd;

- i) na voltooiing van de ontsmettingswerkzaamheden moet nieuwe verontreiniging worden voorkomen;
 - j) de in het kader van deze richtlijn vereiste reiniging en ontsmetting moeten worden genoteerd in het register van het bedrijf of het voertuig en wanneer een officiële goedkeuring vereist is, moet de toezichthoudende officiële dierenarts een en ander certificeren.
2. Bijzondere voorschriften inzake het reinigen en ontsmetten van besmette bedrijven:
- a) voorlopige reiniging en ontsmetting:
 - tijdens het doden van dieren moeten de nodige maatregelen worden getroffen om verspreiding van het virus van Afrikaanse varkenspest te vermijden of zoveel mogelijk te beperken. Deze maatregelen moeten met name voorzien in tijdelijke ontsmettingsapparatuur, beschermende kledij, douches, ontsmetting van gebruikte apparatuur, instrumenten en voorzieningen en het uitschakelen van de ventilatie;
 - de karkassen van gedode dieren moeten met een ontsmettingsmiddel worden besproeid;
 - karkassen die van het bedrijf worden afgevoerd om te worden verwerkt, moeten worden vervoerd in gesloten, waterdichte containers;
 - zodra de varkensarkassen zijn afgevoerd om te worden verwerkt, worden alle delen van het bedrijfsterrein waar de varkens waren gehuisvest en alle delen van andere gebouwen, van erven, enz. die tijdens het doden, het slachten of de post-mortemkeuring zijn verontreinigd, besproeid met ontsmettingsmiddelen die zijn goedgekeurd overeenkomstig artikel 12;
 - weefselresten die zijn gevallen of bloed dat is gemorst tijdens het slachten of tijdens de post-mortemkeuring en waardoor gebouwen, bedrijfsterreinen, instrumenten, enz. kunnen zijn verontreinigd, moeten zorgvuldig worden verzameld en samen met de karkassen worden verwerkt;
 - het gebruikte ontsmettingsmiddel moet ten minste 24 uur op het behandelde oppervlak aanwezig blijven;
 - b) definitieve reiniging en ontsmetting:
 - mest en strooisel moeten worden verwijderd en behandeld overeenkomstig punt 3, onder a);
 - vet en vuil moeten van alle oppervlakken worden verwijderd door middel van een ontvettingsmiddel en vervolgens moeten de oppervlakken worden gewassen met water;
 - na het wassen met water, moet alles weer met een ontsmettingsmiddel worden besproeid;
 - na zeven dagen moeten de gebouwen met een ontvettingsmiddel worden behandeld, met water worden gespoeld, met een ontsmettingsmiddel worden besproeid en opnieuw met water worden gespoeld.
3. Ontsmetting van verontreinigd strooisel, mest en drijfmest:
- a) mest en gebruikt strooisel moeten worden opgestapeld om te laten broeien, worden besproeid met een ontsmettingsmiddel en gedurende ten minste 42 dagen blijven liggen, of moeten worden verbrand of begraven;
 - b) drijfmest moet opgeslagen blijven gedurende ten minste 60 dagen nadat voor het laatst besmet materiaal is bijgevoegd, tenzij de bevoegde autoriteiten een kortere opslagperiode toestaan voor drijfmest die volgens de instructies van een officiële dierenarts zo is behandeld dat het virus gegarandeerd is vernietigd.
4. In afwijking evenwel van de punten 1 en 2 kan de bevoegde autoriteit, voor bedrijven in de open lucht, specifieke procedures vaststellen voor het reinigen en ontsmetten, rekening houdend met het bedrijfstype en met de weersomstandigheden.
-

BIJLAGE III

DE NATIONALE LABORATORIA VOOR AFRIKAANSE VARKENSPEST EN HUN BEVOEGDHEDEN

1. Lijst van de nationale laboratoria voor Afrikaanse varkenspest:

BELGIË

Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie, 1180 Brussel

DENEMARKEN

Statens veterinære Institut for Virusforskning, Lindholm, 4771 Kalvehave

DUITSLAND

Bundesforschungsanstalt für Viruskrankheiten der Tiere, Tübingen

GRIEKENLAND

Veterinary Institute of Infectious and parasitic diseases, 15310 Ag. Paraskevi

SPANJE

Centro de Investigación en Sanidad Animal, 28130 Valdeolmos (Madrid)

FRANKRIJK

AFSSA-Ploufragan, Zoopole des Côtes d'Armor, 22440 Ploufragan

IERLAND

Veterinary Research Laboratory, Abbotstown, Castleknock, Dublin 15

ITALIË

Istituto Zooprofilattico Sperimentale dell'Umbria e delle Marche, 06100 Perugia

LUXEMBURG

Laboratoire de Médecine Vétérinaire de l'État, 1020 Luxembourg

NEDERLAND

Instituut voor Veehouderij en Diergezondheid (ID-DLO), 8200 AB Lelystad

OOSTENRIJK

Bundesanstalt für Veterinärmedizinische Untersuchungen in Mödling, Robert-Koch-Gasse 17, 2340 Mödling

PORTUGAL

Laboratório Nacional de Investigação Veterinária, 1500 Lisboa

FINLAND

Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos, 00231 Helsinki

ZWEDEN

Statens veterinärmedicinska anstalt, 75189 Uppsala

VERENIGD KONINKRIJK

Institute for Animal Health, Pirbright, Woking, Surrey GU24 0NF

2. De nationale laboratoria voor Afrikaanse varkenspest zien erop toe dat in elke lidstaat de laboratoriumtests met het oog op de opsporing van Afrikaanse varkenspest en de identificatie van het genetische type van virusisolaten worden uitgevoerd volgens het diagnosehandboek. Daartoe hebben zij speciale overeenkomsten met het communautaire referentielaboratorium of met andere nationale laboratoria.

3. Elk nationaal laboratorium voor Afrikaanse varkenspest zorgt voor de coördinatie van de normen en de diagnosemethoden die door elk laboratorium van die lidstaat worden toegepast in het kader van de diagnose van Afrikaanse varkenspest. Daartoe:
 - a) kunnen zij de diagnosereagentia leveren aan elk laboratorium;
 - b) controleren zij de kwaliteit van alle diagnosereagentia die in de lidstaat worden gebruikt;
 - c) organiseren zij geregeld vergelijkende tests;
 - d) bewaren zij isolaten van het virus van Afrikaanse varkenspest afkomstig van in de betrokken lidstaat geconstateerde gevallen en uitbraken.

BIJLAGE IV

COMMUNAUTAIR REFERENTIELABORATORIUM VOOR AFRIKAANSE VARKENSPEST

1. Het communautaire referentielaboratorium voor Afrikaanse varkenspest is het „Centro de Investigación en Sanidad Animal”, 28130 Valdeolmos, Madrid, Spanje.
2. Taken en bevoegdheden van het communautaire referentielaboratorium voor Afrikaanse varkenspest:
 - a) Het coördineren, in overleg met de Commissie, van de in de lidstaten toegepaste methoden voor de diagnose van Afrikaanse varkenspest, met name door:
 - het opslaan en leveren van celculturen voor diagnosedoeleinden;
 - het typeren, opslaan en leveren van virusstammen van Afrikaanse varkenspest voor gebruik bij serologisch onderzoek en bij de bereiding van antisera;
 - het leveren van gestandaardiseerde sera, geconjugeerde sera en andere referentiereagentia aan de nationale laboratoria met het oog op standaardisering van de in de lidstaten gebruikte tests en reagentia;
 - het aanleggen en instandhouden van een verzameling virussen van Afrikaanse varkenspest;
 - het geregeld organiseren van vergelijkende proeven van de diagnoseprocedures op communautair niveau;
 - het verzamelen en vergelijken van gegevens en informatie inzake de toegepaste diagnosemethoden en de resultaten van de uitgevoerde tests;
 - het karakteriseren van virusisolaten met behulp van de meest geavanceerde methoden om een beter inzicht te krijgen in de epizoötiologie van Afrikaanse varkenspest;
 - het volgen van de ontwikkelingen over de gehele wereld op het gebied van het toezicht op en de epizoötiologie en de preventie van Afrikaanse varkenspest;
 - het op peil houden van de vakkennis met betrekking tot het virus van Afrikaanse varkenspest en andere soortgelijke virussen teneinde een snelle differentiële diagnose mogelijk te maken;
 - b) het treffen van de nodige maatregelen voor de opleiding en de bij- en nascholing van deskundigen op het gebied van laboratoriumdiagnose met het oog op de harmonisatie van de diagnostiechnieken;
 - c) het beschikbaar stellen van getraind personeel voor noodsituaties in de Gemeenschap;
 - d) het verrichten van onderzoek en, waar mogelijk, het coördineren van onderzoek dat is gericht op betere bestrijding van Afrikaanse varkenspest.
3. De communautaire referentielaboratoria voor klassieke varkenspest en voor Afrikaanse varkenspest organiseren hun werkzaamheden op een zodanige wijze dat de vergelijkende tests die in communautair verband worden georganiseerd voor de diagnose van deze twee ziekten, op afdoende wijze worden gecoördineerd.

Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake toegang tot de markt voor havendiensten ⁽¹⁾

(2002/C 181 E/07)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2002) 101 def. — 2001/0047(COD)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 19 februari 2002)

⁽¹⁾ PB C 154 E van 29.5.2001, blz. 290.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Ongewijzigd

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 80, lid 2,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Overeenkomstig de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Artikel 49 van het Verdrag heeft ten doel de beperkingen op het vrij verrichten van diensten binnen de Gemeenschap weg te nemen; overeenkomstig artikel 51 van het Verdrag moet dat doel worden verwezenlijkt in het kader van het gemeenschappelijk vervoersbeleid.

(1) Artikel 49 van het Verdrag heeft ten doel de beperkingen op het vrij verrichten van diensten binnen de Gemeenschap weg te nemen; overeenkomstig artikel 51 van het Verdrag moet dat doel worden verwezenlijkt in het kader van het gemeenschappelijk vervoersbeleid, met eerbiediging van onder meer de regels inzake milieubescherming uit het Verdrag.

(2) Via de Verordeningen van de Raad (EEG) nr. 4055/86 van 22 december 1986 houdende toepassing van het beginsel van het vrij verrichten van diensten op het zeevervoer tussen de lidstaten onderling en tussen de lidstaten en derde landen ⁽¹⁾ en (EEG) nr. 3577/92 van 7 december 1992 houdende toepassing van het beginsel van het vrij verrichten van diensten op het zeevervoer binnen de lidstaten (cabotage in het zeevervoer) ⁽²⁾ is deze doelstelling gerealiseerd voor zeevervoerdiensten als zodanig.

Ongewijzigd

(3) Havendiensten zijn van essentieel belang voor een goed functionerend zeevervoer, aangezien zij een onmisbare bijdrage leveren aan het efficiënte gebruik van de zeevervoerinfrastructuur.

⁽¹⁾ PB L 378 van 31.12.1986, blz. 1. Laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 3573/90 van de Raad (PB L 353 van 17.12.1990, blz. 16).

⁽²⁾ PB L 364 van 12.12.1992, blz. 7.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (4) In haar Groenboek Havens en maritieme infrastructuur van december 1997 ⁽¹⁾ heeft de Commissie het voornemen kenbaar gemaakt een voorstel voor een regelgevingskader in te dienen met het oog op het verschaffen van toegang tot de markt voor havendiensten in havens in de Gemeenschap die internationaal verkeer verwerken. Volgens dit Groenboek dienen havendiensten te worden gedefinieerd als diensten met commerciële waarde die normaal tegen betaling in een haven worden verleend.
- (5) Door de toegang tot de markt voor havendiensten op communautair niveau te vergemakkelijken moeten de belangrijkste beperkende factoren worden weggenomen die de toegang van exploitanten van havendiensten belemmeren, moet de kwaliteit van de aan de havengebruikers verleende diensten worden verbeterd, moeten efficiëntie en flexibiliteit worden verhoogd, moet een bijdrage worden geleverd aan het verlagen van de kosten en moeten zodoende de korte vaart en het gecombineerd vervoer worden bevorderd.
- (6) Wanneer krachtens deze richtlijn een vergunning wordt verleend in de vorm van een contract dat onder de toepassing valt van de Richtlijnen 92/50/EEG ⁽²⁾, 93/36/EEG ⁽³⁾, 93/37/EEG ⁽⁴⁾ and 93/38/EEG ⁽⁵⁾, gelden die richtlijnen. In voorkomend geval zijn ook de Richtlijnen 89/48/EEG ⁽⁶⁾, 92/51/EEG ⁽⁷⁾ en 1999/42/EG ⁽⁸⁾ inzake wederzijdse erkenning door de lidstaten van beroepsopleidingen van toepassing.
-
- ⁽¹⁾ COM(97) 678 def. van 10 december 1997.
- ⁽²⁾ Richtlijn 92/50/EEG van 18 juni 1992 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor dienstverlening (PB L 209 van 24.7.1992, blz. 1), laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 97/52/EG (PB L 328 van 28.11.1997).
- ⁽³⁾ Richtlijn 93/36/EEG van 14 juni 1993 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen (PB L 199 van 9.8.1993, blz. 1), laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 97/52/EG (PB L 328 of 28.11.1997).
- ⁽⁴⁾ Richtlijn 93/37/EEG van 14 juni 1993 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken (PB L 199 van 9.8.1993, blz. 54), laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 97/52/EG (PB L 328 van 28.11.1997).
- ⁽⁵⁾ Richtlijn 93/38/EEG van 14 juni 1993 houdende coördinatie van de procedures voor het plaatsen van opdrachten in de sectoren water-energievoorziening, vervoer en telecommunicatie (PB L 199 van 9.8.1993, blz. 84), laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 98/4/EG (PB L 101 van 1.4.1998).
- ⁽⁶⁾ Richtlijn 89/48/EEG van 21 december 1989 betreffende een algemeen stelsel van erkenning van hoger-onderwijsdiploma's waarmee beroepsopleidingen van ten minste drie jaar worden afgesloten.
- ⁽⁷⁾ Richtlijn 92/51/EEG van 18 juni 1992 betreffende een tweede algemeen stelsel van erkenning van beroepsopleidingen, ter aanvulling van Richtlijn 89/48/EEG.
- ⁽⁸⁾ Richtlijn 1999/42/EG van 7 juni 1999 betreffende de invoering van een regeling voor de erkenning van diploma's betreffende beroepswerkzaamheden die binnen de werkingssfeer van de liberaliseringsrichtlijnen en van de richtlijnen houdende overgangsmaatregelen vallen en tot aanvulling van het algemene stelsel van erkenning van diploma's.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (7) Variaties in nationale wetgeving en praktijk hebben geleid tot discrepanties in de toegepaste procedures en hebben rechtsonzekerheid doen ontstaan ten aanzien van de rechten van de verleners van havendiensten en de plichten van de bevoegde instanties. Het is dan ook in het belang van de Gemeenschap een communautair regelgevingskader vast te stellen dat basisregels bevat met betrekking tot de toegang tot de markt voor havendiensten, de rechten en verplichtingen van de huidige en toekomstige dienstverleners, de havenbeheerders, alsook de bij de vergunningverlening en selectieprocessen te volgen procedures.
- (8) Het doel van de voorgestelde maatregel, namelijk toegang tot de markt voor havendiensten voor elke in de Gemeenschap gevestigde natuurlijke of rechtspersoon kan gezien de omvang van die maatregel niet in voldoende mate door de lidstaten worden verwezenlijkt en derhalve kan, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteits- en proportionaliteitsbeginsel, de maatregel beter door de Gemeenschap worden verwezenlijkt. De richtlijn beperkt zich tot het voor de verwezenlijking van deze doelstelling vereiste minimum en gaat niet verder dan wat daarvoor noodzakelijk is.
- (9) De communautaire wetgeving inzake toegang tot havendiensten sluit de toepassing van andere communautaire regels niet uit. De concurrentieregels zijn reeds eerder toegepast op havendiensten en zijn met name relevant in monopoliesituaties.
- (10) In het belang van een efficiënt en veilig havenbeheer kunnen de lidstaten bepalen dat dienstverleners een vergunning moeten verkrijgen. De criteria voor de verlening van die vergunning moeten objectief, transparant, niet-discriminerend, relevant en proportioneel zijn en moeten openbaar worden gemaakt.
- (11) Aangezien havens een beperkt geografisch gebied beslaan kan toegang tot de markt in bepaalde gevallen worden belemmerd door capaciteits- en ruimteproblemen alsook, wat technisch-nautische diensten betreft, door met de veiligheid van het verkeer samenhangende beperkingen. In dergelijke gevallen kan het dus noodzakelijk zijn het aantal vergunninghoudende verleners van havendiensten te beperken.
- (12) De criteria voor een dergelijke beperking moeten objectief, transparant, niet-discriminerend, relevant en proportioneel zijn. Wat vrachtafhandeling betreft, mag, behoudens uitzonderlijke omstandigheden, het aantal dienstverleners per vrachtafhandelingscategorie niet tot minder dan twee volledig onafhankelijke dienstverleners worden beperkt.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (8) Het doel van de voorgestelde maatregel, namelijk toegang tot de markt voor havendiensten voor elke in de Gemeenschap gevestigde natuurlijke of rechtspersoon kan, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteits- en proportionaliteitsbeginsel, beter worden verwezenlijkt wanneer er gemeenschappelijke beginselen voor alle lidstaten worden gehanteerd. De richtlijn beperkt zich tot het voor de verwezenlijking van deze doelstelling vereiste minimum en gaat niet verder dan wat daarvoor noodzakelijk is.
- (9) De communautaire wetgeving inzake toegang tot havendiensten sluit de toepassing van andere communautaire regels niet uit. De concurrentieregels, met inbegrip van die welke betrekking hebben op diensten van algemeen economisch belang, zijn reeds eerder toegepast op havendiensten en zijn met name relevant in monopoliesituaties.

Ongewijzigd

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (13) Dienstverleners dienen het recht te hebben zelf hun personeel te kiezen.
- (14) Wanneer een beperking op het aantal verleners van havendiensten geldt, moeten deze door de bevoegde instantie worden geselecteerd door middel van een transparante, objectieve, open en eerlijke selectieprocedure met niet-discriminerende regels.
- (15) Om ervoor te zorgen dat besluiten en proceduremaatregelen krachtens deze richtlijn door onafhankelijke instanties worden genomen en daarover geen twijfel te laten bestaan, dient de positie van een havenbeheerder die zelf als verlener van havendiensten optreedt of wil optreden nader te worden omschreven. In dat geval moeten op de havenbeheerder dezelfde voorwaarden en procedures van toepassing zijn als die welke gelden voor andere dienstverleners, met dien verstande dat de havenbeheerder het goed functioneren van de haven moet kunnen blijven waarborgen. Derhalve moet een onafhankelijke instantie wordt belast met een eventuele beslissing over beperking van het aantal dienstverleners en met de selectie zelf; de havenbeheerder mag niet discrimineren tussen dienstverleners en tussen havengebruikers.
- (16) Het is bijgevolg noodzakelijk ervoor te zorgen dat niet wordt gediscrimineerd tussen de havenbeheerder en onafhankelijke exploitanten en tussen de beheerders van verschillende havens.
- (17) Op financieel gebied moet aan de beheerders van onder deze richtlijn vallende havens die ook optreden als dienstverleners de verplichting worden opgelegd gescheiden boekhoudingen te voeren voor hun als havenbeheerder uitgevoerde activiteiten enerzijds en hun op basis van vrije concurrentie verrichte werkzaamheden anderzijds.
- (18) Bij Richtlijn 2000/52/EG van de Commissie van 26 juli 2000 wordt een aantal ondernemingen de verplichting opgelegd gescheiden boekhoudingen te voeren; deze verplichting geldt alleen voor ondernemingen waarvan de totale jaarlijkse omzet in elk van de afgelopen twee jaar meer dan 40 miljoen euro bedroeg.

Gezien de invoering van de vrije verlening van havendiensten in de Gemeenschap moet ervoor worden gezorgd dat het principe van gescheiden boekhoudingen van toepassing is op alle havens die onder de toepassing van de onderhavige richtlijn vallen en moeten de havens regels inzake transparantie worden opgelegd die niet minder stringent zijn dan die welke zijn vastgesteld in Richtlijn 2000/52/EG.

- (19) Het voorschrift een boekhouding te voeren voor activiteiten op het gebied van havendiensten dient te gelden voor alle ondernemingen die zijn geselecteerd voor het verlenen van dergelijke diensten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (13) Dienstverleners dienen het recht te hebben zelf hun personeel te kiezen. Zij dienen de geldende regels inzake opleiding, vakbekwaamheid en arbeidsomstandigheden na te leven.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (20) Zelfafhandeling moet worden toegestaan en de voor zelfafhandelaars geldende criteria mogen niet stringenter zijn dan die welke op verleners van havendiensten van toepassing zijn voor dezelfde of een vergelijkbare dienst.
- (21) Via een selectieprocedure verleende vergunningen moeten in de tijd beperkt zijn. Het is redelijk om bij het bepalen van de looptijd van een vergunning rekening te houden met het feit of de dienstverlener al dan niet in activa heeft moeten investeren, en zo ja, of het roerende of onroerende activa betreft. Hoewel een dergelijke procedure normaal een adequaat resultaat moet opleveren, is het niettemin noodzakelijk een maximale looptijd voor vergunningen vast te stellen.
- (22) De huidige situatie in de havens in de Gemeenschap, die wordt gekenmerkt door een veelheid van vergunnings- en selectiemethodes en -periodes, vereist dat duidelijke overgangsp periodes worden vastgesteld. De desbetreffende overgangsregels dienen onderscheid te maken tussen havens waar het aantal dienstverleners beperkt is en havens waar dit niet het geval is.
- (23) Wanneer het aantal dienstverleners niet beperkt is, is er geen reden om de bestaande vergunningen te wijzigen; nieuwe vergunningen dienen echter overeenkomstig de bepalingen van de richtlijn te worden verleend.
- (24) Wanneer het aantal dienstverleners beperkt is, dienen de overgangsp periodes te worden gedifferentieerd al naargelang de vergunningen al dan niet via een openbare aanbesteding of een vergelijkbare procedure zijn verleend, de dienstverlener al dan niet aanzienlijke investeringen heeft verricht en deze investeringen betrekking hadden op roerende dan wel onroerende activa. Ter wille van de rechtszekerheid moet in elk geval een maximale looptijd worden vastgesteld, waarbij de nationale instanties een aanzienlijke manoeuvreerruimte wordt gelaten om op adequate wijze rekening te kunnen houden met de specifieke aspecten van elke zaak.
- (25) De lidstaten moeten de bevoegde instanties die verantwoordelijk zijn voor de tenuitvoerlegging van deze richtlijn aanwijzen.
- (26) Er dient in beroepsprocedures tegen besluiten van de bevoegde instanties te worden voorzien.
- (27) De lidstaten moeten zorgen voor een adequaat niveau van sociale zekerheid voor het personeel van ondernemingen die havendiensten verlenen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (20) Zelfafhandeling moet worden toegestaan overeenkomstig de in deze richtlijn bepaalde voorwaarden en de voor zelfafhandelaars geldende criteria moeten dezelfde zijn als die welke op verleners van havendiensten van toepassing zijn voor dezelfde of een vergelijkbare dienst.
- (21) Via een selectieprocedure verleende vergunningen moeten in de tijd beperkt zijn. Het is redelijk om bij het bepalen van de looptijd van een vergunning rekening te houden met het feit of de dienstverlener al dan niet in activa heeft moeten investeren, en zo ja, of het roerende of onroerende activa betreft.
- Ongewijzigd
- (27) De lidstaten moeten zorgen voor een adequaat niveau van sociale zekerheid voor het personeel van ondernemingen die havendiensten verlenen en moeten erop toezien dat de vakbekwaamheid op een adequaat niveau wordt gehandhaafd, met name indien dienstverleners elkaar opvolgen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (28) De bepalingen van deze richtlijn laten de rechten en verplichtingen van de lidstaten wat betreft ordehandhaving, veiligheid en beveiliging in de havens alsmede milieubescherming geheel onverlet.
- (29) Deze richtlijn laat de toepassing van de regels van het Verdrag onverlet; de Commissie zal met name op de naleving van deze regels blijven toezien door waar nodig alle haar bij artikel 86 van het Verdrag verleende bevoegdheden uit te oefenen.
- (30) Op basis van verslagen van de lidstaten over de toepassing van deze richtlijn moet de Commissie een evaluatie opstellen die in voorkomend geval samen met een voorstel voor een herziening van de richtlijn moet worden ingediend,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

*Artikel 1***Doelstelling**

1. Vrije verlening van havendiensten geldt voor verleners van havendiensten in de Gemeenschap overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn. Verleners van havendiensten hebben toegang tot haveninstallaties in de mate die nodig is voor de uitoefening van hun activiteiten.

Ongewijzigd

2. Met de bepalingen van deze richtlijn wordt uiteengezet dat de vrijheid om havendiensten te verlenen in bepaalde gevallen kan worden beperkt op grond van capaciteits- en ruimteproblemen in de haven of het havensysteem en eventueel rekening moet houden met de eisen inzake veiligheid, milieubescherming en openbardienstverplichtingen.

*Artikel 2***Reikwijdte**

1. Deze richtlijn is van toepassing op de in de bijlage vermelde havendiensten die binnen het havengebied ten behoeve van gebruikers van de haven worden verleend

Ongewijzigd

1. Deze richtlijn is van toepassing op de in de bijlage vermelde havendiensten die ten behoeve van gebruikers van de haven worden verleend, hetzij binnen het havengebied, hetzij op de waterwegen naar en van de haven of het havensysteem.

2. Deze richtlijn geldt voor op het grondgebied van een lidstaat gevestigde zeehavens of havensystemen die geopend zijn voor het algemene commerciële maritieme vervoer, mits de haven in de afgelopen drie jaar jaarlijks niet minder dan 3 miljoen ton of 500 000 passagiersbewegingen heeft verwerkt.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

3. Wanneer een haven de in lid 2 vermelde vrachtverkeersdrempel haalt, maar beneden de corresponderende drempel voor passagiersbewegingen blijft, zijn de bepalingen van deze richtlijn niet van toepassing op havendiensten die uitsluitend voor passagiers zijn gereserveerd. Wanneer de drempel voor passagiersbewegingen wel, maar de vrachtvervoerdrempel niet werd bereikt, zijn de bepalingen van deze richtlijn niet van toepassing op havendiensten die uitsluitend voor vracht zijn bestemd. Ter informatie publiceert de Commissie in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* een lijst van de in dit artikel bedoelde havens die gebaseerd is op de door de lidstaten verstrekte gegevens. Deze lijst wordt voor het eerst drie maanden na de inwerkingtreding van deze richtlijn en vervolgens jaarlijks gepubliceerd.

4. De lidstaten kunnen eisen dat de verleners van havendiensten in de Gemeenschap zijn gevestigd en dat vaartuigen die uitsluitend voor de verlening van havendiensten worden gebruikt zijn geregistreerd in en onder de vlag varen van een lidstaat.

Artikel 3

1. Deze richtlijn laat de verplichtingen van de bevoegde instanties die voortvloeien uit Richtlijn 92/50/EEG, Richtlijn 93/36/EEG, Richtlijn 93/37/EEG en Richtlijn 93/38/EEG onverlet.

2. Wanneer op grond van een van de in lid 1 genoemde richtlijnen een dienstverleningscontract verplicht moet worden aanbesteed, zijn artikel 8, leden 1, 2, 3, 4 en 5, artikel 12, lid 1 en lid 2, en artikel 13 van deze richtlijn niet van toepassing op de gunning van dat contract.

3. De richtlijn laat de verplichtingen van de bevoegde instanties die voortvloeien uit de Richtlijnen 89/48/EEG, 92/51/EEG en 99/42/EG inzake wederzijdse erkenning door de lidstaten van beroepsopleidingen onverlet.

Artikel 4

Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

1. „zeehaven” (in deze richtlijn „haven” genoemd: een uit land en water bestaand gebied met verbeteringswerken en voorzieningen die voornamelijk dienen voor de ontvangst van schepen, het laden en lossen daarvan, de opslag van goederen, het in ontvangst nemen en leveren van deze goederen via de binnenvaart en het in- en ontschepen van passagiers:

GEWIJZIGD VOORSTEL

3. Wanneer een haven de in lid 2 vermelde vrachtverkeersdrempel haalt, maar beneden de corresponderende drempel voor passagiersbewegingen blijft, zijn de bepalingen van deze richtlijn niet van toepassing op havendiensten die uitsluitend voor passagiers zijn gereserveerd. Wanneer de drempel voor passagiersbewegingen wel, maar de vrachtvervoerdrempel niet werd bereikt, zijn de bepalingen van deze richtlijn niet van toepassing op havendiensten die uitsluitend voor vracht zijn bestemd. Ter informatie publiceert de *Commissie in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* een lijst van de in dit artikel bedoelde havens en havensystemen die gebaseerd is op de door de lidstaten verstrekte gegevens. Deze lijst wordt voor het eerst drie maanden na de inwerkingtreding van deze richtlijn en vervolgens jaarlijks gepubliceerd.

Ongewijzigd

2. Wanneer op grond van een van de in lid 1 genoemde richtlijnen een dienstverleningscontract verplicht moet worden aanbesteed, zijn artikel 8, leden 1, 2, 3, 4 en 5, artikel 12, lid 1 en lid 2, en artikel 13 van deze richtlijn niet van toepassing op de gunning van dat contract. De lidstaten mogen bij de aanbesteding van dit soort contracten evenwel specifieke bepalingen met betrekking tot hun havens doen opnemen.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

2. „havensysteem”: twee of meer havens die binnen een samenwerkingsverband dezelfde stad of conurbatie bedienen;
3. „havenautoriteit” of „havenbeheerder” (hierna „havenbeheerder” genoemd): een instantie waarvan de doelstelling overeenkomstig de nationale wet- of regelgeving, al dan niet in combinatie met andere activiteiten, bestaat in de administratie en het beheer van de haveninfrastructuur en de coördinatie en controle van de activiteiten van de verschillende in de betrokken haven of het betrokken havensysteem opererende exploitanten. Zij kan bestaan uit verschillende afzonderlijke lichamen of verantwoordelijk zijn voor meer dan één haven;
4. „havendiensten”: de in de bijlage vermelde diensten met commerciële waarde die normaal tegen betaling in een haven worden verleend;
5. „verlener van havendiensten”: elke natuurlijke of rechtspersoon die een of meer categorieën havendiensten verleent of wil verlenen;
6. „openbare dienstverplichting”: een door een bevoegde instantie opgelegde verplichting die een adequate verlening van bepaalde categorieën havendiensten moet waarborgen;
7. „zelfafhandeling”: de situatie waarin een havengebruiker voor zichzelf één of meer categorieën havendiensten verzorgt, en waarin normaal geen contract van enigerlei aard met een derde wordt gesloten voor de verlening van dergelijke diensten;
8. „vergunning”: elke toestemming, met inbegrip van een contract, op grond waarvan een natuurlijke of rechtspersoon havendiensten mag verlenen of aan zelfafhandeling mag doen.

Artikel 5

Bevoegde instanties

De lidstaten wijzen de met de uitvoering van de artikelen 6, 7, 8, 10, 11, 12 en 19 van deze richtlijn belaste bevoegde instantie of instanties aan.

Artikel 6

Vergunningverlening

1. De lidstaten kunnen eisen dat een verlener van havendiensten vooraf een vergunning verkrijgt onder de in de leden 2, 3, 4 en 5 vermelde voorwaarden. Aan overeenkomstig artikel 8 geselecteerde dienstverleners wordt automatisch een vergunning verleend.

GEWIJZIGD VOORSTEL

2. „havensysteem”: twee of meer havens in hetzelfde gebied die onder eenzelfde havenbeheerder vallen;

Ongewijzigd

7. „zelfafhandeling”: de situatie waarin een havengebruiker met eigen personeel en eigen apparatuur in overeenstemming met de in deze richtlijn neergelegde criteria voor zichzelf één of meer categorieën havendiensten verzorgt, en waarin normaal geen contract van enigerlei aard met een derde wordt gesloten voor de verlening van dergelijke diensten;

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

2. De criteria voor de toekenning van een vergunning door de bevoegde instantie moeten transparant, niet-discriminerend, objectief, relevant en proportioneel zijn. De criteria mogen alleen betrekking hebben op de beroepskwalificaties van de dienstverlener, zijn financiële positie en verzekeringsdekking maritieme veiligheid of de veiligheid van installaties, uitrusting en personen

De vergunning kan openbare dienstverplichtingen met betrekking tot veiligheid, regelmatigheid, continuïteit, kwaliteit en prijs omvatten, alsook de voorwaarden waaronder de dienst mag worden verleend.

3. Wanneer de vereiste beroepskwalificaties specifieke plaatselijke kennis of ervaring met plaatselijke omstandigheden omvatten, moet de bevoegde instantie een passende opleiding voor aspirant-dienstverleners verzorgen.

4. De in lid 2 bedoelde criteria worden openbaar gemaakt en de verleners van havendiensten worden van tevoren ingelicht over de procedure voor het verkrijgen van de vergunning. Dit voorschrift geldt eveneens voor een vergunning waarbij de dienstverlening wordt gekoppeld aan investeringen in onroerende activa die na het verstrijken van de vergunning aan de haven toevallen.

5. De verlener van havendiensten heeft het recht zelf personeel te kiezen voor de uitvoering van de dienst waarop de vergunning betrekking heeft,

*Artikel 7***Beperkingen**

1. De lidstaten kunnen het aantal verleners van havendiensten alleen beperken om redenen in verband met ruimte- of capaciteitsbeperkingen of, wat technisch-nautische diensten betreft, met de veiligheid van het maritieme verkeer. De bevoegde instantie moet:

- a) de belanghebbende partijen er met opgaaf van redenen van op de hoogte stellen voor welke categorie of categorieën havendiensten en voor welk specifiek gedeelte van de haven de beperkingen gelden;
- b) het in de gegeven omstandigheden hoogst haalbare aantal dienstverleners toelaten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

2. De criteria voor de toekenning van een vergunning door de instantie moeten transparant, niet-discriminerend, objectief, relevant en proportioneel zijn. De criteria mogen alleen betrekking hebben op

- a) de beroepskwalificaties van de dienstverlener, zijn financiële positie en verzekeringsdekking;
- b) de maritieme veiligheid of de veiligheid van de haven of van de toegang tot die haven, de installaties, uitrusting en personen;
- c) de werkgelegenheid en sociale aangelegenheden, indien van toepassing;
- d) de eisen op milieugebied, indien van toepassing;
- e) de ontwikkelingsplannen met betrekking tot de haven.

Ongewijzigd

5. De verlener van havendiensten heeft het recht zelf personeel te kiezen voor de uitvoering van de dienst waarop de vergunning betrekking heeft, mits hij voldoet aan de criteria die in lid 2 uiteen zijn gezet.

Ongewijzigd

1. De lidstaten kunnen het aantal verleners van havendiensten alleen beperken om redenen in verband met ruimte- of capaciteitsbeperkingen of in verband met de veiligheid van het maritieme verkeer, dan wel op grond van de geldende milieuverordeningen. De bevoegde instantie moet:

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

2. Wanneer er ruimte- of capaciteitsbeperkingen bestaan verleent de bevoegde instantie, voorzover er geen sprake is van uitzonderlijke omstandigheden wat verkeersvolume en categorieën vracht betreft, een vergunning aan ten minste twee volledig van elkaar onafhankelijke dienstverleners per vrachtcategorie.

3. Wanneer de bevoegde instantie die belast is met de besluitvorming over beperkingen met betrekking tot de betrokken haven tevens havenbeheerder is en de havenbeheerder zelf of een dienstverlener waarover hij direct of indirect zeggenschap heeft of waarbij hij betrokken is tevens als dienstverlener in die haven optreedt of wil optreden, wijzen de lidstaten een andere bevoegde instantie aan die zij belasten met de besluitvorming of goedkeuring van de besluitvorming over eventuele beperkingen. Deze nieuwe bevoegde instantie moet onafhankelijk zijn van de havenbeheerder en mag:

- a) geen havendiensten verlenen die vergelijkbaar zijn met die welke door een in de betrokken haven opererende dienstverlener worden verstrekt; en
- b) geen directe of indirecte zeggenschap hebben over of betrokken zijn bij een in de betrokken haven opererende dienstverlener.

Artikel 8

Selectieprocedure

1. Wanneer het aantal verleners van havendiensten overeenkomstig artikel 7 is beperkt, neemt de bevoegde instantie de nodige maatregelen om te zorgen voor een transparante en objectieve selectieprocedure in de vorm van een aanbesteding aan de hand van proportionele, niet-discriminerende en relevante criteria.

2. De bevoegde instantie publiceert in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* een uitnodiging aan de belanghebbende partijen om aan het selectieproces deel te nemen.

In deze uitnodiging kan melding worden gemaakt van de internetpagina van de bevoegde instantie of van de haven zelf dan wel, wanneer geen internetpagina voorhanden is, van enige andere wijze waarop de nodige informatie tijdig ter beschikking kan worden gesteld van eenieder die in het selectieproces geïnteresseerd is.

3. De bevoegde instantie vermeldt in haar uitnodiging

- a) vergunnings- en selectiecriteria die de minimumeisen van die instantie weergeven;
- b) gunningscriteria die de basis vormen waarop de instantie een keuze zal maken uit de aan de selectiecriteria beantwoordende offertes; en

GEWIJZIGD VOORSTEL

1. Wanneer het aantal verleners van havendiensten overeenkomstig artikel 7 door de bevoegde instantie is beperkt, neemt deze de nodige maatregelen om te zorgen voor een transparante en objectieve selectieprocedure in de vorm van een aanbesteding aan de hand van proportionele, niet-discriminerende en relevante criteria.

Ongewijzigd

- a) de vergunningscriteria overeenkomstig artikel 6, lid 2, alsmede selectiecriteria die de minimumeisen van die instantie weergeven;
- b) gunningscriteria die de basis vormen waarop de instantie een keuze zal maken uit de aan de selectiecriteria beantwoordende offertes;

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

c) voorwaarden die aangeven welke dienstverleningsverplichtingen in het contract worden opgenomen en welke activa ter beschikking van de geselecteerde inschrijver worden gesteld, onder vermelding van de daarbij geldende voorwaarden en regels.

4. De procedure dient te voorzien in een tussenpoos van ten minste 52 dagen tussen de verschijning van de uitnodiging tot het indienen van voorstellen en de uiterste indieningstermijn.

5. De bevoegde instantie verstrekt bij de voorlichting van potentiële dienstverleners alle relevante informatie waarover zij beschikt.

6. Wanneer de bevoegde instantie die voor de betrokken haven de selectieprocedure uitvoert tevens havenbeheerder is en de havenbeheerder zelf of een dienstverlener waarover hij direct of indirect zeggenschap heeft of waarbij hij betrokken is als dienstverlener in die haven optreedt of wil optreden, wijzen de lidstaten een andere bevoegde instantie aan die zij met de selectieprocedure belasten. Deze nieuwe bevoegde instantie moet onafhankelijk zijn van de havenbeheerder en mag:

- a) geen havendiensten verlenen die vergelijkbaar zijn met die welke door een in de betrokken haven opererende dienstverlener worden verstrekt, en
- b) geen directe of indirecte zeggenschap hebben over of betrokken zijn bij een in de betrokken haven opererende dienstverlener.

Artikel 9

Looptijd van de vergunning

Verleners van havendiensten worden geselecteerd voor een beperkte periode die wordt vastgesteld aan de hand van de volgende criteria.

1. Wanneer de dienstverlener voor het verlenen van de betrokken diensten geen of onbeduidende investeringen verricht, bedraagt de maximale looptijd van de vergunning vijf jaar.
2. Wanneer de dienstverlener aanzienlijke investeringen verricht in
 - a) roerende activa, bedraagt de maximale looptijd tien jaar;
 - b) onroerende activa, bedraagt de maximale looptijd 25 jaar, ongeacht of de eigendom daarvan na afloop al dan niet aan de haven toevalt.

GEWIJZIGD VOORSTEL

c) voorwaarden die aangeven welke dienstverleningsverplichtingen in het contract worden opgenomen en welke infrastructuur en uitrusting ter beschikking van de geselecteerde inschrijver worden gesteld, onder vermelding van de daarbij geldende voorwaarden en regels;

d) boetes en de voorwaarden voor annulering indien niet aan de criteria wordt voldaan; en

e) de periode waarop de vergunning betrekking heeft.

Ongewijzigd

6. Wanneer de bevoegde instantie die voor de betrokken haven de selectieprocedure voor een specifieke havendienst uitvoert tevens havenbeheerder is en de havenbeheerder zelf of een dienstverlener waarover hij direct of indirect zeggenschap heeft of waarbij hij betrokken is als verlener van dezelfde of een soortgelijke dienst in die haven optreedt of wil optreden, wijzen de lidstaten een andere bevoegde instantie aan die zij met de selectieprocedure belasten. Deze nieuwe bevoegde instantie moet onafhankelijk zijn van de havenbeheerder en mag:

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

*Artikel 10***Boekhoudkundige bepalingen**

De bevoegde instantie legt de geselecteerde dienstverleners de verplichting op voor elk van de betrokken havendiensten een afzonderlijke boekhouding te voeren. De boekhoudkundige procedures moeten in overeenstemming zijn met de gangbare commerciële praktijk en algemeen aanvaarde boekhoudprincipes.

*Artikel 11***Zelfafhandeling**

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om zelfafhandeling overeenkomstig deze richtlijn toe te staan.

2. Voor zelfafhandeling kan een vergunning verplicht worden gesteld waarvoor de criteria niet stringenter mogen zijn dan die welke gelden voor verleners van dezelfde of een vergelijkbare havendienst.

2. Voor zelfafhandeling kan een vergunning verplicht worden gesteld waarvoor de criteria dezelfde moeten zijn als die welke gelden voor verleners van dezelfde of een vergelijkbare havendienst.

*Artikel 12***Havenbeheerder**

1. Wanneer de havenbeheerder havendiensten verleent, moet deze voldoen aan de criteria van artikel 6 en voor elk van de door hem verleende havendiensten een afzonderlijke boekhouding voeren. De boekhoudkundige procedures moeten in overeenstemming zijn met de gangbare commerciële praktijk en algemeen aanvaarde boekhoudprincipes, om ervoor te zorgen dat:

- a) de interne rekeningen voor de verschillende activiteiten gescheiden zijn;
- b) alle kosten en opbrengsten, op grond van consequent toegepaste en objectief te rechtvaardigen beginselen inzake kostprijsadministratie, correct worden toegerekend;
- c) de beginselen inzake kostprijsadministratie volgens welke de gescheiden boekhouding wordt gevoerd, duidelijk zijn vastgelegd.

2. In het accountantsverslag over de jaarrekeningen moeten eventuele financiële stromen tussen de activiteiten op het gebied van havendiensten van de havenbeheerder en diens andere activiteiten worden vermeld. Het accountantsverslag moet door de lidstaten worden bewaard en op verzoek aan de Commissie ter beschikking worden gesteld.

3. Wanneer na afloop van een selectieprocedure als bedoeld in artikel 1 voor een specifieke havendienst geen geschikte dienstverlener is gevonden, kan de bevoegde instantie, met inachtneming van de voorwaarden van lid 1 van dit artikel, de verlening van deze dienst gedurende een periode van maximaal vijf jaar reserveren voor de havenbeheerder.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

4. De havenbeheerder discrimineert niet tussen dienstverleners. Met name onthoudt hij zich van discriminatie ten gunste van een onderneming of instantie waarin hij een belang heeft.

5. De bepalingen van deze richtlijn laten de rechten en verplichtingen van de lidstaten overeenkomstig Richtlijn 2000/52/EG (de „transparantierichtlijn”) volledig onverlet.

*Artikel 13***Beroepsprocedures**

1. De lidstaten waarborgen dat elke partij die hierbij een gewettigd belang heeft, gerechtigd is tegen de overeenkomstig deze richtlijn door de bevoegde instanties of de havenbeheerder genomen besluiten of individuele maatregelen in beroep te gaan.

2. Wanneer overeenkomstig deze richtlijn een verzoek om toegang tot de markt voor havendiensten wordt afgewezen, wordt de aanvrager in kennis gesteld van de redenen waarom hij geen vergunning heeft verkregen of niet is geselecteerd. Deze redenen moeten objectief, niet-discriminerend en gegrond zijn en moeten terdege worden gemotiveerd. Voor de aanvrager moeten beroepsprocedures beschikbaar zijn. Het moet mogelijk zijn in beroep te gaan bij een nationale rechtbank of een overheidsinstantie die qua organisatie, financiering, juridische structuur en besluitvorming onafhankelijk is van de bevoegde instantie of beheerder van de betrokken haven, alsook van enige dienstverlener.

3. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat door de beroepsinstanties genomen besluiten onderworpen zijn aan rechterlijke toetsing.

*Artikel 14***Veiligheid, beveiliging en milieubescherming**

De bepalingen van deze richtlijn laten de rechten en verplichtingen van de lidstaten ten aanzien van ordehandhaving, veiligheid en beveiliging in havens, alsook ten aanzien van milieubescherming volledig onverlet.

GEWIJZIGD VOORSTEL

De bepalingen van deze richtlijn laten de rechten en verplichtingen van de lidstaten en van de bevoegde autoriteiten die door hen zijn aangesteld ten aanzien van ordehandhaving, veiligheid en beveiliging in havens, alsook ten aanzien van milieubescherming volledig onverlet.

*Artikel 15***Sociale bescherming**

Onverminderd de toepassing van deze richtlijn en behoudens de overige bepalingen van het Gemeenschapsrecht, nemen de lidstaten de nodige maatregelen om de toepassing van hun sociale wetgeving te waarborgen.

Ongewijzigd

Onverminderd de toepassing van deze richtlijn en behoudens de overige bepalingen van het Gemeenschapsrecht, nemen de lidstaten de nodige maatregelen om de toepassing van hun sociale wetgeving te waarborgen. De sociale normen moeten niet lager liggen dan die welke in de toepasselijke communautaire wetgeving zijn neergelegd.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 16

Ongewijzigd

Overgangsmatregelen

1. Wanneer het aantal verleners van havendiensten niet beperkt is wegens ruimte- of capaciteitsbeperkingen dan wel met de maritieme veiligheid samenhangende beperkingen, kunnen bestaande vergunningen ongewijzigd van kracht blijven tot op het moment dat het aantal dienstverleners wel wordt beperkt. Nieuwe vergunningen moeten voldoen aan de bepalingen van deze richtlijn.

2. Wanneer het aantal verleners van havendiensten in een haven beperkt is, gelden de voorschriften van de punten a) t/m e).

a) Wanneer een bestaande vergunning na een openbare aanbesteding of een vergelijkbare procedure werd verleend en voorts in overeenstemming is met de bepalingen van deze richtlijn, kan die vergunning ongewijzigd van kracht blijven.

b) Wanneer een bestaande vergunning niet overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn werd verleend en de dienstverlener geen of slechts onbeduidende investeringen heeft verricht, moet een nieuwe vergunningsprocedure overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn worden uitgevoerd binnen twee jaar na de omzettingsdatum van deze richtlijn in het geval van één enkele dienstverlener, en binnen vier jaar in alle andere gevallen.

c) Wanneer een dienstverlener in het kader van een bestaande vergunning aanzienlijke investeringen in roerende activa heeft verricht, geldt het volgende:

i) wanneer de vergunning niet overeenkomstig de bepalingen van de richtlijn, maar wel na een openbare aanbesteding of een vergelijkbare procedure werd verleend, bedraagt de maximale looptijd van de bestaande vergunning tien jaar;

ii) wanneer de vergunning niet overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn en niet na een openbare aanbesteding of een vergelijkbare procedure werd verleend, moet een nieuwe vergunningsprocedure overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn worden uitgevoerd binnen drie jaar na de omzettingsdatum van deze richtlijn in het geval van één enkele dienstverlener, en binnen vijf jaar in alle andere gevallen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- d) Wanneer een dienstverlener in het kader van een bestaande vergunning aanzienlijke investeringen in onroerende activa heeft verricht, geldt het volgende:
- i) wanneer de vergunning niet overeenkomstig de bepalingen van de richtlijn, maar wel na een openbare aanbesteding of een vergelijkbare procedure werd verleend, bedraagt de maximale looptijd van de bestaande vergunning 25 jaar;
 - ii) wanneer de vergunning niet overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn en niet na een openbare aanbesteding of een vergelijkbare procedure werd verleend, moet een nieuwe vergunningsprocedure overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn worden uitgevoerd binnen vijf jaar na de omzettingsdatum van deze richtlijn in het geval van één enkele dienstverlener, en binnen acht jaar in alle andere gevallen.
- e) Wanneer een dienstverlener in het kader van een bestaande vergunning aanzienlijke investeringen in roerende en onroerende activa heeft verricht, is punt d) van toepassing.

*Artikel 17***Verslaglegging en herziening**

De lidstaten dienen uiterlijk drie jaar na de omzettingsdatum bij de Commissie een verslag over de toepassing van deze richtlijn in.

Op basis van de verslagen van de lidstaten stelt de Commissie een evaluatie van de tenuitvoerlegging van de richtlijn door de lidstaten op, die in voorkomend geval samen met een voorstel voor de herziening van de richtlijn wordt ingediend.

*Artikel 18***Tenuitvoerlegging**

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn daaraan te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

GEWIJZIGD VOORSTEL

*Artikel 17***Vergoeding**

Een geselecteerde dienstverlener betaalt zo nodig een vergoeding voor de door hem overgenomen onroerende activa. De bevoegde autoriteit kan de waarde daarvan vaststellen voordat de selectieprocedure wordt opgestart.

Artikel 18

Ongewijzigd

Artikel 19

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van de bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst mede van de belangrijke bepalingen van intern recht die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 19

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

*Artikel 20***Geadresseerden**

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Artikel 20

Ongewijzigd

Artikel 21

Ongewijzigd

 BIJLAGE

LIJST VAN ONDER DEZE RICHTLIJN VALLENDE HAVENDIENSTEN

1. Technisch-nautische diensten

Ongewijzigd

- a) loodsen
- b) slepen
- c) afmeren

2. Vrachtafhandeling met inbegrip van

- a) laden en lossen;

- b) stuwten, overslag en ander vervoer binnen de terminal;
- c) opslag, ook in depot en entrepot, afhankelijk van de vrachtcategorie;
- d) groeppage.

Ongewijzigd

3. Passagiersdiensten (inclusief inschepen en ontschepen).

Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de sluiting van de overeenkomst inzake zeevervoer tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de Volksrepubliek China anderzijds

(2002/C 181 E/08)

COM(2002) 97 def. — 2002/0048(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 22 februari 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 80, lid 2, juncto artikel 300, lid 2, eerste alinea, eerste zin, en artikel 300, lid 3, eerste alinea,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende dat de Europese Gemeenschap de overeenkomst inzake zeevervoer tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de Volksrepubliek China anderzijds dient goed te keuren,

BESLUIT:

Artikel 1

De overeenkomst inzake zeevervoer tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de Volksrepubliek China anderzijds wordt namens de Gemeenschap goedgekeurd.

De tekst van de overeenkomst is aan deze beschikking gehecht.

Artikel 2

De voorzitter van de Raad is gemachtigd om de personen aan te wijzen die bevoegd zijn om de overeenkomst te ondertekenen, teneinde aldus tot uitdrukking te brengen dat de Gemeenschap ermee instemt om door die overeenkomst gebonden te zijn.

Artikel 3

De voorzitter van de Raad doet namens de Gemeenschap de kennisgeving als bedoeld in artikel 15, lid 2, van de overeenkomst.

Artikel 4

Deze beschikking wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

BIJLAGE

ONTWERP-OVEREENKOMST INZAKE ZEEVERVOER TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAP EN HAAR LIDSTATEN ENERZIJD EN DE VOLKSREPUBLIC CHINA ANDERZIJD

HET KONINKRIJK BELGIE,

HET KONINKRIJK DENEMARKEN,

DE BONDSREPUBLIC DUITSLAND,

DE HELLEENSE REPUBLIC,

HET KONINKRIJK SPANJE,

DE FRANSE REPUBLIC,

IERLAND,

DE ITALIAANSE REPUBLIC,

HET GROOTHERTOOGDOM LUXEMBURG,

HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN,

DE REPUBLIC OOSTENRIJK,

DE PORTUGESE REPUBLIC,

DE REPUBLIC FINLAND,

HET KONINKRIJK ZWEDEN,

HET VERENIGD KONINKRIJK VAN GROOT BRITTANIE EN NOORD-IERLAND,

partijen bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en het Verdrag betreffende de Europese Unie, hierna „lidstaten van de Europese Gemeenschap” genoemd, en

DE EUROPESE GEMEENSCHAP,

enerzijds, en

DE VOLKSREPUBLIC CHINA

hierna „China” genoemd,

anderzijds,

INDACHTIG de overeenkomst inzake commerciële en economische samenwerking tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Volksrepubliek China van mei 1985;

INDACHTIG het belang van de bestaande zeevaartbetrekkingen tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten en de Volksrepubliek China;

VAN MENING DAT de samenwerking op het gebied van de internationale zeevaart tussen de partijen gunstig zal zijn voor de ontwikkeling van de handelsbetrekkingen en de economische betrekkingen tussen de Volksrepubliek China en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten;

VERLANGENDE de betrekkingen op het gebied van het internationale zeevervoer verder te versterken en te consolideren op basis van gelijkwaardigheid en wederzijds voordeel;

Het belang van zeevervoersdiensten ERKENNENDE en verlangende zelfs verder multimodaal vervoer waarvan een traject over zee deel uitmaakt, te bevorderen om de efficiëntie van de vervoersketen te vergroten;

Het belang van verdere ontwikkeling van een flexibele marktgerichte benadering en de voordelen voor exploitanten van beide partijen die zijn verbonden aan het controleren en exploiteren van hun eigen internationale vrachtvervoersdiensten in het kader van een efficiënt internationaal zeevervoersysteem, ERKENNENDE;

INDACHTIG de bestaande bilaterale maritieme overeenkomsten tussen de lidstaten van de Europese Gemeenschap en de Volksrepubliek China;

De multilaterale onderhandelingen over zeevervoersdiensten in het kader van de Wereldhandelsorganisatie STEUNENDE;

HEBBEN BESLOTEN deze overeenkomst te sluiten en hebben te dien einde als hun gevolmachtigden aangewezen:

HET KONINKRIJK BELGIE,

HET KONINKRIJK DENEMARKEN,

DE BONDSREPUBLIC DUITSLAND,

DE HELLEENSE REPUBLIEK,

HET KONINKRIJK SPANJE,

DE FRANSE REPUBLIEK,

IERLAND,

DE ITALIAANSE REPUBLIEK,

HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG,

HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN,

DE REPUBLIEK OOSTENRIJK,

DE PORTUGESE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK FINLAND,

HET KONINKRIJK ZWEDEN,

HET VERENIGD KONINKRIJK VAN GROOT BRITTANIE EN NOORD-IERLAND,

Partijen bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en het Verdrag betreffende de Europese Unie, hierna „lidstaten van de Europese Gemeenschap” genoemd, en

DE EUROPESE GEMEENSCHAP,

enerzijds, en

DE VOLKSREPUBLIC CHINA,

DIE, na overlegging van hun in goede en behoorlijke vorm bevonden volmachten,

ALS VOLGT ZIJN OVEREENGEKOMEN:

*Artikel 1***Doel**

Deze overeenkomst heeft tot doel ten bate van de economische subjecten de omstandigheden te verbeteren waaronder het goederenvervoer over zee naar en van China, naar en van de Europese Gemeenschap en naar en van de Europese Gemeenschap en China enerzijds en derde landen anderzijds plaatsvindt. Zij is gebaseerd op de beginselen van vrijheid om zeevervoersdiensten te verlenen, vrije toegang tot lading en cross trade en onbeperkte toegang tot en niet-discriminerende behandeling bij het gebruik van havens en ondersteunende diensten en wat commerciële aanwezigheid betreft. Bovendien worden in de overeenkomst alle aspecten van deur-tot-deur-diensten behandeld.

*Artikel 2***Werkingsfeer**

1. Deze overeenkomst is van toepassing op internationale zeevervoersdiensten en logistieke diensten, met inbegrip van multimodale diensten waarvan een traject over zee deel uitmaakt, tussen de havens van China en die van de lidstaten van de Europese Gemeenschap alsmede internationaal goederenvervoer over zee tussen de havens van de lidstaten van de Europese Gemeenschap. De overeenkomst is tevens van toepassing op cross trade en het verkeer van materieel, zoals lege containers, dat niet tegen betaling als vracht wordt vervoerd tussen havens van China of havens van een lidstaat van de Europese Gemeenschap.

Wanneer schepen van de ene partij van een haven van de andere partij naar een andere haven varen of van een haven van een lidstaat van de Europese Gemeenschap naar een andere haven om vracht voor andere landen te laden of vracht uit andere landen te lossen, wordt dit beschouwd als een onderdeel van het internationale zeevervoer.

Deze overeenkomst is niet van toepassing op binnenlands vervoer tussen de havens van China of tussen de havens van een bepaalde lidstaat van de Europese Gemeenschap.

2. Deze overeenkomst laat de toepassing van bilaterale maritieme overeenkomsten tussen China en de lidstaten van de Europese Gemeenschap onverlet voor zover het kwesties betreft die buiten de werkingssfeer van deze overeenkomst vallen.

3. Deze overeenkomst laat het recht van schepen van derde landen om vracht en passagiers te vervoeren tussen de havens van de partijen of tussen de havens van een van beide partijen en een derde land onverlet.

*Artikel 3***Definities**

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

a) „Internationale zeevervoersdiensten en logistieke diensten”: de levering van diensten van internationaal goederenvervoer over zee en de bijbehorende diensten met betrekking tot laden en lossen, opslag en bewaring van goederen, douaneafhandeling, opslag en bewaring van containers, zowel in de havens als in het binnenland, scheepsagentdiensten en expediteursdiensten;

b) „Multimodaal vervoer”: het vervoer van goederen via meer dan één vervoersmodaliteit waaronder een traject over zee, onder één vervoersdocument.

c) „Scheepsagentdiensten”: activiteiten waarbij de zakelijke belangen van een of meer scheepvaartlijnen of scheepvaartmaatschappijen in een bepaald geografisch gebied door een agent worden behartigd voor de volgende doeleinden:

— marketing en verkoop van zeevervoer- en bijbehorende diensten, van prijsopgave tot facturering en het afgeven van vrachtbrieven namens de maatschappijen, het contracteren van de nodige bijbehorende diensten, het opstellen van documenten en het verschaffen van bedrijfsinformatie;

— optreden namens de maatschappijen om indien nodig het aanlopen van het schip te regelen of vracht over te nemen;

d) „Expediteursdiensten”: de activiteit waarbij verzendingsactiviteiten namens verzenders worden georganiseerd en gevolgd door het contracteren van de bijbehorende diensten, het opstellen van documentatie en het verschaffen van bedrijfsinformatie;

e) „Scheepvaartmaatschappij”: een maatschappij die aan de volgende voorwaarden voldoet:

1. zij is opgericht in overeenstemming met het publieke recht of het privaatrecht van China of de Europese Gemeenschap dan wel een lidstaat van de Europese Gemeenschap;

2. zij is gevestigd of heeft haar hoofdkantoor of hoofdvestiging in China of de Europese Gemeenschap;

3. zij verricht internationale zeevervoersdiensten met haar eigen of door haar geëxploiteerde schepen.

De bepalingen van deze overeenkomst zijn ook van toepassing op buiten de Europese Gemeenschap of China gevestigde scheepvaartmaatschappijen die worden gecontroleerd door onderdanen van een lidstaat van een Europese Gemeenschap dan wel van China, wanneer hun schepen in die lidstaat of China volgens het aldaar toepasselijke recht zijn geregistreerd;

f) „Dochtermaatschappij”: een maatschappij die eigendom is van een scheepvaartmaatschappij en rechtspersoonlijkheid heeft;

g) „Filiaal”: een vestiging die eigendom is van een scheepvaartmaatschappij en geen rechtspersoonlijkheid heeft;

- h) „Agentschap”: een kantoor dat een scheepvaartmaatschappij van een partij vertegenwoordigt en in de andere partij is gevestigd;
- i) „Schip”: elk koopvaardijship dat overeenkomstig de wetten van China of de Europese Gemeenschap of haar lidstaten is geregistreerd in het scheepsregister van een van beide partijen, dat onder de nationale vlag van die partij vaart en wordt gebruikt voor internationaal zeevervoer, alsmede schepen die onder de vlag van een derde land varen, maar eigendom zijn van of worden geëxploiteerd door een scheepvaartmaatschappij uit China of een lidstaat van de Europese Gemeenschap. Deze term omvat geen oorlogsschepen of andere niet-commerciële schepen.

Artikel 4

Dienstverlening

1. Iedere partij blijft schepen die onder de vlag van de andere partij varen of door onderdanen of maatschappijen van de andere partij worden geëxploiteerd, wat betreft toegang tot havens, gebruik van infrastructuur en ondersteunende maritieme diensten van die havens, alsmede bijbehorende vergoedingen en heffingen, douaneformaliteiten en toewijzing van aanlegplaatsen en laad- en losfaciliteiten, behandelen op een wijze die, vergeleken met de behandeling die haar eigen schepen krijgen, niet-discriminerend is.
2. De partijen verbinden zich ertoe het beginsel van onbeperkte toegang tot de internationale markt voor zeevervoer en tot het internationale zeevervoer op niet-discriminerende en commerciële grondslag effectief toe te passen.
3. In het kader van de toepassing van de leden 1 en 2:
 - a) nemen de partijen in toekomstige overeenkomsten met derde landen inzake zeevoerdiensten geen vrachtverdelingsclausules op en beëindigen zij dergelijke clausules indien zij in bestaande bilaterale overeenkomsten zijn opgenomen, binnen een redelijke termijn;
 - b) schaffen de partijen bij de inwerkingtreding van deze overeenkomst alle unilaterale administratieve, technische of andere maatregelen af die een indirecte belemmering zouden kunnen vormen en discriminerende effecten zouden kunnen hebben op de vrije levering van diensten in het internationale zeevervoer;
 - c) onthouden de partijen zich na de inwerkingtreding van deze overeenkomst van het tenuitvoerleggen van administratieve, technische of wettelijke maatregelen die tot gevolg zouden kunnen hebben dat onderdanen of maatschappijen van de andere partij worden gediscrimineerd bij de levering van diensten in het internationale zeevervoer.
4. De ene partij staat scheepvaartmaatschappijen van de andere partij toe om, op niet-discriminerende grondslag en op tussen de betrokken maatschappijen overeengekomen voorwaarden, toegang te hebben tot en gebruik te maken van feeder services van in de eerstgenoemde partij geregistreerde scheepvaartmaatschappijen voor het vervoer van internationale

vracht tussen de havens van China of tussen de havens van een lidstaat van de Europese Gemeenschap.

Artikel 5

Commerciële aanwezigheid

In verband met de levering van internationale zeevoerdiensten en logistieke diensten, met inbegrip van multimodale diensten van deur tot deur, staat iedere partij de scheepvaartmaatschappijen van de andere partij toe om overeenkomstig haar wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen dochtermaatschappijen, filialen of agentschappen te vestigen die geheel hun eigendom zijn of waarin gezamenlijk is geïnvesteerd en, wat dochtermaatschappijen en filialen betreft, economische activiteiten te ontplooiën. Deze activiteiten omvatten, zonder daartoe beperkt te zijn:

1. acquisitie van vracht en boeken van ruimte;
2. opstellen, bevestigen, verwerken en versturen van de vrachtbrief, met inbegrip van het in het internationale zeevervoer algemeen aanvaarde doorvoercognossement, opstellen van vervoersdocumenten en douanedocumenten;
3. vaststellen, innen en overboeken van vrachtkosten en andere heffingen op basis van dienstcontracten of tarieven;
4. onderhandelen over en sluiten van dienstcontracten;
5. sluiten van contracten voor vervoer over de weg of per spoor, afhandeling van vracht en andere bijkomende diensten;
6. opgeven en publiceren van tarieven;
7. ondernemen van marketingactiviteiten in verband met hun diensten;
8. eigenaar zijn van het materieel dat nodig is voor de economische activiteiten;
9. verschaffen van bedrijfsinformatie met alle middelen, met inbegrip van gecomputeriseerde informatiesystemen en elektronische uitwisseling van gegevens (onder voorbehoud van eventuele niet-discriminerende beperkingen op telecommunicatiegebied);
10. opzetten van joint ventures met iedere lokaal gevestigde scheepsagent om deel te nemen aan zaken die deze doet, zoals het organiseren van het aanlopen van de schepen, of het in ontvangst nemen van te verzenden vracht.

Artikel 6

Transparantie

1. Iedere partij maakt na voorafgaand overleg en passende voorafgaande kennisgeving onverwijld alle relevante maatregelen van algemene strekking die betrekking hebben op of volgen hebben voor de uitvoering van deze overeenkomst, bekend.

2. Wanneer bekendmaking als bedoeld in lid 1 niet uitvoerbaar is, wordt die informatie op andere wijze openbaar gemaakt.

3. Iedere partij reageert onverwijld op alle verzoeken van de andere partij om specifieke informatie over elke door haar getroffen maatregel van algemene strekking als bedoeld in lid 1.

Artikel 7

Interne regelgeving

1. De partijen dragen ervoor zorg dat alle maatregelen van algemene strekking die gevolgen hebben voor de handel in internationale zeevervoersdiensten op redelijke, objectieve en onpartijdige wijze worden beheerd.

2. In gevallen waarin een vergunning vereist is, stellen de bevoegde instanties van een partij de aanvrager binnen een redelijke termijn nadat een volgens de binnenlandse wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen volledig geachte aanvraag is ingediend, in kennis van het besluit over de aanvraag. Op verzoek van de aanvrager verstrekken de bevoegde instanties van een partij onverwijld inlichtingen over de status van de aanvraag.

3. Om zeker te stellen dat maatregelen in verband met technische normen en vergunningsvoorschriften en -procedures geenodeloze handelsbelemmeringen vormen, worden voorschriften gebaseerd op objectieve, niet-discriminerende, van tevoren vastgestelde en transparante criteria, zoals het vermogen om de dienst te leveren, en mogen in geval van vergunningsprocedures de voorschriften als zodanig geen beperking of belemmering voor de levering van de dienst inhouden.

Artikel 8

Kaderpersoneel

De dochtermaatschappijen, filialen of agentschappen die geheel het eigendom zijn van of waarin gezamenlijk is geïnvesteerd door de scheepvaartmaatschappijen van de ene partij en die zijn gevestigd in de andere partij, hebben het recht overeenkomstig het vigerende recht van het gastland kaderpersoneel aan te nemen ongeacht de nationaliteit daarvan. Iedere partij vergemakkelijkt het verkrijgen van werkvergunningen en visa's voor buitenlandse werknemers.

Artikel 9

Betalingen en kapitaalverkeer

1. Inkomsten van onderdanen of maatschappijen van de ene partij uit internationaal zeevervoer en multimodaal vervoer in de andere partij mogen worden afgerekend in vrij inwisselbare valuta.

2. De inkomsten en uitgaven van de economische activiteiten van de dochtermaatschappijen, filialen en agentschappen van scheepvaartmaatschappijen van de ene partij, die zijn gevestigd in de andere partij, mogen worden afgerekend in de

valuta van het gastland. Het saldo van de betaling van de plaatselijke vergoedingen door genoemde scheepvaartmaatschappijen, dochtermaatschappijen, filialen en agentschappen mag vrij naar het buitenland worden overgeboekt tegen de wisselkoers van de bank op de datum van overboeking.

Artikel 10

Maritieme samenwerking

Ter bevordering van de maritieme industrie van de partijen moedigen de partijen hun bevoegde instanties, scheepvaartmaatschappijen, havens, onderzoekinstellingen, universiteiten en hogescholen aan om samen te werken op onder meer de volgende gebieden, zonder zich daartoe te beperken:

1. gedachtewisseling in verband met hun activiteiten in het kader van internationale maritieme organisaties;
2. opstellen en vervolmaken van de wetgeving inzake zeevervoer en marktbeheer;
3. bevorderen van efficiënte vervoersdiensten voor de internationale zeevaart door doelmatige exploitatie van de havens en vloten van de partijen;
4. waarborgen van de veiligheid van de scheepvaart en preventie van verontreiniging van de zee;
5. bevorderen van onderwijs en opleiding in de maritieme sector, met name de opleiding van zeelieden;
6. uitwisselen van personeel, wetenschappelijke informatie en technologie;
7. uitbreiden van hun inspanningen om piraterij en terrorisme te bestrijden.

Artikel 11

Overleg en beslechting van geschillen

1. De partijen werken de nodige procedures uit om de goede tenuitvoerlegging van de overeenkomst te waarborgen.
2. Ingeval tussen de partijen een geschil mocht ontstaan in verband met de interpretatie of toepassing van deze overeenkomst, trachten de bevoegde instanties van de partijen dit geschil in der minne te schikken. Wanneer geen overeenstemming wordt bereikt, wordt het geschil langs diplomatieke weg beslecht.

Artikel 12

Wijziging

Deze overeenkomst kan bij schriftelijke overeenkomst tussen de partijen worden gewijzigd. De wijziging wordt van kracht volgens de procedures van artikel 15, lid 2, van deze overeenkomst.

*Artikel 13***Territoriale toepassing**

Deze overeenkomst is van toepassing, enerzijds, op de gebieden waar het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van toepassing is en onder de in dat Verdrag neergelegde voorwaarden, en, anderzijds, op het grondgebied van China.

*Artikel 14***Authentieke tekst**

Deze overeenkomst is opgesteld in twee exemplaren in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse, de Zweedse en de Chinese taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

*Artikel 15***Looptijd en inwerkingtreding**

1. De overeenkomst wordt gesloten voor een periode van vijf jaar. Zij wordt vervolgens jaarlijks stilzwijgend verlengd, tenzij een der partijen de overeenkomst zes maanden voor de einddatum schriftelijk opzegt.

2. Deze overeenkomst wordt door de partijen goedgekeurd overeenkomstig hun eigen procedures.

Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de zesde maand volgende op de datum waarop de partijen elkaar in kennis hebben gesteld van de voltooiing van de in de eerste alinea bedoelde procedures.

3. Wanneer deze overeenkomst in bepaalde opzichten minder gunstig is dan de bestaande bilaterale overeenkomsten tussen afzonderlijke lidstaten van de Europese Gemeenschap en China, gelden de gunstigste bepalingen onverminderd de verplichtingen van de Gemeenschap en rekening houdend met het Verdrag. De bepalingen van deze overeenkomst komen in de plaats van die van eerdere bilaterale overeenkomsten tussen de lidstaten van de Europese Gemeenschap en China, wanneer laatstgenoemde bepalingen ofwel in strijd zijn met eerstgenoemde, behalve in het in de eerste zin bedoelde geval, ofwel identiek zijn. Bepalingen van bestaande bilaterale overeenkomsten die niet onder deze overeenkomst vallen, blijven van kracht.

TEN BLIJKE WAARVAN de, hiertoe naar behoren gemachtigde, ondergetekenden hun handtekening onder deze overeenkomst hebben gesteld.

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de erkenning van beroepskwalificaties

(2002/C 181 E/09)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2002) 119 def. — 2002/0061(COD)

(Door de Commissie ingediend op 7 maart 2002)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 40, artikel 47, lid 1 en lid 2, eerste en derde zin, en artikel 55,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In artikel 3, lid 1, onder c), van het Verdrag wordt de afschaffing tussen de lidstaten van hinderpalen voor het vrije verkeer van personen en diensten als een van de doelstellingen van de Gemeenschap genoemd. Voor de onderdanen van de lidstaten houdt dat met name de mogelijkheid in om als zelfstandige of werknemer een beroep uit te oefenen in een andere lidstaat dan die waar de beroepskwalificaties werden verworven. Daarnaast is in artikel 47, lid 1, van het Verdrag bepaald dat richtlijnen inzake de onderlinge erkenning van diploma's, certificaten en andere titels worden vastgesteld.
- (2) Naar aanleiding van de Europese Raad van Lissabon van 23 en 24 maart 2000 heeft de Commissie een mededeling over „Een internemarktstrategie voor de dienstensector” ⁽¹⁾ aangenomen, die met name tot doel heeft het vrij verrichten van diensten binnen de Gemeenschap even gemakkelijk te maken als binnen een lidstaat. Naar aanleiding van de mededeling van de Commissie over „nieuwe Europese arbeidsmarkten, open voor allen, met toegang voor allen” ⁽²⁾ heeft de Europese Raad van Stockholm van 23

en 24 maart 2001 de Commissie opdracht gegeven „om de Europese Raad in diens voorjaarsbijeenkomst van 2002 [...] specifieke voorstellen voor een meer uniforme, transparante en flexibele regeling voor de erkenning van opleidingstitels en studietijdvakken [...]” voor te leggen.

- (3) De door deze richtlijn geboden garantie aan personen die hun beroepskwalificaties in een lidstaat hebben behaald dat zij toegang hebben tot hetzelfde beroep in een andere lidstaat en dit kunnen uitoefenen met dezelfde rechten als de onderdanen van dat land, doet geen afbreuk aan de plicht van de migrerende beroepsbeoefenaar om eventuele niet-discriminerende voorwaarden van die lidstaat betreffende de uitoefening van dat beroep in acht te nemen, voorzover deze vanuit objectief oogpunt gerechtvaardigd en evenredig zijn.
- (4) Teneinde het vrij verrichten van diensten te vergemakkelijken, zijn specifieke regels noodzakelijk om de uitoefening van beroepswerkzaamheden op grond van de oorspronkelijke beroepstitel op ruimere schaal mogelijk te maken. Wat op afstand verrichte diensten van de informatiemaatschappij betreft, zijn ook de bepalingen van Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt ⁽³⁾ van toepassing.
- (5) Aangezien voor het verrichten van diensten enerzijds en voor de vestiging anderzijds uiteenlopende regels zijn vastgesteld, moeten de criteria op basis waarvan bij een verplaatsing van de dienstverrichter naar het grondgebied van de ontvangende lidstaat tussen deze twee begrippen onderscheid wordt gemaakt, nader worden gepreciseerd door een tijds criterium vast te stellen.
- (6) Terwijl de beginselen en waarborgen die ten grondslag liggen aan de verschillende erkenningsregelingen die van toepassing zijn behouden moeten blijven, dienen de voorschriften ervan in het licht van de ervaring te worden aangepast. Bovendien zijn de desbetreffende richtlijnen verscheidene malen gewijzigd, wat een reorganisatie en stroomlijning van de bepalingen ervan samen met een gelijktrekking van de toepasselijke beginselen noodzakelijk

⁽¹⁾ COM(2000) 888.

⁽²⁾ COM(2001) 116.

⁽³⁾ PB L 178 van 17.7.2000, blz. 1.

maakt. De Richtlijnen 89/48/EEG ⁽¹⁾ en 92/51/EEG ⁽²⁾ van de Raad, alsmede Richtlijn 1999/42/EG ⁽³⁾ van het Europees Parlement en de Raad betreffende het algemeen stelsel van erkenning van beroepskwalificaties, en de Richtlijnen 77/452/EEG ⁽⁴⁾, 77/453/EEG ⁽⁵⁾, 78/686/EEG ⁽⁶⁾, 78/687/EEG ⁽⁷⁾, 78/1026/EEG ⁽⁸⁾, 78/1027/EEG ⁽⁹⁾, 80/154/EEG ⁽¹⁰⁾, 80/155/EEG ⁽¹¹⁾, 85/384/EEG ⁽¹²⁾, 85/432/EEG ⁽¹³⁾, 85/433/EEG ⁽¹⁴⁾ en 93/16/EEG ⁽¹⁵⁾ van de Raad betreffende de beroepen van verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger, beoefenaar der tandheelkunde, dierenarts, verloskundige, architect, apotheker en arts, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2001/19/EG ⁽¹⁶⁾ van het Europees Parlement en de Raad, moeten dus worden vervangen en tot één tekst worden samengevoegd.

- (7) Wat de beroepen betreft die onder het algemeen stelsel voor de erkenning van opleidingstitels, hierna „het algemeen stelsel” genoemd, vallen, behouden de lidstaten het recht om het vereiste minimumopleidingsniveau vast te stellen om de kwaliteit van de op hun grondgebied verrichte diensten te waarborgen. Op grond van de artikelen 10, 39 en 43 van het EG-Verdrag mogen zij een onderdeel van een lidstaat evenwel niet verplichten bepaalde kwalificaties te verwerven die zij over het algemeen slechts vaststellen door verwijzing naar de kwalificaties die in het kader van hun eigen nationale opleidingsstelsel gelden, terwijl de betrokkene al deze kwalificaties of een deel daarvan reeds in een andere lidstaat heeft verworven. Er moet dan ook worden vastgelegd dat elke ontvangende lidstaat waar een beroep is gereguleerd, rekening houdt met in een andere lidstaat verworven kwalificaties en nagaat of die met de door hem geëiste kwalificaties overeenstemmen.
- (8) Bij gebrek aan harmonisatie van de minimumopleidings-eisen voor de toegang tot beroepen die onder het algemeen stelsel vallen, moeten de ontvangende lidstaten de mogelijkheid hebben een compenserende maatregel op te leggen. Deze maatregel dient evenredig te zijn en met name rekening te houden met de beroepservaring van de aanvrager. Uit de ervaring blijkt dat het eisen van een proeve van bekwaamheid of aanpassingsstage, naar

keuze van de migrant, voldoende waarborgen ten aanzien van het kwalificatieniveau van laatstgenoemde biedt, zodat elke afwijking van deze keuzemogelijkheid in elk afzonderlijk geval door een dwingende reden van algemeen belang moet zijn gerechtvaardigd.

- (9) Teneinde het vrije verkeer van werknemers, de vrijheid van vestiging en het vrij verrichten van diensten te bevorderen en tegelijk een toereikend kwalificatieniveau te waarborgen, hebben verscheidene beroepsverenigingen en -organisaties op Europees niveau gemeenschappelijke platformen vastgesteld, op grond waarvan beroepsbeoefenaren die aan een reeks kwalificatiecriteria voldoen, gerechtigd zijn de door deze verenigingen of organisaties verleende beroepstitel te voeren. Onder bepaalde voorwaarden en steeds met inachtneming van het Gemeenschapsrecht, vooral dat op het gebied van de mededinging, dient met deze initiatieven rekening te worden gehouden door in deze context een grotere plaats in te ruimen voor automatische erkenning in het algemeen stelsel.
- (10) Teneinde rekening te houden met alle situaties waarvoor nog geen bepalingen betreffende de erkenning van beroepskwalificaties bestaan, dient het algemeen stelsel te worden uitgebreid tot die gevallen die niet onder een specifieke regeling vallen, hetzij omdat het betrokken beroep niet onder een van deze regelingen valt, hetzij omdat het beroep wel onder een dergelijke regeling valt, maar de aanvrager niet aan de voorwaarden voldoet om ervan te profiteren.
- (11) De regels betreffende de toegang tot een aantal industriële, commerciële en ambachtelijke werkzaamheden in lidstaten waar deze beroepen zijn gereguleerd, moeten worden vereenvoudigd, voorzover deze werkzaamheden gedurende een redelijke tijd in een voldoende nabij verleden in een andere lidstaat zijn uitgeoefend; tegelijk moet voor deze werkzaamheden een stelsel van automatische erkenning op basis van beroepservaring worden gehandhaafd.
- (12) Het vrije verkeer en de onderlinge erkenning van de opleidingstitels van artsen, verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers, beoefenaren der tandheelkunde, dierenartsen, verloskundigen, apothekers en architecten moeten gebaseerd zijn op het grondbeginsel dat opleidingstitels op basis van een coördinatie van de minimumopleidings-eisen automatisch worden erkend. Bovendien moet de toegang tot het beroep van arts, verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger, beoefenaar der tandheelkunde, dierenarts, verloskundige en apotheker in de lidstaten afhankelijk zijn van het bezit van een bepaalde opleidingstitel, waardoor wordt gegarandeerd dat de betrokkene een opleiding heeft gevolgd die aan de vastgestelde minimum-eisen voldoet. Dit systeem moet worden aangevuld met een reeks verworven rechten waarop de gekwalificeerde beroepsbeoefenaren onder bepaalde voorwaarden een beroep kunnen doen.

⁽¹⁾ PB L 19 van 24.1.1989, blz. 16.

⁽²⁾ PB L 209 van 24.7.1992, blz. 25.

⁽³⁾ PB L 201 van 31.7.1999, blz. 77.

⁽⁴⁾ PB L 176 van 15.7.1977, blz. 1.

⁽⁵⁾ PB L 176 van 15.7.1977, blz. 8.

⁽⁶⁾ PB L 233 van 24.8.1978, blz. 1.

⁽⁷⁾ PB L 233 van 24.8.1978, blz. 10.

⁽⁸⁾ PB L 362 van 23.12.1978, blz. 1.

⁽⁹⁾ PB L 362 van 23.12.1978, blz. 7.

⁽¹⁰⁾ PB L 33 van 11.2.1980, blz. 1.

⁽¹¹⁾ PB L 33 van 11.2.1980, blz. 8.

⁽¹²⁾ PB L 223 van 21.8.1985, blz. 15.

⁽¹³⁾ PB L 253 van 24.9.1985, blz. 34.

⁽¹⁴⁾ PB L 253 van 24.9.1985, blz. 37.

⁽¹⁵⁾ PB L 165 van 7.7.1993, blz. 1.

⁽¹⁶⁾ PB L 206 van 31.7.2001, blz. 1.

- (13) De beroepswerkzaamheden van huisartsen vallen onder een specifieke regeling, die verschilt van die voor basisartsen en specialisten. De lidstaten kunnen dus geen medisch specialisme erkennen waarvan de beroepswerkzaamheden overeenkomen met die van huisartsen.
- (14) Teneinde het stelsel met name met het oog op de uitbreiding te vereenvoudigen, moet het beginsel van automatische erkenning alleen van toepassing zijn op specialismen die in alle lidstaten bestaan en verplicht zijn. Medische en tandheelkundige specialismen die slechts in een beperkt aantal lidstaten bestaan, moeten onverminderd de verworven rechten in het algemeen stelsel worden opgenomen. De praktische gevolgen van deze wijziging moeten voor de migrant worden beperkt, dat wil zeggen dat in deze gevallen geen compenserende maatregelen mogen worden verlangd. Voorts laat deze richtlijn onverlet dat de lidstaten onderling volgens hun eigen specifieke regels een automatische erkenning kunnen invoeren voor bepaalde medische en tandheelkundige specialismen die zij met elkaar gemeen hebben.
- (15) In alle lidstaten moet de beoefening der tandheelkunde een specifiek beroep zijn dat zich van het beroep van arts onderscheidt, ongeacht of deze in de mond- en tandheelkunde is gespecialiseerd. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat de tandartsopleiding de beoefenaar der tandheelkunde alle noodzakelijke deskundigheid op het gebied van de preventie, diagnostiek en behandeling van afwijkingen en ziekten van het gebit, de mond, de kaken en omringende weefsels bijbrengt. De tandheelkunde kan alleen worden beoefend door personen die in het bezit zijn van een opleidingstitel van beoefenaar der tandheelkunde, zoals bedoeld in deze richtlijn.
- (16) Het lijkt niet wenselijk om een gestandaardiseerde verloskundigenopleiding voor alle lidstaten vast te stellen. Integendeel, de lidstaten moeten zoveel mogelijk vrijheid krijgen om zelf invulling te geven aan deze opleiding.
- (17) Met het oog op de vereenvoudiging moet het begrip „apotheker” worden gebruikt om het toepassingsgebied van de bepalingen betreffende de automatische erkenning van opleidingstitels af te bakenen, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de bijzondere kenmerken van de nationale regelingen inzake de desbetreffende werkzaamheden.
- (18) De houders van een opleidingstitel van apotheker zijn specialisten op het gebied van geneesmiddelen en dienen in principe in alle lidstaten toegang te hebben tot een minimumgamma van werkzaamheden op dit gebied. Door de vaststelling van dit minimumgamma moet deze richtlijn enerzijds voorkomen dat de in de lidstaten voor apothekers toegankelijke werkzaamheden, met name wat biomedische analyses betreft, worden beperkt en anderzijds dat ten gunste van deze beroepsbeoefenaren een monopolie wordt geschapen, waarvan de invoering uitsluitend onder de bevoegdheid van de lidstaten blijft vallen. Deze richtlijn belet de lidstaten niet om aanvullende opleidingseisen te stellen voor de toegang tot werkzaamheden die niet tot het gecoördineerde minimumgamma van werkzaamheden behoren. Wanneer de ontvangende lidstaat dergelijke eisen stelt, moet hij deze dus ook kunnen stellen aan onderdanen met een opleidingstitel die in de zin van deze richtlijn automatisch wordt erkend.
- (19) Deze richtlijn coördineert niet alle voorwaarden voor de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden op farmaceutisch gebied; met name de geografische spreiding van apotheken en het monopolie van de geneesmiddelenverstreking vallen ook verder onder de bevoegdheid van de lidstaten. Deze richtlijn laat de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten die ondernemingen verbieden bepaalde werkzaamheden van apothekers uit te oefenen of die aan deze uitoefening bepaalde voorwaarden verbinden, onverlet.
- (20) De architectonische schepping, de kwaliteit van de bouwwerken, de harmonieuze inpassing ervan in het omringende milieu, de instandhouding van natuurlijke landschappen en stadsgezichten alsmede van het collectieve en particuliere erfgoed zijn zaken van openbaar belang. De onderlinge erkenning van de opleidingstitels moet dan ook worden gebaseerd op kwalitatieve en kwantitatieve criteria die waarborgen dat de houders van de erkende opleidingstitels begrip hebben voor en uitdrukking kunnen geven aan de behoeften van particulieren, sociale groepen en gemeenschappen op het gebied van de ruimtelijke ordening, het ontwerp, de planning en de verwezenlijking van bouwwerken, het behoud en de exploitatie van het architectonisch erfgoed en de instandhouding van het natuurlijke evenwicht.
- (21) De nationale voorschriften op het gebied van de architectuur en de toegang tot en uitoefening van het beroep van architect lopen wat hun werkingssfeer betreft sterk uiteen. In de meeste lidstaten worden de werkzaamheden op het gebied van de architectuur rechtens of feitelijk uitgeoefend door personen die de beroepstitel van architect, al dan niet in combinatie met een andere beroepstitel, voeren, zonder dat de uitoefening van deze werkzaamheden uitsluitend aan deze personen is voorbehouden, tenzij bij wet anders is bepaald. Deze werkzaamheden, of sommige daarvan, kunnen ook worden uitgeoefend door andere beroepsbeoefenaren, met name ingenieurs, die een speciale opleiding op het gebied van de bouwkunde of bouwkunst hebben gevolgd. Teneinde deze richtlijn zo eenvoudig mogelijk te houden, moet het begrip „architect” worden gebruikt om het toepassingsgebied van de bepalingen betreffende de automatische erkenning van opleidingstitels af te bakenen, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de bijzondere kenmerken van de nationale regelingen betreffende de desbetreffende werkzaamheden.
- (22) Teneinde de doeltreffendheid van het stelsel van erkenning van beroepskwalificaties te waarborgen, dienen uniforme vormvoorschriften en procedureregels voor de uitvoering ervan, alsmede bepaalde regels betreffende de uitoefening van het beroep te worden vastgesteld.

- (23) Aangezien uitvoering van deze richtlijn en naleving van de daaruit voortvloeiende verplichtingen gemakkelijker zijn wanneer de lidstaten onderling en met de Commissie samenwerken, moeten de regels voor deze samenwerking worden vastgesteld.
- (24) Het beheer van de verschillende erkenningsregelingen, zoals die door de sectorrichtlijnen en het algemeen stelsel zijn ingevoerd, is omslachtig en complex gebleken. Het beheer en de aanpassing van deze richtlijn aan de wetenschappelijke en technologische vooruitgang moeten dus worden vereenvoudigd, met name wanneer de minimumopleidingseisen met het oog op de automatische erkenning van opleidingstitels zijn gecoördineerd. Te dien einde moet er één comité voor de erkenning van beroepskwalificaties worden opgericht.
- (25) Overeenkomstig artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁽¹⁾, moeten de nodige maatregelen tot uitvoering van deze richtlijn volgens de procedure van artikel 5 van dit besluit worden getroffen.
- (26) Door een periodiek verslag van de lidstaten over de uitvoering van deze richtlijn, waarin statistische gegevens zijn opgenomen, zal kunnen worden bepaald wat de werking van het stelsel van erkenning van beroepskwalificaties is.
- (27) Er moet een passende procedure komen voor de vaststelling van tijdelijke maatregelen voor het geval dat de toepassing van deze richtlijn in een lidstaat grote problemen oplevert.
- (28) Deze richtlijn laat de bevoegdheid van de lidstaten inzake de organisatie van hun nationaal stelsel van sociale zekerheid en de vaststelling van de werkzaamheden die in het kader van dit stelsel moeten worden uitgeoefend, onverlet.
- (29) Gezien de snelle technische en wetenschappelijke vooruitgang is het voor veel beroepen van groot belang dat men levenslang bijleert. De lidstaten dienen in dit verband voorschriften vast te stellen om ervoor te zorgen dat beroepsbeoefenaren door een passende bij- en nascholing op de hoogte blijven van de technische en wetenschappelijke ontwikkelingen.
- (30) In overeenstemming met de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid, zoals neergelegd in artikel 5 van het Verdrag, kunnen de doelstellingen van de voorgestelde maatregel, namelijk de stroomlijning, vereenvoudiging en verbetering van de regels inzake de erkenning van beroepskwalificaties, door de lidstaten niet voldoende worden bereikt en dus beter op communautair niveau worden verwezenlijkt. Deze richtlijn beperkt zich tot het minimum dat vereist is om deze doelstellingen te bereiken en gaat niet verder dan hetgeen voor dit doel nodig is.

- (31) Deze richtlijn laat de toepassing van artikel 39, lid 4, en van artikel 45 van het Verdrag, alsmede maatregelen die noodzakelijk zijn om een hoog niveau van gezondheidsbescherming en consumentenbescherming te waarborgen, onverlet,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

TITEL I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Doel

Deze richtlijn stelt de regels vast volgens welke een lidstaat die de toegang tot of de uitoefening van een gereguleerd beroep op zijn grondgebied afhankelijk stelt van het bezit van bepaalde beroepskwalificaties (hierna de „ontvangende lidstaat” genoemd), de in een andere lidstaat of andere lidstaten (hierna de „lidstaat van oorsprong” genoemd) verworven beroepskwalificaties die de houder van die kwalificaties het recht verlenen er hetzelfde beroep uit te oefenen, als toereikende voorwaarde voor de toegang tot en de uitoefening van dit beroep beschouwt.

Artikel 2

Toepassingsgebied

- Deze richtlijn is van toepassing op alle onderdanen van een lidstaat die in een andere lidstaat dan die waar zij hun beroepskwalificaties hebben verworven, een gereguleerd beroep willen uitoefenen, hetzij als zelfstandige, hetzij als werknemer.
- Elke lidstaat kan volgens zijn eigen regels toestaan dat op zijn grondgebied gereguleerde beroepswerkzaamheden worden uitgeoefend door personen die houder zijn van niet in een lidstaat behaalde opleidingstitels. Voor de beroepen die onder titel III, hoofdstuk III, vallen, moeten bij deze eerste erkenning de in dat hoofdstuk bedoelde minimumopleidingseisen in acht worden genomen.

Artikel 3

Definities

- In deze richtlijn wordt verstaan onder:
 - „gereguleerd beroep”: een gereguleerde beroepswerkzaamheid of een geheel van gereguleerde beroepswerkzaamheden waartoe de toegang of waarvan de uitoefening of een van de wijzen van uitoefening krachtens wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen direct of indirect afhankelijk wordt gesteld van het bezit van bepaalde beroepskwalificaties;
 - „beroepskwalificaties”: kwalificaties die worden gestaafd door een opleidingstitel, een bekwaamheidsattest als bedoeld in artikel 11, lid 2, onder a), en/of beroepservaring;

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

c) „opleidingstitel”: een diploma, certificaat of andere titel die door een instantie van een lidstaat is afgegeven ter afsluiting van een overwegend in de Gemeenschap gevolgde beroepsopleiding.

2. Met een gereguleerd beroep wordt gelijkgesteld een beroep dat door de leden van een van de in bijlage I genoemde verenigingen of organisaties wordt uitgeoefend.

Telkens wanneer een lidstaat erkenning verleent aan een in de eerste alinea bedoelde vereniging of organisatie, stelt hij de Commissie daarvan in kennis die deze informatie bekendmaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

3. Met een opleidingstitel wordt gelijkgesteld elke in een derde land afgegeven opleidingstitel, wanneer de houder ervan een beroepservaring van drie jaar heeft die wordt bevestigd door de lidstaat die de betrokken titel overeenkomstig artikel 2, lid 2, heeft erkend.

Artikel 4

Gevolgen van de erkenning

1. Erkenning van de beroepskwalificaties door de ontvangende lidstaat geeft de begunstigde in deze lidstaat toegang tot hetzelfde beroep als dat waarvoor hij in de lidstaat van oorsprong de kwalificaties bezit en stelt hem in staat dit beroep uit te oefenen met dezelfde rechten als die welke voor eigen onderdanen gelden.

2. Voor de toepassing van deze richtlijn is het beroep dat de aanvrager in de ontvangende lidstaat wenst uit te oefenen hetzelfde als dat waarvoor hij in de lidstaat van oorsprong de kwalificaties bezit, indien hieronder soortgelijke werkzaamheden vallen.

3. Wanneer het beroep waarvoor de aanvrager in de lidstaat van oorsprong de kwalificaties bezit, een autonome werkzaamheid is van een beroep waaronder in de ontvangende lidstaat een groter aantal werkzaamheden valt, en dit verschil niet door een compenserende maatregel als bedoeld in artikel 14 kan worden overbrugd, verleent erkenning van de kwalificaties van de aanvrager hem in de ontvangende lidstaat alleen toegang tot deze werkzaamheid.

TITEL II

VRIJ VERRICHTEN VAN DIENSTEN

Artikel 5

Beginsel van het vrij verrichten van diensten

1. Onverminderd artikel 6, tweede alinea, kunnen de lidstaten het vrij verrichten van diensten in een andere lidstaat niet beperken om redenen die verband houden met beroepskwalificaties:

a) indien de dienstverrichter op wettige wijze in een lidstaat is gevestigd om er dezelfde beroepswerkzaamheid uit te oefenen en

b) indien, bij verplaatsing van de dienstverrichter, hij deze werkzaamheid gedurende ten minste twee jaar in de lidstaat van vestiging heeft uitgeoefend, wanneer het beroep er niet gereguleerd is.

2. Wanneer de dienstverrichter zich naar het grondgebied van de ontvangende lidstaat begeeft, wordt voor de toepassing van deze richtlijn onder „dienstverrichting” verstaan de uitoefening van een beroepswerkzaamheid in een lidstaat gedurende een periode die niet meer dan zestien weken per jaar bedraagt door een beroepsbeoefenaar die in een andere lidstaat is gevestigd.

Het in de eerste alinea bedoelde vermoeden laat een beoordeling per geval, met name in het licht van de duur, frequentie, regelmaat en continuïteit van de verrichting, onverlet.

3. De dienst wordt verricht onder de beroepstitel van de lidstaat waar de dienstverrichter op wettige wijze is gevestigd, wanneer voor de betrokken beroepswerkzaamheid in die lidstaat een dergelijke gereguleerde beroepstitel bestaat.

Deze titel wordt gevoerd in de officiële taal of één van de officiële talen van de lidstaat van vestiging, teneinde verwarring met de beroepstitel van de ontvangende lidstaat te vermijden.

Artikel 6

Vrijstellingen

Overeenkomstig artikel 5, lid 1, stelt de ontvangende lidstaat een in een andere lidstaat gevestigde dienstverrichter met name vrij van de eisen die worden gesteld aan op zijn grondgebied gevestigde beroepsbeoefenaren met betrekking tot:

a) een vergunning, de inschrijving of de aansluiting bij een beroepsorganisatie;

b) de inschrijving bij een publiekrechtelijke instelling van sociale zekerheid om de rekeningen inzake de ten gunste van sociaal verzekerden verrichte werkzaamheden op een verzekeringsinstelling te kunnen verhalen.

De dienstverrichter stelt evenwel de in de eerste alinea, onder b), bedoelde instelling vooraf, of in spoedgevallen achteraf, van de door hem verrichte dienst in kennis.

Artikel 7

Voorafgaande kennisgeving bij verplaatsing van de dienstverrichter

Wanneer de dienstverrichter zich voor de dienstverrichting verplaatst, stelt hij het in artikel 53 bedoelde contactpunt van de lidstaat van vestiging vooraf hiervan in kennis. In spoedgevallen stelt de dienstverrichter het contactpunt van deze lidstaat zo spoedig mogelijk na de dienstverrichting in kennis.

Artikel 8

Administratieve samenwerking

De bevoegde instanties van de ontvangende lidstaat kunnen de bevoegde instanties van de lidstaat van vestiging om een bewijsstuk verzoeken waaruit de nationaliteit van de dienstverrichter blijkt alsmede om een bewijs dat hij de betrokken werkzaamheden op wettige wijze in die lidstaat uitoefent. De bevoegde instanties van de lidstaat van vestiging verstrekken deze informatie overeenkomstig artikel 52.

Bovendien kunnen de bevoegde instanties van de ontvangende lidstaat in de in artikel 5, lid 1, onder b) bedoelde gevallen het in artikel 53 bedoelde contactpunt van de lidstaat van vestiging verzoeken om een bewijs dat de dienstverrichter de betrokken werkzaamheden gedurende ten minste twee jaar in de lidstaat van vestiging heeft uitgeoefend. Dit bewijs kan op elke gewenste wijze worden geleverd.

Artikel 9

Informatie ten behoeve van de afnemers van de dienst

In aanvulling op de overige informatievoorschriften van het Gemeenschapsrecht, zorgen de lidstaten ervoor dat de dienstverrichter de afnemer van de dienst de volgende informatie verstrekt:

- a) wanneer de dienstverrichter in een handelsregister of een vergelijkbaar openbaar register is ingeschreven, het handelsregister waar hij is ingeschreven en zijn inschrijvingsnummer, of een vergelijkbaar middel ter identificatie in dat register;
- b) wanneer voor uitoefening van de betrokken werkzaamheid in de lidstaat van vestiging een vergunning vereist is, de naam en het adres van de bevoegde toezichhoudende instantie;
- c) de beroepsordes of soortgelijke organisaties waarbij de dienstverrichter is aangesloten;
- d) de beroepstitel en de lidstaat waar deze werd verleend;
- e) vermelding van de beroepsregels die in de lidstaat van vestiging van toepassing zijn en hoe deze kunnen worden ingezien;
- f) wanneer de dienstverrichter een onder de BTW vallende werkzaamheid uitoefent, het identificatienummer, zoals bedoeld in artikel 22, lid 1, van Richtlijn 77/388/EEG van de Raad ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ PB L 145 van 13.6.1977, blz. 1. Deze richtlijn is laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 1999/85/EG (PB L 277 van 28.10.1999, blz. 34).

TITEL III

VRIJHEID VAN VESTIGING

HOOFDSTUK I

ALGEMEEN STELSEL VAN ERKENNING VAN OPLEIDINGSTITELS

Artikel 10

Toepassingsgebied

Dit hoofdstuk is van toepassing op alle beroepen die niet onder de hoofdstukken II en III van deze titel vallen alsmede op alle gevallen waarin de aanvrager niet aan de in die hoofdstukken opgenomen voorwaarden voldoet.

Artikel 11

Kwalificatieniveaus

1. Voor de toepassing van artikel 13 worden de volgende vijf beroepskwalificatieniveaus vastgesteld:

- a) niveau 1 „bekwaamheidsattest”;
- b) niveau 2 „certificaat”;
- c) niveau 3 „diploma ter afsluiting van een korte opleiding”;
- d) niveau 4 „diploma tot afsluiting van een opleiding van middellange duur”;
- e) niveau 5 „diploma tot afsluiting van een hogere opleiding”.

2. Niveau 1 komt overeen met:

- a) een door een bevoegde instantie van de lidstaat van oorsprong afgegeven bekwaamheidsattest, nadat men een zeer korte opleiding heeft genoten, een specifiek examen zonder voorafgaande opleiding heeft afgelegd of het beroep tijdens de voorafgaande tien jaren gedurende drie opeenvolgende jaren voltijds of gedurende een gelijkwaardige periode deeltijds in een lidstaat heeft uitgeoefend;
- b) een algemene opleiding op het niveau van het basis- of voortgezet onderwijs die aantoonde dat de houder over een zekere algemene ontwikkeling beschikt.

3. Niveau 2 komt overeen met een opleiding op het niveau van het voortgezet onderwijs, hetzij een voortgezette beroepsopleiding hetzij een voortgezette algemene opleiding aangevuld met een beroepsopleiding.

4. Niveau 3 komt overeen met een opleiding op het niveau van het postsecundair onderwijs met een duur van ten minste één maar minder dan drie jaar.

Met opleidingen van niveau 3 worden gelijkgesteld:

- a) opleidingen met een bijzondere structuur die tot een vergelijkbare beroepsbekwaamheid en tot een vergelijkbaar niveau van verantwoordelijkheden en taken opleiden. Hieronder vallen met name de in bijlage II genoemde opleidingen;

b) gereglementeerde opleidingen die specifiek op de uitoefening van een bepaald beroep zijn gericht en die uit een opleidingscyclus bestaan die eventueel door een beroepsopleiding, een beroepsstage of praktijkervaring wordt aangevuld waarvan de structuur en het niveau in wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de betrokken lidstaat zijn vastgesteld of die worden gecontroleerd of goedgekeurd door een daartoe aangewezen instantie. Hieronder vallen met name de gereglementeerde opleidingen van bijlage III.

5. Niveau 4 komt overeen met een opleiding op het niveau van het hoger of universitair onderwijs met een duur van ten minste drie maar minder dan vier jaar.

Met opleidingen van niveau 4 worden gelijkgesteld gereglementeerde opleidingen die rechtstreeks op de uitoefening van een bepaald beroep zijn gericht en die bestaan uit een postsecundaire studiecycclus van drie jaar of een postsecundaire deeltijdse studiecycclus met een daaraan gelijkwaardige duur aan een universiteit of een onderwijsinstelling van gelijkwaardig niveau, en, in voorkomend geval, uit een beroepsopleiding, een beroepsstage of praktijkervaring die als aanvulling op de postsecundaire studiecycclus vereist is.

De structuur en het niveau van de beroepsopleiding, de beroepsstage of de praktijkervaring worden in wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen van de betrokken lidstaat vastgesteld of door een daartoe aangewezen instantie gecontroleerd of goedgekeurd.

6. Niveau 5 komt overeen met een opleiding op het niveau van het hoger onderwijs met een duur van minimaal vier jaar.

Aan opleidingen van niveau 5 worden gelijkgesteld gereglementeerde opleidingen die rechtstreeks op de uitoefening van een bepaald beroep zijn gericht en die bestaan uit een postsecundaire studiecycclus van ten minste vier jaar of een postsecundaire deeltijdse studiecycclus met een daaraan gelijkwaardige duur aan een universiteit of een onderwijsinstelling van gelijkwaardig niveau en, in voorkomend geval, uit een beroepsopleiding, een beroepsstage of praktijkervaring die als aanvulling op de postsecundaire studiecycclus vereist is.

De structuur en het niveau van de beroepsopleiding, de beroepsstage of de praktijkervaring worden in wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen van de betrokken lidstaat vastgesteld of door een daartoe aangewezen instantie gecontroleerd of goedgekeurd.

Artikel 12

Gelijkgestelde opleidingen

Met een titel ter afsluiting van een in artikel 11 bedoelde opleiding, met inbegrip van het betrokken niveau, wordt gelijkgesteld elke titel die of geheel van titels dat door een bevoegde instantie in een lidstaat is afgegeven, wanneer daarmee een in de Gemeenschap gevolgde opleiding wordt afgesloten welke door deze lidstaat als gelijkwaardig wordt erkend en daaraan dezelfde rechten inzake de toegang tot of uitoefening van een beroep zijn verbonden.

Onder dezelfde voorwaarden als die van de eerste alinea wordt met een dergelijke opleidingstitel tevens gelijkgesteld elke beroepskwalificatie die weliswaar niet voldoet aan de eisen die in de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaat van oorsprong voor de toegang tot of uitoefening van een beroep zijn vastgesteld, maar die de houder ervan krachtens deze bepalingen verworven rechten verleent.

Artikel 13

Voorwaarden inzake erkenning

1. Wanneer in een ontvangende lidstaat de toegang tot of uitoefening van een gereglementeerd beroep afhankelijk wordt gesteld van het bezit van bepaalde beroepskwalificaties, staat de bevoegde instantie van deze lidstaat de toegang tot en uitoefening van dit beroep onder dezelfde voorwaarden als die welke voor eigen onderdanen gelden toe aan aanvragers die in het bezit zijn van het bekwaamheidsattest dat of de opleidingstitel die in een andere lidstaat verplicht wordt gesteld voor de toegang tot of uitoefening van dat beroep op zijn grondgebied.

De bekwaamheidsattesten of opleidingstitels moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:

- a) zij moeten in een lidstaat zijn behaald;
- b) zij moeten blijk geven van een beroepskwalificatieniveau dat ten minste gelijkwaardig is aan het niveau onmiddellijk onder het door de ontvangende lidstaat vereiste niveau, zoals beschreven in artikel 11.

2. De in lid 1 bedoelde toegang tot en uitoefening van het beroep worden eveneens toegestaan aan aanvragers die het in dat lid bedoelde beroep tijdens de voorafgaande tien jaar gedurende twee jaar voltijds hebben uitgeoefend in een andere lidstaat waar dat beroep niet is gereglementeerd, en die een of meer bekwaamheidsattesten of een of meer opleidingstitels bezitten.

De bekwaamheidsattesten of opleidingstitels moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:

- a) zij moeten zijn afgegeven door een bevoegde instantie in een lidstaat die overeenkomstig de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van die lidstaat is aangewezen;
- b) zij moeten blijk geven van een beroepskwalificatieniveau dat ten minste gelijkwaardig is aan het niveau onmiddellijk onder het in de ontvangende lidstaat vereiste niveau, zoals beschreven in artikel 11;
- c) zij moeten aantonen dat de houder op de uitoefening van het betrokken beroep is voorbereid.

De in de eerste alinea bedoelde beroepservaring van twee jaar kan echter niet worden geëist wanneer de aanvrager met de in die alinea bedoelde opleidingstitel(s) een gereglementeerde opleiding in de zin van artikel 11, lid 4, onder b), lid 5, tweede alinea, lid 6, tweede alinea, heeft afgesloten.

*Artikel 14***Compenserende maatregelen**

1. Artikel 13 belet niet dat de ontvangende lidstaat in een van de volgende gevallen van de aanvrager verlangt dat hij een aanpassingsstage van ten hoogste drie jaar doorloopt of een proeve van bekwaamheid aflegt:

- a) wanneer de duur van de opleiding waarnaar door de aanvrager overeenkomstig artikel 13, leden 1 of 2, wordt verwezen, ten minste één jaar korter is dan de duur van de in de ontvangende lidstaat vereiste opleiding;
- b) wanneer de door hem gevolgde opleiding betrekking heeft op vakken die wezenlijk verschillen van die welke worden bestreken door de in de ontvangende lidstaat vereiste opleidingstitel;
- c) wanneer het in de ontvangende lidstaat gereguleerde beroep een of meer gereguleerde beroepswerkzaamheden omvat die niet bestaan in het overeenkomstige beroep in de lidstaat van oorsprong van de aanvrager, in de zin van artikel 4, lid 2, en dit verschil gekenmerkt wordt door een specifieke opleiding die in de ontvangende lidstaat vereist is en betrekking heeft op vakken die wezenlijk verschillen van die welke worden bestreken door het bekwaamheidsattest of de opleidingstitel waarnaar de aanvrager verwijst.

2. Indien de ontvangende lidstaat van de mogelijkheid van lid 1 gebruik maakt, moet hij de aanvrager de keuze laten tussen een aanpassingsstage en een proeve van bekwaamheid.

Wanneer een lidstaat meent dat het voor een bepaald beroep noodzakelijk is van de eerste alinea af te wijken en de migrant niet de keuze te laten tussen een aanpassingsstage en een proeve van bekwaamheid, stelt hij de andere lidstaten en de Commissie vooraf hiervan in kennis, waarbij hij deze afwijking afdoende motiveert.

Indien de Commissie na ontvangst van alle nodige informatie van mening is dat de in de tweede alinea bedoelde afwijking onterecht of in strijd met het Gemeenschapsrecht is, verzoekt zij de betrokken lidstaat binnen drie maanden om van de voorgenomen maatregel af te zien. Wanneer binnen deze termijn geen reactie van de Commissie is ontvangen, kan de afwijking worden toegepast.

3. Voor de toepassing van lid 1, onder b) en c), wordt onder „vakken die wezenlijk verschillen” verstaan vakken die van essentieel belang zijn voor de uitoefening van het beroep en waarvoor de door de migrant ontvangen opleiding qua duur of inhoud in belangrijke mate afwijkt van de door de ontvangende lidstaat vereiste opleiding.

4. Lid 1 wordt toegepast met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel. Met name moet de ontvangende lidstaat, indien hij overweegt van de aanvrager een aanpassingsstage of proeve van bekwaamheid te verlangen, eerst nagaan of de door

de aanvrager in het kader van zijn beroepservaring in een lidstaat of derde land verworven kennis het in lid 3 bedoelde wezenlijke verschil geheel of gedeeltelijk kan overbruggen.

*Artikel 15***Vrijstelling van compenserende maatregelen op basis van gemeenschappelijke platformen**

1. De beroepsverenigingen kunnen de Commissie in kennis stellen van gemeenschappelijke platformen die door hen op Europees niveau zijn vastgesteld. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder gemeenschappelijk platform verstaan een geheel van beroepskwalificatiecriteria die getuigen van een toereikend bekwaamheidsniveau voor de uitoefening van een bepaald beroep en op basis waarvan deze verenigingen de in de lidstaten verworven kwalificaties officieel erkennen.

Wanneer de Commissie van mening is dat het betrokken platform de onderlinge erkenning van beroepskwalificaties kan vergemakkelijken, doet zij dit aan de lidstaten toekomen en neemt zij een beslissing overeenkomstig de procedure van artikel 54, lid 2.

2. Wanneer de kwalificaties van de aanvrager voldoen aan de kwalificatiecriteria die op grond van een beslissing overeenkomstig lid 1 zijn vastgesteld, ziet de ontvangende lidstaat van toepassing van artikel 14 af.

3. Indien een lidstaat meent dat een gemeenschappelijk platform niet meer voldoende waarborgen ten aanzien van de beroepskwalificaties biedt, stelt hij de Commissie hiervan in kennis, die in voorkomend geval een beslissing overeenkomstig de procedure van artikel 54, lid 2, neemt.

HOOFDSTUK II

ERKENNING VAN BEROEPSERVARING

*Artikel 16***Eisen inzake beroepservaring**

Wanneer in een lidstaat de toegang tot of uitoefening van een van de in bijlage IV vermelde werkzaamheden afhankelijk wordt gesteld van het bezit van algemene kennis, handels- of vakkennis en vakbekwaamheid, beschouwt deze lidstaat als genoegzaam bewijs van die kennis en bekwaamheid het feit dat de werkzaamheid in kwestie in een andere lidstaat is uitgeoefend. Deze werkzaamheid moet overeenkomstig de artikelen 17 en 18 zijn uitgeoefend.

*Artikel 17***Werkzaamheden van lijst I van bijlage IV**

1. Bij werkzaamheden van lijst I van bijlage IV moet de voorafgaande werkzaamheid zijn uitgeoefend:

- a) hetzij gedurende vijf opeenvolgende jaren als zelfstandige of als bedrijfsleider;

- b) hetzij gedurende drie opeenvolgende jaren als zelfstandige of als bedrijfsleider, wanneer de begunstigde kan aantonen dat hij voor de betrokken werkzaamheid een voorafgaande opleiding van ten minste drie jaar heeft gevolgd, die met een door de Staat erkend certificaat is afgesloten of die door een bevoegde beroepsorganisatie als volwaardig is erkend;
- c) hetzij gedurende vier opeenvolgende jaren als zelfstandige of als bedrijfsleider, wanneer de begunstigde kan aantonen dat hij voor de betrokken werkzaamheid een voorafgaande opleiding van ten minste twee jaar heeft gevolgd, die met een door de Staat erkend certificaat is afgesloten of die door een bevoegde beroepsorganisatie als volwaardig is erkend.
- d) hetzij gedurende drie opeenvolgende jaren als zelfstandige of als bedrijfsleider, wanneer de begunstigde kan aantonen dat hij de betrokken werkzaamheid gedurende ten minste vijf jaar als werknemer heeft uitgeoefend;
- e) hetzij gedurende vijf opeenvolgende jaren als werknemer, wanneer de begunstigde kan aantonen dat hij voor de betrokken werkzaamheid een voorafgaande opleiding van ten minste drie jaar heeft gevolgd, die met een door de Staat erkend certificaat is afgesloten of die door een bevoegde beroepsorganisatie als volwaardig is erkend;
- f) hetzij gedurende zes opeenvolgende jaren als werknemer, wanneer de begunstigde kan aantonen dat hij voor de betrokken werkzaamheid een voorafgaande opleiding van ten minste twee jaar heeft gevolgd, die met een door de Staat erkend certificaat is afgesloten of die door een bevoegde beroepsorganisatie als volwaardig is erkend.

2. In de onder a) en d) bedoelde gevallen mag deze werkzaamheid niet meer dan tien jaar vóór de datum van indiening van het volledige dossier van de betrokkene bij de in artikel 52 bedoelde bevoegde instantie zijn beëindigd.

Artikel 18

Werkzaamheden van lijst II van bijlage IV

1. Bij werkzaamheden van lijst II van bijlage IV moet de voorafgaande werkzaamheid zijn uitgeoefend:
- a) hetzij gedurende drie opeenvolgende jaren als zelfstandige of als bedrijfsleider;
- b) hetzij gedurende twee opeenvolgende jaren als zelfstandige of als bedrijfsleider, wanneer de begunstigde kan aantonen dat hij voor de betrokken werkzaamheid een voorafgaande opleiding heeft gevolgd, die met een door de Staat erkend certificaat is afgesloten of die door een bevoegde beroepsorganisatie als volwaardig is erkend;

- c) hetzij gedurende twee opeenvolgende jaren als zelfstandige of als bedrijfsleider, wanneer de begunstigde kan aantonen dat hij de betrokken werkzaamheid gedurende ten minste drie jaar als werknemer heeft uitgeoefend;
- d) hetzij gedurende drie opeenvolgende jaren als werknemer, wanneer de begunstigde kan aantonen dat hij voor de betrokken werkzaamheid een voorafgaande opleiding heeft gevolgd, die met een door de Staat erkend certificaat is afgesloten of die door een bevoegde beroepsorganisatie als volwaardig is erkend.

2. In de onder a) en c) bedoelde gevallen mag deze werkzaamheid niet meer dan tien jaar vóór de datum van indiening van het volledige dossier van de betrokkene bij de in artikel 52 bedoelde bevoegde instantie zijn beëindigd.

Artikel 19

Wijziging van de lijsten van werkzaamheden van bijlage IV

De lijsten van werkzaamheden van bijlage IV waarvoor overeenkomstig artikel 16 beroepservaring wordt erkend, kunnen worden gewijzigd volgens de procedure van artikel 54, lid 2.

HOOFDSTUK III

ERKENNING OP BASIS VAN DE COÖRDINATIE VAN DE MINIMUMOPLEIDINGSEISEN

Afdeling 1

Algemene bepalingen

Artikel 20

Beginsel van automatische erkenning

1. Elke lidstaat erkent de opleidingstitels van artsen, welke toegang geven tot de beroepswerkzaamheden van basisarts en specialist, alsmede die van verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers, beoefenaars der tandheelkunde, dierenartsen, apothekers en architecten, zoals bedoeld in bijlage V, punten 5.1.2, 5.1.3, 5.2.3, 5.3.3, 5.4.3, 5.6.4 en 5.7.2 respectievelijk, die voldoen aan de minimumopleidingseisen van respectievelijk de artikelen 22, 23, 29, 32, 35, 40 en 42, door daaraan op zijn grondgebied wat de toegang tot en uitoefening van de betrokken beroepswerkzaamheden betreft hetzelfde rechtsgevolg toe te kennen als aan de door hem afgegeven opleidingstitels.

Deze opleidingstitels moeten door bevoegde instellingen van de lidstaten zijn afgegeven en in voorkomend geval vergezeld gaan van het certificaat, zoals bedoeld in bijlage V, punten 5.1.2, 5.1.3, 5.2.3, 5.3.3, 5.4.3, 5.6.4 en 5.7.2 respectievelijk.

Het bepaalde in de eerste en tweede alinea laat de in de artikelen 21, 25, 31, 34 en 45 bedoelde verworven rechten onverlet.

2. Elke lidstaat erkent, voor de uitoefening van de werkzaamheden van arts als huisarts in het kader van zijn nationale stelsel van sociale zekerheid, de in bijlage V, punt 5.1.5, bedoelde opleidingstitels die aan onderdanen van de lidstaten door andere lidstaten met inachtneming van de minimumopleidingseisen van artikel 26 zijn afgegeven.

Het bepaalde in de eerste alinea laat de in artikel 28 bedoelde verworven rechten onverlet.

3. Elke lidstaat erkent de door de andere lidstaten aan onderdanen van de lidstaten afgegeven opleidingstitels van verloskundige, die in bijlage V, punt 5.5.4, zijn vermeld en die aan de in artikel 36 bedoelde minimumopleidingseisen en de in artikel 37 bedoelde uitvoeringsbepalingen voldoen, door daaraan op zijn grondgebied wat de toegang tot en uitoefening van de betrokken beroepswerkzaamheden betreft hetzelfde rechtsgevolg toe te kennen als aan de door hem afgegeven opleidingstitels. Deze bepaling laat de in de artikelen 21 en 39 bedoelde verworven rechten onverlet.

4. De in bijlage V, punt 5.7.2, bedoelde opleidingstitels van architect die op grond van lid 1 automatisch worden erkend, vormen de afsluiting van een opleiding die niet eerder dan gedurende het in die bijlage bedoelde referentieacademiejaar is begonnen.

5. Elke lidstaat stelt de toegang tot en uitoefening van de beroepswerkzaamheden van artsen, verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers, beoefenaars der tandheelkunde, dierenartsen, verloskundigen en apothekers afhankelijk van het bezit van een opleidingstitel als bedoeld in bijlage V, punten 5.1.2, 5.1.3, 5.1.5, 5.2.3, 5.3.3, 5.4.3, 5.5.4 en 5.6.4 respectievelijk, die waarborgt dat de betrokkene gedurende zijn gehele opleiding in voorkomend geval de in bijlage V, punten 5.1.1, 5.2.1, 5.3.1, 5.4.1, 5.5.1 en 5.6.1, bedoelde kennis en bekwaamheid heeft verworven.

De kennis en bekwaamheid als bedoeld in bijlage V, punten 5.1.1, 5.2.1, 5.3.1, 5.4.1, 5.5.1 en 5.6.1, kunnen worden gewijzigd volgens de procedure van artikel 54, lid 2, teneinde ze aan te passen aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang.

Deze aanpassing mag voor geen enkele lidstaat een wijziging van de bestaande rechtsbeginselen betreffende de regeling van beroepen met betrekking tot de opleiding en toegangsvoorwaarden voor natuurlijke personen inhouden.

6. Elke lidstaat stelt de Commissie in kennis van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die hij met betrekking tot de afgifte van opleidingstitels op het door dit hoofdstuk bestreken gebied vaststelt.

De Commissie doet hiervan mededeling in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* en vermeldt daarbij de door de lidstaten goedgekeurde benamingen voor de opleidingstitels alsmede, in voorkomend geval, de instelling die de opleidingstitel afgeeft, het certificaat dat deze titel vergezelt en de overeenkomstige beroepstitel, zoals opgenomen in bijlage V, punten 5.1.2, 5.1.3, 5.1.5, 5.2.3, 5.3.3, 5.4.3, 5.5.4, 5.6.4 en 5.7.2 respectievelijk.

Artikel 21

Verworven rechten

1. Onverminderd de specifieke verworven rechten in de betrokken beroepen, beschouwt elke lidstaat, wanneer de opleidingstitels van artsen die toegang geven tot de beroepswerkzaamheden van basisarts en specialist, van verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers, beoefenaars der tandheelkunde, dierenartsen, verloskundigen en apothekers die aan onderdanen van de lidstaten zijn afgegeven, niet voldoen aan alle in de artikelen 22, 23, 29, 32, 35, 36 en 40 bedoelde opleidingseisen, de door deze lidstaten afgegeven opleidingstitels als genoegzaam bewijs, wanneer zij een opleiding afsluiten waarmee vóór de in bijlage V, punten 5.1.2, 5.1.3, 5.2.3, 5.3.3, 5.4.3, 5.5.4 en 5.6.4, opgenomen referentiedata is begonnen, op voorwaarde dat zij vergezeld gaan van een verklaring waarin wordt bevestigd dat de houders ervan de betrokken werkzaamheden tijdens de vijf jaar die aan de afgifte van de verklaring voorafgaan gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren daadwerkelijk en op wettige wijze hebben uitgeoefend.

2. Dezelfde bepalingen zijn van toepassing op de op het grondgebied van de voormalige Duitse Democratische Republiek verworven opleidingstitels van artsen, die toegang geven tot de beroepswerkzaamheden van basisarts en specialist, van verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers, beoefenaars der tandheelkunde, dierenartsen, verloskundigen en apothekers, die niet aan alle in de artikelen 22, 23, 29, 32, 35, 36 en 40 bedoelde minimumopleidingseisen voldoen, wanneer deze de afsluiting zijn van een opleiding waarmee werd begonnen vóór:

a) 3 oktober 1989 voor basisartsen, verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers, beoefenaars der tandheelkunde, dierenartsen, verloskundigen, apothekers en

b) 3 april 1992 voor specialisten.

De in de eerste alinea bedoelde opleidingstitels verlenen het recht om op het gehele Duitse grondgebied de betrokken beroepswerkzaamheden uit te oefenen onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor de door de bevoegde Duitse instanties afgegeven opleidingstitels als bedoeld in bijlage V, punten 5.1.2, 5.1.3, 5.2.3, 5.3.3, 5.4.3, 5.5.4 en 5.6.4.

3. Elke lidstaat erkent voor onderdanen van de lidstaten van wie de opleidingstitels van arts, verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger, beoefenaar der tandheelkunde, dierenarts, verloskundige en apotheker niet aan de voor die lidstaat opgenomen benamingen in bijlage V, punten 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.1.5, 5.2.3, 5.3.3, 5.4.3, 5.5.4 en 5.6.4 voldoen, de door deze lidstaten afgegeven opleidingstitels vergezeld van een door de bevoegde instanties of instellingen afgegeven certificaat als genoegzaam bewijs.

Het in de eerste alinea bedoelde certificaat bevestigt dat deze opleidingstitels de afsluiting vormen van een opleiding die in overeenstemming is met de artikelen 22, 23, 26, 29, 32, 35, 36 en 40 respectievelijk en dat zij door de lidstaat die ze heeft afgegeven worden gelijkgesteld aan die waarvan de benamingen zijn opgenomen in bijlage V, punten 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.1.5, 5.2.3, 5.3.3, 5.4.3, 5.5.4 en 5.6.4.

Afdeling 2

Artsen

Artikel 22

De opleiding tot basisarts

1. Voor de toelating tot de opleiding tot basisarts wordt het bezit vereist van een diploma of certificaat dat in een lidstaat voor de betrokken studie toegang geeft tot universiteiten of instellingen voor hoger onderwijs van een als gelijkwaardig erkend niveau.

2. De medische basisopleiding omvat in totaal ten minste zes studie jaren of 5 500 uur theoretisch en praktisch onderwijs aan een universiteit of onder toezicht van een universiteit.

Voor personen die vóór 1 januari 1972 met hun studie zijn begonnen, kan de in de eerste alinea bedoelde opleiding een praktische opleiding op universitair niveau van zes maanden omvatten, in de vorm van een voltijdse opleiding onder toezicht van de bevoegde instanties.

3. Bij- en nascholing waarborgen, volgens de specifieke bepalingen van elke lidstaat, dat degenen die hun studie hebben afgesloten op de hoogte kunnen blijven van de vooruitgang op geneeskundig gebied.

Artikel 23

De opleiding tot specialist

1. Voor de toelating tot de opleiding tot specialist moeten in het kader van de in artikel 22 bedoelde opleiding met goed gevolg zes studie jaren zijn volbracht gedurende welke de vereiste medische basiskennis is verworven.

2. De opleiding tot specialist omvat theoretisch en praktisch onderwijs in een universitair centrum, een academisch zieken-

huis of, in voorkomend geval, in een daartoe door de bevoegde instanties of instellingen erkende inrichting voor gezondheidszorg.

De lidstaten dragen er zorg voor dat de minimumduur van de in bijlage V, punt 5.1.4, bedoelde specialistenopleidingen niet korter is dan de in dat punt genoemde duur. De opleiding wordt onder toezicht van de bevoegde instanties of instellingen gegeven. De aankomend specialist dient persoonlijk aan de werkzaamheden van de betrokken diensten deel te nemen en daarvoor verantwoordelijkheid te dragen.

3. De opleiding is een voltijdse opleiding die plaatsvindt in het kader van door de bevoegde instanties erkende specifieke opleidingsplaatsen. Zij houdt deelneming in aan alle medische werkzaamheden van de afdeling waar de opleiding wordt genomen, inclusief de wachtdiensten, zodat de specialist in opleiding gedurende de gehele werkweek en gedurende het gehele jaar aan deze praktische en theoretische opleiding al zijn beroepswerkzaamheid wijdt op de door de bevoegde instanties vastgestelde wijze. Bijgevolg worden deze werkzaamheden op passende wijze bezoldigd.

De opleiding kan worden onderbroken om redenen als militaire dienst, wetenschappelijke opdrachten, zwangerschap en ziekte. Deze onderbrekingen mogen de totale duur van de opleiding niet verkorten.

4. Bij wijze van uitzondering kunnen de lidstaten toestemming geven voor een deeltijdopleiding tot specialist, volgens door de nationale bevoegde instanties toegestane voorwaarden, wanneer een voltijdse opleiding wegens gegronde persoonlijke omstandigheden niet mogelijk is. De bevoegde instanties zien erop toe dat de totale duur en de kwaliteit van de deeltijdopleiding tot specialist niet minder zijn dan die van de voltijdse specialistenopleiding. Dit niveau mag noch door het feit dat de opleiding op deeltijdbasis plaatsvindt, noch door de uitoefening van een betaalde beroepswerkzaamheid in de particuliere sector in gevaar worden gebracht.

De deeltijdopleiding tot specialist voldoet aan dezelfde eisen als de voltijdse opleiding, waarvan zij zich slechts onderscheidt door de mogelijkheid de deelneming aan de medische werkzaamheden te beperken tot een tijdsduur die ten minste gelijk is aan de helft van de duur die voor de voltijdse opleiding is voorgeschreven.

Deze deeltijdopleiding wordt derhalve op passende wijze bezoldigd.

5. De lidstaten stellen de afgifte van een opleidingstitel van specialist afhankelijk van het bezit van een van de in bijlage V, punt 5.1.2, bedoelde opleidingstitels van basisarts.

6. De minimumopleidingsduur als bedoeld in bijlage V, punt 5.1.4, kan worden gewijzigd volgens de procedure van artikel 54, lid 2.

*Artikel 24***Benamingen van specialistenopleidingen**

De in artikel 20 bedoelde opleidingstitels van specialist zijn die welke door de in bijlage V, punt 5.1.3, bedoelde bevoegde instanties of instellingen zijn afgegeven en welke voor de desbetreffende specialistenopleiding overeenkomen met de in de verschillende lidstaten geldende en in bijlage V, punt 5.1.4, opgenomen benamingen.

Volgens de procedure van artikel 54, lid 2, kan worden besloten om nieuwe medische specialismen gemeenschappelijk aan alle lidstaten aan bijlage V, punt 5.1.4, toe te voegen.

*Artikel 25***Specifieke verworven rechten van specialisten**

1. Elke ontvangende lidstaat kan van specialisten waarvan de deeltijdopleiding tot specialist onder de op 20 juni 1975 geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vielen en die uiterlijk op 31 december 1983 met een opleiding tot specialist zijn begonnen, verlangen dat hun opleidingstitels vergezeld gaan van een verklaring waaruit blijkt dat zij de betrokken werkzaamheden daadwerkelijk en op wettige wijze als specialist hebben uitgeoefend gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren tijdens de vijf jaar die aan de afgifte van de verklaring voorafgaan.

2. Elke lidstaat erkent de opleidingstitel van specialist die in Spanje is afgegeven aan artsen die hun specialistenopleiding vóór 1 januari 1995 hebben afgesloten, ook al voldoet deze niet aan de in artikel 23 vastgestelde minimumopleidingseisen, op voorwaarde dat deze titel vergezeld gaat van een door de bevoegde Spaanse autoriteiten afgegeven certificaat waaruit blijkt dat de betrokkene met goed gevolg de proeve van specifieke beroepsbekwaamheid heeft afgelegd die in het kader van de buitengewone regulariseringsmaatregelen uit hoofde van koninklijk besluit 1497/99 is georganiseerd om te verifiëren dat de betrokkene over een vakkenis en bekwaamheid beschikt die vergelijkbaar zijn met die van artsen die in het bezit zijn van de in bijlage V, punten 5.1.3 en 5.1.4, voor Spanje vastgestelde titels van specialist.

3. Elke lidstaat waar terzake wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen bestaan, aanvaardt als genoegzaam bewijs de opleidingstitels van specialist die door de overige lidstaten zijn afgegeven en die wat de betrokken specialistenopleiding betreft overeenkomen met de in bijlage VI, punt 6.1, opgenomen benamingen, wanneer zij de afsluiting vormen van een opleiding waarmee vóór de in bijlage V, punt 5.1.3, genoemde referentiedatum werd begonnen, op voorwaarde dat zij vergezeld gaan van een verklaring waarin wordt bevestigd dat de houders ervan de betrokken werkzaamheden tijdens de vijf jaar die aan de afgifte van de verklaring voorafgaan gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren daadwerkelijk en op wettige wijze hebben uitgeoefend.

Dezelfde bepalingen zijn van toepassing op de op het grondgebied van de voormalige Duitse Democratische Republiek ver-

worven opleidingstitels van specialist, wanneer deze de afsluiting zijn van een opleiding waarmee vóór 3 april 1992 werd begonnen, en het recht verlenen om de betrokken beroepswerkzaamheden op het gehele Duitse grondgebied onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor de door de bevoegde Duitse instanties afgegeven opleidingstitels als bedoeld in bijlage VI, punt 6.1, uit te oefenen.

4. Elke lidstaat waar terzake wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen bestaan, erkent de opleidingstitels van specialist die voor de betrokken specialistenopleiding overeenkomen met de in bijlage VI, punt 6.1, opgenomen benamingen, en die door de daarin genoemde lidstaten zijn afgegeven na een opleiding waarmee na de in bijlage V, punt 5.1.3, vermelde referentiedatum en vóór de in artikel 58 vastgestelde uiterste termijn is begonnen, door daaraan op zijn grondgebied hetzelfde rechtgevolg toe te kennen als aan de door hemzelf afgegeven opleidingstitels met betrekking tot de toegang tot en uitoefening van de beroepswerkzaamheden van specialist.

5. Elke lidstaat die de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen met betrekking tot de afgifte van de in bijlage VI, punt 6.1, genoemde opleidingstitels van specialist heeft ingetrokken en met betrekking tot de verworven rechten maatregelen ten gunste van zijn eigen onderdanen heeft getroffen, kent de onderdanen van de andere lidstaten het recht toe voor deze maatregelen in aanmerking te komen, voorzover deze opleidingstitels werden afgegeven vóór de datum vanaf welke de ontvangende lidstaat is opgehouden met het afgeven van zijn opleidingstitels voor het betrokken specialisme.

De data van intrekking van deze bepalingen zijn opgenomen in bijlage VI, punt 6.1.

*Artikel 26***De opleiding tot huisarts**

1. Voor de toelating tot de opleiding tot huisarts moeten in het kader van de in artikel 22 bedoelde opleiding met goed gevolg zes studiejaren zijn volbracht.

2. De huisartsenopleiding die tot het behalen van de vóór 1 januari 2006 afgegeven opleidingstitels leidt, heeft een duur van ten minste twee jaar bij voltijds onderwijs. Voor de na deze datum afgegeven opleidingstitels heeft zij een duur van ten minste drie jaar bij voltijds onderwijs.

Wanneer de in artikel 22 bedoelde opleiding een praktische opleiding omvat in een erkend ziekenhuis dat over de nodige uitrusting en diensten beschikt of in een erkende huisartsenpraktijk of in een erkend centrum waar artsen eerstelijnszorg verstrekken, kan de duur van deze praktische opleiding voor maximaal één jaar worden inbegrepen in de duur die in de eerste alinea voor vanaf 1 januari 2006 afgegeven opleidingstitels is vastgesteld.

De in de tweede alinea bedoelde mogelijkheid bestaat alleen voor lidstaten waar de duur van de huisartsenopleiding op 1 januari 2001 twee jaar bedroeg.

3. De huisartsenopleiding is een voltijdse opleiding onder toezicht van de bevoegde instanties of instellingen. Zij is meer van praktische dan theoretische aard.

De praktische opleiding wordt enerzijds gegeven gedurende ten minste zes maanden in een erkend ziekenhuis dat over de nodige uitrusting en diensten beschikt, en anderzijds gedurende ten minste zes maanden in een erkende huisartsenpraktijk of een erkend centrum waar artsen eerstelijnszorg verstrekken.

Deze vindt plaats in samenhang met andere instellingen of organisaties voor gezondheidszorg die zich bezighouden met de huisartsgeneeskunde. Onverminderd de in de tweede alinea genoemde minimumperioden mag de praktische opleiding evenwel gedurende ten hoogste zes maanden worden vervangen door een opleiding in andere erkende instellingen of organisaties voor gezondheidszorg die zich met huisartsgeneeskunde bezighouden.

De opleiding bestaat in een persoonlijke deelname van de kandidaat aan de beroepswerkzaamheden en in de verantwoordelijkheden van degenen met wie hij werkt.

4. Bij wijze van uitzondering kunnen de lidstaten toestemming geven voor een specifieke huisartsenopleiding op deeltijdbasis waarvan het niveau vanuit kwalitatief oogpunt gelijkwaardig is aan dat van de voltijdse opleiding, wanneer aan de volgende bijzondere voorwaarden is voldaan:

- a) de totale opleidingsduur mag niet korter zijn doordat de opleiding op deeltijdbasis plaatsvindt;
- b) het weekrooster van de deeltijdopleiding mag niet minder zijn dan de helft van het weekrooster van de voltijdse opleiding;
- c) de deeltijdopleiding dient een aantal voltijdse opleidingsperiodes te omvatten, zowel voor het opleidingsonderdeel dat in een ziekenhuis wordt gegeven als voor het onderdeel in een erkende huisartsenpraktijk of in een erkend centrum waar artsen eerstelijnszorg verstrekken. Deze voltijdse opleidingsperiodes moeten qua aantal en duur een passende voorbereiding op de daadwerkelijke uitoefening van de huisartsgeneeskunde waarborgen.

5. De lidstaten stellen de afgifte van een opleidingstitel van huisarts afhankelijk van het bezit van een van de opleidingstitels van basisarts als bedoeld in bijlage V, punt 5.1.2.

6. De lidstaten kunnen de in bijlage V, punt 5.1.5, genoemde opleidingstitels afgeven aan artsen die niet de in dit artikel bedoelde opleiding hebben gevolgd, maar wel een andere aanvullende opleiding die met een door de bevoegde instanties van een lidstaat afgegeven opleidingstitel is afgesloten. De lidstaten mogen deze opleidingstitel evenwel slechts afgeven indien deze de bekrachtiging vormt van kennis die vanuit kwalitatief oogpunt gelijkwaardig is aan die welke wordt verworven tijdens de opleiding als bepaald in dit artikel.

De lidstaten bepalen met name in hoeverre de reeds door de aanvrager gevolgde aanvullende opleiding en diens beroepservaring in aanmerking kunnen komen als vervanging van de opleiding als bepaald in dit artikel.

De lidstaten mogen de in bijlage V, punt 5.1.5, bedoelde opleidingstitel slechts afgeven indien de aanvrager gedurende ten minste zes maanden in een huisartsenpraktijk of in een erkend centrum waar artsen eerstelijnszorg verstrekken, als bedoeld in lid 3, ervaring in de huisartsgeneeskunde heeft opgedaan.

Artikel 27

Uitoefening van de beroepswerkzaamheden van huisarts

Elke lidstaat stelt, behoudens de bepalingen inzake verworven rechten, het in het kader van zijn nationale stelsel van sociale zekerheid verrichten van de werkzaamheden van arts als huisarts afhankelijk van het bezit van een opleidingstitel als bedoeld in bijlage V, punt 5.1.5.

De lidstaten kunnen personen die de specifieke opleiding in de huisartsgeneeskunde volgen, van deze voorwaarde vrijstellen.

Artikel 28

Specifieke verworven rechten van huisartsen

1. Elke lidstaat bepaalt welke de verworven rechten zijn. Het recht om de werkzaamheden van arts als huisarts uit te oefenen in het kader van het nationale stelsel van sociale zekerheid van die lidstaat zonder de in bijlage V, punt 5.1.5, bedoelde opleidingstitel te bezitten, moet hij evenwel als verworven recht toekennen aan alle artsen die dit recht op de in dat punt vermelde referentiedatum krachtens de op artsen toepasselijke bepalingen die toegang geven tot de beroepswerkzaamheden van basisarts, bezitten en op die datum op zijn grondgebied praktiseren, omdat zij in aanmerking kwamen voor het bepaalde in artikel 20 of artikel 21.

De bevoegde instanties van elke lidstaat geven aan artsen die op grond van de eerste alinea verworven rechten hebben, op hun verzoek een certificaat af waaruit blijkt dat zij het recht hebben om in het kader van hun stelsel van sociale zekerheid de werkzaamheden van arts als huisarts uit te oefenen zonder de in bijlage V, punt 5.1.5, bedoelde opleidingstitel te bezitten.

2. Elke lidstaat erkent de in lid 1, tweede alinea, bedoelde en aan onderdanen van de lidstaten door andere lidstaten afgegeven certificaten, door daaraan op zijn grondgebied hetzelfde rechtsgevolg toe te kennen als aan de door hemzelf afgegeven opleidingstitels die het mogelijk maken de werkzaamheden van arts als huisarts in het kader van zijn nationale stelsel van sociale zekerheid uit te oefenen.

Afdeling 3

Verplegers verantwoordelijk voor algemene zorgen

Artikel 29

De opleiding tot verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger

1. Voor de toelating tot de opleiding tot verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger is een algemene schoolopleiding van tien jaar vereist die wordt afgesloten met een door de bevoegde instanties of instellingen van een lidstaat afgegeven diploma, certificaat of andere titel, of een certificaat ten bewijze dat men geslaagd is voor een gelijkwaardig toelatingsexamen voor de scholen voor verpleegkunde.

2. De opleiding tot verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger is een voltijdse opleiding en omvat ten minste het in bijlage V, punt 5.2.2, opgenomen studieprogramma.

De lijsten van vakken in bijlage V, punt 5.2.2, kunnen worden gewijzigd volgens de procedure van artikel 54, lid 2, teneinde ze aan te passen aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang.

Deze aanpassing mag voor geen enkele lidstaat een wijziging van de bestaande rechtsbeginselen betreffende de regeling van beroepen met betrekking tot de opleiding en toegangsvaardigheden voor natuurlijke personen inhouden.

3. De opleiding tot verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger omvat ten minste drie studie jaren, dan wel 4 600 uur theoretisch en klinisch onderwijs, waarbij de duur van het theoretisch onderwijs ten minste een derde van de totale duur bedraagt en die van het klinisch onderwijs ten minste de helft van de minimumduur van de opleiding. De lidstaten kunnen gedeeltelijke vrijstelling verlenen aan personen die een deel van deze opleiding hebben gevolgd in het kader van andere opleidingen van ten minste gelijkwaardig niveau.

De lidstaten zien erop toe dat de met de verplegersopleiding belaste instelling verantwoordelijk is voor de coördinatie tussen theoretisch en klinisch onderwijs gedurende het gehele studieprogramma.

Bij wijze van uitzondering kunnen de lidstaten toestemming geven voor een deeltijdopleiding, volgens door de nationale bevoegde instanties toegestane voorwaarden. De totale duur van de deeltijdopleiding mag niet korter zijn dan die van de voltijdse opleiding en het opleidingsniveau mag niet door het deeltijdse karakter in gevaar worden gebracht.

4. Onder theoretisch onderwijs wordt verstaan dat deel van de opleiding in de verpleegkunde waar de leerling-verpleger de kennis, het inzicht, de vakbekwaamheid en de instelling verworft die nodig zijn om de algemene verpleegkundige verzorging te plannen, te verstrekken en te beoordelen. Deze opleiding wordt gegeven door docenten in de verpleegkunde en andere bevoegde personen en vindt plaats in scholen voor verpleegkunde en andere door de opleidingsinstelling gekozen plaatsen waar onderwijs wordt gegeven.

5. Onder klinisch onderwijs wordt verstaan dat deel van de opleiding in de verpleegkunde waar de leerling-verpleger in teamverband en in rechtstreeks contact met een gezond persoon of patiënt en/of gemeenschap op grond van verworven kennis en vaardigheden de vereiste algemene verpleegkundige verzorging leert plannen, verstrekken en beoordelen. De leerling-verpleger leert niet alleen in teamverband werken, maar ook als teamleider op te treden en zich bezig te houden met de organisatie van de algemene verpleegkundige verzorging, waaronder de gezondheidseducatie voor individuele personen en kleine groepen binnen de instelling voor gezondheidszorg of in de gemeenschap.

Dit onderwijs wordt gegeven in ziekenhuizen en andere instellingen voor gezondheidszorg en in de gemeenschap onder leiding van docenten-verpleegkundigen en met samenwerking en assistentie van andere geschoolde verpleegkundigen. Anderschoold personeel kan eveneens in het onderwijsproces worden ingeschakeld.

De leerling-verplegers nemen deel aan de werkzaamheden van de betrokken diensten voorzover deze bijdragen tot hun opleiding en hen in staat stellen de verantwoordelijkheden op zich te leren nemen die aan de verpleegkundige verzorging zijn verbonden.

Artikel 30

Uitoefening van de beroepswerkzaamheden van verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger

Voor de toepassing van deze richtlijn zijn de beroepswerkzaamheden van verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger die welke onder de in bijlage V, punt 5.2.3, genoemde beroepstitels worden uitgeoefend.

*Artikel 31***Specifieke verworven rechten van verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers**

De algemene regels inzake verworven rechten zijn alleen van toepassing op verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers, wanneer de in artikel 21 bedoelde werkzaamheden de volledige verantwoordelijkheid voor de planning, de organisatie en de administratie van de verpleging van de patiënt hebben omvat.

Afdeling 4

Beoefenaars van de tandheelkunde*Artikel 32***De opleiding tot beoefenaar der tandheelkunde**

1. Voor de toelating tot de opleiding tot beoefenaar der tandheelkunde wordt het bezit vereist van een diploma of certificaat dat in een lidstaat voor de betrokken studie toegang geeft tot universiteiten of instellingen voor hoger onderwijs van een als gelijkwaardig erkend niveau.

2. De tandheekkundige opleiding omvat in totaal ten minste vijf jaar theoretisch en praktisch onderwijs op voltijdbasis aan een universiteit, aan een instelling voor hoger onderwijs van een als gelijkwaardig erkend niveau of onder toezicht van een universiteit en omvat ten minste het in bijlage V, punt 5.3.2, opgenomen studieprogramma.

De lijsten van vakken in bijlage V, punt 5.3.2, kunnen worden gewijzigd volgens de procedure van artikel 54, lid 2, teneinde ze aan te passen aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang.

Deze aanpassing mag voor geen enkele lidstaat een wijziging van de bestaande rechtsbeginselen betreffende de regeling van beroepen met betrekking tot de opleiding en toegangsvoorwaarden voor natuurlijke personen inhouden.

*Artikel 33***Uitoefening van de beroepswerkzaamheden van beoefenaar der tandheelkunde**

1. Voor de toepassing van deze richtlijn zijn de beroepswerkzaamheden van beoefenaar der tandheelkunde die welke in lid 3 worden omschreven en onder de in bijlage V, punt 5.3.3, genoemde beroepstitels worden uitgeoefend.

2. Het beroep van beoefenaar der tandheelkunde is gebaseerd op de in artikel 32 bedoelde tandheekkundige opleiding en is een specifiek beroep dat zich van het beroep van arts onderscheidt, ongeacht of deze is gespecialiseerd. Voor de uitoefening van de beroepswerkzaamheden van beoefenaar der tandheelkunde is het bezit vereist van een opleidingstitel als bedoeld in bijlage V, punt 5.3.3. Met de houders van een dergelijke opleidingstitel worden gelijkgesteld de begunstigen van de artikelen 21 of 34.

3. De lidstaten dragen er zorg voor dat de beoefenaars der tandheelkunde algemeen toegang hebben tot werkzaamheden in verband met de preventie, diagnose en behandeling van afwijkingen en ziekten van tanden, mond, kaken en omliggende weefsels, en die werkzaamheden mogen uitoefenen, met inachtneming van de wettelijke bepalingen en de gedragsregels die op de in bijlage V, punt 5.3.3, bedoelde referentiedata voor het beroep gelden.

*Artikel 34***Specifieke verworven rechten van beoefenaars der tandheelkunde**

1. Elke lidstaat erkent met het oog op de uitoefening van de beroepswerkzaamheden van beoefenaars der tandheelkunde onder de in bijlage V, punt 5.3.3, opgenomen beroepstitels, de opleidingstitels van arts welke in Italië, Spanje en Oostenrijk zijn afgegeven aan personen die uiterlijk op de in die bijlage voor de betrokken lidstaat vermelde referentiedatum hun artsenopleiding hebben aangevangen, en welke vergezeld gaan van een door de bevoegde instanties van de betrokken lidstaat afgegeven verklaring.

Uit deze verklaring moet blijken dat aan de volgende twee voorwaarden is voldaan:

- a) de betrokkenen hebben in die lidstaat tijdens de vijf jaar die aan de afgifte van de verklaring voorafgaan gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren daadwerkelijk, wettig en als hoofdactiviteit de in artikel 33 bedoelde werkzaamheden uitgeoefend;
- b) de betrokkenen zijn bevoegd deze werkzaamheden uit te oefenen onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor de houders van de in bijlage V, punt 5.3.3, voor deze lidstaat opgenomen opleidingstitel.

Van de in de tweede alinea, onder a), bedoelde praktijkervaring zijn vrijgesteld, personen die met goed gevolg een studie van ten minste drie jaar hebben gevolgd die volgens een officiële verklaring van de bevoegde instanties van de betrokken lidstaat gelijkwaardig is aan de in artikel 32 bedoelde opleiding.

2. Elke lidstaat erkent de opleidingstitels van arts welke in Italië zijn afgegeven aan personen die na 28 januari 1980 en niet later dan 31 december 1984 met hun universitaire artsenopleiding zijn begonnen, en welke vergezeld gaan van een door de bevoegde Italiaanse instanties afgegeven verklaring.

Uit deze verklaring moet blijken dat aan de volgende drie voorwaarden is voldaan:

- a) de betrokkenen hebben met goed gevolg de bijzondere proef van bekwaamheid afgelegd die de bevoegde instanties in Italië hebben georganiseerd teneinde na te gaan of de kennis en bekwaamheid van de betrokkenen op een niveau liggen dat vergelijkbaar is met dat van de houders van de opleidingstitel die voor Italië in bijlage V, punt 5.3.3, is vermeld;

- b) de betrokkenen hebben in Italië tijdens de vijf jaar die aan de afgifte van de verklaring voorafgaan gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren daadwerkelijk, wettig en als hoofdactiviteit de in artikel 33 bedoelde werkzaamheden uitgeoefend;
- c) de betrokkenen zijn bevoegd de in artikel 33 bedoelde werkzaamheden uit te oefenen, of oefenen deze daadwerkelijk, wettig en als hoofdactiviteit uit, onder dezelfde voorwaarden als de houders van de opleidingstitel die voor Italië in bijlage V, punt 5.3.3, is vermeld.

Van de in de tweede alinea, onder a), bedoelde proef van bekwaamheid zijn vrijgesteld, personen die met goed gevolg een studie van ten minste drie jaar hebben gevolgd die volgens een officiële verklaring van de bevoegde instanties gelijkwaardig is aan de in artikel 32 bedoelde opleiding.

3. Elke lidstaat waar terzake wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen bestaan, erkent als genoegzaam bewijs de in bijlage VI, punt 6.2, bedoelde opleidingstitels van specialist in de tandheelkunde die door andere lidstaten zijn afgegeven, wanneer deze de afsluiting vormen van een opleiding waarmee vóór de in deze bijlage bedoelde referentiedatum is begonnen, op voorwaarde dat zij vergezeld gaan van een verklaring waarin wordt bevestigd dat de houders ervan de betrokken werkzaamheden tijdens de vijf jaar die aan de afgifte van de verklaring voorafgaan gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren daadwerkelijk en op wettige wijze hebben uitgeoefend.

Dezelfde bepalingen zijn van toepassing op de op het grondgebied van de voormalige Duitse Democratische Republiek verworven opleidingstitels van beoefenaar der tandheelkunde, wanneer deze de afsluiting zijn van een opleiding waarmee vóór 3 oktober 1989 werd begonnen, en het recht verlenen om de betrokken beroepswerkzaamheden op het gehele Duitse grondgebied onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor de door de bevoegde Duitse instanties afgegeven opleidingstitels als bedoeld in bijlage VI, punt 6.2, uit te oefenen.

4. Elke lidstaat waar terzake wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen bestaan, erkent de in bijlage VI, punt 6.2, bedoelde opleidingstitels van specialist in de tandheelkunde, die door de daarin genoemde lidstaten zijn afgegeven na een opleiding waarmee na de in die bijlage vermelde referentiedatum en vóór de in artikel 58 vastgestelde uiterste termijn is begonnen, door daaraan op zijn grondgebied hetzelfde rechtsgevolg toe te kennen als aan de door hemzelf afgegeven opleidingstitels met betrekking tot de toegang tot en uitoefening van de beroepswerkzaamheden van specialist in de tandheelkunde.

Afdeling 5

Dierenartsen

Artikel 35

De opleiding tot dierenarts

1. De diergeneeskundige opleiding omvat in totaal ten minste vijf jaar theoretisch en praktisch onderwijs op voltijdbasis

aan een universiteit, aan een instelling voor hoger onderwijs van een als gelijkwaardig erkend niveau of onder toezicht van een universiteit en omvat ten minste het in bijlage V, punt 5.4.2, opgenomen studieprogramma.

De lijsten van vakken in bijlage V, punt 5.4.2, kunnen worden gewijzigd volgens de procedure van artikel 54, lid 2, teneinde ze aan te passen aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang.

Deze aanpassing mag voor geen enkele lidstaat een wijziging van de bestaande rechtsbeginselen betreffende de regeling van beroepen met betrekking tot de opleiding en toegangsvoorwaarden voor natuurlijke personen inhouden.

2. Voor de toelating tot de diergeneeskundige opleiding wordt het bezit vereist van een diploma of certificaat dat in een lidstaat voor de betrokken studie toegang geeft tot universiteiten of instellingen voor hoger onderwijs van een als gelijkwaardig erkend niveau.

Afdeling 6

Verloskundigen

Artikel 36

De opleiding tot verloskundige

1. De opleiding tot verloskundige omvat in totaal ten minste één van de volgende opleidingen:

- a) een specifieke voltijdse opleiding tot verloskundige van ten minste drie jaar theoretisch en praktisch onderwijs (mogelijkheid I) die ten minste het in bijlage V, punt 5.5.2, opgenomen programma omvat;
- b) een specifieke voltijdse opleiding tot verloskundige van achttien maanden (mogelijkheid II) die ten minste het in bijlage V, punt 5.5.2, opgenomen programma omvat voorzover dit niet op gelijkwaardige wijze is onderwezen in het kader van de opleiding tot verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger.

De lidstaten zien erop toe dat de met de opleiding van verloskundigen belaste inrichting verantwoordelijk is voor de coördinatie tussen theorie en praktijk gedurende het gehele studieprogramma.

De lijsten van vakken in bijlage V, punt 5.5.2, kunnen worden gewijzigd volgens de procedure van artikel 54, lid 2, teneinde ze aan te passen aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang.

Deze aanpassing mag voor geen enkele lidstaat een wijziging van de bestaande rechtsbeginselen betreffende de regeling van beroepen met betrekking tot de opleiding en toegangsvoorwaarden voor natuurlijke personen inhouden.

2. Voor de toelating tot de opleiding tot verloskundige moet aan één van de volgende voorwaarden zijn voldaan:

- a) voor mogelijkheid I, het doorlopen van ten minste tien jaar algemene schoolopleiding;
- b) voor mogelijkheid II, het bezit van een opleidingstitel van verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger als bedoeld in bijlage V, punt 5.2.3.

3. Bij wijze van uitzondering kunnen de lidstaten toestemming geven voor een deeltijdopleiding, volgens door de nationale bevoegde instanties toegestane voorwaarden. De totale duur van de deeltijdse opleiding mag niet korter zijn dan die van de voltijdse opleiding en het opleidingsniveau mag niet door het deeltijdse karakter in gevaar worden gebracht.

Artikel 37

Regels ten aanzien van de erkenning van de opleidingstitels van verloskundige

1. De in bijlage V, punt 5.5.4, bedoelde opleidingstitels van verloskundige worden overeenkomstig artikel 20 automatisch erkend, indien zij aan een van de volgende voorwaarden voldoen:

- a) een voltijdse opleiding tot verloskundige van ten minste drie jaar:
 - i) hetzij op basis van het bezit van een diploma, certificaat of andere titel, dat/die toegang verleent tot universiteiten of instellingen voor hoger onderwijs, hetzij, bij ontstentenis daarvan, het bewijs van een opleiding die een gelijkwaardig niveau van kennis garandeert,
 - ii) hetzij gevolgd door een praktijkervaring van twee jaar waarvoor overeenkomstig lid 2 een bewijs is afgegeven;
- b) een voltijdse opleiding tot verloskundige van ten minste twee jaar of 3 600 uren, waarvoor het bezit is vereist van een opleidingstitel van verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger als bedoeld in bijlage V, punt 5.2.3;
- c) een voltijdse opleiding tot verloskundige van ten minste achttien maanden of 3 000 uren, waarvoor het bezit is vereist van een opleidingstitel van verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger als bedoeld in bijlage V, punt 5.2.3, en gevolgd door een praktijkervaring waarvoor overeenkomstig lid 2 een bewijs is afgegeven.

2. Het in lid 1 genoemde bewijs wordt afgegeven door de bevoegde instanties van de lidstaat van oorsprong. Hierin wordt verklaard dat de begunstigde, na de opleidingstitel van

verloskundige te hebben behaald, in een ziekenhuis of in een daartoe erkende inrichting voor gezondheidszorg alle werkzaamheden van verloskundige gedurende het overeenkomstige tijdvak naar tevredenheid heeft verricht.

Artikel 38

Uitoefening van de beroepswerkzaamheden van verloskundige

1. Deze afdeling is van toepassing op de werkzaamheden van verloskundige, zoals die door elke lidstaat zijn omschreven, onverminderd het bepaalde in lid 2, en worden uitgeoefend onder de in bijlage V, punt 5.5.4, opgenomen beroepstitels.

2. De lidstaten dragen er zorg voor dat de verloskundigen ten minste toegang hebben tot de in bijlage V, punt 5.5.3, genoemde werkzaamheden en deze mogen uitoefenen.

Artikel 39

Specifieke verworven rechten van verloskundigen

1. Elke lidstaat erkent, ten aanzien van onderdanen van de lidstaten van wie de opleidingstitels van verloskundige aan alle in artikel 36 vastgestelde minimumopleidingseisen voldoen, maar uit hoofde van artikel 37 alleen mogen worden erkend indien ze vergezeld gaan van het in artikel 37, lid 2, bedoelde bewijs van praktijkervaring, als genoegzaam bewijs de door deze lidstaten vóór de in bijlage V, punt 5.5.4, bedoelde referentiedatum afgegeven opleidingstitels, op voorwaarde dat zij vergezeld gaan van een verklaring waarin wordt bevestigd dat de houders ervan de betrokken werkzaamheden tijdens de vijf jaar die aan de afgifte van de verklaring voorafgaan gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren daadwerkelijk en op wettige wijze hebben uitgeoefend.

2. Lid 1 is van toepassing op onderdanen van de lidstaten van wie de opleidingstitels van verloskundige de afsluiting zijn van een opleiding die op het grondgebied van de voormalige Duitse Democratische Republiek werd gevolgd en die aan alle minimumopleidingseisen van artikel 36 voldoet, maar uit hoofde van artikel 37 alleen moeten worden erkend, indien zij vergezeld gaan van het in artikel 37, lid 2, bedoelde bewijs van praktijkervaring, wanneer zij de afsluiting zijn van een opleiding waarmee vóór 3 oktober 1989 werd aangevangen.

Afdeling 7

Apothekers

Artikel 40

De opleiding tot apotheker

1. Voor de toelating tot de apothekersopleiding wordt het bezit vereist van een diploma of certificaat dat in een lidstaat voor de betrokken studie toegang geeft tot universiteiten of instellingen voor hoger onderwijs van een als gelijkwaardig erkend niveau.

2. De opleidingstitel van apotheker vormt de afsluiting van een opleiding van ten minste vijf jaar waarvan:

- a) ten minste vier jaar voltijds theoretisch en praktisch onderwijs aan een universiteit, instelling voor hoger onderwijs van een als gelijkwaardig erkend niveau of onder toezicht van een universiteit;
- b) ten minste zes maanden stage in een voor het publiek toegankelijke apotheek of in een ziekenhuis onder toezicht van de farmaceutische dienst van dat ziekenhuis.

De opleiding omvat ten minste het in bijlage V, punt 5.6.2, opgenomen studieprogramma.

De lijsten van vakken in bijlage V, punt 5.6.2, kunnen worden gewijzigd volgens de procedure van artikel 54, lid 2, teneinde ze aan te passen aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang.

Deze aanpassing mag voor geen enkele lidstaat een wijziging van de bestaande rechtsbeginselen betreffende de regeling van beroepen met betrekking tot de opleiding en toegangsvaardigheden voor natuurlijke personen inhouden.

Artikel 41

Uitoefening van de werkzaamheden van apotheker

1. Voor de toepassing van deze richtlijn zijn de werkzaamheden van apotheker die waartoe de toegang en waarvan de uitoefening in een of meer lidstaten afhankelijk worden gesteld van eisen betreffende de beroepskwalificatie en die openstaan voor de houders van de in bijlage V, punt 5.6.4, bedoelde opleidingstitels.

2. De lidstaten dragen er zorg voor dat de houders van een universitaire opleidingstitel of van een titel van een als gelijkwaardig erkend niveau op het terrein van de farmacie, die voldoet aan de in artikel 40 gestelde voorwaarden, ten minste gerechtigd zijn tot de toegang tot en de uitoefening van de in bijlage V, punt 5.6.3, bedoelde werkzaamheden, onder voorbehoud, in voorkomend geval, van de eis van aanvullende beroepservaring.

3. Wanneer in een lidstaat de toegang tot en de uitoefening van een van de werkzaamheden van apotheker behalve van het bezit van een in bijlage V, punt 5.6.4, bedoelde opleidingstitel, afhankelijk worden gesteld van het bezit van aanvullende beroepservaring, erkent deze lidstaat als genoegzaam bewijs te dien einde een verklaring van de bevoegde instanties van de lidstaat van oorsprong waarin wordt bevestigd dat de betrokkene die werkzaamheden in de lidstaat van oorsprong gedurende een periode van gelijke duur heeft uitgeoefend.

4. Wanneer er in een lidstaat op 16 september 1985 een vergelijkend onderzoek op de grondslag van een examen bestaat dat ten doel heeft onder de in lid 1 bedoelde houders de kandidaten te selecteren die zullen worden aangewezen als houders van nieuwe apotheken tot oprichting waarvan in het kader van een nationaal systeem voor geografische spreiding werd besloten, kan deze lidstaat in afwijking van lid 1 dit

vergelijkend onderzoek handhaven en verplicht stellen voor onderdanen van de lidstaten die een van de in bijlage V, punt 5.6.4, bedoelde opleidingstitels van apotheker bezitten of die onder artikel 21 vallen.

Afdeling 8

Architecten

Artikel 42

De opleiding tot architect

1. De opleiding tot architect omvat in totaal ten minste, hetzij vier jaar studie op voltijdsbasis, hetzij zes jaar studie, waarvan ten minste drie jaar voltijds, aan een universiteit of een vergelijkbare onderwijsinstelling. Ter afsluiting van deze opleiding moet met goed gevolg een examen op universitair niveau worden afgelegd.

Deze opleiding op universitair niveau, die hoofdzakelijk betrekking heeft op de architectuur, moet evenveel aandacht besteden aan de theoretische als aan de praktische aspecten van de architectuuropleiding en moet de verwerving van de in bijlage V, punt 5.7.1, genoemde kennis en bekwaamheid waarborgen.

De lijsten van vakken in bijlage V, punt 5.7.1, kunnen worden gewijzigd volgens de procedure van artikel 54, lid 2, teneinde ze aan te passen aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang.

Deze aanpassing mag voor geen enkele lidstaat een wijziging van de bestaande rechtsbeginselen betreffende de regeling van beroepen met betrekking tot de opleiding en toegangsvaardigheden voor natuurlijke personen inhouden.

Artikel 43

Afwijkingen van de eisen inzake de architectenopleiding

1. In afwijking van artikel 42 wordt eveneens als beantwoordend aan artikel 20 erkend de driejarige opleiding aan de „Fachhochschulen” van de Bondsrepubliek Duitsland, die op 5 augustus 1985 bestaat, die voldoet aan de eisen van artikel 42 en die in die lidstaat toegang geeft tot de in artikel 44 bedoelde werkzaamheden onder de beroepstitel van architect, voorzover deze opleiding wordt aangevuld met een periode van beroepservaring van vier jaar in de Bondsrepubliek Duitsland, waarvan het bewijs wordt geleverd door een certificaat dat is afgegeven door de beroepsorde waarbij de architect die voor de bepalingen van deze richtlijn in aanmerking wil komen, op de ledenlijst is ingeschreven.

De beroepsorde moet vooraf beoordelen of de door de betrokken architect verrichte werkzaamheden op het gebied van de architectuur overtuigende toepassingen zijn van het geheel van de in bijlage V, punt 5.7.1, bedoelde kennis en bekwaamheid. Dit certificaat wordt afgegeven volgens dezelfde procedure als die welke voor de inschrijving op de ledenlijst van de beroepsorde van toepassing is.

2. In afwijking van artikel 42 wordt, in het kader van de sociale verheffing of van deeltijdse universitaire studies, eveneens als beantwoordend aan artikel 20 erkend de opleiding die voldoet aan de eisen van artikel 42 en die wordt afgesloten met een examen in de architectuur dat met goed gevolg is afgelegd door een persoon die al zeven jaar of langer op het gebied van de architectuur werkzaam is onder toezicht van een architect of een architectenbureau. Dit examen moet op universitair niveau staan en gelijkwaardig zijn aan het in artikel 42, lid 1, eerste alinea, bedoelde afsluitende examen.

Artikel 44

Uitoefening van de werkzaamheden van architect

1. Voor de toepassing van deze richtlijn zijn beroepswerkzaamheden van architect die welke gewoonlijk onder de beroepstitel van architect worden uitgeoefend.

2. De onderdanen van een lidstaat die gerechtigd zijn de beroepstitel van architect te voeren uit hoofde van een wet waarbij aan de bevoegde instantie van een lidstaat de bevoegdheid wordt gegeven deze titel te verlenen aan onderdanen van de lidstaten die zich in het bijzonder hebben onderscheiden door de kwaliteit van hun prestaties in de architectuur, worden geacht te voldoen aan de voorwaarden die worden gesteld voor het uitoefenen van de werkzaamheden van architect onder de beroepstitel van architect. De hoedanigheid van architect van de betrokkenen blijkt uit een certificaat dat door hun lidstaat van oorsprong is afgegeven.

Artikel 45

Specifieke verworven rechten van architecten

1. Elke lidstaat erkent de in bijlage VI, punt 6.3, bedoelde opleidingstitels van architect die door de andere lidstaten zijn afgegeven ter afsluiting van een opleiding waarmee uiterlijk gedurende het in de genoemde bijlage opgenomen referentie-academiejaar is begonnen, ook al voldoen zij niet aan de in artikel 42 bedoelde minimumeisen, door daaraan met betrekking tot de toegang tot en de uitoefening van de beroepswerkzaamheden van architect op zijn grondgebied hetzelfde rechtsgevolg toe te kennen als aan de door hemzelf afgegeven opleidingstitels van architect.

De verklaringen van de bevoegde instanties van de Bondsrepubliek Duitsland als bewijs van de respectieve gelijkwaardigheid van de na mei 1945 door de bevoegde instanties van de Duitse Democratische Republiek afgegeven opleidingstitels aan de in de genoemde bijlage opgenomen titels, worden onder deze voorwaarden erkend.

2. Onverminderd lid 1 erkent elke lidstaat, door daaraan met betrekking tot de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van architect onder de beroepstitel van architect op zijn grondgebied hetzelfde rechtsgevolg toe te kennen als aan de door hemzelf afgegeven opleidingstitels, de verklaringen die aan onderdanen van de lidstaten zijn afgegeven door lidstaten die op de volgende tijdstippen een regeling kennen voor de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van architect:

a) 1 januari 1995 voor Oostenrijk, Finland en Zweden;

b) 5 augustus 1987 voor de overige lidstaten.

De in lid 1 bedoelde verklaringen bevestigen dat de houder ervan uiterlijk op deze datum toestemming heeft gekregen om de beroepstitel van architect te voeren en dat hij in het kader van deze regeling de betrokken werkzaamheden tijdens de vijf jaar die aan de afgifte van die verklaringen voorafgaan gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren daadwerkelijk heeft uitgeoefend.

HOOFDSTUK IV

GEMEENSCHAPPELIJKE BEPALINGEN INZAKE VESTIGING

Artikel 46

Documenten en formaliteiten

1. Wanneer de bevoegde instanties van de ontvangende lidstaat overeenkomstig deze titel over een aanvraag tot uitoefening van het betrokken gereguleerde beroep beslissen, kunnen zij de in bijlage VII genoemde documenten en certificaten verlangen.

De in bijlage VII, punt 1, bedoelde documenten mogen bij overlegging niet ouder dan drie maanden zijn.

De lidstaten, instellingen en andere rechtspersonen dragen er zorg voor dat de inhoud van de verstrekte informatie geheim blijft.

2. Indien de ontvangende lidstaat kennis heeft van ernstige en precieze feiten die vóór de vestiging van de betrokkene in deze lidstaat buiten zijn grondgebied hebben plaatsgevonden en daarbinnen van invloed kunnen zijn op de uitoefening van de betrokken werkzaamheid, kan hij de lidstaat van oorsprong hiervan op de hoogte stellen.

De lidstaat van oorsprong gaat de juistheid van deze feiten na en zijn autoriteiten bepalen de aard en de omvang van het in te stellen onderzoek en stellen de ontvangende lidstaat in kennis van de consequenties die zij daaruit trekken ten aanzien van de verstrekte informatie.

3. Wanneer een ontvangende lidstaat verlangt dat zijn onderdanen voor de toegang tot of de uitoefening van een gereguleerd beroep een eed of belofte afleggen en de formules van deze eed of belofte niet door onderdanen van de andere lidstaten kan worden gebruikt, ziet hij erop toe dat de betrokkenen een passende en gelijkwaardige formules kunnen gebruiken.

Artikel 47

Procedure voor de erkenning van beroepskwalificaties

1. De bevoegde instantie van de ontvangende lidstaat bevestigt binnen één maand de ontvangst van het dossier van de aanvrager en deelt in voorkomend geval mede welk(e) document(en) ontbreken.

2. De procedure voor de behandeling van een aanvraag om een gereguleerd beroep te mogen uitoefenen, moet zo spoedig mogelijk worden afgerond; zij moet uiterlijk drie maanden na de indiening van het volledige dossier van de aanvrager door een met redenen omkleed besluit van de bevoegde instantie van de ontvangende lidstaat worden afgesloten.

3. Tegen dit besluit, of tegen het uitblijven ervan binnen de gestelde termijn, kan bij een nationale rechterlijke instantie beroep worden aangetekend.

Artikel 48

Het voeren van een beroepstitel

1. Wanneer in een ontvangende lidstaat voorschriften gelden voor het voeren van de beroepstitel voor een van de werkzaamheden van het betrokken beroep, voeren de onderdanen van de andere lidstaten die op grond van titel III gerechtigd zijn een gereguleerd beroep uit te oefenen, de beroepstitel die in de ontvangende lidstaat met dit beroep overeenkomt, en maken zij gebruik van de eventuele afkorting van deze titel.

Wanneer evenwel de toegang tot een beroep in de ontvangende lidstaat overeenkomstig artikel 4, lid 3, is beperkt, kan die lidstaat de beroepstitel van een passende vermelding voorzien.

2. Wanneer een beroep in de ontvangende lidstaat is gereguleerd door een vereniging of organisatie als bedoeld in bijlage I, mogen de onderdanen van de lidstaten de door die organisatie of vereniging verleende beroepstitel of de afkorting daarvan uitsluitend gebruiken indien zij het bewijs overleggen dat zij lid van die organisatie of vereniging zijn.

Wanneer de vereniging of organisatie het lidmaatschap afhankelijk stelt van bepaalde kwalificaties, mag zij deze kwalificaties slechts overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn eisen van onderdanen van andere lidstaten die over beroepskwalificaties beschikken.

Artikel 49

Talenkennis

1. De begunstigden van de erkenning van beroepskwalificaties beschikken over de talenkennis die voor de uitoefening van hun beroep in de ontvangende lidstaat vereist is.

2. De lidstaten dragen er zorg voor dat in voorkomend geval de begunstigden de talenkennis verwerven die noodzakelijk is voor de uitoefening van hun beroepswerkzaamheden in de ontvangende lidstaat.

TITEL IV

WIJZE VAN UITOEFENING VAN HET BEROEP

Artikel 50

Het voeren van de opleidingstitel

Onverminderd artikel 5, lid 3, en artikel 48, ziet de ontvangende lidstaat erop toe dat de betrokkenen het recht hebben

gebruik te maken van hun opleidingstitel van de lidstaat van oorsprong, en eventueel van de afkorting daarvan, in de taal van deze lidstaat. De ontvangende lidstaat kan voorschrijven dat deze titel wordt gevolgd door de naam en de plaats van de instelling of van de examencommissie die de titel heeft verleend.

Wanneer deze opleidingstitel van de lidstaat van oorsprong in de ontvangende lidstaat kan worden verward met een titel waarvoor in laatstgenoemde lidstaat een aanvullende opleiding is vereist die de begunstigde niet heeft gevolgd, kan de ontvangende lidstaat voorschrijven dat de begunstigde zijn opleidingstitel van de lidstaat van oorsprong voert in een door de ontvangende lidstaat aangegeven passende vorm.

Artikel 51

Overeenkomsten op het gebied van de sociale zekerheid

Onverminderd artikel 5, lid 1, en artikel 6, eerste alinea, onder b), verlenen de lidstaten die van degenen die op hun grondgebied hun beroepskwalificaties hebben verworven eisen dat zij een voorbereidende stage volbrengen en/of een periode van beroepservaring doorlopen om bij een ziektekostenverzekering te kunnen worden gecontracteerd, vrijstelling van deze verplichting aan de houders van in een andere lidstaat verworven beroepskwalificaties.

TITEL V

ADMINISTRATIEVE SAMENWERKING EN UITVOERINGSBEVOEGDHEDEN

Artikel 52

Bevoegde instanties

1. De bevoegde instanties van de ontvangende lidstaat en de lidstaat van oorsprong werken nauw samen en verlenen elkaar wederzijds bijstand bij de toepassing van deze richtlijn. Zij zien toe op de betrouwbaarheid van de door hen uitgewisselde informatie.

2. Elke lidstaat wijst uiterlijk bij het aflopen van de in artikel 58 vastgestelde termijn de bevoegde instanties en instellingen aan die gemachtigd zijn de opleidingstitels en andere documenten of informatie te verstrekken of te ontvangen, alsmede die welke gemachtigd zijn de aanvragen te ontvangen en de in deze richtlijn bedoelde besluiten te nemen, en stellen de andere lidstaten en de Commissie onverwijld hiervan in kennis.

3. Elke lidstaat wijst een coördinator voor de werkzaamheden van de in lid 1 bedoelde instanties aan en stelt de andere lidstaten en de Commissie hiervan in kennis.

De coördinator heeft de volgende taken:

- a) bevordering van een uniforme toepassing van deze richtlijn;
- b) bijeenbrenging van alle informatie die voor de toepassing van deze richtlijn van nut is, met name informatie over de toegangsvoorwaarden voor gereguleerde beroepen in de lidstaten.

Voor de uitvoering van de in de tweede alinea, onder b), bedoelde taak kan de coördinator een beroep doen op de in artikel 53 bedoelde contactpunten.

Artikel 53

Contactpunten

Elke lidstaat wijst uiterlijk bij het aflopen van de in artikel 58 vastgestelde termijn een contactpunt aan dat de volgende taken heeft:

- a) verstrekking van alle informatie die voor de erkenning van beroepskwalificaties overeenkomstig deze richtlijn van nut is aan burgers en contactpunten van de andere lidstaten, met name informatie over de nationale wetgeving inzake beroepen en de uitoefening ervan, met inbegrip van de sociale wetgeving en, in voorkomend geval, de beroepsregels;
- b) ondersteuning van burgers bij de uitoefening van de door deze richtlijn verleende rechten, onder meer, in voorkomend geval, door samenwerking met de andere contactpunten en de bevoegde instanties van de ontvangende lidstaat.

De contactpunten stellen de Commissie binnen twee maanden na indiening in kennis van de zaken die zij uit hoofde van de eerste alinea, onder b), behandelen.

Artikel 54

Comité voor de erkenning van beroepskwalificaties

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité voor de erkenning van beroepskwalificaties, hierna het „comité” genoemd, dat bestaat uit vertegenwoordigers van de lidstaten en dat door de vertegenwoordiger van de Commissie wordt voorgezeten.

2. In de gevallen waarin naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 5 en 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, met inachtneming van artikel 8 van dat besluit.

De in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn wordt op twee maanden vastgesteld.

3. Aan het comité kunnen alle vragen met betrekking tot de uitvoering van deze richtlijn worden voorgelegd.

4. Het comité stelt zijn reglement van orde vast.

TITEL VI

OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 55

Verslagen

Na het verstrijken van de in artikel 58 bedoelde termijn leggen de lidstaten aan de Commissie om de twee jaar een verslag over de toepassing van het ingevoerde stelsel voor. Behalve

algemene toelichtingen bevat dat verslag een statistisch overzicht van de genomen besluiten, alsmede een beschrijving van de voornaamste problemen die uit de toepassing van de richtlijn voortvloeien.

Artikel 56

Afwijkingsclausule

Indien zich, bij de toepassing van een bepaling van deze richtlijn, voor een lidstaat op bepaalde terreinen ernstige moeilijkheden voordoen, onderzoekt de Commissie deze moeilijkheden samen met de lidstaat.

In voorkomend geval besluit de Commissie overeenkomstig de procedure van artikel 54, lid 2, de betrokken lidstaat toe te staan om gedurende een bepaalde periode van de toepassing van de betrokken bepaling af te wijken.

Artikel 57

Intrekking

De Richtlijnen 77/452/EEG, 77/453/EEG, 78/686/EEG, 78/687/EEG, 78/1026/EEG, 78/1027/EEG, 80/154/EEG, 80/155/EEG, 85/384/EEG, 85/432/EEG, 85/433/EEG, 89/48/EEG, 92/51/EEG, 93/16/EEG en 1999/42/EG worden met ingang van de in artikel 58 vastgestelde datum ingetrokken.

De verwijzingen naar de ingetrokken richtlijnen worden geacht betrekking te hebben op deze richtlijn.

Artikel 58

Omzetting

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op [twee jaar na de bekendmaking in het Publicatieblad] aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van de bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

Artikel 59

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Artikel 60

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

BIJLAGE I

LIJST VAN BEROEPSVERENIGINGEN OF -ORGANISATIES DIE VOLDOEN AAN DE VOORWAARDEN VAN
ARTIKEL 3, LID 2**Ierland ⁽¹⁾**

1. The Institute of Chartered Accountants in Ireland ⁽²⁾
2. The Institute of Certified Public Accountants in Ireland ⁽²⁾
3. The Association of Certified Accountants ⁽²⁾
4. Institution of Engineers of Ireland
5. Irish Planning Institute

Verenigd Koninkrijk

1. Institute of Chartered Accountants in England and Wales
2. Institute of Chartered Accountants of Scotland
3. Institute of Chartered Accountants in Ireland
4. Chartered Association of Certified Accountants
5. Chartered Institute of Loss Adjusters
6. Chartered Institute of Management Accountants
7. Institute of Chartered Secretaries and Administrators
8. Chartered Insurance Institute
9. Institute of Actuaries
10. Faculty of Actuaries
11. Chartered Institute of Bankers
12. Institute of Bankers in Scotland
13. Royal Institution of Chartered Surveyors
14. Royal Town Planning Institute
15. Chartered Society of Physiotherapy
16. Royal Society of Chemistry
17. British Psychological Society
18. Library Association
19. Institute of Chartered Foresters
20. Chartered Institute of Building
21. Engineering Council
22. Institute of Energy
23. Institution of Structural Engineers
24. Institution of Civil Engineers
25. Institution of Mining Engineers
26. Institution of Mining and Metallurgy
27. Institution of Electrical Engineers
28. Institution of Gas Engineers
29. Institution of Mechanical Engineers
30. Institution of Chemical Engineers
31. Institution of Production Engineers
32. Institution of Marine Engineers
33. Royal Institution of Naval Architects
34. Royal Aeronautical Society
35. Institute of Metals
36. Chartered Institution of Building Services Engineers
37. Institute of Measurement and Control
38. British Computer Society

⁽¹⁾ Ierse onderdanen zijn eveneens lid van de volgende verenigingen of organisaties in het Verenigd Koninkrijk:
Institute of Chartered Accountants in England and Wales;
Institute of Chartered Accountants of Scotland;
Institute of Actuaries;
Faculty of Actuaries;
The Chartered Institute of Management Accountants;
Institute of Chartered Secretaries and Administrators;
Royal Town Planning Institute;
Royal Institution of Chartered Surveyors;
Chartered Institute of Building.

⁽²⁾ Uitsluitend voor de controle van rekeningen.

BIJLAGE II

LIJST VAN OPLEIDINGEN MET EEN BIJZONDERE STRUCTUUR BEDOELD IN ARTIKEL 11, LID 4, TWEEDE ALINEA, ONDER a)

1. Paramedisch en sociaal-pedagogisch gebied

De volgende opleidingen:

Duitsland

- kinderverpleegkundige (Kinderkrankenschwester/Kinderkrankenpfleger);
- fysiotherapeut (Krankengymnast(in)/Physiotherapeut(in)) ⁽¹⁾
- bezigheids- en arbeidstherapeut (Beschäftigungs- und Arbeitstherapeut(in));
- logopedist (Logopäde/Logopädin);
- orthoptist (Orthoptist(in));
- van staatswege erkend pedagogisch werker (staatlich anerkannte(r) Erzieher(in));
- van staatswege erkend orthopedagogisch werker (staatlich anerkannte(r) Heilpädagoge(-in));
- medisch laborant (medizinisch-technische(r) Laboratoriums-Assistent(in));
- radiologisch laborant (medizinisch-technische(r) Radiologie-Assistent(in));
- medisch-technisch assistent functionele diagnostiek (medizinisch-technische(r) Assistent(in) für Funktionsdiagnostik);
- diergeneeskundig-technisch assistent (veterinärmedizinisch-technische(r) Assistent(in));
- diëtist (Diätassistent(in));
- farmaceutisch technicus (Pharmazieingenieur), gegeven voor 31 maart 1994 op het grondgebied van de voormalige Duitse Democratische Republiek;
- psychiatrisch verpleegkundige (psychiatrische(r) Krankenschwester/Krankenpfleger);
- spraaktherapeut (Sprachtherapeut(in));

Italië

- tandtechnicus (odontotecnico);
- opticien (ottico);
- podoloog (podologo);

Luxemburg

- radiologisch laborant (assistant(e) technique médical(e) en radiologie);
- medisch laborant (assistant(e) technique médical(e) de laboratoire);
- psychiatrisch verpleegkundige (infirmier/ière psychiatrique);
- chirurgieassistent (assistant(e) technique médical(e) en chirurgie);
- kinderverpleegkundige (infirmier/ière puériculteur/trice);
- anesthesieverpleegkundige (infirmier/ière anesthésiste);
- gediplomeerd masseur (masseur/euse diplômé(e));
- pedagogisch werker (éducateur/trice);

Nederland

- dierenartsassistent,

⁽¹⁾ Vanaf 1 juni 1994 vervangt de beroepstitel Physiotherapeut(in) die van Krankengymnast(in). Beroepsuitoefenaren die hun diploma voor die datum hebben behaald, kunnen desgewenst echter de oude titel Krankengymnast(in) blijven voeren.

overeenkomende met opleidingen met een totale duur van ten minste 13 jaar, waarvan:

- i) hetzij ten minste drie jaar beroepsopleiding aan een gespecialiseerde school, afgesloten met een examen, eventueel aangevuld met een specialisatiecyclus van een of twee jaar, afgesloten met een examen;
- ii) hetzij ten minste tweeënhalf jaar beroepsopleiding aan een gespecialiseerde school, afgesloten met een examen en aangevuld met een praktijkervaring van ten minste zes maanden of een beroepsstage van ten minste zes maanden aan een erkende instelling;
- iii) hetzij ten minste twee jaar beroepsopleiding aan een gespecialiseerde school, afgesloten met een examen en aangevuld met een praktijkervaring van ten minste een jaar of een beroepsstage van ten minste een jaar aan een erkende instelling;
- iv) of, in het geval van de dierenartsassistent in Nederland, drie jaar beroepsopleiding aan een gespecialiseerde school (MBO-stelsel) of drie jaar beroepsopleiding in het leerlingwezen (LLW), die beide worden afgesloten met een examen;

Oostenrijk

- speciale basisopleiding kinder- en jeugdzorg (spezielle Grundausbildung in der Kinder- und Jugendlichenpflege);
- speciale basisopleiding psychiatrische gezondheids- en ziekenzorg (spezielle Grundausbildung in der psychiatrischen Gesundheits- und Krankenpflege);
- contactlenzenopticien (Kontaktlinsenoptiker);
- pedicure (Fußpfleger);
- audicien (Hörgeräteakustiker);
- drogist (Drogist),

overeenkomende met een opleidingscyclus met een totale duur van minstens 14 jaar, waarvan ten minste vijf jaar opleiding in een gestructureerd kader, verdeeld in een leerlingenschap van ten minste drie jaar, gedeeltelijk in het bedrijf en gedeeltelijk in een instelling voor beroepsonderwijs, en een praktische opleiding in het bedrijf, afgesloten met een beroepsexamen dat het recht verleent het beroep uit te oefenen en leerlingen op te leiden;

- masseur (Masseur),

overeenkomende met een opleidingscyclus met een totale duur van 14 jaar, waarvan vijf jaar opleiding in een gestructureerd kader, bestaande uit een leerlingenschap van twee jaar, een praktische opleiding van twee jaar in het bedrijf en een opleidingscursus van een jaar die wordt afgesloten met een beroepsexamen dat het recht verleent het beroep uit te oefenen en leerlingen op te leiden;

- kleuterleider (Kindergärtner/in);
- pedagogisch werker (Erzieher),

overeenkomende met opleidingen met een totale duur van 13 jaar, waarvan vijf jaar beroepsopleiding aan een gespecialiseerde school, afgesloten met een examen.

2. Sector meesters (mester/Meister/mâitre) overeenkomende met opleidingen voor ambachtelijke activiteiten die niet onder titel III, hoofdstuk II, van deze richtlijn vallen

De volgende opleidingen:

Denemarken

- opticien (optometrist),

overeenkomende met een opleidingscyclus met een totale duur van 14 jaar, waarvan gedurende ten minste vijf jaar een beroepsopleiding wordt gevolgd, verdeeld in een door de instelling voor beroepsonderwijs verzorgde theoretische opleiding van tweeënhalf jaar en een praktische opleiding van tweeënhalf jaar in het bedrijf, afgesloten met een erkend examen dat betrekking heeft op de ambachtelijke activiteit en het recht verleent de titel mester te voeren;

- prothese/orthesemaker (ortopædimekaniker),

overeenkomende met een opleidingscyclus met een totale duur van 12,5 jaar, waarvan gedurende drieënhalf jaar een beroepsopleiding wordt gevolgd, verdeeld in een door de instelling voor beroepsonderwijs verzorgde theoretische opleiding van een semester en een praktische opleiding van drie jaar in het bedrijf, afgesloten met een erkend examen dat betrekking heeft op de ambachtelijke activiteit en het recht verleent de titel mester te voeren;

- orthopedisch schoenmaker (ortopædiskomager),

overeenkomende met een opleidingscyclus met een totale duur van 13,5 jaar, waarvan gedurende vierenhalf jaar een beroepsopleiding wordt gevolgd, verdeeld in een door de instelling voor beroepsonderwijs verzorgde theoretische opleiding van twee jaar en een praktische opleiding van tweeënhalf jaar in het bedrijf, afgesloten met een erkend examen dat betrekking heeft op de ambachtelijke activiteit en het recht verleent de titel meester te voeren;

Duitsland

- opticien (Augenoptiker);
- tandtechnicus (Zahntechniker);
- bandagist (Bandagist);
- audicien (Hörgeräteakustiker);
- prothese/orthesemaker (Orthopädiemechaniker);
- orthopedisch schoenmaker (Orthopädienschuhmacher);

Luxemburg

- opticien (opticien);
- tandtechnicus (mécanicien dentaire);
- audicien (audioprothésiste);
- prothese/orthesemaker-bandagist (mécanicien orthopédiste/bandagiste);
- orthopedisch schoenmaker (orthopédiste-cordonnier),

overeenkomende met een opleidingscyclus met een totale duur van 14 jaar, waarvan ten minste vijf jaar opleiding in een gestructureerd kader, gedeeltelijk in het bedrijf en gedeeltelijk aan de instelling voor beroepsonderwijs, afgesloten met een examen dat met succes moet worden afgelegd om een als ambachtelijk beschouwde activiteit als zelfstandige of als werknemer met een vergelijkbaar verantwoordelijkheidsniveau te mogen uitoefenen;

Oostenrijk

- bandagist (Bandagist);
- korsettenmaker (Miederwarenerzeuger);
- opticien (Optiker);
- orthopedisch schoenmaker (Orthopädienschuhmacher);
- prothesemaker (Orthopädietechniker);
- tandtechnicus (Zahntechniker);
- tuinier (Gärtner),

overeenkomende met opleidingen met een totale duur van minstens 14 jaar, waarvan ten minste vijf jaar opleiding in een gestructureerd kader, verdeeld in een leerlingenschap van ten minste drie jaar, gedeeltelijk in het bedrijf en gedeeltelijk in een instelling voor beroepsonderwijs, en een praktische opleiding in het bedrijf van ten minste twee jaar, afgesloten met een meesterexamen dat het recht verleent het beroep uit te oefenen, leerlingen op te leiden en de titel Meister te voeren;

de meestersopleidingen in de sectoren land- en bosbouw, met als specialisatie:

- landbouw (Meister in der Landwirtschaft);
- landbouwhuishoudkunde (Meister in der ländlichen Hauswirtschaft);
- tuinbouw (Meister im Gartenbau);
- groentekwekerij (Meister im Feldgemüsebau);
- ooftkunde en fruitverwerking (Meister im Obstbau und in der Obstverwertung);
- wijnbouw en wijnbereiding (Meister im Weinbau und in der Kellerwirtschaft);
- melk- en zuivelbereiding (Meister in der Molkerei- und Käsewirtschaft);
- paardenfokkerij (Meister in der Pferdewirtschaft);
- visserij (Meister in der Fischereiwirtschaft);

- pluimveehouderij (Meister in der Geflügelwirtschaft);
- bijenteelt (Meister in der Bienenwirtschaft);
- bosbouw (Meister in der Forstwirtschaft);
- bosaanleg en -beheer (Meister in der Forstgarten- und Forstpflégewirtschaft);
- opslag van landbouwproducten (Meister in der landwirtschaftlichen Lagerhaltung),

overeenkomende met opleidingen met een totale duur van minstens 15 jaar, waarvan ten minste zes jaar opleiding in een gestructureerd kader, verdeeld in een leerlingenschap van ten minste drie jaar, gedeeltelijk in het bedrijf en gedeeltelijk in een instelling voor beroepsopleiding, en een praktische opleiding van ten minste drie jaar in het bedrijf, afgesloten met een erkend examen dat betrekking heeft op het beroep en dat het recht verleent leerlingen op te leiden en de titel Meister te voeren.

3. Maritieme sector

a) Zeescheepvaart

De volgende opleidingen:

Denemarken

- kapitein van de koopvaardij (skibsfører);
- eerste stuurman (overstyrmand);
- stuurman, officier werktuigkundige (enestyrmand, vagthavende styrmand);
- officier werktuigkundige (vagthavende styrmand);
- scheepswerktuigkundige (maskinchef);
- eerste officier werktuigkundige (1. maskinmester);
- eerste officier werktuigkundige/stuurman werktuigkundige (1. maskinmester/vagthavende maskinmester);

Duitsland

- kapitein AM (Kapitän AM);
- kapitein AK (Kapitän AK);
- zeevaartkundig scheepsofficier AMW (nautischer Schiffsoffizier AMW);
- zeevaartkundig scheepsofficier AKW (nautischer Schiffsoffizier AKW);
- scheepswerktuigkundige CT — hoofdmachinist (Schiffsbetriebstechniker CT — Leiter von Maschinenanlagen);
- scheepsmachinist CMA — hoofdmachinist (Schiffsmaschinist CMA — Leiter von Maschinenanlagen);
- scheepswerktuigkundige CTW (Schiffsbetriebstechniker CTW);
- scheepsmachinist CMAW — enig technisch officier aan boord (Schiffsmaschinist CMAW — technischer Alleinoffizier);

Italië

- dekkofficier (ufficiale di coperta);
- werktuigkundige (ufficiale di macchina);

Nederland

- stuurman kleine handelsvaart (met aanvulling);
- diploma motordrijver;
- VTS-functionaris,

overeenkomende met de volgende opleidingen:

- in Denemarken, negen jaar basisonderwijs, gevolgd door een basisopleiding en/of dienst op zee van 17 à 36 maanden en aangevuld:
 - i) voor de officier werktuigkundige: met een jaar gespecialiseerde beroepsopleiding;
 - ii) voor de anderen: met drie jaar gespecialiseerde beroepsopleiding;

- in Duitsland, een opleiding van in totaal 14 à 18 jaar, waarvan drie jaar basisberoepsopleiding en een jaar dienst op zee, gevolgd door een à twee jaar gespecialiseerde beroepsopleiding, eventueel aangevuld met twee jaar praktijkervaring;
- in Italië, een opleiding van in totaal 13 jaar, waarvan ten minste vijf jaar beroepsopleiding, afgesloten met een examen, eventueel aangevuld met een beroepsstage;
- in Nederland:
 - i) voor de stuurman kleine handelsvaart (met aanvulling) en het diploma motordrijver: een onderwijscyclus van 14 jaar, waarvan ten minste twee jaar aan een gespecialiseerde instelling voor beroepsonderwijs, aangevuld met twaalf maanden praktijkervaring;
 - ii) voor de VTS-functionaris: een onderwijscyclus met een totale duur van ten minste 15 jaar, waarvan ten minste drie jaar hoger beroepsonderwijs (HBO) of middelbaar beroepsonderwijs (MBO), gevolgd door landelijke en regionale specialisatieopleidingen die elk ten minste twaalf weken theoretische opleidingen omvatten en met een examen worden afgesloten,

die erkend zijn in het kader van het Internationale STCW-Verdrag (Internationaal Verdrag van 1978 betreffende normen voor opleiding, diplomering en wachtlopen voor zeevarenden).

b) Zeevisserij

De volgende opleidingen:

Duitsland

- kapitein BG visserij (Kapitän BG/Fischerei);
- kapitein BLK visserij (Kapitän BLK/Fischerei);
- zeevaartkundig scheepsofficier BGW visserij (nautischer Schiffsoffizier BGW/Fischerei);
- zeevaartkundig scheepsofficier BK visserij (nautischer Schiffsoffizier BK/Fischerei);

Nederland

- stuurman werktuigkundige V;
- werktuigkundige IV visvaart;
- stuurman IV visvaart;
- stuurman werktuigkundige VI,

overeenkomende met:

- in Duitsland, een opleiding van in totaal 14 à 18 jaar, waarvan drie jaar basisberoepsopleiding en een jaar dienst op zee, gevolgd door een à twee jaar gespecialiseerde beroepsopleiding, eventueel aangevuld met twee jaar praktijkervaring;
- in Nederland, een onderwijscyclus van 13 à 15 jaar, waarvan ten minste twee jaar aan een gespecialiseerde instelling voor beroepsonderwijs, aangevuld met twaalf maanden praktijkervaring,

die erkend zijn in het kader van het Verdrag van Torremolinos (Internationaal Verdrag van 1977 voor de beveiliging van vissersvaartuigen).

4. Technische sector

De volgende opleidingen:

Italië

- landmeter (geometra);
- agronoom (perito agrario),

overeenkomend met in totaal ten minste 13 jaar voortgezet technisch onderwijs, waarvan acht jaar verplicht onderwijs gevolgd door vijf jaar voortgezet onderwijs, dat drie jaar beroepsgericht onderwijs omvat, afgesloten met het examen van het technisch baccalaureaat en aangevuld met:

- i) in het geval van de landmeter: hetzij een praktijkstage van ten minste twee jaar op een landmetersbureau, hetzij een beroepservaring van vijf jaar;
- ii) in het geval van de agronoom: een praktijkstage van ten minste twee jaar,

gevolgd door het staatsexamen;

Nederland

- gerechtsdeurwaarder;
- tandprotheticus,

overeenkomend met een onderwijs- en beroepsopleidingscyclus met een totale duur van:

- i) in het geval van de gerechtsdeurwaarder: 19 jaar, waarvan acht jaar verplicht schoolonderwijs gevolgd door acht jaar voortgezet onderwijs, dat vier jaar technisch onderwijs omvat, afgesloten met een staatsexamen en aangevuld met drie jaar theorieonderwijs en praktijkgerichte opleiding toegespitst op de uitoefening van het beroep;
- ii) in het geval van de tandprotheticus: ten minste 15 jaar voltijds en drie jaar deeltijds onderwijs, waarvan acht jaar basisonderwijs, vier jaar algemeen vormend voortgezet onderwijs en drie jaar beroepsgerichte opleiding, waaronder een theoretische en praktische opleiding tot tandtechnicus, aangevuld met drie jaar deeltijdse opleiding tot tandprotheticus, die wordt afgesloten met een examen;

Oostenrijk

- bosbouwkundig ambtenaar (Förster);
- technisch adviseur (technisches Büro);
- adviseur uitzendarbeid (Überlassung von Arbeitskräften — Arbeitsleihe);
- arbeidsbemiddelaar (Arbeitsvermittlung);
- beleggingsadviseur (Vermögensberater);
- privé-detective (Berufsdetektiv);
- bewakingsagent (Bewachungsgewerbe);
- vastgoedmakelaar (Immobilienmakler);
- vastgoedbeheerder (Immobilienverwalter);
- reclame- en promotieagentschap (Werbeagentur);
- projectontwikkelaar (Bauträger, Bauorganisator, Baubetreuer);
- incassoagent (Inkassoinstitut),

overeenkomende met opleidingen met een totale duur van ten minste 15 jaar, waarvan acht jaar verplicht schoolonderwijs gevolgd door minimaal vijf jaar voortgezet technisch of handelsonderwijs, afgesloten met een maturiteitsexamen, aangevuld met ten minste twee jaar opleiding in het bedrijf afgesloten met een beroepsexamen;

- verzekeringsadviseur (Berater in Versicherungsangelegenheiten),

overeenkomende met opleidingen met een totale duur van minstens 15 jaar, waarvan zes jaar opleiding in een gestructureerd kader, verdeeld in een leerlingenschap van drie jaar en een praktische opleiding van drie jaar in het bedrijf, afgesloten met een examen;

- bouwtechnicus/planning en technische berekeningen (planender Baumeister);
- meester-timmerman/planning en technische berekeningen (planender Zimmermeister),

overeenkomende met opleidingen van ten minste 18 jaar, waarvan ten minste negen jaar beroepsopleiding verdeeld in vier jaar voortgezet technisch onderwijs en vijf jaar praktische opleiding in het bedrijf afgesloten met een beroepsexamen dat het recht verleent het beroep uit te oefenen en leerlingen op te leiden, voorzover deze opleiding betrekking heeft op het recht om bouwplannen op te stellen, technische berekeningen uit te voeren en toezicht te houden op bouwactiviteiten (het Maria-Theresiavorrecht).

5. Opleidingen die in het Verenigd Koninkrijk zijn goedgekeurd als National Vocational Qualifications of als Scottish Vocational Qualifications

De volgende opleidingen:

- elektrotechnisch mijningenieur (mine electrical engineer);
- werktuigbouwkundig mijningenieur (mine mechanical engineer);
- gebitstherapeut (dental therapist);
- gebitshygiënist (dental hygienist);
- opticien (dispensing optician);
- veiligheidsopzichter mijnen (mine deputy);
- functionaris belast met insolventiezaken (insolvency practitioner);
- erkend opsteller van overdrachtsakten (licensed conveyancer);
- eerste stuurman — vracht-/passagiersschepen — onbeperkt (first mate — freight/passenger ships — unrestricted);
- tweede stuurman — vracht-/passagiersschepen — onbeperkt (second mate — freight/passenger ships — unrestricted);
- derde stuurman — vracht-/passagiersschepen — onbeperkt (third mate — freight/passenger ships unrestricted);
- stuurman — vracht-/passagiersschepen — onbeperkt (deck officer — freight/passenger ships — unrestricted);
- klasse 2 scheepswerktuigkundige — vracht-/passagiersschepen — onbeperkt handelsgebied (engineer officer — freight/passenger ships — unlimited trading area);
- gediplomeerd technisch beheerder afvalverwerking (certified technically competent person in waste management),

die leiden tot kwalificaties die als National Vocational Qualifications (NVQ) of, in Schotland, als Scottish Vocational Qualifications zijn goedgekeurd en die behoren tot de niveaus 3 en 4 van het National Framework of Vocational Qualifications van het Verenigd Koninkrijk.

Deze niveaus komen overeen met de volgende omschrijvingen:

- niveau 3: bekwaamheid voor een groot aantal uiteenlopende werkzaamheden in zeer diverse omstandigheden, meestal met een complex karakter en geen routinewerk. Er is een grote verantwoordelijkheid en zelfstandigheid aan verbonden en vaak wordt verlangd dat men toezicht uitoefent op of leiding geeft aan anderen;
- niveau 4: bekwaamheid voor een groot aantal complexe technische of gespecialiseerde werkzaamheden in zeer diverse omstandigheden en met een hoge mate van persoonlijke verantwoordelijkheid en zelfstandigheid. Vaak is men verantwoordelijk voor het werk van anderen en voor de toewijzing van middelen.

BIJLAGE III

LIJST VAN GERELEMENTEERDE OPLEIDINGEN BEDOELD IN ARTIKEL 11, LID 4, TWEDE ALINEA, ONDER b)*Verenigd Koninkrijk*

De gereguleerde opleidingen die leiden tot de kwalificaties die als National Vocational Qualifications (NVQ) of, in Schotland, als Scottish Vocational Qualifications zijn goedgekeurd en die behoren tot de niveaus 3 en 4 van het National Framework of Vocational Qualifications van het Verenigd Koninkrijk.

Deze niveaus komen overeen met de volgende omschrijvingen:

- niveau 3: bekwaamheid voor een groot aantal uiteenlopende werkzaamheden in zeer diverse omstandigheden, meestal met een complex karakter en geen routinewerk. Er is een grote verantwoordelijkheid en zelfstandigheid aan verbonden en vaak wordt verlangd dat men toezicht uitoefent op of leiding geeft aan anderen;
- niveau 4: bekwaamheid voor een groot aantal complexe technische of gespecialiseerde werkzaamheden in zeer diverse omstandigheden en met een hoge mate van persoonlijke verantwoordelijkheid en zelfstandigheid. Vaak is men verantwoordelijk voor het werk van anderen en voor de toewijzing van middelen.

Duitsland

De volgende gereguleerde opleidingen:

- de gereguleerde opleidingen voor de beroepen van technisch assistent (technische(r) Assistent(in)) en commercieel assistent (kaufmännische(r) Assistent(in)), voor de sociale beroepen (soziale Berufe) en voor het beroep van adem-, spraak- en stemleraar met een staatsdiploma (staatlich geprüfte(r) Atem-, Sprech- und Stimmlehrer(in)), met een totale duur van ten minste 13 jaar, die impliceren dat de eerste cyclus van het voortgezet onderwijs (mittlerer Bildungsabschluss) met succes werd voltooid en het volgende omvatten:
 - i) hetzij ten minste drie jaar (!) beroepsopleiding aan een vakschool (Fachschule) die met een examen wordt afgesloten, eventueel aangevuld met een specialisatiecyclus van een of twee jaar die eveneens met een examen wordt afgesloten;
 - ii) hetzij ten minste tweeënhalf jaar beroepsopleiding aan een vakschool (Fachschule) die met een examen wordt afgesloten, aangevuld met ten minste zes maanden praktijkervaring of ten minste zes maanden beroepsgerichte stage in een erkende instelling;
 - iii) hetzij ten minste twee jaar beroepsopleiding aan een vakschool (Fachschule) die met een examen wordt afgesloten, aangevuld met ten minste een jaar praktijkervaring of ten minste een jaar beroepsgerichte stage in een erkende instelling;
- de gereguleerde opleidingen voor de beroepen van door de staat erkend (staatlich geprüfte(r)) technicus (Techniker(in)), bedrijfs econoom (Betriebswirte(in)), ontwerper (Gestalter(in)) en gezinsverzorger (Familienpfleger(in)), met een totale duur van ten minste 16 jaar, die impliceren dat het verplichte schoolonderwijs of een gelijkwaardige opleiding (van ten minste negen jaar) met succes is voltooid en dat een opleiding aan een vakschool (Berufsschule) van ten minste drie jaar met succes is voltooid, en die na een praktijkervaring van ten minste twee jaar een opleiding van ten minste twee jaar voltijds of van een gelijkwaardige duur deeltijds omvatten;
- de gereguleerde opleidingen en de gereguleerde vervolgoopleidingen, met een totale duur van ten minste 15 jaar, die gewoonlijk impliceren dat het verplichte schoolonderwijs (ten minste negen jaar) en een beroepsopleiding (doorgaans drie jaar) met succes zijn voltooid en die gewoonlijk ten minste twee jaar (doorgaans drie jaar) praktijkervaring omvatten alsook een examen in het kader van de vervolgoopleiding, ter voorbereiding waarvan gewoonlijk begeleidende opleidingsmaatregelen worden genomen, hetzij naast de praktijkervaring (ten minste 1 000 uren), hetzij voltijds (ten minste een jaar).

De Duitse autoriteiten verstrekken de Commissie en de overige lidstaten een lijst van de opleidingen waarop deze bijlage betrekking heeft.

(!) De minimumduur kan van drie tot twee jaar worden gereduceerd indien de betrokkene in het bezit is van de kwalificatie die nodig is om te worden toegelaten tot de universiteit (Abitur) (13 jaar voorafgaande opleiding) of van de kwalificatie die nodig is om te worden toegelaten tot de Fachhochschule (Fachhochschulreife) (twaalf jaar voorafgaande opleiding).

Nederland

- Gereguleerde opleidingscyclussen met een totale duur van ten minste 15 jaar die impliceren dat acht jaar basisonderwijs en vier jaar middelbaar algemeen voortgezet onderwijs (MAVO), voorbereidend beroepsonderwijs (VBO) of algemeen voortgezet onderwijs van een hoger niveau met succes zijn voltooid en dat een drie- of vierjarige opleiding in een school voor middelbaar beroepsonderwijs (MBO) is voltooid, die met een examen wordt afgesloten.
- Gereguleerde opleidingscyclussen met een totale duur van ten minste 16 jaar die impliceren dat acht jaar basisonderwijs plus vier jaar onderwijs op het niveau van ten minste voorbereidend beroepsonderwijs (VBO) of algemeen voortgezet onderwijs van een hoger niveau met succes zijn voltooid en dat een beroepsopleiding van ten minste vier jaar in het leerlingwezen is voltooid, met ten minste een dag per week theoretisch onderwijs op school en de andere dagen een praktijkopleiding in een bedrijf of praktijkleerplaats, afgesloten met een examen van secundair of tertiair niveau.

De Nederlandse autoriteiten verstrekken de Commissie en de overige lidstaten een lijst van de opleidingen waarop deze bijlage betrekking heeft.

Oostenrijk

- Opleidingen die worden verstrekt in scholen voor hoger beroepsonderwijs (Berufsbildende Höhere Schulen) en onderwijsinstellingen van een hoger niveau voor land- en bosbouw (Höhere Land- und Forstwirtschaftliche Lehranstalten), met inbegrip van de bijzondere vormen (einschließlich der Sonderformen), waarvan structuur en niveau in wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen zijn vastgesteld.

Deze opleidingen hebben een totale duur van ten minste 13 jaar en omvatten vijf jaar beroepsopleiding, die wordt afgesloten met een eindexamen dat het bewijs van vakbekwaamheid levert.

- Opleidingen in meesterscholen (Meisterschulen), meesterklassen (Meisterklassen), industriële meesterscholen (Werkmeisterschulen) of vakscholen voor bouwvakarbeiders (Bauhandwerkerschulen), waarvan structuur en niveau in wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen zijn vastgesteld.

Deze opleidingen hebben een totale duur van ten minste 13 jaar, waarvan negen jaar verplicht schoolonderwijs gevolgd door hetzij ten minste drie jaar beroepsopleiding in een gespecialiseerde school, hetzij ten minste drie jaar opleiding in een bedrijf en parallel in een vakschool (Berufsschule), die beide worden afgesloten met een examen en aangevuld met een opleiding van ten minste een jaar in een meesterschool (Meisterschule), meesterklas (Meisterklasse), industriële meesterschool (Werkmeisterschule) of vakschool voor bouwvakarbeiders (Bauhandwerkerschule). In de meeste gevallen bedraagt de totale duur ten minste 15 jaar, met perioden met praktijkervaring die voorafgaand aan de opleidingen in deze instellingen wordt opgedaan of met deeltijdse opleidingen (minstens 960 uren) wordt aangevuld.

De Oostenrijkse autoriteiten verstrekken de Commissie en de overige lidstaten een lijst van de opleidingen waarop deze bijlage betrekking heeft.

BIJLAGE IV

WERKZAAMHEDEN DIE VERBAND HOUDEN MET DE BEROEPSERVARINGSCATEGORIEËN BEDOELD IN DE ARTIKELEN 17 EN 18

Lijst I

Klassen die vallen onder Richtlijn 64/427/EEG, zoals gewijzigd bij Richtlijn 69/77/EEG en bij de Richtlijnen 68/366/EEG, 75/368/EEG, 75/369/EEG, 82/470/EEG en 82/489/EEG

1

Richtlijn 64/427/EEG

(Liberaliseringsrichtlijn: 64/429/EEG)

NICE-nomenclatuur (overeenkomend met ISIC-klasse 23-40)

Klasse 23	Textielnijverheid
	232 Verwerking van textielstoffen op machines ter bewerking van wol
	233 Verwerking van textielstoffen op machines ter bewerking van katoen
	234 Verwerking van textielstoffen op machines ter bewerking van zijde
	235 Verwerking van textielstoffen op machines ter bewerking van linnen en hennep
	236 Verwerking van andere textielvezels (jute en harde vezels), touwfabrieken
	237 Tricot- en kousenindustrie
	238 Textielveredeling
	239 Overige textielnijverheid
Klasse 24	Vervaardiging van schoenen, kleding, beddengoed, matrassen e.d.
	241 Schoenindustrie (met uitzondering van rubber- en houten schoenen)
	242 Schoenmakerijen en -reparatiebedrijven
	243 Vervaardiging van kleding en huishoudgoederen (met uitzondering van bontkleding)
	244 Bedden- en matrassenmakerijen en dekenstikkerijen
	245 Pelsbereiderijen en bontwerkerijen
Klasse 25	Verwerking van hout en kurk (met uitzondering van de vervaardiging van houten meubelen)
	251 Zagerijen, schaverijen
	252 Fabrieken van houten halffabrikaten
	253 Timmer- en parketvloerenfabrieken (seriefabricage)
	254 Houtemballagefabrieken
	255 Vervaardiging van andere houtwaren (behalve meubels)
	259 Riet-, stro-, kurk- en borstelwarenfabrieken
Klasse 26	260 Meubelfabrieken en meubelmakersbedrijven (geen rieten of stalen meubelen)
Klasse 27	Vervaardiging van papier en papierwaren
	271 Houtslip- en cellulosefabrieken; papier- en kartonfabrieken
	272 Papierwaren- en kartonnagefabrieken (vervaardiging van artikelen uit papierstof, papier en karton)
Klasse 28	280 Grafische nijverheid, uitgeverijen

Klasse 29	Vervaardiging van leder en lederwaren
	291 Leerlooierijen
	292 Lederwarenfabrieken
Ex klasse 30	Rubberfabrieken, asbestfabrieken, kunststofverwerkende industrie, fabrieken van synthetische vezels, zetmeelfabrieken
	301 Rubber- en asbestfabrieken
	302 Kunststofverwerkende industrie
	303 Kunstmatige en synthetische continugaren- en vezelfabrieken
Ex klasse 31	Chemische industrie
	311 Chemische grondstoffenfabrieken; geïntegreerde fabrieken voor de vervaardiging en verwerking van chemische grondstoffen
	312 Gespecialiseerde fabrieken voor de vervaardiging van chemische grondstoffen voor industriële of agrarische toepassing (hieraan moet worden toegevoegd: de vervaardiging van industriële oliën en vetten van plantaardige of dierlijke oorsprong behorende bij ISIC-groep 312)
	313 Gespecialiseerde fabrieken van chemische verbruiksgoederen (wordt hier uitgesloten: de vervaardiging van geneesmiddelen en farmaceutische producten, ex ISIC-groep 319)
Klasse 32	320 Aardolie-industrie
Klasse 33	Verwerking van minerale producten (met uitzondering van metalen)
	331 Baksteen- en dakpannenfabrieken e.d.
	332 Glas- en glaswarenfabrieken
	333 Aardewerkfabrieken, vuurvastmateriaalfabrieken
	334 Cement-, kalk- en gipsfabrieken
	335 Bouwelementen- en -platenfabrieken e.d.
	339 Bewerking van natuursteen en van overige niet-metalen mineralen
Klasse 34	Vervaardiging en eerste bewerking van ferro- en non-ferrometalen
	341 IJzer- en staalindustrie (volgens EGKS-Verdrag, met inbegrip van cokesovens verbonden aan hoogovens)
	342 Stalenbuizenfabrieken
	343 Trekkerijen en koudwalserijen
	344 Vervaardiging en bewerking van non-ferrometalen
	345 Gieterijen (ijzer-, staal en non-ferrometalen)
Klasse 35	Vervaardiging van producten uit metaal (met uitzondering van machines en transportmiddelen)
	351 Smederijen (excl. kettingfabrieken, gereedschapsfabrieken en ambachtelijke smeden); vervaardiging van zwaar pers- en stampwerk
	352 Fabrieken van licht pers- en stampwerk, façondraaiwerk, sintermetaal, oppervlaktebewerking van metaal
	353 Constructiewerkplaatsen (vervaardiging en montage ter plaatse)
	354 Ketel- en reservoirbouw
	355 Gereedschappen-, ijzer-, staal- en andere metaalwarenfabrieken
	359 Gereedschapsslijperijen, dorpssmederijen en lasinrichtingen
Klasse 36	Machinebouw
	361 Landbouwmachine- en -tractorenfabrieken
	362 Kantoormachinefabrieken

- 363 Metaalbewerkingsmachinefabrieken, vervaardiging van mechanische hand- en machinegereedschappen
- 364 Textielmachine- en onderdelenfabrieken, naaimachinefabrieken
- 365 Fabrieken van machines en apparaten voor de voedings- en genotmiddelenindustrie, de chemische en verwante industrieën
- 366 Fabrieken van machines en installaties voor de mijnbouw, de metallurgische industrie en de bouwnijverheid; hijs- en hefwerktuigenfabrieken
- 367 Fabrieken van tandwielen, lagers en andere overbrengingsmechanismen
- 368 Overige fabrieken van machines voor bepaalde bedrijfstakken
- 369 Overige machinebouw
- Klasse 37 Elektrotechnische industrie
- 371 Elektrische draad- en kabelfabrieken
- 372 Fabrieken van elektromotoren, -generatoren en -transformatoren en van schakel- en installatiemateriaal
- 373 Fabrieken van elektrische apparaten en toestellen voor industriële toepassing
- 374 Telecommunicatie- en signaalapparatenfabrieken; fabrieken van elektrische meetinstrumenten en medische apparaten
- 375 Fabrieken van elektronische apparaten, van radio- en televisietoestellen en van elektroakoestische apparaten
- 376 Fabrieken van huishoudelijke elektrische apparaten
- 377 Gloeilampen-, buizen- en verlichtingsartikelenfabrieken
- 378 Accumulatoren- en batterijfabrieken
- 379 Reparatie, montage en technische installatie van elektrotechnische producten
- Ex klasse 38 Transportmiddelenindustrie
- 383 Automobiëlbouw; auto-onderdelenfabrieken
- 384 Auto- en (motor)rijwielreparatiebedrijven
- 385 Rijwiel- en motorrijwielafabrieken; fabrieken van rijwiel- en motorrijwielonderdelen
- 389 Overige transportmiddelenindustrie
- Klasse 39 Fijnmechanische en optische industrie; nijverheidsbedrijven niet elders genoemd
- 391 Fijnmechanische industrie
- 392 Medische- en orthopedische-artikelenfabrieken (met uitzondering van fabrieken van orthopedisch schoeisel)
- 393 Optische-artikelenfabrieken; foto- en filmapparatenfabrieken
- 394 Klokken- en uurwerkfabrieken en -reparatiebedrijven
- 395 Goud- en zilversmederijen; diamantnijverheid
- 396 Muziekinstrumentenfabrieken en -reparatiebedrijven
- 397 Speelgoed- en sportartikelenfabrieken
- 399 Overige nijverheidsbedrijven
- Klasse 40 Bouwnijverheid
- 400 Algemene bouwnijverheid (zonder bepaalde specialisatie), slopersbedrijven
- 401 Burgerlijke en utiliteitsbouw (bouw van woningen en andere gebouwen)
- 402 Water-, spoor- en wegebouw; cultuurtechnische werken
- 403 Installatiebedrijven
- 404 Bouwbedrijven voor de afwerking van gebouwen

2

Richtlijn 68/366/EEG

(Liberaliseringsrichtlijn: 68/365/EEG)

NICE-nomenclatuur

Klasse 20A	200	Vervaardiging van dierlijke en plantaardige oliën en vetten
20B		Voedingsmiddelennijverheid
	201	Slachterijen en vervaardiging van vleeswaren en vleesconserven
	202	Zuivel- en melkproductenfabrieken
	203	Groente- en fruitverwerkende industrie
	204	Visbewerkingsinrichtingen
	205	Maalbedrijven, meelfabrieken, pellerijen
	206	Brood-, beschuit-, banket-, koek- en biscuitfabrieken
	207	Suikerfabrieken en -raffinaderijen
	208	Cacao-, chocolade- en suikerwerkfabrieken
	209	Overige voedingsmiddelenfabrieken
Klasse 21		Vervaardiging van dranken
	211	Ethylalcohol- (fermentatieproduct) fabrieken, gistfabrieken, branderijen en distilleerderijen
	212	Vervaardiging van wijnen en van moutvrije alcoholische dranken
	213	Bierbrouwerijen en mouterijen
	214	Vervaardiging van mineraalwater en alcoholvrije dranken
Ex 30		Vervaardiging van rubber, plastische materialen, kunst- en synthetische vezels en zetmeelproducten
	304	Vervaardiging van zetmeelproducten

3

Richtlijn 75/368/EEG (activiteiten bedoeld in artikel 5, lid 1)

ISIC-nomenclatuur

Ex 04		Visserij
	043	Visserij op de binnenwateren
Ex 38		Vervaardiging van transportmaterieel
	381	Scheepsbouw en herstelling van schepen
	382	Vervaardiging van spoorwegmaterieel
	386	Vliegtuigbouw (met inbegrip van de bouw van ruimtevaartmaterieel)
Ex 71		Hulpdiensten van het vervoer en andere diensten dan vervoer vallende onder de volgende groepen
	Ex 711	Exploitatie van slaap- en restauratiewagens; onderhoud van spoorwegmaterieel in de reparatiewerkplaatsen; schoonmaken van de wagons
	Ex 712	Onderhoud van materieel voor stads-, voorstads- en interlokaal vervoer van personen
	Ex 713	Onderhoud van ander materieel voor personenvervoer over de weg (zoals auto's, autobussen en taxi's)
	Ex 714	Exploitatie en onderhoud van kunstwerken ten behoeve van het wegvervoer (zoals wegen, tunnels en bruggen met tolheffing, autobusstations, parkings, autobusgarages en tramremises)
	Ex 716	Hulpdiensten van de binnenvaart (zoals exploitatie en onderhoud van waterwegen, havens en andere kunstwerken voor de binnenvaart; slepen en loodsen in havens, betonning, lossen en laden van schepen en andere overeenkomstige werkzaamheden, zoals berging van schepen, jagen, exploitatie van botenloodsen)

- 73 Communicatiediensten: posten en telecommunicatie
- Ex 85 Persoonlijke diensten
- 854 Wasserijen, stomerijen en ververijen
- Ex 856 Fotostudio's: portretfotografie en fotografie voor handelsdoeleinden, met uitzondering van persfotografie
- Ex 859 Persoonlijke diensten, niet elders ingedeeld (alleen onderhoud en schoonhouden van gebouwen of lokalen)

4

Richtlijn 75/369/EEG (artikel 6: wanneer de activiteit als industrieel of ambachtelijk wordt beschouwd)

ISIC-nomenclatuur

Ambulante uitoefening van de volgende werkzaamheden:

- a) — de koop en verkoop van goederen door venters en colporteurs (ex ISIC-groep 612);
— de koop en verkoop van goederen op overdekte markten anders dan in vaste inrichtingen en op niet-overdekte markten;
- b) de werkzaamheden waarvoor reeds aangenomen overgangsmaatregelen gelden, doch waarin de ambulante vorm van deze werkzaamheden uitdrukkelijk wordt uitgesloten of niet wordt vermeld.

5

Richtlijn 82/470/EEG (artikel 6, leden 1 en 3)

Groepen 718 en 720 van de ISIC-nomenclatuur

De bedoelde werkzaamheden bestaan met name in:

- het organiseren, aanbieden en verkopen, tegen een forfaitair bedrag of tegen provisie, van de afzonderlijke of gecoördineerde elementen van een reis of verblijf (vervoer, logies, voeding, excursie enz.), ongeacht de reden van de reis of het verblijf [artikel 2, punt B, onder a)];
 - het als tussenpersoon optreden tussen ondernemers van de verschillende takken van vervoer en personen die goederen verzenden of zich goederen laten toezenden, en het verrichten van verschillende daarmee samenhangende werkzaamheden door:
 - aa) het sluiten, voor rekening van opdrachtgevers, van de overeenkomsten met de vervoerondernemers;
 - bb) het kiezen van de tak van vervoer, de onderneming en de route die voor de opdrachtgever het voordeligst worden geacht;
 - cc) de technische voorbereiding van het vervoer (bijvoorbeeld de voor het vervoer noodzakelijke verpakking); het verrichten van diverse bijkomende werkzaamheden tijdens het vervoer (bijvoorbeeld het voorzien van koelwagens met ijs);
 - dd) het vervullen van de aan het vervoer verbonden formaliteiten zoals het invullen van de vrachtbrieven, het groeperen en splitsen van zendingen;
 - ee) het coördineren van de verschillende gedeelten van een transport middels het toezicht op de doorvoer, de wederverzending, de overlading en diverse eindverrichtingen;
 - ff) het bezorgen van respectievelijk vracht aan de vervoerondernemers en vervoergelegenheid aan personen die goederen verzenden of zich goederen laten toezenden:
 - het berekenen van de vervoerkosten, het nazien van de afrekening;
 - het uit naam en voor rekening van een reder of een ondernemer van transporten over zee permanent of incidenteel verrichten van bepaalde formaliteiten (bij havenautoriteiten, scheepsleveranciers enz.).
- [werkzaamheden in artikel 2, punt A onder a), b) of d)]

6

Richtlijn 82/489/EEG

ISIC-nomenclatuur

- Ex 855 Kapsalons (met uitzondering van de werkzaamheden van de pedicure en opleidingsinstituten voor schoonheidsspecialist en kapper)

Lijst II

Richtlijnen 64/222/EEG, 68/364/EEG, 68/368/EEG, 75/368/EEG, 75/369/EEG, 70/523/EEG en 82/470/EEG

1

Richtlijn 64/222/EEG

(Liberaliseringsrichtlijnen: 64/223/EEG en 64/224/EEG)

1. Niet in loondienst verrichte werkzaamheden welke onder de groothandel ressorteren, met uitzondering van die welke ressorteren onder de groothandel in geneesmiddelen en farmaceutische producten, in giftige producten en ziekteverwekkende agentia en in steenkool (ex groep 611).
2. Werkzaamheden van de tussenpersoon die op grond van een of meer opdrachten belast is met het inleiden of afsluiten van handelstransacties op naam en voor rekening van derden.
3. Werkzaamheden van de tussenpersoon die, zonder hiermede blijvend belast te zijn, personen die rechtstreeks contracten willen afsluiten met elkaar in contact brengt, of de handelstransacties inleidt, dan wel bij de afsluiting daarvan zijn diensten verleent.
4. Werkzaamheden van de tussenpersoon die op eigen naam voor rekening van derden handelstransacties afsluit.
5. Werkzaamheden van de tussenpersoon die voor rekening van derden groothandelsveilingen houdt.
6. Werkzaamheden van de tussenpersoon die van huis tot huis bestellingen opneemt.
7. Professionele dienstverrichting door een tussenpersoon in loondienst van een of meer ondernemingen op het gebied van handel, industrie of ambacht.

2

Richtlijn 68/364/EEG

(Liberaliseringsrichtlijn: 68/363/EEG)

Ex ISIC-groep 612: Kleinhandel

Uitgesloten werkzaamheden:

- 012 Verhuur van landbouwmachines
- 640 Onroerende goederen, verhuur
- 713 Verhuur van automobielen, rijtuigen en paarden
- 718 Verhuur van spoorwegrijtuigen en -wagons
- 839 Verhuur van machines voor handelsfirma's
- 841 Plaatsbespreking voor bioscopen en verhuur van films
- 842 Plaatsbespreking voor theaters en verhuur van theateruitrusting
- 843 Verhuur van boten, verhuur van rijwielen, verhuur van automaten
- 853 Verhuur van gemeubileerde kamers
- 854 Verhuur van gewassen linnengoed
- 859 Verhuur van kleding

3

Richtlijn 68/368/EEG

(Liberaliseringsrichtlijn: 68/367/EEG)

ISIC-nomenclatuur

Ex ISIC-klasse 85

1. Restaurants en slijterijen (ISIC-groep 852).
2. Hotels, pensions en dergelijke inrichtingen, kampeerterrinen (ISIC-groep 853).

4

Richtlijn 75/368/EEG (artikel 7)

Alle activiteiten in de bijlage bij Richtlijn 75/368/EEG, behalve de activiteiten in artikel 5, onder d), van die richtlijn (lijst I, punt 3, van deze bijlage)

ISIC-nomenclatuur

- Ex 62 Banken en andere financiële instellingen
- Ex 620 Octrooimakelaars en ondernemingen die zich bezighouden met de uitkering van vergoedingen uit licenties
- Ex 71 Vervoer
- Ex 713 Reizigersvervoer over de weg, met uitzondering van vervoer met motorvoertuigen
- Ex 719 Exploitatie van leidingen bestemd voor het vervoer van vloeibare koolwaterstoffen en andere vloeibare chemische stoffen
- Ex 82 Diensten tot nut van het algemeen
- 827 Bibliotheken, musea, plantentuinen en dierentuinen
- Ex 84 Recreatie
- 843 Diensten op recreatief gebied, niet elders ingedeeld:
- sportactiviteiten (sportterreinen, organisatie van sportieve ontmoetingen enz.), met uitzondering van de werkzaamheden van sportleraren;
 - spelen (renstallen, speelterreinen, renbanen enz.);
 - andere recreatieve activiteiten (circussen, lunaparken en andere amusementsbedrijven enz.)
- Ex 85 Persoonlijke diensten
- Ex 851 Huishoudelijke diensten
- Ex 855 Schoonheidsinstituten en manicure, met uitzondering van de werkzaamheden van de pedicure en opleidingsinstituten voor schoonheidsspecialist en kapper
- Ex 859 Persoonlijke diensten, niet elders ingedeeld, met uitzondering van die van sport- en paramedische masseurs en van berggidsen, als volgt ingedeeld:
- ontsmetting en bestrijding van ongedierte;
 - verhuur van kleding en bewaring van voorwerpen;
 - huwelijksbemiddeling en soortgelijke diensten;
 - waarzeggerij en soortgelijke werkzaamheden;
 - hygiënische diensten en aanverwante werkzaamheden;
 - begrafenisondernemingen en onderhoud van kerkhoven;
 - reisleiders en toeristentolken

5

Richtlijn 75/369/EEG (artikel 5)

Ambulante uitoefening van de volgende werkzaamheden:

- a) de koop en verkoop van goederen:
- door venters en colporteurs (ex ISIC-groep 612);
 - op overdekte markten anders dan in vaste inrichtingen en op niet-overdekte markten;
- b) de werkzaamheden waarvoor reeds aangenomen overgangsmaatregelen gelden, doch waarin de ambulante vorm van deze werkzaamheden uitdrukkelijk wordt uitgesloten of niet wordt vermeld.

6

Richtlijn 70/523/EEG

Niet in loondienst verrichte werkzaamheden welke onder de groothandel in steenkool ressorteren en werkzaamheden van tussenpersonen op het gebied van steenkool (ex ISIC-groep 6112).

7

Richtlijn 82/470/EEG (artikel 6, lid 2)

[Activiteiten genoemd in artikel 2, punt A, onder c) of e), punt B, onder b), punten C of D.]

Deze werkzaamheden bestaan met name in:

- het in huur geven van spoorwegwagons of -rijtuigen voor het vervoer van reizigers of goederen;
- het als tussenpersoon optreden bij de aankoop, de verkoop of de verhuur van schepen;
- het voorbereiden van, onderhandelen over en sluiten van overeenkomsten voor het vervoer van emigranten;
- het in entrepots, pakhuizen, meubelopslagplaatsen, koelhuizen, silo's enz., al dan niet onder douanetoezicht, voor rekening van de bewaargever in bewaring nemen van alle voorwerpen en goederen;
- het aan de bewaargever afgeven van een titel voor het in bewaring ontvangen voorwerp of goed;
- het verschaffen van verblijfsruimte, voeder en verkoopruijnte voor vee dat hetzij voor de verkoop, hetzij onderweg naar of van de markt in tijdelijke bewaring wordt gegeven;
- het verrichten van de technische controle of expertise van motorrijtuigen;
- het meten, wegen en ijken van goederen.

BIJLAGE V

ERKENNING OP BASIS VAN DE COÖRDINATIE VAN DE MINIMUMOPLEIDINGSEISEN

BIJLAGE V.1: ARTS

5.1.1. Kennis en bekwaamheid

De opleiding tot basisarts waarborgt dat de betrokkene de volgende kennis en bekwaamheid heeft verworven:

- voldoende kennis van de wetenschappen waarop de geneeskunde berust, alsmede een goed inzicht in de wetenschappelijke methoden, met inbegrip van de beginselen van de meting van biologische functies, in de beoordeling van wetenschappelijk vastgestelde feiten alsmede in de analyse van gegevens;
- voldoende kennis van de structuur, de functies en het gedrag van gezonde en zieke personen, alsmede van de wijze waarop de gezondheidstoestand van de mens wordt beïnvloed door zijn fysieke en sociale omgeving;
- voldoende kennis van de klinische studievakken en de klinische praktijk, waardoor hij een samenhangend beeld heeft van de ziekten van lichaam en geest, van de preventieve, diagnostische en therapeutische aspecten van de geneeskunde en van de voortplanting van de mens;
- voldoende klinische ervaring, onder deskundig toezicht in ziekenhuizen opgedaan.

5.1.2. Opleidingstitels van basisartsen

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Certificaat bij de opleidingstitel	Referentiedatum
België/ Belgique/ Belgien	Diploma van arts/Diplôme de docteur en médecine	— Les universités/De universiteiten — Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française/De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap		20 december 1976
Danmark	Bevis for bestået lægevidenskabelig embedseksamen	Medicinsk universitetsfakultet	— Autorisation som læge, udstedt af Sundhedsstyrelsen og — Tilladelse til selvstændigt virke som læge (dokumentation for gennemført praktisk uddannelse), udstedt af Sundhedsstyrelsen	20 december 1976
Deutschland	— Zeugnis über die Ärztliche Prüfung — Zeugnis über die Ärztliche Staatsprüfung und Zeugnis über die Vorbereitungszeit als Medizinalassistent, soweit diese nach den deutschen Rechtsvorschriften noch für den Abschluss der ärztlichen Ausbildung vorgesehen war	Zuständige Behörden	Bescheinigung über die Ableistung der Tätigkeit als Arzt im Praktikum	20 december 1976
Ελλάς	Πτυχίο Ιατρικής	— Ιατρική Σολή Πανεπιστημίου — Σχολή Επιστημών Υγείας, Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου		1 januari 1981
España	Título de Licenciado en Medicina y Cirugía	— Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una Universidad		1 januari 1986
France	Diplôme d'État de docteur en médecine	Universités		20 december 1976
Ireland	Primary qualification	Competent examining body	Certificate of experience	20 december 1976
Italia	Diploma di laurea in medicina e chirurgia	Università	Diploma di abilitazione all'esercizio della medicina e chirurgia	20 december 1976
Luxembourg	Diplôme d'État de docteur en médecine, chirurgie et accouchements,	Jury d'examen d'État	Certificat de stage	20 december 1976
Nederland	Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd artsexamen	Faculteit Geneeskunde		20 december 1976
Österreich	1. Urkunde über die Verleihung des akademischen Grades Doktor der gesamten Heilkunde (bzw. Doctor medicinae universae, Dr.med.univ.) 2. Diplom über die spezifische Ausbildung zum Arzt für Allgemeinmedizin bzw. Facharzt Diplom	1. Medizinische Fakultät einer Universität 2. Österreichische Ärztekammer		1 januari 1994
Portugal	Carta de Curso de licenciatura em medicina	Universidades	Diploma comprovativo da conclusão do internato geral emitido pelo Ministério da Saúde	1 januari 1986
Suomi/ Finland	Lääketieteen lisensiaatin tutkinto/ Medicine licentiatexamen	— Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet — Kuopion yliopisto — Oulun yliopisto — Tampereen yliopisto — Turun yliopisto	Todistus lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksesta/Examenbevis om tilläggsutbildning för läkare inom primärvården	1 januari 1994

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Certificaat bij de opleidingstitel	Referentiedatum
Sverige	Läkarexamen	Universitet	Bevis om praktisk utbildning som utfärdas av Socialstyrelsen	1 januari 1994
United Kingdom	Primary qualification	Competent examining body	Certificate of experience	20 december 1976

5.1.3. Opleidingstitels van specialisten

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Referentiedatum
België/ Belgique/ Belgien	Bijzondere beroepstitel van geneesheer-specialist/Titre professionnel particulier de médecin spécialiste	Minister bevoegd voor Volksgezondheid/Ministre de la Santé publique	20 december 1976
Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som speciallæge	Sundhedsstyrelsen	20 december 1976
Deutschland	Fachärztliche Anerkennung	Landesärztekammer	20 december 1976
Ελλάς	Τίτλος Ιατρικής Ειδικότητας	1. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση 2. Νομαρχία	1 januari 1981
España	Título de Especialista	Ministerio de Educación y Cultura	1 januari 1986
France	1. Certificat d'études spéciales de médecine 2. Attestation de médecin spécialiste qualifié 3. Certificat d'études spéciales de médecine 4. Diplôme d'études spécialisées ou spécialisation complémentaire qualifiante de médecine	1. Universités 2. Conseil de l'Ordre des médecins 3. Universités 4. Universités	20 december 1976
Ireland	Certificate of Specialist doctor	Competent authority	20 december 1976
Italia	Diploma di medico specialista	Università	20 december 1976
Luxembourg	Certificat de médecin spécialiste	Ministre de la Santé publique	20 december 1976
Nederland	Bewijs van inschrijving in een Specialistenregister	— Medisch Specialisten Registratie Commissie (MSRC) van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst — Sociaal-Geneskundigen Registratie Commissie van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst	20 december 1976
Österreich	Facharzt Diplom	Österreichische Ärztekammer	1 januari 1994
Portugal	1. Grau de assistente 2. Título de especialista	1. Ministério da Saúde 2. Ordem dos Médicos	1 januari 1986
Suomi/ Finland	Erikoislääkärin tutkinto/Specialläkarexamen	1. Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet 2. Kuopion yliopisto 3. Oulun yliopisto 4. Tampereen yliopisto 5. Turun yliopisto	1 januari 1994
Sverige	Bevis om specialkompetens som läkare, utfärdat av Socialstyrelsen	Socialstyrelsen	1 januari 1994
United Kingdom	Certificate of Completion of specialist training	Competent authority	20 december 1976

5.1.4. Benamingen van specialistenopleidingen

Land	Anesthesie Minimale opleidingsduur: 3 jaar	Heelkunde Minimale opleidingsduur: 5 jaar
	Benaming	Benaming
Belgique/België/Belgien	Anesthésie-réanimation/Anesthesie reanimatie	Chirurgie/Heelkunde
Danmark	Anæstesiologi	Kirurgi eller kirurgiske sygdomme
Deutschland	Anästhesiologie	Chirurgie
Ελλάς	Ανασθησιολογία	Χειρουργική
España	Anestesiología y Reanimación	Cirugía general y del aparato digestivo
France	Anesthésiologie-Réanimation chirurgicale	Chirurgie générale
Ireland	Anaesthesia	General surgery
Italia	Anestesia e rianimazione	Chirurgia generale
Luxembourg	Anesthésie-réanimation	Chirurgie générale
Nederland	Anesthesiologie	Heelkunde
Österreich	Anästhesiologie und Intensivmedizin	Chirurgie
Portugal	Anestesiologia	Cirurgia geral
Suomi/Finland	Anestesiologia ja tehohoito/Anestesiologi och intensivvård	Yleiskirurgia/Allmän kirurgi
Sverige	Anestesi och intensivvård	Kirurgi
United Kingdom	Anaesthetics	General surgery

Land	Neurochirurgie Minimale opleidingsduur: 5 jaar	Verloskunde en gynaecologie Minimale opleidingsduur: 4 jaar
	Benaming	Benaming
Belgique/België/Belgien	Neurochirurgie	Gynécologie — obstétrique/Gynaecologie — verloskunde
Danmark	Neurokirurgi eller kirurgiske nervesygdomme	Gynækologi og obstetrik eller kvindesygdomme og fødselshjælp
Deutschland	Neurochirurgie	Frauenheilkunde und Geburtshilfe
Ελλάς	Νευροχειρουργική	Μαιευτική-Γυναικολογία
España	Neurocirugía	Obstetricia y ginecología
France	Neurochirurgie	Gynécologie — obstétrique
Ireland	Neurological surgery	Obstetrics and gynaecology
Italia	Neurochirurgia	Ginecologia e ostetricia
Luxembourg	Neurochirurgie	Gynécologie — obstétrique
Nederland	Neurochirurgie	Verloskunde en gynaecologie
Österreich	Neurochirurgie	Frauenheilkunde und Geburtshilfe
Portugal	Neurocirurgia	Ginecologia e obstetricia
Suomi/Finland	Neurokirurgia/Neurokirurgi	Naistentaudit ja synnytykset/Kvinnosjukdomar och förlossningar
Sverige	Neurokirurgi	Obstetrik och gynekologi
United Kingdom	Neurosurgery	Obstetrics and gynaecology

Land	Inwendige geneeskunde Minimale opleidingsduur: 5 jaar	Oogheekunde Minimale opleidingsduur: 3 jaar
	Benaming	Benaming
Belgique/België/Belgien	Médecine interne/Inwendige geneeskunde	Ophthalmologie/Oftalmologie
Danmark	Intern medicin	Oftalmologi eller øjensygdomme
Deutschland	Innere Medizin	Augenheilkunde
Ελλάς	Παθολογία	Οφθαλμολογία
España	Medicina interna	Oftalmología
France	Médecine interne	Ophthalmologie
Ireland	General medicine	Ophthalmology
Italia	Medicina interna	Oftalmologia
Luxembourg	Médecine interne	Ophthalmologie
Nederland	Inwendige geneeskunde	Oogheekunde
Österreich	Innere Medizin	Augenheilkunde und Optometrie
Portugal	Medicina interna	Oftalmologia
Suomi/Finland	Sisätaudit/Inre medicine	Silmätaudit/Ögonsjukdomar
Sverige	Internmedicin	Ögonsjukdomar (oftalmologi)
United Kingdom	General (internal) medicine	Ophthalmology

Land	Keel-, neus- en oorheekunde Minimale opleidingsduur: 3 jaar	Kindergeneeskunde Minimale opleidingsduur: 4 jaar
	Benaming	Benaming
Belgique/België/Belgien	Oto-rhino-laryngologie/Otorhinolaryngologie	Pédiatrie/Pediatrics
Danmark	Oto-rhino-laryngologi eller øre-næse-halssygdomme	Pædiatri eller sygdomme hos børn
Deutschland	Hals-Nasen-Ohrenheilkunde	Kinderheilkunde
Ελλάς	Ωτορρινολαρυγγολογία	Παιδιατρική
España	Otorrinolaringología	Pediatrics y sus áreas específicas
France	Oto-rhino-laryngologie	Pédiatrie
Ireland	Otolaryngology	Paediatrics
Italia	Otorinolaringoiatria	Pédiatria
Luxembourg	Oto-rhino-laryngologie	Pédiatrie
Nederland	Keel-, neus- en oorheekunde	Kindergeneeskunde
Österreich	Hals-, Nasen- und Ohrenkrankheiten	Kinder- und Jugendheilkunde
Portugal	Otorrinolaringologia	Pediatrics
Suomi/Finland	Korva-, nenä- ja kurkkutaudit/Öron-, näs- och halssjukdomar	Lastentaudit/Barnsjukdomar
Sverige	Öron-, näs- och halssjukdomar (oto-rhino-laryngologi)	Barn- och ungdomsmedicin
United Kingdom	Otolaryngology	Paediatrics

Land	Ziekten der luchtwegen Minimale opleidingsduur: 4 jaar	Urologie Minimale opleidingsduur: 5 jaar
	Benaming	Benaming
Belgique/België/Belgien	Pneumologie	Urologie
Danmark	Medicinske lungesygdomme	Urologi eller urinvejenes kirurgiske sygdomme
Deutschland	Pneumologie	Urologie
Ελλάς	Φυματιολογία-Πνευμονολογία	Ουρολογία
España	Neumología	Urología
France	Pneumologie	Urologie
Ireland	Respiratory medicine	Urology
Italia	Malattie dell'apparato respiratorio	Urologia
Luxembourg	Pneumologie	Urologie
Nederland	Longziekten en tuberculose	Urologie
Österreich	Lungenkrankheiten	Urologie
Portugal	Pneumologia	Urologia
Suomi/Finland	Keuhkosairaudet ja allergologia/Lungsjukdomar och allergologi	Urologia/Urologi
Sverige	Lungsjukdomar (pneumologi)	Urologi
United Kingdom	Respiratory medicine	Urology

Land	Orthopedie Minimale opleidingsduur: 5 jaar	Pathologische anatomie Minimale opleidingsduur: 4 jaar
	Benaming	Benaming
Belgique/België/Belgien	Chirurgie orthopédique/Orthopedische heekunde	Anatomie pathologique/Pathologische anatomie
Danmark	Ortopædisk kirurgi	Patologisk anatomi eller vævs- og celleundersøgelser
Deutschland	Orthopädie	Pathologie
Ελλάς	Ορθοπαιδική	Παθολογική Ανατομική
España	Traumatología y cirugía ortopédica	Anatomía patológica
France	Chirurgie orthopédique et traumatologie	Anatomie et cytologie pathologiques
Ireland	Orthopaedic surgery	Morbid anatomy and histopathology
Italia	Ortopedia e traumatologia	Anatomia patologica
Luxembourg	Orthopédie	Anatomie pathologique
Nederland	Orthopedie	Pathologie
Österreich	Orthopädie und Orthopädische Chirurgie	Pathologie
Portugal	Ortopedia	Anatomia patologica
Suomi/Finland	Ortopedia ja traumatologia/Ortopedi och traumatologi	Patologia/Patologi
Sverige	Ortopedi	Klinisk patologi
United Kingdom	Trauma and orthopaedic surgery	Histopathology

Land	Neurologie Minimale opleidingsduur: 4 jaar	Psychiatrie Minimale opleidingsduur: 4 jaar
	Benaming	Benaming
Belgique/België/Belgien	Neurologie	Psychiatrie
Danmark	Neurologi eller medicinske nervesygdomme	Psykiatri
Deutschland	Neurologie	Psychiatrie und Psychotherapie
Ελλάς	Νευρολογία	Ψυχιατρική
España	Neurología	Psiquiatría
France	Neurologie	Psychiatrie
Ireland	Neurology	Psychiatry
Italia	Neurologia	Psichiatria
Luxembourg	Neurologie	Psychiatrie
Nederland	Neurologie	Psychiatrie
Österreich	Neurologie	Psychiatrie
Portugal	Neurologia	Psiquiatria
Suomi/Finland	Neurologia/Neurologi	Psykiatria/Psykiatri
Sverige	Neurologi	Psykiatri
United Kingdom	Neurology	General psychiatry

Land	Radiologie Minimale opleidingsduur: 4 jaar	Radiotherapie Minimale opleidingsduur: 4 jaar
	Benaming	Benaming
Belgique/België/Belgien	Radiodiagnostic/Röntgendiagnose	Radiothérapie-oncologie/Radiotherapie-oncologie
Danmark	Diagnostik radiologi eller røntgenundersøgelse	Onkologi
Deutschland	Diagnostische Radiologie	Strahlentherapie
Ελλάς	Ακτινοδιαγνωστική	Ακτινοθεραπευτική — Ογκολογία
España	Radiodiagnóstico	Oncología radioterápica
France	Radiodiagnostic et imagerie médicale	Oncologie radiothérapique
Ireland	Diagnostic radiology	Radiotherapy
Italia	Radiodiagnostica	Radioterapia
Luxembourg	Radiodiagnostic	Radiothérapie
Nederland	Radiologie	Radiotherapie
Österreich	Medizinische Radiologie-Diagnostik	Strahlentherapie — Radioonkologie
Portugal	Radiodiagnóstico	Radioterapia
Suomi/Finland	Radiologia/Radiologi	Syöpätaudit/Cancersjukdomar
Sverige	Medicinsk radiologi	Tumörsjukdomar (allmän onkologi)
United Kingdom	Clinical radiology	Clinical oncology

Land	Benaming
	Plastische chirurgie Minimale opleidingsduur: 5 jaar
Belgique/België/Belgien	Chirurgie plastique, reconstructrice et esthétique/Plastische, reconstructieve en esthetische heelkunde
Danmark	Plastikkirurgi
Deutschland	Plastische Chirurgie
Ελλάς	Πλαστική Χειρουργική
España	Cirugía plástica y reparadora
France	Chirurgie plastique, reconstructrice et esthétique
Ireland	Plastic surgery
Italia	Chirurgia plastica e ricostruttiva
Luxembourg	Chirurgie plastique
Nederland	Plastische chirurgie
Österreich	Plastische Chirurgie
Portugal	Cirurgia plástica e reconstrutiva
Suomi/Finland	Plastiikkirurgia/Plastikkirurgi
Sverige	Plastikkirurgi
United Kingdom	Plastic surgery

5.1.5. Opleidingstitels van huisartsen

Land	Opleidingstitel	Beroepstitel	Referentiedatum
België/ Belgique/ Belgien	Ministerieel erkenningsbesluit van huisarts/Arrêté ministériel d'agrément de médecin généraliste	Huisarts/Médecin généraliste	31 december 1994
Danmark	Speciallæge — I almen medicin	Speciallæge I almen medicin	31 december 1994
Deutschland	Zeugnis über die spezifische Ausbildung in der Allgemeinmedizin	— Praktischer Arzt — Ärztin	31 december 1994
Ελλάς	Τίτλος ιατρικής ειδικότητας γενικής ιατρικής	Ιατρός με ειδικότητα γενικής ιατρικής	31 december 1994
España	Titulo de especialista en medicina familiar y comunitaria	Especialista en medicina familiar y comunitaria	31 december 1994
France	Diplôme d'État de docteur en médecine (avec document annexé attestant la formation spécifique en médecine générale)	Médecin qualifié en médecine générale	31 december 1994
Ireland	Certificate of specific qualifications in general medical practice	General medical practitioner	31 december 1994
Italia	Attestato di formazione specifica in medicina generale	Medico di medicina generale	31 december 1994
Luxembourg	Il n'existe pas de titre, parce qu'il n'y a pas de formation au Luxembourg	Médecin généraliste	31 december 1994
Nederland	Certificaat van inschrijving in het register van erkende huisartsen van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst	Huisarts	31 december 1994
Österreich	Arzt für Allgemeinmedizin	Arzt für Allgemeinmedizin	31 december 1994
Portugal	Diploma do internato complementar de clínica geral	Assistente de clínica geral	31 december 1994
Suomi/ Finland	Todistus lääkäriin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksesta/Bevis om tilläggsutbildning av läkare I primärvård	Yleislääkäri/Allmänläkare	31 december 1994
Sverige	Bevis om kompetens som allmänpraktiserande läkare (Europaläkare) utfärdat av Socialstyrelsen	Allmänpraktiserande läkare (Europaläkare)	31 december 1994
United Kingdom	Certificate of prescribed/equivalent experience	General medical practitioner	31 december 1994

BIJLAGE V.2: VERANTWOORDELIJK ALGEMEEN ZIEKENVERPLEGER

5.2.1. Kennis en bekwaamheid

De opleiding tot verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger waarborgt dat de betrokkene de volgende kennis en bekwaamheid heeft verworven:

- voldoende kennis van de wetenschappen waarop de algemene ziekenverpleging is gebaseerd, met inbegrip van voldoende kennis van het organisme, de fysiologie en het gedrag van de gezonde en de zieke mens, alsmede van het verband tussen de gezondheidstoestand en de fysieke en sociale omgeving van de mens;
- voldoende kennis van de aard en de ethiek van het beroep en van de algemene beginselen betreffende gezondheid en verpleging;
- voldoende klinische ervaring; deze ervaring, bij de keuze waarvan de vormende waarde voorop dient te worden gesteld, moet worden opgedaan onder toezicht van geschoold verpleegkundig personeel en op plaatsen waar de numerieke omvang van het geschoolde personeel en de uitrusting geschikt zijn voor de verpleging van zieken;
- bekwaamheid om deel te nemen aan de opleiding van het op het gebied van de gezondheidszorg werkzame personeel en ervaring op het gebied van samenwerking met dit personeel;
- ervaring op het gebied van samenwerking met andere personen die op het gebied van de gezondheidszorg werkzaam zijn.

5.2.2. Studieprogramma voor de opleiding tot verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger

Het studieprogramma dat tot de opleidingstitel van verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger leidt, omvat de volgende twee onderdelen en ten minste de genoemde studievakken.

A. *Theoretisch onderwijs*

a) Verpleegkunde	b) Basiswetenschappen	c) Sociale wetenschappen
— Voorlichting en beroepsethiek	— Anatomie en fysiologie	— Sociologie
— Algemene beginselen van de gezondheid en de verpleegkunde	— Pathologie	— Psychologie
— Beginselen van de verpleegkunde met betrekking tot:	— Bacteriologie, virologie en parasitologie	— Beginselen van administratie
— algemene geneeskunde en medische specialismen;	— Biofysica, biochemie en radiologie	— Beginselen van onderricht
— algemene chirurgie en chirurgische specialismen;	— Voedingsleer	— Wettelijke regelingen op sociaal gebied en inzake gezondheidszorg
— kinderverzorging en pediatrie;	— Hygiëne:	— Juridische aspecten van het beroep
— hygiëne en verzorging van moeder en pasgeboren kind;	— profylaxe;	
— geestelijke gezondheid en psychiatrie;	— gezondheidsvoorlichting	
— verzorging van bejaarden en geriatrie	— Farmacologie	

B. *Klinisch onderwijs*

- Alle onderdelen van de verpleegkunde met betrekking tot:
 - algemene geneeskunde en medische specialismen;
 - algemene chirurgie en chirurgische specialismen;
 - kinderverzorging en pediatrie;

- hygiëne en verzorging van moeder en pasgeboren kind;
- geestelijke gezondheid en psychiatrie;
- bejaardenverzorging en geriatrie;
- verzorging thuis

Een of meer van deze vakken kunnen als onderdeel van of in samenhang met de overige worden gedoceerd.

Het theoretische onderwijs moet in evenwicht gebracht en gecoördineerd worden met het klinische onderwijs zodat de in deze bijlage aangegeven kennis en bekwaamheid op voldoende wijze kunnen worden verworven.

5.2.3. Opleidingstitels van verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Beroepstitel	Referentiedatum
België/ Belgique/ Belgien	<ul style="list-style-type: none"> — Diploma gegradueerde verpleger/verpleegster/Diplôme d'infirmier(ère) gradué(e)/Diplom eines (einer) graduierten Krankenpflegers (-pflegerin) — Diploma in de ziekenhuisverpleegkunde/Brevet d'infirmier(ère) hospitalier(ère)/Brevet eines (einer) Krankenpflegers (-pflegerin) — Brevet van verpleegassistent(e)/Brevet d'hospitalier(ère)/Brevet einer Pflege Assistentin 	<ul style="list-style-type: none"> — De erkende opleidingsinstellingen/Les établissements d'enseignement reconnus/Die anerkannten Ausbildungsanstalten — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française/Der zuständige Prüfungsausschuss der Deutschsprachigen Gemeinschaft 	<ul style="list-style-type: none"> — Verpleegassistent(e)/Hospitalier(ère) — Ziekenhuisverpleger(-verpleegster)/Infirmier(ère) hospitalier(ère) 	29 juni 1979
Danmark	Eksamensbevis efter gennemført sygeplejerskeuddannelse	Sygeplejeskole godkendt af Undervisningsministeriet	Sygeplejerske	29 juni 1979
Deutschland	Zeugnis über die staatliche Prüfung in der Krankenpflege	Staatlicher Prüfungsausschuss	<ul style="list-style-type: none"> — Krankenschwester — Krankenpfleger 	29 juni 1979
Ελλάς	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο Νοσηλευτικής Παν/μίου Αθηνών 2. Πτυχίο Νοσηλευτικής Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων 3. Πτυχίο Αξιωματικών Νοσηλευτικής 4. Πτυχίο Αδελφών Νοσοκόμων πρώην Ανωτέρων Σχολών Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας 5. Πτυχίο Αδελφών Νοσοκόμων και Επισκεπτριών πρώην Ανωτέρων Σχολών Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας 6. Πτυχίο Τμήματος Νοσηλευτικής 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πανεπιστήμιο Αθηνών 2. Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων 3. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας 4. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας 5. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας 6. ΚΑΤΕΕ Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων 	Διπλωματούχος ή πτυχιούχος, νοσοκόμος, νοσηλεύτης ή νοσηλεύτρια	1 januari 1981
España	Titulo de Diplomado universitario en Enfermería	<ul style="list-style-type: none"> — Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una Universidad 	Enfermero/a diplomado/a	1 januari 1986
France	<ul style="list-style-type: none"> — Diplôme d'État d'infirmier(ère) — Diplôme d'État d'infirmier(ère) délivré en vertu du décret n° 99-1147 du 29 décembre 1999 	Le ministère de la santé	Infirmier(ère)	29 juni 1979

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Beroepstitel	Referentiedatum
Ierland	Certificate of Registered General Nurse	An Bord Altranais (The Nursing Board)	Registered General Nurse	29 juni 1979
Italia	Diploma di infermiere professionale	Scuole riconosciute dallo Stato	Infermiere professionale	29 juni 1979
Luxembourg	— Diplôme d'État d'infirmier — Diplôme d'État d'infirmier hospitalier gradué	Ministère de l'éducation nationale, de la formation professionnelle et des sports	Infirmier	29 juni 1979
Nederland	1. Diploma's verpleger A, verpleegster A, verpleegkundige A 2. Diploma verpleegkundige MBOV (Middelbare Beroepsopleiding Verpleegkundige) 3. Diploma verpleegkundige HBOV (Hogere Beroepsopleiding Verpleegkundige) 4. Diploma beroepsonderwijs verpleegkundige — Kwalificatieniveau 4 5. Diploma hogere beroepsopleiding verpleegkundige — Kwalificatieniveau 5	1. Door een van overheidswege benoemde examencommissie 2. Door een van overheidswege benoemde examencommissie 3. Door een van overheidswege benoemde examencommissie 4. Door een van overheidswege aangewezen opleidingsinstelling 5. Door een van overheidswege aangewezen opleidingsinstelling	Verpleegkundige	29 juni 1979
Österreich	1. Diplom als „Diplomierte Gesundheits- und Krankenschwester, Diplomierter Gesundheits- und Krankenpfleger“ 2. Diplom als „Diplomierte Krankenschwester, Diplomierter Krankenpfleger“	1. Schule für allgemeine Gesundheits- und Krankenpflege 2. Allgemeine Krankenpflegeschule	— Diplomierte Krankenschwester — Diplomierter Krankenpfleger	1 januari 1994
Portugal	1. Diploma do curso de enfermagem geral 2. Diploma/carta de curso de bacharelato em enfermagem 3. Carta de curso de licenciatura em enfermagem	1. Escolas de Enfermagem 2. Escolas Superiores de Enfermagem 3. Escolas Superiores de Enfermagem; Escolas Superiores de Saúde	Enfermeiro	1 januari 1986
Suomi/ Finland	1. Sairaanhoitajan tutkinto/Sjukskötarexamen 2. Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulu-tutkinto, sairaanhoitaja (AMK)/Yrkeshögskole-examen inom hälsovård och det sociala området, sjukskötare (YH)	1. Terveystieteiden tutkimuskeskus/Hälsöförhållningsanstalter 2. Ammattikorkeakoulu/Yrkes-högskolor	Sairaanhoitaja/Sjukskötare	1 januari 1994
Sverige	Sjukskötarskeexamen	Universitet eller högskola	Sjukskötarska	1 januari 1994
United Kingdom	Statement of Registration as a Registered General Nurse in part 1 or part 12 of the register kept by the United Kingdom Central Council for Nursing, Midwifery and Health Visiting	Various	— State Registered Nurse — Registered General Nurse	29 juni 1979

BIJLAGE V.3: BEOEFENAAR DER TANDHEELKUNDE

5.3.1. Kennis en bekwaamheid

De opleiding tot beoefenaar der tandheelkunde waarborgt dat de betrokkene de volgende kennis en bekwaamheid heeft verworven:

- voldoende kennis van de wetenschappen waarop de tandheelkunde berust, alsmede een goed inzicht in de wetenschappelijke methoden en met name de beginselen van de meting van biologische functies, in de beoordeling van wetenschappelijk vastgestelde feiten alsmede in de analyse van gegevens;
- voldoende kennis van het gestel, de fysiologie en het gedrag van gezonde en zieke personen, alsmede van de wijze waarop de gezondheidstoestand van de mens wordt beïnvloed door zijn natuurlijke en sociale omgeving; een en ander voorzover dat in relatie staat tot de tandheelkunde;
- voldoende kennis van structuur en functie van de tanden, de mond, de kaken en de omliggende weefsels, zowel in gezonde als zieke toestand, en de relatie daarvan tot de algemene gezondheidstoestand en het fysiek en sociaal welzijn van de patiënt;
- voldoende kennis van de klinische studievakken en methoden die een samenhangend beeld geven van de anomalieën, kwetsuren en ziekten van tanden, mond, kaken en omliggende weefsels, alsmede van de preventieve, diagnostische en therapeutische aspecten van de odontologie;
- voldoende klinische ervaring, opgedaan onder deskundige leiding.

De opleiding tot beoefenaar der tandheelkunde verschaft de nodige bekwaamheid voor alle werkzaamheden die verband houden met de preventie, de diagnose en de behandeling van afwijkingen en ziekten van tanden, mond, kaken en omliggende weefsels.

5.3.2. Studieprogramma voor beoefenaren der tandheelkunde

Het studieprogramma dat tot de opleidingstitels van beoefenaren der tandheelkunde leidt, omvat ten minste de hierna volgende vakken. Een of meer van deze vakken kunnen als onderdeel van of in samenhang met de overige worden gedoceerd.

A. Basisvakken	B. Medisch-biologische en algemeen medische vakken	C. Specifiek tandheelkundige vakken
— Scheikunde	— Anatomie	— Protheseleer
— Natuurkunde	— Embryologie	— Tandheelkundige materiaalkunde
— Biologie	— Histologie, met inbegrip van de cytologie	— Conserverende tandheelkunde
	— Fysiologie	— Preventieve tandheelkunde
	— Biochemie (of fysiologische scheikunde)	— Anesthesiologie in de tandheelkunde
	— Pathologische anatomie	— Mond- en kaakchirurgie
	— Algemene pathologie	— Mond- en kaakpathologie
	— Farmacologie	— Praktische klinische tandheelkunde
	— Microbiologie	— Pedodontie
	— Hygiëne	— Orthodontie
	— Preventieve geneeskunde en epidemiologie	— Parodontologie
	— Radiologie	— Odontologische radiologie
	— Fysiotherapie	— Gebitsfunctieleer
	— Algemene chirurgie	— Beroepsorganisatie, beroepsethiek en wetgeving
	— Inwendige geneeskunde, met inbegrip van de kindergeneeskunde	— Sociale aspecten van de odontologische praktijk
	— Keel-, neus- en oorheelkunde	
	— Dermatologie en venerologie	
	— Algemene psychologie, psychopathologie en neuropathologie	
	— Anesthesiologie	

5.3.3. Opleidingstitels van beoefenaren der tandheekkunde

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Certificaat bij de opleidingstitel	Beroepstitel	Referentiedatum
België/ Belgique/ Belgien	Diploma van tandarts/Diplôme licencié en science dentaire	— De universiteiten/Les universités — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française		Licentiaat in de tandheekkunde/Licencié en science dentaire	28 januari 1980
Danmark	Bevis for tandlægeeksamen (odontologisk kandidatexamen)	Tandlægehøjskolerne, Sundhedsvidenskabeligt universitetsfakultet	Autorisation som tandlæge, udstedt af Sundhedsstyrelsen	Tandlæge	28 januari 1980
Deutschland	Zeugnis über die Zahnärztliche Prüfung	Zuständige Behörden		Zahnarzt	28 januari 1980
Ελλάς	Πτυχίο Οδοντιατρικής	Πανεπιστήμιο		Οδοντίατρος ή χειρουργός οδοντίατρος	1 januari 1981
España	Título de Licenciado en Odontología	El rector de una universidad		Licenciado en odontología	1 januari 1986
France	Diplôme d'Etat de docteur en chirurgie dentaire	Universités		Chirurgien-dentiste	28 januari 1980
Ireland	— Bachelor in Dental Science (B.Dent.Sc.) — Bachelor of Dental Surgery (BDS) — Licentiate in Dental Surgery (LDS)	— Universities — Royal College of Surgeons in Ireland		— Dentist — Dental practitioner — Dental surgeon	28 januari 1980
Italia	Diploma di laurea in Odontoiatria e Protesi Dentaria	Università	Diploma di abilitazione all'esercizio dell'odontoiatria e protesi dentaria	Odontoiatra	28 januari 1980
Luxembourg	Diplôme d'État de docteur en médecine dentaire	Jury d'examen d'État		Médecin-dentiste	28 januari 1980
Nederland	Universitair getuigschrift van een met goed gevolg afgelegd tandartsexamen	Faculteit Tandheekkunde		Tandarts	28 januari 1980
Österreich	Bescheid über die Verleihung des akademischen Grades „Doktor der Zahnheilkunde“	Medizinische Fakultät der Universität		Zahnarzt	1 januari 1994
Portugal	Carta de curso de licenciatura em medicina dentária	— Faculdades — Institutos Superiores		Médico dentista	1 januari 1986
Suomi/ Finland	Hammaslääketieteen lisen-saatin tutkinto/Odontologie licentiatexamen	— Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet — Oulun yliopisto — Turun yliopisto	Terveysturvakeskuksen päätös käytännön palvelun hyväksymisestä/Beslut av Rättskyddscentralen för hälsovården om godkännande av praktisk tjänstgöring	Hammaslääkäri/Tandläkare	1 januari 1994
Sverige	Tandläkarexamen	Universitetet i Umeå Universitetet i Göteborg Karolinska Institutet Malmö Högskola	Endast för examensbevis som erhållits före den 1 juli 1995, ett utbildningsbevis som utfärdats av Socialstyrelsen	Tandläkare	1 januari 1994
United Kingdom	— Bachelor of Dental Surgery (BDS or B.Ch.D.) — Licentiate in Dental Surgery	— Universities — Royal Colleges		— Dentist — Dental practitioner — Dental surgeon	28 januari 1980

BIJLAGE V.4: DIERENARTS

5.4.1. Kennis en bekwaamheid

De opleiding tot dierenarts waarborgt dat de betrokkene de volgende kennis en bekwaamheid heeft verworven:

- voldoende kennis van de wetenschappen waarop de werkzaamheden van de dierenarts berusten;
- voldoende kennis van de structuur en de functies van gezonde dieren, de fokkerij, de voortplanting en de algemene hygiëne alsmede de voeding van dieren, met inbegrip van de technologie van het vervaardigen en conserveren van voeder dat aan hun behoeften voldoet;
- voldoende kennis op het gebied van het gedrag en de bescherming van dieren;
- voldoende kennis van de oorzaken, de aard, het verloop, de gevolgen, de diagnose en de behandeling van de ziekten van individuele dieren en groepen dieren, en in het bijzonder kennis van de ziekten die op de mens kunnen worden overgebracht;
- voldoende kennis van de preventieve geneeskunde;
- voldoende kennis van de hygiëne en de technologie bij het verkrijgen, vervaardigen en in omloop brengen van dierlijke levensmiddelen of levensmiddelen van dierlijke oorsprong die bestemd zijn voor menselijke consumptie;
- voldoende kennis van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende deze gebieden;
- voldoende klinische en praktische ervaring, opgedaan onder deskundige leiding.

5.4.2. Studieprogramma voor dierenartsen

Het studieprogramma dat tot de opleidingstitels van dierenartsen leidt, omvat ten minste de hierna volgende vakken. Een of meer van deze vakken kunnen als onderdeel van of in samenhang met de overige worden gedoceerd.

A. Basisvakken

- Natuurkunde
- Scheikunde
- Dierkunde
- Plantkunde
- Op de biologische wetenschappen toegepaste wiskunde

B. Specifieke vakken

a) Basiswetenschappen	b) Klinische wetenschappen	c) Veeteelt
— Anatomie (met inbegrip van histologie en embryologie)	— Verloskunde	— Veeteelt
— Fysiologie	— Pathologie (met inbegrip van de anatomische pathologie)	— Voedingsleer
— Biochemie	— Parasitologie	— Landbouwhuishoudkunde
— Genetica	— Klinische genees- en heelkunde (met inbegrip van de anesthesiologie)	— Landbouweconomie
— Farmacologie	— Kliniek van huisdieren, pluimvee en andere diersoorten	— Fokkerij en diergezondheid
— Farmacie	— Preventieve geneeskunde	— Dierhygiëne
— Toxicologie	— Radiologie	— Ethologie en dierenbescherming
— Microbiologie	— Voortplanting en stoornissen van de voortplanting	d) Levensmiddelenhygiëne
— Immunologie	— Gezondheidstoezicht	— Inspectie en keuring van dierlijke levensmiddelen en van levensmiddelen van dierlijke oorsprong
— Epidemiologie	— Gerechtelijke diergeneeskunde en wetgeving inzake diergeneeskunde	— Levensmiddelenhygiëne en -technologie
— Deontologie	— Therapie	— Praktisch werk (met inbegrip van het praktisch werk in slachthuizen en levensmiddelenverwerkende industrieën)
	— Propedeuse	

De praktische opleiding mag de vorm aannemen van een stage, mits het gaat om een voltijdse stage onder rechtstreeks toezicht van de bevoegde instantie of instelling die binnen een totale opleiding van vijf jaar studie niet langer duurt dan zes maanden.

De verdeling van het theoretische en praktische onderwijs tussen de verschillende groepen van vakken moet zodanig in evenwicht gebracht en gecoördineerd worden, dat de kennis en ervaring op de juiste wijze kunnen worden verworven om de dierenarts in staat te stellen zich van al zijn taken te kwijten.

5.4.3. Opleidingstitels van dierenartsen

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Certificaat bij de opleidingstitel	Referentiedatum
België/ Belgique/ Belgien	Diploma van dierenarts/Diplôme de docteur en médecine vétérinaire	— De universiteiten/Les universités — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française		21 december 1980
Danmark	Bevis for bestået kandidateksamen I veterinærvidenskab	Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole		21 december 1980
Deutschland	Zeugnis über das Ergebnis des Dritten Abschnitts der Tierärztlichen Prüfung und das Gesamtergebnis der Tierärztlichen Prüfung	Der Vorsitzende des Prüfungsausschusses für die Tierärztliche Prüfung einer Universität oder Hochschule		21 december 1980
Ελλάς	Πτυχίο Κτηνιατρικής	Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας		1 januari 1981
España	Titulo de Licenciado en Veterinaria	— Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una Universidad		1 januari 1986
France	Diplôme d'État de docteur vétérinaire			21 december 1980
Ireland	— Diploma of Bachelor in/of Veterinary Medicine (MVB) — Diploma of Membership of the Royal College of Veterinary Surgeons (MRCVS)			21 december 1980
Italia	Diploma di laurea in medicina veterinaria	Università	Diploma di abilitazione all'esercizio della medicina veterinaria	1 januari 1985
Luxembourg	Diplôme d'État de docteur en médecine vétérinaire	Jury d'examen d'État		21 december 1980
Nederland	Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd diergeneeskundig/veeartsenijkundig examen			21 december 1980

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Certificaat bij de opleidingstitel	Referentiedatum
Österreich	— Diplom-Tierarzt — Magister medicinae veterinariae	Universität	— Doktor der Veterinärmedizin — Doctor medicinae veterinariae — Fachtierarzt	1 januari 1994
Portugal	Carta de curso de licenciatura em medicina veterinária	Universidade		1 januari 1986
Suomi/ Finland	Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto/Veterinärmedicinen licentia-examen	Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet		1 januari 1994
Sverige	Veterinärexamen	Sveriges Lantbruksuniversitet		1 januari 1994
United Kingdom	1. Bachelor of Veterinary Science (BVSc) 2. Bachelor of Veterinary Science (BVSc) 3. Bachelor of Veterinary Medicine (BvetMB) 4. Bachelor of Veterinary Medicine and Surgery (BVM&S) 5. Bachelor of Veterinary Medicine and Surgery (BVM&S) 6. Bachelor of Veterinary Medicine (BvetMed)	1. University of Bristol 2. University of Liverpool 3. University of Cambridge 4. University of Edinburgh 5. University of Glasgow 6. University of London		21 december 1980

BIJLAGE V.5: VERLOSKUNDIGE

5.5.1. Kennis en bekwaamheid (opleidingsmogelijkheden I en II)

De opleiding tot verloskundige waarborgt dat de betrokkene de volgende kennis en bekwaamheid heeft verworven:

- voldoende kennis van de wetenschappen waarop de werkzaamheden van de verloskundige berusten, met name de verloskunde en de gynaecologie;
- voldoende kennis van de beroepsethiek en de beroepswetgeving;
- diepgaande kennis van de biologische functies, de anatomie en de fysiologie op het gebied van de verloskunde en de perinatalogie, alsmede een kennis van het verband tussen de gezondheidstoestand en de fysieke en sociale omgeving van de mens en van zijn gedrag;
- voldoende klinische ervaring, opgedaan onder toezicht van deskundigen op het gebied van de verloskunde en in erkende inrichtingen;
- het noodzakelijke begrip betreffende de opleiding van het op het gebied van de gezondheidszorg werkzame personeel en ervaring op het gebied van samenwerking met dit personeel.

5.5.2. Studieprogramma voor verloskundigen (opleidingsmogelijkheden I en II)

Het studieprogramma dat tot de opleidingstitels van verloskundige leidt, omvat de volgende twee onderdelen.

A. *Theoretisch en technisch onderwijs*

a) Basisvakken

- Grondbeginselen van de anatomie en de fysiologie
- Grondbeginselen van de pathologie
- Grondbeginselen van de bacteriologie, virologie en parasitologie
- Grondbeginselen van de biofysica, biochemie en radiologie
- Kindergeneeskunde, in het bijzonder met betrekking tot pasgeborenen
- Hygiëne, gezondheidsleer, voorkomen van ziekten, vroegtijdig opsporen van ziekten
- Voedingsleer en dieetleer, in het bijzonder met betrekking tot de vrouw, het pasgeboren kind en de zuigeling
- Grondbeginselen van de sociologie en medisch-sociale vraagstukken
- Grondbeginselen van de farmacologie
- Psychologie
- Pedagogie
- Wetgeving op het gebied van de gezondheidszorg, sociale wetgeving en organisatie van de gezondheidszorg
- Beroepsethiek en beroepswetgeving
- Seksuele voorlichting en geboorteregeling
- Juridische bescherming van moeder en kind

b) Specifieke vakken voor de werkzaamheden van verloskundige

- Anatomie en fysiologie
- Embryologie en ontwikkeling van de foetus
- Zwangerschap, bevalling en kraambed
- Gynaecologische en verloskundige pathologie
- Voorbereiding op de bevalling en op het ouderschap, inclusief de psychologische aspecten
- Voorbereiding van de bevalling (inclusief kennis en gebruik van de technische apparaten in de verloskunde)
- Analgesie, anesthesie en reanimatie
- Fysiologie en pathologie van het pasgeboren kind
- Verzorging van en toezicht op het pasgeboren kind
- Psychologische en sociale factoren

B. *Praktische en klinische opleiding*

Deze opleiding wordt gegeven onder passend toezicht.

- Onderzoek van en voorlichting aan zwangere vrouwen (ten minste 100 prenatale onderzoeken).
- Toezicht op en begeleiding van ten minste 40 vrouwen in partus.
- Eigenhandig verrichten door de leerling van ten minste 40 bevallingen; wanneer dit aantal niet kan worden bereikt omdat er geen zwangere vrouwen beschikbaar zijn, kan het op minimaal 30 worden teruggebracht, mits de leerling daarnaast actief deelneemt aan 20 bevallingen.
- Actieve deelname aan bevallingen in stuitligging. Alleen wanneer tijdens de opleiding onvoldoende vaginale bevallingen in stuitligging plaatsvinden, kan het klinisch onderwijs vervangen worden door een gesimuleerde situatie.
- Verrichten van episiotomieën en het leren hechten. De inleiding moet zowel het theoretische onderricht als klinische oefeningen omvatten. Dit betreft voor dit punt theorie en praktijk van het hechten van episiotomieën en eenvoudige rupturen van het perineum. Alleen wanneer het volledig onmogelijk is dit in de klinische situatie te leren, kan gebruik worden gemaakt van een gesimuleerde situatie.
- Toezicht op en verzorging van 40 zwangere vrouwen bij wie gevaar voor complicaties bestaat tijdens de zwangerschap, tijdens de baring of na de bevalling.
- Toezicht op en verzorging, inclusief onderzoek, van ten minste 100 kraamvrouwen en gezonde pasgeboren baby's.
- Observatie en verzorging van pasgeborenen die speciale zorg nodig hebben, onder andere van pasgeborenen die te vroeg of te laat geboren zijn, minder dan normaal wegen of ziek zijn.
- Verpleging van vrouwen met gynaecologische en obstetrische pathologie.
- Inleiding tot de verpleging in de genees- en de heelkunde. Deze inleiding moet zowel theoretisch onderricht als klinische oefeningen omvatten.

Het theoretische en technische onderwijs (deel A van het opleidingsprogramma) moet in evenwicht gebracht en gecoördineerd worden met de klinische opleiding voor verloskundigen (deel B van het programma) zodat de in deze bijlage aangegeven kennis en ervaring op voldoende wijze kunnen worden verworven.

Voor de klinische opleiding voor verloskundigen (deel B van het opleidingsprogramma) moeten stages worden gevolgd in ziekenhuisafdelingen of bij andere inrichtingen voor gezondheidszorg die door de bevoegde instanties of instellingen zijn erkend. Tijdens deze opleiding nemen de leerling-verloskundigen deel aan de werkzaamheden van de betrokken diensten, voorzover deze werkzaamheden bijdragen tot hun opleiding. Zij worden vertrouwd gemaakt met de taken die aan de werkzaamheden van verloskundigen verbonden zijn.

5.5.3. Werkzaamheden van de verloskundige bedoeld in artikel 38, lid 2

- Goede voorlichting en adviezen over geboorteregeling verstrekken.
- Zwangerschap vaststellen en het normale verloop ervan blijven volgen, onderzoeken verrichten die nodig zijn voor het toezicht op het normale verloop van de zwangerschap.
- De onderzoeken voorschrijven of adviseren die nodig zijn om de diagnose van een zwangerschap met gevaar voor complicaties zo vroeg mogelijk te kunnen stellen.
- Een programma opstellen ter voorbereiding op het ouderschap, de bevalling volledig voorbereiden en de ouders raadgevingen verstrekken over hygiëne en voeding.
- De vrouw tijdens de bevalling bijstaan en de toestand van de foetus in utero met passende klinische en technische middelen volgen.
- Normale bevallingen bij achterhoofdsligging verrichten en daarbij zo nodig episiotomie toepassen, alsmede in noodgevallen bevallingen bij stuitligging verrichten.
- Bij moeder en kind de tekenen van stoornissen onderkennen waarbij het ingrijpen van een arts vereist is en hem in geval van interventie assisteren; bij afwezigheid van de arts spoedmaatregelen nemen, met name de placenta met de hand verwijderen en eventueel daarna de baarmoeder inwendig onderzoeken.
- De pasgeborene onderzoeken en verzorgen; alle nodige maatregelen nemen en in voorkomend geval onmiddellijk reanimatie toepassen.
- De kraamvrouw verzorgen, toezien op de gevolgen van de bevalling voor de moeder en alle nuttige adviezen verstrekken, zodat de pasgeborene in de beste omstandigheden kan worden grootgebracht.
- De door een arts voorgeschreven behandeling toepassen.
- De nodige schriftelijke verslagen opstellen.

5.5.4. Opleidingstitels van verloskundigen

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Beroepstitel	Referentiedatum
België/ Belgique/ Belgien	Diploma van vroedvrouw/Diplôme d'accoucheuse	— De erkende opleidingsinstellingen/Les établissements d'enseignement — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française	Vroedvrouw/Accoucheuse	23 januari 1983
Danmark	Bevis for bestået jordemodereksamen	Danmarks jordemoderskole	Jordemoder	23 januari 1983
Deutschland	Zeugnis über die staatliche Prüfung für Hebammen und Entbindungspfleger	Staatlicher Prüfungsausschuss	— Hebamme — Entbindungspfleger	23 januari 1983

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Beroepstitel	Referentiedatum
Ελλάς	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο Τμήματος Μαιευτικής Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) 2. Πτυχίο του Τμήματος Μαιών της Ανωτέρας Σχολής Στελεχών Υγείας και Κοινων. Πρόνοιας (ΚΑΤΕΕ) 3. Πτυχίο Μαιίας Ανωτέρας Σχολής Μαιών 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) 2. ΚΑΤΕΕ Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων 3. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας 	<ul style="list-style-type: none"> — Μαλα — Μαιευτής 	23 januari 1983
España	<ul style="list-style-type: none"> — Título de matrona — Título de asistente obstétrico (matrona) — Título de enfermería obstétrica-ginecológica 	Ministerio de Educación y Cultura	<ul style="list-style-type: none"> — Matrona — Asistente obstétrico 	1 januari 1986
France	Diplôme de sage-femme	L'État	Sage-femme	23 januari 1983
Ireland	Certificate in Midwifery	An Board Altranais	Midwife	23 januari 1983
Italia	Diploma d'ostetrica	Scuole riconosciute dallo Stato	Ostetrica	23 januari 1983
Luxembourg	Diplôme de sage-femme	Ministère de l'éducation nationale, de la formation professionnelle et des sports	Sage-femme	23 januari 1983
Nederland	Diploma van verloskundige	Door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport erkende opleidingsinstellingen	Verloskundige	23 januari 1983
Österreich	Hebammen-Diplom	<ul style="list-style-type: none"> — Hebammenakademie — Bundeshebammenlehranstalt 	Hebamme	1 januari 1994
Portugal	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diploma de enfermeiro especialista em enfermagem de saúde materna e obstétrica 2. Diploma/carta de curso de estudos superiores especializados em enfermagem de saúde materna e obstétrica 3. Diploma (do curso de pós-licenciatura) de especialização em enfermagem de saúde materna e obstétrica 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ecolas de Enfermagem 2. Escolas Superiores de Enfermagem 3. — Escolas Superiores de Enfermagem — Escolas Superiores de Saúde 	Enfermeiro especialista em enfermagem de saúde materna e obstétrica	1 januari 1986
Suomi/ Finland	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kätilön tutkinto/barnmorskeexamen 2. Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, kätilö (AMK)/yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området, barnmorska (YH) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Terveystieteidenlaitokset/hälsövärdsläroanstalter 2. Ammattikorkeakoulut/Yrkeshögskolor 	Kätilö/Barnmorska	1 januari 1994
Sverige	Barnmorskeexamen	Universitet eller högskola	Barnmorska	1 januari 1994
United Kingdom	Statement of registration as a Midwife on part 10 of the register kept by the United Kingdom Central Council for Nursing, Midwifery and Health visiting	Various	Midwife	23 januari 1983

BIJLAGE V.6: APOTHEKER

5.6.1. Kennis en bekwaamheid

De opleiding tot apotheker waarborgt dat de betrokkene de volgende kennis en bekwaamheid heeft verworven:

- voldoende kennis van geneesmiddelen en de voor de vervaardiging van geneesmiddelen gebruikte substanties;
- voldoende kennis van de farmaceutische technologie en van de natuurkundige, scheikundige, biologische en micro-biologische controle op geneesmiddelen;
- voldoende kennis van het metabolisme en van de uitwerking van geneesmiddelen, alsook van de werking van toxische stoffen en van het gebruik van geneesmiddelen;
- voldoende kennis om wetenschappelijke gegevens betreffende geneesmiddelen te kunnen beoordelen en op grond daarvan passende inlichtingen te kunnen verstrekken;
- voldoende kennis van de wettelijke en andere vereisten voor de uitoefening van de werkzaamheden van apotheker.

5.6.2. Studieprogramma voor apothekers

- Plant- en dierkunde
- Natuurkunde
- Algemene en anorganische scheikunde
- Organische scheikunde
- Analytische scheikunde
- Farmaceutische scheikunde, met inbegrip van geneesmiddelenanalyse
- Algemene en toegepaste (medische) biochemie
- Anatomie en fysiologie; medische terminologie
- Microbiologie
- Farmacologie en farmacotherapie
- Farmaceutische technologie
- Toxicologie
- Farmacognosie
- Wetgeving en, in voorkomend geval, beroepsethiek

Bij de verdeling over theoretisch en praktisch onderwijs moet bij ieder vak van het minimumprogramma voor de studie voldoende plaats worden ingeruimd voor de theorie om het universitaire karakter van het onderwijs te behouden.

5.6.3. Werkzaamheden van de apotheker bedoeld in artikel 41, lid 2

- De bereiding van geneesmiddelen in hun farmaceutische vorm.
- De vervaardiging van en de controle op geneesmiddelen.
- De laboratoriumcontrole op geneesmiddelen.
- De opslag, bewaring en distributie van geneesmiddelen in het groothandelsstadium.
- De bereiding van, de controle op en de opslag en distributie van geneesmiddelen in voor het publiek toegankelijke apotheken.
- De bereiding van, de controle op en de opslag en verstrekking van geneesmiddelen in ziekenhuizen.
- De verschaffing van voorlichting en advies omtrent geneesmiddelen.

5.6.4. Opleidingstitels van apothekers

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Referentiedatum
België/ Belgique/ Belgien	Diploma van apotheker/Diplôme de pharmacien	— De universiteiten/Les universités — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française	1 oktober 1987
Danmark	Bevis for bestået farmaceutisk kandidateksamen	Danmarks Farmaceutiske Højskole	1 oktober 1987
Deutschland	Zeugnis über die Staatliche Pharmazeutische Prüfung	Zuständige Behörden	1 oktober 1987
Ελλάς	Άδεια άσκησης φαρμακευτικού επαγγέλματος	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	1 oktober 1987
España	Título de licenciado en farmacia	— Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una Universidad	1 oktober 1987
France	— Diplôme d'État de pharmacien — Diplôme d'État de docteur en pharmacie	Universités	1 oktober 1987
Ireland	Certificate of Registered Pharmaceutical Chemist		1 oktober 1987
Italia	Diploma o certificato di abilitazione all'esercizio della professione di farmacista ottenuto in seguito ad un esame di Stato	Università	1 november 1993
Luxembourg	Diplôme d'État de pharmacien	Jury d'examen d'État + visa du ministre de l'éducation nationale	1 oktober 1987
Nederland	Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd apothekersexamen	Faculteit Pharmacie	1 oktober 1987
Österreich	Staatliches Apothekerdiplom	Bundesministerium für Arbeit, Gesundheit und Soziales	1 oktober 1994
Portugal	Carta de curso de licenciatura em Ciências Farmacêuticas	Universidades	1 oktober 1987
Suomi/ Finland	Proviisorin tutkinto/Provisorexamen	— Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet — Kuopion yliopisto	1 oktober 1994
Sverige	Apotekarexamen	Uppsala universitet	1 oktober 1994
United Kingdom	Certificate of Registered Pharmaceutical Chemist		1 oktober 1987

BIJLAGE V.7: ARCHITECT

5.7.1. Kennis en bekwaamheid

De opleiding tot architect waarborgt dat de betrokkene de volgende kennis en bekwaamheid heeft verworven:

1. het vermogen tot architectonische vormgeving die zowel aan esthetische als aan technische eisen voldoet;
2. passende kennis van de geschiedenis en de theorie van de architectuur en de aanverwante kunstvormen, technologische vakken en menswetenschappen;
3. kennis van de beeldende kunsten voorzover deze van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van de architectonische vormgeving;
4. passende kennis van stedenbouwkunde, planologie en de in de planologie gebruikte technieken;
5. inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies en tussen architectonische constructies en hun omgeving, alsmede in de noodzaak om architectonische constructies en de ruimten daartussen af te stemmen op menselijke behoeften en maatstaven;
6. inzicht in het architectenberoep en de rol van de architect in de maatschappij, met name bij het maken van projecten waarin rekening wordt gehouden met sociale factoren;
7. inzicht in de onderzoeks- en voorbereidingsmethoden bij het maken van projecten;
8. inzicht in de problemen op het gebied van het constructief ontwerp, de constructie en de civiele bouwkunde in verband met het ontwerpen van gebouwen;
9. passende kennis van de natuurkundige en technologische vraagstukken, alsmede van de functie van het gebouw, met het oog op het verschaffen van comfort en bescherming tegen weersomstandigheden;
10. technische bekwaamheid als ontwerper teneinde binnen de door begrotingsfactoren en bouwvoorschriften gestelde grenzen te kunnen voldoen aan de eisen van de gebruikers van het bouwwerk;
11. passende kennis van de industrieën, organisaties, voorschriften en procedures die een rol spelen bij de omzetting van ontwerpen in gebouwen en het inpassen van plannen in de ruimtelijke ordening.

5.7.2. Opleidingstitels van architecten die zijn erkend overeenkomstig artikel 20, lid 1

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Certificaat bij de opleidingstitel	Referentie-academiejaar
België/ Belgique/ Belgien	1. Architect/Architecte 2. Architect/Architecte 3. Architect 4. Architect/Architecte 5. Architect/Architecte 6. Burgelijke ingenieur — architect 1. Architecte/Architect 2. Architecte/Architect 3. Architect 4. Architecte/Architect 5. Architecte/Architect 6. Ingénieur-civil — architecte	1. Nationale hogescholen voor architectuur 2. Hogerearchitectuurinstituten 3. Provinciaal Hoger Instituut voor Architectuur te Hasselt 4. Koninklijke Academies voor Schone Kunsten 5. Sint-Lucasscholen 6. Faculteiten Toegepaste Wetenschappen van de Universiteiten 6. Faculté Polytechnique van Bergen 1. Ecoles nationales supérieures d'architecture 2. Instituts supérieurs d'architecture 3. Provinciaal Hoger Instituut voor Architectuur de Hasselt 4. Académies royales des Beaux-Arts 5. Ecoles Saint-Luc 6. Facultés des sciences appliquées des universités 6. Faculté polytechnique de Mons		1988/1989
Danmark	Arkitekt cand. arch.	— Kunstakademiets Arkitektskole i København — Arkitektskolen i Århus		1988/1989

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Certificaat bij de opleidingstitel	Referentie-academiejaar
Deutschland	Diplom-Ingenieur, Diplom-Ingenieur Univ. Diplom-Ingenieur, Diplom-Ingenieur FH	<ul style="list-style-type: none"> — Universitäten (Architektur/Hochbau) — Technischen Hochschulen (Architektur/Hochbau) — Technischen Universitäten (Architektur/Hochbau) — Universitäten-Gesamthochschulen (Architektur/Hochbau) — Hochschulen für bildende Künste — Hochschulen für Künste — Fachhochschulen (Architektur/Hochbau) ⁽¹⁾ — Universitäten-Gesamthochschulen (Architektur/Hochbau) bei entsprechenden Fachhochschulstudiengängen <p>⁽¹⁾ Diese Diplome sind je nach Dauer der durch sie abgeschlossenen Ausbildung gemäß Artikel 43 Absatz 1 anzuerkennen.</p>		1988/1989
Ελλάς	Δίπλωμα αρχιτέκτονα — μηχανικού	<ul style="list-style-type: none"> — Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), τμήμα αρχιτεκτόνων — μηχανικών — Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), τμήμα αρχιτεκτόνων — μηχανικών της Πολυτεχνικής σχολής 	Βεβαίωση που χορηγεί το Τεχνικό Τιμμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ) και η οποία επιτρέπει την άσκηση δραστηριοτήτων στον τομέα της αρχιτεκτονικής	1988/1989
España	Título oficial de arquitecto	<p>Rectores de las universidades enumeradas a continuación:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Universidad politécnica de Cataluña, escuelas técnicas superiores de arquitectura de Barcelona o del Vallès; — Universidad politécnica de Madrid, escuela técnica superior de arquitectura de Madrid; — Universidad politécnica de Las Palmas, escuela técnica superior de arquitectura de Las Palmas; — Universidad politécnica de Valencia, escuela técnica superior de arquitectura de Valencia; — Universidad de Sevilla, escuela técnica superior de arquitectura de Sevilla; — Universidad de Valladolid, escuela técnica superior de arquitectura de Valladolid; — Universidad de Santiago de Compostela, escuela técnica superior de arquitectura de La Coruña; — Universidad del País Vasco, escuela técnica superior de arquitectura de San Sebastián; — Universidad de Navarra, escuela técnica superior de arquitectura de Pamplona. 		1988/1989

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Certificaat bij de opleidingstitel	Referentie-academiejaar
Nederland	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde doctoraal examen van de studierichting bouwkunde, afstudeerrichting architectuur 2. Het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde doctoraal examen van de studierichting bouwkunde, differentiatie architectuur en urbanistiek 3. Het getuigschrift hoger beroepsonderwijs, op grond van het met goed gevolg afgelegde examens verbonden aan de opleiding van de tweede fase voor beroepen op het terrein van de architectuur, afgegeven door de betrokken examencommissies van respectievelijk: <ul style="list-style-type: none"> — de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten te Amsterdam — de Hogeschool Rotterdam en omstreken te Rotterdam — de Hogeschool Katholieke Leer- gangen te Tilburg — de Hogeschool voor de Kunsten te Arnhem — de Rijkshogeschool Groningen te Groningen — de Hogeschool Maastricht te Maastricht 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Technische Universiteit te Delft 2. Technische Universiteit te Eindhoven 	Verklaring van de Stichting Bureau Architectenregister die bevestigt dat de opleiding voldoet aan de normen van artikel 42	1988/1989
Österreich	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ingenieur 2. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ing. 3. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ing. 4. Magister der Architektur, Magister architecturae, Mag. Arch. 5. Magister der Architektur, Magister architecturae, Mag. Arch. 6. Magister der Architektur, Magister architecturae, Mag. Arch. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Technische Universität, Graz (Erzherzog-Johann-Universität Graz) 2. Technische Universität Wien 3. Universität Innsbruck (Leopold-Franzens-Universität Innsbruck) 4. Hochschule für Angewandte Kunst in Wien 5. Akademie der Bildenden Künste in Wien 6. Hochschule für künstlerische und industrielle Gestaltung in Linz 		1998/1999
Portugal	Carta de curso de Licenciatura em Arquitectura	<ul style="list-style-type: none"> — Faculdade de arquitectura da Universidade técnica de Lisboa — Faculdade de arquitectura da Universidade do Porto — Escola Superior Artística do Porto 		1988/1989

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Certificaat bij de opleidingstitel	Referentie-academiejaar
Sverige	Arkitektexamen	Chalmers Tekniska Högskola AB Kungliga Tekniska Högskolan Lunds Universitet		1998/1999
United Kingdom	1. Diplomas in architecture 2. Degrees in architecture 3. Final examination 4. Examination in architecture 5. Examination Part II	1. — Universities — Colleges of Art — Schools of Art 2. Universities 3. Architectural Association 4. Royal College of Art 5. Royal Institute of British Architects	Certificate of architectural education, issued by the Architects Registration Board The diploma and degree courses in architecture of the universities, schools and colleges of art should have met the requisite threshold standards as laid down in Article 42 of this Directive and in <i>Criteria for validation</i> published by the Validation Panel of the Royal Institute of British Architects and the Architects Registration Board EU nationals who possess the Royal Institute of British Architects Part I and Part II certificates, which are recognised by ARB as the competent authority, are eligible. Also EU nationals who do not possess the ARB-recognised Part I and Part II certificates will be eligible for the Certificate of Architectural Education if they can satisfy the Board that their standard and length of education has met the requisite threshold standards of Article 42 of this Directive and of the <i>Criteria for validation</i>	1988/1989

BIJLAGE VI

VERWORVEN RECHTEN VOOR DE BEROEPEN DIE ONDER DE ERKENNING OP BASIS VAN DE COÖRDINATIE VAN DE MINIMUMOPLEIDINGSEISEN VALLEN

6.1. Verworven rechten van specialisten

Klinische biologie Minimale opleidingsduur: 4 jaar	
Land	Benaming
Belgique/België/Belgien	Biologie clinique/Klinische biologie
España	Análisis clínicos
France	Biologie médicale
Italia	Patologia clinica
Luxembourg	Biologie clinique
Österreich	Medizinische Biologie
Portugal	Patologia clinica

Bacteriologie Minimale opleidingsduur: 4 jaar	
Land	Benaming
Danmark	Klinisk mikrobiologi
Deutschland	Mikrobiologie und Infektionsepidemiologie
Ελλάς	— Ιατρική Βιοπαθολογία — Μικροβιολογία
España	Microbiología y parasitología
Ireland	Microbiology
Italia	Microbiologia e virologia
Luxembourg	Microbiologie
Nederland	Medische microbiologie
Österreich	Hygiene und Mikrobiologie
Suomi/Finland	Kliininen mikrobiologia/Klinisk mikrobiologi
Sverige	Klinisk bakteriologi
United Kingdom	Medical microbiology and virology

Biologische hematologie Minimale opleidingsduur: 4 jaar	
Land	Benaming
Danmark (*)	Klinisk blodtypeserologi
France	Hématologie
Luxembourg	Hématologie biologique
Portugal	Hematologia clinica

Datum van intrekking bedoeld in artikel 25, lid 5:

(*) 1 januari 1983, behalve voor degenen die voor die datum met de opleiding zijn begonnen en deze voor eind 1988 hebben afgerond.

Klinische chemie Minimale opleidingsduur: 4 jaar	
Land	Benaming
Danmark	Klinisk biokemi
España	Bioquímica clínica
Ireland	Chemical pathology
Italia	Biochimica clinica
Luxembourg	Chimie biologique
Nederland	Klinische chemie
Österreich	Medizinische und chemische Labordiagnostik
Suomi/Finland	Kliininen kemia/Klinisk kemi
Sverige	Klinisk kemi
United Kingdom	Chemical pathology

Immunologie Minimale opleidingsduur: 4 jaar	
Land	Benaming
Danmark	Klinisk immunologi
España	Immunología
Ireland	Clinical immunology
Österreich	Immunologie
Sverige	Klinisk immunologi
United Kingdom	Immunology

Kinderheekunde Minimale opleidingsduur: 5 jaar	
Land	Benaming
Deutschland	Kinderchirurgie
Ελλάς	Χειρουργική Παιδών
España	Cirugía pediátrica
France	Chirurgie infantile
Ireland	Paediatric surgery
Italia	Chirurgia pediatrica
Luxembourg	Chirurgie pédiatrique
Österreich	Kinderchirurgie
Portugal	Cirurgia pediátrica
Suomi/Finland	Lastenkirurgia/Barnkirurgi
Sverige	Barn- och ungdomskirurgi
United Kingdom	Paediatric surgery

Cardio-pulmonale chirurgie
Minimale opleidingsduur: 5 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien (*)	Chirurgie thoracique/Heelkunde op de thorax
Danmark	Thoraxkirurgi eller brysthulens kirurgiske sygdomme
Deutschland	Herzchirurgie
Ελλάς	Χειρουργική Θώρακος
España	Cirugía torácica
France	Chirurgie thoracique et cardiovasculaire
Ireland	Thoracic surgery
Italia	Chirurgia toracica
Luxembourg	Chirurgie thoracique
Nederland	Cardio-thoracale chirurgie
Portugal	Cirurgia cardiotorácica
Suomi/Finland	Sydän- ja rintaelinkirurgia/Hjärt- och thoraxkirurgi
Sverige	Thoraxkirurgi
United Kingdom	Cardo-thoracic surgery

Datum van intrekking bedoeld in artikel 25, lid 5:

(*) 1 januari 1983.

Chirurgie van bloedvaten
Minimale opleidingsduur: 5 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien (*)	Chirurgie des vaisseaux/Bloedvatenheelkunde
Danmark	Karkirurgi eller kirurgiske blodkar-sygdomme
Ελλάς	Αγγειοχειρουργική
España	Angiología y cirugía vascular
France	Chirurgie vasculaire
Italia	Chirurgia vascolare
Luxembourg	Chirurgie vasculaire
Portugal	Cirurgia vascular
Suomi/Finland	Verisuonikirurgia/Kärlkirurgi

Datum van intrekking bedoeld in artikel 25, lid 5:

(*) 1 januari 1983.

Cardiologie
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien	Cardiologie/Cardiologie
Danmark	Kardiologi
Ελλάς	Καρδιολογία
España	Cardiología
France	Pathologie cardio-vasculaire
Ireland	Cardiology
Italia	Cardiologia
Luxembourg	Cardiologie et angiologie
Nederland	Cardiologie
Portugal	Cardiologia
Suomi/Finland	Kardiologia/Kardiologi
Sverige	Kardiologi
United Kingdom	Cardiology

Reumatologie
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien	Rhumathologie/Reumatologie
Danmark	Reumatologi
Ελλάς	Ρευματολογία
España	Reumatología
France	Rhumathologie
Ireland	Rheumatology
Italia	Reumatologia
Luxembourg	Rhumathologie
Nederland	Reumatologie
Portugal	Reumatologia
Suomi/Finland	Reumatologia/Reumatologi
Sverige	Reumatologi
United Kingdom	Rheumatology

Maag- en darmziekten
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien	Gastro-entérologie/Gastro-enterologie
Danmark	Medicinsk gastroenterologi eller medicinske mave-tarmsygdomme
Ελλάς	Γαστρεντερολογία
España	Aparato digestivo
France	Gastro-entérologie et hépatologie
Ireland	Gastro-enterology
Italia	Gastroenterologia
Luxembourg	Gastro-enterologie
Nederland	Gastro-enterologie
Portugal	Gastrenterologia
Suomi/Finland	Gastroenterologia/Gastroenterologi
Sverige	Medicinsk gastroenterologi och hepatologi
United Kingdom	Gastro-enterology

Algemene hematologie
Minimale opleidingsduur: 3 jaar

Land	Benaming
Danmark	Hæmatologi eller blodsygdomme
Ελλάς	Αιματολογία
España	Hematología y hemoterapia
Ireland	Haematology
Italia	Ematologia
Luxembourg	Hématologie
Portugal	Imuno-hemoterapia
Suomi/Finland	Kliininen hematologia/Klinisk hematologi
Sverige	Hematologi

Endocrinologie
Minimale opleidingsduur: 3 jaar

Land	Benaming
Danmark	Medicinsk endokrinologi eller medicinske hormonsygdomme
Ελλάς	Ενδοκρινολογία
España	Endocrinología y nutrición
France	Endocrinologie, maladies métaboliques
Ireland	Endocrinology and diabetes mellitus
Italia	Endocrinologia e malattia del ricambio
Luxembourg	Endocrinologie, maladies du métabolisme et de la nutrition
Portugal	Endocrinologia
Suomi/Finland	Endokrinologia/Endokrinologi
Sverige	Endokrina sjukdomar
United Kingdom	Endocrinology and diabetes mellitus

Stomatologie
Minimale opleidingsduur: 3 jaar

Land	Benaming
España	Estomatología
France	Stomatologie
Italia	Odontostomatologia
Luxembourg	Stomatologie
Portugal	Estomatologia

Revalidatie
Minimale opleidingsduur: 3 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien	Médecine physique et réadaptation/Fysische geneeskunde en revalidatie
Danmark (*)	Fysiurgi og rehabilitering
Deutschland	Physikalische und Rehabilitative Medizin
Ελλάς	Φυσική Ιατρική και Αποκατάσταση
España	Rehabilitación
France	Rééducation et réadaptation fonctionnelles
Italia	Medicina fisica e riabilitazione
Luxembourg	Rééducation et réadaptation fonctionnelles
Nederland	Revalidatiegeneeskunde
Österreich	Physikalische Medizin
Portugal	Fisiatria ou Medicina física e de reabilitação
Suomi/Finland	Fysiatria/Fysiatri
Sverige	Rehabiliteringsmedicin

Datum van intrekking bedoeld in artikel 25, lid 5:

(*) 1 januari 1983, behalve voor degenen die voor die datum met de opleiding zijn begonnen en deze voor eind 1988 hebben afgerond.

Zenuw- en zielsziekten
Minimale opleidingsduur: 5 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien (*)	Neuropsychiatrie
Deutschland	Nervenheilkunde (Neurologie und Psychiatrie)
Ελλάς	Νευρολογία — Ψυχιατρική
France (**)	Neuropsychiatrie
Italia	Neuropsychiatria
Luxembourg (***)	Neuropsychiatrie
Nederland (****)	Zenuw- en zielsziekten
Österreich	Neurologie und Psychiatrie

Datums van intrekking bedoeld in artikel 25, lid 5:

(*) 1 augustus 1987, behalve voor degenen die voor die datum met de opleiding zijn begonnen;

(**) 31 december 1971;

(***) de opleidingstitels worden niet meer verleend voor opleidingen waarmee na 5 maart 1982 is begonnen;

(****) 9 juli 1984.

Huid- en geslachtsziekten
Minimale opleidingsduur: 3 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien	Dermato-vénérologie/Dermato-venerologie
Danmark	Dermato-venerologi eller hud- og køns-sygdomme
Deutschland	Haut- und Geschlechtskrankheiten
Ελλάς	Δερματολογία — Αφροδισιολογία
España	Dermatología médico-quirúrgica y venereología
France	Dermatologie et vénéréologie
Italia	Dermatologia e venerologia
Luxembourg	Dermato-vénérologie
Nederland	Dermatologie en venerologie
Österreich	Haut- und Geschlechtskrankheiten
Portugal	Dermatovenereologia
Suomi/Finland	Ihotaudit ja allergologia/Hudsjukdomar och allergologi
Sverige	Hud- och könssjukdomar

Geslachtsziekten
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Ireland	Venereology
United Kingdom	Genito-urinary medicine

Huidziekten
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Ireland	Dermatology
United Kingdom	Dermatology

Radiologie
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Deutschland	Radiologie
Ελλάς	Ακτινολογία — Ραδιολογία
España	Electroradiología
France (*)	Electro-radiologie
Italia	Radiologia
Luxembourg (**)	Électroradiologie
Nederland (***)	Radiologie
Österreich	Radiologie
Portugal	Radiologia

Datum van intrekking bedoeld in artikel 25, lid 5:

- (*) 3 december 1971;
 (**) de opleidingstitels worden niet meer verleend voor opleidingen waarmee na 5 maart 1982 is begonnen;
 (***) 8 juli 1984.

Tropische ziekten
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Danmark (*)	Tropemedicin
Ireland	Tropical medicine
Italia	Medicina tropicale
Österreich	Spezifische Prophylaxe und Tropenhygiene
Portugal	Medicina tropical
United Kingdom	Tropical medicine

Datum van intrekking bedoeld in artikel 25, lid 5:

- (*) 1 januari 1987, behalve voor degenen die voor die datum met de opleiding zijn begonnen en deze voor eind 1988 hebben afgerond.

Geriatric
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Danmark	Geriatrici eller alderdommens sygdomme
España	Geriatría
Ireland	Geriatrics
Italia	Geriatría
Nederland	Klinische geriatrie
Suomi/Finland	Geriatría/Geriatrici
Sverige	Geriatrisk
United Kingdom	Geriatrics

Kinderpsychiatrie
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Danmark	Børne- og ungdomspsykiatri
Deutschland	Kinder- und Jugendpsychiatrie und -psychotherapie
Ελλάς	Παιδοψυχιατρική
France	Pédo-psychiatrie
Ireland	Child and adolescent psychiatry
Italia	Neuropsichiatria infantile
Luxembourg	Psychiatrie infantile
Portugal	Pedopsiquiatria
Suomi/Finland	Lastenpsykiatria/Barnpsykiatri
Sverige	Barn- och ungdomspsykiatri
United Kingdom	Child and adolescent psychiatry

Nierziekten
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Danmark	Nefrologi eller medicinske nyresygdomme
Ελλάς	Νεφρολογία
España	Nefrología
France	Néphrologie
Ireland	Nephrology
Italia	Nefrologia
Luxembourg	Néphrologie
Portugal	Nefrologia
Suomi/Finland	Nefrologia/Nefrologi
Sverige	Medicinska njursjukdomar (nefrologi)
United Kingdom	Renal medicine

Besmettelijke ziekten
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Danmark	Infektionsmedicin
Ireland	Communicable diseases
Italia	Malattie infettive
Suomi/Finland	Infektiosairaudet/Infektionssjukdomar
Sverige	Infektionssjukdomar
United Kingdom	Infectious diseases

Farmacologie
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Danmark	Klinisk farmakologi
Deutschland	Pharmakologie und Toxikologie
España	Farmacología clínica
Ireland	Clinical pharmacology and therapeutics
Österreich	Pharmakologie und Toxikologie
Suomi/Finland	Kliininen farmakologia ja lääkehoito/ Klinisk farmakologi och läkemedels- behandling
Sverige	Klinisk farmakologi
United Kingdom	Clinical pharmacology and therapeutics

Maatschappij en gezondheid
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Danmark	Samfundsmedicin
Deutschland	Öffentliches Gesundheitswesen
Ελλάς	Κοινωνική Ιατρική
España	Medicina preventiva y salud pública
France	Santé publique et médecine sociale
Ireland	Community medicine
Italia	Igiene e medicina sociale
Luxembourg	Santé publique
Nederland	Maatschappij en gezondheid
Österreich	Sozialmedizin
Suomi/Finland	Terveystieteiden ja terveyshuolto/Hälsövärd
Sverige	Socialmedicin
United Kingdom	Public health medicine

Arbeidsgeneeskunde
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien	Médecine du travail/Arbeidsgeneeskunde
Danmark	Arbejdsmedicin
Deutschland	Arbeitsmedizin
Ελλάς	Ιατρική της Εργασίας
France	Médecine du travail
Ireland	Occupational medicine
Italia	Medicina del lavoro
Luxembourg	Médecine du travail
Nederland	— Arbeid en gezondheid, bedrijfs- geneeskunde — Arbeid en gezondheid, verzeke- ringsgeneeskunde
Österreich	Arbeits- und Betriebsmedizin
Portugal	Medicina do trabalho
Suomi/Finland	Työterveyshuolto/Företagshälsövärd
Sverige	Yrkes- och miljömedicin
United Kingdom	Occupational medicine

Allergologie
Minimale opleidingsduur: 3 jaar

Land	Benaming
Danmark	Medicinsk allergologi eller medicinske overfølsomheds sygdomme
Ελλάς	Αλλεργιολογία
España	Alergología
Italia	Allergologia ed immunologia clinica
Nederland	Allergologie en inwendige geneeskunde
Portugal	Imuno-alergologia
Sverige	Allergisjukdomar

Nucleaire geneeskunde
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien	Médecine nucléaire/Nucleaire geneeskunde
Danmark	Klinisk fysiologi og nuklearmedicin
Deutschland	Nuklearmedizin
Ελλάς	Πυρηνική Ιατρική
España	Medicina nuclear
France	Médecine nucléaire
Italia	Medicina nucleare
Luxembourg	Médecine nucléaire
Nederland	Nucleaire geneeskunde
Österreich	Nuklearmedizin
Portugal	Medicina nuclear
Suomi/Finland	Kliininen Fysiologia ja isotooppiäkeittiede/Klinisk Fysiologi och nukleärmedicin
United Kingdom	Nuclear medicine

Gastro-enterologische chirurgie
Minimale opleidingsduur: 5 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien (*)	Chirurgie abdominale/Heelkunde op het abdomen
Danmark	Kirurgisk gastroenterologi eller kirurgiske mave-tarmsygdomme
España	Cirugía del aparato digestivo
France	Chirurgie viscérale et digestive
Italia	Chirurgia dell'apparato digestivo
Luxembourg	Chirurgie gastro-entérologique
Suomi/Finland	Gastroenterologinen kirurgia/Gastroenterologisk kirurgi

Datum van intrekking bedoeld in artikel 25, lid 5:

(*) 1 januari 1983.

Spoedeisende geneeskunde
Minimale opleidingsduur: 5 jaar

Land	Benaming
Ireland	Accident and emergency medicine
United Kingdom	Accident and emergency medicine

Klinische neurofysiologie
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Danmark	Klinisk neurofysiologi
España	Neurofisiología clínica
Ireland	Neurophysiology
Suomi/Finland	Kliininen neurofysiologia/Klinisk neurofysiologi
Sverige	Klinisk neurofysiologi
United Kingdom	Clinical neurophysiology

Mond-, tand- en maxillo-faciale chirurgie (basisopleiding voor arts en voor beoefenaar der tandheelkunde) ⁽¹⁾
Minimale opleidingsduur: 4 jaar

Land	Benaming
Belgique/België/Belgien	Stomatologie et chirurgie orale et maxillo-faciale/Stomatologie en mond-, kaak- en aangezichtschirurgie
Deutschland	Mund-, Kiefer- und Gesichtschirurgie
Ireland	Oral and maxillo-facial surgery
Luxembourg	Chirurgie dentaire, orale et maxillo-faciale
Suomi/Finland	Suu- ja leukakirurgia/Oral och maxillo-facial kirurgi
United Kingdom	Oral and maxillo-facial surgery

⁽¹⁾ Voor de opleiding die leidt tot de titel van specialist in de mond-, tand- en maxillo-faciale chirurgie (basisopleiding voor arts en voor beoefenaar der tandheelkunde) moeten de basisopleiding voor arts (artikel 19) en bovendien ook de opleidingscyclus voor beoefenaren der tandheelkunde (artikel 29) met goed gevolg zijn doorlopen.

Maxillo-faciale chirurgie (basisopleiding voor arts)
Minimale opleidingsduur: 5 jaar

Land	Benaming
España	Cirugía oral y maxilofacial
France	Chirurgie maxillo-faciale et stomatologie
Italia	Chirurgia maxillo-facciale
Luxembourg	Chirurgie maxillo-faciale
Österreich	Mund-, Kiefer- und Gesichtschirurgie

6.2. Verworven rechten van specialisten in de tandheelkunde

Orthodontie

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Referentiedatum
Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som specialtandlæge i ortodonti	Sundhedsstyrelsen	28 januari 1980
Deutschland	Fachzahnärztliche Anerkennung für Kieferorthopädie;	Landes Zahnärztekammer	28 januari 1980
Ελλάς	Τίτλος Οδοντιατρικής ειδικότητας της Ορθοδοντικής	— Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση — Νομαρχία	1 januari 1981
France	Titre de spécialiste en orthodontie	Conseil National de l'Ordre des chirurgiens dentistes	28 januari 1980
Ireland	Certificate of specialist dentist in orthodontics	Competent authority recognised for this purpose by the competent minister	28 januari 1980
Nederland	Bewijs van inschrijving als orthodontist in het Specialistenregister	Specialisten Registratie Commissie (SRC) van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde	28 januari 1980
Suomi/Finland	Erikoishammaslääkärin tutkinto, hampaiston oikomis-hoito/Specialtand-läkarexamen, tandreglering	— Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet — Oulun yliopisto — Turun yliopisto	1 januari 1994
Sverige	Bevis om specialistkompetens i tandreglering	Socialstyrelsen	1 januari 1994
United Kingdom	Certificate of Completion of specialist training in orthodontics	Competent authority recognised for this purpose	28 januari 1980

Kaakchirurgie

Land	Opleidingstitel	Uitreikende instelling	Referentiedatum
Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som specialtandlæge i hospitalsodontologi	Sundhedsstyrelsen	28 januari 1980
Deutschland	Fachzahnärztliche Anerkennung für Oralchirurgie/Mundchirurgie	Landes Zahnärztekammer	28 januari 1980
Ελλάς	Τίτλος Οδοντιατρικής ειδικότητας της Γναθοχειρουργικής	— Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση — Νομαρχία	1 januari 1981
Ireland	Certificate of specialist dentist in oral surgery	Competent authority recognised for this purpose by the competent minister	28 januari 1980
Nederland	Bewijs van inschrijving als kaakchirurg in het Specialistenregister	Specialisten Registratie Commissie (SRC) van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde	28 januari 1980
Suomi/Finland	Erikoishammaslääkärin tutkinto, suu- ja leuka-kirurgia/Specialtandläkar-examen, oral och maxillofacial kirurgi	— Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet — Oulun yliopisto — Turun yliopisto	1 januari 1994
Sverige	Bevis om specialist-kompetens i tandsystemets kirurgiska sjukdomar	Socialstyrelsen	1 januari 1994
United Kingdom	Certificate of completion of specialist training in oral surgery	Competent authority recognised for this purpose	28 januari 1980

6.3. Opleidingstitels van architecten waarvoor overeenkomstig artikel 45, lid 1, verworven rechten gelden

Land	Opleidingstitel	Referentie-academiejaar
België/ Belgique/ Belgien	<ul style="list-style-type: none"> — De diploma's afgegeven door de nationale hogescholen voor architectuur of door de hogere architectuur-instituten (architecte — architect) — De diploma's afgegeven door het Provinciaal Hoger Instituut voor Architectuur te Hasselt (architect) — De diploma's afgegeven door de koninklijke academies voor schone kunsten (architecte — architect) — De diploma's afgegeven door de Sint-Lucasscholen (architecte — architect) — De universitaire diploma's van burgerlijk ingenieur, vergezeld van een stagecertificaat, afgegeven door de Orde van Architecten, die het recht geven de beroepstitel van architect te voeren (architecte — architect) — De architectendiploma's afgegeven door de centrale examencommissie of door een examencommissie van het Rijk (architecte — architect) — De diploma's van burgerlijk ingenieur-architect en van ingenieur-architect afgegeven door de faculteiten toegepaste wetenschappen van de universiteiten en door de faculté polytechnique van Bergen (ingénieur-architecte, ingénieur-architect) 	1987/1988
Danmark	<ul style="list-style-type: none"> — De diploma's afgegeven door de rijksscholen voor architectuur te Kopenhagen en Århus (arkitekt) — Het door de raad van architecten afgegeven registratiebewijs overeenkomstig Wet nr. 202 van 28 mei 1975 (registreret arkitekt) — De door hogescholen voor civiele bouwkunde afgegeven diploma's (byggningskonstruktør), vergezeld van een attest van de bevoegde instanties waaruit blijkt dat de betrokkene met goed gevolg een onderzoek op grond van bewijsstukken heeft doorstaan. Dit onderzoek behelst de beoordeling van plannen die de kandidaat tijdens een feitelijke praktijk van ten minste zes jaar op het gebied van de in artikel 44 bedoelde werkzaamheden heeft gemaakt en uitgevoerd 	1987/1988
Deutschland	<ul style="list-style-type: none"> — De diploma's afgegeven door de hogescholen voor schone kunsten (Dipl.-Ing., Architekt (HfbK)) — De diploma's afgegeven door de afdeling architectuur (Architektur/Hochbau) van de technische hogescholen, van de technische universiteiten, van de universiteiten en, voorzover deze instellingen zijn opgegaan in Gesamthochschulen, van deze Gesamthochschulen (Dipl.-Ing. en andere benamingen die later eventueel aan deze diploma's worden gegeven) — De diploma's afgegeven door de afdeling architectuur (Architektur/Hochbau) van de Fachhochschulen en, voorzover deze instellingen zijn opgegaan in Gesamthochschulen, van deze Gesamthochschulen, vergezeld, wanneer de studieduur minder dan vier jaar, maar ten minste drie jaar bedraagt, van een certificaat waaruit een beroepservaring van vier jaar in de Bondsrepubliek Duitsland blijkt, afgegeven door de beroepsorde overeenkomstig artikel 43, lid 1 (Ingenieur grad. en andere benamingen die later eventueel aan deze diploma's worden gegeven) — De certificaten (Prüfungszeugnisse) die voor 1 januari 1973 zijn afgegeven door de afdeling architectuur van de Ingenieurschulen en van de Werkkunstschulen, vergezeld van een attest van de bevoegde instanties waaruit blijkt dat de betrokkene met goed gevolg een onderzoek op grond van bewijsstukken heeft doorstaan. Dit onderzoek behelst de beoordeling van plannen die de kandidaat tijdens een feitelijke praktijk van ten minste zes jaar op het gebied van de in artikel 44 bedoelde werkzaamheden heeft gemaakt en uitgevoerd. 	1987/1988
Ελλάς	<ul style="list-style-type: none"> — De diploma's van ingenieur-architect afgegeven door het Metsovion Polytechnion van Athene, vergezeld van een getuigschrift dat is afgegeven door de Technische Kamer van Griekenland (TEE) en dat recht geeft op het uitoefenen van werkzaamheden op het gebied van de architectuur — De diploma's van ingenieur-architect afgegeven door het Aristotelion Panepistimion van Saloniki, vergezeld van een getuigschrift dat is afgegeven door de Technische Kamer van Griekenland (TEE) en dat recht geeft op het uitoefenen van werkzaamheden op het gebied van de architectuur — De diploma's van ingenieur/civiel-ingenieur afgegeven door het Metsovion Polytechnion van Athene, vergezeld van een getuigschrift dat is afgegeven door de Technische Kamer van Griekenland (TEE) en dat recht geeft op het uitoefenen van werkzaamheden op het gebied van de architectuur — De diploma's van ingenieur/civiel-ingenieur afgegeven door het Aristotelion Panepistimion van Saloniki, vergezeld van een getuigschrift dat is afgegeven door de Technische Kamer van Griekenland (TEE) en dat recht geeft op het uitoefenen van werkzaamheden op het gebied van de architectuur — De diploma's van ingenieur/civiel-ingenieur afgegeven door het Panepistimion Thrakis, vergezeld van een getuigschrift dat is afgegeven door de Technische Kamer van Griekenland (TEE) en dat recht geeft op het uitoefenen van werkzaamheden op het gebied van de architectuur — De diploma's van ingenieur/civiel-ingenieur afgegeven door het Panepistimion Patron, vergezeld van een getuigschrift dat is afgegeven door de Technische Kamer van Griekenland (TEE) en dat recht geeft op het uitoefenen van werkzaamheden op het gebied van de architectuur 	1987/1988

Land	Opleidingstitel	Referentie-academiejaar
España	Het officiële diploma van architect (título oficial de arquitecto) afgegeven door het ministerie van Onderwijs en Wetenschap of door de universiteiten	1987/1988
France	<ul style="list-style-type: none"> — De diploma's van door de regering gediplomeerd architect die tot 1959 door het ministerie van Onderwijs en sedertdien door het ministerie van Cultuur zijn afgegeven (architecte DPLG) — De diploma's afgegeven door de École spéciale d'architecture (architecte DESA) — De diploma's die sinds 1955 zijn afgegeven door de afdeling architectuur van de École nationale supérieure des arts et industries de Strasbourg (voormalige École nationale d'ingénieurs de Strasbourg) (architecte ENSAIS) 	1987/1988
Ireland	<ul style="list-style-type: none"> — De graad van Bachelor of Architecture verleend door de National University of Ireland (B. Arch. NUI) aan afgestudeerden in de architectuur aan het University College te Dublin — Het diploma op het gebied van de architectuur op universitair niveau afgegeven door het College of Technology, Bolton Street, Dublin (Dipl. Arch.) — Het bewijs van geassocieerd lidmaatschap van het Royal Institute of Architects of Ireland (ARIAI) — Het bewijs van lidmaatschap van het Royal Institute of Architects of Ireland (MRIA) 	1987/1988
Italia	<ul style="list-style-type: none"> — De diploma's van laurea in architettura afgegeven door de universiteiten, de polytechnische instituten en de hogere instituten voor architectuur van Venetië en Reggio-Calabrië, vergezeld van het diploma dat recht geeft op de zelfstandige uitoefening van het beroep van architect afgegeven door de minister van Onderwijs nadat de kandidaat voor een bevoegde examencommissie is geslaagd voor het staatsexamen, waardoor hij het recht verkrijgt tot zelfstandige uitoefening van het beroep van architect (dott. architetto) — De diploma's van laurea in ingegneria op het gebied van de bouwkunde afgegeven door de universiteiten en de polytechnische instituten, vergezeld van het diploma dat recht geeft op de zelfstandige uitoefening van een beroep op het gebied van de architectuur afgegeven door de minister van Onderwijs nadat de kandidaat voor een bevoegde examencommissie is geslaagd voor het staatsexamen, waardoor hij het recht verkrijgt tot zelfstandige uitoefening van het beroep (dott. ing. architetto of dott. ing. in ingegneria civile) 	1987/1988
Nederland	<ul style="list-style-type: none"> — Het getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraal examen in de bouwkunde afgegeven door de afdeling bouwkunde van de Technische Hogeschool te Delft of Eindhoven (bouwkundig ingenieur) — De diploma's van de door de staat erkende academies voor bouwkunst (architect) — De diploma's die tot in 1971 zijn afgegeven in het kader van het voormalige Hoger Bouwkundsonderwijs (architect HBO) — De diploma's die tot in 1970 zijn afgegeven in het kader van het voormalige Voortgezet Bouwkundsonderwijs (architect VBO) — Het getuigschrift dat met goed gevolg een door de architectenraad van de Bond van Nederlandse Architecten (BNA) ingesteld architectenexamen is afgelegd (architect) — Het diploma van de stichting Instituut voor Architectuur (IVA) afgegeven na een op ten minste vierjarige basis ingerichte opleiding van de stichting (architect), vergezeld van een attest van de bevoegde instanties waaruit blijkt dat de betrokkene met goed gevolg een onderzoek op grond van bewijsstukken heeft doorstaan. Dit onderzoek behelst de beoordeling van plannen die de kandidaat tijdens een feitelijke praktijk van ten minste zes jaar op het gebied van de in artikel 44 bedoelde werkzaamheden heeft gemaakt en uitgevoerd. — Een getuigschrift van de bevoegde instanties dat met goed gevolg voor 5 augustus 1985 het examen van kandidaat in de bouwkunde afgenomen door de Technische Hogeschool te Delft of Eindhoven is afgelegd en dat gedurende een tijdvak van ten minste vijf jaar onmiddellijk voorafgaande aan die datum op zodanige wijze en schaal werkzaamheden als architect zijn verricht dat naar Nederlandse maatstaven een voldoende bekwaamheid voor het uitoefenen van die werkzaamheden gewaarborgd is (architect) — Een getuigschrift van de bevoegde instanties dat uitsluitend wordt afgegeven aan personen die voor 5 augustus 1985 de leeftijd van veertig jaar hebben bereikt en waaruit blijkt dat de betrokkene gedurende ten minste vijf jaar onmiddellijk voorafgaand aan die datum op zodanige wijze en schaal werkzaamheden als architect heeft verricht dat naar Nederlandse maatstaven een voldoende bekwaamheid voor het uitoefenen van die werkzaamheden gewaarborgd is (architect) — De in het zevende en achtste streepje bedoelde getuigschriften hoeven niet meer te worden erkend vanaf de datum van inwerkingtreding van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden op het gebied van de architectuur onder de beroepstitel van architect in Nederland, voorzover deze getuigschriften volgens bedoelde bepalingen geen toegang geven tot die werkzaamheden onder genoemde beroepstitel 	1987/1988

Land	Opleidingstitel	Referentie-academiejaar
Österreich	<ul style="list-style-type: none"> — De diploma's afgegeven door de Technische Universität te Wenen of Graz alsmede de Universität Innsbruck, faculteit civiele bouwkunde en architectuur (Bauingenieurwesen/Hochbau und Architektur), afdeling architectuur (Architektur), civiele bouwkunde (Bauingenieurwesen Hochbau) en bouwkunde (Wirtschaftsingenieurwesen — Bauwesen) — De diploma's afgegeven door de Universität für Bodenkultur, afdeling cultuurtechniek en waterhuishouding (Kulturtechnik und Wasserwirtschaft) — De diploma's afgegeven door het Institut für Architektur van de Hochschule für bildende Kunst te Wenen — De diploma's afgegeven door de Akademie der bildenden Künste te Wenen, afdeling architectuur — De ingenieursdiploma's (Ing.) uitgereikt door de hogere technische scholen, de technische scholen of de technische scholen voor de bouwkunst, vergezeld van het licentiaatsdiploma van Baumeister, waaruit blijkt dat de betrokkene over minimaal zes jaar beroepservaring in Oostenrijk beschikt, gesanctioneerd door een examen — De diploma's uitgereikt door de Universität für künstlerische und industrielle Gestaltung in Linz, afdeling architectuur — De certificaten van bekwaamheid voor civiel-ingenieurs of raadgevend ingenieurs op het gebied van de bouwkunde (Hochbau, Bauwesen, Wirtschaftsingenieurwesen-Bauwesen, Kulturtechnik und Wasserwirtschaft) overeenkomstig het Ziviltechnikergesetz, BGBl, nr. 156/1994 	1997/1998
Portugal	<ul style="list-style-type: none"> — Het diploma do curso especial de arquitectura uitgereikt door de scholen voor schone kunsten van Lissabon en Porto — Het diploma de arquitecto uitgereikt door de scholen voor schone kunsten van Lissabon en Porto — Het diploma do curso de arquitectura uitgereikt door de scholen voor schone kunsten van Lissabon en Porto — Het diploma de licenciatura em arquitectura uitgereikt door de Escola Superior de Belas-Artes de Lisboa — De carta de curso de licenciatura em arquitectura uitgereikt door de Universidade Técnica de Lisboa en de Universidade do Porto — Het licentiaatsdiploma van civiel-ingenieur (licenciatura em engenharia civil) uitgereikt door het Instituto Superior Técnico van de Universidade Técnica de Lisboa — Het licentiaatsdiploma van civiel-ingenieur (licenciatura em engenharia civil) uitgereikt door de faculteit civiele bouwkunde (de Engenharia) van de Universidade do Porto — Het licentiaatsdiploma van civiel-ingenieur (licenciatura em engenharia civil) uitgereikt door de faculteit wetenschap en technologie van de Universidade de Coimbra — Het licentiaatsdiploma van civiel-ingenieur, productie (licenciatura em engenharia civil, produção) uitgereikt door de Universidade do Minho 	1987/1988
Suomi/Finland	<ul style="list-style-type: none"> — De diploma's uitgereikt door de architectuurafdelingen van de technische universiteiten en de Oulun yliopisto (arkkitehti/arkitekt) — De diploma's uitgereikt door de technologische instituten (rakennusarkkitehti/byggnadsarkitekt) 	1997/1998
Sverige	<ul style="list-style-type: none"> — De diploma's uitgereikt door de Arkitekturskolan van de Kungliga Tekniska Högskola, de Chalmers Tekniska Högskola en de Tekniska Högskola van de Lunds Universitet (arkitekt, master of architecture) — De bewijzen van lidmaatschap van de Svenska Arkitekters Riksförbund (SAR), indien de betrokkenen hun opleiding hebben genoten in een staat waarop deze richtlijn van toepassing is 	1997/1998
United Kingdom	<ul style="list-style-type: none"> — De titels verworven na het afleggen van examens aan: <ul style="list-style-type: none"> — het Royal Institute of British Architects; — de scholen voor architectuur van de universiteiten, polytechnische instituten, hogescholen, academies (privaatcolleges) en scholen voor technologie en kunst <p>die op 10 juni 1985 door de Architects Registration Council van het Verenigd Koninkrijk erkend waren met het oog op de opneming ervan in het beroepsregister (architect)</p> — Een certificaat waarin wordt verklaard dat de houder ervan een verworven recht heeft om zijn beroepstitel van architect te blijven voeren krachtens section 6 (1) a, 6 (1) b of 6 (1) d van de Architects Registration Act van 1931 (architect) — Een certificaat waarin wordt verklaard dat de houder ervan een verworven recht heeft om zijn beroepstitel van architect te blijven voeren krachtens section 2 van de Architects Registration Act van 1938 (architect) 	1987/1988

BIJLAGE VII

VOLGENS ARTIKEL 46, LID 1, OPVRAAGBARE DOCUMENTEN EN CERTIFICATEN

1. Documenten

- a) Nationaliteitsbewijs.
- b) Kopie van de bekwaamheidsattesten of van de opleidingstitel die toegang verleent tot het beroep in kwestie plus eventueel een bewijs van beroepservaring.
- c) Voor de in artikel 16 bedoelde gevallen: een verklaring aangaande de aard en de duur van de werkzaamheden, afgegeven door de bevoegde instantie of instelling in de lidstaat van oorsprong.
- d) Een bevoegde instantie in de ontvangende lidstaat die de toegang tot een gereguleerd beroep afhankelijk maakt van de indiening van bewijzen dat de betrokkene van goed zedelijk gedrag is of nooit failliet is gegaan, of die de uitoefening van zo'n beroep in geval van ernstige beroepsfouten of strafrechtelijke inbreuken tijdelijk of permanent verbiedt, aanvaardt voor onderdanen van de lidstaten die het beroep op haar grondgebied willen uitoefenen als genoegzaam bewijs documenten afgegeven door de bevoegde instanties in de lidstaat van oorsprong waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan. Deze instanties moeten de gevraagde documenten binnen twee maanden verstrekken.

Indien de in de eerste alinea bedoelde documenten niet door de bevoegde instanties in de lidstaat van oorsprong worden afgegeven, worden ze vervangen door een verklaring onder ede — of, in de lidstaten waar de eed niet bestaat, door een plechtige verklaring — door de betrokkene afgelegd tegenover een bevoegde gerechtelijke of overheidsinstantie of eventueel tegenover een notaris of een bevoegde beroepsvereniging in de lidstaat van oorsprong, die een attest verstrekt dat de verklaring onder ede of de plechtige verklaring is afgelegd.

- e) Indien een ontvangende lidstaat voor de toegang tot een gereguleerd beroep van zijn onderdanen een document aangaande de geestelijke of lichamelijke gezondheid van de aanvrager verlangt, aanvaardt die lidstaat als genoegzaam bewijs het document dat in de lidstaat van oorsprong wordt verlangd. Indien de lidstaat van oorsprong dergelijke documenten niet verlangt, aanvaardt de ontvangende lidstaat een getuigschrift afgegeven door een bevoegde instantie van die lidstaat. In dat geval moeten de bevoegde instanties in de lidstaat van oorsprong het gevraagde document binnen twee maanden verstrekken.
- f) Indien een ontvangende lidstaat voor de toegang tot een gereguleerd beroep van zijn onderdanen:
 - een bewijs van de financiële draagkracht van de aanvrager verlangt of
 - een bewijs verlangt dat de aanvrager is verzekerd tegen de monetaire risico's die verband houden met de beroepsverantwoordelijkheid volgens de wettelijke voorschriften betreffende de voorwaarden en de omvang van deze garantie in de ontvangende lidstaat,dan aanvaardt die lidstaat als genoegzaam bewijs een getuigschrift terzake afgegeven door de banken en verzekeringsmaatschappijen van een andere lidstaat.

2. Certificaten

- a) Met het oog op een vlotte toepassing van titel III, hoofdstuk III, van deze richtlijn kunnen de lidstaten verlangen dat de begunstigden die aan de opleidingseisen voldoen naast hun opleidingstitel een certificaat van de bevoegde instantie van de lidstaat van oorsprong overleggen waarin wordt verklaard dat deze titels met de in deze richtlijn bedoelde titels overeenstemmen.
- b) In geval van gegronde twijfel kan de ontvangende lidstaat de bevoegde instanties van een andere lidstaat vragen om bevestiging van de echtheid van de in die andere lidstaat afgegeven getuigschriften en opleidingstitels, alsmede, in voorkomend geval, om bevestiging dat de begunstigde voor de beroepen in titel III, hoofdstuk III, van deze richtlijn voldoet aan de minimumopleidingseisen in de artikelen 22, 23, 26, 29, 32, 35, 36, 40 en 42.

Voorstel voor een beschikking van de Raad inzake de sluiting namens de Gemeenschap van het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid

(2002/C 181 E/10)

COM(2002) 127 def. — 2002/0062(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 13 maart 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 175, lid 1, juncto artikel 300, lid 2, eerste alinea, eerste zin,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Krachtens artikel 174 van het Verdrag behoort de bevordering van maatregelen op internationaal vlak om het hoofd te bieden aan regionale of mondiale milieuproblemen tot de doelstellingen van het milieubeleid van de Gemeenschap; hieronder vallen ook het behoud en het duurzame gebruik van biologische diversiteit.
- (2) Bij Besluit 93/626/EEG van 25 oktober 1993 betreffende de sluiting van het Verdrag inzake biologische diversiteit ⁽¹⁾ heeft de Gemeenschap het Verdrag inzake biologische diversiteit onder auspiciën van het Milieuprogramma van de Verenigde Naties gesloten.
- (3) De Raad heeft de Commissie in 1995 ⁽²⁾ gemachtigd namens de Gemeenschap deel te nemen aan de onderhandelingen over een protocol inzake bioveiligheid overeenkomstig artikel 19, lid 3, van het Verdrag inzake biologische diversiteit. De Commissie heeft samen met de lidstaten aan deze onderhandelingen deelgenomen.
- (4) Het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid is op 29 januari 2000 in Montreal goedgekeurd.
- (5) Het protocol levert op basis van het voorzorgbeginsel een kader op voor de veilige overdracht, de veilige hantering en het veilige gebruik van gemodificeerde levende organismen, voortgekomen uit de moderne biotechnologie, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens en specifiek de nadruk ligt op grensoverschrijdende verplaatsing.

(6) De Gemeenschap en veertien lidstaten hebben het protocol op 24 mei 2000 tijdens de vijfde vergadering van de conferentie van de partijen bij het Verdrag inzake biologische diversiteit in Nairobi getekend. Luxemburg heeft het protocol op 11 juli 2000 getekend.

(7) Krachtens artikel 34 van het Verdrag inzake biologische diversiteit kan elk protocol bij het verdrag door staten en regionale organisaties voor economische integratie worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd.

(8) Het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid draagt bij tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het milieubeleid van de Gemeenschap. Derhalve dient dit protocol zo spoedig mogelijk namens de Gemeenschap te worden gesloten,

BESLUIT:

Artikel 1

Het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid bij het Verdrag inzake biologische diversiteit wordt namens de Gemeenschap goedgekeurd.

De tekst van het protocol wordt aan deze beschikking gehecht.

Artikel 2

1. De voorzitter van de Raad wordt gemachtigd de persoon of personen aan te wijzen die bevoegd is (zijn) om de akte van goedkeuring overeenkomstig de artikelen 34 en 41 van het Verdrag inzake biologische diversiteit namens de Gemeenschap bij de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties neder te leggen.

2. De voorzitter van de Raad wordt gemachtigd de persoon of personen aan te wijzen die bevoegd is (zijn) om de in de bijlage van deze beschikking opgenomen bevoegdheidsverklaring overeenkomstig artikel 34, lid 3, van het Verdrag inzake biologische diversiteit namens de Gemeenschap neder te leggen.

⁽¹⁾ PB L 309 van 13.12.1993, blz. 1.

⁽²⁾ Document 10887/95, ENV 265 van de Raad.

PROTOCOL**Van Cartagena inzake bioveiligheid bij het verdrag inzake biologische diversiteit**

DE PARTIJEN BIJ DIT PROTOCOL,

PARTIJEN bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, hierna „het verdrag” te noemen,

HERINNEREND AAN artikel 19, leden 3 en 4, artikel 8, onder g), en artikel 17 van het verdrag,

Tevens HERINNEREND AAN besluit II/5 van 17 november 1995 van de conferentie van de partijen bij het verdrag betreffende de ontwikkeling van een protocol inzake bioveiligheid, waarbij met name de nadruk ligt op de grensoverschrijdende verplaatsing van veranderde levende organismen, voortgekomen uit de moderne biotechnologie, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit en waarin met name wordt gestreefd naar passende procedures voor voorafgaande geïnformeerde instemming,

OPNIEUW BEVESTIGENDE de voorzorgbenadering die is opgenomen in beginsel 15 van de Verklaring van Rio inzake milieu en ontwikkeling,

ZICH BEWUST VAN de snelle expansie van de moderne biotechnologie en de toenemende bezorgdheid bij het publiek over de mogelijke schadelijke gevolgen daarvan voor de biologische diversiteit, mede rekening houdend met de risico's voor de gezondheid van de mens,

ERKENNENDE dat de moderne biotechnologie grote mogelijkheden voor het welzijn van de mens biedt, mits deze met afdoende veiligheidsmaatregelen voor het milieu en de gezondheid van de mens wordt ontwikkeld en gebruikt,

TEVENS ERKENNENDE de cruciale betekenis voor de mensheid van centra van oorsprong en centra van genetische diversiteit,

REKENING HOUDENDE MET de beperkte mogelijkheden van veel landen, met name ontwikkelingslanden, om het hoofd te bieden aan de aard en de omvang van de bekende en potentiële risico's in verband met veranderde levende organismen,

ERKENNENDE dat overeenkomsten inzake handel en milieu elkaar moeten ondersteunen teneinde tot een duurzame ontwikkeling te komen,

BENADRUKKENDE dat dit protocol niet mag worden uitgelegd als een verandering in de rechten en verplichtingen van een partij krachtens bestaande internationale overeenkomsten,

OVERWEGENDE dat deze preambule niet bedoeld is om dit protocol ondergeschikt te maken aan andere internationale overeenkomsten,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

*Artikel 1***Doelstelling**

Overeenkomstig de voorzorgbenadering die is opgenomen in beginsel 15 van de Verklaring van Rio inzake milieu en ontwikkeling heeft dit protocol als doelstelling bij te dragen tot een afdoende beschermingsniveau op het gebied van de veilige overdracht, de veilige behandeling en het veilige gebruik van veranderde levende organismen, voortgekomen uit de moderne biotechnologie, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens en specifiek de nadruk ligt op grensoverschrijdende verplaatsingen.

*Artikel 2***Algemene bepalingen**

1. Elke partij neemt de nodige en afdoende wettelijke, bestuursrechtelijke en andere maatregelen om aan haar verplichtingen krachtens dit protocol te voldoen.
2. De partijen waarborgen dat de ontwikkeling, de behandeling, het vervoer, het gebruik, de overdracht en de introductie van veranderde levende organismen op zodanige wijze gebeuren dat risico's voor de biologische diversiteit, mede rekening houdend met de risico's voor de gezondheid van de mens, worden voorkomen of beperkt.

3. Niets in dit protocol doet op enigerlei wijze afbreuk aan de soevereiniteit van staten over hun territoriale wateren, vastgesteld overeenkomstig het internationale recht, aan de soevereine rechten en de rechtsmacht die de staten overeenkomstig het internationale recht in hun exclusieve economische zone en op hun continentale plat hebben, of aan de uitoefening door schepen en luchtvaartuigen van alle staten van het recht op en de vrijheid van navigatie, zoals bepaald in het internationale recht en neergelegd in de desbetreffende internationale instrumenten.

4. Niets in dit protocol wordt uitgelegd als een beperking van het recht van een partij om maatregelen te nemen die het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit meer beschermen dan in dit protocol wordt bepaald, mits deze maatregelen verenigbaar zijn met de doelstelling en de bepalingen van dit protocol en in overeenstemming zijn met andere verplichtingen van die partij krachtens het internationale recht.

5. De partijen worden aangemoedigd waar mogelijk rekening te houden met de beschikbare deskundigheid, instrumenten en werkzaamheden in het kader van internationale organen met bevoegdheden op het gebied van risico's voor de gezondheid van de mens.

Artikel 3

Gebruikte termen

Voor de toepassing van dit protocol wordt verstaan onder:

- a) „conferentie van de partijen”: de conferentie van de partijen bij het verdrag;
- b) „ingeperkt gebruik”: elke activiteit, uitgevoerd binnen een inrichting, een installatie of een andere fysieke constructie, waarbij veranderde levende organismen betrokken zijn die worden gecontroleerd door specifieke maatregelen waardoor hun contact met en effecten op het buitenmilieu op effectieve wijze worden beperkt;
- c) „uitvoer”: een doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing vanuit een partij naar een andere partij;
- d) „uitvoerder”: een natuurlijke of rechtspersoon, onder de rechtsmacht van de partij van uitvoer, die de uitvoer van een veranderd levend organisme regelt;
- e) „invoer”: een doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing naar een partij vanuit een andere partij;
- f) „invoerder”: een natuurlijke of rechtspersoon, onder de rechtsmacht van de partij van invoer, die de invoer van een veranderd levend organisme regelt;
- g) „veranderd levend organisme”: een levend organisme dat een nieuwe combinatie van genetisch materiaal bezit, die is verkregen door het gebruik van moderne biotechnologie;
- h) „levend organisme”: een biologische entiteit die in staat is genetisch materiaal over te dragen of te repliceren, met inbegrip van steriele organismen, virussen en viroïden;
- i) „moderne biotechnologie”: de toepassing van:
 - a) in-vitrotechnieken met nucleïnezuur, met inbegrip van recombinant deoxyribonucleïnezuur (DNA) en de directe injectie van nucleïnezuur in cellen of organellen, of
 - b) fusie van cellen die niet tot dezelfde taxonomische familie behoren, waardoor natuurlijke fysiologische barrières voor reproductie en recombinatie worden overwonnen en die niet behoren tot de technieken die bij traditionele kweek- en selectiemethoden worden gebruikt;
- j) „regionale organisatie voor economische integratie”: een door soevereine staten in een bepaalde regio opgerichte organisatie, waaraan haar lidstaten bevoegdheden hebben overgedragen ten aanzien van de in dit protocol geregelde aangelegenheden en die, in overeenstemming met haar interne procedures, naar behoren gemachtigd is dit protocol te ondertekenen, te bekrachtigen, te aanvaarden, goed te keuren dan wel hiertoe toe te treden;
- k) „grensoverschrijdende verplaatsing”: de verplaatsing van een veranderd levend organisme vanuit een partij naar een andere partij, met uitzondering van grensoverschrijdende verplaatsing in de zin van de artikelen 17 en 24 waaronder tevens verplaatsingen tussen partijen en staten die geen partij zijn vallen.

Artikel 4

Werkingsfeer

Dit protocol is van toepassing op de grensoverschrijdende verplaatsing, de doorvoer, de behandeling en het gebruik van alle veranderde levende organismen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens.

Artikel 5

Geneesmiddelen

Niettegenstaande artikel 4 en onverminderd enig recht van een partij om alle veranderde levende organismen aan een risico-beoordeling te onderwerpen alvorens een besluit over invoer te nemen, is dit protocol niet van toepassing op de grensoverschrijdende verplaatsing van veranderde levende organismen die geneesmiddelen voor de mens zijn die onder andere relevante internationale overeenkomsten of organisaties vallen.

*Artikel 6***Doorvoer en ingeperkt gebruik**

1. Niettegenstaande artikel 4 en onverminderd enig recht van een partij van doorvoer om het vervoer van veranderde levende organismen over haar grondgebied te reguleren en om een besluit van deze partij met inachtneming van artikel 2, lid 3, inzake de doorvoer van een specifiek veranderd levend organisme over haar grondgebied ter beschikking te stellen van het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid, zijn de bepalingen van dit protocol ten aanzien van de procedure voor voorafgaande geïnformeerde instemming niet van toepassing op veranderde levende organismen in doorvoer.

2. Niettegenstaande artikel 4 en onverminderd enig recht van een partij om alle veranderde levende organismen aan een risicobeoordeling te onderwerpen alvorens een besluit over invoer te nemen en normen voor ingeperkt gebruik binnen haar rechtsmacht vast te stellen, zijn de bepalingen van dit protocol ten aanzien van de procedure voor voorafgaande geïnformeerde instemming niet van toepassing op de grensoverschrijdende verplaatsing van veranderde levende organismen die bestemd zijn voor ingeperkt gebruik dat in overeenstemming met de normen van de partij van invoer plaatsvindt.

*Artikel 7***Toepassing van de procedure voor voorafgaande geïnformeerde instemming**

1. Met inachtneming van de artikelen 5 en 6 is de procedure voor voorafgaande geïnformeerde instemming in de artikelen 8 tot en met 10 en artikel 12 van toepassing vóór de eerste doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing van veranderde levende organismen voor de doelbewuste introductie in het milieu van de partij van invoer.

2. Onder „doelbewuste introductie in het milieu” in lid 1 vallen niet veranderde levende organismen die bedoeld zijn om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeder of voor be- of verwerking te worden gebruikt.

3. Artikel 11 is van toepassing vóór de eerste doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing van veranderde levende organismen die bedoeld zijn om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeder of voor be- of verwerking te worden gebruikt.

4. De procedure voor voorafgaande geïnformeerde instemming is niet van toepassing op de doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing van veranderde levende organismen waarvan in een besluit van de conferentie van de partijen die als de vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert wordt gespecificeerd dat het niet waarschijnlijk is dat zij nadelige gevolgen hebben voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens.

*Artikel 8***Kennisgeving**

1. De partij van uitvoer zorgt voor of verplicht de uitvoerder te zorgen voor een schriftelijke kennisgeving aan de bevoegde nationale instantie van de partij van invoer alvorens een binnen het toepassingsgebied van artikel 7, lid 1, vallende doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing van een veranderd levend organisme plaatsvindt. De kennisgeving bevat minimaal de in bijlage I gespecificeerde informatie.

2. De partij van uitvoer zorgt ervoor dat de uitvoerder wettelijk verplicht is de juiste informatie te verstrekken.

*Artikel 9***Bevestiging van de ontvangst van een kennisgeving**

1. De partij van invoer bevestigt binnen negentig dagen na ontvangst schriftelijk de ontvangst van de kennisgeving aan de kennisgever.

2. In de ontvangstbevestiging worden vermeld:

a) de datum waarop de kennisgeving ontvangen is;

b) of de kennisgeving op het eerste gezicht de in artikel 8 bedoelde informatie bevat;

c) of de procedure volgens het nationale regelgevende kader van de partij van invoer of de in artikel 10 vermelde procedure wordt gevolgd.

3. Het in lid 2, onder c), bedoelde nationale regelgevende kader dient verenigbaar met dit protocol te zijn.

4. Wanneer de partij van invoer verzuimt de ontvangst van een kennisgeving te bevestigen, houdt dit niet in dat zij met een doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing instemt.

*Artikel 10***Besluitvormingsprocedure**

1. Besluiten van de partij van invoer worden overeenkomstig artikel 15 genomen.

2. De partij van invoer deelt de kennisgever binnen de in artikel 9 bedoelde termijn schriftelijk mee of de doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing mag plaatsvinden:

a) uitsluitend nadat de partij van invoer schriftelijk toestemming heeft verleend; of

b) na minimaal negentig dagen zonder verdere schriftelijke toestemming.

3. Binnen tweehonderdzeventig dagen na de datum waarop de kennisgeving is ontvangen, deelt de partij van invoer de kennisgever en het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid schriftelijk het in lid 2, onder a), bedoelde besluit mee:

- a) waarbij de invoer al dan niet onder voorwaarden wordt goedgekeurd, terwijl tevens de wijze wordt vermeld waarop het besluit van toepassing is op de latere invoer van hetzelfde veranderde levende organisme;
- b) waarbij de invoer wordt verboden;
- c) waarbij om aanvullende relevante informatie overeenkomstig het nationale regelgevende kader of bijlage 1 wordt gevraagd; bij de berekening van de termijn waarbinnen de partij van invoer moet reageren, wordt het aantal dagen dat zij op aanvullende relevante informatie moet wachten niet meegerekend; of
- d) waarbij de kennisgever wordt meegedeeld dat de in dit lid gespecificeerde termijn met een bepaalde periode wordt verlengd.

4. Behalve wanneer onvoorwaardelijke toestemming wordt verleend, worden bij een besluit krachtens lid 3 de redenen vermeld waarop het is gebaseerd.

5. Wanneer de partij van invoer verzuimt haar besluit binnen tweehonderdzeventig dagen na de datum waarop de kennisgeving is ontvangen mee te delen, houdt dit niet in dat zij met een doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing instemt.

6. Wanneer er door onvoldoende relevante wetenschappelijke informatie en kennis geen wetenschappelijke zekerheid is over de omvang van de potentiële nadelige gevolgen van een veranderd levend organisme voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit in de partij van invoer, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens, weerhoudt dat die partij er niet van eventueel een in lid 3 bedoeld besluit te nemen over de invoer van het desbetreffende veranderde levende organisme teneinde dergelijke potentiële nadelige gevolgen te vermijden of tot een minimum te beperken.

7. De conferentie van de partijen die als de vergadering van de partijen fungeert neemt tijdens haar eerste vergadering een besluit over geschikte procedures en mechanismen om de besluitvorming door de partijen van invoer te vergemakkelijken.

Artikel 11

Procedure voor veranderde levende organismen die bedoeld zijn om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeder of voor be- of verwerking te worden gebruikt

1. Een partij die een definitief besluit neemt over het binnenlandse gebruik, met inbegrip van het op de markt brengen,

van een veranderd levend organisme dat kan worden onderworpen aan een grensoverschrijdende verplaatsing om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeder of voor be- of verwerking te worden gebruikt, stelt de partijen hiervan binnen vijftien dagen na het nemen van dat besluit via het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid in kennis. Hierbij wordt minimaal de in bijlage 2 gespecificeerde informatie verstrekt. De partij verstrekt schriftelijk een afschrift van deze informatie aan het nationale contactpunt van elke partij die het secretariaat vooraf meedeelt dat zij geen toegang heeft tot het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid. Deze bepaling is niet van toepassing op besluiten inzake veldproeven.

2. De partij die een in lid 1 bedoeld besluit neemt, zorgt ervoor dat de aanvrager wettelijk verplicht is de juiste informatie te verstrekken

3. Elke partij mag aanvullende informatie vragen van de in punt b) van bijlage 2 bedoelde instantie.

4. Een partij kan krachtens haar nationale regelgevende kader dat verenigbaar is met de doelstelling van dit protocol, een besluit nemen over de invoer van veranderde levende organismen die bedoeld zijn om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeder of voor be- of verwerking te worden gebruikt.

5. Elke partij verstrekt het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid afschriften van alle nationale wetten, voorschriften en richtsnoeren die van toepassing zijn op de invoer van veranderde levende organismen die bedoeld zijn om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeder of voor be- of verwerking te worden gebruikt, indien deze beschikbaar zijn.

6. Een partij die een ontwikkelingsland is of een partij met een overgangseconomie kan, wanneer zij geen nationaal regelgevend kader als bedoeld in lid 4 heeft, in uitoefening van haar nationale rechtsmacht via het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid verklaren dat haar besluit vóór de eerste invoer van een veranderd levend organisme dat bedoeld is om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeder of voor be- of verwerking te worden gebruikt, waarover overeenkomstig lid 1 informatie is verstrekt, zal worden genomen:

- a) aan de hand van een overeenkomstig artikel 15 uitgevoerde risicobeoordeling en
- b) binnen een voorzienbare termijn van maximaal tweehonderdzeventig dagen.

7. Wanneer een partij verzuimt haar besluit overeenkomstig lid 6 mee te delen, houdt dit niet in dat zij toestemming verleent of weigert voor de invoer van een veranderd levend organisme dat bedoeld is om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeder of voor be- of verwerking te worden gebruikt, tenzij door de partij anderszins wordt vermeld.

8. Wanneer er door onvoldoende relevante wetenschappelijke informatie en kennis geen wetenschappelijke zekerheid is over de omvang van de potentiële nadelige gevolgen van een veranderd levend organisme voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit in de partij van invoer, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens, weerhoudt dat die partij er niet van eventueel een besluit te nemen over de invoer van dat veranderde levende organisme dat bedoeld is om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeder of voor be- of verwerking te worden gebruikt, teneinde dergelijke potentiële nadelige gevolgen te vermijden of tot een minimum te beperken.

9. Een partij kan aangeven wat haar behoeften zijn aan financiële en technische bijstand en bij de capaciteitsvorming ten aanzien van veranderde levende organismen die bedoeld zijn om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeder of voor be- of verwerking te worden gebruikt. De partijen werken samen om overeenkomstig de artikelen 22 en 28 in deze behoeften te voorzien.

Artikel 12

Herziening van besluiten

1. Een partij van invoer kan op elk moment in het licht van nieuwe wetenschappelijke informatie over de potentiële nadelige gevolgen voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens, een besluit over een doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing herzien en wijzigen. In dat geval brengt de partij binnen dertig dagen elke kennisgever die eerder kennisgeving heeft gedaan van verplaatsingen van het in dat besluit bedoelde veranderde levende organisme, en het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid op de hoogte en vermeldt zij daarbij de redenen voor haar besluit.

2. Een partij van uitvoer of een kennisgever kan de partij van invoer verzoeken een krachtens artikel 10 genomen besluit dat op hem/haar betrekking heeft, te herzien wanneer de partij van uitvoer of de kennisgever van mening is dat:

a) zich een wijziging in de omstandigheden heeft voorgedaan die invloed kan hebben op het resultaat van de risicobeoordeling waarop het besluit gebaseerd was; of

b) aanvullende relevante wetenschappelijke of technische informatie beschikbaar is gekomen.

3. De partij van invoer reageert binnen negentig dagen op een dergelijk verzoek en vermeldt de redenen van haar besluit.

4. De partij van invoer kan naar eigen goeddunken een risicobeoordeling voor latere invoer verplicht stellen.

Artikel 13

Vereenvoudigde procedure

1. Een partij van invoer kan, mits afdoende maatregelen worden toegepast om te zorgen voor een veilige doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing van veranderde levende organismen overeenkomstig de doelstelling van dit protocol, vooraf bij het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid specificeren:

a) de gevallen waarin een doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing naar haar grondgebied mag plaatsvinden zodra kennisgeving van de verplaatsing aan haar wordt gedaan; en

b) de gevallen van invoer van veranderde levende organismen naar haar grondgebied die wordt vrijgesteld van de procedure voor voorafgaande geïnformeerde instemming.

Kennisgevingen overeenkomstig punt a) kunnen ook gelden voor latere vergelijkbare verplaatsingen naar dezelfde partij.

2. De informatie over een doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing die in de in lid 1, onder a), bedoelde kennisgevingen moet worden verstrekt, is de in bijlage 1 gespecificeerde informatie.

Artikel 14

Bilaterale, regionale en multilaterale akkoorden en regelingen

1. De partijen kunnen bilaterale, regionale en multilaterale akkoorden en regelingen sluiten voor de doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing van veranderde levende organismen die verenigbaar zijn met de doelstelling van dit protocol, mits deze akkoorden en regelingen niet leiden tot een lager beschermingsniveau dan door het protocol wordt geboden.

2. De partijen stellen elkaar via het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid in kennis van de bilaterale, regionale en multilaterale akkoorden en regelingen die zij voor of na de datum van inwerkingtreding van dit protocol hebben gesloten.

3. De bepalingen van dit protocol hebben geen gevolgen voor doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsingen die krachtens dergelijke akkoorden en regelingen tussen de partijen bij die akkoorden en regelingen plaatsvinden.

4. Een partij kan bepalen dat haar nationale regelingen gelden voor specifieke gevallen van invoer naar haar grondgebied en stelt het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid van haar besluit op de hoogte.

*Artikel 15***Risicobeoordeling**

1. Krachtens dit protocol uitgevoerde risicobeoordelingen worden op een wetenschappelijk verantwoorde wijze overeenkomstig bijlage 3 en rekening houdend met erkende technieken voor risicobeoordeling uitgevoerd. Bij deze risicobeoordelingen wordt minimaal uitgegaan van de overeenkomstig artikel 8 verstrekte informatie en andere beschikbare wetenschappelijke gegevens teneinde de mogelijke nadelige gevolgen van veranderde levende organismen voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit te bepalen en te beoordelen, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens.

2. De partij van invoer zorgt ervoor dat voor krachtens artikel 10 genomen besluiten risicobeoordelingen worden uitgevoerd. Zij kan de uitvoerder ertoe verplichten de risicobeoordeling uit te voeren.

3. De kosten van de risicobeoordeling worden, indien de partij van invoer dit vereist, gedragen door de kennisgever.

*Artikel 16***Risicobeheer**

1. De partijen creëren en handhaven, rekening houdend met artikel 8, onder g), van het verdrag, adequate mechanismen, maatregelen en strategieën voor het reguleren, beheren en beheersen van de risico's die verbonden zijn aan het gebruik, de behandeling en de grensoverschrijdende verplaatsing van veranderde levende organismen, die worden gesignaleerd in het kader van de bepalingen van dit protocol inzake risicobeoordeling.

2. Op het grondgebied van de partij van invoer worden voorzover nodig op risicobeoordeling gebaseerde maatregelen opgelegd teneinde nadelige gevolgen van het veranderde levende organisme voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit te voorkomen, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens.

3. Elke partij neemt de nodige maatregelen om onbedoelde grensoverschrijdende verplaatsingen van veranderde levende organismen te voorkomen, met inbegrip van bijvoorbeeld maatregelen waarbij de uitvoering van een risicobeoordeling vóór de eerste introductie van een veranderd levend organisme verplicht wordt gesteld.

4. Onverminderd lid 2 tracht elke partij ervoor te zorgen dat elk veranderd levend organisme, ongeacht of het is ingevoerd of lokaal is ontwikkeld, alvorens voor het beoogde doel te worden gebruikt gedurende een afdoende periode die in overeenstemming is met zijn levenscyclus of generatietijd, is geobserveerd.

5. De partijen werken samen teneinde:

- a) veranderde levende organismen of specifieke eigenschappen van veranderde levende organismen te signaleren die nadelige gevolgen kunnen hebben voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens; en
- b) afdoende maatregelen te nemen ten aanzien van de behandeling van dergelijke veranderde levende organismen of specifieke eigenschappen.

*Artikel 17***Onbedoelde grensoverschrijdende verplaatsingen en noodmaatregelen**

1. Elke partij neemt afdoende maatregelen om de betrokken of mogelijkermits betrokken staten, het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid en indien van toepassing betrokken internationale organisaties in kennis te stellen, wanneer zij op de hoogte is van een gebeurtenis onder haar rechtsmacht die een introductie tot gevolg heeft die leidt of kan leiden tot een onbedoelde grensoverschrijdende verplaatsing van een veranderd levend organisme waarvan significante nadelige gevolgen kunnen worden verwacht voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit in deze staten, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens. De kennisgeving wordt verstrekt zodra de partij van deze situatie op de hoogte is.

2. Elke partij verstrekt het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid uiterlijk op de datum van inwerkingtreding van dit protocol voor die partij de relevante gegevens van haar contactpersoon voor de ontvangst van kennisgevingen krachtens dit artikel.

3. Een uit lid 1 voortvloeiende kennisgeving bevat:

- a) de beschikbare relevante informatie over de geraamde hoeveelheden en de relevante kenmerken en/of eigenschappen van het veranderde levende organisme;
- b) informatie over de omstandigheden en de geraamde datum van de introductie en over het gebruik van het veranderde levende organisme in de partij van herkomst;
- c) alle beschikbare informatie over de mogelijke nadelige gevolgen voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens, alsmede de beschikbare informatie over mogelijke maatregelen ten behoeve van risicobeheer;
- d) alle andere relevante informatie; en
- e) de gegevens van een contactpersoon voor nadere informatie.

4. Om eventuele significante nadelige gevolgen voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens, tot een minimum te beperken raadt pleegt elke partij onder wier rechtsmacht de in lid 1 bedoelde introductie van het veranderde levende organisme plaatsvindt, onmiddellijk de betrokken of mogelijkserwijs betrokken staten teneinde hen in staat te stellen een afdoende reactie te bepalen en de nodige maatregelen, met inbegrip van noodmaatregelen, te nemen.

Artikel 18

Behandeling, vervoer, verpakking en identificatie

1. Teneinde nadelige gevolgen voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens, te voorkomen neemt elke partij de nodige maatregelen om verplicht te stellen dat veranderde levende organismen die aan doelbewuste grensoverschrijdende verplaatsing binnen de werkingssfeer van dit protocol worden onderworpen, onder veilige omstandigheden worden behandeld, verpakt en vervoerd, waarbij rekening wordt gehouden met relevante internationale voorschriften en normen.

2. Elke partij neemt maatregelen om verplicht te stellen dat documentatie:

a) die veranderde levende organismen vergezelt die bedoeld zijn om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeder of voor be- of verwerking te worden gebruikt, duidelijk vermeldt dat zij veranderde levende organismen „kunnen bevatten” en niet voor doelbewuste introductie in het milieu bestemd zijn, alsmede de gegevens van een contactpersoon voor nadere informatie. De conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, neemt uiterlijk twee jaar na de datum van inwerkingtreding van dit protocol een besluit over de gedetailleerde voorschriften dienaangaande, met inbegrip van de specificatie van hun identiteit en een eventuele eenduidige identificatie;

b) die veranderde levende organismen vergezelt die bestemd zijn voor ingeperkt gebruik, duidelijk vermeldt dat het veranderde levende organismen zijn en eventuele voorschriften voor de veilige behandeling, de veilige opslag, het veilige vervoer en het veilige gebruik vermeldt, alsmede de gegevens van de contactpersoon voor nadere informatie, met inbegrip van de naam en het adres van de persoon en het instituut aan wie de veranderde levende organismen zijn verzonden; en

c) die veranderde levende organismen vergezelt die bestemd zijn voor de doelbewuste introductie in het milieu van de staat van invoer, alsmede alle andere veranderde levende organismen die binnen de werkingssfeer van dit protocol vallen, duidelijk vermeldt dat het veranderde levende organismen zijn; de identiteit en relevante eigenschappen en/of kenmerken vermeldt, eventuele voorschriften voor de veilige behandeling, de veilige opslag, het veilige vervoer en het

veilige gebruik, alsmede de gegevens van de contactpersoon voor nadere informatie en indien van toepassing de naam en het adres van de invoerder en de uitvoerder; en een verklaring bevat dat de verplaatsing voldoet aan de voorschriften van dit protocol die op de uitvoerder van toepassing zijn.

3. De conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert beziet in overleg met andere relevante internationale organen in hoeverre het noodzakelijk is normen voor de identificatie, de behandeling, de verpakking en het vervoer te ontwikkelen en hoe dit moet gebeuren.

Artikel 19

Bevoegde nationale instanties en nationale contactpunten

1. Elke partij wijst één nationaal contactpunt aan dat namens haar verantwoordelijk is voor de contacten met het secretariaat. Elke partij wijst tevens een of meer bevoegde nationale instanties aan die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de administratieve taken waartoe dit protocol verplicht en die worden gemachtigd om ten aanzien van deze taken namens haar op te treden. Een partij kan één instantie aanwijzen om de taken van zowel contactpunt als bevoegde nationale instantie te vervullen.

2. Elke partij stelt uiterlijk op de datum van inwerkingtreding van dit protocol voor die partij het secretariaat in kennis van de namen en adressen van haar contactpunt en haar bevoegde nationale instantie of instanties. Wanneer een partij meer dan een bevoegde nationale instantie aanwijst, verstrekt zij het secretariaat tegelijk met de kennisgeving daarvan relevante informatie over de respectieve taken van deze instanties. Waar van toepassing wordt in deze informatie minimaal gespecificeerd welke bevoegde instantie verantwoordelijk is voor welke soorten veranderde levende organismen. Elke partij stelt het secretariaat onmiddellijk in kennis van eventuele wijzigingen in de aanwijzing van haar nationale contactpunt of in de naam, het adres of de taken van haar bevoegde nationale instanties of instanties.

3. Het secretariaat stelt de partijen onmiddellijk in kennis van de kennisgevingen die het krachtens lid 2 ontvangt en stelt deze informatie ook ter beschikking via het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid.

Artikel 20

Gemeenschappelijk gebruik van informatie en het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid

1. Als onderdeel van het uitwisselingmechanisme overeenkomstig artikel 18, lid 3, van het verdrag wordt een uitwisselingcentrum voor bioveiligheid opgericht teneinde:

a) de uitwisseling van wetenschappelijke, technische, milieukundige en juridische informatie over en ervaring met veranderde levende organismen te vergemakkelijken; en

b) de partijen te helpen bij de tenuitvoerlegging van het protocol, rekening houdend met de speciale behoeften van partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minst-ontwikkelde landen en de kleine eilandstaten in ontwikkeling, en de landen met een overgangseconomie alsmede de landen die centra van oorsprong en centra van genetische diversiteit zijn.

2. Het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid fungeert als middel voor de uitwisseling van informatie met het oog op de in lid 1 genoemde doelen. Het zorgt voor toegang tot informatie die relevant is voor de tenuitvoerlegging van het protocol en door de partijen is verstrekt. Tevens zorgt het waar mogelijk voor toegang tot andere internationale mechanismen voor de uitwisseling van informatie over bioveiligheid.

3. Onverminderd de bescherming van vertrouwelijke informatie verstrekt elke partij het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid alle informatie die krachtens dit protocol aan het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid moet worden verstrekt, en:

- a) alle bestaande wetten, voorschriften en richtsnoeren voor de tenuitvoerlegging van het protocol, alsmede de informatie die voor de procedure voor voorafgaande geïnformeerde instemming door de partijen wordt gevraagd;
- b) alle bilaterale, regionale en multilaterale akkoorden en regelingen;
- c) samenvattingen van haar risicobeoordelingen of milieu-analyses van veranderde levende organismen die krachtens haar regelgeving en overeenkomstig artikel 15 zijn uitgevoerd, eventueel met inbegrip van relevante informatie over producten daarvan, namelijk be- of verwerkte materialen die afkomstig zijn van veranderde levende organismen en detecteerbare nieuwe combinaties van repliceerbaar genetisch materiaal bevatten, verkregen door het gebruik van de moderne biotechnologie;
- d) haar definitieve besluiten over de invoer of introductie van veranderde levende organismen; en
- e) door haar overeenkomstig artikel 33 ingediende verslagen, met inbegrip van verslagen over de invoering van de procedure voor voorafgaande geïnformeerde instemming.

4. De werkwijze van het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid, met inbegrip van de rapportage over zijn activiteiten, wordt door de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, tijdens haar eerste vergadering besproken en vastgesteld en vervolgens periodiek getoetst.

Artikel 21

Vertrouwelijke informatie

1. De partij van invoer staat de kennisgever toe aan te geven welke informatie die krachtens de procedures van dit protocol wordt ingediend of door de partij van invoer als onderdeel van de procedure voor voorafgaande geïnformeerde instemming van het protocol wordt vereist, als vertrouwelijk dient te worden behandeld. In dergelijke gevallen wordt op verzoek een motivering gegeven.

2. De partij van invoer raadpleegt de kennisgever als zij besluit dat door de kennisgever als vertrouwelijk aangeduide informatie niet voor deze behandeling in aanmerking komt, en stelt de kennisgever vóór bekendmaking daarvan van haar besluit op de hoogte, waarbij zij op verzoek haar redenen vermeldt en de mogelijkheid biedt voor overleg en een interne toetsing van het besluit alvorens tot bekendmaking over te gaan.

3. Elke partij beschermt krachtens dit protocol ontvangen vertrouwelijke informatie, met inbegrip van vertrouwelijke informatie die in het kader van de procedure voor voorafgaande geïnformeerde instemming van het protocol wordt ontvangen. Elke partij zorgt ervoor dat zij procedures heeft om deze informatie te beschermen en beschermt de vertrouwelijkheid van deze informatie op een manier die niet minder gunstig is dan de wijze waarop zij vertrouwelijke informatie behandelt die verband houdt met in het binnenland geproduceerde veranderde levende organismen.

4. De partij van invoer gebruikt deze informatie niet voor commerciële doeleinden, tenzij de kennisgever daarmee schriftelijk heeft ingestemd.

5. Indien een kennisgever een kennisgeving intrekt of heeft ingetrokken, neemt de partij van invoer de vertrouwelijkheid van commerciële en industriële informatie in acht, met inbegrip van informatie over onderzoek en ontwikkeling en informatie ten aanzien waarvan de partij en de kennisgever het niet over de vertrouwelijkheid eens zijn.

6. Onverminderd lid 5 wordt de volgende informatie niet als vertrouwelijk beschouwd:

- a) de naam en het adres van de kennisgever;
- b) een algemene beschrijving van het (de) veranderde levende organisme(n);
- c) een samenvatting van de risicobeoordeling van de gevolgen voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens; en
- d) methoden en plannen voor noodmaatregelen.

*Artikel 22***Capaciteitsvorming**

1. De partijen werken samen bij de ontwikkeling en/of versterking van de mankracht en de institutionele capaciteiten op het gebied van de bioveiligheid, met inbegrip van de biotechnologie voorzover deze nodig is voor de bioveiligheid, met het oog op de effectieve tenuitvoerlegging van dit protocol in partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minstontwikkelde landen en de kleine eilandstaten in ontwikkeling, en de landen met een overgangseconomie, onder andere via bestaande mondiale, regionale, subregionale en nationale instellingen en organisaties en indien van toepassing door de betrokkenheid van de particuliere sector te bevorderen.

2. Voor de tenuitvoerlegging van lid 1 in verband met samenwerking wordt bij de capaciteitsvorming op het gebied van de bioveiligheid volledig rekening gehouden met de behoeften van partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minstontwikkelde landen en de kleine eilandstaten in ontwikkeling, aan financiële middelen en toegang tot en overdracht van technologie en knowhow overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van het verdrag. Onder samenwerking op het gebied van capaciteitsvorming vallen, met inachtneming van de verschillen in de situatie, de mogelijkheden en de behoeften van elke partij, de wetenschappelijke en technische opleiding voor een juist en veilig beheer van de biotechnologie en voor het gebruik van risicobeoordeling en risicobeheer voor de bioveiligheid en de bevordering van technologische en institutionele capaciteiten voor de bioveiligheid. Voor deze capaciteitsvorming op het gebied van de bioveiligheid wordt ook volledig rekening gehouden met de behoeften van partijen met een overgangseconomie.

*Artikel 23***Bewustmaking en participatie van het publiek**

1. De partijen:

a) bevorderen en vergemakkelijken de bewustmaking, educatie en participatie van het publiek inzake de veilige overdracht, de veilige behandeling en het veilige gebruik van veranderde levende organismen in verband met het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens. Daarbij werken de partijen waar mogelijk samen met andere staten en internationale organen;

b) trachten ervoor te zorgen dat in het kader van de bewustmaking en educatie van het publiek toegang wordt gegeven tot informatie over de overeenkomstig dit protocol geïdentificeerde veranderde levende organismen die kunnen worden ingevoerd.

2. De partijen raadplegen overeenkomstig hun respectieve wetten en voorschriften het publiek bij het besluitvormings-

proces inzake veranderde levende organismen en stellen de resultaten van die besluiten met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie overeenkomstig artikel 21 ter beschikking van het publiek.

3. Elke partij streeft ernaar haar publiek voor te lichten over de middelen voor toegang van het publiek tot het uitwisselingcentrum inzake bioveiligheid.

*Artikel 24***Staten die geen partij zijn**

1. Grensoverschrijdende verplaatsingen van veranderde levende organismen tussen partijen en staten die geen partij zijn, dienen verenigbaar met de doelstelling van dit protocol te zijn. De partijen kunnen voor dergelijke grensoverschrijdende verplaatsingen bilaterale, regionale en multilaterale akkoorden en regelingen sluiten met staten die geen partij zijn.

2. De partijen bevorderen dat staten die geen partij zijn, zich aan dit protocol houden en het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid relevante informatie verstrekken over veranderde levende organismen die worden geïntroduceerd in of worden verplaatst naar of uit gebieden die onder hun nationale rechtsmacht vallen.

*Artikel 25***Illegale grensoverschrijdende verplaatsing**

1. Elke partij neemt afdoende nationale maatregelen om grensoverschrijdende verplaatsingen van veranderde levende organismen die strijdig zijn met haar nationale maatregelen tot uitvoering van dit protocol, te voorkomen en indien nodig te bestraffen. Dergelijke verplaatsingen worden geacht illegale grensoverschrijdende verplaatsingen te zijn.

2. Bij een illegale grensoverschrijdende verplaatsing kan de benadeelde partij de partij van herkomst verzoeken op eigen kosten de betrokken veranderde levende organismen te verwijderen door ze terug te nemen of eventueel te vernietigen.

3. Elke partij verstrekt het uitwisselingcentrum voor bioveiligheid informatie over illegale grensoverschrijdende verplaatsingen die haar betreffen.

*Artikel 26***Sociaal-economische overwegingen**

1. De partijen kunnen bij het nemen van een besluit over invoer krachtens dit protocol of krachtens hun nationale maatregelen tot uitvoering van dit protocol, in overeenstemming met hun internationale verplichtingen rekening houden met sociaal-economische overwegingen die voortvloeien uit de gevolgen van veranderde levende organismen voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit, met name gelet op de waarde van de biologische diversiteit voor autochtone en lokale gemeenschappen.

2. De partijen worden aangemoedigd tot samenwerking bij onderzoek en uitwisseling van informatie op het gebied van sociaal-economische gevolgen van veranderde levende organismen, met name voor autochtone en lokale gemeenschappen.

Artikel 27

Aansprakelijkheid en schadeloosstelling

De conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert start tijdens haar eerste vergadering een proces voor de uitwerking van passende internationale voorschriften en procedures op het gebied van aansprakelijkheid en schadeloosstelling voor schade die voortvloeit uit de grensoverschrijdende verplaatsing van veranderde levende organismen, waarbij een analyse wordt gemaakt van en voldoende rekening wordt gehouden met de lopende ontwikkelingen binnen het internationale recht op dit gebied, en tracht dit proces binnen vier jaar af te ronden.

Artikel 28

Financiële mechanismen en middelen

1. Bij de bestudering van financiële middelen voor de tenuitvoerlegging van dit protocol houden de partijen rekening met de bepalingen van artikel 20 van het verdrag.

2. Het bij artikel 21 van het verdrag vastgestelde financiële mechanisme is via de institutionele structuur die met het functioneren daarvan belast is, het financiële mechanisme voor dit protocol.

3. Ten aanzien van de in artikel 22 van dit protocol bedoelde capaciteitsvorming houdt de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, bij het geven van richtsnoeren voor het in lid 2 bedoelde financiële mechanisme, ter overweging door de conferentie van de partijen, rekening met de behoefte aan financiële middelen van partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minstontwikkelde landen en de kleine eilandstaten in ontwikkeling.

4. In het kader van lid 1 houden de partijen eveneens rekening met de behoeften van de partijen die ontwikkelingslanden zijn, met name de minstontwikkelde landen en de kleine eilandstaten in ontwikkeling, en van de partijen met een overgangseconomie wanneer zij trachten hun behoeften aan capaciteitsvorming met het oog op de tenuitvoerlegging van dit protocol te bepalen en daaraan te voldoen.

5. De richtsnoeren voor het financiële mechanisme van het verdrag in relevante besluiten van de conferentie van de partijen, met inbegrip van degene die vóór de vaststelling van dit protocol zijn goedgekeurd, zijn van overeenkomstige toepassing op de bepalingen van dit artikel.

6. Door de partijen die ontwikkelde landen zijn en aan de partijen die ontwikkelingslanden zijn en de partijen met een

overgangseconomie kunnen ook langs bilaterale, regionale en multilaterale kanalen financiële en technologische middelen voor de tenuitvoerlegging van de bepalingen van dit protocol ter beschikking worden gesteld.

Artikel 29

Conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert

1. De conferentie van de partijen fungeert als vergadering van de partijen bij dit protocol.

2. Partijen bij het verdrag die geen partij bij dit protocol zijn, kunnen als waarnemer deelnemen aan de werkzaamheden van elke vergadering van de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert. Wanneer de conferentie van de partijen als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, worden besluiten krachtens dit protocol uitsluitend genomen door de partijen bij dit protocol.

3. Wanneer de conferentie van de partijen als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, wordt elk lid van het bureau van de conferentie van de partijen dat een partij bij het verdrag vertegenwoordigt die op dat moment geen partij bij dit protocol is, vervangen door een lid dat door en uit de partijen bij dit protocol wordt gekozen.

4. De conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, toetst geregeld de tenuitvoerlegging van dit protocol en neemt binnen haar bevoegdheden de besluiten die nodig zijn om de effectieve tenuitvoerlegging daarvan te bevorderen. Zij vervult de functies die haar bij dit protocol zijn toegewezen en:

- a) doet aanbevelingen inzake alle aangelegenheden die voor de tenuitvoerlegging van dit protocol nodig zijn;
- b) stelt hulporganen in voorzover deze nodig worden geacht voor de tenuitvoerlegging van dit protocol;
- c) verzoekt om en gebruikt naar behoefte de diensten van, de samenwerking met en informatie van bevoegde internationale organisaties en intergouvernementele en niet-gouvernementele organen;
- d) stelt de vorm en de regelmaat vast voor de indiening van de informatie die overeenkomstig artikel 33 van dit protocol dient te worden verstrekt en onderzoekt deze informatie en de door hulporganen ingediende verslagen;
- e) onderzoekt en aanvaardt indien nodig wijzigingen van dit protocol en de bijlagen daarvan, alsmede aanvullende bijlagen van dit protocol die voor de tenuitvoerlegging van dit protocol nodig worden geacht; en
- f) vervult alle andere functies die voor de tenuitvoerlegging van dit protocol nodig kunnen zijn.

5. Het reglement van orde van de conferentie van de partijen en het financieel reglement van het verdrag zijn van overeenkomstige toepassing op dit protocol, tenzij door de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert bij consensus anderszins wordt besloten.

6. De eerste vergadering van de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert wordt door het secretariaat belegd tegelijkertijd met de eerste vergadering van de conferentie van de partijen die na de datum van inwerkingtreding van dit protocol wordt gehouden. Latere gewone vergaderingen van de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert worden in combinatie met gewone vergaderingen van de conferentie van de partijen gehouden, tenzij door de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert anderszins wordt besloten.

7. Buitengewone vergaderingen van de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, worden gehouden op andere tijdstippen die door de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, nodig worden geacht of op schriftelijk verzoek van een partij, mits het verzoek binnen zes maanden na de mededeling daarvan aan de partijen door het secretariaat door minimaal een derde van de partijen wordt gesteund.

8. De Verenigde Naties, haar gespecialiseerde organisaties en de Internationale Organisatie voor Atoomenergie, alsmede elke lidstaat daarvan of waarnemer daarbij die geen partij bij het verdrag is, kunnen als waarnemer worden vertegenwoordigd op de vergaderingen van de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert. Elke andere instelling of organisatie, nationaal of internationaal, gouvernementeel of niet-gouvernementeel, die bevoegd is op gebieden die onder dit protocol vallen en het secretariaat haar wens te kennen heeft gegeven op een vergadering van de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, als waarnemer te zijn vertegenwoordigd, kan als zodanig worden toegelaten, tenzij ten minste een derde van de partijen hiertegen bezwaar maakt. Tenzij in dit artikel anderszins is bepaald, geldt voor de toelating en de deelneming van waarnemers het in lid 5 bedoelde reglement van orde.

Artikel 30

Hulporganen

1. Bij of krachtens het verdrag ingestelde hulporganen kunnen na een besluit van de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, ten behoeve van het protocol fungeren en in dat geval bepaalt de vergadering van de partijen welke functies dat orgaan uitoefent.

2. Partijen bij het verdrag die geen partij bij dit protocol zijn, kunnen als waarnemer deelnemen aan de werkzaamheden van vergaderingen van deze hulporganen. Wanneer een hulporgaan van het verdrag als hulporgaan van dit protocol fungeert, worden besluiten krachtens het protocol uitsluitend door partijen bij het protocol genomen.

3. Wanneer een hulporgaan van het verdrag zijn functies uitoefent met betrekking tot zaken die verband houden met dit protocol, wordt elk lid van het bureau van dat hulporgaan dat een partij bij het verdrag vertegenwoordigt die op dat moment geen partij bij het protocol is, vervangen door een lid dat door en uit de partijen bij het protocol wordt gekozen.

Artikel 31

Secretariaat

1. Het bij artikel 24 van het verdrag ingestelde secretariaat fungeert als secretariaat van dit protocol.

2. Artikel 24, lid 1, van het verdrag inzake de taken van het secretariaat is van overeenkomstige toepassing op dit protocol.

3. Voorzover zij te onderscheiden zijn, worden de kosten van de diensten van het secretariaat voor dit protocol door de partijen bij het protocol gedragen. De conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, besluit tijdens haar eerste vergadering over de daartoe benodigde budgettaire bepalingen.

Artikel 32

Verhouding met het verdrag

Tenzij in dit protocol anderszins wordt bepaald, zijn de bepalingen van het verdrag inzake zijn protocollen van toepassing op dit protocol.

Artikel 33

Toezicht en rapportage

Elke partij houdt toezicht op de tenuitvoerlegging van haar verplichtingen krachtens dit protocol en brengt met een reglement die wordt bepaald door de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, verslag uit bij de conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert over de maatregelen die zij voor de tenuitvoerlegging van het protocol heeft genomen.

Artikel 34

Naleving

De conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, onderzoekt en aanvaardt tijdens haar eerste vergadering samenwerkingsprocedures en institutionele mechanismen om de naleving van de bepalingen van dit protocol te bevorderen en gevallen van niet-naleving aan de orde te stellen. Deze procedures en mechanismen omvatten bepalingen om waar nodig advies of bijstand aan te bieden. Zij maken geen deel uit van en doen geen afbreuk aan de in artikel 27 van het verdrag vastgestelde procedures en mechanismen voor de regeling van geschillen.

*Artikel 35***Evaluatie en toetsing**

De conferentie van de partijen die als vergadering van de partijen bij dit protocol fungeert, voert vijf jaar na de inwerkingtreding van dit protocol en vervolgens om de vijf jaar een evaluatie van de effectiviteit van het protocol uit, met inbegrip van een evaluatie van de procedures en de bijlagen daarvan.

*Artikel 36***Ondertekening**

Dit protocol staat van 15 tot en met 26 mei 2000 in het kantoor van de Verenigde Naties te Nairobi en van 5 juni 2000 tot en met 4 juni 2001 in de zetel van de Verenigde Naties te New York open voor ondertekening door staten en regionale organisaties voor economische integratie.

*Artikel 37***Inwerkingtreding**

1. Dit protocol treedt in werking op de negentigste dag na de datum van nederlegging van de vijftigste akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding door staten of regionale organisaties voor economische integratie die partij zijn bij het verdrag.

2. Voor een staat of regionale organisatie voor economische integratie die dit protocol bekrachtigt, aanvaardt of goedkeurt dan wel daartoe toetreedt na zijn inwerkingtreding overeenkomstig lid 1, treedt dit protocol in werking op de negentigste dag na de datum waarop die staat of regionale organisatie voor economische integratie zijn of haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding heeft nedergelegd of op de datum waarop het verdrag voor die staat of regionale organisatie voor economische integratie in werking treedt, indien deze datum later valt.

3. Voor de toepassing van de leden 1 en 2 wordt een door een regionale organisatie voor economische integratie nedergelegde akte niet meegeteld naast de door lidstaten van die organisatie nedergelegde akten.

*Artikel 38***Voorbehouden**

Ten aanzien van dit protocol kan geen enkel voorbehoud worden gemaakt.

*Artikel 39***Opzegging**

1. Na het verstrijken van twee jaar na de datum waarop dit protocol voor een partij in werking is getreden, kan die partij het protocol te allen tijde opzeggen door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de depositaris.

2. De opzegging wordt van kracht na het verstrijken van een jaar na de datum waarop de depositaris de kennisgeving van opzegging heeft ontvangen of op enige latere in bedoelde kennisgeving vermelde datum.

*Artikel 40***Authentieke teksten**

Het oorspronkelijke exemplaar van dit protocol, waarvan de Arabische, de Chinese, de Engelse, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst gelijkelijk authentiek zijn, wordt nedergelegd bij de secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

Ten blijke waarvan de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit protocol hebben ondertekend.

Gedaan te Montreal op 29 januari tweeduizend.

*Bijlage 1***Informatie die in kennisgevingen krachtens de artikelen 8, 10 en 13 moet worden opgenomen**

- a) Naam, adres en bereikbaarheid van de uitvoerder.
 - b) Naam, adres en bereikbaarheid van de invoerder.
 - c) Naam en identiteit van het veranderde levende organisme en eventueel de binnenlandse indeling van het bioveiligheidsniveau van het veranderde levende organisme in de staat van uitvoer.
 - d) Beoogde datum of data van de grensoverschrijdende verplaatsing, indien bekend.
 - e) Taxonomische status, gangbare naam, punt van verzameling of verwerving en kenmerken van het recipiënte organisme of de ouderorganismen op het gebied van de bioveiligheid.
 - f) Centra van oorsprong en centra van genetische diversiteit, indien bekend, van het recipiënte organisme en/of de ouderorganismen en een beschrijving van de habitats waar de organismen kunnen overleven of zich kunnen vermengvuldigen.
 - g) Taxonomische status, gangbare naam, punt van verzameling of verwerving en kenmerken van het (de) donor-organisme(n) op het gebied van de bioveiligheid.
 - h) Beschrijving van het geïntroduceerde nucleïnezuur of de geïntroduceerde verandering, de gebruikte techniek en de resulterende kenmerken van het veranderde levende organisme.
 - i) Beoogd gebruik van het veranderde levende organisme of producten daarvan, te weten be- of verwerkte materialen die van het veranderde levende organisme afkomstig zijn en die detecteerbare nieuwe combinaties van replicerbaar genetisch materiaal bevatten, verkregen door het gebruik van moderne biotechnologie.
 - j) Hoeveelheid of volume van het te verplaatsen veranderde levende organisme.
 - k) Reeds bestaand risicobeoordelingsverslag overeenkomstig bijlage 3.
 - l) Voorgestelde methoden voor de veilige behandeling, de veilige opslag, het veilige vervoer en het veilige gebruik, eventueel met inbegrip van verpakking, etikettering, documentatie, verwijdering en rampenplannen.
 - m) Status in de regelgeving van het veranderde levende organisme in de staat van uitvoer (bijvoorbeeld of het in de staat van uitvoer verboden is, of er andere beperkingen zijn, dan wel of het voor algemene introductie is goedgekeurd) en, als het veranderde levende organisme in de staat van uitvoer verboden is, de reden of redenen voor dit verbod.
 - n) Resultaat en doel van een eventuele kennisgeving door de uitvoerder aan andere staten ten aanzien van het te verplaatsen veranderde levende organisme.
 - o) Een verklaring dat bovengenoemde informatie feitelijk juist is.
-

*Bijlage 2***Informatie die krachtens artikel 11 vereist is voor veranderde levende organismen die bedoeld zijn om rechtstreeks als voedingsmiddel of diervoeding of voor be- of verwerking te worden gebruikt**

- a) Naam en bereikbaarheid van de aanvrager van een besluit voor binnenlands gebruik.
- b) Naam en bereikbaarheid van de instantie die verantwoordelijk is voor het besluit.
- c) Naam en identiteit van het veranderde levende organisme.
- d) Beschrijving van de genetische verandering, de gebruikte techniek en de daaruit resulterende kenmerken van het veranderde levende organisme.
- e) Een unieke identificatie van het veranderde levende organisme.
- f) Taxonomische status, gangbare naam, punt van verzameling of verwerving en kenmerken van het recipiënte organisme of de ouderorganismen op het gebied van de bioveiligheid.
- g) Centra van oorsprong en centra van genetische diversiteit, indien bekend, van het recipiënte organisme en/of de ouderorganismen en een beschrijving van de habitats waar de organismen kunnen overleven of zich kunnen vermenigvuldigen.
- h) Taxonomische status, gangbare naam, punt van verzameling of verwerving en kenmerken van het (de) donororganisme(n) op het gebied van de bioveiligheid.
- i) Goedgekeurde toepassingen van het veranderde levende organisme.
- j) Risicobeoordelingsverslag overeenkomstig bijlage 3.
- k) Voorgestelde methoden voor de veilige behandeling, de veilige opslag, het veilige vervoer en het veilige gebruik, eventueel met inbegrip van verpakking, etikettering, documentatie, verwijdering en rampenplannen.

*Bijlage 3***Risicobeoordeling krachtens artikel 15****Doelstelling**

1. De doelstelling van risicobeoordeling krachtens dit protocol is de mogelijke nadelige gevolgen van veranderde levende organismen voor het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit in het vermoedelijke potentiële ontvangende milieu te bepalen en te beoordelen, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens.

Gebruik van risicobeoordeling

2. Risicobeoordeling wordt onder andere door de bevoegde instanties gebruikt om met kennis van zaken een besluit over veranderde levende organismen te kunnen nemen.

Algemene beginselen

3. Risicobeoordeling moet op een wetenschappelijk verantwoorde en transparante manier worden uitgevoerd en daarbij kan rekening worden gehouden met deskundige adviezen van relevante internationale organisaties en door hen ontwikkelde richtsnoeren.
4. Het ontbreken van wetenschappelijke kennis of wetenschappelijke consensus mag niet noodzakelijkerwijs worden uitgelegd als een aanwijzing voor een bepaald risiconiveau, het ontbreken van risico's of een aanvaardbaar risico.
5. Risico's die verbonden zijn aan veranderde levende organismen of producten daarvan, te weten be- of verwerkte materialen die van een veranderd levend organisme afkomstig zijn en die detecteerbare nieuwe combinaties van replicerbaar genetisch materiaal bevatten, verkregen door het gebruik van moderne biotechnologie, dienen te worden onderzocht in het kader van de risico's die verbonden zijn aan de onveranderde recipiënte of ouderorganismen in het vermoedelijke potentiële ontvangende milieu.

6. Risicobeoordeling dient per geval te worden uitgevoerd. De aard en de mate van detail van de vereiste informatie kunnen afhankelijk van het betrokken veranderde levende organisme, het beoogde gebruik daarvan en het vermoedelijke potentiële ontvangende milieu van geval tot geval verschillen.

Methodologie

7. De uitvoering van de risicobeoordeling kan enerzijds leiden tot een behoefte aan nadere informatie over specifieke aspecten, die tijdens het beoordelingsproces naar voren kan komen en kan worden geformuleerd, terwijl anderzijds informatie over andere onderwerpen in sommige gevallen niet relevant kan zijn.
8. Om de doelstelling te verwezenlijken omvat risicobeoordeling indien van toepassing de volgende stappen:
- a) de bepaling van eventuele nieuwe genotypische en fenotypische kenmerken die verbonden zijn aan het veranderde levende organisme en nadelige gevolgen kunnen hebben voor de biologische diversiteit in het vermoedelijke potentiële ontvangende milieu, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens;
 - b) een beoordeling van de kans dat deze nadelige gevolgen zich voordoen, rekening houdend met de mate en de aard van de blootstelling van het vermoedelijke potentiële ontvangende milieu aan het veranderde levende organisme;
 - c) een beoordeling van de consequenties van deze nadelige gevolgen, mochten zij zich voordoen;
 - d) een raming van het algehele risico dat aan het veranderde levende organisme verbonden is, gebaseerd op de beoordeling van de kans dat de gespecificeerde nadelige gevolgen zich voordoen en de consequenties daarvan;
 - e) een aanbeveling ten aanzien van de vraag of de risico's al dan niet aanvaardbaar of beheersbaar zijn, eventueel met inbegrip van de formulering van strategieën voor het beheer van deze risico's; en
 - f) wanneer er onzekerheid bestaat over de hoogte van het risico, is het mogelijk nadere informatie te vragen over de specifieke onderwerpen die zorgen baren, passende strategieën voor risicobeheer uit te voeren en/of monitoring van het veranderde levende organisme in het ontvangende milieu toe te passen.

Aandachtspunten

9. Afhankelijk van het geval wordt bij risicobeoordeling rekening gehouden met de relevante wetenschappelijke en technische details over de volgende onderwerpen:
- a) het recipiënte organisme of de ouderorganismen. De biologische kenmerken van het recipiënte organisme of de ouderorganismen, met inbegrip van informatie over de taxonomische status, de gangbare naam, de oorsprong, centra van oorsprong en centra van genetische diversiteit, indien bekend, en een beschrijving van de habitats waar de organismen kunnen overleven of zich kunnen vermenigvuldigen;
 - b) het donororganisme of de donororganismen. Taxonomische status, gangbare naam, oorsprong en de relevante biologische kenmerken van de donororganismen;
 - c) vector. Kenmerken van de vector, met inbegrip van zijn eventuele identiteit, zijn bron of oorsprong en het verspreidingsgebied van zijn gastheren;
 - d) insert of inserts en/of kenmerken van de verandering. De genetische kenmerken van het ingevoegde nucleïnezuur en de functie die het specificeert en/of de kenmerken van de geïntroduceerde verandering;
 - e) veranderd levend organisme. Identiteit van het veranderde levende organisme en de verschillen tussen de biologische kenmerken van het veranderde levende organisme en die van het recipiënte organisme of de ouderorganismen;
 - f) detectie en identificatie van het veranderde levende organisme. Voorgestelde methoden voor detectie en identificatie en hun specificiteit, gevoeligheid en betrouwbaarheid;
 - g) informatie over het beoogde gebruik. Informatie over het beoogde gebruik van het veranderde levende organisme, met inbegrip van nieuwe of veranderde toepassingen in vergelijking met het recipiënte organisme of de ouderorganismen; en
 - h) ontvangend milieu. Informatie over de locatie en de geografische, klimatologische en ecologische kenmerken, met inbegrip van relevante informatie over de biologische diversiteit en centra van oorsprong van het vermoedelijke potentiële ontvangende milieu.
-

**VERKLARING VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAP OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 34, LID 3,
VAN HET VERDRAG INZAKE BIOLOGISCHE DIVERSITEIT**

„De Europese Gemeenschap verklaart dat zij overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en met name artikel 175 bevoegd is om internationale overeenkomsten te sluiten en de daaruit voortvloeiende verbintenissen ten uitvoer te leggen die bijdragen tot de volgende doelstellingen:

- het behoud, de bescherming en de verbetering van de kwaliteit van het milieu;
- de bescherming van de gezondheid van de mens;
- een behoedzaam en rationeel gebruik van natuurlijke hulpbronnen;
- de bevordering van maatregelen op internationaal vlak om het hoofd te bieden aan regionale of mondiale milieuproblemen.

Voorts verklaart de Europese Gemeenschap dat zij met betrekking tot alle aspecten van dit protocol reeds wettelijke instrumenten heeft vastgesteld die bindend zijn voor haar lidstaten.”

Voorstel voor een verordening van de Raad houdende wijziging van Verordening (EEG) nr. 2081/92 inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen

(2002/C 181 E/11)

COM(2002) 139 def. — 2002/0066(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 15 maart 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 37,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In Bijlage 1 bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap ⁽¹⁾ staan de producten vermeld die vallen onder de bepalingen van Titel II van het Verdrag.
- (2) Verordening (EEG) nr. 2081/92 van de Raad ⁽²⁾ is niet van toepassing op producten uit de wijnbouwsector en ook niet op gedistilleerde dranken; om er evenwel voor te zorgen dat voortaan toch beschermde benamingen voor wijn zijn kunnen worden geregistreerd, lijkt het dienstig de in artikel 1 vastgestelde werkingssfeer tot wijn zijn uit te breiden.
- (3) In bijlage I bij Verordening (EEG) nr. 2081/92, waarin de voor registratie in aanmerking komende levensmiddelen staan vermeld, worden onder andere natuurlijk mineraalwater en bronwater genoemd. Tijdens het onderzoek van registratieaanvragen zijn verschillende problemen geconstateerd. Het ging hierbij om identieke benamingen voor verschillende soorten water, fantasienamen die niet onder de bepalingen van bovengenoemde verordening vallen, en namen die moeilijk op grond van de betrokken verordening kunnen worden geregistreerd, vooral gelet op artikel 13. Deze problemen hebben bij de tenuitvoerlegging van de verordening in de praktijk tot vele conflicten geleid.
- (4) Mineraalwater en bronwater vallen al onder Richtlijn 80/777/EEG van de Raad van 15 juli 1980 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake de exploitatie en het in de handel brengen van natuurlijk mineraalwater ⁽³⁾. Deze richtlijn heeft weliswaar niet volledig hetzelfde oogmerk als Verordening (EEG) nr. 2081/92, maar voorziet wel in toereikende regelingen op communautair niveau voor mineraalwater en bronwater; het is bijgevolg niet dienstig benamingen van mineraalwater of bronwater te registreren. Bijgevolg moeten
 - (5) Het is dienstig een passende regeling te treffen, met name om het bedrijfsvermogen van de producenten van de lidstaten te beschermen, voor geheel of gedeeltelijk identieke geografische benamingen die, hetzij voldoen aan de voorwaarden voor registratie, hetzij niet voldoen aan deze voorwaarden maar wel aan bepaalde andere, nauwkeurig omschreven voorwaarden om te worden gebruikt.
 - (6) Het is dienstig in artikel 10 de verwijzing naar norm EN 45011 aan te passen met het oog op eventuele latere wijzigingen.
 - (7) Voor gevallen waarin een groepering of een natuurlijke of rechtspersoon, om naar behoren gemotiveerde redenen, de registratie van een geografische aanduiding of een oorsprongsbenaming wenst in te trekken, is het dienstig te voorzien in de mogelijkheid om de benaming uit het register te schrappen.
 - (8) De Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (Overeenkomst inzake de TRIPs, 1994, opgenomen in bijlage 1C bij de Overeenkomst tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie) bevat gedetailleerde bepalingen inzake het bestaan, de verwerving, de reikwijdte, de instandhouding en de handhaving van rechten uit hoofde van de intellectuele eigendom.
 - (9) Bij artikel 12 van Verordening (EEG) nr. 2081/92 is voorzien in de mogelijkheid tot bescherming van benamingen van derde landen op grond van wederkerigheid en voor zover aan de in dat artikel bepaalde gelijkwaardigheidsvoorwaarden is voldaan. De bepalingen van dit artikel moeten worden gepreciseerd opdat de communautaire registratieprocedure kan worden gebruikt door de landen die aan deze voorwaarden voldoen.

⁽¹⁾ PB C 340 van 10.11.1997, blz. 303.

⁽²⁾ PB L 208 van 24.7.1992, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2796/2000 van de Commissie (PB L 324 van 21.12.2000, blz. 26).

⁽³⁾ PB L 229 van 30.8.1980, blz. 1. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 96/70/EG (PB L 299 van 23.11.1996, blz. 26).

⁽⁴⁾ PB L 148 van 21.6.1996, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2703/2000 (PB L 311 van 12.12.2000, blz. 25).

- (10) Artikel 7 van Verordening (EEG) nr. 2081/92 voorziet in een bezwaarprocedure. Om te voldoen aan de verplichting die met name voortvloeit uit artikel 22 van de TRIPs-overeenkomst dienen deze bepalingen zo te worden gepreciseerd dat deze regeling ook geldt voor onderdanen van leden van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), en dat deze bepalingen daadwerkelijk onverminderd de bepalingen van internationale overeenkomsten worden toegepast, zoals bepaald in artikel 12 van de verordening. Indien zij rechtmatig belanghebbende zijn en als wordt voldaan aan de in artikel 7, lid 4, van de verordening vastgestelde voorwaarden, hebben voortaan ook onderdanen van leden van de WTO het recht bezwaar aan te tekenen. Dat aan deze voorwaarden is voldaan, moet worden aangetoond voor het grondgebied van de Gemeenschap, zijnde het gebied waarvoor de verleende bescherming geldt.
- (11) Artikel 24, lid 5, van de Overeenkomst inzake de TRIPs betreft niet alleen geregistreerde of voor registratie ingediende merken, maar ook merken waarop door gebruik rechten zijn verworven, de referentiedatum in dat verband en met name de datum waarop de geografische aanduiding wordt beschermd in haar land van oorsprong. Het is dan ook dienstig artikel 14, lid 2, van Verordening (EEG) nr. 2081/92 te wijzigen: als de in dat lid bedoelde referentiedatum geldt, naargelang de benaming onder artikel 17, dan wel onder artikel 5 van de verordening valt, voortaan de datum waarop de geografische aanduiding of oorsprongsbenaming wordt beschermd, respectievelijk de datum waarop de registratieaanvraag is ingediend; bovendien geldt als de in artikel 14, lid 1, bedoelde referentiedatum voortaan de datum waarop de registratieaanvraag is ingediend, in plaats van de datum van de eerste bekendmaking.
- (12) Aangezien de maatregelen die nodig zijn voor de uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2081/92, maatregelen van algemene strekking zijn in de zin van artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁽¹⁾, moeten deze maatregelen worden vastgesteld volgens de regelgevingsprocedure van artikel 5 van genoemd besluit.
- (13) De vereenvoudigde procedure van artikel 17 van Verordening (EEG) nr. 2081/92, die indertijd is vastgesteld om bestaande benamingen die in de lidstaten al wettelijk beschermd of door het gebruik algemeen gangbaar geworden waren, op communautair niveau te registreren, voorziet niet in een bezwaarrecht. Om redenen van rechtszekerheid en transparantie is het dienstig deze bepaling nu te schrappen. Bovendien moet, met het oog op de coherentie, de in artikel 13, lid 2, vastgestelde overgangperiode van vijf jaar voor geregistreerde benamingen worden ingetrokken, onverminderd aflopende toepassing ervan voor op grond van artikel 17 geregistreerde benamingen.
- (14) Op grond van het bovenstaande moet Verordening (EEG) nr. 2081/92 worden gewijzigd,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Verordening (EEG) nr. 2081/92 wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 1, lid 1, wordt vervangen door:

„1. In deze verordening worden de voorschriften vastgesteld voor de bescherming van de oorsprongsbenamingen en de geografische aanduidingen van de voor menselijke voeding bestemde landbouwproducten die vermeld staan in bijlage I bij het Verdrag en van de levensmiddelen die vermeld staan in bijlage I bij deze verordening, alsmede van de landbouwproducten die vermeld staan in bijlage II bij deze verordening.

Deze verordening is echter niet van toepassing op producten van de wijnbouwsector, met uitzondering van wijn-azijn, noch op gedistilleerde dranken. Dit lid geldt onverminderd Verordening (EG) nr. 1493/1999 houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt.

Met ingang van de inwerkingtreding van deze verordening valt mineraalwater niet meer binnen de werkingssfeer van Verordening (EEG) nr. 2081/92. Bijgevolg worden de reeds geregistreerde benamingen van mineraalwater na een overgangperiode van 5 jaar te rekenen vanaf de datum van inwerkingtreding van deze verordening geschrapt uit het in artikel 6, lid 3, van Verordening (EEG) nr. 2081/92 bedoelde register.

De bijlagen I en II bij deze verordening kunnen volgens de procedure van artikel 15 worden gewijzigd.”

2. In artikel 5, lid 5, wordt de laatste alinea geschrapt.
3. Na artikel 5 wordt het volgende artikel 5 bis toegevoegd:

„Artikel 5 bis

Indien de aanvraag betrekking heeft op een benaming die ook een geografisch gebied in een andere lidstaat of in een volgens de procedure van artikel 12, lid 3, erkend derde land aanduidt, wordt het betrokken land geraadpleegd voordat er een besluit wordt genomen.

Homonieme benamingen die aan de voorwaarden van deze verordening voldoen, kunnen worden geregistreerd, mits naar behoren rekening wordt gehouden met het plaatselijk en traditioneel gebruik en het concrete risico van verwarring.

Dergelijke benamingen mogen slechts worden gebruikt indien het land van oorsprong duidelijk en goed leesbaar op het etiket wordt vermeld.”

4. In artikel 10, lid 3, wordt de laatste alinea vervangen door:

„Particuliere organisaties moeten, om in het kader van deze verordening door de lidstaten te worden erkend, voldoen aan de voorwaarden die zijn vastgesteld in de meeste recente versie van norm EN 45011.”

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

5. Aan artikel 11, lid 4, wordt het volgende toegevoegd:

„Deze maatregelen worden bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.”

6. Na artikel 11 wordt het volgende artikel 11 bis toegevoegd:

„Artikel 11 bis

De Commissie kan de registratie van een benaming nietig verklaren indien het land dat de oorspronkelijke registratieaanvraag had ingediend hiertoe een naar behoren gemotiveerd verzoek van de betrokken groepering indient.

De nietigverklaring wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.”

7. In artikel 12, lid 1, wordt het tweede streepje vervangen door:

„— in het derde land controleregelingen en bezwaarprocedures bestaan die gelijkwaardig zijn aan de in deze verordening vastgestelde;”.

8. Aan artikel 12 wordt het volgende lid 3 toegevoegd:

„3. De Commissie kan, volgens de procedure van artikel 15, op verzoek van een derde land constateren dat dit land voldoet aan de in lid 1 van dit artikel bedoelde gelijkwaardigheidsvoorwaarden, omdat zijn interne wetgeving de vereiste garanties biedt. Wanneer het besluit van de Commissie positief is, is de procedure van artikel 12 bis van toepassing.”

9. Na artikel 12 worden de volgende artikelen 12 bis tot en met 12 quinquies ingevoegd:

„Artikel 12 bis

1. Wanneer, in het in artikel 12, lid 3, bedoelde geval, een groepering of een natuurlijke persoon of een rechtspersoon als bedoeld in artikel 5, leden 1 en 2, van een derde land overeenkomstig deze verordening een benaming wenst te laten registreren, richt deze een registratieaanvraag aan de autoriteiten van het land waarin het geografische gebied ligt. Bij de aanvraag moet voor elke benaming een productdossier als bedoeld in artikel 4 worden gevoegd.

2. Indien het betrokken derde land van oordeel is dat aan de bij deze verordening bepaalde voorwaarden is voldaan, zendt het de registratieaanvraag door naar de Commissie, vergezeld van:

- a) een beschrijving van het juridisch kader en het gebruik op grond waarvan de oorsprongsbenaming of de geografische aanduiding in het land is erkend,
- b) een verklaring dat op zijn grondgebied aan de in artikel 10 bedoelde bepalingen is voldaan, en
- c) de andere documenten waarop zijn oordeel gebaseerd is.

3. De aanvraag en alle andere documenten die bij de Commissie worden ingediend moeten zijn opgesteld in een officiële taal van de Gemeenschap of vergezeld gaan van een vertaling in een officiële taal van de Gemeenschap.

Artikel 12 ter

1. De Commissie gaat binnen een periode van zes maanden na of de door een derde land ingediende registratieaanvraag alle vereiste gegevens bevat. De Commissie stelt het betrokken land op de hoogte van haar bevindingen.

Indien de Commissie

- a) tot de conclusie is gekomen dat de benaming voldoet aan de voorwaarden om te worden beschermd, maakt zij de in artikel 6, lid 2, bedoelde gegevens bekend. Vóór deze bekendmaking kan de Commissie het in artikel 15 bedoelde comité om advies vragen;
- b) tot de conclusie is gekomen dat de benaming niet voldoet aan de voorwaarden om te worden erkend, besluit zij, na overleg met de staat die de aanvraag heeft ingediend, volgens de procedure van artikel 15 om niet over te gaan tot de onder a) bedoelde bekendmaking.

2. Binnen zes maanden na de datum van de in lid 1, onder a), bedoelde bekendmaking kunnen alle personen die een wettig belang bij de benaming hebben, onder de volgende voorwaarden bezwaar aantekenen tegen de overeenkomstig lid 1, onder a) bekendgemaakte aanvraag: Wanneer een lidstaat van de Europese Unie, respectievelijk een WTO-lid bezwaar aantekent, geldt het bepaalde in artikel 7, leden 1, 2 en 3, respectievelijk in artikel 12 quinquies. Wanneer een onderdaan van een land dat aan de gelijkwaardigheidseisen van artikel 12, lid 3, voldoet, bezwaar aantekent, moet het naar behoren gemotiveerde bezwaar worden ingediend bij het land waar hij woont of waar hij gevestigd is, dat dit bezwaar naar de Commissie doorstuurt.

Het bezwaarschrift en alle andere documenten die bij de Commissie worden ingediend, moeten zijn opgesteld in een officiële taal van de Gemeenschap of vergezeld gaan van een vertaling in een officiële taal van de Gemeenschap.

3. De Commissie onderzoekt de ontvankelijkheid van het bezwaar aan de hand van de in artikel 7, lid 4, bepaalde criteria. Of aan deze criteria is voldaan moet worden beoordeeld en aangetoond voor het grondgebied van de Gemeenschap. Wanneer een of meer bezwaarschriften ontvankelijk zijn, neemt de Commissie, na overleg met het land dat de aanvraag heeft ingediend, een besluit volgens de procedure van artikel 15, daarbij rekening houdend met de mate waarin benamingen van oudsher en te goeder trouw zijn gebruikt en met het concrete gevaar voor verarring op het grondgebied van de Gemeenschap. Indien wordt besloten tot registratie, wordt de benaming ingeschreven in het in artikel 6, lid 3, bedoelde register en wordt ze bekendgemaakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 6, lid 4.

4. Indien bij de Commissie geen bezwaren zijn ingediend, wordt de benaming of worden de benamingen ingeschreven in het in artikel 6, lid 3, bedoelde register en maakt de Commissie ze bekend overeenkomstig het bepaalde in artikel 4 van datzelfde artikel.

Artikel 12 quater

De betrokken groepering of de betrokken natuurlijke persoon of rechtspersoon, als bedoeld in artikel 5, leden 1 en 2, kan verzoeken om wijziging van een productdossier van een op grond van artikel 12 bis geregistreeerde benaming, met name om rekening te houden met de ontwikkeling van de wetenschappelijke en technische kennis of om de afbakening van het geografische gebied te wijzigen.

De in de artikelen 12 bis en 12 ter bedoelde procedure is van toepassing.

De Commissie kan echter, overeenkomstig de procedure van artikel 15, besluiten de in de artikelen 12 bis en 12 ter bedoelde procedure niet toe te passen, wanneer de wijziging slechts van gering belang is.

Artikel 12 quinquies

1. Binnen zes maanden na de datum van de in artikel 6, lid 2, bedoelde bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* van een door een lidstaat ingediende registratieaanvraag, kan iedere wettige betrokken natuurlijke of rechtspersoon die in een land dat lid is van de WTO of in een overeenkomstig artikel 12, lid 3, erkend derde land woont of gevestigd is, tegen de voorgenomen registratie bezwaar aantekenen door toezending van een naar behoren gemotiveerde verklaring aan het land waar hij woont of gevestigd is, welk land de betrokken, in een taal van de Gemeenschap opgestelde of vertaalde verklaring, bij de Commissie indient. De lidstaten zorgen ervoor dat alle onderdanen van een WTO-lid of van een volgens de procedure van artikel 12, lid 3, erkend land die kunnen aantonen een wettig economisch belang te hebben, kennis mogen nemen van de ingediende aanvraag.

2. De Commissie onderzoekt of de bezwaarschriften ontvankelijk zijn op basis van de in artikel 7, lid 4, vastgestelde criteria. Of aan deze criteria is voldaan moet worden beoordeeld en aangetoond met betrekking tot het grondgebied van de Gemeenschap.

3. Wanneer een bezwaar ontvankelijk is, neemt de Commissie, na overleg met het land dat bezwaar heeft aangetekend tegen de registratie, een besluit volgens de procedure van artikel 15, daarbij rekening houdend met de mate waarin benamingen van oudsher en te goeder trouw zijn gebruikt en met het concrete gevaar voor verwarring. Indien wordt besloten tot registratie, zorgt de Commissie voor publicatie overeenkomstig de procedure van artikel 6, lid 4."

10. Artikel 13 wordt als volgt gewijzigd:

a) Lid 2 wordt geschrapt.

b) Lid 4 wordt vervangen door:

„4. Wat betreft de benamingen waarvoor om registratie wordt verzocht uit hoofde van artikel 5 respectievelijk artikel 12 bis van deze verordening, kan in het kader van artikel 7, lid 5, onder b), respectievelijk artikel 12 ter, lid 3, en artikel 12 quinquies, lid 3, een overgangperiode van maximaal vijf jaar worden ingesteld, uitsluitend wanneer een bezwaar ontvankelijk is verklaard op grond van het feit dat bij de registratie van de voorgestelde naam schade zou worden toegebracht aan een geheel of gedeeltelijk homonieme benaming of aan bestaande producten die sinds ten minste vijf jaar vóór de in artikel 6, lid 2, bedoelde datum van bekendmaking legaal op de markt zijn.

Deze overgangperiode kan slechts worden ingesteld op voorwaarde dat de bedrijven de betrokken producten legaal in de handel hebben gebracht en de betrokken benamingen gedurende ten minste vijf jaar vóór de in artikel 6, lid 2, bedoelde datum van bekendmaking zonder onderbreking hebben gebruikt."

c) Het volgende lid 5 wordt toegevoegd:

„5. De Commissie kan volgens de procedure van artikel 15 besluiten een geregistreeerde benaming te laten voortbestaan naast een benaming die een plaats in een lidstaat van de Europese Unie of van een volgens de procedure van artikel 12, lid 3, erkend derde land aanduidt, wanneer deze benaming identiek is aan de geregistreeerde benaming, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- de identieke benaming is reeds 25 jaar vóór de inwerkingtreding van deze verordening wettig volgens constante en bonafide gewoonten gebruikt op het grondgebied van de Gemeenschap, en
- aangetoond is dat met dit gebruik nooit is beoogd van de reputatie van de geregistreeerde benaming te profiteren en dat het publiek ten aanzien van de werkelijke oorsprong van het product niet is of kan worden misleid, en
- het probleem in verband met de identieke benamingen is vóór de registratie van de benaming aan de orde gesteld.

De geregistreeerde benaming en de betrokken identieke benaming mogen niet langer dan 15 jaar naast elkaar blijven bestaan.

De betrokken geografische benaming mag slechts worden gebruikt indien het land van oorsprong duidelijk en goed leesbaar op het etiket wordt vermeld."

11. Artikel 14 wordt als volgt gewijzigd:

a) Lid 1 wordt vervangen door:

„1. Wanneer een oorsprongsbenaming of een geografische aanduiding overeenkomstig de bepalingen van deze verordening is geregistreerd, wordt een aanvraag tot registratie van een merk in situaties als bedoeld in artikel 13 en betrekking hebbende op dezelfde productklasse, afgewezen, als de aanvraag tot registratie van het merk wordt ingediend na de datum waarop de aanvraag tot registratie van de oorsprongsbenaming of geografische aanduiding bij de Commissie is ingediend.

Merken die in strijd met de bepalingen van de eerste alinea zijn geregistreerd, vervallen.”

b) Lid 2 wordt vervangen door:

„2. Met inachtneming van het Gemeenschapsrecht mag een merk dat vóór de datum waarop de benaming in het land van oorsprong is beschermd, of vóór de datum waarop de registratie van een oorsprongsbenaming of geografische aanduiding bij de Commissie is aangevraagd, te goeder trouw is gedeponeerd of ingeschreven, of waarop, overeenkomstig de betrokken wetgeving, door gebruik te goeder trouw op het grondgebied van de Gemeenschap rechten zijn verworven, in situaties als bedoeld in artikel 13 verder worden gebruikt niettegenstaande de registratie van een oorsprongsbenaming of geografische aanduiding, mits het merk geen aanleiding geeft tot nietig- of vervallenverklaring op grond van respectievelijk Richtlijn 89/104/EEG van de Raad van 21 december 1988 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten ⁽¹⁾, en/of Verordening (EG) nr. 40/94 van de Raad

van 20 december 1993 inzake het Gemeenschapsmerk ⁽²⁾.

⁽¹⁾ PB L 40 van 11.2.1989, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 11 van 14.1.1994, blz. 1.”

12. Artikel 15 wordt vervangen door:

„Artikel 15

1. De Commissie wordt bijgestaan door het comité voor oorsprongsbenamingen en geografische aanduidingen, bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. In de gevallen waarin de regelgevingsprocedure van artikel 5 van Besluit 1999/468/EG naar dit lid verwijst, is deze procedure van toepassing met inachtneming van artikel 7, lid 3, van dat besluit.

3. De in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn wordt vastgesteld op drie maanden.

4. Het Comité kan elk ander vraagstuk onderzoeken dat door zijn voorzitter, hetzij op diens initiatief, hetzij op verzoek van de vertegenwoordiger van een lidstaat, aan de orde wordt gesteld.”

13. Artikel 17 wordt geschrapt.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de zevende dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Voorstel voor een beschikking van de Raad waarbij het Verenigd Koninkrijk wordt gemachtigd om in overeenstemming met artikel 8, lid 4 van Richtlijn 92/81/EEG een gedifferentieerd accijnsrecht toe te passen op brandstof die biodiesel bevat

(2002/C 181 E/12)

COM(2002) 144 def.

(Door de Commissie ingediend op 18 maart 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op Richtlijn 92/81/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 betreffende de onderlinge aanpassing van de accijnstarieven voor minerale oliën ⁽¹⁾, inzonderheid op artikel 8, lid 4,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het Verenigd Koninkrijk heeft een verzoek ingediend om een gedifferentieerd accijnstarief te mogen toepassen op als motorbrandstof gebruikte biodiesel hetzij in de vorm van zuivere brandstof hetzij gemengd in dieselbrandstof met een maximaal volumegehalte van 5 procent overeenkomstig EN590.
- (2) De andere lidstaten zijn in kennis gesteld van dit verzoek.
- (3) De ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen en biobrandstoffen wordt al sinds 1985 in de Gemeenschap aangemoedigd. Tenslotte heeft de Commissie op 7 november 2001 ⁽²⁾ een actieplan en twee richtlijnvoorstellen goedgekeurd om het gebruik van alternatieve brandstoffen voor vervoer aan te moedigen. Begonnen wordt met de regulerende en fiscale maatregelen ter bevordering van biobrandstoffen.
- (4) De door de Britse autoriteiten gevraagde afwijking sluit derhalve aan op het beleid van de Gemeenschap om de sector biobrandstof te ontwikkelen met het oog op de milieubescherming en een continue energievoorziening.
- (5) Het tarief voor biodiesel zou 20 pence per liter lager worden vastgesteld dan het tarief voor ultralaagzwavelige diesel (ULSD). Dit komt neer op een accijnsrecht van 25,82 pence (41,4 eurocent) per liter biodiesel tegen de huidige koers. De door het Verenigd Koninkrijk voorgestelde verlaging van het accijnsrecht staat bovendien in verhouding tot het percentage biobrandstof in het eindproduct.

- (6) De accijnsrechten zijn hoger dan de minimumtarieven die van toepassing zijn in de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 92/82/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 betreffende de onderlinge aanpassing van de accijnstarieven voor minerale oliën: ⁽³⁾:

Communautair minimum (per 1 000 l)	ULSD	Zuivere biodiesel
245 euro	734,3 euro (*)	413,8 euro
	458,2 GBP	258,2 GBP

(*) De gemiddelde wisselkoers in december 2001 was 0,624 GBP voor één euro.

- (7) De gevraagde verlaging zou betrekking hebben op biodiesel, een uit biomassa gewonnen brandstof, in de zin van artikel 2, onder b) van Richtlijn 2001/77/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 september 2001 betreffende de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen op de interne elektriciteitsmarkt ⁽⁴⁾ of vervaardigd uit afgewerkte frituurolie voor gebruik als motorbrandstof.
- (8) Het gedifferentieerd tarief zou van toepassing worden op zuivere biodiesel op het tijdstip van productie of invoer. De biodiesel kan vervolgens worden gebruikt als zuivere brandstof of worden gemengd in dieselbrandstof. Bij ingevoerde mengsels zou het recht proportioneel worden berekend aan de hand van de toepasselijke rechten voor de samenstellende delen.
- (9) De productiekosten van biodiesel liggen hoger dan die van conventionele diesel en de verkoopprijs zou derhalve niet concurrerend zijn zonder de tariefverlaging. De verlaging van het tarief heeft tot doel de aanvullende productiekosten te compenseren. Biodiesel kan op deze manier aan de pomp tegen dezelfde prijs als conventionele diesel worden verkocht.
- (10) De regering van het Verenigd Koninkrijk zou de productiekosten van biodiesel jaarlijks moeten onderzoeken en er zo op toezien dat geen overcompensatie plaatsvindt.

⁽¹⁾ PB L 316 van 31.10.1992, blz. 12. Deze richtlijn werd laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 94/74/EG (PB L 365 van 31.12.1994, blz. 46).

⁽²⁾ COM(2001) 547 def. van 7.11.2001.

⁽³⁾ Richtlijn bekendgemaakt in PB M 316 van 31.10.1992, blz. 19, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 94/74/EG.

⁽⁴⁾ PB L 283 van 27.10.2001, blz. 33.

(11) De machtiging zou gelden voor een periode van vijf jaar.

(12) De Commissie zal de verlagingen en vrijstellingen regelmatig aan een onderzoek onderwerpen om erop toe te zien dat zij de concurrentie niet vervalsen of de werking van de interne markt verstoren en niet onverenigbaar zijn met het beleid van de Gemeenschap inzake milieubescherming, energie en vervoer,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

1. Het Verenigd Koninkrijk wordt gemachtigd een gedifferentieerd accijnsrecht toe te passen op motorbrandstof die biodiesel bevat en op als zuivere motorbrandstof gebruikte biodiesel.

Biodiesel is een uit biomassa gewonnen brandstof, in de zin van artikel 2, onder b) van Richtlijn 2001/77/EG of vervaardigd uit afgewerkte frituurolie voor gebruik als motorbrandstof.

2. De verlaging van het accijnsrecht bedraagt niet meer dan het bedrag aan accijnsrechten dat verschuldigd is voor het

volume biodiesel in de onder lid 1 bedoelde producten die in aanmerking komen voor de verlaging.

3. De rechten die van toepassing zijn op de in lid 1 vermelde producten moeten voldoen aan de voorwaarden van Richtlijn 92/82/EEG, inzonderheid het in artikel 5 vermelde minimumtarief.

Artikel 2

De verlaging van het accijnsrecht wordt uitgaande van een jaarlijks onderzoek van het Verenigd Koninkrijk aangepast om overcompensatie te voorkomen in verband met de extra kosten voor de productie van biobrandstoffen.

Artikel 3

Deze beschikking verstrijkt op 31 maart 2007.

Artikel 4

Deze beschikking is gericht tot het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland.

Voorstel voor een verordening van de Raad tot instelling van het definitief antidumpingrecht op de invoer van ammoniumnitraat van oorsprong uit Rusland

(2002/C 181 E/13)

COM(2002) 148 def.

(Door de Commissie ingediend op 18 maart 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op Verordening (EG) nr. 384/96 van de Raad van 22 december 1995 betreffende beschermende maatregelen tegen invoer met dumping uit landen die geen lid zijn van de Europese Gemeenschap⁽¹⁾, inzonderheid op artikel 11, lid 2, en artikel 11, lid 3,

Gelet op het voorstel dat door de Commissie na overleg met het Raadgevend Comité werd ingediend,

Overwegende hetgeen volgt:

A. PROCEDURE

1. Vorige onderzoeken

- (1) In mei 1994 aanvaardde de Commissie na een regionale antidumpingprocedure met betrekking tot invoer in het Verenigd Koninkrijk bij Besluit 94/293/EG⁽²⁾ verbintenissen in verband met de invoer van ammoniumnitraat van oorsprong uit Litouwen en Rusland. De door de Russische autoriteiten aangeboden en door de Commissie aanvaarde verbintenis werd evenwel reeds binnen het eerste jaar niet meer nagekomen.
- (2) In juni 1994 werd een zich over de gehele Gemeenschap uitstrekkend antidumpingonderzoek met betrekking tot de invoer van ammoniumnitraat van oorsprong uit Litouwen en Rusland ingeleid na een klacht van de European Fertiliser Manufacturers Association (EFMA). De procedure werd beëindigd voor de invoer uit Litouwen⁽³⁾; in augustus 1995 stelde de Raad bij Verordening (EG) nr. 2022/95⁽⁴⁾ een definitief antidumpingrecht in op de invoer van ammoniumnitraat uit Rusland. Op de invoer uit Rusland was een variabel recht van toepassing gelijk aan het verschil tussen 102,9 ECU per netto ton product (de „minimuminvoerprijs” of „MIP”) en de nettoprijs, cif-grens Gemeenschap, vóór inklaring, in alle gevallen waarin laatstgenoemde prijs lager was.
- (3) Nadat bij een volgend onderzoek werd vastgesteld dat de importeur het recht voor zijn rekening nam, werden de

maatregelen in maart 1998 bij Verordening (EG) nr. 663/98 van de Raad⁽⁵⁾ gewijzigd en werd een specifiek recht van 26,3 ECU per ton vastgesteld.

2. Onderzoeken in verband met andere landen

- (4) In oktober 1999 werd een antidumpingonderzoek ingeleid met betrekking tot de invoer in de Gemeenschap van ammoniumnitraat uit Litouwen, Polen en Oekraïne⁽⁶⁾. Uit dit onderzoek bleek dat uit Polen en Oekraïne ammoniumnitraat met dumping werd ingevoerd en dat de bedrijfstak van de Gemeenschap hierdoor aanmerkelijke schade werd berokkend; uit Litouwen bleek evenwel niet met dumping te worden ingevoerd. Bijgevolg werden bij Verordening (EG) nr. 132/2001⁽⁷⁾ van de Raad definitieve antidumpingmaatregelen ingesteld op de invoer van ammoniumnitraat uit Polen en Oekraïne en werd de procedure met betrekking tot de invoer uit Litouwen beëindigd. Er werden rechten ingesteld in de vorm van een specifiek recht per ton om de doeltreffendheid van de maatregelen te waarborgen en prijsmanipulatie te ontmoedigen.

3. Onderhavig onderzoek

3.1. Verzoek om een nieuw onderzoek

- (5) Nadat op 24 februari 2000 het bericht werd gepubliceerd dat de antidumpingmaatregelen die van toepassing waren op de invoer van ammoniumnitraat uit Rusland op het punt stonden te vervallen⁽⁸⁾, ontving de Commissie enerzijds een verzoek om een nieuw onderzoek naar aanleiding van dit vervallen van de maatregelen en anderzijds een verzoek om een tussentijds nieuw onderzoek respectievelijk ingevolge artikel 11, lid 2, en artikel 11, lid 3, van Verordening (EG) nr. 384/96 van de Raad van 22 december 1995⁽⁹⁾ („de basisverordening”). Deze verzoeken werden ingediend door de European Fertiliser Manufacturers Association (EFMA) namens producenten die het grootste gedeelte van de productie van ammoniumnitraat van de Gemeenschap voor hun rekening nemen („de producenten van de Gemeenschap die het verzoek indienen”). In het verzoek om een nieuw onderzoek naar aanleiding van het vervallen van de maatregelen werd aangevoerd dat de schadelijke dumping bij invoer uit Rusland zich waarschijnlijk zou voortzetten of herhalen indien de maatregelen vervielen. Het verzoek om een tussentijds nieuw onderzoek was gebaseerd op het feit dat de geldende maatregelen niet toereikend waren om de schadelijke gevolgen van de dumping op te heffen.

⁽¹⁾ PB L 56 van 6.3.1996, blz. 1. Laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2238/2000 (PB L 257 van 11.10.2000, blz. 2).

⁽²⁾ PB L 129 van 21.5.1994, blz. 24.

⁽³⁾ Besluit 95/344/EG van de Commissie (PB L 198 van 23.8.1995, blz. 27).

⁽⁴⁾ PB L 198 van 23.8.1995, blz. 1.

⁽⁵⁾ PB L 93 van 26.3.1998, blz. 1.

⁽⁶⁾ PB C 311 van 29.10.1999, blz. 3.

⁽⁷⁾ PB L 23 van 25.1.2001, blz. 1.

⁽⁸⁾ PB C 52 van 24.2.2000, blz. 3.

⁽⁹⁾ PB L 56 van 6.3.1996, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2238/2000 (PB L 257 van 11.10.2000, blz. 2).

3.2. Bericht van inleiding

- (6) Na overleg met het Raadgevend Comité besloot de Commissie dat er voldoende bewijzen waren en opende zij een nieuw onderzoek ingevolge artikel 11, lid 2, en artikel 11, lid 3, van de basisverordening, hetgeen zij met een bericht in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* bekendmaakte ⁽¹⁾.

3.3. Onderzoektijdvak

- (7) Het onderzoektijdvak („OT”) dat voor het onderzoek naar de voortzetting, dan wel herhaling van de dumping en schade in aanmerking werd genomen, besloeg de periode van 1 juli 1999 tot 30 juni 2000. Het onderzoek naar de ontwikkelingen die relevant waren voor de vaststelling of de schade zich al dan niet zou voortzetten en/of herhalen had betrekking op de periode van 1 januari 1996 tot het einde van het OT („onderzochte periode”).

3.4. Bij het onderzoek betrokken partijen

- (8) De Commissie bracht de volgende partijen officieel op de hoogte van de inleiding van het nieuwe onderzoek: de producenten van de Gemeenschap die het verzoek hadden ingediend, de Russische exporteurs/producenten, de importeurs, de verwerkende bedrijven en hun verenigingen waarvan de betrokkenheid bekend was alsmede de vertegenwoordigers van het betrokken exporterende land. Zij zond de volgende partijen vragenlijsten: de exporteurs/producenten, de producenten van de Gemeenschap, de importeurs, de verwerkende bedrijven en hun verenigingen waarvan de betrokkenheid bekend was alsmede alle partijen die zich binnen de in het bericht van inleiding vastgestelde termijn bekendmaakten.
- (9) Om de Russische exporteurs/producenten in staat te stellen een verzoek om behandeling als marktgericht bedrijf of om afzonderlijke behandeling in te dienen, zond de Commissie de exporteurs/producenten waarvan de betrokkenheid bekend was de nodige formulieren.
- (10) De vragenlijst werd beantwoord door: negen producenten van de Gemeenschap, één producent in het analoge land, twee importeurs, één vereniging van importeurs en twee verenigingen van verwerkende bedrijven. Uit het betrokken exportland liep slechts één ingevulde vragenlijst binnen.

3.5. Verificatie van de ontvangen gegevens

- (11) De Commissie verzamelde en verifieerde alle gegevens die zij noodzakelijk achtte voor haar vaststellingen met betrekking tot de voortzetting, dan wel herhaling van de dumping en schade en m.b.t. het belang van de Gemeen-

schap. De Commissie stelde de rechtstreeks betrokken partijen in de gelegenheid om hun standpunten schriftelijk bekend te maken en om te verzoeken te worden gehoord.

- (12) Er vonden verificatiebezoeken plaats ten kantore van de volgende ondernemingen:

Producenten van de Gemeenschap:

- Grande Paroisse SA, Frankrijk
- Hydro Agri France, Frankrijk
- Kemira Ince Ltd, Verenigd Koninkrijk
- Terra Nitrogen, Verenigd Koninkrijk

Producent in het analoge land:

- Mississippi Chemical Corporation, Yazoo City, VS

B. PRODUCT EN SOORTGELIJK PRODUCT

1. Product

- (13) Het betreft hetzelfde product dat reeds in het vorige onderzoek werd onderzocht, namelijk ammoniumnitraat („AN” of „het onderzochte product”), een vaste meststof op basis van stikstof die vaak in de landbouw wordt gebruikt. De meststof wordt vervaardigd van ammoniak en salpeterzuur en heeft in de vorm van prills of granules een stikstofgehalte van meer dan 28 gewichtsprocenten.
- (14) Het betrokken product wordt momenteel ingedeeld onder de GN-codes 3102 30 90 (ammoniumnitraat ander dan in waterige oplossing) en 3102 40 90 (mengsels van ammoniumnitraat en calciumcarbonaat of andere niet-vruchtbaar makende anorganische stoffen met een stikstofgehalte van meer dan 28 gewichtsprocenten).

2. Soortgelijk product

- (15) Zoals zowel uit het vorige onderzoek als uit het onderzoek met betrekking tot andere landen bleek, is AN een echt basisproduct en zijn de fundamentele chemische eigenschappen van dit product vergelijkbaar, ongeacht het land van oorsprong. Er zijn twee verschillende soorten AN: prills en granules. Granules hebben een grotere diameter en derhalve een beter spreidend vermogen. Uit het onderzoek is gebleken dat uit Rusland prills werden ingevoerd en dat het grootste gedeelte van het AN dat door de bedrijfstak van de Gemeenschap wordt vervaardigd de vorm heeft van granules. Omdat prills en granules evenwel dezelfde chemische kenmerken hebben en hetzelfde eindgebruik kennen en bovendien volgens de verwerkende bedrijven onderling verwisselbaar zijn, moeten zij beschouwd worden als twee verschillende vormen van hetzelfde product.

⁽¹⁾ PB C 239 van 23.8.2000, blz. 10.

- (16) Het product dat in de Gemeenschap wordt vervaardigd en verkocht door de producenten van de Gemeenschap die het verzoek indienden, wordt derhalve beschouwd als een soortgelijk product vergeleken met het product dat in Rusland wordt vervaardigd en aldaar wordt verkocht of uit dat land naar de Gemeenschap wordt uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor het AN dat op de binnenlandse markt van het analoge land wordt verkocht.

C. DUMPING EN DE MOGELIJKE VOORTZETTING ERVAN

- (17) Volgens artikel 11, lid 2, van de basisverordening moet worden nagegaan of het waarschijnlijk is dat de dumping zich bij het vervallen van de maatregelen voortzet of herhaalt.
- (18) Om na te gaan of het waarschijnlijk is dat de dumping zich voortzet, moet worden geverifieerd of er momenteel sprake is van dumping en zo ja of deze zich eventueel zal voortzetten.

1. Dumping tijdens het OT

1.1. Tijdens het OT naar de Gemeenschap uitgevoerde hoeveelheden

- (19) Tijdens het OT werden 282 Kton AN uit Rusland in de Gemeenschap ingevoerd, hetgeen neerkomt op ongeveer 20 % van de totale invoer en ongeveer 5 % van het verbruik van AN in de Gemeenschap. Vergeleken met het vorige onderzoekstijdvak liggen de ingevoerde hoeveelheden niet beduidend lager; toen werden van april 1993 tot maart 1994 340 Kton ingevoerd.

1.2. Behandeling als marktgericht bedrijf (MET = Market Economy Treatment) en afzonderlijke behandeling (IT = Individual Treatment)

- (20) Drie exporteurs/producenten dienden verzoeken in om als marktgericht bedrijf, en/of afzonderlijk, te worden behandeld. Omdat twee van deze ondernemingen de vragenlijst van de Commissie later niet binnen een redelijke termijn beantwoordden, oordeelde de Commissie dat hun verzoeken niet verder behandeld moesten worden. Aangezien de nodige gegevens om de dumping te berekenen niet werden voorgelegd, konden de MET- en IT-verzoeken niet in overweging worden genomen. Deze bedrijven werden derhalve beschouwd als bedrijven die niet aan het onderzoek medewerkten; later werd hun medegedeeld dat de bevindingen in hun geval op de beschikbare gegevens gebaseerd zouden worden ingevolge artikel 18 van de basisverordening.
- (21) Het derde bedrijf dat een MET/IT-verzoek indiende bleek tijdens het OT het betrokken product niet naar de Gemeenschap te hebben uitgevoerd. Bij gebrek aan effectieve gegevens over de uitvoer m.b.t. het OT was berekening van de dumping noch in het kader van het „nieuw onderzoek naar aanleiding van het vervallen van de maatregelen”, noch in het kader van het „tussentijds nieuw onderzoek” mogelijk. Bijgevolg konden noch de MET-behan-

deling, noch de IT-behandeling in overweging worden genomen.

1.3. Analoog land

- (22) Aangezien bij invoer uit Rusland artikel 2, lid 7, onder a), van de basisverordening van toepassing is, behalve wanneer de onderneming in kwestie als een marktgericht bedrijf wordt beschouwd, moet de normale waarde gebaseerd worden op gegevens die verkregen werden in een derde land met markteconomie. In het Bericht van inleiding stelde de Commissie Polen als geschikt analoog land voor omdat Polen ook in het kader van andere onderzoeken met betrekking tot hetzelfde product als analoog land in aanmerking was genomen en het productieproces alsmede de beschikbaarheid van grondstoffen vergelijkbaar waren met de situatie in Rusland.
- (23) De European Fertiliser Import Association (EFIA) had bezwaren tegen deze keuze. De belangrijkste argumenten hierbij waren dat Polen zeer hoge binnenlandse prijzen voor meststoffen hanteerde ten gevolge van zijn sterk protectionistische houding bij de invoer van meststoffen en dat het de hoogste aardgasprijzen in Centraal-Europa hanteerde ten gevolge van het gasdistributiemonopolie van de overheid. EFIA stelde Litouwen als alternatief voor omdat dat land een buurland was en zijn productieproces met het Russische vergelijkbaar was, en omdat het geen ruilhandel kende en de enige Litouwse producent zijn aardgas kocht van een Russische leverancier die ook aan Russische producenten levert tegen prijzen die schommelen volgens de gepubliceerde prijs voor ammoniak, cif Noord-Europa.
- (24) Noch de bekende Poolse producenten, noch de enige Litouwse producent waren evenwel tot medewerking bereid.
- (25) De Commissie wendde zich dan tot producenten in Australië en de VS zoals door EFMA werd voorgesteld. Omdat in elk van deze landen slechts één producent tot medewerking bereid werd gevonden, werden de binnenlandse verkoop in de vorm van het marktaandeel van deze producenten en de representativiteit van hun binnenlandse verkoop ten aanzien van de Russische uitvoer naar de Gemeenschap verder onderzocht. Hierbij bleek dat beide producenten weliswaar een representatieve verkoop hadden maar de Australische producent op zijn binnenlandse markt niet met ernstige concurrentie te kampen had. De producent in de VS daarentegen kon op een sterke binnenlandse verkoop bogen maar moest wat de prijzen betreft tevens optornen tegen concurrentie van zowel binnenlandse als buitenlandse bedrijven. De VS werden derhalve als het geschiktste analoge land in aanmerking genomen.
- (26) De verkoop van AN door de producent in de VS op zijn binnenlandse markt werd onderzocht en er werd vastgesteld dat deze verkoop representatief was, vergeleken met de uit Rusland naar de Gemeenschap uitgevoerde hoeveelheden.

(27) Nadat EFIA hiervan op de hoogte was gebracht, voerde deze vereniging aan dat de Commissie er niet van had mogen afzien Litouwen als het analoog land in aanmerking te nemen met als reden dat de enige Litouwse producent niet tot medewerking bereid was. EFIA oordeelde dat de recente antidumpingprocedure met betrekking tot de invoer van ammoniumnitraat uit Litouwen, Oekraïne en Polen ⁽¹⁾ relevante gegevens had opgeleverd. De onderzoekstijdvakken van beide procedures vallen inderdaad ten dele samen. Onderhavige procedure heeft met bedoelde procedure evenwel slechts de drie eerste maanden van het OT gemeen. Volgens artikel 6, lid 1, van de basisverordening wordt, „om ervoor te zorgen dat de bevindingen representatief zijn, een onderzoekstijdvak vastgesteld, dat normaal een onmiddellijk aan de procedure voorafgaande periode van ten minste zes maanden beslaat”. Derhalve werd geoordeeld dat de gegevens van de eerste drie maanden van het OT niet voldoende representatief zijn voor de seizoensgebonden en veranderlijke AN-markt. Bovendien moet worden benadrukt dat het zou indruisen tegen de bepalingen van artikel 19, lid 6, van de basisverordening om gegevens die in het kader van een bepaalde procedure en voor een bepaald doel werden gebruikt, ook in een andere procedure en voor een ander doel te gebruiken, zeker als bovendien ook nog blijkt dat de betrokken partij niet eens bereid was aan dat tweede onderzoek medewerking te verlenen. Het argument werd derhalve van de hand gewezen.

1.4. Normale waarde

(28) Zoals hierboven reeds werd medegedeeld, werd de normale waarde berekend op basis van de gegevens die werden geverifieerd in de Amerikaanse onderneming die volle medewerking aan het onderzoek verleende.

(29) Om vast te stellen of de verkoop van het soortgelijk product op de markt van de VS had plaatsgevonden in het kader van normale handelstransacties werd de binnenlandse verkoopprijs af-fabriek vergeleken met de volledige productiekosten (d.w.z. de fabricagekosten vermeerderd met de verkoopkosten en met de algemene en administratieve uitgaven). Omdat de gewogen gemiddelde verkoopprijs hoger was dan de gewogen gemiddelde kostprijs per eenheid werd de normale waarde vastgesteld op basis van de gewogen gemiddelde verkoopprijs op de binnenlandse markt tijdens het OT.

(30) Zowel EFIA als de Russische exporteur die medewerking verleende, voerden aan dat de berekende normale waarde een neerwaartse aanpassing had moeten ondergaan omdat de VS-producenten hoge prijzen betaalden voor hun aardgas. Een eerste opmerking in dit verband is dat de normale waarde niet werd berekend maar werd vastgesteld aan de hand van de prijzen van de winstgevendste verkopen op de binnenlandse markt van de VS. Ten tweede zij erop gewezen dat aardgas inderdaad een belangrijk kostenelement bij de productie van AN is maar dat werd vastgesteld dat er sterke concurrentie was op de binnenlandse markt voor AN van de VS en dat er grote hoeveelheden werden ingevoerd. Als zodanig worden deze binnenlandse prijzen voor AN in hoge mate bepaald door de situatie op de markt veeleer dan door de kostprijs. Er waren geen bewijzen van de mate waarin de hogere aardgasprijzen

op de markt van de VS de binnenlandse verkoopprijzen voor AN tijdens het OT beïnvloed zouden hebben. Tenslotte moet erop gewezen worden dat zelfs indien hoge aardgasprijzen kwantificeerbare gevolgen zouden hebben gehad voor de binnenlandse verkoopprijzen van AN, dit geen gevolgen zou hebben gehad voor het definitieve recht omdat de dumpingmarge niet lager dan de schade-marge geweest zou zijn. Het argument werd derhalve van de hand gewezen.

1.5. Uitvoerprijs

(31) Omdat de enige exporteur/producent die aan het onderzoek medewerkte het betrokken product tijdens het OT niet naar de Gemeenschap uitvoerde, werd de uitvoerprijs vastgesteld op basis van de beschikbare gegevens overeenkomstig artikel 18 van de basisverordening; in dit geval waren dat de prijzen cif-grens Gemeenschap van de Eurostat-statistieken.

1.6. Vergelijking

(32) De normale waarde werd vergeleken met de uitvoerprijs in het af-fabriek-stadium. Deze methode werd gebruikt om rekening te kunnen houden met de verschillen in kosten voor binnenlands vervoer tussen landen met en landen zonder markteconomie. Vooral bij een product zoals het onderzochte product dat bulk wordt geleverd, vormen deze kosten een belangrijk deel van de verkoopprijs. Derhalve werden de nodige correcties aangebracht aan de uitvoerprijs cif teneinde rekening te houden met de verschillen in de volgende kosten: vervoer van het bedrijf naar de haven, havengelden, verzekering en vracht.

(33) De prijzen voor het vervoer van AN in de VS bleken bepaald te worden door de situatie op de markt, die het gevolg is van concurrentie tussen de vervoersondernemingen. Omdat de VS een concurrerende markt hebben, werden de kosten voor het vervoer van het product per spoor die tijdens het onderzoek werden vastgesteld, proportioneel toegepast op de uitvoerprijs, cif-grens Gemeenschap, van de Russische exporteurs/producenten op basis van de geraamde, gewogen gemiddelde afstand tot de grens van de Gemeenschap voor alle „op uitvoer gerichte” (zie overweging (37)) Russische producenten.

1.7. Dumpingmarge

(34) Ingevolge artikel 2, lid 11 en lid 12, van de basisverordening werd de voor het gehele land geldende dumpingmarge vastgesteld op basis van een vergelijking van de gewogen gemiddelde normale waarde met de gewogen gemiddelde uitvoerprijs in het af-fabriek-stadium. De voor het gehele land geldende dumpingmarge, uitgedrukt als een percentage van de prijs „cif-grens Gemeenschap”, bedraagt 115,8 %.

2. Mogelijke voortzetting van de dumping

(35) Uit overweging (34) hierboven blijkt dat tijdens het OT met dumping naar de Gemeenschap werd uitgevoerd. Bovendien was de dumpingmarge veel hoger dan in het kader van de vorige onderzoeken werd vastgesteld.

⁽¹⁾ PB L 23 van 25.1.2001, blz. 1.

- (36) Om na te gaan of het waarschijnlijk was dat verder grote hoeveelheden tegen sterke dumpingprijzen zouden worden ingevoerd, werden gegevens uit verschillende bronnen onderzocht. In de eerste plaats werden de gegevens onderzocht die door de enige medewerkende Russische producent werden verstrekt. Deze producent bleek echter naar derde landen te hebben uitgevoerd maar niet naar de EG. Omdat geen andere onderneming die naar de Gemeenschap had uitgevoerd medewerking verleende, werd in de tweede plaats, ingevolge artikel 18, lid 1, van de basisverordening, gebruik gemaakt van de gegevens van Eurostat en van de gegevens in het verzoek om het nieuwe onderzoek; deze gegevens stelden de Commissie in staat de hoeveelheden die in de toekomst naar de Gemeenschap zullen worden uitgevoerd te extrapoleren.
- (37) De totale productiecapaciteit voor AN in Rusland wordt geraamd op ongeveer 8 900 Kton (1,6 maal het verbruik in de Gemeenschap tijdens het OT); hiervan zouden de „op uitvoer gerichte” producenten (in het algemeen de producenten die redelijk gemakkelijk bij een haven kunnen komen) minimaal 4 500 Kton voor hun rekening nemen. Hoewel de bezettingsgraad van de productiecapaciteit tussen de verschillende ondernemingen en bovendien van jaar tot jaar behoorlijk varieert, wordt het binnenlands verbruik op slechts ongeveer 2 200 Kton geraamd. Rekening houdend met de huidige uitvoer uit Rusland naar andere derde landen (2 189 Kton in 1999) betekent dit dat er voldoende capaciteit over is voor de productie van goederen die kunnen worden uitgevoerd. Indien de maatregelen vervielen, zou deze capaciteit kunnen worden aangewend om nog meer dan nu het geval is naar de Gemeenschap uit te voeren.
- (38) Bovendien zij eraan herinnerd dat de uitvoer uit Rusland naar de EG in 1996 nog 40 % van de totale Russische uitvoer van het betrokken product⁽¹⁾ bedroeg. Ook mag niet uit het oog worden verloren dat een aantal derde landen (de VS, Australië, Polen en Hongarije) handelsbeschermende maatregelen namen tegen de invoer uit Rusland, dat China met ingang van 1997 op ingrijpende wijze overging tot vervanging van invoer door binnenlandse productie en dat het binnenlandse verbruik in Rusland in de nabije toekomst waarschijnlijk zeer laag zal blijven. Dit betekent dat de Russische producenten de Gemeenschap waarschijnlijk als afzetmarkt zullen gebruiken voor eventuele extra productie.
- (39) Gezien de huidige prijzen op de markt van de Gemeenschap, is het waarschijnlijk dat de Russische exporteurs/producenten verder tegen dumpingprijzen zullen invoeren teneinde verloren marktaandeel te heroveren. Dit wordt ook bevestigd door het prijsgedrag van de Russische exporteurs op de andere belangrijke exportmarkten dan de Gemeenschap en de VS.
- (40) Een ander argument is dat wordt verwacht dat het meststofverbruik in de wereld tegen 2004 zal zijn gestegen; de grootste stijging wordt evenwel in Azië en vooral in China en India verwacht. China en India hebben echter een massale productiecapaciteit voor meststoffen gecreëerd om de invoer te beperken. Zo verbood meer bepaald China de invoer van stikstofhoudende meststoffen, waaronder AN.
- (41) Zoals reeds in overweging (21) werd medegedeeld, voerde de enige exporteur/producent die medewerking verleende aan het onderzoek niet naar de Gemeenschap uit tijdens het OT. Hoewel deze producent tijdens het OT over een omvangrijke productiecapaciteit beschikte, was zijn niet bezette capaciteit beperkt. Dat betekent voor deze producent dat de productie van grote hoeveelheden voor uitvoer naar de Gemeenschap bij het eventuele vervallen van de maatregelen ten koste zou moeten gaan van zijn verkoop op andere markten. Zelfs indien deze exporteur, bij het eventuele vervallen van de maatregelen, zonder dumping in de Gemeenschap zou invoeren, zou de bevinding dat waarschijnlijk verder met dumping zou worden ingevoerd voor het land als geheel overeind blijven omdat andere exporteurs tijdens het OT omvangrijke hoeveelheden met een hoge dumpingmarge naar de Gemeenschap hebben uitgevoerd.
- (42) EFIA voerde aan dat alle kosten, zoals de kosten voor verzekering, vervoer, lossen, opslag en overladen, sedert de recente terroristische aanslagen in de VS zijn gestegen en dat deze stijging tot uitdrukking zal komen in hogere prijzen voor ingevoerde meststoffen omdat de importeurs deze kosten eveneens moeten recupereren. Dit argument is evenwel ongegrond want er werden geen bewijzen voorgelegd waaruit bleek dat de gestegen kosten belangrijker gevolgen zouden hebben voor de Russische uitvoerprijzen dan voor de binnenlandse prijzen in de VS. Bovendien kan met ontwikkelingen die zich na het OT hebben voorgedaan slechts rekening worden gehouden indien kan worden aangetoond dat de resultaten van het onderzoek hierdoor onbruikbaar worden en het niet meer terecht is dat nog een antidumpingrecht wordt ingesteld. Dit bleek niet het geval te zijn en het argument werd derhalve van de hand gewezen.

3. Conclusie

- (43) Het onderzoek leverde geen aanwijzingen op dat de voor het onderzoektijdvak vastgestelde dumpingmarge zou verdwijnen of de destijds met dumping ingevoerde hoeveelheden zouden dalen indien de maatregelen vervielen. Bovendien werd vastgesteld dat de Russische producenten over grote overtollige capaciteit beschikten zodat het vervallen van de maatregelen waarschijnlijk meer uitvoer met dumping naar de Gemeenschap in de hand zou werken. Derhalve werd geconcludeerd dat het waarschijnlijk was dat verder grotere hoeveelheden tegen sterke dumpingprijzen zouden worden ingevoerd indien de maatregelen vervielen.

⁽¹⁾ Bron: Eurostat — Comext „Uitvoer uit Rusland”.

D. STREKKING VAN HET BEGRIJP BEDRIJFSTAK VAN DE GEMEENSCHAP

- (44) Van de 11 producenten van de Gemeenschap die het verzoek indienden, beantwoordde er één (Sefanitro) de vragenlijst niet en legde er één (Chemical Industries of Northern Greece) niet voldoende gegevens voor. Bijgevolg werden deze bedrijven beschouwd als bedrijven die geen medewerking verleenden en werden zij niet tot de bedrijfstak van de Gemeenschap gerekend. Uit het onderzoek bleek dat de overige negen medewerkende producenten meer dan 85 % van de AN-productie van de Gemeenschap tijdens het OT voor hun rekening namen. Deze bedrijven vormen derhalve de bedrijfstak van de Gemeenschap in de zin van artikel 4, lid 1, en artikel 5, lid 4, van de basisverordening.

E. ONDERZOEK NAAR DE SITUATIE OP DE MARKT VAN DE GEMEENSCHAP

1. Voorafgaande opmerkingen

- (45) De instelling van antidumpingmaatregelen op de invoer van AN uit Rusland in 1995 zorgde aanvankelijk voor een sterke verbetering van de economische situatie van de producenten van de Gemeenschap die het verzoek indienden; zij boekten vooral betere financiële resultaten dankzij de stijging van de prijzen die zich van 1995 tot 1996 voordeed.

2. Verbruik

- (46) Het verbruik in de Gemeenschap werd vastgesteld op basis van: de door de bedrijfstak van de Gemeenschap op de markt van de Gemeenschap verkochte hoeveelheden (vermeld in de antwoorden op de vragen van de vragenlijst), de door de andere (medewerkende en niet-medewerkende) producenten van de Gemeenschap op de markt van de Gemeenschap verkochte hoeveelheden (vermeld in de klacht) en de uit het betrokken land en uit alle andere derde landen in de Gemeenschap ingevoerde hoeveelheden (door Eurostat ter beschikking gesteld).

Volgens deze gegevens daalde het verbruik in de Gemeenschap met 13 % van 1996 tot het OT, d.w.z. van 6 328 Kton in 1996 tot 5 525 Kton tijdens het OT. De daling was opvallend in de periode van 1996 tot 1997; vervolgens bleven de hoeveelheden tot het eind van het OT betrekkelijk stabiel.

3. Invoer uit het betrokken land

3.1. Ingevoerde hoeveelheden en marktaandeel

- (47) De totale invoer van AN in de Gemeenschap daalde tijdens de onderzochte periode (- 28 %), ook al kon er van 1999 tot het OT een lichte stijging worden vastgesteld.

De uit Rusland ingevoerde hoeveelheden daalden sterk tijdens de onderzochte periode, vooral vanaf 1997. Deze ontwikkeling schijnt enerzijds het gevolg te zijn van de heropening van het onderzoek (publicatie in 1997 waar-

van de in 1998 gepubliceerde conclusies leidden tot een wijziging van de antidumpingmaatregelen in dat jaar) en anderzijds van de belangrijke stijging van de hoeveelheden die werden ingevoerd door producenten in bepaalde andere derde landen die profiteerden van de instelling van antidumpingrechten op de invoer uit Rusland. Van 1996 tot het eind van het OT daalde de invoer uit Rusland met 74 %; de invoer uit andere landen daarentegen steeg met 30 %.

- (48) Het marktaandeel van de invoer uit Rusland daalde met 12 procentpunten tijdens de onderzochte periode. Tijdens het OT vertegenwoordigde het evenwel nog steeds 5 % van het verbruik in de Gemeenschap en een groot gedeelte, namelijk 20 %, van de totale invoer.

3.2. Prijzen

- (49) Na de instelling van maatregelen in 1995 daalden de gemiddelde prijzen van de betrokken invoer volgens Eurostat van 1996 tot het OT met 45 %.

3.3. Prijsvergelijking

- (50) De Commissie onderzocht of de exporteurs/producenten in het betrokken land de prijzen van de bedrijfstak van de Gemeenschap tijdens het OT onderboden. Hiertoe werden de cif-prijzen van de exporteurs/producenten terdege gecorrigeerd zodat prijzen af-kade grens Gemeenschap, na inklaring, werden verkregen; deze werden in hetzelfde handelsstadium vergeleken met de prijzen af-fabriek van de producenten van de Gemeenschap. In beide gevallen ging het om prijzen voor verpakte producten omdat de ingevoerde producten steeds verpakt waren terwijl de bedrijfstak van de Gemeenschap zijn producten zowel verpakt als bulk verkocht. De correcties waren derhalve toegepast in de gevallen waarin het nodig was. Bovendien bleek uit het onderzoek dat granules doorgaans tegen een hogere prijs werden verkocht dan prills. Bij de prijsvergelijking werd voor dit verschil derhalve een correctie van 3,1 EUR per ton toegepast. Dit bedrag komt neer op het gemiddelde prijsverschil tussen de door bedrijfstak van de Gemeenschap tijdens het onderzoekstijdvak verkochte granules en prills.

- (51) EFIA voerde aan dat een correctie moest worden toegepast voor de lagere kwaliteit van het uit Rusland ingevoerde product. Uit het onderzoek bleek evenwel dat de kwaliteit van het betrokken product uit Rusland de laatste jaren verbeterd was en was aangepast aan de hogere Europese normen. Dit argument werd derhalve van de hand gewezen.

- (52) Het voor het gehele land geldende prijsverschil dat op deze basis werd vastgesteld en als een percentage van de prijzen van de producenten van de Gemeenschap werd uitgedrukt, bedraagt 27,7 %. Het verschil bedraagt na toevoeging van het antidumpingrecht aan de uitvoerprijs nog steeds 3,2 %. Bovendien stonden de prijzen van de bedrijfstak van de Gemeenschap onder druk, aangezien de bedrijfstak verliezen leed ten belope van 18 %.

4. Economische situatie van de bedrijfstak van de Gemeenschap

4.1. Productie

- (53) De productie van de bedrijfstak van de Gemeenschap daalde met 17 % van 1996 tot het OT, d.w.z. van 4 713 Kton tot 3 903 Kton. Er kon een kleine stijging worden vastgesteld van 1997 tot 1998 maar de productie daalde opnieuw in 1999.

4.2. Productiecapaciteit en bezettingsgraad van de productiecapaciteit

- (54) Er zij op gewezen dat de capaciteit en de bezettingsgraad van de capaciteit voor deze soort productie en deze bedrijfstak niet als zinvolle indicatoren werden beschouwd omdat ook andere producten met dezelfde productie-installaties vervaardigd worden. Omdat andere producten ook op basis van aardgas dat in ammoniak wordt omgezet vervaardigd worden, worden dezelfde productie-installaties ook voor deze producten gebruikt. De totale productiecapaciteit van de bedrijfstak van de Gemeenschap bleef betrekkelijk stabiel tijdens de onderzochte periode. De bezettingsgraad van de productiecapaciteit daalde van 56 % in 1996 tot 46 % in 1997 en bleef vervolgens stabiel.

4.3. Verkoop in de Gemeenschap

- (55) De door de bedrijfstak van de Gemeenschap verkochte hoeveelheden daalden van 4 238 Kton in 1996 tot 3 766 Kton tijdens het OT, hetgeen neerkomt op een daling met 11 %. De daling was het sterkst tussen 1996 en 1997; ze bedroeg toen 15 %.

4.4. Voorraden

- (56) De voorraden worden niet als een relevante schade-indicator beschouwd omdat de verkoop van AN seizoensgebonden is en het product voor een deel door de producenten zélf en voor een deel door de landbouwcoöperaties wordt opgeslagen.

4.5. Marktaandeel

- (57) Het marktaandeel van de bedrijfstak van de Gemeenschap daalde van 1996 tot 1997 en steeg vervolgens opnieuw zodat het uiteindelijk van 1996 tot het OT met 1,2 procentpunten was gestegen. Tijdens het OT bedroeg het 68,2 %, vergeleken met 67 % in 1996.

4.6. Prijzen en factoren die de prijzen beïnvloeden

- (58) De gemiddelde netto verkoopprijs van de producenten van de Gemeenschap daalde van 133 ECU/ton in 1996 tot 99 ECU/ton tijdens het OT, hetgeen neerkomt op een daling met 25 %. Deze daling was bijzonder uitgesproken tussen 1996 en 1999; toen bedroeg ze namelijk (- 28 %). Behalve de betrokken invoer kunnen ook andere factoren druk hebben uitgeoefend op de prijzen zoals de dalende vraag op de markt van de Gemeenschap in de periode van 1996 tot 1997, de invoer uit landen waarop Verordening

(EG) nr. 132/2001 van de Raad van toepassing was en het Chinese verbod op de invoer van stikstofhoudende meststoffen dat in 1997 werd ingesteld.

4.7. Winstgevendheid en rendabiliteit van investeringen

- (59) De gewogen gemiddelde winstgevendheid van de bedrijfstak van de Gemeenschap verslechterde met 37 procentpunten van 1996 tot het OT, namelijk van 18,6 % tot (- 18 %). Deze ontwikkeling moet getoetst worden aan het prijsverloop dat een soortgelijk patroon vertoonde alsmede aan ontwikkeling van de aardgasprijs, die vanaf het derde kwartaal van 1999 steeg.

Tijdens de onderzochte periode hielden de ontwikkeling van de rentabiliteit van de investeringen en van de winstgevendheid gelijke tred.

4.8. Cashflow

- (60) De ontwikkeling van de cashflow die door de bedrijfstak van de Gemeenschap in verband met de verkoop van ammoniumnitraat werd gegenereerd, hield gelijke tred met de ontwikkeling van de winstgevendheid.

4.9. Vermogen om kapitaal bijeen te brengen

- (61) De structuur van de klagende bedrijven — de meststofproducenten maken deel uit van grote chemische groepen die ook andere producten vervaardigen — maakte het onmogelijk het vermogen om kapitaal bijeen te brengen uitsluitend voor het betrokken product vast te stellen; derhalve werd dit vermogen niet beschouwd als een zinvolle schade-indicator.

4.10. Werkgelegenheid en salarissen

- (62) De werkgelegenheid van de bedrijfstak van de Gemeenschap daalde van 1996 tot het OT van 1 986 tot 1 608 werknemers, hetgeen neerkomt op een daling met (- 19 %). In het algemeen hield de daling van de salarissen gelijke tred met de daling van het aantal werknemers.

4.11. Investeringen

- (63) De investeringen bleven betrekkelijk stabiel tijdens de onderzochte periode. De cijfers omvatten ook investeringen in installaties voor de productie van grondstoffen (productiestadia die de productie van AN voorafgaan). Van 1996 tot het OT werd het meest geïnvesteerd in installaties voor de productie van salpeterzuur, een grondstof die bij de vervaardiging van AN wordt gebruikt maar die ook gebruikt kan worden voor de vervaardiging van andere producten zoals UAN-oplossingen.

4.12. Omvang van de dumpingmarge

- (64) Gezien de uit de betrokken landen ingevoerde hoeveelheden en de prijzen van de ingevoerde producten, kunnen de gevolgen van de omvang van de werkelijke dumpingmarge voor de bedrijfstak van de Gemeenschap niet als verwaarloosbaar worden beschouwd.

5. Conclusie

- (65) Zoals in overweging (45) werd uiteengezet, stelden producenten van de Gemeenschap die het verzoek indienden na de instelling van de antidumpingmaatregelen op de invoer van AN uit Rusland in 1995 aanvankelijk een verbetering van hun economische situatie vast. Vanaf 1997 trad evenwel opnieuw een verslechtering in. Met uitzondering van het marktaandeel, dat ten gevolge van de prijsdalingen enigszins steeg, kenden alle schade-indicatoren, namelijk: productie, verkochte hoeveelheden, prijzen, winstgevendheid, rentabiliteit van investeringen, cashflow en werkgelegenheid een negatieve ontwikkeling. Vooral de sterke daling van de verkoopprijzen van de bedrijfstak van de Gemeenschap had negatieve gevolgen voor zijn winstgevendheid. Zoals werd bevestigd in Verordening (EG) nr. 132/2001 van de Raad tot instelling van definitieve antidumpingrechten op de invoer van AN uit Polen en Oekraïne moet bij deze ontwikkeling de grote aanwezigheid op de markt van de Gemeenschap van producten die uit deze derde landen werden ingevoerd en die meer dan de helft van het Russische marktaandeel veroverden en de prijzen van de bedrijfstak van de Gemeenschap onderboden, voor ogen worden gehouden.
- (66) In dit verband zij erop gewezen dat de prijzen van de uit Rusland ingevoerde producten volgens de gegevens van Eurostat gedurende de gehele onderzochte periode, indien geen rekening wordt gehouden met het specifieke recht dat in 1998 werd ingesteld, lager waren dan de verkoopprijzen van de uit Polen en Oekraïne ingevoerde producten (27 % lager tijdens het OT). Een uitzondering vormt het jaar 1997; toen waren de prijzen van de producten gelijk.

F. MOGELIJKE HERHALING VAN DE SCHADE

1. Gewijzigde omstandigheden: dumping en situatie van de bedrijfstak van de Gemeenschap

1.1. Gewijzigde dumping

- (67) Uit het onderzoek is gebleken dat de dumpingmarge sterk was gestegen in vergelijking met het vorige onderzoek dat tot de momenteel geldende maatregelen leidde. In het kader van het vorige onderzoek werd een dumpingmarge van 41,9 % berekend, hetgeen een aanzienlijk lagere marge is dan die welke in het kader van onderhavig onderzoek werd berekend, namelijk 115,8 %.

1.2. Gewijzigde situatie van de bedrijfstak van de Gemeenschap

- (68) Uit het onderzoek is gebleken dat de bedrijfstak van de Gemeenschap van 1998 tot het OT belangrijke verliezen heeft geleden. De situatie was zelfs slechter dan werd vastgesteld tijdens het onderzoek dat tot de huidige maatregelen leidde: zo werden tijdens het OT dat voor onderhavig onderzoek in aanmerking werd genomen verliezen vastgesteld die bijna drie maal hoger waren dan de verliezen die werden vastgesteld tijdens het OT dat voor het vorige onderzoek in aanmerking werd genomen⁽¹⁾.
- (69) Gedurende bijna de gehele periode dat het recht op de invoer uit Rusland werd toegepast, vond belangrijke prijs-
onderbieding plaats. In maart 1998 moest het variabel recht vervangen worden door een specifiek recht omdat

de maatregelen niet doeltreffend bleken. Bovendien waren de uitvoerprijzen vanaf juli 1998, na betaling van de invoerrechten (dus inclusief het specifieke recht), lager dan de voor de bedrijfstak van de Gemeenschap niet schadelijke prijs die in het kader van het oorspronkelijk onderzoek was berekend en die bepalend was geweest voor de hoogte van het recht.

2. Mogelijke herhaling van de schade

- (70) Om de mogelijke gevolgen van het vervallen van de geldende maatregelen na te gaan, werden onderstaande elementen onderzocht.
- (71) Indien de maatregelen werden ingetrokken, zou er, aangezien er sprake is van een basisproduct en een prijsgevoelige markt, zeer waarschijnlijk een algemene prijsdrukkende werking uitgaan van enerzijds het prijsbeleid van de Russische exporteurs/producenten, dat lage prijzen te zien geeft in derde landen en op de markt van de Gemeenschap, en anderzijds het vermogen van deze producenten om omvangrijke extra hoeveelheden AN te leveren. De Russische exporteurs/producenten zouden naar alle waarschijnlijkheid een belangrijk extra marktaandeel van de bedrijfstak van de Gemeenschap overnemen. Dit zou op zijn beurt leiden tot een herhaling van de schade die door deze invoer uit Rusland werd teweeggebracht, hetgeen zich voor de bedrijfstak van de Gemeenschap zou uiten in lagere verkoopprijzen, kleinere hoeveelheden en een dalend marktaandeel met dienovereenkomstige gevolgen voor de winstgevendheid.
- (72) De bedrijfstak van de Gemeenschap bevindt zich in een moeilijke situatie, vooral wat zijn winstgevendheid betreft. De situatie van de bedrijfstak van de Gemeenschap verbeterde weliswaar opmerkelijk in het eerste jaar na de instelling van de onderzochte maatregelen maar verslechterde later opnieuw, vooral vanaf 1997, ten gevolge van de schadelijke dumping bij invoer uit andere landen, zoals blijkt uit Verordening (EG) nr. 132/2001 van de Raad. De situatie is nu zelfs nog slechter. Indien de maatregelen tegen Rusland werden ingetrokken, zou de bedrijfstak van de Gemeenschap niet alleen opnieuw gevaar lopen, maar ook minder of geen voordeel kunnen halen uit de maatregelen tegen andere landen.
- (73) EFIA voerde aan dat de prijsdaling die zich vanaf 1997 op de markt van de Gemeenschap inzette, te wijten is aan een aantal factoren, waaronder het Chinese verbod op de invoer van stikstofhoudende meststoffen, en dat deze daling geen gevolg is van het prijsgedrag van de Russische producenten. Zelfs indien andere factoren, zoals de daling van de vraag op de markt van de Gemeenschap die zich van 1996 tot 1997 voordeed en het beleid van China, de prijsdaling veroorzaakt kunnen hebben, moet toch worden erkend dat de prijzen van de Russische producenten veel sterker daalden dan die van alle andere exporteurs en veel lager waren dan de bij invoer uit landen zoals Litouwen, Egypte en Bulgarije gehanteerde prijzen zonder dumping. De verklaring hiervoor ligt mogelijk in het feit dat Rusland één van zijn belangrijkste uitvoermarkten kwijtspelde, aangezien Rusland meer dan 1 000 Kton naar China uitvoerde; in 1996, het jaar voordat het verbod inging, kwam dit neer op 90 % van alle Chinese invoer van AN.

(¹) PB L 198 van 23.8.1995, blz. 1.

(74) Dezelfde vereniging van importeurs voerde ook aan dat de verslechtering van de situatie van de bedrijfstak van de Gemeenschap reeds werd toegeschreven aan invoer uit Polen en Oekraïne in het kader van een ander onderzoek dat aanleiding was tot de instelling van antidumpingmaatregelen en dat dit argument derhalve niet nogmaals kan worden gebruikt met betrekking tot de invoer van AN uit Rusland. In dit verband willen wij erop wijzen dat het doel van een nieuw onderzoek naar aanleiding van het vervallen van maatregelen is, de situatie van de bedrijfstak van de Gemeenschap te evalueren en hierbij na te gaan hoe groot de kans is dat dumping en schade zich voortzetten of herhalen indien de maatregelen worden ingetrokken. In het kader van onderhavig onderzoek naar aanleiding van het vervallen van de maatregelen heeft het feit dat de verslechtering van de situatie van de bedrijfstak van de Gemeenschap gedurende een bepaalde periode werd toegeschreven aan de invoer uit andere derde landen, namelijk Polen en Oekraïne, in het kader van een ander antidumpingonderzoek geen gevolgen voor de evaluatie van het toekomstige gedrag van Russische exporteurs op de markt van de Gemeenschap en de mogelijke gevolgen daarvan voor de situatie van de bedrijfstak van de Gemeenschap.

(75) Tenslotte voerde EFIA aan dat de daling van de winstgevendheid voor de bedrijfstak van de Gemeenschap hoofdzakelijk te wijten was aan de stijging van de prijs voor aardgas en dat de prijs waarbij de bedrijfstak geen schade leed, had moeten worden gecorrigeerd teneinde hiermee rekening te houden.

In overweging (59) werd reeds gezegd dat er rekening mee gehouden werd dat de stijging van de aardgasprijs gevolgen voor de winstgevendheid kon hebben gehad. De factor winstgevendheid is evenwel slechts één factor in het onderzoek naar de situatie van de bedrijfstak van de Gemeenschap en, zoals in overweging (65) werd uiteengezet, wezen vele andere indicatoren op een negatieve ontwikkeling tijdens de onderzochte periode. Derhalve werd geoordeeld dat de stijging van de gasprijs veeleer gezien moest worden als een factor die de schade verergerde dan als de oorzaak van deze schade omdat de bedrijfstak van de Gemeenschap ten gevolge van de druk op zijn prijzen bedoelde stijging niet kon doorberekenen in zijn verkoopprijs.

Tot slot zij opgemerkt dat het onderzoek naar het prijsverloop voor aardgas in de Gemeenschap voor de laatste jaren zeer veranderlijke prijzen aan het licht heeft gebracht en geen conclusies toeliet met betrekking tot het toekomstige prijsverloop. Bijgevolg wordt geconcludeerd dat er zich op de markt van de Gemeenschap geen speciale omstandigheden voordeden die een correctie rechtvaardigden.

(76) Op basis van het bovenstaande wordt geconcludeerd dat de schade zich zeer waarschijnlijk zou herhalen indien de maatregelen werden ingetrokken.

G. BELANG VAN DE GEMEENSCHAP

1. Inleiding

(77) Ingevolge artikel 21 van de basisverordening ging de Commissie na of een verlenging van de geldigheidsduur en wijziging van de momenteel geldende maatregelen zouden indruisen tegen het belang van de Gemeenschap in haar geheel. Om het belang van de Gemeenschap te evalueren, werden de belangen van de volgende partijen nagegaan: de bedrijfstak van de Gemeenschap, de importeurs/handelaren en de bedrijven die het betrokken product verwerken. Om de mogelijke gevolgen van het al dan niet handhaven van de maatregelen te onderzoeken, verzocht de Commissie alle hierboven vermelde belanghebbende partijen om gegevens.

(78) Er zij aan herinnerd dat de goedkeuring van maatregelen tijdens het vorige onderzoek niet als schadelijk voor het belang van de Gemeenschap werd beschouwd. Bovendien is onderhavig onderzoek „een nieuw onderzoek”, in het kader waarvan dus een situatie wordt onderzocht waarin reeds antidumpingrechten gelden; hierdoor wordt het mogelijk eventuele negatieve gevolgen van de huidige antidumpingmaatregelen voor de betrokken partijen vast te stellen.

(79) Op deze basis werd onderzocht of er niettegenstaande de conclusies met betrekking tot de mogelijke herhaling van de schadelijke dumping, dwingende redenen waren om te concluderen dat handhaving van de maatregelen in dit geval niet in het belang van de Gemeenschap zou zijn.

2. Belang van de bedrijfstak van de Gemeenschap

(80) Er wordt van uitgegaan dat indien de antidumpingmaatregelen niet worden gehandhaafd zeer waarschijnlijk opnieuw schadelijke dumping zal optreden en de situatie van de bedrijfstak van de Gemeenschap die tijdens de onderzochte periode achteruitging, nog meer zal verslechteren.

(81) De bedrijfstak van de Gemeenschap heeft bewezen een structureel levensvatbare bedrijfstak te zijn die zich aan de gewijzigde omstandigheden op de markt kan aanpassen. Dit is vooral gebleken uit de winsten die de bedrijfstak tot 1997 verwezenlijkte en uit zijn investeringen in moderne productiecapaciteit. Het succes van deze inspanningen is grotendeels afhankelijk van de aanwezigheid van billijke concurrentie op de markt van de Gemeenschap.

(82) Redelijkerwijze mag worden verwacht dat de bedrijfstak van de Gemeenschap zal profiteren van de maatregelen die bij Verordening (EG) nr. 132/2001 van de Raad werden ingesteld. Een voorwaarde hierbij is dat de maatregelen niet door schadelijke dumping van andere oorsprong worden ondergraven. Zoals hierboven werd medegedeeld is het, gezien de waarschijnlijkheid dat de schadelijke dumping uit Rusland zich zal herhalen, in het belang van de bedrijfstak van de Gemeenschap dat de antidumpingmaatregelen tegen de invoer van AN uit Rusland gehandhaafd blijven.

3. Belang van de importeurs

- (83) De Commissie ontving ingevulde vragenlijsten en gegevens van de European Fertilizer Import Association (EFIA — die 24 importeurs vertegenwoordigt) en van twee importeurs (op 48 verzonden vragenlijsten).
- (84) De ingevulde vragenlijsten die van de twee medewerkende importeurs werden ontvangen, bevestigden de prijsdaling die zich vanaf 1998 voordeed alsmede het feit dat de producenten van de Gemeenschap deze ontwikkeling moesten volgen teneinde hun concurrentievermogen te handhaven. Eén van deze importeurs benadrukte tevens dat het noodzakelijk was de infrastructuur in Europa in stand te houden om zo over goede mogelijkheden voor bevoorrading van de Europese markt te blijven beschikken. De vereniging (EFIA) daarentegen was tegen voortzetting van de maatregelen gekant.
- (85) De geringe medewerking en het feit dat de importeurs in het algemeen een ruim assortiment meststoffen aanbieden, waarvan ammoniumnitraat er slechts één is, leidden tot de conclusie dat eventuele negatieve gevolgen van handhaving van de maatregelen voor de importeurs geen dwingende reden waren om de maatregelen niet voort te zetten.

4. Belang van de verwerkende bedrijven

- (86) De bedrijven die het betrokken product verwerken, zijn landbouwers. De Commissie zond zes Europese en nationale verenigingen van verwerkende bedrijven vragenlijsten. Twee verenigingen vulden de vragenlijst in. Beide zijn principieel tegen voortzetting van de maatregelen gekant.
- (87) Eén vereniging van verwerkende bedrijven voerde aan dat het onderzoek naar het belang van de verwerkende bedrijven vooral moet worden toegespitst op de Britse verwerkende bedrijven omdat het Verenigd Koninkrijk de grootste afnemer in de Gemeenschap zou zijn. Uit het onderzoek bleek evenwel dat het Verenigd Koninkrijk tijdens het OT slechts 16 % (hoeveelheden) van het uit Rusland in de Gemeenschap ingevoerde product afnam terwijl Frankrijk 47 % van deze invoer afnam. Het argument dient derhalve van de hand te worden gewezen.
- (88) Dezelfde vereniging voerde bovendien aan dat de handhaving van de antidumpingmaatregelen het inkomen van de Britse landbouwers zou doen dalen en deze landbouwers in een veel moeilijker economische situatie zou doen belanden. Zoals in Verordening (EG) nr. 132/2001 van de Raad werd uiteengezet, vertegenwoordigen meststoffen gemiddeld 6 % van de totale productiekosten van landbouwers. De invoer van AN uit het betrokken land vertegenwoordigde tijdens het OT 5 % van het verbruik op de markt van de Gemeenschap; bovendien wordt waarschijnlijk slechts een gedeelte van de eventuele stijging van de invoerprijs doorberekend aan de verwerkende bedrijven zodat een mogelijke stijging van de productiekosten voor de landbouwers waarschijnlijk zeer miniem zal zijn. Indien de bedrijfstak van de Gemeenschap bovendien niet alleen zijn verkochte hoeveelheden maar ook zijn prijzen zou verhogen, zou deze prijsstijging ook beperkt zijn omdat nog andere leveranciers een rol spelen. Op 37 %

van alle invoer van AN in de Gemeenschap zijn immers geen antidumpingmaatregelen van toepassing.

- (89) EFIA en één vereniging van verwerkende bedrijven voerden aan dat de antidumpingmaatregelen het aantal leveranciers van AN met concurrerende prijzen voor de landbouwers beperkt omdat slechts 37 % van de invoer van AN in de Gemeenschap niet aan antidumpingmaatregelen is onderworpen.

Wij herinneren er enerzijds aan dat het doel van antidumpingmaatregelen niet is het aantal leveranciers te beperken maar wel billijke concurrentie op de markt van de Gemeenschap te herstellen.

Anderzijds zij erop gewezen dat het cijfer van 37 % deels onderschat is. De invoer van AN in de EG uit landen die geen dumping toepassen, werd immers minder aantrekkelijk omdat Rusland, Polen en Oekraïne sterke druk op de prijzen uitoefenden. Het is derhalve hoogstwaarschijnlijk dat landen die geen dumping toepassen, beter op de markt van de Gemeenschap vertegenwoordigd zullen zijn indien billijke concurrentie wordt hersteld.

- (90) Op basis van het bovenstaande werd geconcludeerd dat de mogelijke gevolgen van deze maatregelen voor de landbouwers geen dwingende reden vormen om de maatregelen niet voort te zetten omdat de eventuele negatieve gevolgen voor de landbouwers waarschijnlijk niet zullen opwegen tegen de beslist positieve gevolgen voor de bedrijfstak van de Gemeenschap.

5. Conclusie in verband met het belang van de Gemeenschap

- (91) Bovenstaande overwegingen leidden tot de conclusie dat er geen dwingende redenen in verband met het belang van de Gemeenschap zijn om de maatregelen niet te handhaven.

H. ANTIDUMPINGMAATREGELEN

- (92) De klagende partij voerde aan dat er aanwijzingen waren dat ammoniumnitraat in een nieuwe vorm, namelijk in de vorm van mengsels van ammoniumnitraat en andere producten wordt geleverd, met als enig doel mogelijke antidumpingrechten op de invoer van ammoniumnitraat te omzeilen. De aandacht van de douaneautoriteiten wordt hierop gevestigd.
- (93) De bevindingen in verband met dumping en schade en het feit dat kon worden aangetoond dat het doel van de geldende antidumpingmaatregelen niet werd bereikt en de eerder vastgestelde schade dus niet werd opgeheven, leidden tot de conclusie dat de antidumpingmaatregelen, teneinde verdere schade te voorkomen, gehandhaafd moeten worden en de hoogte van het recht tevens gewijzigd moet worden.
- (94) Om de hoogte van het recht vast te stellen, is rekening gehouden met de vastgestelde dumpingmarge en met het bedrag aan rechten dat nodig is om de schade die de bedrijfstak van de Gemeenschap heeft geleden op te heffen. Op basis van de „mindere-recht-regel” werd de schademarge gebruikt om de hoogte van het recht vast te stellen.

- (95) EFMA voerde aan dat een tweeledige bescherming (namelijk een specifiek recht gekoppeld aan een minimuminvoerprijs) geschikter zou zijn, gezien de voor de Russische producenten door de overheid vastgestelde uiterst lage prijs voor aardgas. De Commissie oordeelde evenwel dat het specifiek recht volstaat omdat het gebaseerd is op de bevindingen van het nieuwe onderzoek en een maatregel in deze vorm voorkomt dat de prijzen gemanipuleerd worden en de importeur het recht voor zijn rekening neemt. Het verzoek van EFMA werd derhalve van de hand gewezen.
- (96) Om de hoogte van het recht vast te stellen dat nodig is om de door dumping teweeggebrachte schade op te heffen, werden schademarges berekend. De voor de bedrijfstak van de Gemeenschap op de markt van de Gemeenschap vereiste prijsverhoging voor AN werd vastgesteld aan de hand van een vergelijking van de gewogen gemiddelde invoerprijs met de niet-schadelijke prijs, in hetzelfde handelsstadium.
- (97) De niet-schadelijke prijs werd verkregen door aan de volledige productiekosten per eenheid de winstmarge toe te voegen die redelijkerwijze bereikt kon worden indien er van schadelijke dumping geen sprake was; bij de berekening werd, zoals bij de berekening van de onderbieding, een correctie toegepast voor het prijsverschil tussen prills en granules. De in aanmerking genomen winstmarge bedroeg 8 %. Het verschil tussen de gewogen gemiddelde invoerprijs en de niet-schadelijke prijs voor de bedrijfstak van de Gemeenschap werd vervolgens uitgedrukt als een percentage van de totale cif-waarde bij invoer.
- (98) De indiener van de klacht voerde aan dat een winstmarge van 15 % (return on capital employed) moest worden toegepast. Hij oordeelde dat een dergelijke winstmarge noodzakelijk was om op lange termijn te kunnen investeren en de aandeelhouders een degelijk rendement (return on equity) te bezorgen. Waar het in dit verband evenwel op aankomt, is de redelijke winst die de bedrijfstak van de Gemeenschap had kunnen bereiken indien er geen sprake was geweest van schadelijke dumping, hetgeen niet hetzelfde is als de winst die de aandeelhouders beogen. Rekening houdend met de bevindingen van overweging 56 van Verordening (EG) nr. 132/2001 en bij gebrek aan andere standpunten lijkt een winst van 8 % redelijk. Om de doeltreffendheid van de maatregelen te waarborgen en de eerder vastgestelde prijsmanipulatie te ontmoedigen, wordt een recht in de vorm van een specifiek bedrag per ton het meest geschikt geacht.

- (99) Op basis van bovenstaande overwegingen wordt dus een bedrag aan rechten vastgesteld dat gelijk is aan een vast bedrag per ton AN:

Land	Vast bedrag aan rechten EUR per ton
Rusland	47,07 %

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Er wordt een definitief antidumpingrecht ingesteld op de invoer van ammoniumnitraat van GN-code 3102 30 90 en 3102 40 90 van oorsprong uit Rusland.
2. Het recht neemt de vorm aan van een vast bedrag per ton ammoniumnitraat en is als volgt vastgesteld:

Land	Vast bedrag aan rechten EUR per ton
Rusland	47,07 %

3. Indien goederen vóór ze in het vrije verkeer werden gebracht, werden beschadigd en ingevolge artikel 145 van Verordening (EEG) nr. 2454/93 van de Commissie ⁽¹⁾ een verhoudingsgewijze verdeling van de werkelijk betaalde of te betalen prijs voor de vaststelling van de douanewaarde werd toegepast, wordt het bovenvermelde antidumpingrecht verlaagd met een percentage dat met deze verhoudingsgewijze verlaging van de werkelijk betaalde of te betalen prijs overeenstemt.
4. Tenzij anders gespecificeerd, zijn de voor de douanerechten geldende bepalingen op dit recht van toepassing.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in alle lidstaten.

(¹) PB L 253 van 11.10.1993, blz. 40.

Voorstel voor een verordening van de Raad betreffende tijdelijke schorsing van de autonome rechten van het gemeenschappelijk douanetarief voor bepaalde met een luchtwaardigheidsbewijs ingevoerde goederen

(2002/C 181 E/14)

COM(2002) 147 def.

(Door de Commissie ingediend op 18 maart 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 26,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De douaneprocedures voor de rechtenvrije invoer van onderdelen en andere voor vervaardiging, reparatie, onderhoud, verbouwing, wijziging of ombouw van luchtvaartuigen bestemde goederen moeten worden vereenvoudigd.
- (2) Dit doel kan worden bereikt door schorsing van de autonome douanerechten voor dergelijke goederen, wanneer die worden ingevoerd met een luchtwaardigheidsbewijs dat is afgegeven door een instantie die daartoe is gemachtigd door de luchtvaartautoriteiten in de Gemeenschap of in een derde land.
- (3) Omdat de prijzen voor onderdelen voor luchtvaartuigen gewoonlijk driemaal zo hoog zijn als de prijzen voor soortgelijke goederen die voor andere doeleinden zijn bestemd, is het risico dat de rechtenvrij ingevoerde goederen voor andere sectoren worden gebruikt bijzonder klein.
- (4) Door schorsing kan de administratieve belasting voor bedrijven in de luchtvaartsector worden verlicht, omdat deze dan minder vaak genoodzaakt zijn gebruik te maken van schorsingsregelingen als een gunstige tariefbehandeling voor goederen in verband met hun eindbestemming, de regeling actieve veredeling of de procedure van douane-entrepots. Bovendien kunnen daardoor ook kleine en middelgrote ondernemingen, die tot dusver geen gebruik konden maken van schorsingsregelingen, hun concurrentiepositie ten opzichte van grotere bedrijven in de sector verbeteren.
- (5) Aangezien de goederen tijdens het vervoer niet altijd van het luchtwaardigheidsbewijs vergezeld gaan, moet worden voorzien in een procedure waarmee de douane luchtwaardigheidsbewijzen kan identificeren bij controles ter plaatse nadat het product in het vrije verkeer is gebracht.
- (6) Gezien de complexe regelgeving op luchtvaartgebied moeten de douaneautoriteiten op kosten van de importeur een beroep kunnen doen op de expertise van een vertegen-

woordiger van de nationale luchtvaartautoriteiten, indien er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat een luchtwaardigheidsbewijs is vervalst en de kwestie niet op een andere wijze kan worden opgelost. De douaneautoriteiten dienen echter deze kosten af te wegen tegen de omvang van de invoer en het desbetreffende bedrag aan rechten, teneinde situaties te voorkomen waarin de regels niet blijken te zijn overtreden, maar het voordeel van de rechten-schorsing voor de importeur teniet is gedaan door de kosten van de expertise.

- (7) De Commissie dient aan de hand van de informatie die zij van de lidstaten ontvangt verslag uit te brengen over de ervaringen met de toepassing van deze verordening,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

De autonome rechten van het gemeenschappelijk douanetarief worden geschorst voor onder de hoofdstukken 25 tot en met 97 van het gemeenschappelijk douanetarief vallende onderdelen en andere goederen die bestemd zijn voor verwerking of gebruik in burgerluchtvaartuigen, indien voor die onderdelen of goederen een luchtwaardigheidsbewijs is afgegeven door een instantie die daartoe door Europese luchtvaartautoriteiten of de luchtvaartautoriteiten van een derde land is gemachtigd.

Artikel 2

1. De in artikel 1 bedoelde schorsing wordt verleend op overlegging van het origineel van het luchtwaardigheidsbewijs aan de douaneautoriteiten bij de aangifte van de goederen voor het vrije verkeer.

Indien het origineel van het luchtwaardigheidsbewijs niet kan worden overgelegd op het moment dat de goederen in het vrije verkeer worden gebracht, wordt de schorsing verleend indien op de handelsfactuur of een aan de factuur gehecht document een door de verkoper van de goederen ondertekende verklaring is opgenomen. Een model van de vereiste verklaring is opgenomen in punt A van de bijlage.

2. In vak 44 van het enig document wordt door de importeur de tekst in punt B van de bijlage ingevuld.

3. Wanneer goederen in het vrije verkeer worden gebracht in het kader van een vereenvoudigde procedure overeenkomstig het bepaalde in Verordening (EEG) nr. 2913/92 ⁽¹⁾ van de Raad, vult de importeur de tekst in punt B van de bijlage in op het enig document (vak 44) of een toegelaten document dat het enig document vervangt.

In dergelijke gevallen wordt de schorsing verleend indien bij het verrichten van de aanvullende aangifte op het bevoegde douanekantoor de documenten bedoeld in lid 1 worden overgelegd, overeenkomstig de voorwaarden van de vergunning tot gebruik van de vereenvoudigde procedure.

Artikel 3

Indien de douaneautoriteiten gegronde redenen hebben om te vermoeden dat een luchtwaardigheidsbewijs is vervalst, en zij het probleem niet op een andere manier kunnen oplossen, kunnen zij op kosten van de importeur een beroep doen op de expertise van een vertegenwoordiger van de nationale luchtvaartautoriteiten.

⁽¹⁾ PB L 302 van 19.10.1992, blz. 1.

De douaneautoriteiten dienen in dergelijke gevallen rekening te houden met de omvang van de invoer en het desbetreffende bedrag aan rechten, teneinde te voorkomen dat het voordeel van de rechtenschorsing voor de importeur teniet wordt gedaan door de kosten van de expertise, indien uit het onderzoek blijkt dat de regels voor de afgifte van de certificaten niet zijn overtreden.

Artikel 4

Uiterlijk drie jaar na de inwerkingtreding van deze verordening brengt de Commissie, aan de hand van de informatie die zij van de lidstaten ontvangt, aan de Raad verslag uit over de toepassing van de verordening.

Artikel 5

Deze verordening treedt in werking op de zevende dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Zij is van toepassing met ingang van 1 april 2002.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in iedere lidstaat.

BIJLAGE

A. Factuurverklaring of aan de factuur gehechte verklaring (artikel 2, lid 1):

„Voor de volgende op [deze factuur]/[factuur nr. . . . van . . .] ⁽¹⁾ voorkomende goederen zijn de in kolom 2 vermelde luchtwaardigheidsbewijzen afgegeven door de onderneming in kolom 3, daartoe gemachtigd door de luchtvaartautoriteit in kolom 4 van het land in kolom 5.

Factuurpost	Nummer luchtwaardigheidsbewijs	Instantie van afgifte	Machtigende luchtvaartautoriteit	Land
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

⁽¹⁾ Wanneer de verklaring op een afzonderlijk aan de factuur gehechte bladzijde wordt gesteld, vermeldt dan hier factuurnummer en factuurdatum.”

B. In vak 44 van het enig document in te vullen tekst (artikel 2, leden 2 en 3):

„Invoer met luchtwaardigheidsbewijs”

Voorstel voor een besluit van de Raad tot ondertekening van de Overeenkomst voor wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Chili

(2002/C 181 E/15)

COM(2002) 151 def.

(Door de Commissie ingediend op 19 maart 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 170, lid 2, juncto artikel 300, lid 2, eerste zin, en artikel 300, lid 2, eerste alinea,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Een kaderovereenkomst voor samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de Republiek Chili anderzijds is op 1 februari 1999 ⁽¹⁾ in werking getreden.
- (2) In haar resolutie van 14 maart 1997 over de mededeling van de Commissie „Bevorderen van de OTO-samenwerking met de nieuwe industrielanden” — COM(96) 344 def. — heeft het Europees Parlement de Commissie verzocht „op basis van de situatie in ieder land onderhandelingen met het oog op de sluiting van bilaterale overeenkomsten aan te vangen waarin een juridisch kader voor de bevordering van de OTO-samenwerking ... wordt vastgelegd” ⁽²⁾.
- (3) De Europese Gemeenschap en de Republiek Chili leggen specifieke OTO-programma's ten uitvoer op gebieden van gemeenschappelijk belang.
- (4) Op grond van de opgedane ervaring hebben beide Partijen de wens geuit een dieper en ruimer kader voor samenwerking op het gebied van wetenschap en technologie te creëren.
- (5) Deze samenwerkingsovereenkomst op het gebied van wetenschap en technologie is onderdeel van de algemene samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Chili.
- (6) Bij besluit van 10 juli 2001 heeft de Raad de Commissie gemachtigd om onderhandelingen te voeren over een overeenkomst voor wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Chili. Deze overeenkomstige desbetreffende richtlijnen gevoerde onderhandelingen hebben geresulteerd in de aangehechte ontwerp-overeenkomst en twee bijlagen inzake intellectuele-eigendomsrechten.
- (7) De op 11 december 2001 geparafeerde Overeenkomst moet worden ondertekend onder voorbehoud van de eventuele sluiting ervan op een later tijdstip,

BESLUIT:

Enig artikel

Onder voorbehoud van de eventuele sluiting op een later tijdstip wordt de voorzitter van de Raad hierbij gemachtigd om de persoon aan te wijzen die bevoegd is om de Overeenkomst voor wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Chili namens de Europese Gemeenschap te ondertekenen.

⁽¹⁾ PB L 42 van 16.2.1999, blz. 46.

⁽²⁾ PB C 115 van 14.4.1997, blz. 236.

OVEREENKOMST

voor wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Chili

DE EUROPESE GEMEENSCHAP (hierna „de Gemeenschap” te noemen),

enerzijds,

en

DE REPUBLIEK CHILI (hierna „Chili” te noemen),

hierna „de partijen” te noemen,

OVERWEGENDE de kaderovereenkomst voor samenwerking tussen de regering van de Republiek Chili en de Europese Economische Gemeenschap welke op 20 december 1990 is gesloten;

OVERWEGENDE het belang van wetenschap en technologie voor beider economische en sociale ontwikkeling en artikel 16 van de kaderovereenkomst welke op 21 juni 1996 te Florence is ondertekend;

OVERWEGENDE de huidige wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Gemeenschap en Chili;

OVERWEGENDE dat de Gemeenschap en Chili op een aantal terreinen van gemeenschappelijk belang onderzoek- en technologische ontwikkelingsactiviteiten, met inbegrip van demonstratieprojecten als bedoeld in artikel 2, sub d) ontplooiën, en dat deelname aan elkaars onderzoek- en ontwikkelingsactiviteiten op basis van wederkerigheid wederzijdse voordelen zal opleveren;

VERLANGENDE een formeel kader op te zetten voor samenwerking op het gebied van wetenschappelijk en technologisch onderzoek waardoor de uitvoering van samenwerkingsactiviteiten op gebieden van gemeenschappelijk belang wordt uitgebreid en versterkt en de toepassing van de resultaten van die samenwerking zodanig wordt bevorderd dat hun sociaal en economisch belang daardoor wordt gediend;

OVERWEGENDE dat de huidige overeenkomst voor wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen Chili en de Gemeenschap onderdeel vormt van de algemene samenwerking tussen Chili en de Gemeenschap,

ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT:

Artikel 1

Doel

De Partijen bevorderen en vergemakkelijken onderzoek- en ontwikkelingsactiviteiten in samenwerkingsverband tussen de Gemeenschap en Chili op wetenschappelijke en technologische gebieden van gemeenschappelijk belang.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze Overeenkomst:

- a) wordt onder „samenwerkingsactiviteit” verstaan een activiteit die de Partijen ontplooiën of ondersteunen in het kader van deze overeenkomst, met inbegrip van gemeenschappelijk onderzoek;
- b) wordt onder „informatie” verstaan wetenschappelijke of technische gegevens, resultaten of onderzoek- en ontwikkelingsmethoden die voortvloeien uit gemeenschappelijk on-

derzoek dat in het kader van deze overeenkomst wordt uitgevoerd, alsmede alle andere gegevens die door de deelnemers aan samenwerkingsactiviteiten en, waar nodig, door de Partijen zelf, noodzakelijk worden geacht;

- c) heeft „intellectuele eigendom” de betekenis als gedefinieerd in artikel 2 van het Verdrag tot oprichting van de Wereldorganisatie voor intellectuele eigendom, gedaan te Stockholm op 14 juli 1967 en de TRIPS-overeenkomst;
- d) wordt onder „gemeenschappelijk onderzoek” verstaan onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie uitgevoerd met financiële steun van een van de Partijen of van beide Partijen en waarbij deelnemers uit zowel de Gemeenschap als uit Chili zijn betrokken;
- e) wordt onder „demonstratieproject” verstaan een project waarmee de levensvatbaarheid moet worden aangetoond van nieuwe technologieën, processen, diensten of producten welke een potentieel economisch voordeel bieden, maar niet rechtstreeks op de markt kunnen worden gebracht;

- f) wordt onder „onderzoek en ontwikkeling” (O & O) verstaan systematisch uitgevoerde creatieve werkzaamheden ter vergroting van het kennisvolume op het vlak van menswetenschap, cultuur, maatschappij en technologie en de aanwending van deze kennis als uitgangspunt voor nieuwe toepassingen;
- g) wordt onder „deelnemers” of „onderzoekinstellingen” verstaan alle natuurlijke en rechtspersonen, onderzoekcentra, bedrijven of enigerlei andere in de Gemeenschap of in Chili gevestigde rechtspersoon of onderneming die betrokken is bij samenwerkingsactiviteiten, met inbegrip van de Partijen zelf.

Artikel 3

Beginselen

De samenwerkingsactiviteiten worden uitgevoerd op basis van onderstaande beginselen:

- a) wederzijds voordeel gebaseerd op een algeheel evenwichtige verdeling van de voordelen;
- b) wederzijdse toegang tot de onderzoek- en technologische ontwikkelingsactiviteiten van elke Partij;
- c) tijdige uitwisseling van informatie die van invloed kan zijn op de samenwerkingsactiviteiten;
- d) behoorlijke bescherming van de intellectuele-eigendomsrechten.

Artikel 4

Samenwerkingsgebieden

1. De samenwerking uit hoofde van deze overeenkomst kan alle activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie, hierna „OTO” te noemen, omvatten welke genoemd worden in de eerste activiteit van het kaderprogramma uit hoofde van artikel 164 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, alsmede alle soortgelijke OTO-activiteiten in Chili op de corresponderende wetenschappelijke en technologische gebieden.

2. Deze overeenkomst heeft geen gevolgen voor de deelname van Chili, als ontwikkelingsland, aan activiteiten van de Gemeenschap op het gebied van onderzoek ten behoeve van ontwikkeling.

Artikel 5

Vormen van samenwerking

De Partijen bevorderen de deelneming van de onderzoek- en technologische ontwikkelingsinstanties aan de samenwerkingsactiviteiten in het kader van deze overeenkomst, zulks in overeenstemming met hun interne bepalingen en beleidsbeginselen, en bieden elkaar aldus gelijkwaardige mogelijkheden bij de eigen activiteiten op het vlak van onderzoek, wetenschappelijk en technologie.

De samenwerkingsactiviteiten kunnen de volgende vorm aannemen:

1. Enerzijds deelneming van Chileense onderzoek- en technologische-ontwikkelingsinstellingen aan OTO-projecten van het kaderprogramma en anderzijds deelneming van in de Gemeenschap gevestigde onderzoek- en technologische-ontwikkelingsinstellingen aan Chileense projecten op dezelfde OTO-gebieden. Een dergelijke deelname is onderworpen aan de voor iedere Partij geldende regels en procedures
2. Pooling van OTO-projecten die reeds worden uitgevoerd in overeenstemming met de voor de OTO-programma's van iedere Partij geldende procedures
3. Gezamenlijke OTO-projecten binnen het kader van hun wetenschappelijke en technologische beleidsmaatregelen, met name in verband met toekomstige wetenschappelijke en technologische activiteiten
4. Bezoeken en uitwisselingen van wetenschappers en technische deskundigen, alsook van overheids-, universiteits- en particuliere specialisten op het gebied van ontwerp en toepassing van wetenschappelijke en technologische beleidsmaatregelen
5. Gezamenlijk organiseren van seminars, conferenties, symposia en workshops, alsmede deelname van deskundigen aan deze activiteiten
6. Wetenschappelijke netwerken en opleiding van onderzoekers
7. Gecoördineerde acties voor de verspreiding van resultaten en de uitwisseling van ervaring over gezamenlijke OTO-projecten die zijn gefinancierd of voor de coördinatie hiervan
8. Uitwisseling en gezamenlijk gebruik van uitrusting en materiaal met inbegrip van het gezamenlijke gebruik van geavanceerde onderzoekinstallaties
9. Uitwisseling van informatie over gebruiken, wetten, voorschriften en programma's die relevant zijn voor de samenwerking in het kader van deze overeenkomst
10. Alle andere vormen van samenwerking als aanbevolen door het stuurcomité, wanneer deze met de bij elke Partij gehanteerde beleidslijnen en procedures in overeenstemming worden geacht.

Artikel 6

Coördinatie en vergemakkelijking van samenwerkingsactiviteiten

- a) Voor de coördinatie en vergemakkelijking van samenwerkingsactiviteiten in het kader van deze overeenkomst wordt namens Chili zorg gedragen door de Nationale wetenschappelijke en technologische onderzoekcommissie (CONICYT), een gedecentraliseerd orgaan van het Chileense ministerie van onderwijs, met zijn eigen rechtspersoonlijkheid, of door andere instanties welke Chili hiervan op ieder moment voorafgaand schriftelijk in kennis kan stellen en, namens de Gemeenschap door de diensten van de Europese Commissie die verantwoordelijk zijn voor de OTO-beleidsmaatregelen en -activiteiten van de Gemeenschap, waarbij deze beide instanties optreden als uitvoerende organen.

- b) De uitvoerende organen richten een stuurcomité voor W & T-samenwerking op, hierna „stuurcomité” te noemen, dat toeziet op het beheer van deze overeenkomst; dit comité bestaat uit een gelijk aantal officiële vertegenwoordigers van beide Partijen en heeft covoorzitters van beide Partijen; het stelt zijn eigen reglement van orde vast.
- c) Het stuurcomité heeft onder meer tot taak:
1. de verschillende samenwerkingsactiviteiten als bedoeld in de artikelen 2 en 4 van deze overeenkomst, alsmede die welke in het kader van OTO-ontwikkelingssamenwerking zullen worden ontplooid, te bevorderen en hierop toezicht uit te oefenen;
 2. ingevolge artikel 5, eerste en tweede streepje, voor het komende jaar van alle voor OTO-samenwerking in aanmerking komende sectoren die prioritaire sectoren of sub-sectoren van gemeenschappelijk belang aan te wijzen waarin samenwerking wordt nagestreefd;
 3. ingevolge artikel 5, tweede streepje, aan de wetenschapsbeoefenaren van beide Partijen voorstellen te doen met betrekking tot de pooling van hun projecten, daar waar deze projecten onderling complementair zijn en er sprake van wederzijds voordeel zou zijn;
 4. aanbevelingen te doen op grond van artikel 5, tiende streepje;
 5. de Partijen te adviseren over de wijze waarop de samenwerking kan worden uitgebreid en verbeterd overeenkomstig de in deze overeenkomst neergelegde beginselen;
 6. erop toe te zien dat deze overeenkomst efficiënt functioneert en ten uitvoer wordt gelegd, met inbegrip van de beoordeling van lopende samenwerkingsprojecten in het kader van activiteiten van de Gemeenschap op het gebied van onderzoek ten behoeve van ontwikkeling waarbij Chili als ontwikkelingsland is betrokken;
 7. jaarlijks aan de Partijen verslag uit te brengen over de stand, de bereikte resultaten en de doeltreffendheid van de samenwerking in het kader van deze overeenkomst. Dit verslag wordt voorgelegd aan de bij de kaderovereenkomst voor samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en Chili van 1996 in het leven geroepen Gemengde Commissie.
- d) Het stuurcomité komt in de regel eenmaal per jaar bijeen, bij voorkeur voorafgaand aan de vergadering van de bij de kaderovereenkomst voor samenwerking van 1996 in het leven geroepen Gemengde Commissie; het baseert zich hierbij op een in onderling overleg overeengekomen tijdschema en brengt verslag uit aan genoemde commissie. De vergaderingen vinden afwisselend in de Gemeenschap en in Chili plaats. Op verzoek van één of beide Partijen kunnen buitengewone vergaderingen worden belegd.
- e) Besluiten van het stuurcomité worden bij consensus vastgesteld. Op elke vergadering worden notulen opgemaakt die

een verslag bevatten van de besluiten en de voornaamste onderwerpen die zijn besproken. Deze notulen worden overeengekomen door de covoorzitters van het stuurcomité.

- f) Elke Partij draagt de kosten van haar deelneming aan de vergaderingen van het Stuurcomité. Elke Partij draagt de reis- en verblijfkosten van haar deelnemers aan de vergaderingen van het stuurcomité. Alle andere kosten in verband met de vergaderingen van het stuurcomité komen ten laste van de Partij die als gastvrouw optreedt.

Artikel 7

Financiering

- a) De samenwerkingsactiviteiten zijn afhankelijk van de beschikbaarheid van toegewezen middelen en onderworpen aan de op het grondgebied van elke Partij van toepassing zijnde wetten en voorschriften, beleidslijnen en programma's. Kosten die zijn verbonden aan geselecteerde samenwerkingsactiviteiten, komen ten laste van de deelnemers zonder enigerlei overdracht van middelen tussen de Partijen.
- b) Wanneer een specifiek samenwerkingsmechanisme van de ene Partij voorziet in economische steun aan de deelnemers van de andere Partij, worden dergelijke subsidies, financiële of andere bijdragen van de ene Partij aan de deelnemers van de andere Partij, ter ondersteuning van die activiteiten, met vrijstelling van heffingen en douanerechten verleend, een en ander in overeenstemming met de op het grondgebied van elke Partij geldende wetten en voorschriften.
- c) Het bepaalde in artikel 7, sub a) is niet van toepassing op OTO-projecten waaraan Chili als ontwikkelingsland deelneemt en die worden gefinancierd in het kader van activiteiten van de Gemeenschap op het gebied van onderzoek ten behoeve van ontwikkeling.

Artikel 8

Toelating van personeel en apparatuur

Elke Partij treft alle passende maatregelen en stelt al het mogelijke in het werk om, binnen de op de grondgebieden van beide Partijen geldende wetten en voorschriften, de toegang tot, het verblijf op en het vertrek uit haar grondgebied te vergemakkelijken voor bij de samenwerkingsactiviteiten in het kader van deze overeenkomst betrokken c.q. gebruikte personen, materiaal, gegevens en apparatuur.

Artikel 9

Verspreiding en gebruik van informatie

1. Voor de verspreiding en het gebruik van informatie en het beheer, de toekenning en de uitoefening van intellectuele eigendomsrechten die voortvloeien uit gezamenlijk onderzoek in het kader van deze overeenkomst, gelden de voorwaarden van de bijlage bij deze overeenkomst.

2. Deze bijlage inzake intellectuele eigendomsrechten maakt integrerend deel uit van deze overeenkomst.

*Artikel 10***Territoriale toepassing**

Deze overeenkomst is van toepassing, enerzijds, op de gebieden waar het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van toepassing is en onder de in dat Verdrag neergelegde voorwaarden, en, anderzijds op het grondgebied van de Republiek Chili. Dit belet echter niet dat samenwerkingsactiviteiten in volle zee, in de ruimte, of op het grondgebied van derde landen kunnen plaatsvinden in overeenstemming met het internationaal recht.

*Artikel 11***Inwerkingtreding, beëindiging en regeling van geschillen**

- a) Deze overeenkomst treedt in werking op de datum waarop de Partijen elkaar er schriftelijk van in kennis hebben gesteld dat hun onderscheiden interne procedures voor de wijziging van deze overeenkomst zijn voltooid.
- b) Deze overeenkomst wordt gesloten voor een eerste periode van vijf jaar en kan stilzwijgend worden verlengd na een evaluatie in het voorlaatste jaar van elke opeenvolgende periode.
- c) De overeenkomst kan met instemming van beide partijen worden gewijzigd. Wijzigingen treden in werking onder de sub a) genoemde voorwaarden.
- d) Deze overeenkomst kan te allen tijde door elke Partij worden opgezegd, mits de andere Partij daarvan zes maanden tevoren schriftelijk langs diplomatieke weg in kennis wordt

gesteld. Het aflopen van deze overeenkomst heeft geen invloed op de geldigheid of de looptijd van enige in het kader van de Overeenkomst getroffen regeling noch op de rechten en verplichtingen die zijn ontstaan uit hoofde van de bijlage.

- e) Alle vraagstukken of geschillen in verband met de interpretatie of tenuitvoerlegging van deze overeenkomst worden in onderlinge overeenstemming tussen de Partijen geregeld.

Artikel 12

Deze overeenkomst is opgesteld in twee exemplaren in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

Ten blijke waarvan de, hiertoe naar behoren gemachtigde, ondergetekenden hun handtekening onder deze overeenkomst hebben gesteld.

Gedaan te [...] op de [...] dag van het jaar [...], in twee exemplaren in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

Voor de Europese Gemeenschap

Voor de Republiek Chili

BIJLAGE

INTELLECTUELE-EIGENDOMSRECHTEN

Deze bijlage vormt onderdeel van de „Overeenkomst voor wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Chili”, hierna „de Overeenkomst” genoemd.

Uit hoofde van de Overeenkomst gecreëerde of verschaftte rechten op intellectuele eigendom worden toegekend in overeenstemming met deze bijlage.

I. TOEPASSING

Deze bijlage is van toepassing op gezamenlijk onderzoek dat in het kader van de Overeenkomst wordt verricht, tenzij door de Partijen anderszins wordt overeengekomen.

II. EIGENDOM, TOEKENNING EN UITOEFENING VAN RECHTEN

1. Voor de toepassing van deze bijlage heeft „intellectuele eigendom” de betekenis als gedefinieerd in artikel 2, sub c), van de Overeenkomst.
2. Deze bijlage heeft betrekking op de toekenning van rechten en belangen tussen de Partijen en hun deelnemers. Elke Partij en haar deelnemers zorgen ervoor dat de andere partij en haar deelnemers de rechten op intellectuele eigendom kunnen verkrijgen die haar in overeenstemming met deze bijlage zijn toegekend. Deze bijlage houdt verder geen wijziging in van of doet geen afbreuk aan de toekenning van rechten, belangen en royalty's tussen een Partij en haar onderdanen of deelnemers en de regels voor de verspreiding en het gebruik van informatie, welke worden bepaald overeenkomstig de wetten en gebruiken van de Partij in kwestie.
3. De Partijen laten zich tevens leiden door de volgende, contractueel te regelen beginselen:
 - a) Daadwerkelijke bescherming van intellectuele eigendom. De Partijen zorgen ervoor dat zij en/of hun deelnemers elkaar binnen een redelijke termijn in kennis stellen van eventuele intellectuele eigendom die uit de Overeenkomst of toepasselijke uitvoeringsovereenkomsten voortkomt en tijdig de nodige voorzieningen treffen om deze intellectuele eigendom te beschermen.
 - b) Doeltreffende exploitatie van resultaten, met inachtneming van de bijdragen van de Partijen en hun deelnemers.
 - c) Non-discriminatoire behandeling van deelnemers van de andere Partij in vergelijking met de behandeling die de eigen deelnemers genieten.
 - d) Bescherming van vertrouwelijke zakelijke informatie.
4. De deelnemers ontwikkelen gezamenlijk een plan inzake technologiebeheer (PTB) met betrekking tot de eigendom en het gebruik, inclusief publicatie, van informatie en intellectuele eigendom welke voortvloeien uit het gemeenschappelijk onderzoek. Het PTB moet door het verantwoordelijke financieringsorgaan van de bij de financiering van het onderzoek betrokken Partij worden goedgekeurd, voordat de specifieke O&O-samenwerkingscontracten; waaraan de PTB's gehecht zijn, worden gesloten. Het PTB wordt ontwikkeld met inachtneming van de bij iedere Partij geldende regels en voorschriften, van de respectieve financiële of andere bijdragen van de Partijen en hun deelnemers, de voor- en nadelen van het verlenen van vergunningen per grondgebied of per toepassingsgebied, de uitvoer van gegevens, goederen en diensten, de door de geldende wetgeving opgelegde voorwaarden en andere factoren die door de deelnemers relevant worden geacht. De rechten en verplichtingen inzake intellectuele eigendom met betrekking tot het door gastonderzoekers (d.w.z. onderzoekers die niet van een Partij of een deelnemer afkomstig zijn) verrichte onderzoek worden eveneens in de gemeenschappelijke PTB's geregeld.

Het PTB is een tussen de deelnemers aan gemeenschappelijk onderzoek te sluiten specifieke overeenkomst waarin hun respectieve rechten en verplichtingen worden vastgesteld.

Wat de intellectuele eigendom betreft, omvat het PTB doorgaans ondermeer een regeling betreffende eigendom, bescherming, gebruikersrechten voor onderzoeks- en ontwikkelingsdoeleinden, exploitatie en verspreiding, met inbegrip van regelingen voor gezamenlijke publicatie, rechten en verplichtingen van gastonderzoekers en procedures voor de beslechting van geschillen. Het PTB bevat ook een regeling omtrent nieuwe en bestaande informatie, het verlenen van vergunningen en de te leveren prestaties.

5. Informatie of intellectuele eigendom welke voortvloeit uit gemeenschappelijk onderzoek en niet in het PTB is geregeld, wordt met instemming van de Partijen, overeenkomstig de beginselen van het PTB, toegewezen. In geval van betwisting komt de informatie of intellectuele eigendom toe aan alle deelnemers aan het gemeenschappelijk onderzoek dat de informatie of de intellectuele eigendom heeft voortgebracht. Elke deelnemer op wie deze bepaling van toepassing is, heeft dan het recht die informatie of intellectuele eigendom zonder geografische beperking voor eigen commerciële doeleinden te gebruiken.

6. Elke Partij zorgt ervoor dat de andere Partij en haar deelnemers over de intellectuele-eigendomsrechten kunnen beschikken die hun overeenkomstig deze beginselen zijn toegekend.
7. Met inachtneming van de mededingingsvoorwaarden op de onder de Overeenkomst vallende gebieden, streeft elke partij ernaar dat de krachtens deze overeenkomst en de daaruit voortvloeiende regelingen verkregen rechten zodanig worden uitgeoefend, dat met name:
 - i) de verspreiding en het gebruik van gegevens die in het kader van de Overeenkomst zijn ontstaan, bekendgemaakt of anderszins beschikbaar gesteld, worden aangemoedigd, en
 - ii) de vaststelling en de uitvoering van internationale normen worden bevorderd.
8. De beëindiging of het aflopen van de Overeenkomst zullen van generlei invloed zijn op de uit deze bijlage voortvloeiende rechten of verplichtingen.

III. WERKEN DIE ONDER HET AUTEURSRECHT VALLEN EN WETENSCHAPPELIJKE PUBLICATIES

Auteursrechten die aan de Partijen of hun deelnemers toebehoren, worden geregeld overeenkomstig de Berner Conventie (Akte van Parijs 1971) en de TRIPS-overeenkomst. De intellectuele-eigendomsrechten beschermen de uitdrukking van een geestelijk goed, maar niet de ideeën, procedures, methoden of wiskundige begrippen als zodanig. Enkel beperkingen van of uitzonderingen op exclusieve rechten zijn in bepaalde bijzondere gevallen toelaatbaar, voor zover hierdoor geen belemmeringen ontstaan voor de normale exploitatie van resultaten en de rechtmatige belangen van de houder van de rechten hierdoor niet nodeloos in gevaar worden gebracht.

Behoudens het bepaalde in deel IV en tenzij in het PTB anders is overeengekomen, geschiedt de publicatie van de onderzoekresultaten gezamenlijk door de Partijen of de deelnemers. Naast deze algemene regel is nog het volgende van toepassing:

1. Indien door een Partij of door de overheidsorganen van die Partij wetenschappelijke en technische tijdschriften, artikelen, rapporten, boeken, video-opnamen of software worden gepubliceerd die het resultaat zijn van gemeenschappelijk onderzoek in het kader van deze overeenkomst, ontstaat voor de andere partij het wereldwijd geldende niet-exclusieve, onherroepelijke recht met vrijstelling van royalty's, om die werken te vertalen, te reproduceren, te bewerken, te verspreiden en openbaar te maken.
2. De Partijen streven naar verspreiding op een zo groot mogelijke schaal van wetenschappelijke geschriften die het resultaat zijn van gemeenschappelijk onderzoek uit hoofde van de Overeenkomst en die door onafhankelijke uitgeverij zijn gepubliceerd.
3. Op alle voor publicatie bestemde exemplaren van een werk waarop auteursrechten rusten en dat volgens deze bepaling tot stand is gekomen, dient de naam van de auteur(s) van het werk te worden vermeld, tenzij een auteur uitdrukkelijk wenst daarvan af te zien. Ook moet op een duidelijk zichtbare plaats worden verwezen naar de medewerking en de steun van de partijen.

IV. UITVINDINGEN, ONTDEKKINGEN EN ANDERE WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE RESULTATEN

Uit samenwerkingsactiviteiten van de Partijen voortvloeiende uitvindingen, ontdekkingen en andere wetenschappelijke en technologische resultaten zijn het eigendom van de Partijen, tenzij anderszins overeengekomen door de Partijen.

V. NIET OPENBAAR TE MAKEN INFORMATIE

A. *Schriftelijke niet openbaar te maken informatie*

1. Elke Partij, haar instanties of haar deelnemers, naar gelang van het geval, stelt in een zo vroeg mogelijk stadium en bij voorkeur in het PTB, vast welke informatie zij niet openbaar wenst te maken met betrekking tot de Overeenkomst. Daarbij moet onder meer rekening worden gehouden met:
 - a) het geheime karakter van de informatie, in die zin dat de gegevens — als geheel of in de gegeven samenstelling van de onderdelen — niet algemeen bekend zijn bij deskundigen en voor hen ook niet gemakkelijk toegankelijk zijn met wettige middelen;
 - b) de feitelijke of de potentiële handelswaarde van de informatie ingevolge het geheime karakter ervan;
 - c) de voorafgaande bescherming van de informatie, in die zin dat door de wettelijk bevoegde persoon onder de gegeven omstandigheden redelijke maatregelen zijn genomen om de geheimhouding van de gegevens te verzekeren.

De Partijen en hun deelnemers mogen in bepaalde gevallen overeenkomen dat, tenzij anders aangegeven, de bij het gemeenschappelijk onderzoek in het kader van de Overeenkomst verschaft, uitgewisselde of gecreëerde informatie geheel of gedeeltelijk geheim moet blijven.

2. Elke Partij zorgt ervoor dat niet openbaar te maken informatie door de andere Partij gemakkelijk als zodanig kan worden herkend, bijvoorbeeld door een passend kenteken of een beperkend opschrift. Dit geldt ook voor de gehele of gedeeltelijke reproductie van de gegevens in kwestie.

Een Partij die uit hoofde van de Overeenkomst niet openbaar te maken informatie ontvangt, respecteert het vertrouwelijke karakter van deze gegevens. Deze beperkingen worden automatisch opgeheven wanneer de gegevens in kwestie door de eigenaar worden vrijgegeven.

3. In het kader van de Overeenkomst door één van de Partijen verstrekte niet openbaar te maken informatie mag door de ontvangende Partij worden verspreid onder personen die behoren tot of in dienst zijn van de ontvangende Partij en andere betrokken departementen of instellingen van de ontvangende Partij welke voor de specifieke doeleinden van het lopend gemeenschappelijk onderzoek gemachtigd zijn, mits deze geheime gegevens krachtens een schriftelijk akkoord inzake de vertrouwelijkheid worden verspreid en gemakkelijk — zoals boven vermeld — als zodanig kunnen worden herkend.
4. Indien de partij die niet openbaar te maken gegevens verstrekt, hiermee vooraf schriftelijk instemt, mag de ontvangende partij deze gegevens op een ruimere schaal verspreiden dan volgens punt 3 is toegestaan. De partijen werken samen procedures uit voor het aanvragen en verkrijgen van een voorafgaande schriftelijke toestemming voor de verspreiding op ruimere schaal; elke partij verleent deze goedkeuring voor zover dit in het kader van haar binnenlands beleid en haar nationale voorschriften en wetten mogelijk is.

B. *Niet-schriftelijke niet openbaar te maken informatie*

Niet op schrift gestelde niet openbaar te maken gegevens of andere vertrouwelijke informatie die worden verstrekt tijdens studiedagen en andere bijeenkomsten welke in het kader van deze overeenkomst plaatsvinden, of gegevens verkregen door de indienstneming van personeel, het gebruik van voorzieningen of gemeenschappelijke projecten, worden door de Partijen of hun deelnemers behandeld conform de in deze bijlage voor schriftelijke informatie vastgestelde beginselen, mits de ontvanger van dergelijke niet openbaar te maken of anderszins vertrouwelijke gegevens vooraf schriftelijk is gewezen op het vertrouwelijke karakter van de medegedeelde informatie, op het tijdstip waarop deze wordt meegedeeld.

C. *Beheer*

Elke Partij probeert ervoor te zorgen dat niet openbaar te maken informatie die zij uit hoofde van deze overeenkomst ontvangt, wordt beheerd zoals in de Overeenkomst is bepaald. Indien één van de partijen zich realiseert dat zij niet in staat is, of redelijkerwijs verwacht niet in staat te zullen zijn, om de in de punten A en B vervatte bepalingen inzake niet-verspreiding na te leven, stelt zij de andere partij daarvan onmiddellijk in kennis. De betrokken Partijen plegen vervolgens overleg om een passende gedragslijn vast te stellen.

Gewijzigd voorstel voor een verordening van de Raad tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst door ambtenaren van de Commissie van de Europese Gemeenschappen naar aanleiding van de hervorming van de Commissie

(2002/C 181 E/16)

COM(2002) 136 def. — 2001/0027(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 20 maart 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 283,

Gezien het voorstel van de Commissie, ingediend na raadpleging van het Comité van het Statuut overeenkomstig artikel 10 bis van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Hof van Justitie,

Gezien het advies van de Rekenkamer,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij de Commissie is een hervorming gaande om de inzet van haar middelen te heroriënteren op de kerntaken.
- (2) Uit een mededeling van de Commissie ⁽²⁾ blijkt dat, ondanks de reeds in 1999 en 2000 getroffen maatregelen, voor een aantal van haar kerntaken onvoldoende personeel is toegewezen.
- (3) De Commissie wil in een groot deel van deze behoeften voorzien via rationalisatie en interne herschikking.
- (4) De Commissie wil de nodige maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat personeel dat heringedeeld wordt, met name via opleiding zo goed en zo efficiënt mogelijk op zijn nieuwe functie wordt voorbereid.
- (5) De vakbekwaamheid van sommige ambtenaren, met name oudere ambtenaren, zal echter teveel afwijken van die welke voor de te vervullen functies vereist is.
- (6) De Commissie heeft behoefte aan personeel met een ander vakbekwaamheidsprofiel en aan een nieuw evenwicht in de personeelssamenstelling; het aantal ambtenaren dat volgens de normale regeling met pensioen gaat, zal echter niet volstaan om op voldoende korte termijn door indienstneming van nieuwe ambtenaren de beschikking te krijgen over de noodzakelijke vakbekwaamheid.
- (7) Daarom moeten bijzondere maatregelen voor beëindiging van de dienst worden vastgesteld die worden aangevuld met interne administratieve bepalingen voor een doeltreffende controle op de toepassing van deze verordening.

(8) Bij de tenuitvoerlegging van deze maatregelen moet, overeenkomstig de beginselen van deze verordening, zoveel mogelijk het geografisch evenwicht in acht worden genomen.

(9) Deze maatregelen moeten budgettair neutraal zijn.

(10) Ter wille van een vlot functioneren van de diensten van de Commissie moet de in deze verordening bedoelde maatregelen dringend ten uitvoer worden gelegd. Voor de Commissie zijn de maatregelen weliswaar al vastgesteld, maar voor de andere instellingen is dat nog niet het geval.

(11) Toepassing door de Commissie van andere specifieke ad hoc-maatregelen van het in deze verordening bedoelde type in het kader van haar hervorming moet worden uitgesloten, zelfs indien de hier beoogde maatregelen niet de gewenste respons vinden,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

In het belang van de dienst en in verband met de behoeften aan nieuwe vakbekwaamheid bij de Commissie als gevolg van de heroriëntatie van de inzet van de personele middelen op haar kerntaken, wordt de Commissie tot en met 31 december 2004 gemachtigd om ten aanzien van haar ambtenaren, ongeacht de begroting waaronder zij vallen (huishoudelijke begroting of begroting voor onderzoek), die de leeftijd van 55 jaar hebben bereikt en een anciënniteit van ten minste vijftien jaar hebben, met uitzondering van ambtenaren in de rangen A1 en A2, overeenkomstig het bepaalde in deze verordening maatregelen te nemen tot beëindiging van de dienst in de zin van artikel 47 van het Statuut.

Artikel 2

Het totale aantal ambtenaren ten aanzien waarvan de in artikel 1 bedoelde maatregelen kunnen worden toegepast, wordt vastgesteld op 600.

Deze regeling laat de besluiten die in het kader van de jaarlijkse begrotingsprocedures zullen worden genomen, onverlet.

Artikel 3

Rekening houdend met het belang van de dienst bepaalt de Commissie, met inachtneming van het in artikel 2 vastgestelde maximum en na raadpleging van de paritaire commissie, voor wie van de ambtenaren die beëindiging van de dienst op grond van artikel 1 hebben aangevraagd, de maatregel wordt toegepast.

⁽¹⁾ Hierna „Statuut” genoemd.

⁽²⁾ Doc. nr. 6343/00 INST 4.

De Commissie neemt bij voorrang de aanvragen in aanmerking van ambtenaren die getroffen zijn door reorganisatiemaatregelen of maatregelen voor heroriëntatie van de personele middelen op de kerntaken, met name via herindeling van personeel, en wier vakbekwaamheid niet voldoende in overeenstemming is met de te vervullen functies. Zij houdt rekening met de mate van opleiding die nodig is voor het vervullen van de nieuwe functies, de leeftijd, de competentie, het rendement, het gedrag in de dienst, de gezinssituatie en de anciënniteit.

Artikel 4

1. De gewezen ambtenaar op wie de in artikel 1 bedoelde maatregel is toegepast, heeft recht op een maandelijks vergoeding in de vorm van een percentage van het laatste basissalaris; dit percentage varieert naar gelang van de leeftijd en de anciënniteit van de betrokkene op het tijdstip van vertrek, volgens de tabel in een bijlage bij deze verordening. Het in aanmerking te nemen laatste basissalaris is het basissalaris dat behoort bij de rang en de salaristrap van de ambtenaar op het tijdstip van vertrek uit de dienst en dat is vermeld in de tabel van artikel 66 van het Statuut die van kracht is op de eerste dag van de maand waarvoor de vergoeding betaalbaar wordt.

2. De gewezen ambtenaar kan te allen tijde op zijn verzoek worden gepensioneerd met het ouderdomspensioen volgens de voorwaarden van het Statuut. Vanaf dat moment eindigt het recht op de vergoeding. Het recht op de vergoeding eindigt in elk geval uiterlijk op de laatste dag van de maand waarin de gewezen ambtenaar de leeftijd van 65 jaar bereikt, en wanneer hij, vóór het bereiken van deze leeftijd, voldoet aan de voorwaarden die recht geven op het maximale ouderdomspensioen van 70 % (artikel 77 van het Statuut).

De gewezen ambtenaar wordt dan ambtshalve in het genot gesteld van het ouderdomspensioen, dat ingaat op de eerste dag van de kalendermaand na die waarin de vergoeding voor de laatste maal is uitbetaald.

3. Op de in lid 1 bedoelde vergoeding wordt de aanpassingscoëfficiënt toegepast die geldt voor het binnen de Gemeenschap gelegen land waar de betrokkene aantoonbaar zijn woonplaats te hebben. De betrokkene levert elk jaar het bewijs van zijn woonplaats.

Als de betrokkene zijn woonplaats kiest buiten de Gemeenschap, is de op de vergoeding toe te passen aanpassingscoëfficiënt gelijk aan 100.

De vergoeding wordt uitgedrukt in euro. Zij wordt betaald in de valuta van het land waar de betrokkene zijn woonplaats heeft. De vergoeding wordt echter in euro betaald, als daarop overeenkomstig de tweede alinea de aanpassingscoëfficiënt 100 wordt toegepast.

De vergoeding die in een andere valuta dan de euro worden uitbetaald, wordt berekend met toepassing van de in artikel 63, tweede alinea, van het Statuut bedoelde wisselkoersen.

4. Het bedrag van de bruto-inkomsten die de betrokkene uit eventuele nieuwe functies ontvangt, wordt in mindering gebracht op de in lid 1 bedoelde vergoeding voor zover deze inkomsten en deze vergoeding tezamen hoger zijn dan de laatste totale brutobezoldiging van de betrokkene die is vastgesteld op basis van de salaristabel die van kracht is op de eerste dag van de maand waarvoor de vergoeding betaalbaar wordt. Op deze bezoldiging wordt de in lid 3 bedoelde aanpassingscoëfficiënt toegepast.

Onder de bruto-inkomsten en de laatste totale brutobezoldiging, als bedoeld in de eerste alinea, worden verstaan de bedragen na aftrek van sociale lasten en vóór aftrek van belasting.

De betrokkene moet zich er formeel toe verbinden de schriftelijke bewijsstukken over te leggen die geëist kunnen worden, waaronder een jaaroverzicht van zijn inkomsten in de vorm van een salarisspecificatie of een gecontroleerde jaarrekening, naar gelang van het geval, en een beëdigde of geauthentiseerde verklaring dat hij geen andere inkomsten uit nieuwe functies ontvangt, en de Instelling op de hoogte te brengen van alle andere feiten die verandering kunnen brengen in zijn recht op de vergoeding, een en ander op straffe van toepassing van de in artikel 86 van het Statuut bedoelde sancties.

5. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 67 van het Statuut en de artikelen 1, 2 en 3 van bijlage VII bij het Statuut worden de kostwinnerstoelage, de kindertoelage en de toelage voor schoolgaande kinderen betaald hetzij aan de rechthebbende op de in lid 1 bedoelde vergoeding, hetzij aan de persoon of personen aan wie op grond van wettelijke bepalingen dan wel een uitspraak van de rechter of van de bevoegde administratieve autoriteit het kind is of de kinderen zijn toevertrouwd; de hoogte van de kostwinnerstoelage wordt berekend op basis van deze vergoeding.

6. De betrokkene heeft, voor zover hij geen inkomen uit een winstgevend beroepsbezigheid heeft, voor zichzelf en voor zijn medeverzekerden recht op de prestaties van de in artikel 72 van het Statuut bedoelde regeling inzake sociale zekerheid, mits hij de betreffende bijdragen, die worden berekend over het bedrag van de in lid 1 bedoelde vergoeding, betaalt.

7. Gedurende de periode waarin het recht op de vergoeding bestaat, maar maximaal gedurende vijftien maanden, blijft de gewezen ambtenaar nieuwe rechten op ouderdomspensioen op basis van de bij zijn rang en salaristrap behorende bezoldiging verwerven, mits gedurende deze periode de in het Statuut op basis van die bezoldiging voorgeschreven pensioenbijdrage wordt betaald en zonder dat het totale pensioen meer kan bedragen dan het in artikel 77, tweede alinea, van het Statuut bedoelde maximale ouderdomspensioen. Voor de toepassing van artikel 5 van bijlage VIII bij het Statuut wordt deze periode als diensttijd beschouwd.

8. Onverminderd artikel 1, lid 1, en artikel 22 van bijlage VIII bij het Statuut heeft de overlevende echtgenoot van een gewezen ambtenaar die is overleden terwijl hij in het genot was van de in lid 1 bedoelde maandelijks vergoeding, indien deze overlevende gedurende ten minste één jaar met de betrokkene gehuwd was op het tijdstip dat de betrokkene de dienst bij de Instelling heeft beëindigd, recht op een overlevingspensioen gelijk aan 60 % van het ouderdompensioen dat de gewezen ambtenaar zou hebben ontvangen indien hij, ongeacht zijn aantal dienstjaren en ongeacht zijn leeftijd, op het tijdstip van zijn overlijden daarop aanspraak had kunnen maken.

Het in de eerste alinea bedoelde overlevingspensioen kan niet lager zijn dan de in artikel 79, tweede alinea, van het Statuut bedoelde bedragen. Dit pensioen kan echter in geen geval hoger zijn dan het bedrag van de eerste uitbetaling van het ouderdompensioen waarop de gewezen ambtenaar recht zou hebben gehad indien hij, wanneer hij in leven was gebleven, in het genot van ouderdompensioen was gesteld, nadat hij geen recht meer had op de bovenbedoelde vergoeding.

De voorwaarde betreffende de duur van het huwelijk, als bedoeld in de eerste alinea, geldt niet indien uit een huwelijk dat door de gewezen ambtenaar is gesloten vóór de beëindiging van de dienst, een of meer kinderen zijn geboren, voor zover

de overlevende echtgenoot in de behoeften van deze kinderen voorziet of heeft voorzien.

Hetzelfde geldt als het overlijden van de gewezen ambtenaar te wijten is aan een van de in artikel 17, tweede alinea, in fine, van bijlage VIII bij het Statuut bedoelde omstandigheden.

9. Bij overlijden van een gewezen ambtenaar die in het genot is van de in lid 1 bedoelde vergoeding hebben de te zijnen laste komende kinderen als bedoeld in artikel 2 van bijlage VII bij het Statuut recht op een wezenpensioen overeenkomstig het bepaalde in artikel 80, eerste, tweede en derde alinea, van het Statuut en in artikel 21 van bijlage VIII bij het Statuut.

Artikel 5

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

BIJLAGE

VERGOEDINGSPERCENTAGE

Het percentage van de vergoeding als bedoeld in artikel 4, lid 1, van deze verordening wordt volgens de onderstaande tabel vastgesteld op basis van de leeftijd en de anciënniteit van de ambtenaar op het tijdstip van vertrek:

Hoogte van de vergoeding volgens leeftijd en anciënniteit

Leeftijd \ Anciënniteit	Leeftijd				
	55 of 56 jaar	57 of 58 jaar	59 of 60 jaar	61 of 62 jaar	63 jaar en ouder
van 15 tot 19 jaar	60,0 %	60,0 %	60,0 %	62,0 %	64,0 %
van 20 tot 24 jaar	60,0 %	60,0 %	62,0 %	64,0 %	66,0 %
van 25 tot 29 jaar	62,0 %	64,0 %	66,0 %	68,0 %	70,0 %
30 jaar en meer	64,0 %	66,0 %	68,0 %	70,0 %	70,0 %

De in aanmerking te nemen leeftijd en anciënniteit worden bepaald aan de hand van de datum waarop de betrokken ambtenaar daadwerkelijk de dienst beëindigt.

Volgens een gewogen berekening voor de groep van in aanmerking komende ambtenaren geeft toepassing van deze voorwaarden een vergoedingsgemiddelde van maximaal 62,5 %.

Voorstel voor een verordening van de Raad tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst door ambtenaren van het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie

(2002/C 181 E/17)

COM(2002) 136 def. — 2002/0069(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 20 maart 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 283,

Gezien het voorstel van de Commissie, ingediend na raadpleging van het Comité van het Statuut overeenkomstig artikel 10 bis van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Hof van Justitie,

Gezien het advies van de Rekenkamer,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Door de ontwikkeling van de Europese Unie sinds het Verdrag van Maastricht is het werkkterrein van de Raad verruimd. Naar aanleiding van die ontwikkelingen heeft het secretariaat-generaal meer en zwaardere taken gekregen die verder gaan dan de taken van een conferentiesecretariaat.
- (2) Het secretariaat-generaal van de Raad wil in een groot deel van deze behoeften voorzien via rationalisatie en interne herschikking.
- (3) Het secretariaat-generaal van de Raad wil de nodige maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat personeel dat heringedeeld wordt, met name via opleiding zo goed en zo efficiënt mogelijk op zijn nieuwe functie wordt voorbereid.
- (4) De vakbekwaamheid van sommige ambtenaren, met name oudere ambtenaren, zal echter te veel afwijken van die welke voor de te vervullen functies vereist is.
- (5) Het secretariaat-generaal van de Raad heeft behoefte aan personeel met een ander vakbekwaamheidsprofiel en aan een nieuw evenwicht in de personeelssamenstelling; het aantal ambtenaren dat volgens de normale regeling met pensioen gaat zal echter niet volstaan om op voldoende korte termijn door indienstneming van nieuwe ambtenaren de beschikking te krijgen over de noodzakelijke vakbekwaamheid.

(6) Daarom moeten bijzondere maatregelen voor beëindiging van de dienst worden vastgesteld die worden aangevuld met interne administratieve bepalingen voor een doeltreffende controle op de toepassing van deze verordening.

(7) Bij de tenuitvoerlegging van deze maatregelen moet, overeenkomstig de beginselen van deze verordening, zoveel mogelijk het geografisch evenwicht in acht worden genomen.

(8) Deze maatregelen moeten budgettair neutraal zijn,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

In het belang van de dienst en in verband met de behoeften aan nieuwe vakbekwaamheid bij het secretariaat-generaal van de Raad als gevolg van de heroriëntatie van de inzet van de personele middelen op zijn kerntaken, wordt het secretariaat-generaal van de Raad tot en met 31 december 2004 gemachtigd om ten aanzien van zijn ambtenaren die de leeftijd van 55 jaar hebben bereikt en een anciënniteit van ten minste vijftien jaar hebben, met uitzondering van ambtenaren in de rangen A1 en A2, overeenkomstig het bepaalde in deze verordening maatregelen te nemen tot beëindiging van de dienst in de zin van artikel 47 van het Statuut.

Artikel 2

Het totale aantal ambtenaren ten aanzien waarvan de in artikel 1 bedoelde maatregelen kunnen worden toegepast, wordt vastgesteld op 94 (12 A, 22 LA, 8 B, 44 C, en 8 D).

Deze regeling laat de besluiten die in het kader van de jaarlijkse begrotingsprocedures zullen worden genomen, onverlet.

Artikel 3

Rekening houdend met het belang van de dienst bepaalt het secretariaat-generaal van de Raad, met inachtneming van het in artikel 2 vastgestelde maximum en na raadpleging van de paritaire commissie, voor wie van de ambtenaren die beëindiging van de dienst op grond van artikel 1 hebben aangevraagd, de maatregel wordt toegepast.

⁽¹⁾ Hierna „Statuut” genoemd.

Het neemt bij voorrang de aanvragen in aanmerking van ambtenaren die getroffen zijn door reorganisatiemaatregelen of maatregelen voor heroriëntatie van de personele middelen op de kerntaken, met name via herindeling van personeel, en wier vakbekwaamheid niet voldoende in overeenstemming is met de te vervullen functies. Het houdt rekening met de mate van opleiding die nodig is voor het vervullen van de nieuwe functies, de leeftijd, de competentie, het rendement, het gedrag in de dienst, de gezinssituatie en de anciënniteit.

Artikel 4

1. De gewezen ambtenaar op wie de in artikel 1 bedoelde maatregel is toegepast, heeft recht op een maandelijks vergoeding in de vorm van een percentage van het laatste basissalaris; dit percentage varieert naar gelang van de leeftijd en de anciënniteit van de betrokkene op het tijdstip van vertrek, volgens de tabel in een bijlage bij deze verordening. Het in aanmerking te nemen laatste basissalaris is het basissalaris dat behoort bij de rang en de salaristrap van de ambtenaar op het tijdstip van vertrek uit de dienst en dat is vermeld in de tabel van artikel 66 van het Statuut die van kracht is op de eerste dag van de maand waarvoor de vergoeding betaalbaar wordt.

2. De gewezen ambtenaar kan te allen tijde op zijn verzoek worden gepensioneerd met het ouderdomspensioen volgens de voorwaarden van het Statuut. Vanaf dat moment eindigt het recht op de vergoeding. Het recht op de vergoeding eindigt in elk geval uiterlijk op de laatste dag van de maand waarin de gewezen ambtenaar de leeftijd van 65 jaar bereikt, en wanneer hij, vóór het bereiken van deze leeftijd, voldoet aan de voorwaarden die recht geven op het maximale ouderdomspensioen van 70 % (artikel 77 van het Statuut).

De gewezen ambtenaar wordt dan ambtshalve in het genot gesteld van het ouderdomspensioen, dat ingaat op de eerste dag van de kalendermaand na die waarin de vergoeding voor de laatste maal is uitbetaald.

3. Op de in lid 1 bedoelde vergoeding wordt de aanpassingscoëfficiënt toegepast die geldt voor het binnen de Gemeenschap gelegen land waar de betrokkene aantoonbaar zijn woonplaats te hebben. De betrokkene levert elk jaar het bewijs van zijn woonplaats.

Als de betrokkene zijn woonplaats kiest buiten de Gemeenschap, is de op de vergoeding toe te passen aanpassingscoëfficiënt gelijk aan 100.

De vergoeding wordt uitgedrukt in euro. Zij wordt betaald in de valuta van het land waar de betrokkene zijn woonplaats heeft. De vergoeding wordt echter in euro betaald, als daarop overeenkomstig de tweede alinea de aanpassingscoëfficiënt 100 wordt toegepast.

De vergoeding die in een andere valuta dan de euro worden uitbetaald, wordt berekend met toepassing van de in artikel 63, tweede alinea, van het Statuut bedoelde wisselkoersen.

4. Het bedrag van de bruto-inkomsten die de betrokkene uit eventuele nieuwe functies ontvangt, wordt in mindering gebracht op de in lid 1 bedoelde vergoeding voorzover deze inkomsten en deze vergoeding tezamen hoger zijn dan de laatste totale brutobezoldiging van de betrokkene die is vastgesteld op basis van de salaristabel die van kracht is op de eerste dag van de maand waarvoor de vergoeding betaalbaar wordt. Op deze bezoldiging wordt de in lid 3 bedoelde aanpassingscoëfficiënt toegepast.

Onder de bruto-inkomsten en de laatste totale brutobezoldiging, als bedoeld in de eerste alinea, worden verstaan de bedragen na aftrek van sociale lasten en vóór aftrek van belasting.

De betrokkene moet zich er formeel toe verbinden de schriftelijke bewijsstukken over te leggen die geëist kunnen worden, waaronder een jaaroverzicht van zijn inkomsten in de vorm van een salarisspecificatie of een gecontroleerde jaarrekening, naar gelang van het geval, en een beëdigde of geauthentiseerde verklaring dat hij geen andere inkomsten uit nieuwe functies ontvangt, en de Instelling op de hoogte te brengen van alle andere feiten die verandering kunnen brengen in zijn recht op de vergoeding, een en ander op straffe van toepassing van de in artikel 86 van het Statuut bedoelde sancties.

5. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 67 van het Statuut en de artikelen 1, 2 en 3 van bijlage VII bij het Statuut worden de kostwinnerstoelage, de kindertoelage en de toelage voor schoolgaande kinderen betaald hetzij aan de rechthebbende op de in lid 1 bedoelde vergoeding, hetzij aan de persoon of personen aan wie op grond van wettelijke bepalingen dan wel een uitspraak van de rechter of van de bevoegde administratieve autoriteit het kind is of de kinderen zijn toevertrouwd; de hoogte van de kostwinnerstoelage wordt berekend op basis van deze vergoeding.

6. De betrokkene heeft, voorzover hij geen inkomen uit een winstgevende beroepsbezigheid heeft, voor zichzelf en voor zijn medeverzekerden recht op de prestaties van de in artikel 72 van het Statuut bedoelde regeling inzake sociale zekerheid, mits hij de betreffende bijdragen, die worden berekend over het bedrag van de in lid 1 bedoelde vergoeding, betaalt.

7. Gedurende de periode waarin het recht op de vergoeding bestaat, maar maximaal gedurende vijftien maanden, blijft de gewezen ambtenaar nieuwe rechten op ouderdomspensioen op basis van de bij zijn rang en salaristrap behorende bezoldiging verwerven, mits gedurende deze periode de in het Statuut op basis van die bezoldiging voorgeschreven pensioenbijdrage wordt betaald en zonder dat het totale pensioen meer kan bedragen dan het in artikel 77, tweede alinea, van het Statuut bedoelde maximale ouderdomspensioen. Voor de toepassing van artikel 5 van bijlage VIII bij het Statuut wordt deze periode als diensttijd beschouwd.

8. Onverminderd artikel 1, lid 1, en artikel 22 van bijlage VIII bij het Statuut heeft de overlevende echtgenoot van een gewezen ambtenaar die is overleden terwijl hij in het genot was van de in lid 1 bedoelde maandelijkse vergoeding, indien deze overlevende gedurende ten minste één jaar met de betrokkene gehuwd was op het tijdstip dat de betrokkene de dienst bij de Instelling heeft beëindigd, recht op een overlevingspensioen gelijk aan 60 % van het ouderdomspensioen dat de gewezen ambtenaar zou hebben ontvangen indien hij, ongeacht zijn aantal dienstjaren en ongeacht zijn leeftijd, op het tijdstip van zijn overlijden daarop aanspraak had kunnen maken.

Het in de eerste alinea bedoelde overlevingspensioen kan niet lager zijn dan de in artikel 79, tweede alinea, van het Statuut bedoelde bedragen. Dit pensioen kan echter in geen geval hoger zijn dan het bedrag van de eerste uitbetaling van het ouderdomspensioen waarop de gewezen ambtenaar recht zou hebben gehad indien hij, wanneer hij in leven was gebleven, in het genot van ouderdomspensioen was gesteld, nadat hij geen recht meer had op de bovenbedoelde vergoeding.

De voorwaarde betreffende de duur van het huwelijk, als bedoeld in de eerste alinea, geldt niet indien uit een huwelijk dat door de gewezen ambtenaar is gesloten vóór de beëindiging van de dienst, een of meer kinderen zijn geboren, voorzover de

overlevende echtgenoot in de behoeften van deze kinderen voorziet of heeft voorzien.

Hetzelfde geldt als het overlijden van de gewezen ambtenaar te wijten is aan een van de in artikel 17, tweede alinea, in fine, van bijlage VIII bij het Statuut bedoelde omstandigheden.

9. Bij overlijden van een gewezen ambtenaar die in het genot is van de in lid 1 bedoelde vergoeding hebben de te zijnen laste komende kinderen als bedoeld in artikel 2 van bijlage VII bij het Statuut recht op een wezenpensioen overeenkomstig het bepaalde in artikel 80, eerste, tweede en derde alinea, van het Statuut en in artikel 21 van bijlage VIII bij het Statuut.

Artikel 5

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

BIJLAGE

VERGOEDINGSPERCENTAGE

Het percentage van de vergoeding als bedoeld in artikel 4, lid 1, van deze verordening wordt volgens de onderstaande tabel vastgesteld op basis van de leeftijd en de anciënniteit van de ambtenaar op het tijdstip van vertrek:

Hoogte van de vergoeding volgens leeftijd en anciënniteit

Leeftijd \ Anciënniteit	Leeftijd				
	55 of 56 jaar	57 of 58 jaar	59 of 60 jaar	61 of 62 jaar	63 jaar en ouder
Van 15 of 19 jaar	60,0 %	60,0 %	60,0 %	62,0 %	64,0 %
Van 20 of 24 jaar	60,0 %	60,0 %	62,0 %	64,0 %	66,0 %
Van 25 of 29 jaar	62,0 %	64,0 %	66,0 %	68,0 %	70,0 %
30 jaar en meer	64,0 %	66,0 %	68,0 %	70,0 %	70,0 %

De in aanmerking te nemen leeftijd en anciënniteit worden bepaald aan de hand van de datum waarop de betrokken ambtenaar daadwerkelijk de dienst beëindigt.

Volgens een gewogen berekening voor de groep van in aanmerking komende ambtenaren geeft toepassing van deze voorwaarden een vergoedingsgemiddelde van maximaal 62,5 %.

Voorstel voor een verordening van de Raad tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst door ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de politieke fracties van het Europees Parlement

(2002/C 181 E/18)

COM(2002) 136 def. — 2002/0070(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 20 maart 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 283,

Gezien het voorstel van de Commissie, ingediend na raadpleging van het Comité van het Statuut overeenkomstig artikel 10 bis van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Hof van Justitie,

Gezien het advies van de Rekenkamer,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het Europees Parlement is sinds 1997, naar aanleiding van de goedkeuring van het nieuwe personeelsbeleid door het Bureau, bezig met een grondige herstructurering van zijn manier van functioneren.
- (2) In het licht van de ervaringen die de afgelopen vier jaar bij de tenuitvoerlegging van dat nieuwe beleid werden opgedaan, en met de bedoeling een langetermijnbeleid inzake aanwervingen en benoemingen vast te stellen aan de hand van de verwachte behoeften aan specifieke kwalificaties, heeft het Europees Parlement, met name in het kader van de werkzaamheden voor het opstellen van een register van functies en ambten, zijn personeelsbehoeften voor de komende jaren onderzocht.
- (3) Het Europees Parlement wil de nodige maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat personeel dat heringedeeld wordt, met name via opleiding zo goed en zo efficiënt mogelijk op zijn nieuwe functie wordt voorbereid.
- (4) De vakbekwaamheid van sommige ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de politieke fracties, met name oudere ambtenaren, zal echter te veel afwijken van die welke voor de te vervullen functies vereist is.
- (5) Het Europees Parlement heeft behoefte aan personeel met een ander vakbekwaamheidsprofiel en aan een nieuw evenwicht in de personeelssamenstelling; het aantal ambtenaren dat volgens de normale regeling met pensioen gaat zal echter niet volstaan om op voldoende korte termijn door indienstneming van nieuwe ambtenaren en tijdelijke functionarissen de beschikking te krijgen over de noodzakelijke vakbekwaamheid.

(6) Daarom moeten bijzondere maatregelen voor beëindiging van de dienst worden vastgesteld die worden aangevuld met interne administratieve bepalingen voor een doeltreffende controle op de toepassing van deze verordening.

(7) Bij de tenuitvoerlegging van deze maatregelen moet, overeenkomstig de beginselen van deze verordening, zoveel mogelijk het geografisch evenwicht in acht worden genomen.

(8) Deze maatregelen moeten budgettair neutraal zijn,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

In het belang van de dienst en in verband met de behoeften aan nieuwe vakbekwaamheid bij het Europees Parlement als gevolg van de aanpassing van de personele middelen aan zijn taken, wordt het Europees Parlement tot en met 31 december 2004 gemachtigd om ten aanzien van zijn ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de politieke fracties die de leeftijd van 55 jaar hebben bereikt en een anciënniteit van ten minste vijftien jaar hebben, met uitzondering van ambtenaren in de rangen A1 en A2, overeenkomstig het bepaalde in deze verordening maatregelen te nemen tot beëindiging van de dienst in de zin van artikel 47 van het Statuut.

Artikel 2

Het totale aantal ambtenaren ten aanzien waarvan de in artikel 1 bedoelde maatregelen kunnen worden toegepast, wordt vastgesteld op 100. Het totale aantal tijdelijke functionarissen van de politieke fracties ten aanzien waarvan de in artikel 1 bedoelde maatregelen kunnen worden toegepast, wordt vastgesteld op 24.

Deze regeling laat de besluiten die in het kader van de jaarlijkse begrotingsprocedures zullen worden genomen, onverlet.

Artikel 3

Rekening houdend met het belang van de dienst bepaalt het Europees Parlement, met inachtneming van het in artikel 2 vastgestelde maximum en na raadpleging van de paritaire commissie, voor wie van de ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de politieke fracties die beëindiging van de dienst op grond van artikel 1 hebben aangevraagd, de maatregel wordt toegepast.

⁽¹⁾ Hierna „Statuut” genoemd.

Het Europees Parlement neemt bij voorrang de aanvragen in aanmerking van ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de politieke fracties die getroffen zijn door reorganisatiemaatregelen of maatregelen voor aanpassing van de personele middelen aan zijn taken, met name via herindeling van personeel, en wier vakbekwaamheid niet voldoende in overeenstemming is met de te vervullen functies. Het houdt rekening met de mate van opleiding die nodig is voor het vervullen van de nieuwe functies, de leeftijd, de competentie, het rendement, het gedrag in de dienst, de gezinssituatie en de anciënniteit.

Artikel 4

1. De gewezen ambtenaar of tijdelijk functionaris op wie de in artikel 1 bedoelde maatregel is toegepast, heeft recht op een maandelijks vergoeding in de vorm van een percentage van het laatste basissalaris; dit percentage varieert naar gelang van de leeftijd en de anciënniteit van de betrokkene op het tijdstip van vertrek, volgens de tabel in een bijlage bij deze verordening. Het in aanmerking te nemen laatste basissalaris is het basissalaris dat behoort bij de rang en de salaristrap van de ambtenaar of tijdelijk functionaris op het tijdstip van vertrek uit de dienst en dat is vermeld in de tabel van artikel 66 van het Statuut die van kracht is op de eerste dag van de maand waarvoor de vergoeding betaalbaar wordt.

2. De gewezen ambtenaar of tijdelijk functionaris kan te allen tijde op zijn verzoek worden gepensioneerd met het ouderdomspensioen volgens de voorwaarden van het Statuut. Vanaf dat moment eindigt het recht op de vergoeding. Het recht op de vergoeding eindigt in elk geval uiterlijk op de laatste dag van de maand waarin de gewezen ambtenaar of tijdelijk functionaris de leeftijd van 65 jaar bereikt, en wanneer hij, vóór het bereiken van deze leeftijd, voldoet aan de voorwaarden die recht geven op het maximale ouderdomspensioen van 70 % (artikel 77 van het Statuut).

De gewezen ambtenaar of tijdelijk functionaris wordt dan ambtshalve in het genot gesteld van het ouderdomspensioen, dat ingaat op de eerste dag van de kalendermaand na die waarin de vergoeding voor de laatste maal is uitbetaald.

3. Op de in lid 1 bedoelde vergoeding wordt de aanpassingscoëfficiënt toegepast die geldt voor het binnen de Gemeenschap gelegen land waar de betrokkene aantoont zijn woonplaats te hebben. De betrokkene levert elk jaar het bewijs van zijn woonplaats.

Als de betrokkene zijn woonplaats kiest buiten de Gemeenschap, is de op de vergoeding toe te passen aanpassingscoëfficiënt gelijk aan 100.

De vergoeding wordt uitgedrukt in euro. Zij wordt betaald in de valuta van het land waar de betrokkene zijn woonplaats heeft. De vergoeding wordt echter in euro betaald, als daarop overeenkomstig de tweede alinea de aanpassingscoëfficiënt 100 wordt toegepast.

De vergoeding die in een andere valuta dan de euro worden uitbetaald, wordt berekend met toepassing van de in artikel 63, tweede alinea, van het Statuut bedoelde wisselkoersen.

4. Het bedrag van de bruto-inkomsten die de betrokkene uit eventuele nieuwe functies ontvangt, wordt in mindering gebracht op de in lid 1 bedoelde vergoeding voorzover deze inkomsten en deze vergoeding tezamen hoger zijn dan de laatste totale brutobezoldiging van de betrokkene die is vastgesteld op basis van de salaristabel die van kracht is op de eerste dag van de maand waarvoor de vergoeding betaalbaar wordt. Op deze bezoldiging wordt de in lid 3 bedoelde aanpassingscoëfficiënt toegepast.

Onder de bruto-inkomsten en de laatste totale brutobezoldiging, als bedoeld in de eerste alinea, worden verstaan de bedragen na aftrek van sociale lasten en vóór aftrek van belasting.

De betrokkene moet zich er formeel toe verbinden de schriftelijke bewijsstukken over te leggen die geëist kunnen worden, waaronder een jaaroverzicht van zijn inkomsten in de vorm van een salarisspecificatie of een gecontroleerde jaarrekening, naar gelang van het geval, en een beëdigde of geauthentiseerde verklaring dat hij geen andere inkomsten uit nieuwe functies ontvangt, en de Instelling op de hoogte te brengen van alle andere feiten die verandering kunnen brengen in zijn recht op de vergoeding, een en ander op straffe van toepassing van de in artikel 86 van het Statuut bedoelde sancties.

5. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 67 van het Statuut en de artikelen 1, 2 en 3 van bijlage VII bij het Statuut worden de kostwinnerstoelage, de kindertoelage en de toelage voor schoolgaande kinderen betaald hetzij aan de rechthebbende op de in lid 1 bedoelde vergoeding, hetzij aan de persoon of personen aan wie op grond van wettelijke bepalingen dan wel een uitspraak van de rechter of van de bevoegde administratieve autoriteit het kind is of de kinderen zijn toevertrouwd; de hoogte van de kostwinnerstoelage wordt berekend op basis van deze vergoeding.

6. De betrokkene heeft, voorzover hij geen inkomen uit een winstgevende beroepsbezigheid heeft, voor zichzelf en voor zijn medeverzekerden recht op de prestaties van de in artikel 72 van het Statuut bedoelde regeling inzake sociale zekerheid, mits hij de betreffende bijdragen, die worden berekend over het bedrag van de in lid 1 bedoelde vergoeding, betaalt.

7. Gedurende de periode waarin het recht op de vergoeding bestaat, maar maximaal gedurende vijftien maanden, blijft de gewezen ambtenaar of tijdelijk functionaris nieuwe rechten op ouderdomspensioen op basis van de bij zijn rang en salaristrap behorende bezoldiging verwerven, mits gedurende deze periode de in het Statuut op basis van die bezoldiging voorgeschreven pensioenbijdrage wordt betaald en zonder dat het totale pensioen meer kan bedragen dan het in artikel 77, tweede alinea, van het Statuut bedoelde maximale ouderdomspensioen. Voor de toepassing van artikel 5 van bijlage VIII bij het Statuut wordt deze periode als diensttijd beschouwd.

8. Onverminderd artikel 1, lid 1, en artikel 22 van bijlage VIII bij het Statuut heeft de overlevende echtgenoot van een gewezen ambtenaar of tijdelijk functionaris die is overleden terwijl hij in het genot was van de in lid 1 bedoelde maandelijks vergoeding, indien deze overlevende gedurende ten minste één jaar met de betrokkene gehuwd was op het tijdstip dat de betrokkene de dienst bij de Instelling heeft beëindigd, recht op een overlevingspensioen gelijk aan 60 % van het ouderdompensioen dat de gewezen ambtenaar of tijdelijk functionaris zou hebben ontvangen indien hij, ongeacht zijn aantal dienstjaren en ongeacht zijn leeftijd, op het tijdstip van zijn overlijden daarop aanspraak had kunnen maken.

Het in de eerste alinea bedoelde overlevingspensioen kan niet lager zijn dan de in artikel 79, tweede alinea, van het Statuut bedoelde bedragen. Dit pensioen kan echter in geen geval hoger zijn dan het bedrag van de eerste uitbetaling van het ouderdompensioen waarop de gewezen ambtenaar of tijdelijk functionaris recht zou hebben gehad indien hij, wanneer hij in leven was gebleven, in het genot van ouderdompensioen was gesteld, nadat hij geen recht meer had op de bovenbedoelde vergoeding.

De voorwaarde betreffende de duur van het huwelijk, als bedoeld in de eerste alinea, geldt niet indien uit een huwelijk dat door de gewezen ambtenaar of tijdelijk functionaris is gesloten

vóór de beëindiging van de dienst, een of meer kinderen zijn geboren, voorzover de overlevende echtgenoot in de behoeften van deze kinderen voorziet of heeft voorzien.

Hetzelfde geldt als het overlijden van de gewezen ambtenaar of tijdelijk functionaris te wijten is aan een van de in artikel 17, tweede alinea, in fine, van bijlage VIII bij het Statuut bedoelde omstandigheden.

9. Bij overlijden van een gewezen ambtenaar of tijdelijk functionaris die in het genot is van de in lid 1 bedoelde vergoeding hebben de te zijnen laste komende kinderen als bedoeld in artikel 2 van bijlage VII bij het Statuut recht op een wezenpensioen overeenkomstig het bepaalde in artikel 80, eerste, tweede en derde alinea, van het Statuut en in artikel 21 van bijlage VIII bij het Statuut.

Artikel 5

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

BIJLAGE

VERGOEDINGSPERCENTAGE

Het percentage van de vergoeding als bedoeld in artikel 4, lid 1, van deze verordening wordt volgens de onderstaande tabel vastgesteld op basis van de leeftijd en de anciënniteit van de ambtenaar of tijdelijk functionaris op het tijdstip van vertrek:

Hoogte van de vergoeding volgens leeftijd en anciënniteit

Leeftijd \ Anciënniteit	Leeftijd				
	55 of 56 jaar	57 of 58 jaar	59 of 60 jaar	61 of 62 jaar	63 jaar en ouder
Van 15 tot 19 jaar	60,0 %	60,0 %	60,0 %	62,0 %	64,0 %
Van 20 tot 24 jaar	60,0 %	60,0 %	62,0 %	64,0 %	66,0 %
Van 25 tot 29 jaar	62,0 %	64,0 %	66,0 %	68,0 %	70,0 %
30 jaar en meer	64,0 %	66,0 %	68,0 %	70,0 %	70,0 %

De in aanmerking te nemen leeftijd en anciënniteit worden bepaald aan de hand van de datum waarop de betrokken ambtenaar of tijdelijk functionaris daadwerkelijk de dienst beëindigt.

Volgens een gewogen berekening voor de groep van in aanmerking komende ambtenaren en tijdelijke functionarissen geeft toepassing van deze voorwaarden een vergoedingsgemiddelde van maximaal 62,5 %.

Gewijzigd voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 260/68 tot vaststelling van de voorwaarden en de wijze van heffing van de belasting ten bate van de Europese Gemeenschappen

(2002/C 181 E/19)

COM(2002) 136 def.

(Door de Commissie ingediend op 20 maart 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 283,

Gelet op het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen, inzonderheid op artikel 13,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 260/68 ⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, EGKS, Euratom) nr. 2804/2000 ⁽²⁾, moet worden gewijzigd om rekening te houden met Verordening [xxx] nr. [xxx] van de Raad van ... tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst door ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de politieke fracties van het Europees Parlement.
- (2) Verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 260/68, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, EGKS, Euratom) nr. 2804/2000, moet worden gewijzigd om rekening te houden met Verordening [yyy] nr. [yyy] van de Raad van ... tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst door ambtenaren van het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie.
- (3) Verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 260/68, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, EGKS, Euratom) nr. 2804/2000, moet worden gewijzigd om rekening te houden met Verordening [zzz] nr. [zzz] van de Raad van ... tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindi-

ging van de dienst door ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de politieke fracties van het Europees Parlement,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Aan artikel 2 van Verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 260/68 worden een zestiende, een zeventiende en een achtste streepje toegevoegd, waarvan de tekst als volgt luidt:

- „— de personen die de in artikel 4 van Verordening [xxx] nr. [xxx] bedoelde vergoeding ontvangen ingeval van beëindiging van de dienst,
- de personen die de in artikel 4 van Verordening [yyy] nr. [yyy] bedoelde vergoeding ontvangen ingeval van beëindiging van de dienst,
- de personen die de in artikel 4 van Verordening [zzz] nr. [zzz] bedoelde vergoeding ontvangen ingeval van beëindiging van de dienst.”

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Zij is van toepassing met ingang van de datum van inwerking-treding van de in artikel 1 bedoelde verordening.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

⁽¹⁾ PB L 56 van 4.3.1968, blz. 8.

⁽²⁾ PB L 326 van 22.12.2000, blz. 3.

Gewijzigd voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (Euratom, EGKS, EEG) nr. 549/69 ter bepaling van de categorieën van ambtenaren en overige personeelsleden van de Europese Gemeenschappen waarop de bepalingen van de artikelen 12, 13, tweede alinea, en 14 van het Protocol betreffende de voorrechten en immunititeiten van de Gemeenschappen van toepassing zijn

(2002/C 181 E/20)

COM(2002) 136 def. — 2001/0028(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 20 maart 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 283,

Gelet op het Protocol betreffende de voorrechten en immunititeiten van de Europese Gemeenschappen, inzonderheid op de artikelen 16 en 22,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Hof van Justitie,

Gezien het advies van de Rekenkamer,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Verordening (Euratom, EGKS, EEG) nr. 549/69 ⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, EGKS, Euratom) nr. 1198/98 ⁽²⁾, moet worden gewijzigd om rekening te houden met Verordening [xxx] nr. [xxx] van de Raad van . . . tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst door ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de politieke fracties van het Europees Parlement.
- (2) Verordening (Euratom, EGKS, EEG) nr. 549/69, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, EGKS, Euratom) nr. 1198/98, moet worden gewijzigd om rekening te houden met Verordening [yyy] nr. [yyy] van de Raad van [. . .] tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst door ambtenaren van het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie.
- (3) Verordening (Euratom, EGKS, EEG) nr. 549/69, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, EGKS, Euratom) nr. 1198/98, moet worden gewijzigd om rekening te houden

met Verordening [zzz] nr. [zzz] van de Raad van [. . .] tot vaststelling van bijzondere maatregelen inzake beëindiging van de dienst door ambtenaren en tijdelijke functionarissen van de politieke fracties van het Europees Parlement,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Aan artikel 2 van Verordening (Euratom, EGKS, EEG) nr. 549/69 worden een punt p), een punt q) en een punt r) toegevoegd, waarvan de tekst als volgt luidt:

- „p) de personen die de in artikel 4 van Verordening [xxx] nr. [xxx] bedoelde vergoeding ontvangen in geval van beëindiging van de dienst,
- q) de personen die de in artikel 4 van Verordening [yyy] nr. [yyy] bedoelde vergoeding ontvangen in geval van beëindiging van de dienst,
- r) de personen die de in artikel 4 van Verordening [zzz] nr. [zzz] bedoelde vergoeding ontvangen in geval van beëindiging van de dienst.”

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Zij is van toepassing met ingang van de datum van inwerking-treding van de in artikel 1 bedoelde verordening.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

⁽¹⁾ PB L 74 van 27.3.1969, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 166 van 11.6.1998, blz. 3.

Voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 517/94 betreffende een gemeenschappelijke regeling voor de invoer van textielproducten uit bepaalde derde landen, die niet vallen onder bilaterale overeenkomsten, protocollen of andere regelingen, noch onder een andere, bijzondere, communautaire regeling

(2002/C 181 E/21)

COM(2002) 167 def. — 2002/0081(ACC)

(Door de Commissie ingediend op 8 april 2002)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 133,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In het belang van een efficiënter administratief beheer moet het toezichtdocument in Bijlage VII van Verordening (EG) nr. 517/94 ⁽¹⁾ worden aangepast aan het gemeenschappelijk communautair toezichtdocument waarin wordt voorzien door Verordening (EG) nr. 3285/94 ⁽²⁾ en Verordening (EG) 519/94 ⁽³⁾, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 139/96 ⁽⁴⁾. Ter wille van de duidelijkheid moeten de bepalingen van artikel 14 van Verordening (EG) nr. 517/94 dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (2) De mogelijkheid om het toezichtdocument via elektronische weg aan te vragen en af te geven moet worden ingevoerd. In dat kader moet artikel 21 van Verordening (EG) nr. 517/94 worden gewijzigd om de elektronische indiening van het verzoek betreffende dat document mogelijk te maken.
- (3) De bepalingen van Verordening (EG) nr. 517/94 betreffende de comitéprocedure moeten in overeenstemming worden gebracht met Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden ⁽⁵⁾.
- (4) De procedure van artikel 25, lid 4, van Verordening (EG) nr. 517/94 betreffende de invoering van spoedeisende vrijwaringsmaatregelen uit hoofde van artikel 13 van die verordening is een variant op de voormalige procedure „IIIB” die niet langer geldig is. Voor de toepassing van de spoedeisende vrijwaringsmaatregelen is het dienstig de procedure voor de toepassing van vrijwaringsmaatregelen van artikel 6, onder c), eerste alternatief, van Besluit 1999/468/EG toe te passen.
- (5) De procedure voor de toepassing van standaard vrijwaringsmaatregelen van artikel 25, lid 5, van Verordening

(EG) nr. 517/94 komt overeen met de procedure van artikel 6, onder c), tweede alternatief, van Besluit 1999/468/EG, die passend is voor de toepassing van dergelijke vrijwaringsmaatregelen.

- (6) De procedure voor de toepassing van toezichtmaatregelen uit hoofde van Titel III van Verordening (EG) nr. 517/94 moet dan ook dezelfde zijn als de procedure voor de toepassing van normale vrijwaringsmaatregelen, namelijk die van artikel 6, onder c), tweede alternatief, van Besluit 1999/468/EG, aangezien de twee soorten maatregelen nauw met elkaar verband houden.
- (7) Omwille van de duidelijkheid is het dienstig alle bepalingen van Verordening (EG) nr. 517/94 die verband houden met de procedure met betrekking tot de comités te vervangen.
- (8) Bij de tenuitvoerlegging van Verordening (EG) nr. 517/94 omvat de Federale Republiek Joegoslavië Kosovo, zoals gedefinieerd in Resolutie 1244 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties van 10 juni 1999. Het internationale civiele bestuur in Kosovo (UNMIK) heeft een afzonderlijke douaneadministratie ingesteld. De bijlagen bij die Verordening moeten worden aangepast om met deze situatie rekening te houden.
- (9) Verordening (EG) nr. 517/94 moet dan ook dienovereenkomstig worden gewijzigd,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Verordening (EG) nr. 517/94 wordt als volgt gewijzigd:

1. In artikel 14 worden de leden 1 en 2 vervangen door het volgende:

„1. Onder voorafgaand communautair toezicht geplaatste producten of producten waarop communautaire vrijwaringsmaatregelen van toepassing zijn, kunnen slechts op overlegging van een invoerdocument in het vrije verkeer worden gebracht.

In geval van toezichtmaatregelen wordt het invoerdocument door de daartoe door de lidstaten aangewezen bevoegde instantie binnen vijf werkdagen na ontvangst door de bevoegde instantie van een aangifte van een importeur van de Gemeenschap, ongeacht diens plaats van vestiging in de Gemeenschap, voor elke gevraagde hoeveelheid kosteloos afgegeven. Deze verklaring wordt, tenzij het tegendeel wordt bewezen, geacht niet later dan drie werkdagen na indiening door de bevoegde autoriteit te zijn ontvangen. Het invoerdocument wordt op een formulier gesteld waarvan het model in Bijlage VII is opgenomen. Het bepaalde in artikel 21 is van overeenkomstige toepassing.

⁽¹⁾ PB L 67 van 10.3.1994, blz. 1. Verordening zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) van de Commissie nr. 2878/2000 (PB L 333 van 29.12.2000, blz. 60).

⁽²⁾ PB L 349 van 31.12.1994, blz. 53. Verordening zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2474/2000 (PB L 286 van 11.11.2000, blz. 1).

⁽³⁾ PB L 67 van 10.3.1994, blz. 89. Verordening zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1138/98 (PB L 159 van 3.6.1998, blz. 1).

⁽⁴⁾ PB L 21 van 27.1.1996, blz. 7.

⁽⁵⁾ PB L 184 van 28.6.1999, blz. 23.

In geval van vrijwaringsmaatregelen wordt het invoerdocument afgegeven overeenkomstig titel IV.

2. Wanneer besloten wordt producten onder toezicht te stellen of vrijwaringsmaatregelen te nemen, kunnen andere inlichtingen vereist zijn dan die waarin artikel 1 voorziet."

2. Artikel 21 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 3 wordt vervangen door het volgende:

„3. Aanvragen voor invoervergunningen worden opgesteld op formulieren waarvan het model wordt vastgesteld volgens de procedure waarin artikel 25, lid 2, voorziet. De bevoegde autoriteiten kunnen toestaan dat aangiften of verzoeken, met inachtneming van de door hen vast te stellen voorwaarden, langs elektronische weg worden verzonden of afgedrukt. Alle documenten en bewijsstukken dienen echter voor de bevoegde autoriteiten beschikbaar te zijn."

b) In lid 4 wordt de tweede alinea vervangen door het volgende:

„Alle maatregelen die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging van dit lid kunnen volgens de procedure van artikel 25, lid 2, worden gewijzigd."

3. Artikel 25 wordt vervangen door de volgende tekst:

„Artikel 25

Het textielcomité

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité (hierna „het textielcomité" te noemen), bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, de regelgevingsprocedure van artikel 5 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, conform artikel 7 van dat besluit. De in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde periode bedraagt een maand.

3. Op zaken die onder Titel III van deze verordening vallen, met uitzondering van artikel 13, is de vrijwaringsprocedure overeenkomstig artikel 6 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, conform artikel 7 van dit besluit. De in artikel 6, onder b), bedoelde termijn is een maand met ingang van de vaststelling van het besluit van de Commissie over vrijwaringsmaatregelen. De Raad kan het besluit van de Commissie met gekwalificeerde meerderheid van stemmen bevestigen, wijzigen of intrekken, binnen een

periode van drie maanden na de indiening van het besluit van de Commissie bij de Raad; indien zulks niet geschiedt, dan wordt het besluit van de Commissie geacht te zijn ingetrokken

4. Op spoedeisende vrijwaringsmaatregelen krachtens artikel 13 van deze Verordening is de procedure overeenkomstig artikel 6 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, conform artikel 7 van dit besluit. De in artikel 6, onder b), bedoelde termijn is een maand met ingang van de vaststelling van het besluit van de Commissie over vrijwaringsmaatregelen. De Raad kan binnen een periode van drie maanden na de indiening van het besluit van de Commissie bij de Raad met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen een andersluidend besluit nemen.

5. De voorzitter kan op eigen initiatief of op verzoek van een der vertegenwoordigers van de lidstaten het comité raadplegen over elk ander vraagstuk in verband met de werking of de toepassing van deze verordening.

6. Het comité stelt zijn eigen reglement van orde vast."

4. In de artikelen 3, lid 3, 5, lid 2, 6, lid 2, 6, lid 3, 7, lid 1, 8, lid 2, 17, lid 3, 17, lid 6, 20, 21, lid 2, 22, 23 en 28 worden de woorden „volgens de daartoe in artikel 25 aangegeven procedure" vervangen door de woorden „volgens de procedure waarin artikel 25, lid 2, voorziet."

5. De bijlagen worden als volgt gewijzigd:

a) In Bijlagen III b en VI wordt „Federale Republiek Joegoslavië (Servië en Montenegro)" vervangen door „Federale Republiek Joegoslavië (*),

(*) Met inbegrip van Kosovo, zoals gedefinieerd in Resolutie 1244 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties van 10 juni 1999."

b) Bijlage VII wordt vervangen door de tekst van Bijlage I bij deze verordening.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de derde dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

BIJLAGE I

„BIJLAGE VII

LIJST VAN GEGEVENS DIE IN DE VAKKEN VAN HET TOEZICHTFORMULIER MOETEN WORDEN INGEVULD

TOEZICHTFORMULIER

1. Geadresseerde (naam, volledig adres, land, BTW-nummer)
2. Nummer van afgifte
3. Voorziene plaats en datum van de invoer
4. Voor de afgifte bevoegde autoriteit (naam, adres en telefoonnummer)
5. Aangever/vertegenwoordiger (indien van toepassing) (naam, volledig adres)
6. Land van oorsprong/code
7. Land van herkomst/code
8. Laatste dag van geldigheid
9. Omschrijving
10. GN-code en textielcategorie
11. Hoeveelheid in kg (nettomassa) of in extra eenheden
12. Cif-douanewaarde aan grens Gemeenschap in euro
13. Aanvullende gegevens, waaronder

Verklaring van de aanvrager:

Ondergetekende verklaart dat de gegevens in deze aanvraag juist zijn en te goeder trouw werden verstrekt.

Plaats en datum

Handtekening Stempel

14. Visum van de bevoegde autoriteit

Plaats en datum

Handtekening Stempel

Origineel voor de aanvrager

Exemplaar voor de bevoegde autoriteiten

EUROPESE GEMEENSCHAP

TOEZICHTDOCUMENT

EXEMPLAAR VOOR HOUDER	1	1 Afzender (naam, volledig adres, land, BTW-nummer) ☐	2 Nummer van afgifte
			3 Voorgestelde plaats en datum van invoer
			4 Instantie van afgifte (naam, adres en telefoonnr.)
		5 Aangever of diens vertegenwoordiger (naam en volledig adres)	6 Land van oorsprong Code
			7 Land van verzending Code
			8 Laaste dag van geldigheid
		9 Omschrijving van de goederen	10 GN-code en textielcategorie
			11 Hoeveelheid in kg (nettomassa) of in een andere meeteenheid
		12 Douanewaarde in EUR, cif grens Gemeenschap	
	13 Aanvullende opmerkingen		
	Ondergetekende verklaart dat bovenstaande gegevens naar best weten en te goeder trouw werden verstrekt.		
	Datum:		
	Plaats:		
	Handtekening	Stempel	
	14 Visum van de bevoegde instantie		
	Datum:		
	Plaats:		
	Handtekening	Stempel	

EUROPESE GEMEENSCHAP

TOEZICHTDOCUMENT

EXEMPLAAR VOOR DE BEVOEGDE AUTORITEIT	2	1 Afzender (naam, volledig adres, land, BTW-nummer) ☐	2 Nummer van afgifte	
	3 Voorgestelde plaats en datum van invoer			
	4 Instantie van afgifte (naam, adres en telefoonnr.)			
	5 Aangever of diens vertegenwoordiger (naam en volledig adres)			
			6 Land van oorsprong	Code
			7 Land van verzending	Code
			8 Laatste dag van geldigheid	
			2	
9 Omschrijving van de goederen		10 GN-code en textielcategorie		
		11 Hoeveelheid in kg (nettomassa) of in een andere meeteenheid		
		12 Douanewaarde in EUR, cif grens Gemeenschap		
13 Aanvullende opmerkingen				
<p>Ondergetekende verklaart dat bovenstaande gegevens naar best weten en te goeder trouw werden verstrekt.</p> <p>Datum:</p> <p>Plaats:</p> <p style="text-align: right;">Handtekening Stempel</p>				
14 Visum van de bevoegde instantie				
<p>Datum:</p> <p>Plaats:</p> <p style="text-align: right;">Handtekening Stempel</p>				

15 TOEWIJZINGEN Vermeld de beschikbare hoeveelheid in deel 1 en de toegewezen hoeveelheid in deel 2 van kolom 17			
16 Netto hoeveelheid (nettomassa (kg) of andere meeleenheid) (vermeld deze meeleenheid)		19 Douanedocument (formulier en nummer) of nummer van uittreksel en datum van toewijzing	20 Naam van de lidstaat stempel en handtekening van de toewijzende instantie
17 In cijfers	18 In woorden voor de toegewezen hoeveelheid		
1			
2			
1			
2			
1			
2			
1			
2			
1			
2			
1			
2			
1			
2			

Indien nodig kunnen bladen worden toegevoegd."